Diža’ chawe’ kub len Salmo ka’

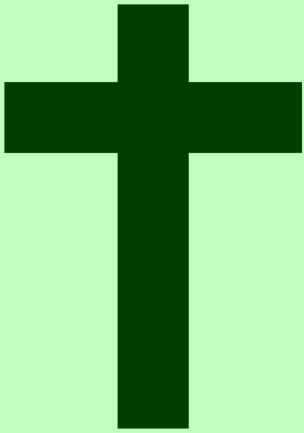

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

Diža' chawe' kub len Salmo ka'
New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee
(MX:zty:Zapotec, Yatee)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 29 Jan 2022
0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080

Contents

SALMOS 1
MATÍo 127
MARKOS 193
LUKAS 234
Ẓwa 302
HECHOS 351
ROMANOS 415
1 CORINTIOS 442
2 ÇORINTIOS 467
GÁLATAS 483
EFESIOS 493
FILIPENSES 502
COLOSENSES 508
1 TESALONISENSES 514
2 TESALONISENSES 519
1 TIMOTEO 522
2 TIMOTEO 530
TITO 535
FILEMÓN 539
ḤEBREOS 541
Žedw 560
1 BEDW 567
2 BEDW 574
1 Ẓwa 578
2 Ẓwa 584
3 Ẓwa 585
JUDAS 586
APOKALIPSIS 588

SALMO KA'

1

1 Ba nez z̲en naken che bennen' bi z̲zi'e da' z̲zejní'igekle benne' wen da' z̲innj ka' l̲e',
na' bi nake' toze l̲en benne' dol̲a' ka',
na' bi žónl̲ene' tz̲en benne' ka' z̲zóagake' Dios chel̲a'ale,
2 san žebele' dan' žone' kan z̲chi'le X̲anžo Dios,
na' kan nak dan' wnnakze' L̲e', dot ža dot yel z̲lab l̲aže'en.
3 Benne' ni nake' ka to yag da' zoan žoa'a yegw,
da' z̲bian da' z̲ix̲ chen l̲o byo' chekzen,
na' x̲lagen bi žasen.
Yógo'te da' žon benne' ni, želžój chawen',
4 san benne' wen da' z̲innj ka' kege ki zej nake'.
Zej nake' ka to laga' biž dan' žoa be'.
5 Bi yežojgak chawe' benne' wen da' z̲innj ka' kate' wchi'a l̲aže' Dios l̲égake',
na' bi chó'ogak benne' dol̲a' ka' gan zej ndobe benne' chawe' ka' l̲aw Dios.
6 Žaz l̲aže' Dios da' žongak benne' chawe' ka',
san da' žongak benne' wen da' z̲innj ka' chen' l̲égake' gan kwia yí'gake'.

2

1 ¿Biz̲ chen' z̲ži'igak benne' yógo'te yež ka' che Dios?
¿Biz̲ chen' z̲lab l̲áže'gak benne' ka' da' z̲zoan L̲e' chel̲a'ale?
2 Z̲ži'igak benne' wnná bia' ka' chie' L̲e',
na' benne' yolawe' ka' žóngake' toze diža' nich wží'igake' che Dios, X̲ángake',
na' che Bennen' wžé Dios chekze'.
3 Z̲nnágake': "Yebéj kwinžo l̲o ná'gake',
na' wzoažo chel̲a'ale da' bchí'igekle' žo'o."
4 Gan že' X̲anžon' ya'abá chie' žz̲iže'.
Žon ditjle' da' žek l̲áže'gake' góngake',
5 na' l̲o yel̲a' z̲ža'a chie' z̲dil̲e' l̲égake',
na' l̲o yel̲a' yichj ža'a chie' z̲chebe' l̲égake'.
6 Z̲nne': "L̲o ya'a la'y chia', Ya'a Sión
ba bzoa' Bennen' nna bi'e l̲o wlaza' neda'."
7 Z̲nna Bennen': "Wzenla' l̲e'e da' gož X̲anžon' neda'.
Gože' neda': Le' nako' Z̲i'na'. Na'a ža naka' x̲o'.
8 Wnnable neda', na' gonna' Le' yógo'te yež ka',
na' gak chio' dot yežlyó.
9 Wchinnjo' yež ka' l̲en to bar ya,
na' ka to že'e yo wzoz̲jo' l̲égaken."
10 Na'a, l̲e'e, Benne' wnná bia' ka', le yenle da' ni da' z̲zejni'ila' l̲e'e.
Le wsedle da' ni da' z̲zenla' l̲e'e, l̲e'e na' z̲nna bia'le l̲o yežlyó.
11 Le gon da' z̲nna X̲anžo Dios, l̲o yel̲a' z̲žebe chele,
na' l̲o yel̲a' žez̲ize chele, le yebele l̲awe' L̲e'.
12 Le gape ba la'ne Z̲i'ne' nich bi že'e,
na' bi kwia yi'le l̲o nez chele, dan' l̲a' žá'atie' L̲e'.
Ba nez z̲en naken chegak yógo'te benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' L̲e'.

3

1 Xana' Dios, ba nyanle'e benne' ka' zžá'agake' neda'.
Benne' zante zdíl-lengake' neda'.
2 Benne' zante znnégake' chia', na' znnágake':
“Bi yeslá Dios le'.”
3 San Le', Xana' Dios, žape chi'o neda'.
Nako' yela' baní' chia', na' zzo' neda' chawe'.

4 Wžéžyi'a, na' bliža' Xana' Dios,
na' Le' bechebe' chia' gan zoe' law ya'a la'y chie'.
5 Gota'a, na' wtasa',
na' bebana' dan' ben choch Xana' Dios neda'.
6 Bi žeba' chi mil benne' ka' zdíl-lengake' neda',
benne' ka' zej nyechjle' neda'.

7 Wyás, Xana' Dios. Beslá neda', Dios chia',
na' wdáp xága'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' bdichj láye'gak benne' wen da' zinnj ka'.
8 Yela' weslá za' lo no'o, Xana' Dios.
Ben chawe' benne' chio' ka'.

4

1 Bechebe chia' kate' žliža' Le', Dios.
Le' zchi'a láže'kzo' da' žona'.
Kate' wzóa' lo da' zede, Le' ben chocho' neda'.
Beyache' laže'l neda', na' benle da' zcháljlena' Le'.

2 Znna Dios: “Le'e, benne' ka', ¿to chi'ize wzoale neda' chela'ale?
¿To chi'ize žíilele da' bi be zaka', na' chejle'le da' wen laže'?”

3 Žala' nnézlele ba wžé Xanžo Dios bennen' žape' Le' ba la'ne.
Xanžo Dios yenle' chia' kate' wliža' Le'.
4 Le žebe law Dios, na' bi gonle dola'.
Le wláb laže' chie' kate' dele gan ztasle, na' le soa žize.
5 Le got biado' ka' lawe' Le' lo da' nak chawe',
na' le wxén laže' Xanžo Dios.

6 Benne' zante znnágake':
“¿Noz benne' gon chawe'e neto'?”
Lo yela' ži'i laže' chio' bwia neto', Xanto' Dios.
7 Le' bzo' yela' žebele lo yichj lázda'wa',
dan' nakžen zen ka da' zej napli'e zoa', na' xis uba wal.
8 Lo yela' zga'n chawe' gata'a, na' tasa',
dan' znno' Le', Xana' Dios, naka' chawe' lawo' Le'.

5

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios.
Be' laže' kan zbeže laža'a.
2 Le' nako' Xana', na' nako' Dios chia'.
Benle da' žliža' Le', dan' zcháljlenteza' Le'.
3 Xana' Dios, chbal-le yenlo' chi'a.
Zildo' la'kza' lawo' Le', na' kweza' da' yi'o neda'.

4 Nako' Dios bi žaz l̲ažo'o da' bi nak chawe'.
No benne' žone' da' z̲ia bi soakze' gan zo' Le'.
5 Bi žo'o latje l̲a'gak benne' wen da' z̲innj ka' l̲awo'.
Bi z̲l̲e'elo' chawe' yógo'te benne' wen da' z̲innj ka'.
6 Z̲chinnjo' ližgak benne' ka' žon l̲áže'gake'.
Z̲zo' che l̲a'ale benne' wetw benách ka', na' no benne' žon l̲aže'e,
7 san neda' wak choa'a ližo' dan' nží'il̲e'elo' neda'.
Wká'n z̲ena' Le' l̲o yodo' la'y chio' l̲o ye l̲a' z̲žebe.
8 Bsedle neda' gona' da' chawe' l̲awo' Le', X̲ana' Dios,
dan' z̲žá'al̲e'egak benne' ka' neda',
benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe'.
Bche' neda' nez chawe' chio'.
9 Benne' ki bi z̲nnágake' da' naken da' li.
Nža' yichj l̲ázdo'gake' da' kegle.
Lbá'gake' zej naken ka yežw ba ka' chegak benne' gat ka' da' nyáljwgaken.
Z̲nnágake' diža' chawe' ka', san žon l̲áže'gake'.
10 Ben zi' benne' ka', Dios.
Ben ga chejchégwgake' ni'a che x̲tíža'gakkze'.
Dan' nyanl̲e'e da' bi nak chawe' da' žóngake',
na' dan' bží'igake' chio' Le', bnnita' l̲égake' che l̲a'ale.
11 San yebél̲e'egekle benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' Le'.
Kwežeyá'gake' l̲o ye l̲a' žebele dan' žákl̲eno' l̲égake'.
Benne' ka' zej nži'ile' Le' yebél̲e'egekle' l̲awo' Le'.
12 Gon cháwe'kzo' benne' chawe', X̲ana' Dios.
Dan' žaz l̲ažo'o bennen', gape chi'o l̲e'.

6

1 X̲ana' Dios, bi til̲o' neda' l̲o ye l̲a' z̲ža'a chio',
na' bi gono' neda' zi' l̲o ye l̲a' yichj ža'a chio'.
2 Beyache' l̲aže'l neda', X̲ana' Dios, dan' bi zoa' chawe'.
Beyón neda', X̲ana' Dios, dan' z̲záka'l̲i'a.
3 Že' zede yichj l̲ázda'wa',
na' Le', X̲ana' Dios, ¿batx̲ gákl̲eno' neda'?
4 Da, X̲ana' Dios, beslá be' da' nakkza'.
L̲o ye l̲a' ži'i l̲aže' chio' beslá neda'.
5 Gan zej nnita' benne' gat ka', bi žejsá' l̲aže' no benne' Le'.
L̲o latje chegak benne' gat ka', ¿noz̲ benne' wká'n z̲ene' Le'?
6 Ba žedó l̲aža'a dan' z̲beže l̲aža'a.
Yógo'te yel z̲bise gan dia' l̲en nis z̲beža'.
Žesbisan' l̲en nis z̲beža'.
7 Ba nyejw yej l̲awa' dan' z̲bél̲eži'a.
Ba bebižkze nis dan' yožen yej l̲awa' dan' z̲žá'al̲e'egak benne' ka' žsáka'gake' neda'.

8 Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' z̲innj,
dan' ženle Dios z̲bél̲eži'a.
9 X̲ana' Dios ba ženle' da' žáta'yoela' L̲e'.
Z̲zi' X̲ana' Dios da' z̲chál̲jlena' L̲e'.
10 Žedoé'egekle, na' zej že' zedl̲e'e yógo'te benne' ka' bi z̲lé'egekle' neda' chawe'.
De chgi' kwásgake' gan zoa', na' yedoé'egekle'.

7

1 Xana' Dios, žxen laža'a Le'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žsáka'gake' neda', na' goklen neda',
2 nich bi séngake' neda' ka žon bež yixe',
na' bi wchéza'gake' neda' gan bi zoa no benne' gáklene' neda'.
3 Xana' Dios, cha' bena' neda' ki;
cha' zoa bi da' zinnj da' ben ni'a na'a;
4 cha' zoa bi da' bi nak chawe' da' bena' che no benne',
bennen' zgá'nlene' neda' chawe',
(san neda' góklena' bennen' bi zle'ele' neda' chawe' la'kze bi be bena' chie')
5 cha' ki bena', be' latje bennen' bi zle'ele' neda' chawe' kwia laže'e neda', na' sene' neda'.
Be' latje bennen' wleje' neda' lo yo, na' wca'ne' ca'ze yela' zen chia'.
6 Xana' Dios, lo yela' zža'a chio', wzó ža'.
Bdil-len benne' ka' žsáka'gake' neda' lo yela' zža'a chégake'.
Bsela' da' gaklen neda' kate' žin ža wchi'a lažo'o da' žak cheto'.
7 Benne' yógo'te yež ka' lá'gake' lawo' Le'.
Wnná bia' benne' ka' lo yela' zen chio'.
8 Le', Xana' Dios, wchi'a lažo'o benne' yógo'te yež.
Bchi'a laže' neda' ka nak da' chawe' dan' bena',
dan' bena' lo da' nak li laže' chia'.
9 Bchinnj da' žongak benne' wen da' zinnj ka',
san ben chawe' benne' chawe' ka',
dan' nako' chawe', Dios, na' zwio' da' yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'.

10 Dios na'kze žape chi'e neda'.
Žeslé' benne' ka' zej nake' li laže'.
11 Nak chawe' ka zchi'a laže' Dios da' žongak benne' ka'.
Yógo'te ža zža'a Dios che da' žongak benne' wen da' zinnj ka'.
12 Cha' bi yeyát láže'gake' Dios kweje' ya ntoche' chie' ka'.
Za' wsíe' yag ntóche'do' chie' ka'.
13 Za' wkonle' žin ya chie' ka' che wdile.
Za' wsíe' yag ntóche'do' ka' zoa yi' láwe'gaken.
14 Benne' wen da' zinnj zkweze' da' zia da' gone'.
Yo'o yichj lázda'we' da' zinnj da' gone', na' gone' da' wen laže'.
15 Ba bche'ne' to yežw gže' nich yéxjwgak benne' ka' ga na', san bexjwe' lekze' lo ežwn'.
16 Da' zinnj da' bene' žesbaga'n lekze' zia,
na' da' bsake'e benne' ka' yebí'i Dios chekze' le'.
17 Wká'n zena' Xana' Dios ni'a che da' chawe' da' žone'
na' gólteza' che La la'y che Xana' Dios, Benne' zente.

8

1 Xanto' Dios, zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.
Nakže zen yela' zen chio' ka ya'abá.
2 Žolgak xkwide' ka', na' bi'do' že'n ka', ka naken.
Yo'o chawo'o gan bi gak la'gak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Zzoa žio' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',
na' benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale.
3 Kate' zwia' ya'abá dan' beno' Le',

na' byo', na' belj ka', da' ka' bzo' to ton,
4 na' znnaba': ¿bizkze zej nak benne' ka', dan' že' lažo'o légake'?
¿Bizkze zej nak benne' ka', dan' ži'o wnné yoe chégake'?
5 Beno' légake' yeláte'ze gaxjw ka nako' Le',
na' bzo' chégake' yela' zen, na' yela' ba la'ne.
6 Wnnakzo' nna biá'gake' yógo'te da' ka' beno'.
Yógo'ten bdio' lo ná'gake':
7 zila' ka', na' bež ka',
na' yógo'te bia yixe' ka',
8 bia zej nnita' xílgakba', na' bel ka',
na' yógo'te bia ka' zej nníta'ba' lo nisdo'.
9 Xanto' Dios,
zente nak La la'y chio' Le' do zente yežlyó.

9

1 Xana' Dios, dot laža'a wká'n zena' Le'.
Wzenla' benne' ka' ka nak da' zente da' beno'.
2 Yebekzla', na' golkza' ka nak chio'.
Gola' che La la'y chio' Le', nako' Dios zente.
3 Bzonnjgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Bejchégwgake', na' wnítgekle' lawo' Le',
4 dan' zzoa chawo'o da' chawe' da' žona'.
Ži'o latje blo chio', na' cháwe'do' zchi'a lažo'o.
5 Bdilo' benne' yež ka', na' bchinnjo' yo'o chegak benne' wen da' zinnj ka'.
Bsolo' lagak benne' ka' to chi'ize.
6 Wžía yi'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
To chi'ize zej nbia yi' latje chegak benne' ka',
na' yež chégake' ka', da' ka' bchinnjo' Le'.
Nitó benne' chejsá' laže'e benne' ka'.

7 Xanžo Dios zoakze' to chi'ize.
Bkweze' latje blo chie' gan wchi'a laže'e benne' ka'.
8 Lo da' chawe' wchi'a laže'e benne' ka' dot yežlyó,
na' benne' yógo'te yež ka' lo da' nak li laže'.
9 Xanžo Dios nake' ka to gan chejnníta'gak chawe' benne' yache' ka',
kate' žin ža che da' wžía yin' benne' wen da' zinnj ka'.

10 Benne' ka' zej nónbi'e Le', Xanto' Dios, wxén láže'gake' Le',
dan' bi wléj yichjo' benne' ka' žíljgake' Le', Xanto' Dios.

11 Le gol che Xanžon', Bennen' zoe' yež Sión.
Le wzenle benne' yež ka' ka nak da' bene',
12 dan' žejsá' laže'e chegak benne' ka' zzáka'gake',
na' yezi'e wzón che benne' wetw benách ka'.
Bi gal laže'e da' žližgak benne' yache' ka' Le'.

13 Beyache' laže'l neda', Xana' Dios.
Bwia da' zzaka'a lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Le' bekó'o neda' lo na' yela' got
14 nich wzenla' benne' ka' da' zka'n zena' Le' gan zdóbgake' lo yež Sión,

na' yebél̲e'ela' dan' besló' neda'.

15 Chejchazgak benne' yež ka' l̲o yežw da' bché'ngake'.
Chejcházgake' l̲o do yel̲j da' bdíx̲jgake'.
16 X̲anžo Dios bl̲oe'ele' kan z̲chi'a l̲aže'e,
dan' wbága'gak z̲ia benne' ka' bi zej nake' chawe' ni'a che da' béngakkze'.
17 Benne' bi zej nake' chawe' ka' cházgake' l̲o yi' gabíl,
yógo'te benne' ka' žal̲ l̲áže'gake' X̲anžo Dios.
18 Kege to chi'ize gal̲ l̲aže' Dios benne' yache' ka',
na' kege to chi'ize nitle da' žx̲en l̲áže'gake'.

19 Wzó ža', X̲ana' Dios. Bi go'o latje benne' ka' wká'n z̲en kwíngake'.
L̲a'gak benne' yež ka' l̲awo' Le' nich wchi'a l̲ažo'o l̲égake'.
20 X̲ana' Dios, ben ga žébegak benne' ka' Le'.
Yeyónbia'gak benne' yež ka' zej nake' benachze.

10

1 X̲ana' Dios, ¿biz̲ chen' zo' zi'to'?
¿Biz̲ chen' z̲kache' kwino' kate' z̲záka'gak benách chio' ka'?
2 L̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwin benne' bi nake' chawe' z̲bia l̲aže'e benne' yache',
san chejchaze' l̲o da' bdix̲jwe' nich wžía yi'e bennen'.
3 Z̲ka'n z̲en kwine' ni'a che da' z̲ze l̲aže'e.
Z̲nne zi'e bennen' z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape, na' z̲ka'ne' ka'ze Le', X̲ana' Dios.
4 L̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwin benne' bi nake' chawe' bi žape' Dios ba la'ne,
na' z̲nne' bi zoa Dios.
5 Žónteze' da' z̲innj, na' z̲nne'
bi wchi'a l̲aže' Dios l̲e' ni'a che da' žone'.
Z̲zoe' chel̲a'ale benne' ka' zží'igake' chie' l̲e'.
6 L̲o yichj l̲ázda'we' z̲nne':
“Bi be gak wsejw x̲neza'.
Batkle bi gak chia' da' bi naken chawe'.”
7 Z̲nnáteze' da' kegle, na' da' wen l̲aže', na' z̲kache'lanteze'.
Diža' ka'ze, na' diža' yal̲ze z̲žójgaken žoe'e.
8 Z̲kache' kwine' žoa'a yež nich sene' benne' ka'.
Bagáche'ze žote' benne' ka' z̲dégakze' ga na'.
Z̲wíalanze' nich gak bi gone' chegak benne' yache' ka'.
9 Bagáche'ze z̲beze' ka žon bež yix̲e'.
Z̲beze' nich gak sene' benne' yache' ka'.
Kate' z̲zene' benne' yache' l̲o do yel̲j chie', na' z̲chi'e l̲e' chekze'.
10 Kan žon bež yix̲e' zóateze' x̲íti'e l̲áwlegak benách ka',
na' z̲zene' benne' zan l̲en ne'e wal̲e.
11 L̲o yichj l̲ázda'we' z̲nne': “Nal̲ l̲aže' Dios benne' ki.
Bkache' l̲awe', na' bi l̲e'ele' da' žona'.”
12 Wzó ža', X̲ana' Dios, na' bze no'o.
Bi gal̲ l̲ažo'o benne' yache' ka'.
13 ¿Biz̲ chen' z̲zoagak benne' wen da' z̲innj ka' Dios chel̲a'ale?
L̲o yichj l̲ázdo'gake' z̲nnágake':
“Bi yezí' wzón Dios neda'.”
14 San Le' bl̲e'ekzlo' da' ni, dan' z̲wio' no benne' žone' da' z̲innj, na' da' bi nak chawe',

nich yezi'kzo' wzón benne' ka'.
Benne' yache' ka' zde kwíngake' lo no'o.
Le' žáklenkzo' bi' wzebe ka'.
15 Zkwaso' yela' wale che benne' wen da' zinnj.
Wléj lawle da' bi nak chawe' da' bene', dan' bene' bagáche'ze.

16 To chi'ize nak Xanžon' Benne' znna bi'e žo'o.
Lo yežlyó chie' ba wžía yi'gak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.

17 Benno' chegak benne' gaxjw laže' ka' da' wnnábgekle' Le', Xana' Dios.
Le' zkwezo' yichj lázdo'gak bénne'do' ka' nich wzé nággake' xtižo'o,
18 nich wchi'a lažo'o bi' wzebe ka', na' benne' ka' zzáka'gake',
nich biž bi da' zinnj gongak benne' ka'
bi zej nake' chawe' chegak bénne'do' ki.

11

1 Žxen laža'a Xana' Dios.
¿Bizchen' že'gak benách ka' neda':
"Bzonnj, wyéj law ya'a ka to byinne"?
2 Bwia nga, zkwezgak benne' ka' bi zej nake' chawe' yag ntóche'do' ka' chégake'.
Ba bxóagake' yag ntóche'do' ka' chégake' lo do chen,
nich gótgake' bagáche'ze benne' chawe' ka'.
3 Chela' kwasgak da' ka' zzoagak chochen da' chawe',
¿bizkze gongak benne' chawe' ka'?
4 Xanžo Dios zoakze' latje la'y chie'.
Ya'abá na'kze zoa latje blo gan že' Dios.
Zwíagak yej lawe', na' zle'ele' da' žongak benne' ka'.
5 Xanžo Dios zbeje' benne' chawe' ka' lo da' zede,
san bi zle'ele' chawe' benne' ka' bi zej nake' chawe' na' benne' ka' žóngake' da' zinnj.
6 Wdíe' benne' ka' bi zej nake' chawe' lo da' ka' wžía yí'gaken légake',
da' ka' zej naken yi', na' sufr da' žeyen ka yeže, na' to be' da' lale'e,
da' ka' sele'e lawgak benne' ka'.
7 Ki gone' dan' nak chawe' Xanžo Dios, na' nži'ile' da' naken chawe'.
Lé'egekle benne' li laže' ka' lawe' Le'.

12

1 Xana' Dios, beslá benne' chio' ka'
dan' biž zoa no benne' žape' Le' ba la'ne,
na' bi zoa no benne' li laže' ládjwgak benne' ka'.
2 Yógo'te benne' ka' žon láže'gekle' ljéžgake' ka'.
Lo da' wen laže' znnágake' diža' chawe'
da' znnágake' nich gon láže'gekle' benách ka'.
3 Xanžo Dios wžía yi'e benne' ka' zcháljgake' ki,
na' benne' ka' zcháljgake' da' zka'n zen kwíngake'.
4 Benne' ka' znnágake': "Da' zchaljžo gáklenen žo'o.
Wchaljžo kan žénelžo. ¿Nozkze benne' wchi'le' žo'o?"

5 San znna Xanžo Dios:
"Na'a la'kza' neda' dan' žsáka'gake' benne' yache' ka',

benne' ka' zbeže láže'gake',
na' yeslá' benne' ka' žénegekle' bi da' gona'.”
6 Xtiža' Xanžo Dios naken dot da' li.
Naken ka ya plat da' wdén lo yi',
da' ba wdén lo yi' gaže chi'i ka'.

7 Le', Xana' Dios, zwíakzo' benne' chio' ka'.
To chi'ize gape chi'o légake' lo na'gak benne' ka' zej nnita' lo ža na'a ža.
8 Kate' zka'n zengak benách ka' da' zinnj,
zej nnita' benne' bi zej nake' chawe' ka' gáte'teze.

13

1 ¿To chi'ize gal lažo'o neda', Xana' Dios?
¿Gal láže'tezo' neda'?
¿To chi'ize biž le'elo' neda'?
2 ¿To chi'ize gon byene soela' da' zzaka'a?
¿To chi'ize gak nyache' laža'a dot ža dot yel?
¿To chi'ize nna bia'gak benne' yichj ža'a ka' neda'?
3 Bwia neda', Xana' Dios, na' bechebe chia'.
Ben choch neda' nich bi gata',
4 na' nich bi nna bennen' bi zle'ele' neda' chawe', bi nne':
“Ba bzexjwa' le'.”
Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' yebégekle' cha' chejchaza' lo da' bi nak chawe',
5 san neda' žxen laža'a Le' yeyache' láže'lo' neda'.
Dot lázda'wa' žebela' dan' žákleno' neda'.

6 Golkza' che Xana' Dios dan' žon chawe'e neda'.

14

1 Benne' lazdo' zide ka' zza' láže'gake', na' znnágake': “Bi zoa Dios.”
Benne' ki zej nchixle yichj lázdo'gake', na' žóngake' da' bi naken chawe'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.
2 Xanžo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwie' benne' ka'
nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile', bennen' žape' Dios ba la'ne.
3 Yógo'tie' bejchíxgekle'.
Yógo'tie' zej nchixle yichj lázdo'gake'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe', nitóe'.
4 ¿Bi žejní'igekle benne' ka' žóngake' da' zinnj?
Zzózjgake' benne' chia' ka' ka zzozj to benne' yet da' žawe',
na' bi žákbe'egekle' zoa Xanžo Dios.
5 Lo yela' zžebe chégake' žzízegak benne' ka',
dan' žaklen Dios benne' chawe' ka'.
6 Zcá'ngake' ca'ze da' wnnagak benne' yache' ka',
san benne' ki žxén láže'gake' Xanžo Dios.
7 La'kze Bennen' yeslé' benne' Israel ka'.
Kate' gon Xanžon' ga yežingak benne' chie' ka', benne' ka' zej ndo'e zíto'le,
na' yebégekle za'só Jakob, na' yebéle'egekle benne' Israel ka'.

15

1 Xana' Dios, ¿nozkze benne' gak soe' gan zo' Le'?

¿Nozkze benne' gak soe' latje la'y chio'?
2 Wak gon ki benne' nake' li laže', bennen' žone' da' naken chawe',
bennen' zoa da' nak dot da' li lo yichj lázda'we',
3 bennen' bi znnie' che lježe' ka',
na' bi be da' zia žone' chegak lježe' ka',
na' bi žwe'e latje no benne' kwej bi'e lježe' ka'.
4 Wak soa bennen' ga na', bennen' bi žape' ba la'ne no benne' žone' da' zinnj,
san žape' ba la'ne benne' ka' žápegake' Xanžo Dios ba la'ne
bennen' bi zche'e xtiže'e la'kze gonen ga bi wnite'.
5 Wak soa bennen' ga na', bennen' žsane' mežw chie', na' bi žennabe' yichjen,
na' bi žezi'e mežw nich wzóa lie' da' wen laže' che benne' bi be zia nbage'e.
No benne' žone' ki batkle chejchaze' lo da' zinnj.

16

1 Bwia neda', Dios, dan' žxen laža'a Le'.
2 Lo yichj lázda'wa' žapa' Le', Xana' Dios:
“Le' nako' Xana'.
Bi be da' chawe' žata' chia' da' bi zan' lo no'o.”

3 Žaz láže'za' benne' ka' zej nake' che Dios lo yežlyó nga,
na' lezka' benne' ka' zej nake' li laže'.
4 Zan da' sáka'gak benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.
Bi gona' légake' tzen kate' zláljgake' žen láwgaken, na' bi wkonla' žin lágaken.
5 Xanžo Dios zwawe' neda' na' nake' da' chawe' chia'.

Le', Dios, žape chi'o yela' nban chia'.
6 Da' žonno' chia' naken da' ba nez zen da' zzi'a,
na' xtanle'e nak latje gan bzo' neda'.

7 Wká'n zénteza' Xanžo Dios, Bennen' žsedle' neda'.
Kate' ne ztasa' zzejni'ile' neda' lo yichj lázda'wa'.
8 Žxen laža'a Xanžo Dios yezi'e neda'.
Dan' zoe' kwita', bi be gak wcheben neda'.

9 Che len zoa lázda'wa' yela' žebél, na' žebéle'etezla',
na' kate' gacha'a lo ežw ba wxén laža'a Le'
10 dan' bi wka'no' be' da' nakkza' lo latje chol chegak benne' gat ka',
na' bi go'o latje nitla' dan' nakkza' chio' Le'.
11 Wloe'elo' neda' da' žala' gona' nich gata' chia' yela' nban.
Gan zo' Le' yebéle'etezla',
na' kwito' Le' sóateze yela' ba nez zen chia'.

17

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios. Benle da' žliža' Le'.
Wzí' da' znnabla' Le' lo yela' li laže' chia'.
2 Benn latje la'a lawo' Le' nich wchi'a lažo'o neda',
dan' zle'elo' yógo'te ka zej nakkzen.
3 Le' zwíakzo' yichj lázda'wa', na' zle'elo' neda' žel.
Bwíakzo' da' žona', na' bi be da' zinnj ble'elo'.
Wdape chi'a ložaa nich bi be diža' ka'ze nnia'.

4 Žona' ka nak da' znna xtižo'o,
na' bi žona' kan žongak benne' wen da' zinnj ka'.
5 Wdape chi'i neda' lo nez chawe' chio',
nich bi chejchaza' lo da' bi nak chawe'.
6 Žliža' Le', Dios, dan' ženlo' chi'a.
Bze nag chi'a, na' benle da' znnia'.
7 Bloe'el neda' kan žeyache' láže'le'elo' benách ka'.
Beslá benne' ka' žxen láže'gake' Le' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe'.
8 Bwia neda' ka žon no benne' zwíakze' yej lawe'.
Wdape chi'i neda' ka žon zkoko', bian' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba'
9 nich bi be gongak chia' benne' wen da' zinnj ka',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' žénegekle' gótgake' neda'.
10 Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka',
na' lo yela' zka'n zen kwíngake' zchálјgake'.
11 Gáte'teze gan zda' zwíagake' neda'.
Žénegekle' wžía yí'gake' neda'.
12 Zej nake' ka to bež yíxe'do' žénelba' bi da' gawba'.
Zej nake' ka to bež yixe', bia zkache' kwinba' nich senba' biado' ka'.
13 Da, Xana' Dios, bdil-len benne' ka' bi zej nake' chawe', na' bžia yi' légake'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe', wkonlo' žin ya ntoche' chio'.
14 Beslá neda' lo na'gak benne' ka' len no'o wale, Xana' Dios.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka', benne' zej ze'e nich yekwásgake' yežlyó cheto' nga,
benne' ka' žáwgake' da' záka'le'e chio' na' zwáwgaken' zí'ngake' ka',
na' zga'nkze da' gawgak za'sógake' ka',
15 san neda', le'ela' lawo' Le' dan' naka' chawe'.
Chaz laža'a gaka' ka nakkzo' Le' kate' yebana'.

18

1 Nži'ila' Le', Xana' Dios.
Le' zzoa chocho' neda'.
2 Le', Xana' Dios, nako' ka to yej gan zoa' choch,
na' nako' ka to yo'o zen gan yo'o chawa'a.
Nako' Benne' weslá chia', na' Dios chia'.
Le' zzoa chocho' neda', na' wxén laža'a Le'.
Žape chi'o neda', na' žesló' neda',
na' zkache' chawo'o neda'.

3 Znnia': Xanžo Dios žala' wká'n zenžo-ne'.
Beslé' neda' lo na'gak benne' ka' zzá'agake' neda'.
4 Wzóa' lo da' zede che yela' got,
na' gok da' zinnj ka to yegw nis da' bcheben neda'.
5 Gota' zož chia' choa'a lo yi' gabíl
dan' wzóa' lo da' zede che yela' got.
6 Lo da' zžia yin' benách ka' bliža' Xana' Dios
na' bchálјlenkza' Dios chia'.
Le' benle' chi'a gan zoe' latje la'y chie',
na' bze nage' da' bchalja' lawe'.
7 Naž wzó' yežlyó nga.

Wzízegak ya'a ka' gže'.
Wzízele'egaken dan' bže'e Le'.
8 Bžoj žen che yi' lo zine'e,
na' bžoj yi' lo žoe'e da' bzeyen da' zej že' lawe',
na' yi' na' bzenen bzio' yi' ka'.
9 Bsaljwe' ya'abá, na' betje',
na' wzóa da' chol zan ni'e.
10 Wdíe' lo be', ne ži'e to da' nzin' kerubín.
Ka' gaze wdíe' lo be' bdone'.
11 Gokwe' da' chol, dan' bkachen' Le',
dan' naken bejw gasj da' yožen nis.
12 Lo da' žákti'tele'e chie' bžojgak bejw gasj ka'.
Bžojgak wzió' yi', na' yej nis.
13 Zan ya'abá wnné wzió' che chi'i Xanžo Dios,
na' benle chi'i Dios zente ládjwgak wzió' yi' ka', na' yej nisen'.
14 Bsie' yag ntóche'do' chie' ka',
na' beslase' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Bsane' yes wzió' ka', na' bžia yi'e benne' ka'.
15 Naž bla' lawgak da' ka' zej že' gže' zan nisdo',
na' bla' law xni'a yežlyó dan' žen' zan nisdon'.

Bdilo' benne' ka' zžá'agake' neda', Xana' Dios,
na' lo yela' zža'a chio' bsejo' xnézgake'.

16 Betj Dios lo da' sibe, na' bexwe' neda',
na' len ne'e wale bebeje' neda' lo da' zede da' goken ka nis zil.
17 Beslé' neda' lo na'gak benne' wale ka', benne' bi zlé'egekle' neda' chawe',
na' lo na'gak benne' ka' zží'igake' chia' neda', benne' ka' zej nakže' wale ka neda'.
18 Bdíl-lengake' neda' katen' wzóa' lo da' zedle'e,
san Xana' Dios góklene' neda'.
19 Bebeje' neda' gan wyoá'a, na' bzoe' neda' to latje zen.
Beslé' neda' dan' wyáz laže'e neda'.
20 Xanžo Dios bebi'e chia' dan' bena' da' naken chawe',
na' ka nakkze da' chawen' bebi'e chia',
21 dan' žona' ka žsedle Xana' neda',
na' bi wléj yichja' Dios chia'.
22 Žona' ka nak da' bchi'le' žo'o,
na' bi bsana' diža' ka' da' bdixjwe'.
23 Goka' li laže' lawe' Le',
na' wdape chi'i kwina' nich bi gona' da' zinnj.
24 Bebí'i Xanžo Dios chia' ka nak da' chawe' da' bena',
ka nakkze da' chawen' dan' bena' lawe' Le'.

25 Žeyache' láže'lo' no benne' žeyache' láže'le' lježe',
na' nako' li laže' len bennen' nake' li laže'.
26 Zcháljleno' benne' chawen' da' naken dot chawe',
na' gako' snia len benne' wen da' zinnj.
27 Yesló' benne' chawen' lo da' wžía yin' benách ka',
san wzexjo' benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

28 Le' wzaljo' yi' chia'.
Le', Xana' Dios, wza'ni'o chia' gan zoa' lo da' chol.
29 Yela' wak chio' wží́a yin' benne' zanle'e, benne' ka' žjake' lo wdile.
Cha' Le', Dios, sóaleno' neda', wak wchinnja' ze'e ka' žape chí'igaken yež ka'.

30 Da' ka' žon Dios zej naken li laže', na' xtiže'e naken dot da' li.
Žape chi'e yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le'.
31 Toze Xanžon' nake' Dios.
Toze Dios chežo nake' Benne' žape chi'e žo'o.
32 Dios nake' Bennen' žone' neda' benne' wale,
na' Benne' žeyone' li laže' da' žona' neda'.
33 Žone' ni'a ka zej nak ni'a bžina' yixe'
na' zzoa choche' neda' law Ya'a Sión chie'.
34 Žsedle' neda' nich gak cha'a lo wdile,
na' nich gak wlewa' da' žsi yag ntóche'do' ka', dan' naken ya bronse.

35 Lo yela' žeslá chio' wdape chi'o neda', na' len no'o li ža gókleno' neda'.
Lo yela' ži'i laže' chio' bka'n chawo'o neda'.
36 Ben chawo'o nez gan tia',
na' bi kwila' lo nezen'.
37 Bsejwa' xnezgak benne' ka' zžá'agake' neda', na' bena' ga bzónnjgake',
na' bi beyá'a liža' ga bžinte beta' benne' ka'.
38 Bena' benne' ka' we', na' bi gok yeyásgake'.
Bejbíxgake' zan ni'a.
39 Ben chocho' neda' nich gok cha'a lo wdilen'.
Bzexjo' benne' ka' zžá'agake' neda' zan ni'a.
40 Beno' bzonnjgak lawa' neda' benne' wale ka',
na' bžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

41 Wnnábgekle' no benne' gáklene' légake' san bi wzóa no benne'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios, san bi wzé nage' chégake'.
42 Bžia yi'a benne' ka', na' gókgake' ka bixte yo dan' zzen lo be'.
Bleja' légake' ka zleja' gona' lo nez ka'.

43 Besló' neda' lo na'gak benne' ka' zží'igake' chia',
na' beno' neda' benne' blo lo yež ka', na' láwe'lgak benne' zi'to' ka'.
Benne' ka' bi nónbi'a, žóngake' žin chia'.
44 Kate' béngekle' chia', na' béngake' kan wnnía'.
Benne' yež ka' béngake' kan bchi'la' légake'.
45 Benne' zi'to' ka' gotgak ni'a ná'gake'.
Lo yela' zžebe bžójgake' lo yež zen ka' chégake'.

46 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
¡Ga'n zene' dan' žáklene' neda'!
¡Ga'n zen Dios, Bennen' žeslé' neda'!

47 Dios žebéj yichje' benne' ka' zžá'agake' neda',
na' zdie' benne' yež ka' lo na'a neda'.
48 Žeslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.
Žone' ga znna bi'a benne' ka' bží'igake' chia' neda'.

Beslé' neda' l̲o na'gak benne' yichj ža'a ka'.

49 Wká'n z̲ena' Le', X̲ana' Dios, l̲awgak benne' yež ka',
na' gol̲kza' che La la'y chio' Le'.
50 Žono' ga žon to benne' da' z̲en ka',
bennen' z̲nna bi'e l̲o wlazo' Le',
na' žeyache' l̲áže'lo' bennen' wžío' Le',
bennen' nake' Dabí, na' z̲a'sóe' ka', to chi'ize.

19

1 Nl̲a' l̲aw z̲an ya'abá yel̲a' z̲en che Dios.
Z̲chál̲jgakkze yógo'te da' ka' bene'.
2 To ža z̲zenlen ža yoble da' ni,
na' to yel žen' yel yoble da' na'kzen.
3 Bi z̲kóngeklen žin x̲tíža'gak benne' ka',
na' bi zoa no benne' ženle' chí'igaken,
4 san z̲žin da' z̲nnágaken do z̲ente yežlyó,
na' z̲žingak x̲tíža'gaken dot yežlyó.
Dios bene' ya'abá ka to yo'o gan zoa wbíž.
5 Zildo' z̲l̲an' ka to benne' byo z̲chag ne'e.
Žebelen ka to benne' z̲zá'l̲i'e.
6 Z̲žojen chel̲a'ale gan z̲l̲an',
na' z̲žinen chel̲a'ale gan ženen.
Z̲cha'an yógo'te da' zej den.

7 Dot l̲i l̲aže' nak da' žsedle X̲anžo Dios,
na' z̲zoa chochen be' da' nakkzžo.
L̲i l̲aže' nak da' bchi'le X̲anžon' žo'o.
Z̲nez̲jwn yel̲a' žejní'il chegak benne' ka' bi zej napen'.
8 Da' likze nak da' wnná X̲anžon',
na' žebél̲e'egekle benne' ka' žóngake' kan z̲nnan.
L̲i l̲aže' nak da' z̲zejní'il X̲anžon' žo'o,
dan' z̲zoan žo'o l̲o yel̲a' baní'.
9 Nak chawe' z̲žébežo X̲anžon', dan' gonen ga soažo nbanžo to chi'ize.
Da' likze nak kan z̲chi'a l̲aže' X̲anžon' žo'o, na' naken chawe'.
10 Naken da' z̲dan l̲áže'žežo ka ya oro,
na' ka ya oro z̲ente dan' záka'l̲e'en.
Nakžen z̲ix̲ ka bžina' che bez, dan' nakl̲e'en z̲ix̲.

11 Žsedlen neda', wen žin chio',
dan' žona' kan z̲nnan, na' da' z̲enl̲e'e žezi'a.
12 Nitó benne' bi gak gónbi'e da' z̲innj da' žone'.
Beslá neda', X̲ana' Dios, l̲o da' z̲innj dan' bi žákbe'ela' žonan'.
13 Bkache' chawe' neda', wen žin chio',
nich bi be dol̲a' gona' dot l̲aža'a.
Bi go'o latje nna bia' dol̲a' neda'.
Naž gaka' l̲i l̲aže', na' bi baga'a z̲ia che dol̲an'.
14 Žénela' gak da' z̲chal̲ja', na' da' zl̲ab l̲aža'a da' žaz l̲ažo'o Le'.
X̲ana' Dios, Le' žon chochkzo' neda', na' beya'wo' neda'.

20

1 Znnabla' Xanžo Dios yenle' chi'o kate' bi žak chio',
na' gape chi'i Dios na'kze che Jakob le'.
2 Znnabla' Le' lo latje la'y chie' gáklene' le',
na' gan zoe' law Ya'a Sión yedjwíe' le'.
3 Znnabla' Le' chejsá' laže'e yógo'te da' bnezjo' chie',
na' si' lo ne'e biado' ka' zzeyo' lawe' Le'.
4 Znnabla' Le' gonne' chio' yógo'te da' zdan lažo'o,
na' gone' yógo'te da' žak lažo'o.
5 Yebéle'elto' kate' yeslé' le'.
Wchisto' to da' wloé'e lawn La la'y che Dios chežo.
Znnabla' Xanžon' gone' yógo'te da' znnablo' Le'.
6 Na'a nnezla' žeslá Xanžon' bennen' wžekze' Le'.
Gan zoe' ya'abá la'y chie' yenle' chi'i bennen'.
Len yela' wak zente chie' yeslé' le'.
7 Bal benne' ka' žxen láže'gake' karro ka' che wdile,
na' yezíka'že' žxen láže'gake' bia wale ka',
san žo'o žxen láže'žo La Xanžo Dios.
8 Benne' ka' gotgak ni'a ná'gake', na' bejchégwgake',
san žo'o, beyasžo, na' zežo.

9 Beslá neto', Xanto' Dios. Le'kze znna bi'o neto'.
Benle chi'ito' kate' žližto' Le'.

21

1 Benne' znna bi'e zžebe' yela' wak chio', Xanto' Dios,
na' ni'a che yela' weslá chio' žebéle'ele'.
2 Benno' chie' da' wdán laže'e
na' bi bžono' da' wnnable' Le'.
3 Wzí' lo no'o le', na' ben chawo'o le'.
Bžio' yichje' to da' naken oro.
4 Wnnable' Le' gonno' chie' yela' nban,
na' bennon' chie' nich soakze' yiz zan.
5 Zenle'e nak yela' zen chie' dan' besló' le'.
Benno' chie' yela' ba la'ne, na' yela' zen.
6 Dan' ben chawo'o le' to chi'ize,
žono' ga žebéle'ele' lawo' Le'.

7 Dan' bennen' znna bi'e žxen laže'e Xanžon',
yeyache' laže'l Dios zente le', na' bi kwe' zedle'.

8 Wzetjo' yógo'te benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Len yela' wak chio' wzexjo' benne' ka' zží'igake' chio'.
9 Gak chegak benne' ka' ka wnnito'o légake' lo yi'
katen' yido' nich wchi'a lažo'o légake'.

Xanžon' wžía yi'e benne' ka' lo yela' zža'a chie', na' yi' na' wzeyen légake'.

10 Yógo'te da' béngake' lo ežlyó nga wchinnjo',
na' wkwaso' za'sógake' ka' ladjw benách ka',
11 dan' wyáz láže'gake' góngake' da' bi naken chawe' lawo' Le'.

Sa' l̲áže'gake' da' góngake' san bi be sáke'gekle' dan' wlago' l̲égake'.
12 Bkwezo' yag ntóche'do' chio' ka' nich goto' l̲égake'.
13 ¡Ga'n z̲en Le', X̲anto' Dios, l̲o ye l̲a' wa l̲e chio'!
Gól̲tezeto', na' wká'n z̲éntezeto' Le' ni'a che ye l̲a' wak chion'.

22

1 Dios chia', Dios chia', ¿biz̲ chen' wléj yichjo' neda'?
¿Biz̲ chen' bi ženlo' kate' z̲nnabla' Le' yesló' neda'?
2 Dios chia', žl̲iža' Le' tža tža, san bi žechebo' chia'.
Žl̲iža' Le' žel, na' bi žezí' l̲aža'a,
3 san Le' nako' la'y.
Z̲bezkzo' gan z̲ka'n z̲engak benne' Israel ka' Le'.
4 X̲a x̲na' wdé cheto' ka' bx̲en l̲áže'gake' Le'.
Bx̲en l̲áže'gake', na' besló' l̲égake'.
5 Bl̲ížgake' Le', na' gókl̲eno' l̲égake'.
Bx̲en l̲áže'gake' Le', na' bi bedoé'egekle',
6 san neda' naka' ka to bel góna'do', na' kege benne'.
Z̲Ža'agak benne' ka' neda' na' žon dítjgekle' neda'.
7 Yógo'te benne' ka', kate' z̲l̲é'egekle' neda', z̲ká'ngake' neda' ka'ze.
Žsáljwgake' žóa'agake' nich nnégake' chia',
na' z̲ta yíchjgake', na' z̲nnágake':
8 "Bx̲en l̲aže'e X̲anžon' nich yeslé' l̲e'.
Yeslé' l̲e' cha' žaz l̲aže'e l̲e'."
9 San Le', X̲ana', bex̲o' neda' kate' golja'.
Beno' ga bx̲en l̲aža'a Le' kate' ne žaz̲a'a.
10 Wyoá'a l̲o no'o kate' bi na' galja'.
Kate' ne yoa'a l̲e'e x̲na'a, báchekze nako' Dios chia'.
11 Bi yebigo'o gan zoa' dan' zoa gawze da' wsakan' neda',
na' bi zoa no benne' gákl̲ene' neda'.
12 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' zej nyechjle' neda', benne' ka' zej nake' ka bež ka'.
Zej nyechjle benne' ka' neda', benne' ka' zej nake' ka bež wa l̲e ka' che yežlyó Basán.
13 Gónegekle' wžía yí'gake' neda'
ka žon to bež yix̲e', bia z̲donba', na' z̲béžeya'aba'.
14 Bedó l̲aža'a, na' gok l̲áz̲da'wa' ka nis da' nlaljen,
na' yógo'te žit yoa'a bsángaken ljéžgaken ka'.
L̲áz̲da'wa' goken ka china' bez, da' beyonan l̲i'a ka nis.
15 Beyák ye l̲a' wa l̲e chia' ka to že'n yo dan' nla'an, na' lož a'a wdán' chichjla'.
Bletjo' neda' l̲o bix̲te yo che ye l̲a' got.
16 Zej nyechjle benne' wen da' z̲innj ka' neda'.
Zej nyechjle' neda' ka beko' ka'.
Wdídjwgake' ni'a na'a.
17 Wak wlaba' yógo'te žit yoa'a,
na' benne' ka' z̲l̲é'egeklen', z̲wíazegake' neda'.
18 Bdísgake' z̲a' che chégake',
na' l̲awle z̲an' wléjgake' da' gak bian'.
19 San Le', X̲ana' Dios, bi bkwaso' gan zoa'.
Nakkzo' Le' ye l̲a' wa l̲e chia', na' gákl̲eno' neda'.

20 Beslá be' da' nakkza' l̲o na' benne' wdíe' neda' ya ntoche'.
Bennen' žénele' wžía yi'e neda' žone' ka žon to beko'.
21 Beslá neda' l̲o žoa'a bež yix̲e'.
Beslá neda' l̲o lozgak bež wal̲e ka'.
22 Wzenla' bi' ljéža'do' ka' kan nako' Le'.
Wká'n z̲enkza' Le' gachje l̲awle benne' ka' zej ndobe' chio' Le'.

23 L̲e'e, benne' ka' z̲žébele X̲anžon':

¡Le wká'n z̲ene' L̲e'!
¡Le wká'n z̲ene', l̲e'e, z̲a'só Jakob!
¡Le žebe L̲e', l̲e'e, z̲a'só Israel ka'!

24 Bi z̲nnita' Dios benne' yache' ka' chel̲a'ale,
na' bi z̲deze' da' z̲záka'gake',
na' bi z̲kache' l̲awe' l̲awgak benne' ka',
san kate' žl̲ížgake' L̲e', ženle' chí'igake'.

25 Gachje l̲awle benne' zan ka', benne' zej ndobe' chio'
wká'n z̲enkza' La la'y chio' Le',
dan' bchebe l̲aža'a gonan' l̲awgak benne' ka' z̲žébegake' Le'.

26 Gawgak benne' gax̲jw ka', na' yéljgekle'.
Bíga'gake' l̲aw X̲anžon', na' wká'n z̲éngake' L̲e'.
Gákteze yel̲a' ba nez z̲en chegak benne' ka'.
27 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó chejsá' l̲áže'gake' X̲anžon', na' yežíngake' l̲awe' L̲e'.
Yógo'te kwe' benách ka' wká'n z̲éngake' L̲e',
28 dan' napkze X̲anžon' yel̲a' wnná bia',
na' nna bi'e yógo'te yež ka'.
29 Gawgak yógo'te benne' z̲en ka' che yežlyó nga, na' wká'n z̲éngake' Dios.
Wzóa z̲ibgak yógo'te benne' ka' l̲awe' L̲e'.
Benne' ka' bi gak yeslá kwíngake' nich bi gátgake'.
30 Z̲a'sógak benne' ka' góngakbe' žin che X̲anžon'.
Wzéngekle' z̲í'ngake' ka' ka nak chie'
na' zejte chejsete chegak benne' ka'.
31 Yežíngake', na' wzéngekle' benne' ka' ka nak da' chawe' da' žon Dios.
Wzéngekle' benne' ka' bi na' gáljgake' ben Dios da' ki.

23

1 X̲anžo Dios žape chi'e neda' ka žon to benne' žape chi'e z̲ila' chie' ka', na' bi be yážjela'.
2 Ka žon bennen' ga z̲zi' l̲áže'gak z̲ila' ka' gan bdáwgakba' yix̲e' ya'ado', ki žon Dios chia' neda'.
Gone' chia' kan žon bennen' chegak z̲ila' ka' z̲chi'e-ba' žoa'a yegw nis da' že' žize.
3 Žon choche' yichj l̲áz̲da'wa'.
Žon chawe'e neda' nich gak da' bchebe l̲aže'e.

4 L̲a'kze tia' gan de z̲ož gata',
bi be da' z̲innj wcheben neda',

dan' zóalenkzo' Le' neda', Xana' Dios.
Bar chio', na' breke' chio' gape chí'igaken neda'.
5 Wsí'ni'o da' ye'j gawa' la'kze benne' ka', benne' zdíl-lengake' neda' zej
nyechjle' neda'.
Zgo'o set yichja' da' žeyonen neda' chawe', na' žeschá'li'o da' žé'jlena'.
6 Da' likze da' chawe', na' yela' ži'i laže' chio' sóalengaken neda' yógo'te ža soa'
nbana',
na' ližo', Dios, gaken liža' to chi'ize.

24

1 Che Dios nak yežlyó nga, na' yógo'te da' že' lawen'.
Nak chie' yežlyón', na' benne' ka' nníta'gake' ga na'.
2 Bzoen' lawle nisdo',
na' bzale'e xni'an že'lte zan nisdo'.
3 ¿Nozkze benne' gak kwene' ya'a che Xanžon'?
¿Nozkze benne' gak choe'e yodo' la'y chie'?
4 Wak benne' ka' zej nak chawe' da' žóngake', na' da' zza' láže'gake',
benne' ka' bi na' wchís ná'gake' lawgak lo'a ka',
na' bi na' wchebe láže'gake' ni'a che da' bi naken li laže'.
5 Xanžon' gon chawe'e benne' ki.
Dios wchi'a laže'e benne' ki, na' yeslé' légake'.
6 Ki zej nak benne' ka' zbíga'gake' law Dios,
benne' ka' žó'ogake' gan zoa Dios che Jakob.

7 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.
Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan naken la'y,
na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
8 ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
Nake' Xanžon', Benne' wale, na' nape' dot yela' wak.
Nake' Xanžon', Bennen' zzoele' lo wdile.

9 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.
Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan naken la'y,
na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
10 ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
Nake' Xanžon', Bennen' znna bi'e gáte'teze.
Le' nake' Benne' Wnná Bia' Zente na'.

25

1 Xana' Dios, zchálilena' Le' dot laža'a.
2 Žxen laža'a Le', Dios chia'.
Bi go'o latje yedoe'ela'.
Bi go'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' wžía yí'gake' neda'.
3 Bi chíxgekle benne' ka' žxen láže'gake' Le',
san yedoé'egekle benne' ka' zží'igake' che xtižo'o.
4 Xana' Dios, bloe'el neda' da' žak lažo'o gona'.
Bche' neda' gan žénelo' cha'a.
5 Bsedle neda' gona' da' naken dot da' li chio'.
Dan' nako' Dios, na' žesló' neda', wxén láže'teza' Le'.
6 Bejsá' laže', Xana' Dios, gako' ži'i laže',
na' yeyache' láže'lo' neda', kan žónteze žono'.

7 Bi chejsá' l̲ažo'o do l̲a' da' bena' kate' ne naka' benne' kwide', na' kan bži'a che
x̲tižo'o.
L̲o ye l̲a' žeyache' l̲aže' chio', na' ye l̲a' ži'i l̲aže' bejsá' l̲aže' neda', X̲ana' Dios.

8 Chawe', na' l̲i l̲aže' nak X̲anžo Dios.
Che l̲en wsedle' benne' do l̲a' ka' da' ža l̲a' góngake'.
9 Wl̲oe'ele' benne' gax̲jw l̲aže' ka' da' naken chawe'
na' wsedle' benne' z̲en l̲aže' ka' da' góngake'.
10 L̲o ye l̲a' žeyache' l̲aže', na' l̲o da' li,
z̲che' X̲anžon' benne' ka' žóngake' kan z̲nna x̲tiže'e
dan' bénl̲ene' žo'o, na' ka nak da' žsedle' L̲e'.

11 Dan' žono' ka nak da' ba wnnó', X̲ana' Dios,
yenít l̲awo' chia' do l̲a' da' bena', da' naken z̲en.
12 ¿Zoa no benne' zžebe' Le', X̲anto' Dios?
Le' wsedlo' bennen' da' ža l̲a' gone'.
13 Gak chie' to ye l̲a' ba nez z̲en,
na' z̲a'sóe' ka' gata' chégakbe' yežlyó.

14 X̲anžo Dios nake' toze l̲en benne' ka' zžébegake' L̲e',
na' gone' ga gónbia'gake' x̲tiže'e dan' bénl̲ene' žo'o.
15 Wx̲én l̲áže'teza' X̲anžo Dios
dan' beslé' neda' l̲o na'gak benne' ka' žénegekle' wžía yí'gake' neda'.

16 Bwia neda', na' beyache' l̲aže'l neda'
dan' zoa' toza', na' z̲záka'l̲i'a.
17 Nyanl̲e'e da' zede da' zej yo'on yichj l̲áz̲da'wa'.
Beslá neda' l̲o da' zede da' z̲zaka'a.
18 Bwia ka z̲záka'l̲i'a, na' ka žónl̲i'a žin,
na' benít l̲aw che yógo'te do l̲a' da' nbaga'a.
19 Bwia ka nyanl̲e'e benne' ka' z̲žá'agake' neda',
na' kan z̲bia l̲áže'gake' neda'.
20 Bwia be' da' nakkza', na' beslá neda'.
Bi go'o latje yedoe'ela' dan' žx̲en l̲aža'a Le'.
21 Da' chawe', na' ye l̲a' l̲i l̲aže', žon chóchgaken neda' dan' žx̲en l̲aža'a Le'.
22 X̲ana' Dios, beslá benne' Israel ka' l̲o yógo'te da' z̲záka'l̲e'egake'.

26

1 Bchi'a l̲aže' neda', X̲ana' Dios, dan' bena' da' naken chawe'.
Bx̲en l̲aža'a Le', X̲ana' Dios, na' bi gok chop l̲aža'a.
2 Bwíakze l̲áz̲da'wa', X̲ana' Dios, na' bwia dan' bena'.
Bwíakze da' yo'on yichj l̲áz̲da'wa'
3 dan' žákbe'ela' žeyache' l̲áže'lo' neda',
na' žona' ka nak da' naken dot da' li chio'.
4 Bi na' gona' tz̲en benne' ka' žóngake' da' chawe' l̲áwzele.
Bi na' gona' toze benne' ka' z̲loé'ezele chawe' kwíngake'.
5 Bi z̲l̲e'ela' chawe' latje gan z̲dobgak benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' bi žoa'a tz̲en l̲en benne' ka' žóngake' da' z̲ia.
6 Z̲l̲e'elo' bi be z̲ia nbaga'a,
na' wak biga'a l̲o bkog la'y chio', X̲ana' Dios,
7 gan gol̲a' da' ka' we l̲awa'a Le',

na' wzenla' benách ka' ka nak da' zen da' beno'.
8 Xana' Dios, nži'ila' ližo' gan zo',
na' latje la'y gan nla' law yela' zen chio'.
9 Bi wžía yi'o neda' tzen len benne' dola' ka',
na' bi wdío' neda' tzen len benne' wetw benách ka',
10 benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe',
na' znézjwtezegake' mežw nich bi wchi'a laže' no benne' da' zinnj da' béngake',
11 san neda' gónteza' da' nak li laže'.
Beslá neda', na' beyache' laže'l neda'.
12 Dan' bénteza' da' nak chawe',
na' wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, lawgak benne' ka' zej ndobe' lawo' Le'.

27

1 Xanžo Dios nake' yela' baní' chia', na' Benne' žeslé' neda'.
Bi gak no benne' wchebe' neda'.
Xanžo Dios nake' Benne' žape chi'e neda'.
Bi gak no benne' wzóe' neda' lo da' zedle'e.
2 Kate' benne' ka' bi zej nake' chawe' byéchjgekle' neda',
len benne' ka' žsáka'gake' neda', na' bi zlé'egekle' neda' chawe',
nich wžía yí'gake' neda',
na' bejchégwgake', na' bedoé'egekle'.
3 La'kze chéchjgekle benne' zan, benne' žjake' lo wdile neda',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', bi žébekza'.
La'kze žon byéngake' tíl-lena' légake',
neda' wxén láže'kza' Dios.
4 To da' znnabla' Xanžo Dios.
Toze da' zdan laža'a, dan' naken soa' liž Xanžon' yógo'te ža soa' nbana',
nich wláb laža'a ka nak yela' zen che Xanžon',
na' wchálilena' Le' lo yodo' la'y chie'.
5 Le' wkache' chawe'e neda' lo latje la'y chie' kate' žin ža gak da' bi nak chawe'.
Wkache' chawe'e neda' lo latjen' gan zoakze' Le'.
Wzóe' neda' to gan soa' chawe'.
6 Naž gone' ga wzexjwa' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', benne' ka' zej nyechjle' neda'.
Lo yela' žebele gota' biado' ka' lo bkog la'y chie'.
Golkza', na' wká'n zenkza' Xanžon'.

7 Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.
Beyache' laže'l neda', na' bechebe chia'.
8 Lo yichj lázda'wa' benla' chi'o, na' wnnó':
“Da ga zoa' ni.”
Yida' gan zo' Le', Xana' Dios.
9 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda'.
Lo yela' zža'a chio' bi yebigo'o gan zoa' neda', wen žin chio'.
Toze Le' žákleno' neda'.
Bi wsano' neda', na' bi kwej yichjo' neda', Dios, weslá chia'.

10 La'kze wsangak xa xna'a neda',
yeka'akze Xanžo Dios neda'.

11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana' Dios,

na' bloe'el neda' da' naken li laže' da' žala' gona',
dan' zej nyan benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
12 Bi go'o latje benne' ka' wžía yi'gake' neda'.
Zej nyechjle benne' wen laže' ka' neda', na' žesbága'gake' neda' zia.

13 Xanžo Dios bchebe laže'e le'ela' da' chawe' chie' gan sóateza' nbana'.
Chela' bi žejli'a da' ni, na' gat ni'a na'a.
14 Le kwez ža yelá' Xanžon'.
Le gon choch láže'le, na' Le' wzé choche' le'e.
O', le kwez ža yelá' Xanžon'.

28

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Le' žape chi'ikzo' neda'.
Bze nag chi'a dan' cha' bi yenlo' chia' gaka' ka to benne' žoe'e lo yi' gabíl.
2 Benle chi'a dan' žliža' Le',
na' zchis na'a lawo' Le' gan zo' latje la'y chio'.
3 Bi wžía yi'o neda' tzen len benne' wen laže' ka',
na' kege tzen len benne' ka' žóngake' da' zinnj.
Znnágake' da' cháwe'do' lawgak ljéžgake' ka',
san da' bi nak chawe' yo'on yichj lázdo'gake'.
4 Bde benne' ka' lo da' sáka'le'egake' tlebe kan nak da' béngake',
ka nakkze da' bi nak chawe' da' béngake'.
Bnezjw benne' ka' tlebe kan nak da' béngake', dan' yeyála'gake'.

5 Dan' bi wdápegake' ba la'ne da' ben Xanžon', na' kege dan' bene' len na'kze',
Le' wžía yi'e benne' ka', na' wdíe' légake' lo da' sáka'le'egake'.

6 ¡Ga'n zen Xanžo Dios,
Bennen' benle' chi'a katen' bliža'-ne'!

7 Xanžo na'kze zze choche' neda', na' žape chi'e neda'.
Bxen laža'a Le', na' góklene' neda'.
Che len yebéle'ela', na' golkza', na' wká'n zenkza' Le'.
8 Xanžon' zze chochkze' benne' chie' ka',
na' žape chi'ikze', na' žeslé' bennen' wžíe'.

9 Beslá benne' chio' ka'. Ben chawe' da' nak chégake'.
Wdáp chi'i benne' ka', na' bze choch légake' to chi'ize.

29

1 Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá.
Le wká'n zen yela' zen chie', na' yela' wak chie'.
2 Zenle'e nak La Xanžon'. Le wká'n zenen.
Le wzóa zible law Xanžon' lo latje la'y chie'.
3 Chi'i Xanžon' ženlen law nisdo'.
Ženle chi'i Dios ya'abá ka wzió' da' znnen.
Zda chi'e law nisdo'.
4 Ženle chi'i Xanžon' da' naken wale.
Ženle chi'i Xanžon' da' napen yela' wak.
5 Chi'i Xanžon' žichjwn yag sedro ka'.

Žichjwn yag sedro ka' da' zej žen' law Ya'a Líbano.
6 Žxite' Ya'a Líbano ka žxíte'gak beždo' ka',
na' žxite' Ya'a Hermón ka to beždo'.
7 Chi'i Xanžon' žonen ga žas yes wzió'.
8 Chi'i Xanžon' žxizen latje dach.
Žxizen latje dach che yežlyó Kades.
9 Chi'i Xanžon' žxizen yag wale ka'.
Zchiben xlaggak yag ka',
na' lo yodo' chie' znnagak yógo'te benne' ka':
"¡Ga'n zen Dios!"
10 Znna bia' Xanžon' nisdo' ka'.
To chi'ize znna bia' Benne' Wnná Bia' Zen na'.
11 Xanžo Dios zzoa choche' benne' chie' ka'.
Žon chawe'e légake' lo yela' zga'n chawe' chie'.

30

1 Xana' Dios, bechiso' neda', na' zka'n zena' Le'.
Bi bi'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' gon dítjgekle' neda'.
2 Xana' Dios, bliža' Le', na' beyono' neda'.
3 Xana' Dios, besló' neda' lo yi' gabíl.
Beyono' neda' nich bi choa'a yežw ba.

4 Le gol che Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.
Le ye' Le' "žóxkeno'", na' bejsá' laže' nake' la'y.

5 To chí'ido'ze zže'e, san to chi'ize zoa yela' ži'i laže' chie'.
Kwéžežo to yelze, san zildo' yebéle'elžo.

6 Kate' wzóa' chawe' wnnía': bi be gak chia' neda'.
7 Ki wnnía' dan' bzoa chocho' neda', Xana' Dios, ka to law ya'a zen, na' ben chawo'o neda',
san kate' bkache' lawo' Le', na' wžé' zedla'.
8 Xana' Dios, wliža' Le', na' gáta'yoela' Le'.
9 ¿Bizkze yela' ba nez gaken chio' cha' gata' neda', na' choa'a yežw ba?
¿Wká'n zena' Le' kate' ba naka' bixte yo?
¿Wak wzenla' no benne' da' naken dot da' li chio'?
10 Bze nag chia', Xana' Dios, na' beyache' laže'l neda'.
Xana' Dios, goklen neda'.
11 Beno' ga beyák yela' zbeže chia' yela' žia'a.
Bkwaso' yela' nyache' laže' chia', na' beno' ga bebéle'ela'.
12 Che len golkza' chio'.
Nakkzo' Le' yela' ba nez chia', na' bi soakza' žize.
Xana' Dios, wká'n zenkza' Le' to chi'ize.

31

1 Žxen laža'a Le', Xana' Dios. Bi gono' ga yedoe'ela'.
Ni'a che da' chawe' da' nako' Le', beslá neda'.
2 Bze nag chi'a, na' goklen neda'.
Bze choch neda', na' wdape chi'i neda' nich yelá'.
3 Le' zzoa chochkzo' neda', na' žape chi'o neda'.
Dan' nako' li laže' wloe'elo' neda' nez, na' wgó'o neda' nezen'.

4 Bebéj neda' l̲o do ye l̲j dan' bkwézgake' nich séngake' neda'.
Le', X̲an, z̲wíakzo' neda'.
5 Z̲dia' be' da' nakkza' l̲o no'o Le', X̲ana' Dios.
Le' beya'wo' neda', Dios l̲i l̲aže'.
6 Bi de chawa'a benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' lo'a ka',
san neda' žx̲en l̲aža'a Le', X̲ana' Dios.
7 Yebéle'ela', na' soa' chawe' dan' nži'ilo' neda' na' z̲le'ekzlo' z̲záka'l̲i'a.
Nnezlo' ka z̲dia' l̲o da' žsáka'l̲e'egake' neda'.
8 Bi bdio' neda' l̲o na'gak benne' ka' z̲žá'agake' neda'.
Bzoa chocho' neda' to latje chawe'.
9 Beyache' l̲aže'l neda', X̲ana' Dios, dan' z̲záka'l̲i'a.
Ba bebíž nis da' yožen yej l̲awa',
na' žak nyache' l̲aža'a l̲o be' da' nakkza', na' l̲o be l̲a' žen chia'.
10 Dan' z̲de ye l̲a' nban chia' l̲o da' z̲záka'l̲i'a, z̲dia' yiz chia' ka' z̲beže l̲aža'a,
na' žedó l̲aža'a dan' nbaga'a z̲ia, na' z̲lagak žit yoa'a.
11 Benne' ka' z̲žá'agake' neda' gon dítjgekle' neda',
na' benne' z̲jo'o l̲i'a chia' ka' žon dítjgekle' neda'.
Benne' ka' zej nónbi'e neda' z̲kwásgake' gan zoa',
na' benne' ka' z̲lé'egekle' neda' l̲o nez žz̲ónnjgake'.
12 Go l̲ l̲áže'gake' neda' ka žóngake' che to benne' gat.
Naka' neda' ka to ye'n yo da' nla'an.
13 Ženla' da' z̲nnegak benne' zante chia',
na' gáte'teze zoa da' z̲cheben neda' dan' žóngake' toze diža' bi da' góngake' chia',
na' žak l̲áže'gake' gótgake' neda',
14 san neda' žx̲en l̲aža'a Le', X̲ana' Dios.
Z̲nnia' nako' Le' Dios chia'.
15 L̲o no'o Le' žape chi'o ža chia' ka'.
Beslá neda' l̲o na'gak benne' ka' z̲žá'agake' neda', na' l̲o na'gak benne' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda'.
16 L̲o ye l̲a' z̲en chio' bwia neda', wen žin chio'.
L̲o ye l̲a' žeyache' l̲aže' chio' beslá neda'.
17 Bi go'o latje yedoe'ela', X̲ana' Dios, dan' žl̲iža' Le'.
Ben ga yedoé'egekle benne' ka' z̲bej yíchjgake' Le'.
Ben ga soa žígake' l̲o yi' gabíl.
18 Bnnita' ži benne' ka' žon l̲áže'gake', benne' ka' z̲nnégake' chegak benne' chawe' ka',
dan' z̲nnágake' l̲o ye l̲a' z̲ka'n z̲en kwin, na' l̲o ye l̲a' žon ditjle.
19 Z̲ente nak ye l̲a' ži'i l̲aže' chio' dan' napo'
nich bi da' gono' chegak benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,
dan' žonno' chegak benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' Le' l̲awgak yógo'te benne' ka'.
20 L̲o da' bagáche'ze gan zo' Le' z̲kache' chawo'o benne' chio' ka'
nich bi be gongak benne' ka' chégake'.
Z̲nnito' benne' ka' to l̲o yo'o ngache'
nich bi be gongak chégake' benne' ka' z̲dil̲ diže'e.

21 ¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!
L̲o ye l̲a' žeyache' l̲aže' chie' bene' da' z̲en
nich gókl̲ene' neda' to l̲o yež gan gok wdil̲e.

22 Kate' gok da' bcheben neda' wnnía':

“Zoa' gan bi zle'ele Xana' neda'”,
san Le' benlo' chi'a katen' góta'yoela' Le', na' bliža' Le'.

23 Le ži'il Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.
Xanžon' žape chi'e benne' ka' bi zbej yíchjgake' Le',
na' žebí'ili'e da' zia dan' žala' yezí'gak benne' ka' zka'n zen kwíngake'.
24 Le gon choch láže'le, le'e žxen láže'le Xanžo Dios,
na' Le' wzé chohe' le'e.

32

1 Ba nez zen naken che bennen' Dios ba benít lawe' xtole'e,
na' ba beké'e da' zinnj da' wbage'e.
2 Ba nez zen naken che bennen' Dios bi žesbage'e le' zia, bennen' bi zcache'e
xtole'e.

3 Kate' bi na' yexóalapa' dola' da' wbaga'a,
bedó laža'a dan' wžeža' dot ža.
4 Lawe' ža, na' yele bsako'o neda', Xana' Dios.
Bedó laža'a ka žebiže bej nis byo' wbá ka'.
5 Naž bexóalapa' dola' chia', na' bi bkacha'a da' zinnj dan' bena'.
Bechóg laža'a bexóalapan' lawo' Le', Xana' Dios,
na' benít lawo'o Le' che xtola'a.
6 Che len yógo'te benne' chio' ka' žala' wlížgake' Le' kate' ne zo' yenlo' chégake',
na' kate' žin da' wžía yin' benách ka',
dan' gaken ka to yegw nis zen da' bgólele'en,
bi be gonen chegak benne' chio' ka'.
7 Le' nako' ka to latje gan gak wkache' kwina',
na' wkache' chawo'o neda' gan bi be wsakan' benách chio' ka'.
Golkza' zižje ka besló' neda' dan' žoxo' neda'.

8 Znna Xanžon': “Wloe'ela' le' nez gan žala' tio'.
Wsedla' le', na' wzejni'ila' le' da' žala' gono'.
9 Bi gako' ka to bžina' o to burrw, bia ka' bi žejní'igeklba',
bia ka' žon byenen nna biá'gako'-ba', na' ko'o ya žoá'agakba' nich góngakba' ka
žénelo' le'.”
10 Benne' ka' bi zej nake' chawe' žon byenen tégake' lo da' sáka'gake',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
Le' žape chi'e légake' lo yela' ži'i laže' chie'.
11 Le'e, benne' chawe' ka', le yebele
na' le soa lo yela' ba nez, dan' goklen Xanžon' le'e.
Lo yela' žebele le gol, dan' nakle li laže' lawe' Le'.

33

1 ¡Le yebele le'e, benne' chawe' ka', law Xanžo Dios!
Yela' zka'n zen Dios chegak benne' chawe' ka' nakle'en xtan lawe' Le'.

2 ¡Le wká'n zen Dios len da' žinnle!
¡Le gol chie' len da' žól-lento' da' ze chi do chen!
3 ¡Le gol chie' Le' to da' kob!
¡Le gol chawe', na' chinnle len yela' žebele!

4 L̲i l̲aže' nak x̲tiža' X̲anžo Dios,
na' dot da' bene' benen' l̲o ye l̲a' l̲i l̲aže' chie'.
5 L̲e' nži'ile' da' nak chawe', na' da' nak dot da' li.
Benne' ka' do z̲ente yežlyó nga zej nónbi'e ye l̲a' žeyache' l̲aže' che X̲anžon'.
6 X̲anžo Dios bene' ya'abá l̲en x̲tiže'e,
na' yógo'te belj ka' da' zej nla' z̲an ya'abá bene' l̲en be' da' z̲žojen žoe'e.
7 L̲e' z̲tobe' nisdo', na' yeyonen' ka to ya'a nis.
Z̲ga'n chawe' nisen' gže' gan bkweze' latje chen.
8 Le žebe X̲anžo Dios, yógo'tele zoale yežlyó nga.
Le žebe l̲awe' L̲e', yógo'tele l̲e'e zoale l̲o yežlyó,
9 dan' bchal̲jze', na' gok yežlyón'.
Wnnakze', na' wzoakzen.
10 X̲anžo Dios žone' ga žeyák dáche'ze diža' da' žongak benne' zi'to' ka',
na' žone' ga žak dáche'ze da' žénegekle' góngake',
11 san x̲tiža' X̲anžo Dios sóatezen.
Da' z̲za' l̲aže'e z̲žinkzen gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka'.
12 Ba nez z̲en naken chegak benne' yežen' X̲anžon' nake' Dios chégake'.
Wžé Dios benne' yežen' nich gákgake' benne' chekze'.
13 Gan zoe' ya'abá chie' bwia X̲anžo Dios,
na' bl̲e'ele' yógo'te kwe' benách ka'.
14 Gan zoe' latje la'y chie' bwie',
na' bl̲e'ele' yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó.
15 L̲e' bene' yichj l̲ázdo'gak yógo'te benách ka',
na' z̲l̲e'ele' yógo'te da' žóngake'.
16 Bi yelá no benne' wnná bia' ni'a che benne' zante chie', benne' ka' žjake' l̲o
wdil̲e,
na' bi yelá no benne' wal̲e ni'a che ye l̲a' wal̲e chie'.
17 Bi zoa no benne' yelé' ni'a che bžina' chie' ka',
na' bi yelá no benne' ni'a che ye l̲a' wal̲e z̲en chie'.
18 X̲anžo Dios z̲wíakze' benne' ka' žébegake' L̲e'.
Z̲ape chi'e benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' yeyache' l̲áže'le' L̲e' l̲égake',
19 nich yeslé' l̲égake' l̲o ye l̲a' got,
na' nich wawe' l̲égake' kate' žak wbín.

20 Žx̲en l̲áže'žo X̲anžo Dios.
L̲e' žákl̲ene' žo'o, na' žape chi'e žo'o.

21 Che l̲en dot l̲áže'žo yebél̲e'elžo l̲awe' L̲e',
dan' žx̲en l̲áže'žo La la'y chie'.

22 Beyache' l̲aže'l neto', X̲anto' Dios, dan' žx̲en l̲áže'to' Le'.

34

1 Wká'n z̲énteza' X̲anžo Dios dot ža, na' yele.
Gól̲teza' da' we l̲awa' L̲e'.
2 Chaz l̲aža'a X̲anžo Dios.
Yéngekle benne' gax̲jw l̲aže' ka' da' ki, na' yebél̲e'egekle'.
3 Le wká'n z̲en X̲anžo Dios tz̲en l̲en neda',
na' tz̲en we l̲awžo La la'y chie'.
4 Bl̲iža' X̲anžo Dios, na' L̲e' benle' chia',

na' beslé' neda' l̲o yógo'te da' bchébegaken neda'.
5 Benne' ka' bx̲en l̲áže'gake' L̲e' bl̲é'egekle' yel̲a' z̲en chie', na' bi bedoé'egekle'.
6 Neda', benne' yache', bl̲iža', na' benle X̲anžo, Dios chian',
na' beslé' neda' l̲o yógo'te da' wz̲áka'l̲i'a.
7 Wbás ka' che ya'abá che X̲anžon' zej zoe' kwit benne' ka' z̲žébegake' L̲e',
na' žape chí'igake' l̲égake'.
8 Le wia nga, na' l̲é'elele nak chawe' X̲anžo Dios.
Yel̲a' ba nez z̲en naken che bennen' žx̲en l̲aže'e L̲e'.
9 Le žebe X̲anžo Dios, l̲e'e, nakle benne' chie' ka',
dan' bi be žiážjegekle benne' ka' z̲žébegake' L̲e'.
10 Bež yíx̲e'do' ka' žiážjegeklba', na' z̲dóngakba',
san benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžo Dios bi be da' chawe' yážjegekle'.
11 Le da, x̲kwide' ka', na' le yenle chia'.
Wsedla' l̲e'e nich žébele X̲anžo Dios.
12 ¿Noz̲ benne' ládjwle l̲e'e žénele' soakze' nbane',
bennen' žénele' soe' yiz zan nich l̲e'ele' da' chawe'?
13 Bwíakze da' z̲chal̲jo' nich bi nnio' da' z̲innj,
na' nich bi wchal̲jo' da' wen laže'.
14 Bzoa chel̲a'ale da' bi nak chawe' da' z̲chal̲jo', na' ben da' nak chawe'.
Ben byene so' l̲o yel̲a' z̲ga'n chawe', na' ben ka nak chen.
15 Z̲wíakze X̲anžo Dios benne' ka' zej nake' chawe',
na' z̲ze nage' da' z̲nnábgekle' L̲e'.
16 Z̲ža'a X̲anžo Dios benne' wen da' z̲innj ka',
na' bi soa no benne' chejsá' l̲aže'e l̲égake'.
17 Benne' chawe' ka' žl̲ížgake' X̲anžo Dios,
na' L̲e' ženle' chégake',
na' žeslé' l̲égake' l̲o yógo'te da' z̲záka'gake'.
18 Gawze zoa X̲anžo Dios gan zej nnita' benne' ka', benne' žak nyache' l̲áže'gake', na' žeslé' l̲égake'.
19 Da' zanl̲e'e da' z̲zaka' benne' chawe',
san žeslá X̲anžo Dios l̲e' l̲o yógo'te da' ka'.
20 L̲e' žape chi'ikze' yógo'te žit yo'o bennen',
na' nitó žit chie' bi gachjwn.
21 Da' z̲innj da' žon benne' bi nake' chawe' goten l̲e',
na' kwia yi'gak benne' ka' z̲ží'igake' chegak benne' chawe' ka'.
22 X̲anžo Dios z̲zoa chawe'e be' da' nákgakkze benne' wen žin chie' ka',
na' yógo'te benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' L̲e' batkle kwia yí'gake'.

35

1 X̲ana' Dios, bsejw x̲nezgak benne' ka' z̲nnégake' chia'.
Bdil̲-l̲en benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda'.
2 Da, gape chi'o neda' l̲o wdil̲e, na' gokl̲en neda'.
3 Bex̲w ya ntoche' tonn che wdil̲e
nich wsejo' x̲nezgak benne' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda'.
Bl̲oe'el neda' nako' Benne' Weslá chia'.
4 Ben ga yedoé'egekle, na' chíx̲gekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wz̲onnjgak, na' yedoé'egekle benne' ka' žénegekle' góngake' neda' z̲ia.
5 Ben ga gákgake' ka to laga' biž da' žwa' be',
na' bsel̲a' wbás la'y chio' nich wlage' l̲égake'.

6 Ben chol xnézgake' nich kwílgake',
na' bsela' wbás la'y chion' nich kwia laže'e légake'.
7 Bkáche'gake' to do yelj nich senen neda', na' bi be bena' chégake'.
Bché'ngake' to yežw gan chejbixa' neda', na' bi be da' zia nbaga'a.
8 Bsela' da' wžía yin' légake', da' bi gákbe'egeklen'.
Ben ga sen do yelj chégaken' la' légakkze', na' ga chejchégwgake' gan kwia yí'gake'.

9 Naž yebéle'ekzla' ni'a che da' ben Xanžo Dios.
Gak yela' ba nez zen chia' dan' beslé' neda'.

10 Yógo'te žit yoa'a nnágaken:
"Xanto' Dios, ¿nozkze benne' nake' zen ka nako' Le'?
Žesló' benne' yache' lo na' benne' nakže' wale ka le',
na' benne' žiážjele' lo na' benne' zbane' da' do' da' den chie'."
11 Bla'gak benne' ka' žechébegake' da' wen laže'.
Wnnábgekle' neda' ka nak che to da' bi nnezla'.
12 Bebí'igake' chia' da' zinnj ni'a che to da' chawe' da' bena' neda', nich wsáka'gake' neda',
13 san neda', kate' bi wnníta'gake' chawe', gok nyache' laža'a, na' bena' wbás, na' bsaka' kwina'.
Dot laža'a bliža' Le', Dios, nich yeyono' légake'.
14 Gok nyache' laža'a ni'a chegak benne' ka' kan žona' ni'a che bi' lježa', o ni'a che bi' bíche'kza'.
Gok nyache' laža'a ka žon no benne' ni'a che xne'e kate' ne žate',
15 san bebégekle benne' ka' kate' wzóa da' bsakan' neda', na' bedjwíagake' neda'.
Bdíl-lengak benne' wen da' zinnj ka' neda', na' cholze bzétjgake' neda'.
Bwíatezegake' neda', na' bi bsángake' da' žóngake'.
16 Bsáka'gake' neda', na' ben dítjgekle' neda',
na' wžía láže'gake' neda' lo yela' zža'a chégake'.
17 Xana' Dios, ¿to chi'ize wíazo' da' žóngake'?
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžia yí'gake' neda', benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.
18 Yapa' Le' "Žóxkeno'" gan zej ndobe benne' chio' ka'.
Wká'n zénteza' Le' ladjw benne' zan ka'.
19 Bi go'o latje yebégekle benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' bi be bena' chégake'.
Bi go'o latje benne' ka' gon dítjgekle neda', benne' ka' zžá'agake' neda', na' bi be zia nbaga'a.
20 Benne' ki bi žénegekle' sóagake' lo yela' zga'n chawe',
na' lo yela' wen laže' chégake' znnégake' chegak benne' ka' zbézgake' ži laže' lo yežlyó nga.
21 Ben dítjgekle' neda', na' wnnágake':
"Ba ble'elto' da' bene'."
22 Xana' Dios, ble'ekzlo' da' žóngake'. Bi so' žize.
Xana' Dios, bi kwej yichjo' neda'.
23 Wzó ža'. Wzóa wchi'a lažo'o neda'.
Da, Xana' Dios, nich gáklen o' neda'.

24 Bchi'a laže' neda' lo da' chawe' chio', Xana' Dios.
Bi go'o benne' ka' latje wzížegake' chia'.
25 Bi go'o latje nnágake':
“Ba gok da' wzé láže'žo”, na' bi nnágake':
“Ba bzéxjwžo le'.”
26 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle yógo'te benne' ka' žebégekle' kate' bi žak chia'.
Ben ga yedoé'egekle, na' ga'ngak ka'ze benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
27 Ben ga golgak, na' yebégekle benne' ka' zlé'egekle' neda' chawe', nich nnágakkze':
“¡Ga'n zen Xanžon'!”
Bennen' žak laže'e ga'n chawe' benne' wen žin chie'.
28 Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' Le',
na' wká'n zénteza' Le' dot ža, na' yele.

36

1 Da' zinnj da' žon bennen' zzoe' Dios chela'ale zcháljlenen le' lo yichj lázda'we'.
Bi zdan láže'kze' gape' Dios ba la'ne.
2 Che len zloe'el kwine' ka to benne' zente.
Žekle' bi zle'el Dios da' zinnj da' žone', na' bi zže'e le'.
3 Da' zchaljze' naken da' zinnj, na' da' wen laže'.
Biž žejni'ile' binlo, na' biž žone' da' chawe'.
4 Zlab laže'e da' bi nak chawe' katen' die' gan ztase'.
Yoe'e nez da' bi naken chawe'.
Bi žénele' wsane' žone' da' zinnj.
5 Xana' Dios, zente nak yela' žeyache' laže' chio' dan' zžinten zan ya'abá.
Yela' li laže' chio' zžinten lo bejw.
6 Da' chawe' da' nako' naken ka to ya'a zen chio',
na' ka zchi'a lažo'o naken ka to nisdo' zil-le'e.
Xana' Dios, zwíakzo' benách ka', na' bia yixe' ka'.
7 Zenle'e nak yela' žeyache' laže' chio', Dios.
Che len žxen láže'gak benne' ka' Le' ka žongak bríse'do' ka' zkache' kwíngakba' zan xil zkoko'.
8 Yéljgekle' len da' dele'e ližo'
na' Le' wye'jo' légake' da' naken ka to yegw da' yožen nis dzi'.
9 Gan zo' Le' zoa gan žal nis dan' žonnen yela' nban.
Lo yela' baní' chio' zle'elto' da' nak baní'.
10 Beyache' laže'l benne' ka' zej nónbi'e Le',
na' bzoa chegak benne' li laže' ka' da' nak chawe'.
11 Bi go'o latje benne' zka'n zen kwine' tíl-lene' neda',
na' bi wchíx benne' wen da' zinnj neda'.
12 Chejchégwgak benne' ka' žóngake' da' zinnj.
Le' beno' ga bejchégwgak benne' ka', na' bi gak yeyásgake'.

37

1 Bi kwe' zedlo' ni'a che da' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' bi ge'elo' ni'a che da' zej nape benne' wen da' zinnj ka',
2 dan' te chegak benne' ka' ka žak che yixe' biž,
na' gak chégake' ka žak che yixe' da' nžogen.
3 Bxen laže' Xanžo Dios, na' ben da' chawe',

na' soakzo' nbano', na' si'kzo' yela' ba nez.
4 Wyáz laže' Xanžon',
na' Le' gonnkze' chio' da' zdan lažo'o.
5 Bzoa kwino' lo na' Xanžon',
na' bxen laže'e Le', na' Le' gone' da' znnablo'.
6 Wloe'ele' da' chawe' da' nako' ka to da' žsa'ní',
na' da' li laže' chio' ka lawe' ža.
7 Wzóa žize law Xanžon', na' bzen laže'e Le'.
Bi kwe' zedlo' ni'a che no benne' zzi'e yela' ba nez, bennen' žonkze' da' bi nak chawe'.
8 Bzoa chela'ale yela' yichj ža'a, na' bi žo'o.
Bi gak lažo'o yebi'o che bennen' bi nake' chawe',
9 dan' wžía yi' Dios benne' wen da' zinnj ka',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', gata' chégake' yežlyó.
10 Yextído'ze biž soa bennen' bi nake' chawe'.
Le'elo' liže latje bennen' san biž soe' ga na',
11 san benne' gaxjw laže' ka' gata' chégake' yežlyó,
na' sí'gake' yela' ba nez che yela' zga'n chawe'.
12 Benne' wen da' zinnj žénele' bi da' gone' che benne' chawe'.
Lo yela' zža'a chie' bi zle'ele' le' chawe'.
13 Xanžo Dios wzížekze' chegak benne' wen da' zinnj ka'
dan' zle'ele' za' gawze ža kwia yí'gake'.
14 Benne' wen da' zinnj ka' zbéjgake' ya ntoche' ka',
na' ba nzégake' yag ntóche'do' chégake' ka'
nich wžía yí'gake' benne' yache' ka', na' benne' ka' žiážjegekle',
nich gótgake' benne' ka' žóngake' da' naken chawe'.
15 Ya ntoche' chégake' chazen lazdo' kwíngakkze',
na' gáchjwgak yag ntóche'do' chégake' ka'.
16 Záka'že da' do' da' nape benne' chawe'
ka yela' wnni'a zen da' zej nape benne' wen da' zinnj ka',
17 dan' gátgakkze ni'a na'gak benne' wen da' zinnj ka',
san Xanžo na'kze zwíakze' benne' chawe' ka'.
18 Nonbia' Xanžon' bal ža sóagake' nbángake'.
Da' zej nape benne' chawe' ka' soan to chi'ize.
19 Bi yedoé'egekle benne' ka' kate' bi žak chégake',
na' lo ža kate' žak wbín gata' da' gáwgake',
20 san kwia yi'gak benne' wen da' zinnj ka',
na' benne' ka' zží'igake' che Xanžon', gak chégake' ka žak chegak yeje yixe' ka'.
Te chégake', na' nítgekle' ka znit žen che yi'.
21 Benne' ka' bi zej nake' chawe' to da' znnábgake' to chí'ido'ze, san bi zenézjwgaken',
san benne' chawe' žeyache' láže'le' lježe' ka', na' zneZjwe' bi da' žiážjele'.
22 Benne' ka' zle'el Xanžon' légake' chawe', gata' chégake' yežlyó,
san benne' ka' bi zle'ele' chawe', kwia yí'gakkze'.
23 Da' žongak benne' chawe' ka' naken da' bloe'el Xanžon' légake',
na' zle'ele' chawe' yógo'te da' žóngake'.
24 Kate' chejchégwgak benne' chawe' ka',
bi chejchégwgake' to chi'ize dan' noxw Xanžon' ná'gake'.
25 Goka' xkwide', na' na'a naka' benne' gole,

na' batkle bl̲e'ela' to benne' chawe' wsán Dios l̲e',
na' bi z̲dagak z̲a'sógake' ka' z̲nnábgakbe' bi da' gonn no benne' chégakbe'.
26 Benne' chawe' ki žeyache' l̲áže'tezle',
na' z̲nez̲jwe' bi da' žiážjele no benne',
na' z̲a'sóe' ka' žak yel̲a' ba nez chégake'.
27 Biž gono' da' bi nak chawe', san ben da' chawe',
na' so' nbankzo' to chi'ize,
28 dan' nži'il X̲anžon' da' nak l̲i l̲aže', na' bi žsane' benne' chie' ka'.
To chi'ize gape chi'ikze' l̲égake',
san wžía yi'e lježgak benne' ka' bi zej nake' chawe'.
29 Benne' chawe' ka' gata' chégake' yežlyó nga,
na' nníta'gake' to chi'ize l̲o yežlyón'.
30 Benne' chawe' z̲chal̲jze' da' žejni'ile',
na' ka z̲chi'a l̲aže'e naken chawe'.
31 Da' bchi'le Dios l̲e' yo'on yichj l̲áz̲da'we'.
Che l̲en bi chejchegwe'.
32 Benne' wen da' z̲innj z̲l̲e'ele' benne' chawen', na' žon byene' gote' l̲e'.
33 Bi wsán X̲anžon' l̲e' l̲o na' bennen' bi nake' chawe',
na' bi wžía yi'e l̲e' kate' wchi'a l̲aže'e l̲e'.
34 Bx̲en l̲aže' X̲anžon', na' ben ka z̲nna x̲tiže'e,
na' L̲e' wchiskze' le' nich gata' chio' yežlyó nga.
Kate' kwia yi'gak benne' dol̲a' ka', na' l̲e'elon'.
35 Bl̲e'ela' to benne' wen da' z̲innj, benne' z̲ente,
na' góta'l̲e'e da' nape' ka da' z̲nez̲jw to yag z̲ente,
36 san wdé chie', na' biž zoe' na'a.
Bejdilja' l̲e', san bi bežel̲-la'-ne'.
37 Blab l̲aže' ka nak che benne' l̲i l̲aže',
na' bwia bennen' nake' chawe',
dan' ga ze l̲awte gak to yel̲a' ba nez z̲en che bennen' zoe' l̲o yel̲a' zga'n chawe',
38 san benne' wen da' z̲innj ka' kwia yí'gakkze'.
Bi soa no lježgak benne' wen da' z̲innj ka',
39 san X̲anžo Dios yeslé' benne' chawe' ka',
na' L̲e' gon choche' benne' ka' kate' bi gak chégake'.
40 X̲anžo Dios gákl̲ene' l̲égake', na' yeslé' l̲égake'
l̲o na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' gon chawe'e l̲égake', dan' žx̲en l̲áže'gake' L̲e'.

38

1 X̲ana' Dios, bi til̲o' neda' l̲o yel̲a' zža'a chio'.
Bi wsako'o neda' l̲o yel̲a' snia chio',
2 dan' yag ntóche'do' chio' ka' wyázgaken neda',
na' l̲en no'o bsaka' zi'o neda'.
3 Bi zoa chawe' bel̲a' žen chia' dan' zžo'o neda',
na' žit yoa'a bi zej zoan chawe' dan' bena' dol̲a'.
4 Da' z̲innj ka' da' bena' z̲bága'gaken yichj l̲áz̲da'wa'.
Zej naken chia' ka to ywa' zí'il̲e'e.
5 Žia we' dot da' naka', na' z̲lal̲e'en, na' nóžwgak we' chia' ka'.
Žaken chia' ki dan' bena' da' z̲innj.
6 Z̲da' z̲wia' l̲o yole, dan' žedoe'ela',
na' z̲beže nyacha'a dot ža, na' yele,

7 dan' dot da' naka' z̲lá̲le'en,
na' bi zoa chawe' bela' žen chia'.
8 Nat ni'a na'a, na' žekla' zej nžoz̲jen žit yoa'a.
Z̲beže l̲aža'a dan' že' zedle yichj l̲áz̲da'wa'.
9 X̲ana' Dios, da' z̲dan l̲aža'a zóa̲lenen Le',
na' da' z̲beže l̲aža'a z̲lé'ekzlo' Le'.
10 Žat l̲áz̲da'wa', na' ba bedó l̲aža'a,
na' biž z̲l̲e'ela' chawe'.
11 Žebíga'gak lježa' ka' zíto'le ni'a che yižwé' chia',
na' benne' z̲jo'o l̲i'a chia' ka' ba bkwásgake'.
12 Benne' ka' žénegekle' gótgake' neda' z̲zá̲la'gake' do yel̲j nich senen neda',
na' benne' ka' žénegekle' góngake' neda' z̲ia z̲nnégake' chia',
na' z̲nnágake' kwia yi'a,
na' zóatezegake' wsáka'gake' neda',
13 san neda' bi ženla', kan žak che to benne' kwežw,
na' naka' ka to benne' bi žak nne', benne' bi žsaljwe' žoe'e.
14 Naka' ka to benne' bi be ženle',
bennen' bi žechebe',
15 dan' žx̲en l̲aža'a Le', X̲ana' Dios.
Le' yechebo' l̲o wlaza' neda'.
16 Bi go'o latje yebégekle' ni'a che da' žaken chia'.
Kate' chejchegwa', bi go'o l̲égake' latje wká'n z̲en kwíngake' dan' žak nyache' l̲aža'a,
17 san za' chejchegwa', na' z̲láteze dot da' naka'.
18 Che l̲en yex̲óalapa' da' bi nak chawe' da' bena',
na' gak nyache' l̲aža'a ni'a che dol̲a' da' nbaga'a.
19 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' zej zoakze' chawe', na' zej nake' wa̲le.
Zej nyanl̲e'e benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe', na' bi be z̲ia bena' l̲égake'.
20 Benne' ka' žóngake' benne' chawe' ka' z̲ia.
Zej nake' benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' dan' žónteza' da' naken chawe'.
21 Bi kwej yichjo' neda', X̲ana' Dios.
Dios chia', bi so' zi'to' gan zoa'.
22 Ben byene gákl̲eno' neda', X̲ana' Dios.
Nakkzo' Le' Benne' Weslá chia'.

39

1 Neda' wnnía': “Gon chi'a binlo kwina' nich bi gona' dol̲a' l̲o da' wchal̲ja'.
Gon chi'a binlo da' wchal̲ja', x̲ak zoa benne' wen da' z̲innj gan zoa' neda'.”
2 Wzóa' žize ka to benne' bi žak nnie' na' bi be wnnía',
na' bi bchal̲ja' da' naken chawe' da' žal̲a' nnia', na' bgolže da' z̲zaka'a.
3 Gok l̲áz̲da'wa' ka to da' žeyen,
na' x̲ak blab l̲aža'a chen, goken ka to yi',
na' wnnabla' X̲anžon', wnnía':
4 “X̲ana' Dios, b̲loe'el neda' da' gak chia',
na' bal̲ ža soa' nbana'.
Bzejní'il neda' bayén batx̲ gata'.
5 Beno' chia' soa' nbabze ža,
na' yiz chia' bi be zej naken l̲awo' Le'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách ka'.

6 “Da' li zej nak benne' ka' ka to zólǝdo'ze.
Da' likze dáche'ze zej že' benne' ka' wnné yoe ni'a che yela' nban chégake'.
Zdan lǎže'gake' yela' wnni'a, na' bi zej nnezle' no benne' gaken chie'.
7 Na'a, Xana' Dios, ¿bizkze wxén lǎža'a?
Toze Le' žala' wxén lǎža'a.
8 Beslá neda' lo yógo'te da' zinnj da' bena'.
Bi go'o latje benne' yal lǎže' ka' gon dítjgekle' neda'.
9 Wzóa' žize, na' bi be wnnía' dan' beno' Le' goken ki chia'.
10 Beká'a yižwé' da' bzo' lo bela' žen chia'.
Za' gata' lo da' žsako'o neda'.
11 Žsako'o no benne' dola' nich wzejni'ilo'-ne',
na' ka žon beldon' zteba' lǎže', Le' zchinnjo' da' nží'ižele bennen'.

Da' likze bi be zej nak ža chegak benách ka'.

12 “Benle da' znnabla' Le', Xana' Dios, na' bze nag da' žliža' Le'.
Bi so' žize kate' zoa' zbeža' lawo' Le'
dan' naka' neda' lawo' Le' ka to benne' zdaze' yežlyó.
Naka' ka to byinne zdezba' kan gokgak xa xna' wdé chia' ka'.
13 Bi be gono' chia' to chi'ize
nich gata' latje yezí' lǎža'a,
dan' la' yeza'tia' yežlyó nga, na' biž soa'.”

40

1 Lo yela' zen lǎže' chia' wleza' Xana' Dios,
na' bze nage' chia', na' benle' da' wnnabla' Le'.
2 Bebeje' neda' ka to lo yežw gže', na' lo da' nak ka gona'.
Bzoe' ni'a to lo yej xe, na' begoé'e neda' nez chawe'.
3 Bene' ga žola' to da' kob da' zka'n zenen Xanžon'.
Benne' zante lé'egekle' da' ni da' bene' Le',
na' žébegake' Le', na' wxén láže'gake' Xanžo Dios.
4 Ba nez zen naken che bennen' žxen lǎže'e Xanžo Dios,
na' bi žónlene' tzen benne' ka' zží'igake' che Dios,
na' kege len benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.

5 Da' zenle'e beno', Xana' Dios, na' žebanlto',
na' ka zej nak da' žak lažo'o Le' gono' cheto', bi gak wlabto' lawo' Le'.
Cha' wzenla' no benne' ka zej naken,
na' cha' wchalja' chégaken, bi gak wlaba' légaken.
6 Bi chaz lažo'o biado' ka' gota' lawo' Le', cha' to da' gonna' chio'.
Bi znnabo' biado' ka' wzeya' lawo' Le',
na' žen chegak biado' ka' da' ko'an lawo' Le' ni'a che dola' chia',
san bsaljo' naga' nich yenla' chi'o.
7 Naž wnnía': “Bwia nga, za'a neda'.
Nyejw le'e yiche la'y ka nak chia'.
8 Žaz lǎža'a gona' da' žak lažo'o Le', Dios chia',
na' da' wnnakzo' Le' yo'on lo yichj lázda'wa'.”
9 Ba bzenla' benne' ka' da' chawe' da' nako' gan zej ndobe benne' zante ka' lawo' Le'.
Bwia nga, bi wzóa' žize, na' nnézkzelon' Le', Xana' Dios.

10 Bi bkáche'za' da' chawe' da' nako' lo lázda'wa',
san bchaljkza' ka nak yela' li laže' chio', na' kan žesló' benne' ka'.
Bi wzóa' žize ka nak yela' žeyache' laže' chio',
na' ka nak da' naken dot da' li chio' ladjw benne' zante zej ndobe' chio' Le'.
11 Xana' Dios, bi želo' yeyache' láže'lo' neda'.
Yela' žeyache' laže' chio', na' da' likze chio' žáklentezegaken neda'.
12 Nyéchjgekle da' bi nak chawe' ka' neda',
na' da' bi nak chawe' ka' da' bena' zej žian neda'.
Che len bi gak chis lawa' lawo' Le'.
Zej nyanžen ka zej nak yicha' yichja' na' žedó laža'a.
13 Znnabla' Le', Xana' Dios, yesló' neda'.
Xana' Dios, ben byene gáklen o' neda'.
14 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wzonnjgak, na' yedoé'egekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' neda' zia.
15 Ben ga chíxgekle, na' wzonnjgak benne' ka' ben dítjgekle' neda'.
16 Ben ga yebégekle, na' soagak lo yela' ba nez benne' ka' žxen láže'gake' Le',
na' nnégakkze benne' ka' zej nži'ile' Le', Benne' Weslá chégake'.
Nnágake': "¡Ga'n zen Xanžon'!"
17 La'kze wsáka'gake' neda', na' gak nyache' laža'a,
bi gal lažo'o Le' neda', Xana' Dios.
Le' žáklen o' neda', na' žesló' neda'.
Xana' Dios. Bi želo' gáklen o' neda'.

41

1 Ba nez zen naken che bennen' že' laže'e benne' yache' ka'.
Bi ža zoe' lo da' zede, yeslá Xanžon' le'.
2 Xanžon' gape chi'ikze' le', na' wnezjwe' le' yela' nban.
Gak to yela' ba nez zen che bennen' lo yežlyó nga,
na' bi wdé Xanžon' le' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe'.
3 Xanžo Dios góxwkze' le' kate' die' gan zzáka'li'e.
Yeyón chawe'e dot da' nake' katen' bi zoe' chawe'.
4 Wnnía': "Xana' Dios, beyache' laže'l neda'.
Beyón be' da' nakkza' dan' bena' dola' kate' bži'a chio' Le'."
5 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' znnégake' chia', na' znnábgake':
"¿Batx gat benne' ni, na' gak gal láže'to' le'?"
6 Žedjwíagake' neda', san kege nich gak chia' da' chawe'.
Zbéjgake' neda' diža' nich gak nnégake' chia',
na' kate' žežójgake', na' zzégake' dižan'.
7 Kate' zdobgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' znnétezegake' chia'.
Zchálljlentezegake' ljéžgake' ka' chia' neda', na' znnágake':
8 "Ba de'e to yižwé' da' goten le',
na' biž yeyase' gan die'."
9 Leska' bennen' bga'n chawe'e len neda', bennen' bxen laža'a, na' bdáwlenkze' neda',
benne' ni wnnekze' chia' neda'
10 san Le', Xana' Dios, beyache' laže'l neda', na' ben ga yeyasa',
na' yebi'a chegak benne' ka' da' yeyála'gake'.
11 Kikze nnezla' žona' da' žaz lažo'o Le',
na' bennen' bi zle'ele' neda' chawe' bi be gak gone' chia'.

12 Le' nóxwkzo' neda' dan' naka' gazjw laže',
na' bzo' neda' lawo' Le' to chi'ize.

13 ¡Ga'n zen Xanžon'!
Nake' Dios chegak benne' Israel ka'
yógo'te yiz nníta'gake', na' to chi'ize.
Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

42

1 Ka žon bžina' yixe' zbéžeya'aba' dan' zbilba',
ka' znnab be' da' nakkza' da' nak chio', Dios.
2 Zbile be' da' nakkza' dan' naken chio', Dios ban.
¿Batx gak yida' nich la'a lawo' Le', Dios?

3 Nis da' zbeža' goken ka yet žawa' dot ža, na' yel,
na' znnábgekle' neda' yógo'te ža, na' znnágake':
"¿Ganzkze Dios chio'?"
4 Žezá' laža'a da' ki, na' zbeže laža'a.
Žezá' laža'a kan wyá'alena' benne' zan ka', na' wnezwa' láwgake' lo liž Dios,
Belžo lo yela' žebele, na' bka'n zenžo Dios lo lni.

5 ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj lázda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' Weslá chia', na' Dios chia'.

6 Xana' Dios, ba nat ni'a na' be' da' nakkza' lo yichj lázda'wa'.
Che len žezá' laža'a chio' kate' ne zoa' lo yežlyó yechela'ale yegw Jordán nga,
lo ya'a Hermón gan že' Ya'a Misar.
7 Ka nak žaxto' da' žon nisdo', ka' žon to nis wbá'a chio', Dios.
Zzaka' be' da' nakkza' dan' nis wbá'a dan' bselo'o zchen' neda'.

8 Tža tža žeyache' laže'l Xanžon' neda',
na' žel golkza' da' we lawa' Le',
na' wchálјlena' Dios, Bennen' žonne' yela' nban chia'.
9 Yapa' Dios: "Le' žape chi'o neda'.
¿Biz chen' nal lažo'o neda'?
¿Biz chen' žak nyache' laža'a dan' benne' bi zle'ele' neda' chawe' žsake'e neda'?"
10 Žlagak žit yoa'a dan' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' žon dítjgekle' neda'.
Tža tža znnábgekle' neda', na' znnagake':
"¿Ganzkze Dios chio'?"

11 ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj lázda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

43

1 Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, na' bloe'e law naka' chawe'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale,
na' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne' wen da' zinnj ka'.

2 Nako' Le' Dios chia', na' zzoa chocho' neda'.
¿Biz chen' bsan lažo'o neda'?
¿Biz chen' žak nyache' laža'a
dan' benne' bi zle'ele' neda' chawe' žsaka' zi'e neda'?
3 Bsela' yela' baní' chio', na' da' likze chio' ga zoa' ni.
Da' ki yegó'ogaken neda' nez.
Wché'gaken neda' law ya'a la'y chio', na' gan zoakzo' Le'.

4 Choa'a gan zoa bkog la'y che Dios.
Choa'a law Dios, Bennen' žone' ga žebela', na' gan soa' lo yela' ba nez.

Wká'n zena' Le' len da' žinna'.
Le' nako' Dios chia' neda'.

5 ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj lázda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

44

1 Dios, xa xna' gole cheto' ka' bzéngekle' neto'
da' beno' lo ža chégake', dan' beno' yiz wdé ka'.
2 Bchinnjo' yezika' yež ka' lawgak xa xna' gole cheto' ka',
na' bnnito'o légake' lo latje chegak benách ca'.
Bsáka'li'o benne' yež ka', san bzoa chocho' benne' chio' ka' lo yežlyó gan zoato' neto' na'a.
3 Xa xna' gole cheto' ka' bi wzí'gake' yežlyó nga len ya ntoche' chégakkze' ka'.
Bi beslá kwíngake' len yela' wale da' zej nape',
san Le' besló' légake' len yela' wak chio',
na' len yela' wale chio', na' len yela' zen chio',
dan' wyáz lažo'o légake'.
4 Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia'.
Beslá neto', za'só Jakob.
5 Len yela' wak chio' Le' wzéxjwto' benne' ka' zdíl-lengake' neto'.
Ni'a chio' Le' zzéxjwto' légake'.
6 Bi wxén laža'a yag ntoche' chia',
dan' bi yeslán neda'.
7 Le' wdape chi'o neto' nich bi be gok gongak cheto' benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe'.
Beno' ga bedoé'egekle benne' ka' zžá'agake' neto'.
8 Ni'a chio' Le', Dios, sóatezto' lo yela' ba nez,
na' to chi'ize wxén láže'to' Le',
9 san wléj yichjo' neto', na' beno' ga žedoe'elto',
na' bi žéjleno' benne' cheto' ka', benne' žjake' lo wdile.
10 Beno' ga bzonnjto' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' neto',
na' benne' ka' zží'igake' cheto' beká'agake' yógo'te da' wdapto'.
11 Bdio' neto' ka zila' ka' lo na'gak benne' ka' žótgake' neto',
na' beslaso' neto' ladjw benne' zi'to' ka'.
12 Bdezo' neto', benne' chio' ka', lo ná'gake',
na' bi be bezi'o.
13 Beno' ga benne' yež gawze ka' znnégake' cheto'.

Benne' zej nyechjle' neto' zká'ngake' neto' ka'ze, na' žzížegake' cheto'.
14 Bzo' neto' ka to da' znnagak benne' wláž cheto' ka' naken to da' nyáche'le'e.
Kate' zlé'egekle benne' ka' neto', zta yíchjgake',
na' žebángekle' ka žak nyache' láže'to'.
15 Tža tža žedoé'etezla', na' žé'teza' lo da' zedle'e.
16 Znnégake' chia', na' zzóagake' neda' chela'ale.
Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zži'igake' chia', na' žóngake' neda' zia.
17 Yógo'te da' ki žákgaken cheto', san bi na' gal láže'to' Le'.
Bi na' wzoato' chela'ale xtižo'o dan' bénleno' neto'.
18 Bi na' wsán láže'to' Le',
na' bi na' wzoato' chela'ale da' bchi'lo' neto'.
19 ¿Biz chen' bzo' neto' chela'ale lo latj chegak bia snia ka',
na' bzo' neto' gan za' gatto'?

20 Chela' gol láže'to' Dios cheto',
o chela' bka'n zento' lo'a ka',
21 ¿bi žala' ža'a Dios neto' ni'a che da' ki?
Le' nnézkzele' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benne' ka'.

22 Dan' nakto' chio', tža tža zóagake' gótgake' neto'.
Béngake' neto' ka zila' za' gótgake'-ba'.

23 ¡Bebán, Xanto' Dios! ¿Biz chen' ztaso'?
¡Bebán! ¡Bi so' zi'to' to chi'ize!

24 ¿Biz chen' bkache' kwino',
na' bi žákbe'elo' kan zzáka'le'eto',
na' kan zkóngekle benne' ka' neto' žin?
25 Ba nat ni'a na' be' da' nakkzto',
dan' bzéxjwgake' neto', na' žxóbgake' neto' lo yo.

26 ¡Wzó ža'! ¡Goklen neto'!
¡Lo yela' žeyache' laže' chio', beslá neto'!

45

1 Yo'o yichj lázda'wa' diža' xtanle'e ka',
na' golkza' ka nak che benne' wnná bia'.
Golkza' da' bzoj to benne' zcháljli'e chawe'.

2 Nako' le' xtánle'eže ka yógo'te benne' ka'.
Nak cheto' yela' ba nez ni'a che da' zchaljo',
dan' Dios ben cháwe'kze' le' to chi'ize.
3 Bda' ya ntoche' chio' žoa'a li'o, le', benne' wale,
lo yela' zen chio', na' lo yela' wnná bia' chio'.
4 Lo yela' zen chio' zo' nbankzo'.
Bkonle žin diža' li, na' yela' gaxjw laže',
na' da' chawe', na' wzejní'il kwino' da' zenle'e ka'.
5 Zej nlále'egak yag ntóche'do' chio' ka',
da' ka' gótgaken benne' yež ka' lawo' le',
na' cházgaken lázdo'gak benne' ka' zžá'agake' le'.

6 Gan ži'o, Dios, žen' to chi'ize, na' sóatezen.

Chawe' nak ka znna bi'o.
7 Nži'ilo' da' nak chawe',
na' bi zle'elo' chawe' da' bi nak chawe'.

Che len Dios chio' bzoe' le' latje chio', gan žebéle'eželo' ka lježo' ka'.
8 Zla' zix za lano' len da' ka' zej naken mirra, na' áloe, na' kasia, da' ka' zlá'gaken zix.
Lo ližo' da' záka'le'en zzóagake' le' lo yela' ba nez.
9 Bi' no'le chegak benne' wnná bia' ka' zej zoabe' ladjw zo'lo' ka', no'le ka' zej nakže' blo.
Kwito' li ža že' bi' no'len' gakbe' zo'lo', bi' no'len' si'be' oro da' zan' zaka' yež Ofir.

10 Bze nag, nó'ledo', na' bwia nga, na' benle da' nnia'.
Žala' gal lažo'o lažo', na' liž xo',
11 na' benne' wnná bian' dan laže'e yela' xtan chio'.
Gok gaxjw laže' lawe' le' dan' nake' le' xano',
12 na' la'gak no'le yež Tiro ka' lawo' le', zej noe'e da' gónngake' chio'.
Nnabgak benne' wnni'a ka' to da' gono' chégake'.

13 Xtanle'e nak bi' no'le che benne' wnná bian' lo yo'o gan zoe'.
Za lánabe' nzin' da' xtan ka' da' zej naken oro.
14 Wché'gake'-be' law benne' wnná bian',
nákwbe' za lánabe' dan' nwa'le'en da' xtan ka'.
Xkwide' nó'ledo' ka' chjakbe' xkóže'lbe'.
Nó'ledo' ki, no'le ležbe' ka', wché'gakbe' lebe' law benne' wnná bian'.

15 Lo yela' žebele, na' lo yela' ba nez wché'gakbe' lebe',
na' chó'ogakbe' ližo', benne' wnná bia'.
16 Lo latje chegak xa xto'o ka' soagak zi'no' ka'.
Gono' ga nna bia'gak xkwide' chio' ka' do zente yežlyó.
17 Gona' ga chejsá' láže'gak yógo'te benne' ka' lo'.
Che len wká'n zengak benne' ka' le' yógo'te yiz so', na' to chi'ize.

46

1 Dios zle'ekzle' žo'o, na' žone' žo'o benne' wale ka'.
Zóateze' gáklene' žo'o kate' zzáka'žo.
2 Che len, bi žébežo la'kze xo' yežlyó nga,
na' chejchazgak ya'a ka' lo nisdo',
3 na' la'kze chasle'e nisdon', na' gonle'en žaxto',
na' zízegak ya'a ka' ni'a che da' žzo'.
4 De to yegw da' znnen lo yela' žebele lo yež che Dios,
na' lo liž Dios, Bennen' nape' dot yela' zen.
5 Dios zoe' yežen', na' batkle kwia yin'.
Yide' zildo' na' gáklene' benne' wláž ka' che yežen'.
6 Zbéžeya'agak benne' yežlyó nga, na' zžébegake' Dios, Benne' Wnná Bia' Zen.
Znne Dios kan znne wzió', na' zbia yi' yežlyó.

7 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, zóalene' žo'o.
Dios na' che Jakob zkache' chawe'e žo'o.

8 Le da l̲é'elele da' ka' ben X̲anžon'.
Le wia dan' bene' l̲o yežlyó dan' žonen ga žebanlžo.
9 Z̲zoa žie' wdil̲e ka' žákgaken do z̲ente yežlyó.
Žichje' da' ka' z̲segak yag ntóche'do' ka',
na' z̲zoz̲jwe' yag ntoche' ka' che wdil̲e,
na' z̲zeye' karro ka' che wdil̲e.
10 Z̲nna Dios: “Le soa žize, na' le nnezle naka' Dios.
Napža' yel̲a' wak ka da' zej nape yógo'te yež ka'.
Napža' yel̲a' wak ka da' zej nape benne' dot yežlyó.”

11 Dios, Bennen' nape' dot yel̲a' wak, zóal̲ene' žo'o.
Dios na' che Jakob z̲kache' chawe'e žo'o.

47

1 ¡Le kapa' na'le, l̲e'e, yógo'te benne' ka'!
¡Le wká'n z̲en Dios l̲en yel̲a' žebele!

2 Žal̲a' žébežo X̲anžon', Bennen' nape' dot yel̲a' wak.
Nake' Benne' Wnná Bia' Z̲en, na' z̲nna bi'e dot yežlyó.
3 Bdie' benne' zi'to' ka' l̲o na'žo.
Bnnite'e žo'o nich nna bia'žo yež ka'.
4 Beké'e yežlyó nga l̲o ná'gake', na' bennen' chežo,
na' naken to yežlyó x̲tanl̲e'e che z̲a'só Jakob ka', benne' ka' nži'ile'.
5 Z̲ben Dios gan ži'e z̲nna bi'e.
Z̲bézegak lozgak bia ka' kate' z̲ben X̲anžon' ga na'.

6 ¡Le gol̲ da' wká'n z̲enle Dios! ¡Le gol̲!
¡Le gol̲ da' wká'n z̲enle Bennen' z̲nna bi'e žo'o!

7 Dios nake' Benne' Wnná Bia' Z̲en dot l̲o yežlyó nga.
¡Le gol̲ chie' l̲en dot yel̲a' žejní'il chele!
8 Že' Dios gan z̲nna bi'e, l̲o latje la'y na'.
Z̲nna bi'e yógo'te yež ka'.
9 Z̲dobgak benne' ka' z̲nna biá'gake' yógo'te yež ka'
tz̲en l̲en benne' ka' che Dios che Bran.
10 Benne' ka' z̲nna biá'gake' do z̲ente yežlyó nga
bdégake' yel̲a' wnná bia' chégake' l̲o na' Dios.
L̲e' z̲nna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'.

48

1 Z̲enl̲e'e nak X̲anžon', na' žal̲a' wká'n z̲énl̲e'ežo L̲e'
l̲o yež che Dios chežo, dan' žen' l̲aw ya'a la'y chie'.
2 Sión, ya'a z̲en che Dios, naken sibe, na' x̲tanl̲e'e.
Naken yež che Benne' Wnná Bia' Z̲en,
da' žonnen yel̲a' žebele chegak benách dot yežlyó nga.
3 Dios bl̲oe'ele' l̲aw z̲kache' chawe'e žo'o.
Zoe' l̲o yo'o zaka' ka' che yež chien'.
4 Bdobgak benne' wnná bia' ka',
na' bl̲á'gake' nich tíl̲-l̲engake' benne' yežen' ka',
5 san kate' bl̲é'egeklen', na' bebángekle'.

Bžébegake', na' bz̲ónnjgake'.
6 Wžé' zédl̲e'egekle', na' wz̲áka'l̲e'egake'
ka žak che to no'le za' galj bi' že'n chie'.
7 Gókgake' ka barkw ka' žx̲íte'gaken
kate' žakl̲e'e be' l̲o nisdo'.
8 Benlžo che da' ben Dios, na' na'a ba bl̲e'elžon
l̲o yež che X̲anžon', Bennen' nape' dot yel̲a' wak.
L̲e' wzóa chawe'e yež nga to chi'ize.

9 Ga nak l̲o yodo' chio' Le', Dios,
žezá' l̲áže'to' ka nak yel̲a' ži'i l̲aže' z̲en chio'.
10 Gáte'teze z̲ka'n z̲engak benách ka' Le',
na' yel̲a' z̲en chio' zžinen do z̲ente yežlyó.
Ka z̲nna bi'o naken chawe'.
11 Yebél̲e'egekle benne' ka' nníta'gake' yež Sión.
Yebégekle benne' ka' nníta'gake' yež ka' che Judá dan' z̲chi'a l̲áže'kzo' l̲égake'.

12 L̲e'e, benne' ka' che Dios, le chechjle žoa'a yežen'.
Le wláb yo'o sibe ka', da' ka' žape chí'igaken yežen'.
13 Le wia nga ka nak ze'e z̲en da' nyechjlen yežen'.
Le wia binlo ka zej nak yo'o wal̲e ka' chen,
nich wzénlele x̲kwide' chele ka' ka zej naken.
14 Dios ni nakkze' Dios chežo to chi'ize.
L̲e' wl̲oé'ekzle' žo'o nez chawe'.

49

1 Le yenle da' ni, l̲e'e, benne' yógo'te yež ka'.
Le wzé nag, l̲e'e, benne' dot yežlyó nga,
2 l̲e'e, benne' blo ka', na' l̲e'e, benne' gax̲jw ka',
l̲e'e, benne' wnni'a ka', na' l̲e'e, benne' yache' ka'.
3 Wchal̲jkza' da' naken che yel̲a' žejní'il,
na' wzejni'ila' l̲e'e da' yo'on yichj l̲ázda'wa'.
4 Bze nag diža' ki che yel̲a' žejní'il.
Gol̲kza' che to da' ngache', na' chinna' da' žól̲-l̲ena'.
5 ¿Biz̲ chen' žon byenen žeba' l̲o ža che da' zede,
kate' nyechjlen neda' da' z̲innj da' žongak benne' ka' bi z̲lé'egekle' neda' chawe'?
6 Benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' da' zej nake',
na' z̲ka'n z̲en kwíngake' dan' zej nape' yel̲a' wnni'a.
7 Bi be gak góngake' da' yebéj chawen' ljéžgake' ka',
na' bi gak wnézjwgake' to da' yeslán l̲égake',
8-9 nich sóatezegake' nbángake' nich batkle nnitle bel̲a' žen chégake'
dan' z̲enl̲e'e nak da' yeya'wn yel̲a' nban chegak benách,
na' batkle gak no benne' chiz̲jwen'.
10 L̲é'egekle' žatgak benne' žejní'igekle',
na' žak chégake' tl̲ebe kan žak chegak benne' yal̲ l̲aže' ka', na' chegak benne'
l̲az̲do' zide ka',
na' wká'ngake' yel̲a' wnni'a chégake' l̲o na'gak benne' yoble ka'.
11 Z̲nna l̲áže'gake' sóatezegak z̲a'sógake' ka',
na' ga'ngak lížgake' nich gákgaken chegak yógo'te kwe' z̲a'sógake' ka',
na' z̲zóagake' la yežlyó chégake' kan légake',

12 san bi gá'nteze benne' ka' l̲o ye l̲a' ba nez.
Zej nake' ka bia yix̲e' ka', bia ka' žátgakba'.
13 Yógo'te da' žóngake' naken dáche'ze,
na' wká'ngake' da' bx̲en l̲áže'gake'.
14 Zej nake' ka to kwe' z̲ila' ka' žjakba' l̲o yi' gabíl,
gan gape chi'i ye l̲a' got l̲égakba',
na' benne' chawe' ka' nna biá'gake' benne' wnni'a ka' kate' za' cha'ní',
na' kwia yi'gak da' ka' wdápgake',
na' yi' gabíl naken gan nníta'tezegake'.
15 Dios yeya'we' ye l̲a' nban chia' l̲o yi' gabíl
na' yechi'e neda' gan zoakze' L̲e'.
16 Bi kwe' zedlo' kate' no benne' z̲zí'l̲i'e ye l̲a' wnni'a,
na' kate' žone' liže' da' záka'l̲e'en.
17 Kate' gate' bi be yechi'e,
na' bi chejlen ye l̲a' wnni'a chien' l̲e'.
18 L̲a'kze x̲ak wzóe' nbane' gok chie' ye l̲a' ba nez z̲en,
na' bka'n z̲engak benne' ka' l̲e' katen' wzóe' nbane',
19 san choe'e gan zej nnita' x̲a x̲ta'we' ka',
na' batkle l̲e'ele' ye l̲a' baní'.
20 Žápegak benne' ka' l̲e' ba la'ne san bi žákbe'ele'
nake' ka bia yix̲e' ka', bia ka' žátgakba'.

50

1 Z̲nne X̲anžo Dios, na' z̲tobe' benne' dot yežlyó,
benne' ka' žé'gake' gan z̲la' wbíž, na' gan ženen.
2 L̲o Ya'a Sión, da' naken x̲tanl̲e'e ba bza'ní' Dios.
3 Yel̲á' Dios chežo, na' bi soe' žize.
Z̲enkze yi' l̲awe' L̲e', na' gakl̲e'e be' bdone' dan' chechjlen L̲e'.
4 Wtobe' benne' ka' nníta'gake' ya'abá na'le,
na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
nich wchi'a l̲aže'e benne' chie' ka'.
5 Z̲nne': “Le wtób benne' chia' ka',
benne' ka' bénl̲engake' neda' to diža',
dan' bzoa chóchgake' l̲en žen chegak biado' ka'.”
6 Da' zoan ya'abá z̲l̲oe'e l̲awn nak Dios chawe',
dan' nake' Benne' wchi'a l̲aže'e benách ka'.
7 Z̲nne': “Le yenle, benne' chia' ka', na' wchal̲ja'.
Le wzé nag, benne' Israel ka',
na' nnia' da' yesbaga'a l̲e'e z̲ia.
Neda', Dios, naka' Dios chele.
8 Bi til̲a' l̲e'e ni'a chegak biado' ka' betle l̲awa',
na' ni'a chegak biado' ka' bzeyle,
da' ka' z̲gó'otezele l̲awa' neda'.
9 Bi si'a bežđo ka' l̲o na'le l̲e'e,
na' chibo byo ka', bia chele ka'.
10 Yógo'te bia yix̲e' ka' zej nakba' chia',
na' yógo'te bia bežđo' ka',
bia zej zoaba' l̲o ya'ado' ka'.
11 Yógo'te bia ka' zoa x̲ílgakba' yó'ogakba' l̲o na'a,
na' l̲ezka' yógo'te bia ka' zej zoaba' nbángakba'.

12 Cha' tona' neda', bi yapa' le'e bi da' gonnle chia'
dan' yežlyó, na' yógo'te da' zej den lawlen zej naken chia'.
13 ¿Žon byenen gawa' xpéla'gak bež ka',
cha' ye'ja' žen chegak chibo byo ka'?"

14 Le ko'o law Dios da' wká'n zenle Le',
na' le wnezjw da' wchebe láže'le law Dios zente.
15 Lezka' znne': "Bliž neda' lo ža katen' gak da' wžía yin' benách ka',
na' yeslá' le', na' le' gapo' neda' ba la'ne."
16 Dios ži'e no benne' wen da' zinnj:
"¿Žeklo' zchaljo' le' kan nak da' wnnakza' neda',
na' znnio' che xtiža'a dan' bénlena' benách chia' ka'?
17 Le' bi zle'elo' neda' chawe' kate' zloe'ela' le' da' bi nak chawe' da' žono',
na' zzo' chela'ale diža' chia'.
18 Kate' zle'elo' to benne' wbán, na' žono' le' tzen,
na' nako' toze len benne' ka', benne' zbej yíchjgake' neda'.
19 Žónteze žono' da' zia,
na' zcháljtezo' da' wen laže'.
20 Znnétezo' che lježkzo',
na' žesbago'o zia xkwide' che xna'kzo'.
21 Beno' da' ki, san neda' wzóa' žize.
Goklo' naka' neda' to benne' ka nako' le',
san tilkza' le', na' wloe'ela' le' ka nak da' beno'.
22 Le chejní'il da' ni na'a, le'e žal láže'le Dios,
nich bi wzózj Dios le'e,
na' biž soa no benne' yeslé' le'e.
23 Bennen' ko'e lawa' da' wká'n zene' neda' gape' neda' ba la'ne,
na' bennen' zzoa choch kwine' nich gone' da' chawe',
wloe'ela' le' zoa' yeslá' le', na' naka' Dios chie'."

51

1 Goklen neda', Dios, lo yela' ži'i laže' chio'.
Lo yela' žeyache' laže' chio' beká'a zia da' nbaga'a.
2 Wdíb neda' che da' bi nak chawe' da' bena'.
Bka'n chawe' neda' che dola' da' nbaga'a.
3 Žeyónbi'a bži'a chio' Le' len dan' bena'.
Dola' ka' bena' žesbága'gaken neda' zia.
4 Lawo' Le' bena' dolan'. O', lawo' Le'.
Bena' da' bi naken chawe' lawo' Le'.
Ki znno' naken chia' nich gak bia' nako' chawe' ni'a che da' znno'.
Naken li laže' kan zchi'a lažo'o benách ka'.
5 Bwia nga, bache nbága'kza' dola' katen' golja'.
Lo dola' wzoakza' katen' bsan xna'a neda'.
6 Žak lažo'o Le' soa da' likze lo yichj lázda'wa',
na' lo yichj lázda'wa' bzo' yela' žejní'il.
7 Bka'n chawe' neda' len da' zkonlo' žin, na' yega'na' chawe'.
Wdíb neda', na' gakža' chiche ka nak bejw.
8 Bzoa chia' yela' žebele, na' yela' ba nez,
na' žit ka' da' yoa'a gá'ngaken choch, žit ka' bdichjo' Le'.
9 Bi chejsá' lažo'o dola' ka' nbaga'a,

na' beká'a yógo'te da' bi nak chawe' da' bena'.
10 Dios, beyón chawe' yichj lázda'wa',
na' bzoa to be' li laže' lo yichj lázda'wa'.
11 Bi wkwaso' neda' lawo' Le',
na' bi yekó'o be' la'y chio' lo yichj lázda'wa'.
12 Bebí'i chia' yela' žebele che yela' weslá chio',
na' bzoa choch be' chawe' dan' yoa'a.
13 Naž wsedla' benne' wen da' zinnj ka' da' žaz lažo'o góngake',
na' benne' dola' ka' yeyákgake' chio' Le'.
14 Beslá neda' lo zia da' nbaga'a, beta' to benne'.
Dios, nako' Benne' Weslá chia',
na' golkza' che da' chawe' da' nako' Le'.
15 Xana' Dios, bsaljw žoa'a,
na' wzenla' benách ka' da' we lawa' Le'.
16 Bi žaz lažo'o biado' ka' gota'-ba' lawo' Le',
na' bi žaz lažo'o biado' ka' wzeya' lawo' Le'.
17 Da' žala' ko'ožo law Dios da' žaz laže'e naken to lazdo' gaxjw laže'.
To lazdo' gaxjw laže', na' da' žeyát lažen' bi wzó' chela'ale, Dios.
18 Lo yela' ži'i laže' chio', ben chawe' yež Sión.
Beyón ze'e da' žape chi'in yež Jerusalén'.
19 Naž chaz lažo'o biado' ka' gotto' lawo' Le' lo da' nak chawe',
na' biado' ka' wzeyto' lawo' Le'.
Naž gótgake' biado' ka' lo bkog la'y chio'.

52

1 ¿Zka'n zen kwino', benne' wale, ni'a che da' zinnj da' beno'
dan' zóateze yela' žeyache' laže' che Dios?
2 Zcháljtezo' che da' zia da' gono' che ležo'.
Da' znno' naken ka to ya ntoche' dan' žon láže'len ležon'.
3 Nží'iželo' da' bi nak chawe' ka nži'ilo' da' naken chawe'
na' zdan láže'žo' da' wen laže' ka zdan lažo'o da' li.
4 Nži'ilo' diža' ka' žon dítjgeklen benne' ka', le', benne' wen laže'.
5 Ni'a che da' ki wžía yi' Dios le' to chi'ize.
Goxe' le', na' yeké'e le' gan zoakzo',
na' wkwase' le' gan zej nnita' benne' ban ka'.
6 Lé'egekle benne' chawe' ka' da' ni, na' žébegake'.
Wzížegake' chio' le', na' nnágake':
7 "Le wia nga, benne' ni bi bxen laže'e Dios nich gape chi'e le'.
Bxen láže'kze' yela' wnni'a zenle'e chie',
na' nga'nze' lo da' bi nak chawe' da' žone'."
8 San neda' naka' ka to yag olibo dan' žen' li'a liž Dios.
Žxen láže'teza' yela' žeyache' laže' che Dios.
9 Wká'n zenkza' Le' to chi'ize dan' bene' da' ki.
Wxén laža'a La la'y chie' lawgak benne' chie' ka' dan' naken chawe' gonan'.

53

1 Benne' yal laže' ka' lo lázdo'gake' znnágake':
"Bi zoa Dios."
Yógo'tie' zej nbage'e zia, dan' béngake' da' zinnj.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.

2 Zoa Dios ya'abá, na' z̲wie' benne' ka',
nich l̲e'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile',
bennen' žape' Dios ba la'ne,
3 san yógo'te benne' ka' zej nbej yíchjgake' Dios.
Yógo'tie' zej nbage'e z̲ia.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe', nitóe'.
4 Z̲nna Dios: "¿Bi žejní'igekle benne' wen da' z̲innj ka'?
Že'j žáwgake' da' z̲bángake' chegak benách chia' ka',
na' bi žénegekle' gónbia'gake' neda'."
5 San žin ža žébegake' da' ská'gake'.
Gosl̲as Dios žit chegak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' benách chie' ka'.
Dios wzóe' l̲égake' chel̲a'ale, na' wžía yi'e l̲égake'.
6 Z̲nnabla' Dios gone' ga žoj l̲o yež Sión da' gákl̲enen benne' Israel ka'.
Kate' gon Dios ga yel̲a'gak benne' chie' ka' lážgake',
yebégekle z̲a'só Jakob ka',
na' gak yel̲a' ba nez z̲en chegak benne' Israel ka'.

54

1 Beslá neda', Dios, l̲en yel̲a' wak chio'.
Gokl̲en neda', Dios, l̲en yel̲a' wal̲e chio'.
2 Benle da' z̲nnabla' Le', Dios, na' bechebe chia'.
Bze nag da' wchálj̲lena' Le'.
3 Za'gak benne' snia ka' nich tíl̲-l̲engake' neda'.
Benne' yichj ža'a ka' žénegekle' gótgake' neda',
benne' ka' bi žápegake' Le' ba la'ne, Dios.

4 X̲anžo Dios nake' Bennen' žákl̲ene' neda'.
Dios zóal̲ene' benne' ka' žape chí'igake' neda'.
5 Dios yebi'e chegak benne' ka' bi z̲lé'egekle' neda' chawe' ka nak da' bi nak chawe' da' žóngake'.
Wžía yi'e benne' ka' dan' nake' L̲e' l̲i l̲aže'.

6 Dot l̲aža'a wnez̲jwa' da' ko'a l̲awo' Le', X̲ana' Dios.
Wká'n z̲enkza' La la'y chio' dan' nakl̲e'en chawe'.
7 Besló' neda' l̲o yógo'te da' goken chia'.
Bl̲e'ela' wžía yi'gak benne' ka' bžá'agake' neda'.

55

1 Bze nag, X̲ana' Dios, da' žliža' Le',
na' bi wzó' chel̲a'ale da' z̲nnabla' Le'.
2 Bebán l̲aže', na' bechebe chia'.
Žliža' Le' l̲o da' z̲nnia', na' že' zedla'.
3 Benne' bi z̲le'ele' neda' chawe' z̲nnie' chia',
na' bennen' bi nake' chawe' žon ditjle' neda'.
Žesbága'gake' neda' z̲ia, na' l̲o yel̲a' zža'a chégake' z̲bia l̲áže'gake' neda'.
4 Že' zedle l̲áz̲da'wa' l̲o bel̲a' žen chia',
na' z̲chebe yel̲a' got neda'.
5 Z̲žébel̲i'a, na' žz̲ízel̲i'a,
na' žak chia' da' z̲cheben neda'.
6 Wnnía': "Chela' gonno' chia' x̲il ka' ka zej nak x̲il bsia,

tia' l̲o be'ze gan yezí' l̲aža'a.
7 Da' l̲i wz̲onnja' zíto'le, na' soakza' l̲e'e latje dach.
8 Gon byena' bi be gon chia' be' bdone', na' be' wal̲e."
9 Bžia yi' benne' ka' bi zej nake' chawe', X̲ana' Dios.
Bchix̲ da' z̲nnágake', dan' z̲l̲e'ela' da' z̲innj, na' da' z̲ia da' žóngake' l̲o yež nga.
10 Dot ža, na' yele žéchjgekle' yež.
Žóngake' da' z̲innj, na' da' bi nak chawe' l̲o yež nga.
11 Nža' yež nga da' bi nak chawe' da' žóngake'.
Žóntezgake' da' wen l̲aže', na' da' z̲innj l̲o nez chen.

12 Chela' gok no benne' bi z̲l̲e'ele' neda' chawe', bennen' bene' neda' z̲ia, na' bzoelan'.
Chela' gok benne' zže'e neda', bennen' bdíl̲-l̲ene' neda' na' bkache' kwina' l̲awe' l̲e',
13 san l̲e' benkzon', na' goko' ka to bi' lježa'.
Wz̲í' l̲o no'o neda', na' goko' toze l̲en neda'.
14 Tz̲en bchal̲jžo dot l̲áže'žo, na' l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' wdažo l̲o liž Dios.

15 Dios, ben ga sen yel̲a' got benne' ka' chol̲ze, benne' ka' bi zej nake' chawe'.
Ben ga chó'ogake' l̲o yi' gabíl kate' ne zóagake' nbángake'.
Nža'gak lížgake' da' bi nak chawe' da' žóngake'.

16 San ka nak chia' neda', bl̲iža' Dios,
na' X̲ana' Dios beslé' neda'.
17 Zil̲do', na' wawbíž, na' kate' žen wbíž z̲chál̲jl̲ena' Dios.
Žl̲iža' L̲e', na' L̲e' ženle' chia'.
18 Yeya'we' be' da' nakkza' l̲o na'gak benne' ka' z̲díl̲-lengake' neda',
na' gone' ga kweza' chawe',
l̲a'kze zej nnita' benne' zante, benne' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe'.
19 Dios nake' Bennen' zóateze', na' z̲nna biá'teze'.
Nake' chawe', na' wžía yi'e benne' ka'.
Ki gone' chégake' dan' bi žsángake' da' žóngake', na' bi z̲žébegake' Dios.
20 Benne' wen da' z̲innj ka' z̲díl̲-l̲engake' benne' ka' z̲gá'nl̲engake' l̲égake' chawe'.
Z̲ží'igake' che diža' da' bénl̲engake' benne' ka'.
21 Da' z̲chál̲jgake' naken diža' cháwe'do', san yo'o yichj l̲áz̲do'gake' yel̲a' z̲ža'a.
Žóngake' x̲tanl̲e'e diža' da' z̲chál̲jgake', san naken ka to ya ntoche'.

22 Bde ywa' chio' x̲kože' X̲anžon' na' L̲e' gon choche' le'.
Batkle we'e latje chejchegw benne' chawen' to chi'ize.

23 San Le', Dios, gono' ga cho'ogak benne' wen da' z̲innj ka',
na' benne' wet benách ka', na' benne' wen l̲aže' ka', l̲o yi' gabíl,
kate' bi na' góngake' gachj yiz ka' da' yéla'gake',
san neda' wx̲én l̲aža'a Le'.

56

1 Beyache' l̲aže'l neda', Dios, nich bi wžía yí'gak benne' ka' neda'.
Tža tža žsáka'gake' neda', na' z̲díl̲-l̲engake' neda'.
2 Dot ža, na' yele benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' z̲bia l̲áže'gake' neda',

dan' nníta'gak benne' zante, benne' ẓdíl̲-l̲engake' neda' l̲o ye l̲a' ẓka'n ẓen kwíngake'.

3 Kate' zẓin ža zẓẓeba', žx̲en l̲aža'a Dios.
4 Žx̲en l̲aža'a L̲e', na' ẓka'n ẓena' x̲tiže'e.
Žx̲en l̲aža'a L̲e', na' biž zẓeba'.
¿Biẓkze gak gongak benne' ka' chia' neda'?

5 Yógo'te ža zẓí'igake' che x̲tiža'a.
L̲en yógo'te da' ẓnnágake' žóngake' neda' žia.
6 Ẓdóbgake', na' ẓkache' kwíngake'.
Ẓwíagake' binlo da' žona'.
Žénegekle' gótgake' neda'.
7 X̲ana' Dios, bwia da' žóngake', na' l̲o ye l̲a' zẓa'a chio' bžia yi' benne' ka'.
8 Nnézkzelo' Le' ka žẓonnja' l̲awgak benne' ka'.
Bejsá' l̲aže' nis da' ba wžeža'.
¿Bi zej nyejwn l̲e'e yiche chio'?

9 Kate' žli̲ža' Dios, l̲o ža na'kze žẓonnjgak benne' ka' bi ẓl̲é'egekle' neda' chawe'.
Nnezkzla' zoa l̲en Dios neda'.

10 Žx̲en l̲aža'a Dios, na' ẓka'n ẓena' x̲tiže'e.
Žx̲en l̲aža'a X̲anžon', na' ẓka'n ẓena' x̲tiže'e.
11 Žx̲en l̲aža'a Dios, na' biž zẓeba'.
¿Biẓkze gak gongak benne' ka' chia' neda'?

12 Nbaga'a da' bchebe l̲aža'a gona' chio', Dios.
Gol̲kza' da' we l̲awa' Le'.
13 Besló' be' da' nakkza' l̲o ye l̲a' got,
na' bekó'o ni'a gan wzóa chejchégwgaken.
Gak choa'a l̲awo' Le', Dios, l̲o ye l̲a' baní'
da' žonno' chegak benne' ka' zóagake' nbángake'.

57

1 Beyache' l̲aže'l neda', Dios. Beyache' l̲aže'l neda',
dan' žx̲en l̲aža'a Le' l̲en dot yichj l̲áẓda'wa'.
Gape chi'o neda' ka žon ẓkoko' žape chi'iba' bríse'do' ka' ẓan x̲ilba',
na' zejte te che da' žaken chia'.

2 Wli̲ža' Dios, Benne' ẓente.
Wl̲iža' L̲e' nich gákl̲ene' neda'.
3 Gan zoe' ya'abá chie' se l̲e'e no benne' yeslé' neda' l̲o na' bennen' žénele' wžía yi'e neda'.
Dios beyache' l̲áže'le' neda', na' benne' chia' da' li chie'.
4 Že' zedla' ka to benne' ži'e ladjw bež yix̲e' ka'.
Zoa' ladjw benne' ka' zej nake' ka bež yix̲e' ka', bia ka' žáwgakba' benách ka'.
Da' ẓnnégake' chia' naken ka yag ntóche'do' ka',
na' x̲tíža'gake' zej naken ka ya ntoche' ka'.

5 ¡Ga'n ẓen Le' ya'abá, Dios!

¡Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó!

6 Ba bdixjgak benne' ka' do yelj nich séngake' neda',
na' žedó laža'a lo da' žaken chia'.
Bché'ngake' to yežw nich chejchazan',
san légake' ba bejcházgaken'.

7 Zoakze lázda'wa', Dios.
Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' wká'n zenen Le'.

8 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e žinnle da' ka' žól-lenle.
Zildo' yebankza'.

9 Xana' Dios, wká'n zen Le' ladjw benne' chio' ka'.
Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka'.

10 Nak yela' žeyache' laže' chio' zenže ka ya'abá,
na' da' li chio' nakže zen ka bejw gasj ka'.

11 ¡Ga'n zenkzo' ya'abá, Dios!
Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó.

58

1 ¿Zchaljle da' nak chawe', le'e, benne' wnná bia' ka'?
¿Zchi'a láže'le benne' chia' ka' ka nakkzen?
2 O'o, san žezá' láže'le da' zinnj da' gonle.
Žonle ga že' zédle'egekle benne' ka' lo yežlyó chia'.
3 Zej nchixe lázdo'gak benne' ka' nbej yíchjgake' neda' kate' bi na' gáljgake'.
Bchíxgekle' kate' bi na' wsangak xná'gake' légake'.
4 Da' znnágake' žoten benne' ka' ka žon da' žia zan laye' bele snia.
Zej nake' ka bele snia ka', bia kwežw ka'.
5 Bi zéngeklba' chi'i benne' žone' yela' wžá'
nich kwé'gakba' žize la'kze žol-li'e xtando'.

6 Dios, wdíchj láye'gak benne' ka'.
Xana' Dios, wdíchj láye'gak benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.
7 Ben ga nnítgekle' ka nis da' zlaljen lo yo.
Ben ga bížgake' kan žak che yixe' da' nžogen lo nez,
8 na' te chégake' kan žak che bia zag, bian' yeyóna'ba'.
Ben ga biž lé'egekle' wbíž ka žak che to xkwide' žaljbe' ba natbe'.

9 Néžwte kate' bi na' la to yeso' lo yi' zen,
yeká'a Dios benne' ka' to lo be' bdone', benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
10 Yebele benne' chawe' kate' le'ele' yezí' wzón Dios benne' wen da' zinnj ka'.
Wleje' žen chegak benne' ka' bebéj yíchjgake' Dios.
11 Naž nna bennen': “Dekze lazjw benne' chawe'.
Dios zchi'a láže'kze' benne' yežlyó ka'.”

59

1 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda'.

2 Beslá neda' l̲o na'gak benne' ka' žóngake' da' z̲innj.
Beslá neda' l̲o na'gak benne' wet benách ka'.
3 Žénegekle' gótgake' neda'.
Zej ndobe benne' wal̲e ka' nich tíl̲-l̲engake' neda',
kege dan' nbaga'a z̲ia, na' kege ni'a che da' z̲innj da' bena' neda', X̲ana' Dios.
4 L̲a'kze bi be bena' chegak benne' ka', žon byéngake' góngake' neda' z̲ia.
Bebán, na' da ga zoa' ni, na' l̲e'elo' da' žóngake'.
5 Le', X̲ana', Dios chegak benne' zan ka' žjake' l̲o wdil̲e,
na' Dios chegak benne' Israel ka',
bebán nich wsaka' zi'o benne' yógo'te yež ka'.
Bi yeyache' l̲áže'lo' yógo'te benne' ka' z̲ží'igake' chio' Le', na' žóngake' da' z̲innj.

6 Z̲l̲á'gake' kate' žen wbíž, na z̲béžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na' žéchjgekle' yež.

7 Bwia nga, da' z̲chál̲jgake' naken ka da' žeyébgake'.
Diža' z̲nnágake' zej naken ka ya ntoche' ka'.
Z̲z̲nnágake': "Bi zoa no benne' yenle' chežo."
8 San Le', X̲ana' Dios, wz̲iz̲o' chegak benne' ka'.
Gon ditjlo' Le' benne' yógo'te yež ka'.
9 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' zej nake' wal̲e.
Neda' wx̲én l̲ža'a Le', dan' žape chi'o neda'.

10 Dios, Bennen' žeyache' l̲áže'le' neda', yide', na' gákl̲ene' neda'.
Dios gone' ga l̲e'ela' da' gak chegak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' kan
žak l̲ža'a.

11 Bi goto' benne' ka', nich bi gal̲ l̲áže'gak benne' chia' ka' da' ka' žono'.
Besl̲ás benne' ka' l̲en yel̲a' wak chio', na' ben ga chejchégwgake'.
X̲anto' Dios, Le' žape chi'ikzo' neto'.
12 Ben ga chíx̲gekle' l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwíngake',
ni'a che dol̲a' da' žóngake' l̲o da' z̲chál̲jgake',
na' ni'a che diža' x̲iwe' ka', na' da' wen l̲aže' da' z̲nnágake'.
13 Bžia yi' l̲égake' l̲o yel̲a' zža'a chio'.
Bžia yi' l̲égake' nich biž nníta'gake'.
Ben ga gákbe'egekle' Le' z̲nna bi'o z̲a'só Jakob ka'.
Z̲nna bi'o dot yežlyó nga.

14 Z̲l̲á'gake' kate' žen wbíž, na' z̲béžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na' žéchjgekle' yež.

15 Z̲dágake' ka benne' ka' z̲dágakze', žíljgake' da' gáwgake'.
Cha' bi žéljgeklen', dot yel žesbága'gake' z̲ia toe' yetóe',
16 san neda' gol̲kza' che yel̲a' wak chio',
na' zildo' wká'n z̲ena' yel̲a' žeyache' l̲aže' chio', dan' gókl̲eno' Le' neda',
na' wdape chi'o neda' kate' wžé' zédl̲e'ela'.

17 Le' žon chocho' neda', na' gol̲kza' chio', Dios.
Žape chi'o neda', na' žeyache' l̲áže'lo' neda'.

60

1 Dios, Le' bzo' neto' chela'ale.
Beno' ga bejchégwto', dan' bžá'ali'o neto'.
Na'a, da gákleno' neto'.
2 Beno' ga wzó' yežlyó, na' beno' ga byaljwn.
Da yeyonon' gan byaljwn, dan' zbia yin'.
3 Beno' ga neto', benách chio' ka', wžé' zedlto'.
Beno' ga gok cheto' ka we'jto' to da' benen ga bejchégwto'.
4 Benn chegak benne' ka' zžébegake' Le' to da' gak bian',
dan' wloé'e lawn da' nak dot da' li.
5 Bze nag chia'. Beslá légake' len yela' wak chio',
nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'.

6 Lo latje la'y chie' wnná Dios: “Yebekzla' neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka'.
Wžixa' chele yežlyó dan' žen' kwit yegw Sukot.
7 Yežlyó Galaad naken chia',
na' lezka' yežlyó chegak za'só Manasés ka'.
Yežlyó chegak za'só Éfraín ka' naken ka to xlapa' da' žape chi'in yichja'.
Yežlyó chegak za'só Judá ka' naken gan znna bi'a,
8 san yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to ziga' ya da' yožen nis wná'a.
Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na' zela' gole ka'.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea ka'.”

9 ¿Nozkze wchi'e neda' nich tíl-lena' yež
zoa to ze'e sibe dan' žape chi'in ježen'?
¿Nozkze wchi'e neda' nich tíl-lena' benne' Edom ka'?
10 ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' wléj yichjo' neto', na' bi wyéjleno' benne' cheto' ka' lo wdile.
11 Goklen neto' nich gak tíl-lento' benne' ka' zdíl-lengake' neto',
dan' gak dáche'ze gáklengak benne' ka' neto'.

12 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdíl-lengake' žo'o.

61

1 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bze nag da' zcháljlena' Le'.
2 Zi'to' gan zoa laža' žliža' Le', dan' žedó laža'a.
Bche' neda' gan zoa Bennen' nake' ka to ya'a yej, Bennen' nakže' wale ka neda'.
3 Nako' Le' Benne' noxe' neda',
na' nako' ka to ze'e yej da' žape chi'in neda'
lawgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
4 Sóateza' lo yo'o la'y chio'.
Kwe' chawa'a kwito' Le' kan zej že' chawe' bríse'do' ka' zan xil zkoko'.
5 Dan' benlo' Le', Dios, da' wchebe laža'a lawo',
beno' ga napa' da' žápegak benne' ka' zžébegake' Le'.
6 Gono' ga soa' nbana', na' ga nna bi'a ža zante.
Yiz chia' ka' gákgaken ka da' zej naken chegak chope kwe' benne' ka'.

7 Sóateza' l̲awo' Le', Dios.
Bkwez ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chio', na' da' li
nich wká'n cháwe'gaken neda', benne' wnná bia'.

8 Go̲l̲kza' che La la'y chio' Le' to chi'ize,
na' gonkza' tža tža da' bchebe l̲ažaˈa gona'.

62

1 Toze l̲en Dios z̲ga'n chawe' be' da' nakkza'.
L̲ekze' žeslé' neda'.

2 Toze' L̲e' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žox̲e' neda', na' bi chejchegwa'.

3 ¿To chi'ize wkwezle da' gonle chia' neda', yógo'tele žon byenle wžía yi'le neda'?
Žonle ka žon to benne' z̲chinnje' to ze'e da' zoa bix̲en, o to l̲e'je da' nožon'.
4 Žonle toze diža' kan yebejle neda' l̲o ye̲l̲a' z̲en chia'.
Nží'ilele da' wen l̲aže'.
L̲en žoá'ale z̲chal̲j̲le cháwe'do'
san yo'o yichj l̲áz̲do'le da' z̲innj da' gonle.

5 Le', be' da' nakkza', wléz l̲aže' toze Dios.
Nake' L̲e' Bennen' žx̲en l̲ažaˈa.

6 Toze' L̲e' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žox̲e' neda', na' bi yedó l̲ažaˈa.

7 Nak Dios Bennen' žeslé' neda', na' nake' ye̲l̲a' ba nez chia'.
Nak Dios Bennen' žape chi'e neda', na' Benne' žon choche' neda'.
8 Le kwez l̲aže' L̲e' to chi'ize, l̲e'e, benne' ka'.
B̲loe'el L̲e' da' z̲dan l̲áže'le.
Nak Dios Bennen' žon choche' žo'o.
9 Da' l̲i, da' dáche'ze zej nak benne' ka',
na' ka to da' wen l̲aže' zej nak benne' z̲en ka'.
Bi ná̲l̲e'tekgekle' to l̲o z̲gons.
Zej nakže' ža'ze ka to be' da' žeká'a l̲áže'žo.
10 Bi wx̲én l̲áže'le da' gak gonle žakze chele.
Bi wká'n z̲en kwinle ni'a che da' ka' z̲banle.
Cha' chan ye̲l̲a' wnni'a chele, bi kwe'le wnné yoe chen.
11 To chi'i wnné Dios, na' chope chi'i benla' da' ni.
“Che Dios nak dot ye̲l̲a' wak.”

12 X̲ana' Dios, l̲o no'o za' ye̲l̲a' žeyache' l̲aže'
dan' žebi'o che to to benne' ka nakkze da' bene'.

63

1-2 Dios, nako' Dios chia'.
Z̲bi̲l̲e be' da' nakkza' da' nak chio'.
Be̲l̲a' žen chia' z̲dan l̲aže' dan' naken chio'.
Žak chia' ka zoakza' to yežlyó biž gan bi be nis den.
Žak l̲ažaˈa yida' l̲awo' Le'

nich l̲e'ela' yel̲a' wak chio', na' yel̲a' z̲en chio',
káteze bl̲e'ela' da' nak chio' l̲o latje la'y chio'.

3 Nakže chawe' yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' ka yel̲a' nban.
Che l̲en wká'n z̲enkza' Le'.
4 Wchal̲ja' che da' chawe' da' nako' Le' x̲ak zoa' nbana'.
Nich wká'n z̲ena' La la'y chio' Le' wchiskza' na'a.

5 Yelje be' da' nakkza' da' naken ka to yel̲a' waw dz̲i'.
L̲en yel̲a' žebele wká'n z̲enkza' Le'.
6 Žezá' l̲aža'a chio' Le' kate' dia' gan z̲tasa',
na' z̲lab l̲aža'a ka nak chio' kate' bi na' tasa'.
7 Dan' žákl̲eno' neda', yebél̲e'ela' kwito' Le'
kan žongak brís e'do' ka' z̲an x̲il z̲koko'.
8 Be' da' nakkza' naken toze l̲en Le',
na' l̲en no'o wal̲e nox̲o' neda',
9 san benne' ka' gok l̲áže'gake' wžía yí'gake' neda' chejchó'ogake' l̲o yi' gabíl.
10 Kwia yí'gake' l̲o ya ntoche'.
Gákgake' da' gawgak beko' chjew ka'.

11 Neda', benne' wnná bia', yebela' l̲o da' nak che Dios.
No benne' z̲konle' žin La Dios gape' L̲e' ba la'ne,
san benne' wen l̲aže' ka' gá'ngake' žize.

64

1 X̲ana' Dios, bze nag chi'a. Že' zedla' žl̲iža' Le'.
Wdape chi'i yel̲a' nban chia' dan' z̲žeba' da' gongak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda'.
2 Bkache' chawe' neda' nich benne' ka' bi zej nake' chawe' bi góngake' chia' kan žénegekle',
na' nich benne' ka' žóngake' da' z̲innj bi góngake' chia' kan z̲za' l̲áže'gake'.
3 Diža' ka' z̲chál̲jgake' zej naken ka ya ntoche' ka',
na' z̲nnégake' chegak ljéžgake' ka' ka žon to benne' žsie' yag ntóche'do' chie' ka'.
4 Ki z̲nnágake' bagáche'ze nich góngake' ga chejchégwgak benne' l̲i l̲aže' ka'.
Chol̲ze žóngaken', na' bi be z̲žébegake'.
5 Žon byéngake' góngake' da' z̲innj da' žénegekle',
na' z̲békgake' do yel̲j ka' nich séngake' benne' ka'.
Z̲nnágake': "¿Noz̲ benne' l̲e'ele' da' žonžo?"
6 Žíljgake' da' z̲innj da' góngake', na' z̲wíagaken' binlo.
Da' yo'o yichj l̲áz̲do'gake' naken da' kegle kan zej nak l̲áz̲do'gakkze'.

7 San Dios gon zi'e benne' ka' l̲en yag ntóche'do' chie' ka'.
Chol̲ze chó'ogake' yižwé' z̲en ka'.
8 Da' bchal̲jgak benne' ka' gonen ga chejchégwgake'.
Chébegak yógo'te benách kate' l̲é'egekle' l̲égake'.
9 Naž chébegake', na' wchál̲jgake' che da' ben Dios,
na' yeyónbia'gake' naken da' bene' L̲e'.
10 Yebele benne' chawe' l̲aw X̲anžon', na' wx̲én l̲aže'e L̲e'.
Gak yel̲a' ba nez z̲en chegak benne' ka' zej nake' l̲i l̲aže'.

65

1 Xana' Dios, žala' wxén láže'to' Le' lo yež Sión,
na' gonto' da' wchebe láže'to' chio'.
2 Le' ženkzlo' da' zcháljlento' Le',
na' la'gak yógo'te benne' ka' lawo' Le'.
3 Nbága'li'a da' zinnj da' bena',
san ženít lawo' Le' da' bži'ito' chio' Le'.
4 Ba nez zen naken che bennen' zbio' Le',
na' znno' nake' chio', nich soakze' latje la'y chio'.
Yeljkzto' da' chawe' da' de ližo', dan' den lo yodo' la'y chio'.
5 Lo da' chawe' da' nako' gono' da' zenle'e kate' gono' da' znnablto' Le', Dios,
Benne' Weslá cheto'.
Yógo'te benne' nníta'gake' yežlyó žxen láže'gake' Le'.
Lezka' žxen láže'gak benne' ka' Le', benne' ka' zdégake' zíto'le law nisdo'.
6 Le' zzoa chocho' ya'a zen ka' len yela' wak chio'.
Nakkzo' Benne' wale.
7 Zbek žio' nisdo' kate' zgo'nen, na' žazto' da' žonen.
Zbek žio' benne' yež ka' kate' žóngake' žo'osbé.
8 Che len benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó zžébegake' da' zenle'e da' žono'.
Znnito'o benne' ka' lo yela' ba nez, benne' ka' nníta'gake' do zente yežlyó.
9 Zwio' yežlyó, na' žselo'o nis yejw.
Žono' ga žonnle'en linne chen.
Bnnito'o yegw ka' lo yežlyó da' zej nža'le'en nis.
Zkwezo' zoa' za da' gawgak benne' ka', kan wnnakzo' gono'.
10 Žselo'o nis yejw gan de na, na' žeyonon' yo ya'a.
Žesbison' len nis yejw na',
na' žono' ga zgól-le'egak da' zej nazen ga na'.
11 Žono' ga gak chegak benne' ka' yela' ba nez to yiz to yiz ni'a che da' znezjo',
na' bejw gasj chio' ka' žónngaken yejw da' žonen ga zgolgak da' zej nazen.
12 Žon yejw chio' ga žak ya'a gan zdagak bia yíxe' ka'
na' žebégekle benne' ka' zlé'egekle' žeyák ya'ado' ka' ya'a.
13 Lo lache' ka' zej nnita' zila' ka', na' žoa'agak yégodo' ka' naz zoa' stribe.
Zbéžya'agak benne' chio' ka' lo yela' žebele, na' žólgakkze' chio' Le'.

66

1 ¡Le wká'n zen Dios lo yela' žebele, le'e zoale dot yežlyó!
2 ¡Le gol ka nak yela' zen chie' Le'!
¡Le wká'n zene' kate' we lawle Le'!
3 Le ye' Dios: "¡Žebánele'elto' che da' beno' le'!"

Ni'a che yela' zen che yela' wak chio' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'
žóngake' ka znna xtižo'o.
4 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó we láwgake' Le',
na' gólgake' chio' Le', na' che La la'y chio'.

5 Le da, lé'elele da' zen ka' da' ben Dios,
da' zenle'e da' bene' ni'a chegak benne' chie' ka'.
6 Bene' ga beyák nisdo' yo biž,
na' wdegak benne' chie' ka' len ní'agakze' gan wzóa to yegw zil.

Žoa'a nisdon' bebéḻe'egekle' ḻaw Dios.
7 Ḻen yeḻa' wak chie' nna bi'e to chi'ize.
Ẓwíakze' da' žongak benne' ka' yógo'te yež ka'.
Benne' ka' ẓží'igake' chie' Ḻe' bi gata' yeḻa' ẓen chégake'.

8 Ḻe'e, benne' ka', le wká'n ẓen Dios chežo.
Le wzenle benne' ka' da' žoe ḻawle Ḻe'.

9 Ḻekze' žape chi'e žo'o nich soažo nbanžo,
na' bi bi'e latje chejchégwžo.

10 Le', Dios, bwio' neto' ḻo da' ka' bento'.
Bdio' neto' ḻo da' wẓáka'to' kan žongak benne' ka' ẓdégake' ya plat ḻo yi' nich ga'nen chawe'.
11 Beno' ga bejchazto' to ḻo do yeḻj.
Bdo'o x̱kóže'to' to ywa' zí'iḻe'e.
12 Beno' ga wdegak benne' zej žie' bžina' chie' ka' ḻo yichjto'.
Wdeto' da' naken ka to ḻo yi', na' to ḻo nis zil,
na' bebejo' neto', na' bzo' neto' to latje gan zoato' ḻo yeḻa' ba nez.
13 Cho'okza' ližo' nich wzeya' biado' ka' ḻawo' Le'.
Gonna' chio' da' wchebe ḻaža'a gona'.
14 Bchebe ḻaža'a gonan',
dan' wnnía' katen' wžé' zédḻe'ela'.
15 Wzeya' biado' ka', bia ženne' ka', ḻawo' Le',
na' kwen žen chegak ẓíla'do' ka' wzeya'-ba' gan zo',
na' gota' beždo' ka', na' chibo byo ka' ḻawo' Le'.

16 Le da, yénlele, yógo'tele ḻe'e ẓzébele Dios.
Wzenla' ḻe'e da' bene', gókḻene' neda'.
17 Dot ḻaža'a bḻiža' Ḻe', na' bka'n ẓenkza' Ḻe'.
18 Chela' wzé ḻaža'a to da' ẓinnj bi benle X̱anžon' chia',
19 san da' likze benle Dios chi'a,
na' bze nage' da' wnnabla' Le'.
20 Bi bzoe' cheḻa'ale da' bcháljlena' Ḻe',
san beyache' ḻáže'le' neda'.

¡Ga'n ẓen Dios!

67

1 Dios, beyache' ḻaže'l neto', na' ben chawe' neto'.
Ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chio' wzoaḻen neto'.
2 Naž gónbia'gak benách dot yežlyó da' žaz ḻažo'o Le',
na' nnézgekle benne' yógo'te yež žesló' benne' ka'.

3 Yógo'te benne' ka' we ḻáwgake' Le', Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

4 Le yebele, na' le soa ḻo yeḻa' ba nez, ḻe'e, benne' yógo'te yež ka'.
Wchi'a ḻaže' Dios ḻe'e ḻo da' naken chawe'.
Gape chi'ikze' yógo'te benne' ka'.

5 Yógo'te benne' ka' we l̲áwgake' Le', Dios.
Yógo'tegake' wká'n z̲éngake' Le'.

6 Yežlyó nga žen' x̲ni'a chen.
Dan' ben chawe' Dios žo'o, nake' Dios chežo.
7 Dios ben cháwe'kze' žo'o.
Gáte'teze žal̲a' gápegak benne' ka' L̲e' ba la'ne.

68

1 Wzó ža', Dios.
Besl̲ás benne' ka' bi zl̲é'egekle' Le' chawe',
na' wz̲onnjgak benne' ka' z̲ží'igake' chio'.
2 Ka žon to be', z̲lagen žen che yi',
ka' wlago' Le' benne' ka'.

Kan želane china' bez l̲o yi',
nítgekle benne' ka' bi zej nake' chawe' l̲aw Dios.
3 Yebégekle benne' chawe' ka',
na' sóagake' l̲o yel̲a' ba nez l̲awe' L̲e'.
X̲íte'gake' l̲o yel̲a' žebele chégake'.

4 ¡Le gol̲ che Dios!
¡Le gol̲ salmo ka' che La la'y chie'!
¡Le wká'n z̲en Bennen' ži'e ya'abá!
Nzi' l̲e' Jah. ¡Le yebele l̲awe' L̲e'!

5 Žape chi'e bi' wzébedo' ka', na' z̲wíakze' no'le wzebe ka'.
Zoakze Dios l̲o latje la'y chie'.
6 Dios z̲nnite'e lježe benne' ka' bi zoa no ljéžgake'.
Žebeje' benne' ka' zej yoe'e l̲o na'gak benne' zi'to' ka',
nich sóagake' l̲o yel̲a' ba nez,
san benne' ka' z̲ží'igake' che Dios chejnníta'gake' to l̲o yežlyó biž.

7 Dios, kate' wnežo' l̲awgak benne' chio' ka',
na' wdío' l̲o yežlyó bižen',
8 na' wz̲ó' yežlyón', na' gokl̲e'e yejw l̲aw Dios.
Ya'a Sinaí wz̲izen l̲aw Dios chegak benne' Israel ka'.

9 Bsel̲o'o to nis yejw wál̲el̲e'e, Dios.
Kate' bedó l̲áže'gak benne' chio' ka', na' Le' ben chocho' l̲égake'.
10 Benne' ka' zej nake' chio' chejnníta'gake' yežlyó chio' to chi'ize.
L̲o da' nak chawe', Dios, žox̲o' benne' yache' ka'.

11 X̲anžo Dios bsel̲e'e to diža' chawe',
na' bsel̲e'e benne' zante, benne' bzéngekle' benách ka' diža' chawen'.
12 ¡Bz̲ónnjgake'!
Bz̲onnjgak benne' wnná bia' ka' l̲en benne' chégake' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e.
No'le ka' bené'egekle' da' gota' chegak benne' ka'.
13 L̲a'kze bkache' kwinle gan žape chi'ile z̲ila' ka',
gákwle da' naken ka x̲il plomdo' ka' da' zej naken x̲tan, na' ya plat,
na' doba' ka' chegak x̲ilba' ka' zej naken ya oro.

14 Kate' Dios, Benne' ẕente, beslase' benne' wnná bia' ka' ga na',
na' bexjw bege' da' bgakwn Ya'a Salmón.
15 To ya'a ẕen nak Ya'a Basán.
To ya'a ẕenle'e nak Ya'a Basán na'.
16 ¿Biẕ chen' ẕwíale, le'e, ya'a ẕen ka'?
Ẕwíale ya'a na' gan žénele Dios soakze'.
Da' likze soakze Xanžon' law ya'a na' to chi'ize.
17 Karro ka' che wdile da' nape Dios zej nyanle'en.
Xanžo Dios zezé'e gan že' Ya'a Sinaí nich soe' latje la'y chie'.

18 Beyepo' ya'abá, bechi'o benne' ka' bebejo' lo na' yela' got.
Wẕi'o da' chawe' ka' da' bnéẕjwgak benne' ka' chio' Le'.
Lezka' benne' ka' bží'igake' chio' Le',
gota' da' bénngake' chio' Le', Dios.

19 ¡Ga'n ẕen Xanžon'!
Tža tža žónnli'e da' chawe' chie' chežo.
Nake' Dios, na' žeslé' žo'o.

20 Dios, Bennen' nake' Dios chežo, beslé' žo'o.
Xanžo Dios na'kze beslé' žo'o lo na' yela' got.
21 Da' likze Dios gone' we' yichjgak benne' ka' ẕží'igake' chie' Le'.
Gone' we' yichjgak benne' ka' žónteze žóngake' dola'.
22 Wnná Xanžon': "Gona' ga yežinle lažle, yeza'le law Ya'a Basán.
Gona' ga yeza'le že'l lo nisdo', na' yežinle lažle.
23 Wlejle žen chegak benne' ka' ẕdíl-lengake' le'e,
na' beko' chele ka' lé'jgakban'."

24 Za'gak benne' chio' ka', na' žoe láwgake' Le', Dios.
Lo yela' žebele chégake' žó'ogake' latje la'y chio'.
25 Zejnéžwgak lawle benne' ka' žólgake'.
Benne' ka' ẕkwéẕgake' da' ẕgólgake' zjake' ẕántele.
Gachj lawle zjak xkwide' nó'ledo' ka' zej nóxo'be' da' ka' ẕgólgakbe'.

26 ¡Le wká'n ẕen Dios gan zej ndobe benách chie'!
¡Le wká'n ẕen Xanžon', le'e nakle ẕa'só Israel!

27 Lezka' zjak ẕa'só Benjamín ka'.
Zej nake' bábzegake' san ẕnna biá'gake'.
Lezka' zjak benne' zan ẕa'só Judá,
na' benne' zan ẕa'só Sabulón,
na' benne' zan ẕa'só Neftalí.

28 Dios, bloe'e law yela' wale chio'.
Ben choch, Dios, dan' beno' ni'a cheto'.

29 Dan' nak ẕen yodo' chio' da' zoan lo yež Jerusalén,
benne' blo ka' kó'ogake' da' zej nape' lawo' Le'.
30 Bdil-len benne' ka' chegak yež zi'to' ka', benne' ka' ẕdíl-lengake' benne' chio' ka'.
Zej nake' ka bež zan ka', len zí'ngakba' ka',

dan' ẓdíl-l̲engake' yež zan ka'
nich kwéjgake' yel̲a' wnni'a chégake'.
Besl̲ás benne' ka' žaz l̲áže'gake' chjake' l̲o wdil̲e.

31 L̲a'gak benne' wnná bia' ka' che yežlyó Egipto.
Benne' ka' che yežlyó Etiopía gon byéngake' wká'n ẓéngake' Dios.

32 ¡Le gol̲ che Dios, l̲e'e zoale dot yežlyó!
¡Le gol̲ che X̲anžon'!
33 ¡Le gol̲ che Bennen' ži'e ya'abá na'le,
dan' wzóan zga'ale!

Le wia nga, nnie' kan ẓnne wzió'.
34 Le wia nga, nape Dios dot yel̲a' wak.
L̲o yel̲a' ẓen chie' ẓwíakze' benne' Israel ka',
na' ẓan ya'abá nla' l̲aw yel̲a' wal̲e chie'.

35 Ẓžébeto' Le', Dios, gan zo' latje la'y chio'.
Dios chegak benne' Israel ka', žon chochkzo' benne' chio' ka'.

¡Ga'n ẓen Dios!

69

1 Dios chia', beslá neda'.
Naka' ka to benne' žiepe' nis.
2 Naka' ka to benne' yoe'e l̲o gona', na' bi žak se'e.
Naken ka yoa'a l̲o nis zil-l̲e'e,
na' nisen' za' wkachen' yichja'.

3 Žejx̲áke'la' dan' scha wnnél̲i'a, na' da' lba'a.
Žatgak yej l̲awa' x̲ak ẓbeza' nich gakl̲en Dios neda'.
4 Zej nyanže benne' ka' bi ẓlé'egekle' neda' chawe'
ka zej nyan yicha' yichja', na' bi be ẓia nbaga'a.
Benne' ka' zžá'agake' neda' zej nákl̲i'e wal̲e.
Benne' ka' žóngake' neda' ẓia, na' bi zoa biẓ chen'.
Žon byéngake' yeyiẓjwa' da' bi wlana'.

5 Dios, nnézkzelo' Le' bena' da' yal̲ze,
na' zl̲e'ekzlo' dol̲a' da' bena'.
6 X̲ana' Dios ẓente, bi go'o latje benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' Le' yedoé'egekle' ni'a che da' bena'.
Bi go'o latje benne' ka' zá'gake' chio' chíx̲gekle' ni'a chia' neda', Dios chegak benne' Israel ka'.
7 Dan' nži'ila' Le' ẓchíx̲gake' neda',
na' l̲o yel̲a' sto' zoakza'.
8 Naka' ka to benne' zi'to' l̲awgak benne' ljéža'do' ka',
na' bi zej nónbi'e neda'.
9 Žeye zl̲a l̲áẓda'wa' dan' žé'l̲i'a wnné yoe che ližo'.
Da' ẓnnégak benne' ka' chio' Le', Dios, naken ka ẓnnégaken' chia' neda'.
10 Wžeža', na' bena' wbás,
na' ben dítjgekle' neda', na' che l̲en ẓchix̲la'.

11 Lezka' bwakw kwina' laže' zeche'.
Blé'egekle' neda' ka to da' ben dítjgekle'.
12 Benne' yolawe' ka' wnnégake' chia'.
Benne' we'j ka' ben dítjgekle' neda' lo da' bélgake',
13 san neda' bliža' Le', Xana' Dios, kan žaz lažo'o Le'.
Dios, lo yela' žeyache' laže' zen chio',
na' dan' nakkzo' Benne' weslá cheto', benle chia'.
14 Bebéj neda' lo da' zede gan zoa'.
Naken ka yoa'a lo gona' gže'. Bi go'o latje chazžan'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Naken ka yoa'a lo nis zil.
15 Bi go'o latje gata' neda' ka to benne' zgache'e lo nis zil na',
nich bi gaka' ka to benne' chejchaze' to lo ežw gže',
gan choa'a, na' wkachen' neda' to chi'ize.
16 Bechebe chia', Xana' Dios, dan' cháwe'le'e nak yela' žeyache' laže' chio'.
Da, goklen neda', dan' zente nak yela' žeyache' laže' chio'.
17 Bwia kan nak da' žaken chia' neda', wen žin chio'.
Dan' že' zédle'ela', ben byene yenlo' chia'.
18 Da ka' gaze ga zoa' ni, na' beslá neda'.
Beslá neda' dan' zej nyanle'e benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
19 Le' nnézkzelo' kan zchíxgake' neda',
na' kan že' zédle'ela', na' kan žon dítjgekle' neda'.
Zle'ekzlo' yógo'te benne' ka' zžá'agake' neda'.
20 Dan' zká'ngake' neda' ka'ze žedó laža'a, na' že' zédle'ela'.
Wleza' no benne' yeyache' láže'le' neda', san bi wzóa no benne'.
Wleza' no benne' gon choche' neda', san bi wzóa no benne'.
21 Bwáwgake' neda' da' sla',
na' kate' wbila', byé'jgake' neda' da' zichj.
22 Ben ga gak lni ka' chegak benne' ka' ka to do yelj gan chéjgake',
na' ben ga yeyák yela' ba nez chégake' to gan chejchégwgake'.
23 Ben ga cholgak yej láwgake' nich biž lé'egekle',
na' ben ga zízetezegak benne' ka'.
24 Lo yela' zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.
Lo yela' yichj ža'a chio' ben légake' zi'.
25 Ben ga bi soa no benne' lo ližgak benne' ka',
na' bi soa no benne' lo ežlyó chégake'.
26 Wžía láže'gake' bennen' bsaka' zi'o,
na' žzížegake' dan' zzaka'li'a, na' že' zédle'ela'.
Beslá neda', Dios, na' bechís neda'.

30 Golkza' da' wká'n zenen La la'y che Dios chia'.
Wká'n zena' Le' len da' žoe lawa' Le'.
31 Da' ni žaz láže'že Dios ka to bež gota' lawe',
o ka to biado' zej žia lozba', na' sógo'ba'.

32 L̲é'ekzegekle benne' gax̲jw l̲aže' ka' da' ni, na' yebégekle'.
Le biga' l̲aw Dios, na' L̲e' gon choche' l̲e'e.
33 Ženle X̲anžon' chegak benne' ka' žiážjegekle',
na' bi z̲zoe' chel̲a'ale benne' chie' ka', benne' zej nyejwe' liž ya.

34 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e zoale ya'abá,
na' l̲e'e zoale ježlyó nga,
na' l̲e'e zoale l̲awe' nisdo',
na' yógo'te da' nníta'gaken yógo'te latje ka'!

35 Dios beslé' benne' ka' nníta'gake' ježSión,
na' yeyone' ježka' zej žen' l̲o ježlyó Judá,
na' chejnníta'gake' ga na',
na' gata' chégake' ježlyón'.

36 L̲ezka' žingak z̲a'só benne' chawe' chio' ka',
na' gata' chégake' ježlyón',
na' benne' ka' nží'igekle' La la'y chio' chejnníta'gake' ga na'.

70

1 Beslá neda', Dios.
Da ka' gaze nich gákl̲eno' neda', X̲ana' Dios.
2 Ben ga yedoé'egekle, na' kwe' zédgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga yebíga'gak, na' chíx̲gekle benne' ka' žebégekle' dan' že' zedla'.
3 Ben ga ga'ngak yal̲ l̲aže' l̲o da' žongak benne' ka' žon dítjgekle' neda'.
4 Benne' ka' žíngake' l̲awo' Le' yebégekle', na' sóagake' l̲o yel̲a' ba nez.
Benne' ka' žé'gake' Le' "Žóx̲keno'" dan' besló' l̲égake'.
Z̲nnágake': "¡Ga'n z̲en Dios!"
5 Ze' zedla', na' nat ni'a na'a.
Da ka' gaze gákl̲eno' neda', Dios.
Le' nako' Benne' weslá chia', X̲ana'.
Bi želo', X̲ana' Dios.

71

1 Za'a l̲awo' Le', X̲ana' Dios, nich gape chi'o neda'.
Ben ga biž yedoe'ela'.
2 Gokl̲en neda', na' beslá neda' dan' nako' chawe'.
Bze nag chi'a, na' beslá neda'.
3 Nako' ka to yej x̲e gan soa' chawe',
na' wak yida' gan zo' Le' dot ža, na' yele.
Bsel̲a' no benne' yeslé' neda',
dan' nako' Le' ka to yej x̲e gan zoa' choch.
4 X̲ana' Dios, beslá neda' l̲o na'gak benne' ka' bebéj yíchjgake' Le',
na' l̲o na'gak benne' ka' žóngake' da' z̲innj, na' zej nake' yichj ža'a.
5 Žx̲en l̲aža'a Le', X̲ana' Dios.
Le' z̲wíakzo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.
6 Le' ba nox̲kzo' neda' katen' za' golja'.
Le' beno' ga bžoja' l̲o l̲e'e x̲na'a.
Wká'n z̲énteza' Le'.
7 Bebángekle benne' zanl̲e'e kan gok chia',

san Le' zwíakzo' binlo neda'.
8 Ben ga gólteza' da' we lawa' Le',
na' wká'n zena' Le' dot ža.
9 Bi wzó' neda' chela'ale kate' ba ngola'.
Kate' yedó laža'a, bi kwej yichjo' neda'.
10 Benne' ka' zžá'agake' neda' znnégake' chia',
na' benne' ka' žak láže'gake' gótgake' neda' ba béngake' toze diža'.
11 Znnágake': "Bzoa Dios le' chela'ale.
Le cho'o chejxenžo-ne' dan' bi zoa no benne' yeslé' le'."
12 Dios, bi so' zi'to' ga zoa' ni.
Dios chia', da ka' gaze gákleno' neda'.
13 Ben ga yedoé'egekle,
na' nítgekle benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
Ben ga soagak lo yela' sto',
na' chíxgekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' chia' da' zinnj,
14 san neda' wxén láže'teza' Le', na' we láwteza' Le'.
15 Wzenla' benne' ka' nako' chawe',
na' wzéntezela' légake' kan besló' neda',
la'kze bi nnezla' bal chi'i besló' neda'.
16 Wchaljkza' che da' zenle'e da' beno' Le', Xana' Dios,
na' wsá'a láže'gak benne' ka' kan nakkzo' chawe'.
17 Dios, Le' bsedlo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.
Zloe'ela' benne' ka' ka nak da' zenle'e da' beno'.
18 Bi kwej yichjo' neda' kate' ba ngola', na' ba bgocha',
san be' neda' latje wzenla' za'sóa' ka' ka nak yela' wak chio',
na' wzenla' bi'do' ka' bi na' áljgakbe' ka nak chio',
19 na' da' chawe' da' nako', da' naken zenle'e, Dios.
Le' beno' da' ka' zej nakle'en zen.
Dios, ¿nozkze benne' nake' ka nako' Le'?
20 Le' beno' ga wdía' lo da' zan da' zede,
na' lo da' ka' bi žakgak chawe',
na' gono' ga yebana' neda',
na' yechiso' neda' lo ežw ba.
21 Gono' ga gakža' zen, na' yeyón zeno' neda'.
22 Neda' we lawkza' Le', na' chinna' da' žól-lento'.
Xana' Dios, golkza' che da' likze chio' na' chinna' da' ka'.
Nako' Benne' La'y chegak benne' Israel ka'.
23 Soa' lo yela' ba nez kate' golkza' chio' Le',
na' yebekzle be' da' nakkza' dan' beya'wo'.
24 Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' dot ža, na' yele,
dan' beno' ga bedoé'egekle, na' bchíxgekle benne' ka' ben byéngake' góngake' neda' zia.

72

1 Dios, ben ga wchi'a laže' benne' wnná bia' da' žak cheto' kan zchi'a láže'kzo' Le',
na' ben chawe' xkwide' ka' che benne' wnná bian'.
2 Naž le' wchi'a laže'e cháwe'do' benne' chio' ka'.
Ka nak da' naken dot da' li wchi'a laže'e benne' chio' ka' zzáka'le'egake'.
3 Law ya'a ka' chejga'ngak chawe' benne' chio' ka',
na' law ya'ado' ka' kwézgake' lo da' nak chawe'.

4 Wchi'a l̲aže'e benne' wláž ka' z̲záka'l̲e'egake'.
Yeslé' x̲kwide' ka' chegak benne' ka' žiážjegekle'.
Wžía yi'e benne' ka' žsáka'gake' benách chio' ka'.
5 Chébeteze benne' wnná bian' Le',
x̲ak zoa wbíž, na' byo'.
6 Gak benne' wnná bian' ka nis yejw da' žaken ga naz,
na' ka z̲lelj da' žez̲jwn l̲o yežlyó.
7 L̲o ža ka' che benne' wnná bian' gak da' chawe',
na' ga'ngak cháwe'do' benne' ka' x̲ak zoa byo'.
8 Nna bi'e dot yežlyó nga, žoa'a Yegw Éufrates,
na' do z̲ente yežlyó.
9 Wzóa z̲ibgak benne' dot yežlyó l̲awe' l̲e',
na' wzex̲jwe' l̲áže'gak benne' ka' z̲žá'agake' l̲e'.
10 Benne' z̲nna bi'e yež Tarsis, na' benne' z̲nna bi'e yež zi'to' ka' zedjnoé'e da' wnéz̲jwgake' chie',
na' benne' z̲nna bi'e yež Sabá, na' benne' z̲nna bi'e yežlyó Seba wnéz̲jwgake' chie' yel̲a' wnni'a.
11 Yógo'te benne' wnná bia' ka' wzóa z̲íbgake' l̲awe' l̲e,
na' benne' yógo'te yež góngake' žin chie'.
12 L̲e' yeslé' benne' ka' žiážjegekle', benne' ka' žl̲ížgake' l̲e',
na' yeslé' benne' ka' z̲záka'gake',
na' bi zoa no benne' gákl̲ene' l̲égake'.
13 Yeyache' l̲áže'le' benne' yache' ka', na' benne' ka' žiážjegekle'.
Yeslé' benne' yache' ka' nich sóagake' nbángake'.
14 Yeya'we' benne' yache' ka' l̲o na'gak benne' wen l̲aže' ka', benne' yichj ža'a ka',
na' gon byene' yeslé' benne' ka' l̲o na'gak benne' wet benne' ka'.
15 Soa nban benne' wnná bian',
na' wnéz̲jwgake' chie' ya oro che yež Sabá,
na' nnábtezgekle benne' ka' gakl̲en Dios l̲e',
na' dot ža, na' yele nnábgekle' Dios gon chawe'e benne' wnná bian'.
16 Gázgake' to z̲íga'do'ze z̲oa' stribe l̲o yežlyó, na' l̲aw ya'ado' chégake' ka',
na' kwíal̲e'e linne chen kan z̲bian l̲aw Ya'a Líbano,
na' benne' ka' nníta'gake' l̲o yež ka' yángake' kan žon yix̲e' da' žen' yežlyó.
17 Sóateze la benne' wnná bian'.
Wchál̲jtezgake' che le' x̲ak zoa wbíž.
Ni'a chie' l̲e' gak yel̲a' ba nez chegak benách ka',
na' nnágake' nak chie' yel̲a' ba nez z̲en.
18 Cháwe'l̲e'e nak X̲anžo Dios.
Nake' Dios chegak benne' Israel ka',
na' toze' L̲e' žone' da' ka' žóngaken ga žebánležo.
19 Cháwe'l̲e'e nak La la'y chie' dan' náktezen z̲en,
na' dot yežlyó nga l̲é'egekle' yel̲a' z̲en chie'.

Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

20 Ga ni ze l̲aw da' wnná Dabí, z̲i'n Isaí,
dan' bchál̲j̲lene' Dios.

73

1 Da' likze Dios ben chawe'e benne' Israel ka',
benne' ka' zej nake' dot l̲i l̲aže' l̲awe' L̲e',
2 san neda' wzóa' chejchegwa',
na' wzóa' gona' to da' z̲innj.
3 Bge'ela' benne' wnni'a ka',
kate' bl̲e'ela' kan žak chawe' chegak benne' ka' nbej yíchjgake' Dios.
4 Benne' ki bi zej že' zedle che yel̲a' got,
dan' zej zóal̲i'e chawe'.
5 Bi z̲záka'gake' kan z̲záka'gak yezika' benne' ka',
na' bi zoa da žak chégake' kan žak chegak yezíka'že'.
6 Che l̲en z̲ka'n z̲en kwíngake'.
Žónteze žóngake' da' bi nak chawe'.
7 Z̲gól-l̲e'egake' dan' žáwl̲e'egake' da' cháwe'l̲e'e.
Z̲zí'l̲e'egake' da' z̲dan l̲áže'gake'.
8 Žon dítjgekle' Dios, na' z̲nnégake' chie', na' žóngake' da' z̲innj.
L̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwíngake' z̲chál̲jgake' da' z̲ente.
9 Z̲nnégake' che da' ka' zej zoan ya'abá,
na' z̲chál̲jgake' ka benne' ka' zej nape' dot yežlyó.
10 Che l̲en yezika' benách ka' želyenle' x̲tíža'gake',
na' z̲zi' l̲o ná'gake' da' z̲nnágake'.
11 Z̲nnagak benne' wnni'a ka': “¿Biz̲kze nnezle Dios?
¿Z̲l̲é'ekzle Bennen' zoe' ža'le da' žonžo?”
12 Benne' ki zej nbej yíchjgake' Dios,
na' zej zoe' binlo, na' z̲zí'gakže' yel̲a' wnni'a.
13 Da' likze, dáche'ze goka' dot l̲i l̲aže',
na' bi be bena' da' bi nak chawe',
14 san tža tža wz̲áka'l̲i'a,
na' žsaka' zí'gake' neda' yógo'te ža.
15 Chela' nnia' neda': wchal̲ja' kan z̲chal̲jgak benne' ka',
na' wka'na' bénne'do' chio' ka' ka'ze, Dios.

16 Kate' blab l̲aža'a nich chejni'ila' da' ni,
wžé' zédl̲e'ela',
17 san kate' wyoá'a l̲o latje la'y che Dios,
na' gókbe'ela' da' gak chegak benne' ka' ga ze l̲awte.

18 Da' likze beno' chegak benne' ka' chejchégwgake',
na' gono' ga kwia yí'gakkze'.
19 L̲a' kwia yí'tegake'.
Yel̲a' z̲žebe senen l̲égake', na' goten l̲égake'.
20 Zej nake' ka to da' bl̲e'elto' to l̲o bichgale dan' z̲nniten kate' žebanžo.
Ka'kze gaken, X̲anto' Dios.
Kate' so žo'o, wka'no' ka'ze da' bl̲oe'el kwingak benne' ka'.
21 Kate' bge'ela' benne' ka',
wžé' zédl̲e'ele l̲áz̲da'wa'.
22 Goka' ka to bia yix̲e' l̲awo' Le',
dan' gok zide yichja', na' bi bejni'ila',
23 san wzóal̲enteza' Le', na' nóx̲wkzo' na'a l̲i ža.
24 Bsedlo' neda' nich gona' da' z̲l̲oe'elo' neda',

na' te na'a yezí' lo no'o neda' lo ya'abá chio'.
25 Bi zoa no benne' yoble chia' ya'abá san tozo' Le',
na' bi be zoa da' zdan laža'a yežlyó nga san tozo' Le'.

26 Žedó laže' bela' žen chia', na' lázda'wa',
san Dios nake' Benne' žon choche' neda', na' nake' yela' ba nez zen chia' to chi'ize.

27 Benne' ka' žekwásgake' gan zo' nítgekle'.
Wžía yi'o yógo'te benne' ka' kwej yíchjgake' Le'.

28 San neda', žak chawe' chia' dan' wbiga' law Dios.
Wxén láže'teza' Xanžo Dios,
na' wchaljkza' che da' zente da' bene' Le'.

74

1 Xanto' Dios, ¿wléj yichjo' neto' to chi'ize?
¿Žžo'o neto', zila' chio' ka'?
2 Bsa' laže' benne' chio' ka', benne' ka' wzi'o ža ni'te, benne' ka' beya'wo'
nich gono' légake' benne' chekzo' ka',
benne' ka' zej zoe' law Ya'a Sión nga, ga ni zoakzo' Le'.
3 Da ka' gaze yedjle'elo' ka nbia yi' žež nga,
na' ka nak da' zinnj da' bengak benne' ka' che latje la'y chio'.
4 Zbéžeya'agak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'
gachje lawle gan zej ndobe benne' chio' ka'.
Bdá'gake' nga da' zloe'elen yo'oto' lo ná'gake'.
5 Bchínnjgake' žež ni,
ka žon to benne' zchoge' yógo'te yag ka' zej zen to law ya'a.
6 Len ya wag chégake' ka', na' len yag chégake' ka',
bchínnjgake' yógo'te da' xtan ka' che yodo' chio'.
7 Bzéygake' latje la'y chio'.
Bká'ngake' ka'ze ližkzo' Le'. Bchínnjgaken'.
8 Wnnágake': "¡Wžía yi'žo légake' to chi'ize!"
Bzéygake' yógo'te yo'o gan bká'n zento' Le' dot lo yežlyó chio'.
9 Biž bi zle'elto' da' nak la'y, dan' bchisto' lo yežlyó cheto'.
Biž zoa no benne' wchalje' lo wlazo' Le',
na' bi zoa no benne' ladjw neto', benne' nnezle' batx yelato'.
10 Xanto' Dios, ¿to chi'ize wchixgak benne' ka' neto', benne' ka' žsaka' zí'gake' neto'?
¿To chi'ize nnegak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' che La la'y chio' Le'?
11 ¿Biz chen' bi be žono' chegak benne' ka'?
¿Biz chen' bi zžia yi'o benne' wen da' zinnj ka'?
12 San Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia' ža ni'te.
Le' bžia yi'o benne' ka' dot lo yežlyó nga.
13 Len yela' wak zen chio' beno' nisdo' chope la'a.
Wló'o yichj bia zenle'e ka' lo nisdo'.
14 Bzozjo' yichj bia zenle'e, bian' leba' lebiatán,
na' beno' ga bdawgak bia yixe' ka' leba', bia ka' zej zoaba' lo yo biž.
15 Beno' ga golj nis bej ka', na' nis yegw ka'.
Besbižo' yegw zen ka'.

16 Chio' Le' nak lawe' ža, na' lezka' chio' nak yele.
Le' bnnito'o byo', na' wbíž gan zej zoan.
17 Bnnitkzo' to chi'ize yógo'te da' zej že' yežlyó nga.
Le' beno' byo' wbá ka', na' byo' zag ka'.
18 Bejsá' laže' da' ni:
benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' ben dítjgekle' Le', Xanto' Dios,
na' benne' yal laže' ka' wnnégake' che La la'y chio' Le'.
19 Bi gal lažo'o neto', benne' chio' ka', to chi'ize.
Bi wká'n neto', benne' ka' nži'ikzlo', lo na'gak benne' ka' zej nake' ka bia snia ka'.
Zoato' láwgake' ka zej nak gogoldo' ka'.
20 Bejsá' laže' diža' da' bénleno' neto',
dan' gáte'teze nníta'gak benne' wen da' zinnj ka'.
Zdágake' do zente yežlyó nga.
21 Bi go'o latje yedoé'egekle benne' gaxjw laže' ka'.
Benne' ka' zzáka'le'egake', na' benne' ka' žiážjegekle'
we láwgake' La la'y chio' Le'.
22 Wzó ža', Dios. Ben kan wnnakzo' gono'.
Bejsá' laže' kan žongak benne' yal laže' ka',
benne' ka' zká'ngake' ka'ze La la'y chio' tža tža.
23 Bi gal lažo'o da' wnné zi'gak benne' wen da' zinnj ka' chio' Le'.
Néntezle žo'osbé da' žongak benne' ka' zží'igake' chio' Le'.

75

1 "Žóxkeno'", že'to' Le', Dios: "žóxkeno'."
Zzenlto' benách ka' zóaleno' Le' neto',
na' beno' da' ka' žóngaken ga žebanlto'.

2 Znna Dios: "Bzoa' ža wchi'a laža'a benne' ka'.
Wchi'a laža'a lo da' nak chawe'.
3 La'kze xo' dot yežlyó, na' xize yógo'te da' de,
gona' ga ga'n choch xni'a yežlyón'.
4 Žapa' benne' yal laže' ka': Bi sa' láže'le da' zen.
Žapa' benne' wen da' zinnj ka': Bi wká'n zen kwinle.
5 Bi wxén láže'le yela' wale chele.
Bi gakle benne' lazdo' zide ka'."

6 Bi za' yela' zen gan zla' wbíž, na' gan ženen,
na' bi zan' lo latje dache.
7 Dios nake' Benne' wchi'a laže'e benne' ka'.
Zka'ne' ka'ze to benne', na' zka'n zene' yetóe'.
8 Dios noxe' to ziga', da' nžan' xis uba wal, dan' zejlasen yela' zža'a chie'.
Wlaljen', na' benne' wen da' zinnj ka' yé'jgaken'.
Yé'jgaken' na' zejte yebižten,
9 san neda' wzenkzla' benne' ka',
na' gola' da' we lawa' Dios che Jakob.
10 Wchinnje' yela' wak chegak benne' wen da' zinnj ka',
san yesgóleže' yela' wak chegak benne' chawe' ka'.

76

1 Zej nonbia' benne' Judá ka' Dios,
na' La la'y chie' nga'nen zen ladjw benne' Israel ka'.
2 Lo yež Salem zoa latje la'y chie'.
Lo yež Sión zoa gan zoakze'.
3 Lo latjen' wdíchj Dios yag ntoche' ka' che wdile, na' yag ntóche'do' ka',
na' ya da' žape chi'in benne' ka' lo wdile,
na' ya ntoche' ka', da' ka' zkóngekle' žin lo wdile.

4 ¡Benne' zenle'e nako' Le'!
¡Nako' walže ka ya'a zen ka'!

5 Chejchégwgak benne' wale ka', na' gáslasgake'.
Nitó benne' wale bi yechís ne'e nich tíl-lene' Le'.
6 Dios chegak benne' Israel ka', kate' wtilo' benne' ka'
beslaso' légake', na' bia ka' žíagake'.
7 Le' nako' Bennen' žala' žébežo.
¿Noz benne' gak sie' lawo' Le' kate' zžo'o?
8 Wnnó' wchi'a lažo'o benne' ka' ne zo' ya'abá.
Zžébegak benne' ka' lo yežlyó, dan' zbézgake'
9 ža so žo'o Le', Dios, nich wchi'a lažo'o benách ka',
na' nich yesló' yógo'te benne' gaxjw laže' ka'.
10 Da' likze yela' zža'a chegak benne' ka' gaken to da' gon ga ga'n zeno' Le'.
Wlék žio' yela' zža'a chegak benne' ka' zej nga'ne'.

11 Le wchebe laže' da' gonnle che Dios,
na' le wnezjwn' che Xanžon', Dios chele.
Benne' ka' nníta'gake' do zente lá'gake' zej noe'e da' wnézjwgake' che Dios,
Bennen' zžébežo.
12 Zži'i Dios che da' yo'o lo yichj lázdo'gak benne' blo ka'.
Le' zchebe' benne' wnná bia' ka' nníta'gake' yežlyó.

77

1 Len chi'a bliža' Dios.
Bliža' Dios, na' Le' bze nage' chia'.
2 Žoa'a law Xanžon' kate' zzáka'li'a.
Žel zchis na'a lawe' Le', na' bi zoa' žize.
Bi bi'a latje no benne' yeyón zene' neda'.
3 Bsa' laža'a che Dios, na' wžé' zedla'.
Bsa' laža'a che da' bena', na' bedó laža'a.

4 Dios, bi bi'o latje tasa'.
Wžé' zédle'ela', na' bi be gok nnia'.

5 Blab laža'a ka zej nak ža ka' wdégaken,
na' ka zej nak yiz ka' ba wdégaken.
6 Bsa' laža'a ka nak da' belkza' yele ka',
na' blab láže'kza' kan zej naken,
na' wnnabla' lo be' da' nakkza':
7 ¿Bzoa Xanžon' žo'o chela'ale to chi'ize,
na' biž gáklene' žo'o?

8 ¿Batkle yeyache' l̲áže'le' žo'o?
¿Batkle gone' da' wchebe l̲aže'e gone'?
9 ¿Gol̲ l̲áže'kze Dios yeyache' l̲áže'le' žo'o?
¿Zže'e žo'o nich biž yeyache' l̲áže'le' žo'o?
10 Naž wnnía': ki žona' dan' yoa'a yižwé'.
Che l̲en chejsá' l̲aža'a yógo'te da' z̲ente da' ben Dios z̲ente l̲o yiz ka' ba wdégaken.

11 Chejsá' l̲aža'a da' z̲ente ka' da' beno' Le', Jah.
O', chejsá' l̲aža'a da' beno' ža ni'te,
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
12 Wláb l̲aža'a ka nak yógo'te da' beno',
na' wchal̲ja' ka zej nak da' ka'.
13 Dios, la'y nak da' z̲chi'lo' neto' gonto'.
¿Zoa yetó Dios nake' benne' z̲en ka nako' Le'?
14 Le' nako' Dios, z̲nno' da' žonen ga žebanlto'.
Bl̲oe'elo' yógo'te benne' yežlyó nakl̲e'e z̲en yel̲a' wak chio'.
15 L̲en yel̲a' wak chio' beya'wo' benne' chio' ka',
z̲a'só Jakob ka', na' z̲a'só José ka'.
16 Yegw nis ka' bl̲é'egeklen Le', Dios.
Bl̲é'egekle yegw nis ka' Le', na' bžébel̲e'egaken.
L̲ezka' wžé' zédgekle nisdo' gže' ka'.
17 Nis yejw zil bžojen l̲o bejw gasj ka',
na' wnnel̲e'e wzió', na' wyasl̲e'e yes wzión'.
18 L̲o be' bdone' wnnel̲e'e wzió' chion'.
Bza'ní' yes wzión' do z̲ente yežlyó.
Wz̲o'l̲e'e, na' wz̲ize yežlyón'.
19 Bsaljo' nez gachj l̲awle nisdo',
na' l̲awe' nis zil ka' wdekzo' Le',
san bi nak bia' gan blejo'.
20 Bchi'o benne' chio' ka' ka z̲ila' ka'
l̲o na' Moisés, na' l̲o na' Aarón.

78

1 Le yenle, l̲e'e, benne' chia' ka', da' žsedla'.
Le wzé nag binlo da' z̲chal̲ja'.
2 Wkonla' žin diža' ka' kan z̲chal̲jgak benne' žejní'il ka',
na' wsá' l̲áža'a l̲e'e da' goken bagáche'ze ža ni'te,
3 da' ka' benlžo, na' da' nnezlžo,
da' ka' bzéngekle x̲a x̲to'žo ka' žo'o.
4 Bi wkáche'žo da' ka' l̲awgak z̲i'nžo ka'.
Wzénkzelžo z̲i'nžo ka' ka nak yel̲a' z̲en che X̲anžon',
yel̲a' wak chien', na' da' z̲en ka' da' bene'.
5 Bchi'le' benne' Israel ka' da' žon byenen góngake',
na' naken da' žal̲a' gongak z̲a'só Jakob ka'.
Bchi'le' x̲a x̲to'žo wdé ka',
wzéngekle' z̲í'ngake' ka' ka nak da' wnnakze' L̲e',
6 nich nnézgekle x̲kwide' ka' za' gáljgakbe' kan naken,
na' wzéngeklbe' z̲í'ngakbe' ka' da' z̲chi'le' l̲égakbe',
7 nich wx̲én l̲áže'gakbe' Dios,
na' bi gal̲ l̲áže'gakbe' da' ka' ben Dios,

na' nich góngakbe' da' ka' bchi'le' légakbe',
8 na' bi gákgakbe' kan gokgak xa xtó'gakbe' ka',
benne' ka' bi béngake' da' bchi'le' légake',
na' bží'igake' chie' Le',
na' bi bxen láže'gake' Dios dot láže'gake'.
Lo be' da' zej nakkze' bi gókgake' li laže' law Dios.
9 Benne' za'só Efraín ka', benne' zej noe'e da' zkóngekle' žin lo wdile
bzónnjgake' gan žak wdile.
10 Bi béngake' kan znna diža' da' benlen Dios légake',
na' bi béngake' dan' bchi'le' légake'.
11 Gol láže'gake' da' ka' ben Dios,
na' yela' zen da' bloe'ele' légake'.
12 Bene' yela' wak zen ka' lawgak xa xtó'gake' ka'
lo yežlyó Egipto, na' lo yežlyó Soán.
13 Bsaljwe' nez lo nisdo' gan wdegak benne' ka'.
Bene' nisdon' ka ya'ado' ka' chela'a weje.
14 Te ža bloe'ele' benne' ka' nez len to bejw gasj da' bnáwgake',
na' žel len to bejw da' bsa'nín'.
15 Wlé'e yej ka' gan nak yo biž,
na' bye'je' benne' ka' nis da' bžojen le'egak yej ka' ka to yegw nis.
16 Bene' ga bžoj to yegw nis le'e yej na',
na' goken to yegw zen,
17 san béngakže' dola' law Dios lo latje dach,
na' bží'igake' che Dios, Bennen' nape' dot yela' wak.
18 Ni'a che da' wdán láže'gake' béngake' ga bža'a Dios.
Wnnábgekle' Le' da' gáwgake' ka wdán láže'zegake'.
19 Wnnégake' che Dios, na' wnnágake':
"¿Wak gonn Dios da' gawžo ladjw yixe' nga?
20 Da' likze wlé'e yej na', na' bžoj nisen', dan' goken ka to yegw zen,
san, ¿wak gonne' chežo yet,
na' gonne' bela' da' gawžo?"
21 Che len bža'a Xanžon' kate' benle' da' ni,
na' bsele'e to yi' da' bzeyen bal benne' chie' ka',
na' bgole yela' zža'a chie' len benne' Israel ka',
22 dan' bi bejlé'gake' che Dios,
na' bi bxen láže'gake' Le' yeslé' légake',
23 san Dios bsele'e bejw zan ya'abá,
na' bsaljwe' gan zžoj da' žsele'e zaka' ya'abá,
24 na' bene' ga bexjw yet maná kan žak yejw,
dan' bdawgak benne' chie' ka'.
Bnezjwe' légake' da' naken ka zoa' che ya'abá.
25 Bdáwgake' da' žawgak wbás che ya'abá ka'.
Bséla'li'e da' bdáwgake', na' béljgekle'.
26 Bene' ga gok to be' da' zan' chela'ale gan zla' wbíž,
na' len yela' wak chie' bene' ga gok be' dan' zan' chela'ale gan zde wbíž byo' zag ka',
27 na' ka bixte yo bsele'e bela' da' gáwgake',
biado' ka' zej zoa xílgakba', da' zanže ka yož da' žen' žoa'a to yegw zen.
28 Bene' ga béxjwgakba' gan zej nnita' benne' ka',

na' do zente gan zej da' yo'o yid chégake' ka'.
29 Bdáwgake'-ba', na' béljgekle'.
Dios benne' chégake' da' wdán láže'gake',
30 san kate' bi na' yéljgekle', na' ne žáwgake'-ba',
31 na' bža'a Dios benne' ka'
na' bete' benne' Israel ka' zej nakže' benne' wale,
na' benne' ka' zej nakže' benne' wak.
32 La'kze bene' ki, na' béngakže' dola',
na' la'kze blé'egekle' yela' wak ka' da' bene',
bi bxen láže'gake' Le'.
33 Che len bene' nbabze ža chegak benne' ka',
na' gókgaken ka to be' da' žeka'ažo,
na' ka zej nak yiz da' wnníta'gake' bdie' légake' lo da' wzáka'gake'.
34 Kate' bete' bal benne' ka', na' yezíka'že' beyákgake' che Dios.
Beyát láže'gake', na' dot láže'gake' blížgake' Le'.
35 Bejsá' láže'gake' nak Dios Benne' žape chi'e légake'
na' nape Dios dot yela' zen. Lekze' beya'we' légake',
36 san bi gok li laže' da' wnnábgekle',
dan' ben láže'gake' law Dios.
37 Bi gok li láže'gake' len Le',
na' bi béngake' dot láže'gake' ka nak xtiže'e dan' bénlene' žo'o.
38 San Dios beyache' láže'le' chegak benne' ka',
na' benít lawe' xtóla'gake', na' bi bžia yi'e légake'.
Zan chi'i beké'e yela' zža'a chie',
na' bi bže'e légake' dot kan bsa' laže'e.
39 Bejsá' laže'e zej nakze' bela' žen.
Zej nake' ka to be' da' zden, na' bi ežinen.
40 Zan chi'i bží'igake' chie' Le' lo latje dachen',
na' zan chi'i béngake' ga gok nyache' laže'e Le'.
41 Zan chi'i béngake' da' bi de chawe' Dios,
na' béngake' ga bža'a Dios la'y chegak benne' Israel ka'.
42 Gol láže'gake' ka nak yela' wak zen chie',
na' ka bene' lo ža ka' kate' beya'we' légake' lo da' wzáka'gake',
43 kate' bene' yela' wak zen ka' lo ežlyó Egipto,
na' bloe'ele' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bene' lo ežlyó Soán.
44 Bene' ga beyák yegw chegak benne' Egipto ka' žen,
na' biž gok yé'jgake' nisen'.
45 Bsele'e bi'a ka' ladjw benne' ka', bia ka' bsáka'gakba' légake'.
Bsele'e blož ka' nich bchínnjgakba' ežlyó chégake'.
46 Bsele'e biche' zo ka' nich bdáwgakba' linne chégake',
na' bžia yí'gakba' da' zej den lo ežlyó chégake'.
47 Bsele'e yej nis zen da' bchinnjen lba uba chégake' ka',
na' bsele'e da' zag dan' besbižen yag higo chégake' ka'.
48 Bsele'e yej nis zen da' beten bia yixe' chégake' ka',
na' bsele'e yes wzió' da' beten zila' chégake' ka'.
49 Bene' ga wzáka'le'egak benne' Egipto ka', dan' bžá'ali'e légake',
na' bsele'e da' ka' gókgaken ka wbás zan che ya'abá nich wsaka' zí'gake' légake'.
50 Bi bsane' yela' zža'a chie',

na' bi benít l̲awe' chégake' nich bi gátgake',
san bete' zángake' l̲en to yižwé' z̲en.
51 Bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
52 Naž bchi'e benne' chie' ka' ka to benne' z̲chi'e z̲ila' ka',
na' bchi'e l̲égake' l̲e'e latje dach.
53 Bchi'e l̲égake' dot chawe', na' bi be bžébegake',
san benne' Egipto ka', benne' bi bl̲é'egekle' l̲égake' chawe',
bete' l̲égake' l̲o nisdo'.
54 Bchi'e benách chie' ka' l̲o yežlyó la'y chie',
gan zej nnita' ya'a ka' wleje' L̲ekze' l̲o na'gak benne' ka' wnníta'gake' nga.
55 Blage' l̲égake' l̲o yežlyón' l̲awgak benách chie' ka'.
Bdise' yežlyó chégaken' ládjwgak benne' Israel ka'.
Bnnite'e l̲égake' ližgak benne' ka' bebeje' ga na',
56 san da' yoble béngake' da' bi de chawe' Dios,
na' bža'a Dios, Bennen' nape' dot yel̲a' z̲en.
Bi béngake' da' bchi'le' l̲égake'.
57 Da yoble bží'igake' che Dios kan bengak x̲a x̲tó'gake' ka'.
Gókgake' ka to yag ntóche'do' dan' bi zejen to wl̲ize.
58 Béngake' ga bže'e L̲e' l̲en bkog ka' gan bka'n z̲éngake' lo'a ka',
na' ni'a che lo'a chégake' ka' bžá'al̲e'e Dios.
59 Bža'a Dios kate' bl̲e'ele' da' ki,
na' bi bl̲e'ele' benne' chie' ka' chawe', benne' Israel ka'.
60 Bsan l̲aže'e yo'o yid la'y chie' dan' wzóan yež Silo,
yo'o yiden' gan wzoakze' L̲e' ladjw benne' ka'.
61 Bi'e latje bkwasgak benne' ka' bi bl̲é'egekle' žo'o chawe' kaj la'y chien',
dan' zl̲oe'e l̲awn yel̲a' wak, na' yel̲a' z̲en chie'.
62 Bže'e benne' chie' ka', na' bdie' l̲égake' l̲o na'gak benne' ka' bétgake' zángake'.
63 X̲kwide' byo ka' chégake' gótgakbe' l̲o wdil̲e,
na' bi bga'n no benne' byo kwide', benne' wchág ná'l̲enbe' no'le kwide' ka'.
64 L̲ezka' gotgak bx̲oz ka' chégake' l̲o wdil̲en',
na' no'le wzebe ka' chegak bx̲oz ka' bi wžeže nyáche'gake' ni'a chégake'.
65 Naž gok X̲anžon' ka to benne' žebane' l̲o bichgale.
Goke' ka to benne' wal̲e z̲béžeyi'e kate' ba ne'je' x̲is uba wal̲.
66 Blage' benne' ka' bi bl̲é'egekle' l̲égake' chawe',
na' bka'ne' l̲égake' ka'ze to chi'ize.
67 Bzoe' chel̲a'ale z̲a'só José ka',
na' bi wžíe' z̲a'só Efraín ka',
68 san wžíe' z̲a'só Judá ka',
na' Ya'a Sión, dan' nží'il̲e'ele'.
69 L̲aw ya'a na' bene' yodo' la'y chie', dan' goken ka nak yodo' dan' zoan ya'abá.
Bzoa chochen' to chi'ize, ka nakkze yežlyó nga.
70 Wžíe' Dabí, benne' wen žin chie'.
Bebeje' l̲e' gan zej nnita' z̲ila' ka'.
71 Bkwase' l̲e' gan zoe' žape chi'e z̲ila' ka',
nich gake' benne' wnná bia',
benne' gape chi'e benách chie' ka', z̲a'só Jakob ka',
benne' ka' zej nake' benne' Israel ka'.

72 Dabín' lo yela' gaxjw laže' chie' wdape chi'e benne' ka' zej nake' benne' ka' che Dios.
Wdape chi'e légake' len yela' wak chie' lo yela' dot li laže' chie'.

79

1 Xanto' Dios, yo'ogak benne' zi'to' ka' lo yežlyó chegak benne' chio' ka'.
Bcá'ngake' ca'ze yodo' la'y chio'.
Bchínnjgake' yež Jerusalén.
2 Bká'ngake' bela' žen gat chegak benne' wen žin chio' ka' gan bdawgak lab ka' légake'.
Bdawgak bia yixe' ka' benne' chio' ka'.
3 Bláljgake' žen chegak benne' ka' ka nis lo nez ka' che yež Jerusalén,
na' bi wzóa no benne' wkache'e légake'.
4 Benne' yež gawze ka' zchíxgake' neto'.
Yógo'te benne' ka' žon dítjgekle' neto', na' zká'ngake' neto' ka'ze.

5 ¿To chi'ize gak ki cheto', Xanto' Dios?
¿To chi'ize zžo'o neto'?
¿To chi'ize gak yela' zža'a chio' ka to yi'?

6 Bža'agak benne' yež ka', benne' bi zej nónbi'e Le',
na' benne' zi'to' ka', benne' bi žlížgake' Le'.
7 Bžia yí'gake' za'só Jakob ka',
na' bchínnjgake' lížgake'.
8 Bi yesbago'o neto' da' zia da' wbága'gak xa xna' gole cheto' ka'.
Da ka' gaze yeyache' láže'lo' neto', dan' bedó láže'to'.
9 Goklen neto', Dios, Benne' Weslá cheto', nich ga'n zen La la'y chio'.
Beslá neto', na' bsole dola' cheto' nich ga'n zen La la'y chio',
10 dan' nnagak benne' ka':
"¿Ganzkze Dios chegak benne' ka'?"
Bezí' wzón benne' ka' bétgake' benne' wen žin chio' ka'.
11 Ben ki nich yógo'te benne' chio' ka',
benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe',
lé'egekle' da' gono'.
Len yela' wak zen chio' beslá benne' ka' nžog chégake' gátgake'.
12 Bnezjw chegak benne' yež gawze ka' yegaže kwe' da' zinnj ka da' béngake',
dan' ben dítjgekle' Le', Xanto' Dios.
13 Neto', benne' chio' ka', na' zila' chio' ka',
we lawto' Le' to chi'ize.
Gólтezeto' da' wká'n zento' Le'.

80

1 Benle cheto', Dios.
Le' žape chi'o benne' Israel ka'.
Le' žape chi'o za'só Jwsé ka' ka zila' ka'.
Ži'o latje blo chio' dan' zoan láwlegak wbás chio' ka' nzi' lágake' kerubín.
2 Bloe'e law yela' zen chio' lawgak za'só Efraín, na' Benjamín, na' Manasés.
Bloe'e law yela' wak chio', na' da, yesló' neto'.

3 Bezí' neto', Dios.

Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

4 Xanto' Dios, napo' dot yela' wak.
¿To chi'ize žo'o neto' na' bi yenlo' da' nnablto' Le'?
5 Beno' Le' ga žak nyache' láže'to',
na' nis zbežto' naken da' že'j žawto'.
6 Bi'o latje benne' gawze ka' bká'ngake' neto' ka'ze.
Benne' ka' zžá'agake' neto' ben dítjgekle' neto'.

7 Bezí' neto', Dios. Napkzo' Le' dot yela' wak.
Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

8 Bebejo' neto' ka to lba uba lo yežlyó Egipto.
Blago' benne' ka' wnníta'gake' nga, na' gozo' lba uba na' nga.
9 Wdape chi'o lba uba na' nich golen.
Ben lba uba na' lwen, na' bgakwn yežlyón'.
10 Wló'on zol yógo'te ya'a ka',
na' ni'a ne'n ka' wló'ogaken zol yag sedro zen ka'.
11 Bzála'gaken ni'a ne'n, da' ka' bžíngaken žoa'a nisdo',
na' bžíngaken žoa'a yegw Eufrates.
12 ¿Biz chen' bkwaso' le'je da' wdáp chi'in lban'?
Na'a benne' ka' zdégake' ga na' zbángake' uba chen.
13 Zlejgak koch yixe' ka' lba uba na',
na' bia yixe' ka' žáwgakban'.
14 Bedá cheto', Dios, napkzo' Le' dot yela' wak.
Bwia neto' zaka' ya'abá, gan zoakzo',
na' da yedjle'elo' da' žaken che lba uba chion'.
15 Da, yesló' lba uba ni, dan' gozkzo' Le'.
Ziže lba uba na', dan' bzoa chochon' naken chio'.
16 Benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe' bchóggake' lba na', na' bzéngaken' yi'.
Bwia benne' ka' lo yela' zža'a chio', na' bžia yi' légake'.
17 Bzoa choch, na' wdáp chi'i benne' ka' ba wžío',
na' zi'ngak benne' ka' bzoa chocho' légake'.
18 Batkle yebéj yichjto' Le' nitó chi'i.
Bkache' chawe' neto', na' wxén láže'to' La la'y chio'.

19 Xanto' Dios, napkzo' Le' dot yela' wak, bezí' neto'.
Beyache' laže'l neto', na' yelato'.

81

1 Len yela' žebele le gol che Dios, Bennen' žon choche' žo'o.
Lo yela' ba nez chele le kwéžeya'a law Dios chegak za'só Jakob.
2 Le gol, na' le kapa' yiddo' ka'.
Le chinn xtan da' ka' žól-lenle.
3 Le wkweže lozgak bia ka' kate' nak byo' že'n,
dan' naken ža žónteze žonžo lni la'y.
4 Naken to da' žon byene gongak benne' Israel ka',
dan' bchi'le Dios gongak za'só Jakob ka'.
5 Bzoen' ka to da' wloé'elen za'só Jwsé ka' da' ben Dios katen' bžójgake' lo yežlyó
Egipto,

gan benla' to xtíža'gak benne' ka' da' bi bejni'ila'.
6 Znna Dios: “Beká'a ywa' da' bdá'gake' xkóže'lgak benne' chia' ka'.
Beslá' benne' chia' ka' lo na'gak benne' ka' bkóngekle' légake' žin.
7 Lo da' wzáka'le, bližle neda', na' gókl̲ena' l̲e'e.
Becheba' chele gan wzóa' to l̲o bejw gasj katen' wnnél̲e'e wzió',
na' wzí' bi'a l̲e'e gan de bej nis da' nzin' Meriba.
8 Le yenle, benne' chia' ka',
na' wzejni'ila' l̲e'e, benne' Israel ka',
cha' žaz l̲áže'le si'le da' znnia'.
9 Bi si' l̲o na'le dios ka' chegak benne' yež yobl ka'.
Bi wzó zible l̲awgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.
10 Neda', Dios chele, naka' Xanle.
Bebeja' l̲e'e l̲o yežlyó Egipto.
Le wsaljw žoa'ale, na' gonna' da' gawle,
11 san benne' chia' ka' bi béngake' da' wnnía'.
Benne' Israel ka' bi wyáz l̲áže'gake' si' l̲o ná'gake' xtiža'a.
12 Che l̲en wléj yichja' benne' ka' dan' gókgake' l̲azdo' zide.
Béngake' da' wdán l̲áže'gakze'.
13 Chela' wzé naggak benne' chia' ka' da' wnnía',
na' chela' bengak benne' Israel ka' da' bchal̲ja',
14 na' ka' gaze wžía yi'a benne' ka' bi zl̲é'egekle' l̲égake' chawe',
na' tíl̲-l̲ena' benne' ka' zdíl̲-l̲engake' l̲égake'.”

15 Chela' bengak benne' Israel ki,
na' benne' ka' zžá'agake' Xanžo Dios góngake' kan znna xtíže'e,
(san zej nbage'e zia to chi'ize),
16 na' Dios gone' ga gawgak benne' chie' ka' zoa' stribe cháwe'l̲e'e,
na' gone' ga yéljgekle' da' zix che bez.

82

1 Zoa Dios gan zej ndobe benne' ka' zchi'a l̲áže'gake' benne' chie' ka'.
Dios zchi'a l̲aže'e benne' ka' zchi'a l̲áže'gake' benne' chie' ka'.
2 Znna Dios: “¿Wchi'a l̲áže'tezle benne' chia' ka' l̲o da' bi nak chawe',
na' gaple ba la'ne benne' ka' bebéj yíchjgake' neda'?
3 Le gakl̲en benne' yache' ka', na' bi' wzebe ka'.
Le yeyón zen benne' gaxjw l̲aže' ka', na' benne' ka' žiážjegekle'.
4 Le gon choch benne' ka' žedó l̲áže'gake', na' benne' yache' ka'.
Le yeslá l̲égake' l̲o na'gak benne' wen da' zinnj ka'.
5 Bi be nnézlele, na' bi žejní'ilele, na' zdale l̲o da' chol̲.
Žzizgak yógo'te da' zej de yežlyó.
6 Neda' wnnía': nakkzle l̲e'e ka dios ka',
na' nakle yógo'tele ka zi'nkze Dios zente,
7 san gatle ka žatgak yógo'te benne' ka',
na' chejchégwle kan žon nóte'teze benne' wnná bia'.”

8 Wzó ža', Dios, na' bchi'a l̲aže' benne' yežlyó ka',
dan' yógo'te yež ka' yó'ogaken l̲o no'o.

83

1 Dios, bi so' žize.

Bi so' žize, Dios, na' bi wsejw žo'o.
2 Z̲béžeya'agak benne' ka' bi z̲lé'egekle' Le' chawe',
na' z̲ka'n z̲en kwingak benne' ka' z̲zí'igake' chio'.
3 Bagáche'ze ba béngake' toze diža' bi da' góngake' chegak benne' chio' ka',
na' da' góngake' chegak benne' ka' žape chi'ikzo'.
4 Wnnágake': "Le cho'o, wží̱a yi'žo benne' ka' nich biž soa yež chégake',
na' biž soa no benne' chejsá' l̲aže'e che yež Israel."
5 Ba béngake' toze diža' bi da' góngake' chio' Le'.
Nákgake' toze l̲o da' žénegekle' góngake'.
6 Ki žongak benne' Edom ka', na' benne' Ismael ka',
na' benne' Moab ka', na' z̲a'só Agar ka',
7 na' benne' Jebal ka', na' benne' Amón ka', na' benne' Amalek ka',
na' benne' Filistea ka', na' benne' yež Tiro ka'.
8 L̲ezka' benne' Asiria ka' zej nake' toze l̲en l̲égake'.
Yógo'te benne' ki žónl̲engake' tz̲en z̲a'só Lot ka'.
9 Ben chegak benne' ki kan beno' chegak benne' Madián,
na' kan beno' che Sísara,
na' kan beno' che Jabín žoa'a yegw Sisón,
10 benne' ka' beto' Le' l̲o yežlyó Endor,
na' beyákgake' ka x̲che'e beže dan' žonen beb l̲o yo.
11 Ben ga gak chegak benne' blo ka' chegak benne' ki kan gok che Oreb, na' che Seb,
na' ben ga gak chegak benne' ka' z̲nna biá'gake' benne' ki kan gok che Seba, na' che Salmuna,
12 dan' wnnagak benne' ki: "Gak chežo yežlyó
gan zej nnita' benne' ka' che Dios."
13 Dios chia', ben ga gákgake' ka laga' biž da' z̲che' to be' da' žechjlen.
Ben ga gákgake' ka beb da' z̲che' be' bdone'.
14 Ka žon to yi' da' z̲zeyen to ya'a z̲en,
na' ka žon yi' da' z̲zeyen to l̲o win biž,
15 ka'kze wzía l̲aže' benne' ki to l̲o be' bdone',
na' bchebe l̲égake' l̲en to da' z̲en da' gono'.
16 Ben ga yedoé'el̲e'egekle',
nich gápegake' Le' ba la'ne, X̲anto' Dios.
17 Ben ga chíx̲gekle', na' kwe' zédgekle' to chi'ize.
Ben ga gá'ngake' ka'ze, na' gátgake'.
18 Ben ga yeyónbia'gake' nako' Le' X̲anto' Dios.
Tozo' Le' nako' Dios z̲ente l̲awle dot yežlyó.

84

1 Nží'il̲e'ela' yodo' chio' Le', Dios.
Le' napkzo' dot yel̲a' wak.
2 Z̲dan l̲aža'a soa' l̲o yodo' chio', X̲ana' Dios,
na' žak l̲áže'l̲i'a soa' ga na'.
L̲en dot da' naka', na' dot l̲aža'a žol̲a' chio' Le', Dios ban.
3 Ba bengak byinne ka' x̲ó'ngakba',
na' gogoldo' ka' zej de latje gan žz̲ía̱gakba' bia že'ndo' chégakba' ka',
dan' naken gan zoa žoa'a bkog la'y chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yel̲a' wak.

Znna bia'kzo' Le' neda', na' nako' Dios chia'.

4 Ba nez zen naken chegak benne' ka' nníta'gake' lo yodo' chio'.
To chi'ize wká'n zéngake' Le'.
5 Ba nez zen naken chegak benne' ka', Le' zzoa chocho' légake',
benne' ka' zdan láže'gake' chjake' lo ya'a la'y chio', Ya'a Sión.
6 Kate' zdágake' lache' biž dan' nzin' Lache' Nis Zbéžežo,
žóngake' ga žeyaken to latje gan žal nis zil,
na' yeschá' nis yejw latje nisen'.
7 Žákgakže' benne' wale xak zej yoe'e nez ga na'
dan' lé'egekle' Dios law ya'a la'y chie', Ya'a Sión.

8 Benle, Xana' Dios, da' znnabla' lawo' Le'.
Le' napkzo' dot yela' wak.
Benle cheto', Dios. Nako' Dios che Jakob.

9 Ben chawe' benne' wnná bia' cheto', Dios, benne' wnná bian' wžío' Le'.
10 Gakže chawe' soa' to žaze lo yodo' chio' ka soa' to mil yiz ga yoble.
Žak láže'ža' soa' gan žó'ogake' yodo' che Dios chia' ka to benne' ndo'w,
ka soakza' to liža' da' zaka' gan bi zoa Dios.

11 Xanžo Dios žape chi'ikze' žo'o, na' žon choche' žo'o.
Nži'ile' žo'o, na' žon chawe'e žo'o.
Žape' benne' ka' ba la'ne, na' nži'ile' légake',
benne' ka' zej nake' dot li laže'.

12 Dios, napo' dot yela' wak.
Ba nez zen naken chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

85

1 Ben chawo'o benne' chio' ka', Xana' Dios.
Besló' za'só Jakob ka' lo na'gak benne' zi'to' ka'.
2 Benít lawo'o da' zinnj da' bengak benne' chio' ka'.
Bdio' chela'ale dola' chégake'.
3 Bzoa žio' yela' zža'a chio',
na' bsano' yela' yichj ža'a chio'.
4 Ben ga yeyák cheto' yela' ba nez che yela' weslá chio'
na' biž žo'o neto', Dios.
5 ¿To chi'ize žo'o neto'?
¿Žá'akzo' to kwe' to kwe' za'sóto' ka'?
6 ¿Biž gono' ga yebelto' da' yoble,
nich gaken cheto' yela' ba nez lawo' Le'?
7 Xanto' Dios, beyache' laže'l neto', na' beslá neto'.

8 Wzé naga' da' nna Xana' Dios.
Nne' da' gonen ga ga'ngak chawe' benách chie' ka'
nich biž gongak benne' la'y chie' ka' da' yalze.
9 Da' likze Dios zóateze' yeslé' benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,
na' la' law yela' zen chie' lo yežlyó chežo.
10 Zej nžag yela' žeyache' laže', na' da' li che Dios.

Nakgak toze da' chawe', na' yela' zga'n chawe' chie'.
11 Da' nak dot da' li chie' yeschán' yežlyó nga,
na' sele'e da' chawe' chie' da' zan' ya'abá.
12 Xanžo Dios žsele'e nis yejw chežo,
na' yežlyó chežo gonnle'en linne.
13 Da' naken chawe' žejlen Dios,
na' wloe'elen nez da' chéjlenžo.

86

1 Xana' Dios, bze nag, na' benle chia',
dan' zzaka'a neda', na' žiážjela'.
2 Bwia neda' dan' naka' chio'.
Dios chia', beslá neda', wen žin chio', dan' žxen laža'a Le'.
3 Xana' Dios, beyache' laže'l neda',
dan' žliža' Le' dot ža, dot yele.
4 Ben ga yebéle'ela' neda', wen žin chio',
dan' zzoa kwina' lo no'o Le', Xana' Dios.
5 Nako' Le' chawe', Xana' Dios, na' ženít lawo'o neto',
na' žeyache' láže'tezlo' benne' ka' žlížgake' Le'.
6 Xana' Dios, benle da' zcháljlena' Le',
na' bze nag da' znnabla' Le'.
7 Lo ža kwe' zedla' wližkza' Le',
dan' žechébekzo' Le' chia'.
8 Xanto' Dios, bi zoa no benne' nake' dios ka nako' Le'
na' bi zoa no benne' gak gone' ka nak da' žono' Le'.
9 Beno' Le' benne' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.
Lá'gake', na' wká'n zéngake' Le', Xanto' Dios,
na' wká'n zéngake' La la'y chio',
10 dan' nako' zen, na' žono' da' žonen ga žebanlto'.
Tozo' Le' nako' Dios.
11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana' Dios,
na' gona' da' naken dot da' li chio'.
Bchi'le lázda'wa' nich žeba' La la'y chekzo' Le'.
12 Dot laža'a wká'n zenkza' Le', Xana' Dios,
na' wká'n zenkza' La la'y chekzo' Le' to chi'ize,
13 dan' žeyache' láže'tezlo' neda',
na' besló' be' da' nakkza' lo yi' gabíl.
14 Xana' Dios, benne' ka' zka'n zen kwíngake' zdíl-lengake' neda'.
Zej nake' benne' yichj ža'a ka',
na' žénegekle' gótgake' neda',
na' bi zžébegake' Le',
15 san Le', Xana' Dios, žeyache' láže'lo' neto'.
Nako' zen laže', na' bi zžo'o to chi'ize,
san žeyache' láže'tezlo' neto', na' nako' dot li laže'.
16 Bwia kan žak chia', na' beyache' laže'l neda'.
Benn neda' yela' wak chio', neda' wen žin chio',
na' wdape chi'i neda', zi'n no'le wen žin chio'.
17 Bloe'el neda' to da' gak bian' gak chawe' chia',
na' ben ga benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' lé'egeklen', na' yedoé'egekle',
dan' Le', Xana' Dios, góklenkzo' neda', na' beyón zeno' neda'.

87

1 Len yež Sión žian law ya'a la'y.
2 Nží'ižele Xanžo Dios latje gan zchi'a láže'gak benne' ka' nníta'gake' yež Sión,
ka nži'ile' yógo'te liž za'só Jakob ka'.
3 Xtanle'e nak da' znna Dios kan nak yež chien'.
4 Znne': "Chejsá' laža'a zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neda'
lo yežlyó Egipto, na' lo yež Babilonia.
Le wia nga, lo yežlyó Filistea, na' lo yež Tiro, na' lo yežlyó Etiopía,
goljgak benne' ki zej nake' chia' neda'."
5 Ka nak che yež Sión znne': "Benne' ni, na' bennen' góljgake' ga na',
na' neda', Dios zente, wzóa chocha' yežen'."
6 Kate' wláb Xanžo Dios benne' ka' zej nake' chie',
nnakze' Le': "Benne' ni golje' lo yežen'."
7 Benne' ka' žólgake', na' benne' ka' zyá'agake',
nnágake': "Dot da' napa' zan' lo yežen'."

88

1 Xana' Dios, Le' žeslakzo' neda'.
Dot ža dot yel žliža' Le'.
2 Benle da' zchalja' lawo' Le',
na' bze nag da' žliža' Le'.
3 Žedó laža'a lo da' bi nak chawe' da' žaken chia', na' ba zoa' gata'.
4 Zlé'egekle benne' ka' neda' ka to benne' gat, dan' žatle'e ni'a na'a.
5 Nga'na' ka'ze ladjw benne' gat ka'.
Naka' ka benne' ka' gótgake' lo wdile, na' zej die' lo yežw ba ka',
benne' ka' biž žezá' lažo'o, Dios, chégake', na' biž zej yoe'e lo no'o Le'.
6 Žak chia' ka bzoakzo' neda' to lo yežw gže',
gan nak chol, na' nakle'en gže'.
7 Žekla' zzá'ali'o neda'.
Da' žak chia' naken kan žetja' zan nisdo' dan' zgo'nle'en.
8 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa'.
Beno' neda' ka to da' žesgotlen benne' ka'.
Naken chia' ka nyejwa' liž ya, na' bi gak yežoja'.
9 Zchol yej lawa' ni'a che da' zzáka'li'a.
Yógo'te ža žliža' Le', Xana' Dios.
Zchis na'a lawo' Le'.
10 ¿Len yela' wak che ya'abá gákleno' benne' gat ka'?
¿Že'gak benne' gat ka' Le': "Žóxkeno'"?
11 ¿Zchaljgak benne' ka' zej ngache'e yežw ba che yela' ži'i laže' chio'?
¿Zchaljgak benne' ka' zej yoe'e latje chol chegak benne' gat ka' che da' li laže' chio'?
12 ¿Yeyónbia'gak benne' ka' zej yoe'e latje cholen' ka nak da' zente da' žono'?
¿Yeyónbia'gak benne' zej yoe'e gan bi zoa no benne' žesá' laže'e nakkzo' chawe'?
13 San neda' žliža' Le', Xana' Dios.
Yógo'te zile da' znnabla' Le' ženlen lawo' Le'.
14 ¿Biz chen' žebéj yichjo' neda', Xana' Dios?
¿Biz chen' bi zwio' neda' nich gákleno' neda'?
15 Zzáka'li'a, na' ba zoa' gata'.

Kate' ne naktia' bi' kwide' zzáka'li'a
dan' bsako'o Le' neda', na' žedó laža'a.
16 Žekla' zžá'ali'o neda'.
Da' zchebo' neda' benen ga bedó laža'a.
17 Zej nyechjle da' ki neda' dot ža.
Žsáka'gaken neda' gáte'teze.
18 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan zoa',
na' toze da' nak chol zóalenen neda'.

89

1 Xana' Dios, gólteza' che yela' ži'i laže' chio'.
Wzenla' to kwe' to kwe' za'sóto' ka' nako' li laže'.
2 Nnezla' sóateze yela' ži'i laže' chio',
na' to chi'ize zoa yela' li laže' chio', kan zoakze ya'abá.
3 Le' wnnó': "Bena' to diža' len bennen' wžía'.
Bchebe laža'a da' gona' che Dabí, wen žin chia'.
4 Goža'-ne': gona' ga sóatezegak za'só' ka',
na' gona' ga nna biá'tezgakbe' lo wlazo' le'."
5 Benne' ka' nníta'gake' ya'abá žoe láwgake' Le' ni'a che da' zente da' žono',
na' ni'a che yela' li laže' chio', Xana' Dios.
6 Bi zoa no benne' ya'abá, bennen' nake' ka nakkzo' Le', Xana' Dios.
Bi zoa no benne' nake' benne' zente ka nako' Le'.

7 Benne' ka' zej nnite'e ya'abá žápegake' Dios ba la'ne
na' yógo'te benne' chie' ka' zžébegake' Le'.

8 Xanto' Dios, znna bi'o benne' zante,
benne' žjake' lo wdile, nníta'gake' ya'abá.
Bi zoa no benne' nake' ka nako' Le', Xana' Dios.
Nako' Benne' wálele'e, na' nakkzo' li laže'.
9 Znna bi'o nisdo' dan' zgo'nen.
Kate' zgo'nle'en Le' zbek žion'.
10 Blej bchochjo' benne' Egipto ka', na' bgá'ngake' ka to da' gat.
Beslaso' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' len no'o wálele'e.
11 Chio' Le' nak ya'abá, na' chio' Le' nak yežlyó.
Beno' yežlyó nga, na' da' ka' nníta'gaken lawlen.
12 Beno' da' de chelá'a gan za' be' zag,
na' da' de chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka'.
Lo yela' žebele žolgak Ya'a Tabor, na' Ya'a Hermón chio' Le'.

13 Benne' wálele'e nako' Le',
na' zenle'e nak yela' wak chio'.

14 Lo da' chawe', na' lo da' li laže' znna bi'o.
Lo yela' ži'i laže' na' lo da' li laže' žono' yógo'te.
15 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žólgake' da' žoe láwgake' Le',
na' zej zoe' lo yela' baní' chio', Xana' Dios.
16 Ni'a chio' Le' žebéle'egekle' dot ža,
na' želyenle' xtižo'o Le' dan' nako' chawe'.
17 Nakkzo' Le' yela' wale chegak benne' ka', na' lezka' yela' xtan chégake'.

Žono' neto' wáleže dan' naken da' žénekzlo' gono'.

18 Xanžo Dios žape chi'e žo'o,
na' Dios la'y chegak benne' Israel ka' zchi'le' žo'o.

19 Ža ni'te bchaljo' da' bloe'elo' benne' chawe' ka',
benne' wen žin chio' ka', na' wnnó':
"Ba wžía' to benne' wale ladjw benne' chia' ka'.
Bena' ga znna bi'e, na' žáklena' le'.
20 Wžía' Dabí, benne' wen žin chia'.
Bzoakza' le' nich gake' benne' wnná bia'.
21 Neda' gáklenteza' le'.
Len yela' wak chia' gon chocha' le'.
22 Benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe' bi gak bi da' góngake' chie',
na' benne' wen da' zinnj ka' bi gak góngake' le' zia.
23 Wléj wchochjkza' benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe',
na' wkwasa' benne' ka' lawe' le'.
Wžía yi'a benne' ka' zží'igake' chie' le'.
24 Ží'itezla' le', na' gaka' li laže' len le',
na' ni'a chia' neda' golže yela' wnná bia' chie'.
25 Gona' ga nna bi'e do zente žoa'a nisdo',
na' do zente žoa'a yegw Éufrates.
26 Le' yi'e neda': Le' nako' Xa'.
Nako' Dios chia'. Žape chi'o neda', na' žesló' neda'.
27 Neda' wzóa' le' ka zi'na' blo,
na' nna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka' dot yežlyó.
28 Ží'itezla' le', na' sóateze diža' da' bénlena' le'.
29 Gona' ga sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' xak zoa ya'abá.
30 Cha' wsangak za'só Dabí ka' da' bchi'la' le'e,
na' cha' bi góngake' ka nak da' goža' légake',
31 na' cha' wzóagake' chela'ale da' bsedla' légake',
na' cha' bi góngake' kan znnakza' neda',
32 na' wsaka' zi'a légake' dan' zží'igake' chia' neda',
na' chinnja' légake' yid dan' žóngake' da' zinnj,
33 san bi wsana' kan nži'ila' Dabí,
na' bi wsana' gak li laža'a len le',
34 na' bi gal laža'a diža' da' bénlena' le',
na' bi wchá'a da' ba wnnía'.
35 To chi'ize bzetj kwina', bchebe laža'a bi da' gona',
na' batkle gon laža'a che Dabí.
36 Wnnía': Sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' lawa' neda' xak zoa wbíž.
37 Yela' wnná bia' chie' sóatezen choch xak zoa byo' ya'abá.
Sóatezen choch xak zoa ya'abá."

38 Le', Dios, wléj yichjo', na' bzo' chela'ale bennen' wžío', na' zžá'ali'o le'.
39 Bzo' chela'ale diža' dan' bénleno' Dabí, benne' wen žin chion',
na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia' chie'.

40 Bchinnjo' ze'e da' wdape chi'in yež zen chien',
na' bchinnjo' yógo'te yo'o wale, da' ka' wdape chí'igaken yežen' lo wdile.
41 Yógo'te benne' ka' zdégakze' ga na' zbángake' da' ka' gota' chie',
na' benne' yež gawze ka' žon dítjgekle' le'.
42 Beno' ga bzéxjwgak benne' ka' le',
benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', na' žebéle'egekle'.
43 Bchinnjo' da' ka' zkonle' žin lo wdile,
na' bi gókleno' le' lo wdilen'.
44 Bekó'o yela' zen chie',
na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia' chie'.
45 Beno' ga nake' ka to benne' gole kate' ne zoe' yiz kwide' chie',
na' beno' ga žedoe'ele'.

46 Xanto' Dios, ¿to chi'ize bi yenlo' cheto'?
¿To chi'ize zža'akzo' neto'?
47 Bejsá' laže' soa' yežlyó nga to chí'ido'ze.
Beno' ga zoagak nbangak yógo'te benne' to chí'ido'ze.
48 Nitó benne' bi soe' nbane' to chi'ize.
Yógo'tie' gátgake'.
Nitó benne' bi yelé' lo na' yela' got.
49 Xanto' Dios, ¿biž nži'ilo' Dabí
kan bchebe lažo'o, na' wnnakzo' gono'?
50 Bwia nga, Xanto' Dios,
ka yógo'te benách zka'ngak benne' wen žin chion' ka'ze,
na' nbaga'a neda' da' žon dítjgekle benne' wláž chia' ka'.
51 Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' žon dítjgekle' bennen' wžío' Le', Xanto' Dios.
Žon dítjgekle' le' gáte'teze zeje'.

52 ¡Ga'n zen Xanžo Dios to chi'ize!
Ka' naken, na' ka' gaken.

90

1 Xanto' Dios, to chi'ize nakkzo' Le' to gan že' cháwe'to'.
2 Ža ni'te kate' bi na' gono' ya'a zen ka', na' bi na' soa yežlyó nga,
ža ni'te, na' zejte ža se lawte ža nakkzo' Le' Dios.
3 Žono' ga žeyakgak benne' ka' da' gókgake',
kate' ži'o légake': "Le yeyák bixte yo."
4 Chio' Le' to mil yiz
zej naken ka neje, žan' da' ba wdén,
na' ka to chí'ido'ze gachje yele.
5 Ka' gaze zkwaso' benne' ka' ka žon to nis wbá'a.
Zej nake' ka to bichgale dan' znnitlen kate' žebanžo.
6 Zej nake' ka to yeje yixe' da' žaljen zildo',
na' kate' zla' wbíž, na' zbižen.
7 Zbia yi'to' dan' zžo'o neto'.
Že' zedlto' dan' zžá'li'o neto'.
8 Zle'elo' yógo'te da' bi nak chawe' da' žonto'.
Zloe'elo' law zia da' nbága'to'.
9 Zzacho'o yiz cheto' dan' zžo'o neto'.

Žeyožgak yiz cheto' ka to be' da' zka'to'.
10 Ka zej nak ža zoato' nbanto', zej nakzen chonnlalj chi yiz,
na' cha' nakto' benne' wale, wak soato' nbanto' taplalj yiz,
san ka zej nak yiz ka', zzáka'to', na' že' zedlto'.
Ka' gaze zdegak yiz ka', na' znitlto'.
11 ¿Noz benne' nnezle' binlo ka nak yela' zža'a chio'?
¿Noz benne' nnezle' ka nak yela' yichj ža'a chio'?
12 Bsedle neto' wkonlto' binlo žin ža cheto' ka', nich gak chejni'ilto' cháwe'do'.
13 Xanto' Dios, beyón neto' toze len Le'.
¿To chi'ize želo'?
Beyache' laže'l neto', benne' wen žin chio' ka'.
14 To to zil bzoa yichj lázdo'to' yela' ži'i laže' chio',
na' lo yela' žebele gól̲tezto' chio' yógo'te ža soato' nbanto'.
15 Benn cheto' yiz zan nich yebelto' ka zej nak yiz bsáka'li'o neto',
na' ka zej nak yiz wžé' zedlto'.
16 Be' neto', benne' wen žin chio' ka', latje le'elto' da' zen da' žono',
na' lé'egekle za'sóto' ka' yela' zen chio'.
17 Xanto' Dios, ben chawe' neto'.
Ben chawe' žin da' žonto'.
¡O', Xanto' Dios, ben chawe' žin da' žonto'!

91

1 Bennen' žxen laže'e Xanžo Dios nich gape chi'e le',
na' zzi'e Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, nich gáklene' le',
2 wak yi'e Dios: “Le'kze žxen laža'a, na' Le' zkache' chawo'o neda'.
Nako' Dios chia', na' žxen laža'a Le'.”
3 Le' wkache' chawe'e le' lo da' zia da' bi nla' lawn,
na' lo yižwé' da' žoten benne' ka'.
4 Wkache' chawe'e le' ka žon to zkoko', bian' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba',
na' cho'o chawo'o lo ne'e Le'.
Yela' li laže' chie' gon chi'in le', na' wkache' chawen' le'.
5 Bi be gak wchebe le' žel,
na' bi be gon le' da' zia te ža,
6 na' to yižwé' che da' chol bi be gonen chio' le',
na' to da' zinnj da' žoten benne' ka' te ža, bi be gonen chio'.
7 Wak gatgak to mil benne' ka' kwito' le',
na' chi mil benne' ka' gawze gan zo', san bi be sako'o le'.
8 Wio', na' le'elo' da' zia da' gaken chegak benne' wen da' zinnj ka'.
9 Wzi'o Xanžo Dios, na' žxen lažo'o Le',
na' Dios, Bennen' nape' dot yela' wak, wkache' chawe'e le'.
10 Che len bi be da' zia gak bi da' gonen chio',
na' bi cho'o nitó yižwé' ližo'.
11 Dios sele'e wbás che ya'abá chie' ka' nich gáklengake' le',
na' gape chí'igake' le' gáte'teze gan chejo'.
12 Góxwgake' le' lo ná'gake'
nich bi gon to yej ni'o we'.
13 Wlejkzo' bež yixe' ka', na' bele ka',
bež yixe' sníale'e ka', na' bia snia ka'.
14 Znna Dios: “Yeslá' yógo'te benne' ka' zej nži'ile' neda',
na' wkache' chawa'a benne' ka' žechébgake' naka' Xángake'.

15 Kate' wlížgake' neda', na' yecheba' chégake'.
Kate' že' zédgekle', sóalenkza' légake'.
Yeslá' légake', na' gapa' légake' ba la'ne.
16 Gona' ga sóagake' nbángake' yiz zante,
na' yeslá' légake'."

92

1 Xanto' Dios, da' xtanle'e žoe lawto' Le',
na' žolto' da' zka'n zenen Le', Dios zente.
2 Nakle'e xtan zzenlto' benne' ka' zil-le kan žeyache' láže'lo' neto',
na' žel zloe'elto' nako' li laže'.
3 Žolto' chegak da' ki, na' zchinnto' da' žól-lento'
dan' nwan' chi do, na' zgolto' da' znnele'en xtando'.
4 Xana' Dios, ni'a che da' žono' Le' žebéle'ela'.
Ni'a che da' ben no'o nak chia' yela' ba nez.
5 Zenle'e nak da' beno', Xana' Dios,
na' zenle'e nak da' zgo'o lo yichj lázda'wa' gona'.
6 Batkle chejní'igekle benne' lazdo' zide ka',
na' bi gak nnézgekle benne' nat laže' ka' da' ni.
7 Kate' zgólegak benne' ka' zbej yíchjgake' Dios kan zgole yixe',
na' žežój chawe' da' žongak benne' wen da' zinnj ka',
naken nich kwia yí'gake' to chi'ize.
8 Le', Xana' Dios, nakkzo' Dios zente.
9 Nak bia' da' gak chegak benne' ka' zží'igake' chio' Le', Xana' Dios.
Nak bia' kwia yi'gak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Wzonnjgak yógo'te benne' wen da' zinnj ka'.
10 Le' žono' ga nakža' neda' wale kan nak to beže.
Zgo'o set yichja' da' žon chochen yichj lázda'wa'.
11 Da' likze le'ela' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
wzóa zíbgake' lawa' neda',
na' yenla' kwež nyáche'gak benne' ka' bdíl-lengake' neda',
benne' wen da' zinnj ka'.
12 Changak benne' chawe' ka' ka žongak yag zina' ka'.
Gólegake' kan zgólegak yag sedro ka' law Ya'a Líbano.
13 Zej nake' ka to yag da' zen lo li'a yodo' che Xanžo Dios,
dan' zgólele'en lo li'a liž Dios chežo.
14 Zej nake' ka yag ka' zbíagaken kate' ngóle'egaken
na' ne zej naken yag ya'a wale ka'.
15 Benne' ki wzéngekle' benách ka' nak Xana' Dios li laže',
na' Bennen' žon choche' neda',
na' bi be zoalen Le' da' bi naken chawe'.

93

1 Xanžo Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na' nakwe' da' záka'le'en.
Da' nžejw li'e naken yela' wak zen.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no benne' wtén'.

2 Gan ži'o znna bi'o, Xanto' Dios, wzóa chochen ža ni'te
na' Le' zoakzo' to chi'ize.
3 Žónle'egak yegw ka' žaxto', Xanto' Dios.

Žónl̲e'egaken žax̲to', na' z̲nnégaken zižje.

4 X̲anžon', Bennen' zoe' ya'abá, napže' yel̲a' wak
ka nak da' zej nape yegw ka' žónl̲e'egaken žax̲to',
na' ka nak da' nape nis z̲go'nen che nisdo'.

5 Chochl̲e'e zej nak da' ka' wnnakzo', X̲anto' Dios.
La'y nakkze yodo' chio' to chi'ize.

94

1 X̲ana' Dios, Le' žezi'kzo' wzón benne' ka'.
Le' žebéj yichjo' benne' wen da' z̲innj ka'.
2 Z̲chi'a l̲ažo'o Le' da' žongak yógo'te benne' ka'.
Wzó ža', bsaka' benne' ka' kan žal̲a' gak chégake', benne' ka' z̲ka'n z̲en
kwíngake'.
3 X̲ana' Dios, ¿to chi'ize gongak benne' wen da' z̲innj ka' ki?
¿To chi'ize yebégekle benne' z̲bej yíchjgake' Le'?
4 ¿To chi'ize wká'n z̲en kwíngake', na' nne zí'gake'?
¿To chi'ize wká'n z̲en kwingak benne' ka' žebéj yíchjgake' Le'?
5 Benne' ki z̲žia yí'gake' benne' chio' ka', X̲ana' Dios
na' žsaka' zí'gake' benne' ka' wžekzo' Le'.
6 Žótgake' no'le wzebe ka', na' benne' zi'to' ka',
na' žóngake' ga gatgak bi' wzebe ka'.
7 Z̲nnágake': "Bi be z̲l̲e'el Dios, X̲angak benne' ka',
dan' Dios chegak benne' Israel ka' bi ži'e wnné yoe chégake'."

8 Le chejní'il, l̲e'e, benne' l̲az̲do' zide ka', l̲e'e, benne' nat l̲ažе' ka'.
¿To chi'ize bi chejní'ilele?
9 Dios bene' nagžo.
¿Bi ženle' da' z̲nnale?
Dios bene' yej l̲awžo.
¿Bi z̲l̲e'ele' da' žonle?
10 Dios žsaka' zi'kze' benne' yež ka'.
¿Bi til̲e' l̲e'e?
Dios nake' Bennen' z̲zejni'ile' benách ka'.
¿Bi gákbe'ele' da' yo'o yichj l̲áz̲do'le?
11 X̲anžo Dios nnezkzle' da' yo'o yichj l̲áz̲do'gak yógo'te benách.
Nnezle' zej naken da' yal̲ze.

12 X̲ana' Dios, ba nez z̲en naken che bennen' z̲zejni'ilo' Le',
na' žsedlo' l̲e' ka nak da' bchi'lo' neto'.

13 Ga'n bennen' chawe' kate' za' ža gak bi da' sake'e,
na' ža na' gáche'gak benne' wen da' z̲innj ka' yežw ba.

14 Batkle kwej yichj X̲anžo Dios benne' chie' ka',
na' bi wsán l̲aže'e benne' ka' ba wžekze' L̲e',
15 san gone' ga wchi'a l̲áže'gak benne' ka' l̲o da' naken chawe',
na' yógo'te benne' l̲i l̲aže' ka' si' l̲o ná'gaken'.
16 ¿Noz̲kze benne' gákl̲ene' neda' nich tíl̲-l̲enžo benne' wen da' z̲innj ka'?
¿Noz̲kze benne' gónl̲ene' neda' tz̲en nich wžía yi'žo benne' wen da' z̲innj ka'?

17 Chela' bi gokl̲en X̲anžon' neda',
ba bejgacha'a yežw ba.

18 Kate' wnnía': zoa' chejchégoa'a, na' Le', X̲ana' Dios,
l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chio' gókl̲eno' neda'.
19 Kate' ži'a wnné yoe, na' že' zedla',
žeyón z̲enkzo' neda', na' žono' ga žebél̲e'ela'.
20 Batkle gako' toze l̲en benne' ka' z̲chi'a l̲áže'gake' benách ka' l̲o da' bi nak chawe',
benne' ka' z̲zóagake' chel̲a'ale da' naken chawe', na' da' bchi'lo' Le' neto'.

21 Benne' ki žóngake' toze diža' bi da' góngake' che no benne' nake' chawe',
na' z̲chóggake' chie' gate', na' bi be z̲ia nbage'e,
22 san X̲anžo Dios nake' ka to yo'o gan zoa chawa'a.
Dios chia' nake' ka to yej x̲e da' žon chochen neda'.
23 L̲e' yebi'e chegak benne' wen da' z̲innj ka' ka nakkze da' z̲innj da' béngake'.
Wžía yi'e benne' ka' ni'a che da' bi nak chawe' da' žóngake'.
X̲anžo Dios wžía yi'e benne' wen da' z̲innj ka'.

95

1 Le da l̲e'e, wká'n z̲enžo X̲anžo Dios.
L̲en yel̲a' žebele gol̲žo che Bennen' z̲zoa choche' žo'o nich yelažo.
2 Chejžo l̲awe' L̲e', na' ye'žo-ne': "Žóx̲keno'."
L̲en yel̲a' žebele gol̲žo da' we l̲awžo L̲e'.
3 X̲anžon' nake' Dios z̲ente,
na' nake' Benne' wnná bia' zénl̲e'eže ka dios ka' chegak benách ka'.
4 Z̲nna bi'e dot yežlyó nga,
gan nak gže', na' gan nak sibe l̲aw ya'a ka'.
5 Z̲nna bi'e nisdo', da' benkze' L̲e',
na' l̲ezka' yežlyó nga da' bene' L̲e'.
6 Le da, wká'n z̲enžo-ne', na' wzóa z̲ibžo l̲awe'.
Wzóa z̲ibžo l̲aw X̲anžon', Bennen' bene' žo'o.
7 L̲e' nake' Dios chežo, na' nakžo chie' L̲e'.
Nakžo benne' ka' žape chi'ikze', na' nakžo ka z̲íla'do' chie' ka'.

8 Z̲nna X̲anžon': "Cha' žénlele chi'a na'a ža,
bi gonle zide l̲áz̲do'le kan bengak x̲a x̲to'le ka' gan nzin' Meriba,
na' kan béngake' l̲o ža na' l̲e'e latje dach gan nzin' Masah,
9 gan bcha'agak x̲a x̲to'le ka' neda',
na' béngake' ga bža'a neda' l̲a'kze bl̲é'egekle' yógo'te da' z̲en ka' da' bena'.
10 Choplalj yiz bzoela' benne' ka',
na' wnnía': zej nake' benne' žebéj yíchjgake' neda', na' bi žóngake' kan bchi'la' l̲égake'.
11 Che l̲en, l̲o yel̲a' z̲ža'a chia' ben chocha' x̲tiža'a,
na' wnnía': bi chó'ogake' gan yezí' l̲áže'gake' tz̲en l̲en neda'."

96

1 Le gol̲ che X̲anžo to da' kob.
Le gol̲ che X̲anžon', l̲e'e zoale do z̲ente yežlyó.
2 Le gol̲ che X̲anžon', na' le wká'n z̲en La la'y chie'.

Tža tža le wzenle benách ka' kan žeslé' žo'o.
3 Le wzenle benne' zi'to' ka' ka nak yela' zen chie',
na' benne' yógo'te yež ka' kan nak da' zen da' bene'.
4 Zente nak Xanžon', na' žala' wká'n zénle'ežo-ne'.
Žala' gapžo Le' ba la'ne, na' kege dios ka' chegak benách ka'.
5 Zej nakze yógo'te dios ka' lo'a ka',
san Xanžo Dios bene' ya'abá na'le.
6 Nape' Le' yela' wak, na' yela' wnná bia'.
Nža' yodo' chie' yela' zen, na' yela' xtan.
7 Le wká'n zen Xanžon', le'e zoale dot yežlyó nga.
Le wká'n zen yela' zen chien', na' yela' wak chien'.
8 Le gape ba la'ne Xanžon' kan žala' gonžo.
Le yedjwá' da' wnézjwle na' le cho'o yodo' xtan chie'.
9 Le wká'n zen Xanžon' dan' nake' la'y, na' xtanle'e.
Le žebe lawe' Le', le'e zoale dot yežlyó nga.
10 Le ye' yež ka': "Nak Xanžon' Benne' Wnná Bia' Zen.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no benne' wtén'.
Wchi'a laže'e benne' ka' lo da' naken chawe'."
11 Le yebele, le'e, zoale ya'abá, na' yežlyó nga.
Le nne, le'e, nisdo', na' bia ka' zoale ga na'.
12 Le yebele, le'e, yixe', na' bia ka' zoale ga na',
na' le'e, yag ka' zej zen lo ya'a ka'.
Le nne zižje lo yela' žebele chele,
13 law Xanžon' kate' yide'.
Yide' nich wchi'a laže'e benách ka' lo yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' do zente yežlyó.
Nna bi'e légake' lo da' naken chawe', na' lo da' naken dot da' li.

97

1 Nak Xanžon' Benne' Wnná Bia' Zen.
¡Le yebele, le'e zoale yežlyó!
¡Le yebele, le'e zoale žoa'a nisdo'!
2 Zej nyechjle bejw, na' da' chol Le'.
Lo da' naken dot da' li, na' da' chawe' znna bi'e.
3 Znežw yi' gan žeje' Le',
da' wzeyen benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
4 Yes wzió' chie' ka' žsa'ní'gaken yežlyó.
Yežlyó nga zle'elen, na' žzon'.
5 Želángak ya'a ka' ka china' bez law Xanžon',
law Xangak benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
6 Zloe'e law ya'abá da' chawe' chie',
na' benne' yógo'te yež zlé'egekle' yela' zen chie'.
7 Yedoé'egekle benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka',
benne' ka' zka'n zen kwíngake' ni'a chegak lo'a ka' chégake'.
Yógo'te dios chegak benne' ka' wzóa zíbgaken law Xanžo Dios.
8 Béngekle benne' ka' nníta'gake' yež Sión, na' bebégekle'.

Bebégekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó Judá,
ni'a che da' bchi'a lažo'o Le', Xanto' Dios.
9 Zente nako' Le', Xanto' Dios, lawle dot yežlyó.

Ẓenže nako' Le' ka yógo'te dios chegak benách ka'.

10 Nol-le l̲e'e nží'ilele X̲anžon', le ža'a da' ẓinnj.
L̲e' žape chi'e yel̲a' nban chegak benne' chie' ka'.
Žeslé' l̲égake' l̲o na'gak benne' wen da' ẓinnj ka'.
11 Yel̲a' baní' chie' zóal̲enen benne' chawe' ka',
na' yel̲a' žebele chie' zóal̲enen benne' l̲i l̲aže' ka'.

12 Le yebele l̲e'e, benne' chawe' ka', l̲aw X̲anžon'.
Le wsá' l̲aže' da' ẓen da' ben Dios,
na' le wká'n ẓen La la'y chie'.

98

1 Le gol̲ che X̲anžon' to da' kob dan' bene' da' žonen ga žebanlžo.
L̲en yel̲a' wal̲e chie', na' yel̲a' wak la'y chie' bzex̲jwe' benne' ka' ẓží'igake' chie'.
2 X̲anžon' bzenle' benách ka' kan žeslé' l̲égake'.
Bzenle' benne' yež ka' ka nak da' chawe' chie'.
3 Bene' da' bchebe l̲aže'e gone' chegak benne' Israel ka' ni'a che yel̲a' l̲i l̲aže',
na' yel̲a' nži'il chie'.
Yógo'te benách bl̲é'egekle' da' ben Dios ni'a chežo.
4 Le gol̲ l̲en yel̲a' žebele l̲aw X̲anžon', l̲e'e zoale dot yežlyó nga.
Le wká'n ẓene' L̲e' l̲en da' gol̲-le.
L̲o yel̲a' žebele chele, le kwéžeya'a.

5 Le gol̲ da' we l̲awle X̲anžon'.
Le gol̲ l̲en da' ka' žól̲-l̲enle, da' ka' chinnle.

6 Le wkwéž lozgak bia ka', na' yezika' da' ka' ẓgol-le,
na' le kwéžeya'a l̲o yel̲a' žebele chele l̲aw X̲anžon', Bennen' ẓnna bi'e žo'o.
7 Le nne, nisdo', na' bia ka' zoale ga na'.
Le gol̲, l̲e'e, yežlyó, na' l̲e'e zoale ga na'.
8 Le kapa' na'le, l̲e'e, yegw ka'.
Le gol̲ l̲o yel̲a' žebele, l̲e'e, ya'a ka', l̲aw X̲anžon',
9 dan' yide' yedjnná bi'e yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' nníta'gake' do ẓente yežlyó l̲en da' nak chawe',
na' benách yógo'te yež ka' l̲en da' naken dot da' li.

99

1 Nak X̲anžo Dios Benne' Wnná Bia' Ẓen,
na' žzízegak yógo'te benne' ka' ni'a chie' L̲e'.
Ži'e latje blo chie' dan' zoan l̲áwlegak kerubín ka', na' žẓo' yežlyó nga.
2 Ẓente nak X̲anžon' l̲aw Ya'a Sión.
Nake' ẓen l̲áwlegak yógo'te yež ka'.
3 Le wká'n ẓen La la'y che X̲anžon' da' naken ẓen,
na' da' žal̲a' žébežo.

La'y nake' L̲e'.

4 Le', Benne' Wnná Bia' Ẓente, nži'ilo' da' nak chawe'.
Bzoa chocho' da' naken dot da' li.
Beno' da' naken chawe', na' da' naken dot da' li ni'a chegak ẓa'só Jakob ka'.

5 ¡Le wká'n ẕen X̲anžo Dios!
¡Le wzóa ẕible l̲awe' L̲e' gan ži'e ẕnna bi'e dan' nake' la'y!

6 Moisés, na' Aarón gókgake' bx̲oz chie' ka'.
Samwel goke' to benne' bchálj̲lene' L̲e'.
Wnnábgekle' X̲anžo Dios to, na' L̲e' bechebe'.
7 Bchálj̲lene' benne' ka' to l̲o bejw gasj.
Béngake' da' wnnakze' L̲e', na' da' bchi'le' l̲égake'.

8 Le', X̲anto' Dios, bechebo' chegak benne' ka'.
Bl̲oe'elo' l̲égake' nako' Dios, na' ženít l̲awo'o Le' chegak benne' ka',
l̲a'kze žono' ga ẕzáka'gake' ni'a che dol̲a' da' nbága'gake'.

9 ¡Le wká'n ẕen X̲anžo Dios!
¡Le wzóa ẕible l̲awe' L̲e' l̲aw ya'a la'y chie', dan' la'y nak X̲anžo Dios!

100

1 Le gol̲ l̲aw X̲anžo Dios, l̲e'e zoale dot yežlyó nga.
2 Le wká'n ẕen L̲e' l̲en yel̲a' žebele chele.
Le da l̲awe' L̲e', žol̲-le l̲en yel̲a' žebele.
3 Batkle gal̲ l̲áže'le X̲anžon' nakkze' Dios.
L̲e' bene' žo'o, na' nakžo chekze' L̲e'.
Nakžo benách chie' ka', na' ẕíla'do' chie' ka'.
4 Le cho'o yodo' chie', na' ye'le-ne': "Žóx̲keno'",
na' l̲o ẕchil chen, we l̲awle L̲e'.
Le yi'e: "Žóx̲keno'", na' le wká'n ẕen La la'y chie'.
5 Chawe' nak X̲anžon' na' sóateze yel̲a' ži'i l̲aže' chie'.
Yel̲a' l̲i l̲aže' chie' soan to chi'ize.

101

1 Gól̲teza' kan zej nak yel̲a' ži'i l̲aže', na' yel̲a' l̲i l̲aže' chio'.
Gól̲teza' chio' Le', X̲ana' Dios.
2 Žak l̲aža'a gona' da' naken l̲i l̲aže'.
¿Batx̲ yido' gákl̲eno' neda'?
Dot l̲aža'a gol̲kza' l̲o ližkza' neda'.
3 Batkle ko'o l̲aža'a gona' to da' ẕinnj.
Bi ẕl̲e'ela' chawe' da' žongak benne' ka' ẕbej yíchjgake' Dios.
Batkle wa'a latje bíga'gake' gan zoa' neda'.
4 Wkwasa' l̲o yichj l̲áẕda'wa' da' ẕinnj,
na' bi ko'o l̲aža'a gona' da' bi nak chawe'.
5 Wnnita'a chel̲a'ale benne' ka' ẕnnégake' chegak benne' yoble ka' bagáche'ze.
Bi wa'a latje soal̲en neda' to benne' ẕka'n ẕen kwine', bennen' ẕži'e che Dios.
6 L̲e'ela' chawe' benne' ka' zej nake' l̲i l̲aže' l̲aw Dios, nich gónl̲engake' neda'
tẕen.
Benne' ka' zej nake' dot l̲aže' góngake' žin chia'.
7 Bi wa'a latje no benne' žon l̲áže'le' choe'e liža'.
Bi wa'a latje to benne' wen l̲aže' soe' gan zoa'.
8 Tža tža wnnita'a žize benne' wen da' ẕinnj ka', benne' ka' nníta'gake' l̲o yežlyó
chia'.
Wkwasa' yógo'te benne' wen da' ẕinnj ka' l̲o yež che X̲anžo Dios.

102

1 Xana' Dios, benle da' znnabla' Le',
na' bze nag da' žliža' Le'.
2 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda', dan' že' zedla'.
Bze nag chia', na' bechebe chia' kate' žliža' Le'.
3 Nak yela' nban chia' ka žen che yi' da' znitlen.
Yo'o da' la lo žit chia' ka to yi' da' žála'le'en.
4 Žedó laža'a, na' nak lázda'wa' ka to yixe' nkwaden,
na' biž znnan gawa' yet.
5 Dan' zbeže wé'li'a ba nžítli'a.
6 Naka' ka to lab zlaba' to lo yežlyó biž,
na' ka to bedkoke žíaba' lawle to yo'o nyinnj.
7 Žata'a yele, san bi ztasa'.
Naka' ka to byinne žíaba' tozba' yichjo'o sibe.
8 Tža tža znne zí'tezgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Benne' ka' zžá'agake' neda' zkóngekle' žin la' kate' znne zí'gake' che no benne'.
9 Kate' žawa' yet, naken ka žawa' de,
na' nis zbeža' nchixen da' že'ja'.
10 Ki žaken dan' zžo'o neda', na' žsaka' zi'o neda'.
Bkwaso' neda', na' bžo'no' neda'.
11 Nak yela' nban chia' ka to zol da' zdezen,
na' naka' ka to yixe' da' ba nbižen.
12 Le', Xana' Dios, to chi'ize zo'.
Chejsá' láže'gak yógo'te benách ka' La la'y chio'.
13 Bezó ža', na' beyache' laže'l benne' yež Sión ka',
dan' ba bžin ža yenít lawo'o chégake'.
14 Neto', wen žin chio', nži'ilto' yej ka' che yežen'.
Žékelto' zi' dan' nbia yin'.
15 Benne' yógo'te yež ka' gápegake' La la'y chio' ba la'ne, Xanto' Dios.
Žébegak yógo'te benne' wnná bia' ka' yela' zen chio',
16 kate' yechiso' yež Sión, Xanto' Dios, na' lé'egekle' yela' zen chen,
17 dan' wzé nago' da' znnábgekle benne' ka' wléj yichjo'
na' biž wzó' chela'ale da' žáta'yoegekle' Le'.

18 Bzoj da' ni nich gólgaken benne' ka' za' lá'gake',
na' benne' ka' za' gáljgake' we láwgake' Xanžo Dios.
19 Gan zoa Xanžon' ya'abá bwie'.
Gan zoe' ya'abá ble'ele' yežlyó nga,
20 nich yenle' chegak benne' ka' zbeže nyáche'gake',
benne' ka' zej nyejwe' liž ya,
na' yeslé' benne' ka' ba nžog chégake' gátgake',
21 nich wzéngekle' benne' yež Sión ka' kan nak zen La la'y che Xanžo Dios,
nich we láwgake' Le' lo yež Jerusalén,
22 kate' la'gak benách yógo'te yež ka',
nich wká'n zéngake' Xanžo Dios.
23 Xanžo Dios bzexjwe' yela' wale chia',
na' yeláte'ze ka bete' neda'.
24 Naž wnnía': “Dios chia', bi goto' neda', kate' bi na' gola'.
Le' to chi'ize zo'.”

25 Ža ni'te bzo' yežlyó nga, na' l̲en no'o beno' ya'abá.
26 Kwia yi'gak da' ka', san sóatezo' Le'.
Te chegak yógo'te da' ka' kan žeywé to laže'.
Kan z̲cha'to' z̲ato' žeza', wchó'o da' ka',
27 san bi z̲cha' kwino', na' batkle te chio'.
28 Gape chi'o z̲i'nto' neto', benne' wen žin chio' ka',
na' wzóa chochkzo' z̲a'sóto' ka' l̲awo' Le'.

103

1 We l̲awa' X̲anžo Dios l̲en dot yichj l̲áz̲da'wa'.
We l̲awa' La la'y chie' l̲en dot da' naka'.
2 We l̲awa' X̲anžon' l̲en dot yichj l̲áz̲da'wa',
na' bi gal̲ laža'a da' chawe' da' bene' chia'.

3 Ženít l̲awe' yógo'te dol̲a' da' nbaga'a.
Žeyone' neda' chegak yógo'te yižwé' ka' da' yoa'a.
4 Žape chi'e neda' nich bi gata'.
L̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie', na' yel̲a' žeyache' l̲aže' chie' z̲ka'n chawe'e neda'.
5 Z̲zanl̲i'e da' chawe' ka' da' žákgaken chia'
nich yeyaka' ka to benne' yiz kwide', na' benne' wal̲e kan žak che to bsia.
6 X̲anžo Dios z̲chi'a l̲aže'e da' žak chegak benne' ka' z̲záka'l̲e'egake',
na' z̲ka'n chawe'e l̲égake'.
7 Bl̲oe'ele' Moisés da' ka' wló'o l̲aže'e gone',
na' bi'e latje benne' Israel ka' bl̲é'egekle' da' z̲en ka' da' bene'.
8 X̲anžon' žeyache' l̲áže'le', na' nži'il̲e'ele' benách ka'.
Nake' z̲en l̲aze', na' nží'il̲e'ele' benách chie' ka'.
9 Bi z̲til̲kze' žo'o, na' kegé to chi'ize z̲že'e žo'o.
10 Bi žebi'e chežo ka nak z̲ia da' nbága'žo,
na' bi na' wžía yi'e žo'o ni'a che x̲tól̲a'žo.
11 Ka nak sibe ya'abá l̲awle yežlyó,
kikze nak yel̲a' ži'i l̲aže' z̲en chie' l̲en benne' ka' žápegake' L̲e' ba la'ne.
12 Ka nak zi'to' gan z̲l̲a' wbíž, na' gan ženen,
kikze z̲kwase' zíto'le dol̲a' da' nbága'žo.
13 Kan nak x̲a x̲kwide' ka' ži'i l̲aže' l̲en z̲i'nkze' ka',
kikze nak X̲anžon' ži'i l̲aže' l̲en benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.
14 L̲e' nnézkzele' kan nakžo l̲o bel̲a' žen chežo.
Žejsá' l̲aže'e nakžo bix̲te yo.
15 Ka nak yel̲a' nban chežo, nakžo ka to yix̲e'.
Z̲golžo ka žak che to yeje yix̲e'.
16 Kate' z̲de be' ga na', na' z̲nitlen,
na' biž zoa no benne' žejsá' l̲aže'e chen,
17 san ka nak chegak benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžon',
yel̲a' ži'i l̲aže' chie' zóal̲enen l̲égake' to chi'ize,
na' da' chawe' chie' zóal̲enkzen yógo'te z̲a'sógake',
18 benne' ka' žóntezgake' kan z̲nna diža' dan' bénl̲ene' l̲égake',
na' benne' ka' žóngake' kan wnnakze' L̲e'.
19 Bzoa X̲anžon' latje chie' ya'abá gan ži'e z̲nna bi'e.
Nakkze' Benne' Wnná Bia' Z̲en l̲áwlegak da' zej den.
20 Le wká'n z̲en X̲anžon', l̲e'e, wbás che ya'abá ka'.

Nakle wbás wale, na' chochle'e, na' žonle kan znne',
na' zze nagle da' ži'e le'e.
21 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka' žejle lo wdile.
Nakle wbás wen žin chie' ka', na' žonle kan žénele' Le'.
22 Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele le'e, ben Dios le'e,
na' zoale yógo'te latje gan znna bi'e Le'.

We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa'.

104

1 We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.

Zente nako' Le', Xana' Dios.
Laže' da' nako' naken yela' xtan, na' yela' zen.
2 Zwakw kwino' yela' baní' ka za lano'.
Bzalo'o ya'abá ka to yo'o laže' chio'.
3 Beno' ližo' lawle nis da' žen' ža'le.
Zkonlo' žin bejw ka' ka to karreta gan ži'o Le', dan' zden lo be'.
4 Zkonlo' žin be' žaken ka wbás chio',
na' yes wzió' ka' ka wen žin chio' ka'.
5 Bzoa chocho' yežlyó nga lo lenen,
na' bi be gak wkwasen'.
6 Bwako' yežlyó nga len nisdo' ka žon to benne' žakwe' za lane',
na' nisen' bwakwn ya'a ka'.
7 Kate' btilo' nisen', na' bezonnjen.
Bebigan' kate' benlen wnnó' zižje.
8 Nisen' dan' bwakwn ya'a ka' bejsóan lo yegw ka',
na' bžinen latjen' da' beno' Le' che nisen'.
9 Bzo' gan ze law chejsóan, na' gan biž gak ten,
nich biž yewakwn yežlyó bižen'.
10 Beno' bej ka', da' ka' žáljgaken žoa'a yégodo' ka',
na' yegw ka' zdégaken ládjwgak ya'a ka'.
11 Lo yegw ka' že'jgak bia yixe' ka' nis,
na' zdoan yela' zbile nis chegak burro yixe' ka'.
12 Byínnedo' ka' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo yag ka' zégaken žoa'a yegw ka',
na' žólgakba' ládjwgak ni'a ná'gaken ka'.
13 Žselo'o yejw zan ya'abá dan' žaken law ya'a ka',
na' želje yežlyón' len da' chawe' da' žono'.
14 Žesgolo' yixe' da' žawgak bia yixe' ka',
na' kwando' ka', da' ka' žawgak benách ka',
na' da' ka' zkóngekle benne' ka' žin nich góngake' yela' waw,
15 na' uba ka', da' ka' žóngake' xis uba wal dan' žonen ga žebégekle benne' ka',
na' olibo ka', da' ka' žóngake' set dan' zgó'ogake' yíchjgake',
na' zoa' da' žóngake' yet nich sóagake' nbángake'.
16 Yag sedro ka' da' zej zen law Ya'a Líbano zzí'gaken nis yejw.
Zej naken chio', Xanto' Dios, dan' gozo' légaken.
17 Lo yag ka' žzíagak byínnedo' ka' xó'ngakba' ka',
na' lo ni'a ná'gaken že'gak liž byinne sigwenya ka'.
18 Zej zoa chibo yixe' ka' law ya'a zen ka',
na' lo bloj ka' zangak ya'a ka' zej zoa bzižo' ka'.

19 Beno' byo' dan' zloe'elen to byo' to byo' che yiz,
na' wbíž nnezlen kate' žala' yenen.
20 Beno' yel, na' kate' ba golen,
na' zžojgak bia yixe' ka'.
21 Zbéžeya'agak bež yixe' ka', žíljgakba' da' gáwgakba'.
Žíljgakba' bia ka' wnnakzo' gáwgakba'.
22 Kate' zla' wbíž, na' žeyéjgakba' lo bloj chégakba', gan ztásgakba' te ža.
23 Naž zžojgak benne' ka', na' žjake' wen žin,
na' žóngake' žin na' zejte žen wbíž.
24 Xanto' Dios, da' zante zej nak da' beno'.
Len yela' žejní'il zente chio' beno' da' ka'.
Nža' yežlyó nga da' ka' beno' Le'.
25 Zoa nisdo' ga na', dan' naken zen, na' zil-le'e,
gan zej yo'o bia zante ka', biado' ka', na' bia zen ka'.
26 Lo nisdon' zej nnita' barkw zen ka',
na' zoa bia zen lo nisdon', bian' beno' Le', nzi' laba' lebiatán.
27 Yógo'te bia ka' žxen láže'gakba' Le',
nich gonno' da' gáwgakba' kate' gala' chégakba'.
28 Znezjon' chégakba', na' zzí'gakban'.
Žónnli'o da' žáwgakba', na' žéljgeklba'.
29 Kate' bi žape chi'o légakba', na' zžébegakba'.
Kate' žekwaso' be' žeká'gakba', na' žátgakba', na' žeyákgakba' bixte yo,
30 san kate' žeselo'o be' chio', na' žebángakba'.
Znezjo' yela' nban kob chegak da' ka' zej zoan lo yežlyó nga.

31 To chi'ize ga'n zen Xanžo Dios.
Žaz laže' Xanžon' da' ka' benkze' Le'.
32 Zwie' yežlyó nga, na' žzon'.
Zgane' ya'a ka', na' zžoj žen che yi' ga na'.
33 Golkza' che Xanžon' xak zoa' nbana'.
Yógo'te ža zoa' nbana' gola' da' we lawa'a Dios chia'.
34 Žak laža'a chaz laže' Xanžon' da' ka' zlab laža'a,
na' žebézela' ni'a che Xana' Dios.
35 Kwia yi'gak benne' dola' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
na' biž soagak benne' ka' zbej yíchjgake' Dios.

We lawa' Xanžo Dios len dot da' naka'.
¡Ga'n zen Xanžon'!

105

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wká'n zen La la'y chie'!
Le wzenle benne' yógo'te yež ka nak da' zen da' bene'.
2 ¡Le gol chie'! ¡Le gol da' wká'n zenle Le'!
¡Le wchálj chegak da' zente ka' da' bene'!
3 ¡Le yebele lo da' nak chie' Le'!

Yógo'te benne' ka', benne' žápegak Xanžon' ba la'ne, žala' yebéle'egekle'.
4 Le nnable Xanžon' gáklene' le'e.
Tža tža le wxén laže' Xanžo Dios.

5-6 L̲e'e, z̲a'só Bran, wen žin che X̲anžon', na' l̲e'e, z̲a'só Jakob, bennen' wží'e',
le wsá' l̲aže' chegak ye l̲a' wak ka', na' da' z̲ente ka' da' bene' L̲e',
na' kan bchi'a l̲aže'e l̲e'e.
7 L̲e' nake' X̲anžon', na' Dios chežo.
L̲e' z̲nna bi'e benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó.
8 L̲a'kze te chegak to mil kwe' benne' ka',
batkle gal̲ l̲aže'e da' wchebe l̲aže'e gone' l̲o diža' da' bene',
9 dižan' da' bénlene' Bran,
dan' bzetj kwine' katen' bi da' bchebe l̲aže'e gone' che Isaak,
10 na' bzoa chochen' ka to da' wnnakze' gon Jakob,
dižan' da' žal̲a' góntezegak benne' Israel ka' ka z̲nnan,
11 dan' bene' katen' wnné': “Chele l̲e'e gonna' yežlyó chegak benne' Kanaán
ka',
dan' gaken to da' wdele l̲o na'gak z̲a'sóle ka'.”
12 Katen' wnníta'gake' nbabze benne' ka',
na' wdágake' l̲o yežlyó nga ka benne' zi'to' ka',
13 na' wdégake' to yež yetó yež,
na' to yežlyó yetó yežlyó,
14 bi be' Dios latje no benne' bi da' gone' chegak benách chie' ka',
na' ni'a chégake' btil̲e' benne' wnná bia' ka'.
15 Gože' l̲égake': “Bi be gonle chegak benne' ka' wžía',
na' bi gonle z̲ia benne' ka' z̲chálj gake' l̲o wlaza' neda'.”
16 Bene' ga gota' to wbín l̲o yežlyón',
na' beké'e yógo'te da' gáwgake',
17 san bsel̲e'e to benne' wnežwe' l̲áwgake',
bennen' nake' Jwsé, bi' na' bété'gake'-be'
nich gakbe' bi' ndo'w che to benne' zi'to'.
18 Bséjwgake' ní'abe' l̲o yežw ka' ladjw blag ka',
katen' bséjwgake'-be' liž ya l̲o yežlyó Egipto,
19 na' zejte gol̲a' gok li da' wnná Jwsé žal̲a' gaken.
Ki goken, bl̲oe'el x̲tiža' X̲anžon' wnnabe' da' li.
20 Naž benne' wnná bia' che yežlyó Egipton' bsel̲e'e to benne' bsane' Jwsé na'.
Bennen' z̲nna bi'e yež zan bsane'-be'.
21 Bzoe'-be' nich gakbe' x̲angak benne' ka' nníta'gake' liže',
na' nich nna bia'be' yógo'te da' nape' l̲e',
22 na' nich til̲be' benne' z̲en ka' che benne' wnná bian' ka žaz l̲áže'kzbe',
na' nich wzejni'ilbe' benne' gole ka' che yežlyó Egipton' nich gákgake' benne'
sina' ka'.
23 Wdé na' bžingak benne' Israel ka' l̲o yežlyó Egipton',
na' wzóa Jakob l̲o yežlyó chegak z̲a'só Kam ka'.
24 Wyánl̲e'egak benne' ka' che X̲anžon' l̲o yežlyón',
na' bene' ga gókgakže' wal̲e ka zej nak benne' ka' bi bl̲é'egekle' l̲égake' chawe'.
25 Ben Dios ga bža'agak benne' Egipto benne' chie' ka',
na' béngake' benne' wen žin chie' ka' z̲ia.
26 Bsel̲e'e Moisés, wen žin chie', l̲awgak benách chie' ka' tz̲en l̲en Aarón,
bennen' wží'e' L̲e'.
27 Dios bi'e benne' chope' ki latje béngake' ye l̲a' wak ka' che ya'abá,
na' ye l̲a' wak z̲en ka' l̲o yežlyó chegak z̲a'só Kam ka'.
28 Bse l̲a' Dios to da' chol̲ dan' bwakwn dot yežlyón',

san benne' Egipto ka' bi béngake' da' wnnakze' L̲e'.
29 Naž bene' ga beyák nis yegw chegak benne' ka' žen,
na' bete' yógo'te bel ka' zej zoaba' l̲o yegw ka'.
30 Besché'e yežlyó chégake' bložka' ga bžinte wnníta'gakba' l̲o liž benne' wnná
bian'.
31 Wnnaze Dios, na' bl̲a'gak zante bi'a che bež ka',
na' bi'a las ka' dot l̲o yežlyó chegak benne' ka'.
32 L̲o wláz nis yejw bsel̲e'e yej nis l̲o yežlyón',
na' l̲ezka' yi' da' bzeyen dot yežlyó chégaken'.
33 Bchinnje' yógo'te lba uba, na' yag higo chégake' ka',
na' bdichje' yógo'te yag ka' zej zen l̲o yežlyón'.
34 Wnnaze', na' bl̲a'gak biche' zo ka',
bia ka' bi gak no benne' wlabe' l̲égakba',
35 na' bdáwgakba' dot yix̲e' ya'a l̲o yežlyó chégaken',
na' bdáwgakba' dot linne da' žonn yežlyón'.
36 Naž bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka',
x̲kwide' ka' zej nakbe' bi' wak ka' chégake'.
37 Bebeje' benne' chie' ka' ga na' zej noe'e mežw plat, na' mežw oro zan.
Bi wzóa no benne' ládjwgake', benne' bi zoe' chawe'.
38 Bebégekle benne' Egipto ka' katen' bžójgake' ga na', dan' bžébel̲e'egake'
l̲égake'.
39 Bzal̲a' Dios to bejw da' wló'on benne' chie' ka' z̲ol̲,
na' to yi' da' bsa'nín' l̲égake' žel.
40 Wnnábgekle' Dios, na' bsel̲e'e bežjw yix̲e' ka' nich gáwgake'-ba',
na' bene' ga béljegekle' yet da' bžojen ya'abá.
41 Bsaljwe' to yej x̲e, na' bžoj nis
da' wdén l̲o yežlyó bižen' ka to yegw nis.
42 Ki ben Dios dan' bejsá' l̲aže'e diža' la'y chie'
da' bchebe l̲aže'e gone' che Bran, wen žin chien'.
43 Bebeje' benne' ka' wžíe' l̲o yežlyó Egipton',
na' bebégekle' dan' gok yel̲a' ba nez z̲en chégake'.
44 Bnez̲jwe' benne' chie' ka' yežlyó chegak benne' yezika' yež ka',
na' da' wdápegak benne' yež ka' beyaken chegak benne' chie' ka',
45 nich gápegake' x̲tiže'e ba la'ne,
na' góngake' ka nak da' wnnakze' L̲e'.

¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

106

1 ¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

Le ye' X̲anžo Dios: "Žóx̲keno'", dan' nake' chawe',
na' dan' žeyache' l̲áže'tezle' žo'o.
2 ¿Noz̲kze benne' gak wl̲oe'ele' kan zej nak yel̲a' wak z̲ente ka' da' ben X̲anžon'?
¿Noz̲kze benne' gak wká'n z̲ene' L̲e' kan žal̲a' gonžo?
3 Ba nez z̲en naken chegak benne' ka' žóngake' da' chawe',
benne' ka' žóntezgake' da' žénele' L̲e'.

4 Bejsá' l̲aže' chia', X̲ana' Dios, kate' žon chawo'o benne' chio' ka'.

Da yesló' neda', nich gak le'ela'
5 da' chawe' da' gono' ni'a chegak benne' ka' wžío' Le',
na' nich yebela' kate' gak chegak benne' chio' ka' yela' ba nez,
na' nich yebélenla' benách chio' ka'.
6 Bento' dola' tlebe kan bengak xa xna' wdé cheto' ka'.
Bento' da' zinnj, na' bento' da' bi naken chawe'.
7 Kate' wnníta'gak xa xna' wdé cheto' ka' lo yežlyó Egipton',
bi blab láže'gake' chegak yela' wak che ya'abá ka' da' beno' Le'.
Bi bejsá' láže'gake' ka beyache' láže'le'elo' légake',
san bží'igake' chio' žoa'a nisdon' nzin' Nisdo' Xna.

8 San Dios beslé' benách chie' ka' nich ga'n zen La la'y chie',
na' nich wloe'ele' law ka nak yela' wak chie' Le'.
9 Btile' Nisdo' Xna na', na' bebižen.
Wdegak benách chie' ka' gachje lawle nisdon' lo yo biž.
10 Beslé' benách chie' ka' lo na'gak benne' ka' bi blé'egekle' légake' chawe',
na' bebeje' légake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' légake'.
11 Naž nisdon' bwakwn benne' ka' bi blé'egekle' légake' chawe'.
Bi bga'n nitó benne' chegak benne' ka'.
12 Naž benne' chie' ka' bejlé'gake' xtiža' Dios,
na' bélgake' da' be láwgake' Le'.

13 Ka' gaze gol láže'gake' da' ka' bene'.
Bi wlézgake' nich lé'egekle' da' gon Dios,
14 san wzé láže'gake' to da' zinnj lo latje dachen',
na' béngake' ga bža'a Dios le'e yixen'.
15 Wdé na' bnezjw Dios da' wnnábgekle' Le',
san bsele'e ládjwgake' to da' beten zángake'.
16 Bgé'egekle' Moisés gan wnníta'gake',
na' lezka' Aarón, Bennen' wžé Xanžo Dios na'kze.
17 Naž wyaljw yežlyón', na' bwakwn Datán,
na' lezka' benne' ka' bénlengake' Abiram tzen.
18 Naž wzén yi' gan zej ndobe benách chie' ka',
dan' bzeyen benne' wen da' zinnj ka'.
19 Béngake' to lo'a zan Ya'a Horeb da' goken to bež da' naken ya oro,
na' bzoa zíbgake' law lo'a oro na'.
20 Ki bebéj yíchjgake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá,
nich wká'n zéngake' to lo'a oro, da' naken ka to bež žawba' yixe'.
21 Gol láže'gake' Dios, Bennen' beslé' légake',
Bennen' bene' yela' wak zente ka' lo yežlyó Egipton',
22 na' bene' yela' wak ka' che ya'abá lo yežlyó chegak za'só Kam ka',
na' da' ka' zchébegaken žo'o žoa'a Nisdo' Xna.
23 Naž gok laže' Dios wžía yi'e benne' chie' ka',
san Moisés, bennen' wžé Dios, bzoa kwine' law Dios
nich wzóa žie' yela' zža'a che Dios,
na' bene' ga bi wžía yi' Dios benne' ka',
24 san bzóagake' chela'ale yežlyó xtanle'e dan' gónele Dios wnezjwe' légake',
na' bi bejlé'gake' xtiža' Dios.
25 Wnnétezgake' che Dios lo yo'o laže' chégake' ka',
na' bi bze nággake' da' wnná Xanžo Dios.

26 Che l̲en bzetj kwine' gone' benne' ka' z̲ia,
gone' ga gatgak benne' ka' l̲o latje dachen',
27 na' gone' ga yedoé'egekle benách chie' ka' l̲awgak benne' ka' wnníta'gake'
yežlyón',
na' yeslase' l̲égake' ladjw benne' ka'.
28 Naž béngake' toze diža' l̲en benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' lo'a dan' nzin' Baal-peor.
Bdáwgake' biado' ka' bétgake' l̲awgak dios gat ka'.
29 Béngake' ga bža'a Dios ni'a che da' béngake',
na' bl̲a' to yižwé' z̲en da' beten zangak benne' ka'.
30 Naž wzó ža' Finées, to bx̲oz, na' bete' to benne'
ne žone' dol̲a', na' wžé' ži yižwé' z̲en na'.
31 Dan' ben Finées wz̲í' Dios ka to da' žeyón chawen' benne' ka',
dan' wl̲oé'e l̲awn l̲awgak yógo'te kwe' benne' ka'.
32 L̲ezka' béngake' ga bža'a Dios žoa'a bej nis da' nzin' Meribá,
na' bi gok chawe' che Moisés ni'a che dan' béngake'.
33 Ni'a che dan' béngake' gok Moisés yichj ža'a,
na' wdetle ben Moisés da' kegle.
34 Kate' wyó'ogake' l̲o yežlyó nga bi bchínnjgake' yež ka',
kan bchi'le Dios l̲égake' góngake',
35 san bénl̲engake' benne' yež ka' tz̲en,
na' bsédgekle' góngake' ka žongak benne' yež ka',
36 na' bka'n z̲éngake' lo'a ka' chegak benne' ka',
dan' benen ga bžia yi' Dios benne' chie' ka'.
37 Bétgake' bi' byodo' ka', na' bi' no'le chégake' ka' l̲awgak lo'a chegak be' x̲iwe'
ka',
38 na' bláljgake' žen chegak bi' že'ndo' ka',
bi' ka' bi na' góngakbe' dol̲a', bi' ka' bétgake' l̲awgak lo'a ka' chegak benne'
Kanaán ka',
na' gok sban yežlyón' ni'a che žen chegak x̲kwide' ka'.
39 Da' ka' béngake' bka'ngaken l̲égake' sban,
na' wléj yíchjgake' Dios l̲en da' béngake'.
40 Che l̲en bžá'al̲e'e Dios benách chie' ka',
na' bi bl̲e'ele' chawe' benne' ka' zej nake' chekze'.
41 Naž bdie' benne' chie' ka' l̲o na'gak benne' yež ka',
na' benne' ka' z̲žá'agake' benách ka' che Dios wnná biá'gake' l̲égake'.
42 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' l̲égake' chawe' bsaka' zí'gake' benách ka' che Dios.
Bzéx̲jwgake' l̲égake' l̲o yel̲a' wnná bia' chégake'.
43 Zante chi'i Dios beslé' benách chie' ka'
san bží'igake' che da' ka' gože' l̲égake',
na' wbága'gake' dol̲a' dan' béngake' da' z̲innj.
44 L̲a'kze ki béngake', kate' wžé' zédgekle', Dios bwie' da' wz̲áka'gake',
na' benle' che da' bl̲ížgake' L̲e',
45 na' bejsá' l̲aže'e dižan' da' bénlene' benne' ka',
na' beyát l̲aže'e che yel̲a' z̲ža'a chie' dan' z̲ente nak yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
46 L̲ezka' bene' ga beyache' l̲áže'gekle benne' ka' benách chie' ka',
benne' ka' bché'gake' l̲égake' zej nžeje'.

47 Beslá neto', X̲anto' Dios.
Bebéj neto' ladjw benne' zi'to' ka',

nich wká'n z̲ento' La la'y chio' Le',
na' nich yebé l̲e'elto' l̲o da' žol̲to' chio'.

48 ¡Ga'n z̲en X̲anžon',
Bennen' nake' Dios chegak benne' Israel ka',
ža ni'te, na' to chi'ize!

Yógo'te benne' ka' žal̲a' nnágake':
“Ka'kze gaken.”

¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

107

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžon', dan' nake' Benne' chawe'!
¡To chi'ize nake' Benne' ži'i l̲aže'!

2 Da' ni žal̲a' nnagak benne' ka' ba beya'w X̲anžon',
benne' ka' beslé' l̲o na'gak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' l̲égake' chawe'.
3 Bebeje' l̲égake' ládjwgak benne' yež zi'to' ka',
yež ka' zej žen' gan z̲l̲a' wbíž, na' gan ženen,
na' gan za' be' zag, na' gan z̲de wbíž byo' zag ka'.

4 Bal̲ benne' ka' wdágake' l̲e'e yix̲e' gan bi zoa nez,
na' bi bžél̲gekle' yež gan sóagake'.
5 Wdóngake', na' wbíl̲gake',
na' biž wzóa da' wx̲én l̲áže'gake'.

6 Naž l̲o da' wz̲áka'gake' bl̲ížgake' X̲anžon',
na' beslé' l̲égake' l̲o da' wz̲áka'gake'.

7 Bnnite'e l̲égake' to nez l̲i,
nich chjake' to yež gan sóagake'.

8 Žal̲a' we l̲áwgake' X̲anžon'
dan' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

9 Z̲we'je' benne' ka' z̲bíl̲gake',
na' z̲wawe' benne' ka' z̲dóngake' nich sí'gake' da' chawe' chie'.

10 Bal̲ benne' ka' wnníta'gake' l̲o da' chol̲, na' gan gok z̲ož gátgake'.
Gókgake' ka benne' zej nyejwe' liž ya gan zej nžeje' do ya, na' z̲záka'l̲e'egake',
11 dan' bží'igake' che x̲tiža' X̲anžon',
na' bzóagake' chel̲a'ale da' bzejní'il Dios z̲ente l̲égake'.
12 Bedó l̲áže'gake' l̲o žin zi'il̲e'e da' béngake'.
Bchégwgake' z̲an ywa' da' zej noe'e,
na' bi wzóa no benne' gákl̲ene' l̲égake'.

13 Naž l̲o da' wz̲áka'gake' bl̲ížgake' X̲anžon',
na' beslé' l̲égake' l̲o da' wz̲áka'gake'.

14 Naž bebeje' benne' ka' l̲o da' chol̲, na' gan gok z̲ož gátgake,
na' bzoz̲je' do ya ka' da' zej nžeje'.

15 Žal̲a' we l̲áwgake' X̲anžon' dan' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

16 Bchinnje' dan' bséjwgaken benne' ka' da' zej naken ya bronse,
na' bzoz̲je' bar ya ka' da' byéchjgeklen l̲égake'.

17 Bal̲ benne' ka' wdá'gake' yižwé' ka',
na' wz̲áka'gake' ni'a che dol̲a' wbága'gake',
na' ni'a che da' z̲innj ka' da' béngake'.
18 Bgótgekle' da' že'j žáwgake', na' wzóagake' gátgake'.

19 Naž l̲o da' wz̲áka'gake' bl̲ížgake' X̲anžon',
na' beslé' l̲égake' l̲o da' wz̲áka'gake'.

20 L̲e' bsel̲e'e x̲tiže'e chegak benne' ka', na' beyone' l̲égake',
na' beslé' l̲égake' l̲o yel̲a' got.

21 Žal̲a' we l̲áwgake' X̲anžon' dan' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

22 Žal̲a' yé'gake' L̲e': “Žóx̲keno'”,
na' gótgake' bia beždo' ka' l̲awe' L̲e',
na' l̲o yel̲a' žebele chégake' žal̲a' gól̲gake',
na' wzéngekle' benách ka' kan nak da' bene'.

23 Bal̲ benne' ka' wdégake' l̲o nisdo' l̲o barkw z̲en ka',
benne' ka' žóngake' žin l̲o nisdo'.
24 Bl̲é'egekle' da' z̲en ka' da' žon X̲anžon',
da' ka' žone' l̲o nisdo', da' žóngaken ga žebánležo.
25 Wnnaze X̲anžon', na' wzó l̲aw žak be' bdone',
na' wyás nis z̲gó'nl̲e'en l̲o nisdo'.
26 Wžengak barkw ka' ka l̲aw ya'a z̲en da' naken nisdo',
na' bedínngaken l̲o da' naken gže'l l̲aw nisdon'.
27 Bejchégwgake' na' bejlétgake' nile bejlétgake' na'le kan žongak benne' ka' želzožle',
na' da' zej nsedle' bi gókl̲enen l̲égake'.

28 Naž l̲o da' wz̲áka'gake' bl̲ížgake' X̲anžon',
na' beslé' l̲égake' l̲o da' wz̲áka'gake'.

29 L̲e' bzoa žie' be' bdone' dan' žaken,
na' wžé' ži nis da' z̲go'nen che nisdon'.
30 Bebél̲e'egekle' dan' bga'n ži nis z̲go'nen,
na' Dios bchi'e l̲égake' dot chawe' gan zjake'.

31 Žal̲a' we l̲áwgake' X̲anžon' dan' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

32 Žala' wzéngekle' benne' ka' zej ndobe' chie' Le' ka nak yela' zen chie',
na' we láwgake' Le' gan zej ndobe benne' gole ka', benne' znna biá'gake'.

33 Ben Xanžon' ga wbižgak yegw nis ka',
na' bsejwe' bej nis ka'.
34 Gan goc yo ya'a beyonen' yo biž,
ni'a che da' bi nak chawe' da' bengak benne' ka' wnníta'gake' ga na'.

35 Gan nak yo biž beyonen' yo nis,
na' yo yej beyonen' gan žal nis.
36 Bnnite'e benne' ka' ga na', benne' wdóngake',
na' béngake' to yež gan sóagake'.
37 Gózgake' yežlyón' na' bedá'gake' lba uba ka' ga na',
na' bezí'le'egake' linne chen.
38 Dios ben chawe'e benne' ka', na' wyánle'egak xkwide' chégake' ka',
na' bene' ga bgólele'egak bia yixe' chégake' ka'.

39 Kate' benne' wnná bia' ka' bsaka' zí'gake' benne' ka',
na' wdetlen wnná biá'gake' légake',
na' béngake' légake' da' zia,
40 bka'n Dios benne' wnná bia' ka' ka'ze,
na' bene' ga wdágake' le'e latje dach gan bi zoa nez.
41 Beslé' benne' yache' ka' lo yela' yache' chégake',
na' bzánli'e zi'ngak benne' ka' ka žangak zila' ka'.
42 Kate' blé'egekle benne' chawe' ka' da' ki, na' bebéle'egekle',
san benne' wen da' zinnj ka' bi be gok nnágake'.
43 Benne' sina' ka' žala' wláb láže'gake' che da' ki,
na' žala' yeyónbia'gake' ka nak yela' ži'i laže' zen che Xanžon'.

108

1 Zoakze lázda'wa', Dios.
Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' we lawa' Le'.
2 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e zgol-le da' žól-lento' ka', na' arpa ka'.
Zildo' yebankza'.
3 Wká'n zenkza' Le' ladjw benne' chio' ka', Xana' Dios.
Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka',
4 dan' yela' žeyache' laže' chio' nakžen zen ka ya'abá,
na' da' li chio' nakžen zen ka bejw gasj ka'.

5 ¡Ga'n zenkzo' ya'abá, Dios!
¡Yela' zen chio' zla' lawn dot yežlyó nga
6 nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'!

Beslá légake' len yela' wak chio', na' bechebe chia'.

7 Lo latje la'y chie' wnná Dios: “Yebekzla' neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka',
na' wžixa' chele yežlyó da' žen' kwit yegw Sukot.
8 Yežlyó Galaad naken chia',
na' yežlyó chegak za'só Manasés.

Yežlyó chegak za'só Efraín naken ka to lapa' da' žape chi'in yichja'.
Yežlyó chegak za'só Judá naken gan znna bi'a.
9 Yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to ziga' ya da' nžan' nis wná'a.
Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na' zela' gol.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea ka'."

10 ¿Noz benne' wchi'e neda' nich tíl-lena' yež zoa to ze'e sibe da' žape chi'in?
¿Noz benne' wchi'e neda' nich tíl-lena' benne' Edom ka'?
11 ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' bzoakzo' neto' chela'ale,
na' bi wyéjleno' benne' cheto' ka', benne' ka' žjake' lo wdile.
12 Goklen neto' nich gak tíl-lento' benne' ka' zdíl-lengake' neto',
dan' dáche'ze gak gáklengak benne' ka' neto'.

13 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdíl-lengake' žo'o.

109

1 Xana' Dios, zka'n zena' Le'.
Bi ga'no' žize,
2 dan' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wen laže' ka', znnégake' chia' neda'.
Znnégake' chia' da' wen laže'.
3 Lo yela' zža'a chégake' zej nyechjle' neda', na' znnégake' chia'.
Zdíl-lengake' neda', na' bi be bena' chégake'.
4 La'kze bži'ila' benne' ka', na'a žéchjgekle' neda', na' zdíl-lengake' neda',
san neda' znnabla' Le' gon chawo'o benne' ka'.
5 La'kze bena' neda' da' chawe' chegak benne' ka', žóngake' neda' zia.
La'kze bži'ila' légake' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
6 Bzoa to benne' wen da' zinnj nich wchi'a laže'e benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' ben ga soa to benne' wži'e chégake', bennen' wloe'ele' law zia da' zej nbage'e.
7 Katen' wchi'a laže'e légake', ben ga gak bia' zia da' zej nbage'e.
Bloe'el naken dola' da' znnábgake' lawo' Le'.
8 Ben ga gakgak nbabze ža sóagake' nbángake',
na' benn che benne' yoble da' wdápegake'.
9 Bka'n zí'ngake' ka' bi' wzebe ka',
na' ga'ngak zó'legake' no'le wzebe.
10 Ben ga gakgak zí'ngake' ka' benne' zdágakze'
nich nnábgekle' no benne' bi da' gonne' chégake',
na' ben ga žélgake' yet da' gáwgake' zíto'le gan zoa lížgake' da' nbia yin'.
11 Ben ga cho'o da' nápegake' lo na' bennen' bsane' légake' mežw.
Ben ga yeka'gak benne' zi'to' ka' da' ka' béngake'.
12 Ben ga bi soa no benne' yeyache' láže'le' légake',
na' bi soa no benne' yeyache' láže'le' bi' wzebe chégake' ka'.
13 Ben ga kwia yi'gak za'sógake' ka',
na' biž soa no za'sógake', bin' labe' kan légake'.
14 Bejsá' laže' che da' zinnj da' bengak xa xtó'gake', Xana' Dios,
na' bi wsolo' dola' da' wbága'gak xná'gake'.
15 Bejsá' láže'teze da' zinnj da' béngake',

san biž chejsá' l̲ažo'o benne' ka',
16 dan' bi bejsá' l̲áže'gake' yeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka'.
Bsáka'gake' benne' yache' ka', na' benne' gaxjw ka',
na' benne' ka' wz̲áka'gake', na' bétgake' l̲égake'.
17 Wyáz l̲áže'gake' wnnégake' chegak benách ka'.
Ben ga nnégak benách ka' chégake'.
Bi gok l̲áže'gake' nnábgake' gak chawe' chégake'.
Ben ga bi soa no benne' nnable' gak chawe' chégake'.
18 Da' z̲ia da' žóngake' naken ka to da' žákwgake',
dan' wyó'on l̲é'egake' ka nis da' wé'jgake',
na' wyó'on žit chégake' ka set da' bdáwgake'.
19 Ben ga tá'tezen l̲égake' ka to laže' yicha' da' nákwgake',
na' ka to x̲páygake' da' nžejen l̲í'agake'.

20 Da' ni gaken chégake' to da' yebí'i X̲anžo Dios chegak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda',
na' da' chiz̲jwe' benne' ka' z̲nnégake' chia'.

21 X̲ana' Dios, gokl̲en neda' nich gak chia' da' chawe'.
Beslá neda' dan' žeyache' l̲áže'l̲e'e'lo' benách ka',
22 na' dan' z̲záka'l̲i'a, na' žiážjela',
na' žak zi' l̲áz̲da'wa'.
23 Z̲de chia' kan z̲de che to z̲ol̲ kate' žen wbíž.
Žak chia' kan žak che to biche' zo katen' z̲che' to be' l̲eba'.
24 Žat z̲iba' dan' žona' wbás,
na' nžítl̲i'a dan' bi be žawa'.
25 Naka' ka to da' žon dítjgekle'.
Z̲wíagake' neda', na' z̲ta yíchjgake' nich gon dítjgekle' neda'.
26 Gokl̲en neda', X̲ana' Dios.
Beslá neda' dan' žeyache' l̲áže'lo' benách ka'.
27 Ben ga gákbe'egekle' Le' žákl̲eno' neda',
na' Le', X̲ana' Dios, benkzo' da' ni.
28 Bi be žéke'la' cha' z̲nnégake' chia', cha' Le' žon chawo'o neda'.
Wzó ža', na' ben ga yedoé'egekle benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe',
san ben ga yebela' neda', benne' wen žin chio'.
29 Ben ga yedoé'egekle benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda',
na' ben ga chíx̲gekle' to chi'ize.

30 Dot l̲aža'a gol̲kza' da' we l̲áwl̲i'a X̲anžo Dios.
Wká'n z̲ena' L̲e' ládjwgak benne' zan ka'.
31 L̲e' zoe' kwit l̲i ža chegak benne' yache' ka',
nich yeslé' be' da' zej nakkze' l̲o na'gak benne' ka' z̲chóggake' chégake' gátgake'.

110

1 X̲anžo Dios gože' X̲ana':
"Wžé' kwita' l̲i ža gan ži'a neda',
na' zejte ža gona' ga benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' Le' chawe' wzóa z̲íbgake' x̲ni'o."

2 Gan zo' yež Sión, gonn X̲anžon' yel̲a' wnná bia' chio'.
Z̲nne': "Wnná bia' benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' Le'.

3 Lo ža kate' wzetjo' benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe',
dot láže'gak benne' chio' ka' wdé kwíngake' lo no'o,
ka žon xle'l zílele, da' žakwn ya'a la'y chia' ka'.
Kikze yeyák yiz kwide' chio' tža tža."
4 Bchebe laže' Xanžon', na' bi wché'e xtiže'e, wnné':
"To chi'ize nako' bxoz kan gok bxoz Melkisedek."
5 Zoa Xanžon' kwito' li ža gan zo'.
Kate' že'e, na' wžía yi'e benne' wnná bia' ka'.
6 Choge' chegak benne' yógo'te yež ka' gátgake', na' gote' benne' zante yež ka'.
Wžía yi'e benne' ka' znna biá'gake' do zente yežlyó.
7 Ye'je' nis yégodo' da' zoan žoa'a nez,
na' yeyák yela' wale chie'.

111

1 Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios tzen len benne' chawe' ka',
benne' zej ndobe' chie' Le'.
2 Da' zenle'e zej nak da' ka' ben Xanžo Dios,
na' yógo'te benne' ka', benne' žaz láže'gake' da' ka' žone' zlab láže'gake' da' ka'.
3 Yela' baní', na' yela' zen zej nžagen da' žone' Le',
na' to chi'ize zoa da' chawe' chie'.
4 Žone' ga žejsá' láže'žo yela' wak zente da' žone'.
Xanžo Dios nake' zen laže', na' žeyache' láže'le' benách ka'.
5 Zwawe' benne' ka' zžébegake' Le',
na' to chi'ize žejsá' laže'e diža' da' bénlene' benách ka'.
6 Bloe'ele' benne' chie' ka' yela' zen che da' bene'.
Znezjwe' benne' chie' ka' da' zej nape benne' zi'to' ka'.
7 Li laže', na' chawe' zej nak da' ka' žone'.
Li laže' zej nak yógo'te da' ka' wnnakze' Le'.
8 To chi'ize zóatezgak da' ka' bchi'le' žo'o.
Lo da' li, na' lo da' li laže' bene' yógo'tegaken.
9 Bsele'e to benne' weslá nich beslé' benne' chie' ka'.
To chi'ize bzoa choche' xtiže'e da' bénlene' žo'o.
Da' zen, na' da' zžébežo nak La la'y chie'.
10 Nich so lawžo gápežo yela' žejni'ile, žon byene žébežo Xanžo Dios.
Žejní'igekle binlo yógo'te benne' ka' žóngake' ka nak da' wnnakze' Le'.
To chi'ize žala' wká'n zenžo Le'.

112

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!

Ba nez zen naken che bennen' zžebe' Xanžo Dios,
na' žaz laže'e gone' da' bchi'le' žo'o.
2 Za'só bennen' nna biá'gake' yežlyó nga,
na' gak chawe' chegak benne' chawe' ka'.
3 Da' zan da' de, na' yela' wnni'a zej yo'on liž bennen'
na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.
4 Žsa'ní' to yi' lo da' chol gan zej nnita' benne' li laže' ka',
benne' ka' zej nake' zen laže', na' chawe',
na' žeyache' láže'gekle' benách ka'.
5 To benne' chawe' žeyache' láže'le' benách ka', na' žsane' légake' mežw.

Lo da' chawe' zkonle' žin da' yo'o lo ne'e.
6 Che len bi be wkwás le' lo latje gan zoe',
na' to chi'ize chejsá' láže'gak benách ka' le'.
7 Bi žebe' kate' yenle' žak da' bi nak chawe' che da' yo'on lo ne'e.
Zga'n choch lázda'we' dan' žxen laže'e Xanžo Dios.
8 Zoa chawe' lázda'we', na' bi be zžebe'
na' zejte ža le'ele' gak kan žak laže'e chegak benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe'.
9 Zchise' da' nape', na' znezjwe' da' gáklenen benne' yache' ka',
na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.
Ga'n zen yela' wnná bia' chie'.
10 Le'el benne' wen da' zinnj da' ni na' ge'ele le'.
Gáwya'ate laye'e, na' kwe' zedle'.
Nitle da' zze láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.

113

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
Le'e, wen žin chie', ¡le wká'n zen La la'y chie'!
2 ¡Ga'n zen La la'y che Xanžo Dios, na'a ža, na' to chi'ize!
3 ¡Ga'n zen La la'y che Xanžo Dios, gan zla' wbíž ga žinte gan ženen!
4 ¡Ga'n zen Xanžo Dios lawle yógo'te yež ka', na' lawle ya'abá že' yela' zen chie'!

5 ¿Nozkze benne' nake' zen ka nak Xanžo Dios,
Bennen' znna bi'e ya'abá na'le?
6 Dios žon kwine' gaxjw laže' nich gak le'ele'
da' de zan ya'abá, na' lo yežlyó.
7 Dios žechise' benne' yache' lo bixte yo,
na' žebeje' benne' nyache' laže' lo da' zzáka'li'e,
8 na' žone' ga že'gak benne' ki ladjw benne' blo ka',
benne' ka' znna biá'gake' benne' chie' ka'.
9 Žone' ga zoa no'le wbíž ládjwgak xkwide' chekze' ka'.
Žebele no'len' dan' nake' xna'gak xkwide' chie' ka'.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

114

1 Kate' bžojgak benne' Israel ka' lo yežlyó Egipto,
bžojgak za'só Jakob lo yežlyó chegak benne' zi'to' ka'
2 na' gokgak za'só Judá ka to yo'o gan zbez Dios,
na' gokgak benne' Israel ka' gan znna bi'e.
3 Ble'el Nisdo' Xna da' ni, na' bzonnjen,
na' wdé xkože'l yegw Jordán.
4 Wxíte'gak ya'a zen ka' kan žxíte'gak chib ka',
na' wxíte'gak ya'ado' ka' kan žxíte'gak chibdo' ka'.
5 ¿Biz gok chio', nisdon', dan' bzonnjo'?
¿Biz gok chio', yegw Jordán, dan' wdío' xkože'l?
6 Le'e, ya'a zen ka', ¿biz chen' wxíte'le ka žxíte'gak chib ka'?
Le'e, ya'ado' ka', ¿biz chen' wxíte'le kan žxíte'gak chibdo' ka'?
7 Žzo' yežlyó law Xanžo Dios, law Dios na' che Jakob.
8 Dios na'kze bene' ga beyák yej xen' to bej nis,

na' bene' ga beyák yej to gan žal nis.

115

1 Kege kwinto', Xanto' Dios, kege kwinto', san Le'
žala' wká'n zento' ni'a che yela' ži'i laže' chio', na' yela' li laže' chio'.

2 ¿Biz chen' znnábgekle benne' zi'to' ka' neto'?
Znnágake': "¿Gaz zoa Dios chele?"
3 Dios chežo zoe' ya'abá.
Žone' da' žaz láže'kze' gone'.
4 Dios ka' chegak benne' zi'to' ka'
zej naken lo'a ka' da' zej naken plat, na' oro,
da' ka' nongak lo na'gak benne' ka'.
5 Zoa žoá'agaken, san bi znnégaken.
Zoa yej láwgaken, san bi zlé'egeklen.
6 Zoa nággaken, san bi žéngeklen.
Zoa zína'gaken, san bi zlé'egeklen.
7 Zoa ná'gaken, san bi be ztágaken.
Zoa ní'agaken, san bi zdágaken.
Bi zžoj chí'igaken lbá'gaken.
8 Kan zej naken, nakgak benne' ka' béngake' lo'a ka',
na' lezka' benne' ka' žxen láže'gake' légaken.
9 Le wxén laže' Xanžon', le'e, benne' Israel ka'.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.
10 Le wxén laže' Xanžon', le'e, bxoz ka' che Dios, le'e nakle za'só Aarón.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.
11 Le wxén laže' Xanžon', nole le'e zka'n zenle Le'.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.
12 Xanžon' žejsá' laže'e žo'o, na' gon chawe'e žo'o.
Gon chawe'e benne' Israel ka'.
Gon chawe'e bxoz chie' ka' zej nake' za'só Aarón.
13 Gon chawe'e benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,
benne' blo ka', na' benne' gaxjw laže' ka'.
14 Gon Xanžon' ga changak zi'nle ka',
na' changak zi'ngak xkwide' byo chele ka'.
15 Xanžon' gon chawe'e le'e.
Benkze' Le' ya'abá, na' yežlyó nga.
16 Che toze Xanžon' nak ya'abá,
san bnezjwe' benne' ka' yežlyó nga.
17 Benne' gat ka' bi gak we láwgake' Xanžon',
na' bi gak benne' ka' zej die' yežw ba,
18 san žo'o, benne' ban ka', wká'n zenžo Xanžon', na'a ža, na' to chi'ize.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen Le'!

116

1 Nži'ila' Xanžo Dios dan' benle' chi'a,
na' dan' wnnabla' Le'.
2 Dan' bze nage' chia',
che len wliža' Le' xak zoa' nbana'.

3 Wžé' zedla' ni'a che yeḻa' got,
na' wžeba' zoa' choa'a ḻo yi' gabíl.
Wžé' zedla', na' wẓáka'ḻi'a.
4 Naž bḻiža' Xanžo Dios, na' wnnía':
"Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'."
5 Xanžo Dios nake' chawe', na' ži'i ḻaže'.
O', Dios chežo žeyache' ḻáže'le' žo'o.
6 Žape chi'ikze Xanžon' benne' gaxjw ḻaže' ka'.
Katen' wžé' zedla' beslé' neda'.
7 Ḻe' ben choche' neda', na' na'a zoa' chawe',
dan' Xanžon' žon chawe'e neda'.

8 Le', Xana' Dios, besló' neda' ḻo na' yeḻa' got,
nich biž kweže we'a, na' nich bi chejchégoa'a.

9 Gona' da' ye' Xanžo Dios neda'
gan zej nnita' benne' ka' zej zoe' nbángake'.
10 Bejḻi'a chie', na' bchaḻja' chie' ḻa'kze wẓáka'ḻi'a,
11 na' ḻo yeḻa' zžebe chia', wnnía':
"Zej nak yógo'te benne' ka' benne' wen ḻaže' ka'."
12 ¿Biẓkze gak yebi'ikza' che Xanžo Dios
ni'a che yógo'te da' chawe' da' bene' chia'?
13 Si'a ḻo ne'e Ḻe' yeḻa' weslá,
na' wḻiža' La la'y che Xanžo Dios.

14 Na'a gona' da' ka' wchebe ḻaža'a ḻaw Xanžon'.
Gonan' ḻawgak yógo'te benne' chie' ka'.

15 Xanžo Dios ži'e wnné yoe
ni'a chegak benne' chie' ka' dan' žátgake'.

16 Xana' Dios, da' li naka' wen žin chio'.
Naka' wen žin chio', na' ẓi'n no'le wen žin chio'.
Le' bzoẓjo' da' bžejen neda'.
17 Da' wká'n ẓena' Le' gaken ka to biado' da' gota' ḻawo' Le',
na' wká'n ẓena' La la'y chio' Le', Xana' Dios.

18 Ḻaw Xanžo Dios gona' da' ka' bchebe ḻaža'a chie'.
Gonan' ḻawgak yógo'te benne' chie' ka'.

19 Gonan' ḻa' ḻi'a liž Xanžo Dios
dan' žen' ḻo yež Jerusalén.

¡Ga'n ẓen Xanžo Dios!

117

1 ¡Le wká'n ẓen Xanžo Dios, ḻe'e, benách yež ka'!
¡Le wká'n ẓene' Ḻe', ḻe'e, yógo'te benách ka'!

2 Ẓente nak yeḻa' ži'i ḻaže' chie', na' kan nži'ile' žo'o, na' to chi'ize zoa yeḻa' ḻi ḻaže' chie'.

¡Le wká'n z̲en X̲anžon'! ¡Ga'n z̲en L̲e'!

118

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' l̲áže'le' žo'o!

2 Žal̲a' nnagak benne' Israel ka':
"¡To chi'ize žeyache' l̲áže'le' žo'o!"
3 Žal̲a' nnagak z̲a'só Aarón ka':
"¡To chi'ize žeyache' l̲áže'le' žo'o!"
4 Žal̲a' nnagak benne' ka' z̲žébegake' X̲anžo Dios:
"¡To chi'ize žeyache' l̲áže'le' žo'o!"
5 Katen' wžé' zedla' bliža' X̲anžo Dios.
Bechebe X̲anžon', na' beslé' neda' l̲o dan' bex̲wn neda'.
6 Zoal̲en X̲anžon' neda', na' batkle žeba'
bi da' gongak benne' ka' chia' neda'.
7 Zoal̲en X̲anžon' neda', na' L̲ekze' žákl̲ene' neda'.
Che l̲en l̲e'ela' chejchégwgak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda'.
8 Chawe' nak wx̲én l̲áže'žo X̲anžo Dios,
na' kege wx̲én l̲áže'žo benne' ka'.
9 Chawe' nak wx̲én l̲áže'žo X̲anžo Dios,
na' kege wx̲én l̲áže'žo benne' wnná bia' ka'.
10 Byéchjgekle benne' yógo'te yež ka' neda',
san l̲o La la'y che X̲anžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
11 Byéchjgekle' neda', na' bséjwgake' neda' le'jle,
san l̲o La la'y che X̲anžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
12 Byéchjgekle' neda' ka žongak bzoje ka',
na' gok yel̲a' zža'a chégake' ka to yi' da' z̲zeyen yix̲e' yeche' biž,
san l̲o La la'y che X̲anžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
13 Bžíga'gake' neda' nich chejchégoa'a
san gokl̲en X̲anžo Dios neda'.
14 Nak X̲anžo Dios ka to yo'o gan zoa chawa'a,
na' gól̲teza' chie' L̲e', dan' L̲ekze' žeslé' neda'.
15 Žol̲gak benne' chawe' ka' l̲o yel̲a' žebele chégake' dan' žeslá X̲anžon' l̲égake'.
L̲en yel̲a' wak z̲en žon X̲anžo Dios da' z̲ente ka'.
16 Z̲ente nak yel̲a' wak che X̲anžo Dios.
Da' z̲ente ka' žon yel̲a' wak z̲en che X̲anžon'.
17 Bi gata', san soa' nbana',
na' wzenla' benne' ka' ka zej nak da' ka' ben X̲anžon'.
18 Bsaka' zi'l̲e'e X̲anžon' neda',
san bi bdie' neda' l̲o na' yel̲a' got.
19 Bsaljw gan cho'ogak benách ka' yodo' che X̲anžo Dios,
na' choa'a ga na', na' wká'n z̲ena' X̲ana' Dios.
20 Zoa nga gan žo'ožo l̲aw X̲anžo Dios,
na' žo'ogak benne' chawe' ka' nga.

21 Wká'n z̲ena' Le', X̲ana' Dios, dan' benlo' chia',
na' besló' neda' l̲o dan' goken chia'.
22 Yej na' da' bzoagak benne' wen yo'o ka' chel̲a'ale,
beno' Le' ga naken yej blo.

23 Da' ni benkze Xanžon', na' žonen ga žebanlžo.

24 Ža ni naken ža da' ben Xanžon'.
Yebélе'elžo, na' soažo lo yela' ba nez lo ža ni.

25 Xanto' Dios, žáta'yoela' Le' yesló' neto' na'a.
Žáta'yoela' Le', Xanto', gon chawo'o neto'.

26 ¡Ga'n zen bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios!
Lo liž Xanžo Dios znnablto' Le' gon chawe'e le'e.

27 Xanžon' nakkze' Dios, na' ba bsa'ni'e žo'o.
Le wchéj biado' ka' gótele lawe' Le' lawgak loz bkog la'y.

28 Nako' Le' Dios chia', na' wká'n zena' Le'.
Xana' Dios, žoe lawa' Le'.

29 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

119

Da' žon da' bchi'le Xanžo žo'o

1 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken dot da' li,
benne' ka' žóntezgake' ka znna da' wnná Xanžo Dios.
2 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žóntezgake' ka žsedle diža' chie' žo'o,
na' dot yichj lázdo'gake' žóngake' kan znnan.
3 Benne' ki batkle žóngake' da' zinnj,
benne' ka' žóntezgake' ka znna Dios žala' góngake'.
4 Le', Xanto' Dios, bzejni'ilo' neto',
nich bento' dot kan zej nak da' ka' wnnakzo' Le'.
5 Žak láže'li'a gónteza' kakze znna xtižo'o,
6 na' batkle yedoe'ela',
cha' kwi'a wnné yoe gona' ka nak da' wnnakzo' Le'.
7 Lo yela' li laže' chia' wká'n zena' Le'
kate' ba bsedla' da' bchi'a lažo'o, da' naken chawe'.
8 Gónteza' ka nak da' ka' zchi'lo' neto',
na' batkle kwej yichjo' neda'.

Žala' gonžo da' wnnakze Dios

9 ¿Nakx gak gon to benne' kwide' da' naken chawe'?
Žala' góntezbe' ka znna xtižo'o.
10 Dot laža'a žon byena' gona' da' znnakzo' Le'.
Bi go'o latje wzóa' chela'ale dan' wnnó'.
11 Lo yichj lázda'wa' žónteza' ka nak da' znno' Le'
nich bi gona' dola', na' bi wži'a chio' Le'.
12 La'y nako' Le', Xana' Dios.
Bsedle neda' da' zchi'lo' neto'.
13 Len žoá'akza' bzenla' benne' ka'
ka nak da' bchi'a lažo'o.
14 Žebéle'ežela' žónteza' ka žsedle diža' chio' neto',
ka zbégekle benne' ka' zej nápli'e yela' wnni'a.

15 Wláb laža'a ka nak da' wnnakzo' Le',
na' wsedla' binlo da' znno' žala' gonto'.
16 Yebéle'ela' gona' ka nak da' ži'o neto',
na' bi gal laža'a kan znna xtižo'o.

Žebelžo žonžo ka znnakze Dios

17 Ben chawe' neda', wen žin chio', na' soa' nbana',
na' gónteza' ka znna xtižo'o.
18 Bsaljw yej lawa' nich le'ela'
da' zente da' nyejwn lo da' wnnakzo' Le'.
19 Naka' ka to benne' zdaze' lo yežlyó nga.
Bzejní'il neda' da' zchi'lo' neto'.
20 Žedó laža'a dan' dot laža'a
žak laža'a gónteza' da' zchi'a lažo'o.
21 Zdilo' benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' wen da' zinnj ka',
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
22 Bi go'o latje no benne' nne zi'e chia', na' wka'ne' neda' ka'ze,
dan' žónteza' ka žsedlo' neto'.
23 Lezka' benne' wnná bia' ka' wnnégake' chia',
san neda', wen žin chio', zlab laža'a ka nak xtižo'o.
24 Da' žaz laža'a naken da' žsedle diža' chio' neto',
na' zzejni'ilen neda'.

Dot láže'žo gonžo da' znnakze Dios

25 Že' be' da' nakkza' zedle dan' zoa' gata'.
Bzoa choch yichj lázda'wa' len xtižo'o.
26 Bloe'ela' Le' da' žona', na' bezi'o neda'.
Bsedle neda' da' znna xtižo'o.
27 Bzejní'il neda' nich gak gona' da' zchi'lo' neto',
nich wláb laža'a ka zej nak da' zente ka' da' beno'.
28 Žedó laža'a dan' žak nyache' laža'a.
Ben choch neda' len xtižo'o.
29 Bi go'o latje gaka' benne' wen laže',
na' lo yela' žeyache' laže' chio' bsedle neda' da' wnnakzo' Le'.
30 Ben byena' gona' da' naken dot da' li,
na' ži'a wnné yoe gona' da' bchi'a lažo'o.
31 Žónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
Xana' Dios, bi go'o latje yedoe'ela'.
32 Gónteza' ka zej nak da' ka' wnnakzo' Le',
kate' wzejní'iželo' neda'.

Žénelžo chejni'ilžo xtiža' Dios

33 Xana' Dios, bsedle neda' nich gona' ka znna xtižo'o,
na' gónteza' ka naken na' zejte ža gata'.
34 Bzejní'il neda', na' gónteza' da' bchi'lo' neto',
na' dot laža'a gona' ka znnan.
35 Bloe'el neda' nich gona' da' wnnakzo' Le',
dan' žak láže'kza' gona' ka naken.
36 Ben ga chaz laža'a gona' ka žsedle diža' chio' neto',
nich bi dan laža'a yela' gape.
37 Bi go'o latje wká'n zena' lo'a ka'.

Ben choch yichj lázda'wa' nich gona' ka znna xtižo'o.
38 Ben ka znna xtižo'o da' bchebe lažo'o chia' neda',
wen žin chio', nich žeba' Le'.
39 Bde chela'ale da' znnégake' chia', dan' zžeba',
dan' chawe' zej nak xtižo'o ka'.
40 Žak laža'a gona' da' bchi'lo' Le' neto'.
Ben choch yichj lázda'wa' len da' chawe' chio'.

Žxen láže'žo xtiža' Dios

41 Da, yeyache' láže'lo' neda', Xana' Dios.
Da, yesló' neda', ka bchebe lažo'o gono'.
42 Žecheba' law bennen' zka'ne' neda' ka'ze, znnia':
"Žxen laža'a xtižo'o, Xana' Dios."
43 Ben ga sóateza' wchalja' diža' da' li chio',
dan' žxen laža'a da' zchi'a lažo'o.
44 Gónteza' kan znna da' wnnakzo' Le'.
To chi'ize gónteza'.
45 Lakza' neda' dan' ži'a wnné yoe
gónteza' da' wnnakzo' Le'.
46 Wchaljkza' diža' chio' lawgak benne' wnná bia' ka',
na' batkle yedoe'ela'.
47 Yebéle'ekzla' gona' da' wnnakzo' Le',
dan' nži'ile'elan'.
48 Žechebe laža'a gona' da' bchi'lo' neto',
dan' nži'ila', na' wláb laža'a ka znna xtižo'o.

Zoakze xtiža' Dios

49 Bejsá' laže' da' wchebe lažo'o chia' neda',
wen žin chio', dan' žxen laža'an.
50 Katen' wzáka'li'a, wzóa to da' beyón zenen neda',
dan' ben choch xtižo'o yichj lázda'wa'.
51 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' znnégake' chia',
san batkle wsana' da' wnnakzo' Le'.
52 Chejsá' laža'a ka nak da' bchi'a lažo'o ža ni'te,
dan' žeyón zenen neda', Xana' Dios.
53 Žža'a neda', na že' zedla' ni'a chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj,
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
54 Xtižo'o naken to da' žola'
kate' ne zoa' to yežlyó da' žen' zi'to' ga zoa laža'.
55 Žel chejsá' laža'a La la'y chio', Xana' Dios,
na' gónteza' ka znna da' wnnakzo' Le'.
56 Gaken yela' ba nez zen chia'
dan' gónteza' da' bchi'lo' Le' neto'.

Zdan láže'žo xtiža' Xanžo

57 Da' zdan laža'a nakkzo' Le', Xana' Dios.
Wnnakza' gónteza' ka znna xtižo'o.
58 Dot laža'a znnabla' Le' yido' gákleno' neda'.
Beyache' láže'l neda' kan wnnakzo' gono'.
59 Bwia' binlo ka zej nak da' ka' bena',
na' da' yoble žona' ka žsedle diža' chio' neto'.

60 Ben byena', na' bi wže̲-la'
gónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
61 Do ye̲lj chegak benne' wen da' z̲innj ka' nže̲jen neda',
san bi na' ga̲l la̲ža'a ka z̲nna da' bchi'lo' neto'.
62 Žel žeyasa' na' z̲ka'n z̲ena' Le'
dan' chawe' nak da' z̲chi'a la̲žo'o.
63 Naka' toze le̲n yógo'te benne' ka' zžébegake' Le',
benne' ka' žóntezgake' ka nak da' wnnakzo' Le'.
64 Xana' Dios, nža' yežlyó ye̲la' žeyache' la̲že' chio'.
Bsedle neda' gona' ka z̲nna x̲tižo'o.

Da' zaka' da' wnnakze Dios

65 Žon chawo'o neda', wen žin chio'.
Xana' Dios, žonon' ka z̲nnakze x̲tižo'o.
66 Bsedle neda' da' nak chawe' nich chejni'ilan',
dan' žejli'a da' wnnakzo' Le'.
67 Néžwte ka bzexjo' neda' wdía' che̲la'ale,
san na'a žónteza' ka z̲nna x̲tižo'o.
68 Nako' chawe', na' z̲nno' gon chawo'o neto'.
Bsedle neda' nich gona' ka z̲nna x̲tižo'o.
69 Benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake' wnnégake' chia' da' wen la̲že',
san dot la̲ža'a gónteza' da' bchi'lo' neto'.
70 Bi yo'o ye̲la' žejní'il lo̲ lázdo'gak benne' ka'
san neda' žaz la̲ža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
71 Chawe' nak bzexjo' neda',
nich wsedla' gona' ka z̲nna x̲tižo'o.
72 Nákle'eže chawe' da' bchi'lo' neda',
ka zante mil mežw oro, na' plat.

Nak chawe' da' wnnakze Dios

73 Le̲n na'kzo' beno' neda' káteze naka'.
Bzejní'il neda' nich wsedla' gona' da' wnnakzo' Le'.
74 Benne' ka' zžébegake' Le' lé'egekle' neda',
na' yebégekle' dan' žxen la̲ža'a gak kan z̲nna x̲tižo'o.
75 Xana' Dios, nnezla' nak chawe' kan z̲chi'a la̲žo'o,
na' lo̲ ye̲la' li la̲že' chio' bsaka' zi'o neda'.
76 Na'a lo̲ ye̲la' žeyache' la̲že' chio' beyón z̲en neda'
káteze nak da' bchebe la̲žo'o gono' chia' neda', wen žin chio'.
77 Beyache' la̲že'l neda' nich soa' nbana'
dan' žaz la̲ža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
78 Ben ga yedoé'egekle benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake',
dan' z̲nnégake' chia', na' bi be bena' chégake',
san neda' wláb la̲ža'a ka nak da' bchi'lo' Le' neto'.
79 Ben ga la̲'gak benne' ka' zžébegake' Le', nich yéngekle' chia',
na' wsédgekle' da' žsedle diža' chio' neto'.
80 Ben ga gona' dot la̲ža'a ka z̲nna x̲tižo'o,
nich batkle yedoe'ela'.

Gon Dios kan z̲nna x̲tiže'e

81 Že' zedle be' da' nakkza' dan' z̲beza' ža yido' yesló' neda'.
Žxen la̲ža'a gaken kan z̲nna x̲tižo'o.

82 Že' bxin yej l̲awa' dan' žénela' yenla' da' nno',
na' z̲nnia': ¿Batx̲kze yeyón z̲eno' neda'?
83 Z̲biža' ka to že'e yid dan' nal̲an' l̲aw yi',
san bi na' gal̲ l̲aža'a gona' ka z̲nna x̲tižo'o.
84 ¿Balx̲ ža soa' nbana' neda', wen žin chio'?
¿Batx̲kze gono' zi' benne' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda'?
85 Benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake' bché'ngake' to yežw gan chejbix̲a' neda'.
Batkle žóngake' ka z̲nna dan' wnnakzo' Le'.
86 Yógo'te da' bchi'lo' Le' neto' naken dot da' li.
Gokl̲en neda' dan' z̲bia l̲áže'gake' neda', na' bi be bena' chégake'.
87 Yeláte'ze bétgake' neda',
san bi na' wsana' gona' da' wnnakzo' Le'.
88 L̲o yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' ben choch yichj l̲ázda'wa',
nich gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

Žejl̲e'žo x̲tiža' X̲anžo

89 X̲ana' Dios, to chi'ize zoa x̲tižo'o ya'abá na'le.
90 Yel̲a' l̲i l̲aže' chio' žinen chegak yógo'te kwe' benách ka'.
Le' bzoa chochkzo' yežlyó, na' zoakzen.
91 Ni'a che da' wnnakzo' zej nnita' yógo'te da' zej de,
na' yógo'ten žóngaken žin chio'.
92 Chela' bi wyáz l̲aža'a da' wnnakzo' Le'
bache wnitla' ni'a che da' wz̲áka'l̲i'a.
93 Batkle gal̲ l̲aža'a da' bchi'lo' neto',
dan' ni'a chen ba ben chocho' neda'.
94 Beslá neda' dan' naka' neda' chio' Le'
na' žon byena' gona' kan z̲nna x̲tižo'o.
95 Benne' wen da' z̲innj ka' bwíagake' neda' nich gak wží̲a yí'gake' neda',
san neda' z̲lab l̲aža'a da' žsedle diža' chio' neto'.
96 Ba bl̲e'ekzla' z̲de chegak yógo'te da' zej de yežlyó,
san da' ka' wnnakzo' Le' batkle te chégaken.

Nži'ilžo x̲tiža' X̲anžo

97 Dios, nží'il̲e'ela' da' žsedlo' neto'.
Dot ža z̲lab l̲aža'a ka z̲nnan.
98 Ni'a che da' bchi'lo' neto', beno' ga žejní'ižela' ka benne' ka' z̲žá'agake' neda'
dan' zóal̲enteze da' wnnakzo' neda'.
99 Žejní'ižela' ka benne' ka' žsédgekle' neda'
dan' z̲lab l̲aža'a da' žsedle diža' chio' neda'.
100 Ba žejní'ižela' ka benne' gole ka'
dan' žónteza' ka z̲nna da' bchi'lo' Le' neto'.
101 Ben byena' bi be gona' da' bi nak chawe',
nich gónteza' ka z̲nna x̲tižo'o.
102 Bi bsana' žona' kan bchi'a l̲ažo'o
dan' bsedlo' Le' neda'.
103 X̲tižo'o naken ka to da' z̲ix̲l̲e'e l̲o žoa'a.
Nakžen z̲ix̲ ka nak da' z̲ix̲ che bez l̲o žoa'a.
104 Ni'a che da' wnnakzo' Le' naka' benne' sina'.
Che l̲en bi z̲l̲e'ela' chawe' yógo'te da' wen l̲aže'.

X̲tiža' Dios žsa'ní' žo'o

105 Ka to yi' nak x̲tižo'o gan z̲da',

dan' žsa'nín' nez da' zzá'lena'.
106 Bzetja' La la'y chio', Dios, na' bchebe laža'a
gónteza' ka bchi'a lažo'o da' naken chawe'.
107 Xana' Dios, zzáka'li'a.
Ben choch neda' káteze bchebe lažo'o gono'.
108 Xana' Dios, žáta'yoela' Le' si'o da' žoe lawa' Le'.
Bsedle neda' gona' ka bchi'a lažo'o.
109 Že' zédtezla' dan' zoa' gata',
na' bi na' gal laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
110 Benne' wen da' zinnj ka' bzáljgake' do yelj nich senen neda',
san neda' bi bsana' žona' da' bchi'lo' Le' neto'.
111 Ba wžía' da' žsedle xtižo'o neda' nich gaken da' gápekza' to chi'ize,
dan' nak xtižo'o da' zdan láže'li'a.
112 Zoakze lázda'wa' gónteza' ka znna xtižo'o
na' zejte ža gata'.

Zga'nžo chawe' ni'a che xtiža' Xanžo

113 Bi zle'ela' chawe' benne' ka' zloé'ezele kwíngake' chawe',
san nži'ila' da' wnnakzo' Le'.
114 Nako' Le' ka to yo'o gan zga'na' chawe', na' ka to da' žape chi'in neda',
dan' žxen laža'a gaken ka znna xtižo'o.
115 Le kwas gan zoa', le'e, benne' wen da' zinnj ka',
dan' gónteza' ka bchi'le Dios chia' neto'.
116 Ben choch neda' káteze znna xtižo'o, na' soa' nbana',
na' bi yedoe'ela' ni'a che dan' žxen laža'a.
117 Ben choch neda', na' la', na' chaz láže'teza' xtižo'o.
118 Blej bchochj yógo'te benne' ka' bi žóngake' kan znna xtižo'o
dan' nak yela' žejní'il chégake' da' wen laže'.
119 Yógo'te benne' wen da' zinnj ka' zej nake' ka bebe lo yežlyó nga.
Che len nži'ila' da' žsedle diža' chio' neto'.
120 Žzize bela' žen chia' dan' zžeba' Le',
san žapa' ba la'ne da' zchi'a lažo'o, da' naken chawe'.

Žala' gonžo ka znna xtiža' Xanžo

121 Žona' ka nak da' bchi'a lažo'o, da' naken chawe'.
Bi wdío' neda' lo na'gak benne' ka' žsaka' zí'gake' neda'.
122 Bchebe lažo'o chia' gon chawo'o neda'.
Bi go'o latje benne' ka' zka'n zen kwíngake' wsaka' zí'gake' neda'.
123 Gok yej lawa' dan' zbeza' yido' yesló' neda',
na' wchi'a lažo'o neto' kan znna xtižo'o.
124 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben chawe' neda',
wen žin chio', na' bsedle neda' gona' ka znna xtižo'o.
125 Bzejní'il neda', wen žin chio',
nich gónbi'a da' žsedle diža' chio' neto'.
126 Xana' Dios, ba bžin ža bi da' gono',
dan' bzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
127 Che len neda' nží'ižela' da' bchi'lo' neto',
ka ya oro, na' ka da' záka'že ka ya oron'.
128 Che len žekla' záka'že da' wnnó' ka yógo'te da' de,
na' bi zle'ela' chawe' yógo'te da' zej naken da' wen laže'.

Žak l̲áže'žo gonžo kan z̲nna x̲tiža' Dios

129 Žebanlto' ka žsedle diža' chio' neto'.
Che l̲en dot l̲aža'a žónteza' ka z̲nnan.
130 Kate' no benne' bi gak chejni'ile' x̲tižo'o, x̲tižo'o na'kze žsa'nín' l̲e'.
Z̲zejni'ilen benne' gax̲jw l̲aže' ka'.
131 Wsalja' žoa'a, na' kwez l̲aža'a
dan' žak l̲aža'a gónbi'a da' wnnakzo' Le'.
132 Bwia neda', na' beyache' l̲aže'l neda',
kan žóntezo' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'.
133 Ben ga gónteza' ka z̲nna x̲tižo'o,
na' bi go'o latje da' z̲innj nna bian' neda'.
134 Beslá neda' l̲o na'gak benne' yichj ža'a ka',
na' gónteza' ka nak da' bchi'lo' neto'.
135 Ben chawe' neda', wen žin chio',
na' bsedle neda' gona' ka z̲nna x̲tižo'o.
136 Nis wžeža' goken ka to yegw nis
dan' bi žongak benne' ka' da' wnnakzo' Le'.

L̲i l̲aže' nak da' z̲nnakze X̲anžo

137 X̲ana' Dios, chawe' nako' Le',
na' l̲i l̲aže' nak ka z̲chi'a l̲ažo'o neto'.
138 Da' žsedle diža' chio' neto', dan' bdion' l̲o na'to',
naken da' li, na' l̲i l̲aže'.
139 Žedó l̲aža'a dan' žé'l̲i'a wnné yoe
dan' gol̲ l̲áže'gak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe' ka z̲nna x̲tižo'o.
140 Dot da' li nak x̲tižo'o,
na' neda', wen žin chio', nži'ilan'.
141 Naka' gax̲jw l̲aže', na' z̲zóagake' neda' chel̲a'ale,
san bi na' gal̲ l̲aža'a da' wnnakzo' Le'.
142 To chi'ize zoa da' z̲chi'a l̲ažo'o,
na' da' li nak da' bchi'lo' neto'.
143 Da' z̲záka'l̲i'a, na' da' zede zej nox̲en neda',
san žaz l̲aža'a da' wnnakzo' Le'.
144 To chi'ize nak l̲i l̲aže' da' žsedle diža' chio' neto'.
Bzejní'il neda', na' soa' nbana'.

Žal̲a' wláb l̲áže'žo da' wnnakze Dios

145 Dot l̲aža'a žl̲iža' Le', X̲ana' Dios.
Ben chawe' neda', na' gónteza' ka z̲nna x̲tižo'o.
146 Žl̲iža' Le'. Gokl̲en neda',
na' gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
147 Žasa' néžwte ka ža'ní', na' žl̲iža' Le'.
Žx̲en l̲aža'a gak kan z̲nna x̲tižo'o.
148 Kate' ba gol̲e, z̲beja' yele yej l̲awa',
nich wláb l̲aža'a ka nak da' wnnakzo' Le'.
149 L̲o yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' benle chi'a.
X̲ana' Dios, ka nak da' bchi'a l̲ažo'o ben choch neda'.
150 Benne' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda' zej nnita' góngake' chia' da' z̲innj.
Bsángake' da' ka' bchi'lo' neto'.
151 X̲ana' Dios, zo' Le' gawze gan zoa'.
Yógo'te da' wnnakzo' naken dot da' li.

152 Ža ni'te ba nónbi'a da' žsedle diža' chio' neto',
dan' bzo' cheto' to chi'ize.

Da' wnnakze Dios žon chochen žo'o

153 Bwia binlo ka zzáka'li'a, na' beslá neda',
dan' bi na' gal laža'a da' wnnakzo' Le'.
154 Bechebe lo wlaza' neda', na' beya'w neda'.
Ben choch neda' len xtižo'o.
155 Zedle'e gak lagak benne' ka' žebéj yíchjgake' Le',
dan' bi zbé'gake' wnné yoe góngake' ka znna xtižo'o.
156 Xana' Dios, žeyache' láže'le'elo' benách chio' ka'.
Ben choch neda' ka znnakze xtižo'o gono'.
157 Zanle'e zej nak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe',
san bi na' wsana' žona' ka žsedle diža' chio' neto'.
158 Bi zle'ela' chawe' benne' ka' žebéj yíchjgake' Le',
benne' ka' bi žóngake' ka znna xtižo'o.
159 Bwia nga, Xana' Dios, ka nži'ila' da' bchi'lo' neto'.
Lo yela' žeyache' laže' chio', ben choch neda'.
160 Dot da' li nak xtižo'o,
na' to chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o Le'.

Žala' wzóa kwinžo lo na' xtiža' Dios

161 Benne' wnná bia' ka' zbia láže'gake' neda', na' bi be bena' chégake',
san dot laža'a žapa' xtižo'o ba la'ne.
162 Žebéle'ežela' lo da' znna xtižo'o
ka žebele bennen' žežel-le' to yela' wnni'a zente.
163 Bi zle'ela' chawe', na' bi zzi'a da' wen laže',
san nži'ila' da' bsedlo' neto'.
164 Tža tža žoe lawa' Le'
dan' nak chawe' ka zchi'a lažo'o neto'.
165 Zga'n cháwe'gac benne' ka' zej nži'ile' da' žsedlo',
na' bi be de da' gonen ga chejchégwgake'.
166 Xana' Dios, zbeza' Le' yido' yesló' neda',
na' žónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
167 Dot laža'a žónteza' da' žsedle diža' chio' neto',
na' nží'ile'ela' da' znnan.
168 Žónteza' ka znna da' bchi'lo' neto', na' ka žsedle diža' chio' neto',
na' zlé'ekzlo' yógo'te da' žona'.

Žebélenlžo xtiža' Dios

169 Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bzejní'il neda' ka znna xtižo'o gono'.
170 Benle da' znnaba' lawo' Le'.
Beslá neda' ka bchebe lažo'o gono'.
171 We láwteza' Le', Xana' Dios,
dan' bsedlo' neda' gona' ka znna xtižo'o.
172 Wcháljteza' ka nak xtižo'o
dan' chawe' nak da' bchi'lo' neto'.
173 Wzóateze gákleno' neda'
dan' žon byena' gona' ka znna da' wnnakzo' Le'.
174 Žak laža'a yesló' neda', Xana' Dios.

Žaz laža'a da' bsedlo' neto'.
175 Ben ga soa' nbana', na' wká'n zena' Le',
na' da' zchi'a lažo'o gáklenen neda'.
176 Zdía' chela'ale kan zda to zila' nnitlba'.
Beyílj neda', wen žin chio', dan' bi na' gal laža'a da' ka' bchi'lo' neto'.

120

1 Kate' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios,
na' Le' góklene' neda'.

2 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' wen laže' ka'
na' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' li laže'.

3 ¿Biz gonn Dios le'e, benne' wen laže' ka'?
¿Biz yela' ba nez gaken chele kate' wdíe' le'e lo da' wžía yin' benách ka'?
4 Wsaka' zi'gak yag ntóche'do' chie' ka' le'e,
na' yag ka' zoa yi' láwe'lgaken.

5 Da' nyáche'le'e žaken chia' neda'.
Zoakza' ladjw benne' Mesek ka', na' zoa' to yo'o laže' chegak benne' Sedar ka'.
6 Schale'e ba wzóa' ladjw benne' ki,
benne' ka' zzóagake' chela'ale yela' zga'n chawe'.
7 Neda' žak laža'a gata' yela' zga'n chawe',
san kate' zchalja' chen, zdíl-lengak benne' ka' neda'.

121

1 Zchis lawa', na' zwia' da' žak lawgak ya'a sibe ka'.
¿Gaz za' da' gáklenen neda'?
2 Da' gáklenen neda' za' lo na' Xanžo Dios,
Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó.
3 Bi go'e latje chejchego'o,
na' bi tas Bennen' žape chi'ikze' le'.
4 Bwia nga, batkle znnan tas Bennen'.
Batkle tas Bennen' žape chi'ikze' benne' Israel ka'.
5 Xanžo Dios žape chi'e le'.
Xanžo Dios zoe' kwito' li ža gan gake' zol chio'.
6 Bi wzéy wbíž le' te ža, na' bi be gon byo' chio' žel.
7 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' nich bi be da' zia gaken chio'.
Gape chi'ikze' yela' nban chio'.
8 Xanžo Dios gape chi'ikze' le' kate' žežojo',
na' kate' žeyó'o, na'a ža, na' to chi'ize.

122

1 Bebélenla' tzen benne' ka' gózgake' neda':
“Le cho'o lo yodo' che Xanžo Dios.”
2 Na'a zoažo nga.
Zežo lo'ole ze'e da' nyechjlen yež Jerusalén.
3 Jerusalén naken to yež da' béngake',
na' naken xtanle'e, na' že'le'en chawe'.
4 Lo yežen' za'gak yógo'te kwe' benne' ka', benne' zej nake' che Xanžo Dios.

We l̲áwgake' La la'y che X̲anžo Dios,
kan wnnakze' L̲e' gongak benne' Israel ka'.
5 Ẓdobgak benne' ka' l̲o yežen' nich wchi'a l̲áže'gake' benách Israel ka'
benne' ka' zej nbabe' ẓa'só Dabí, bennen' wnná bi'e.
6 Le nnable Dios wka'ne' chawe' benne' Jerusalén ka'.
L̲e' gon chawe'e benne' ka' zej nži'ile' yežen'.
7 Ẓnnablto'-ne' gone' ga soa yel̲a' ẓga'n chawe' lo'ole ze'e dan' nyechjlen yež
Jerusalén.
Gon chawe'e benne' ka' zej yoe'e yo'o ẓen ka' chen.
8 Na'a, dan' nži'ila' bi' ljéža'do' ka', na' lježa' ka', ẓnnia':
“Gata' yel̲a' ẓga'n chawe' chele l̲o yež Jerusalén.”
9 Dan' nži'ila' yodo' che X̲anžo Dios žon byena' gak chawe' chen.

123

1 Chis l̲awa', na' wia' gan zo', X̲ana' Dios,
gan zo' Le' ya'abá na'le.
2 Ka žon to bi' byo wen žin ẓwíabe' bi da' nna x̲anbe',
na' ka žon to no'le wen žin ẓwíabe' bi da' nna no'le x̲anbe',
ki ẓwíažo bi da' nna X̲anžo Dios na' zejte yeyache' l̲áže'le' žo'o.
3 Beyache' l̲aže'l neto', X̲anto' Dios.
Beyache' l̲aže'l neto' dan' žedó l̲áže'to'
dan' ẓbia l̲áže'gak benne' ka' neto'.
4 Žedó l̲áže'to' dan' žon dítjgekle benne' wnni'a ka' neto'.
Benne' ka' ẓka'n ẓen kwíngake' ẓbia l̲áže'gake' neto'.

124

1 “Chela' bi gokl̲en X̲anžo Dios žo'o”,
žal̲a' nnagak benne' Israel ka' na'a.
2 “Chela' bi gokl̲en X̲anžo Dios žo'o
kate' bdíl̲-l̲engak benne' ka' žo'o,
3 na' bžia yí'gake' žo'o to chi'ize
l̲o yel̲a' zža'a ẓen chégake',
4 na' gok chežo ka žak che to benne'
ẓkache' nisdo' l̲e', na' žoten l̲e'.”
5 Chela' gok ki chežo, na' la' betten žo'o.
6 Žal̲a' ye'žo X̲anžo Dios “žóx̲keno'”,
dan' bi bi'e latje benne' ka' wžía yí'gake' žo'o.
7 Belažo kan želá to byinne l̲o yix̲jw che to benne' wezén byinne ka'.
Beká'a X̲anžon' yel̲a' wnná bia' chegak benne' ka', na' belažo.
8 Nak X̲anžo Dios Bennen' benkze' ya'abá, na' yežlyó.
L̲ekze' žákl̲ene' žo'o.

125

1 Benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžo Dios zej nake' ka Ya'a Sión.
Bi gak no benne' wtén', san to chi'ize zoa chochen.
2 Kan zej že' ya'a ka' da' nyéchjgeklen yež Jerusalén,
ki žon X̲anžo Dios, žape chi'ikze' benne' chie' ka', na'a ža, na' to chi'ize.
3 Kege to chi'ize nna bia'gak benne' wen da' ẓinnj ka' l̲o yežlyó chegak benne'
chawe' ka',

nich bi gakgak benne' chawe' ka' toze l̲en benne' wen da' z̲innj ka', na' bi
gó̱ngake' da' z̲innj.

4 X̲ana' Dios, ben chawe' benne' chawe' ka',
na' benne' ka' zej nake' l̲i l̲aže'.

5 San benne' ka' žebéj yíchjgake' Dios nich gó̱ngake' da' z̲innj,
X̲anžo Dios wkwase' benne' ka' tz̲en l̲en benne' wen da' z̲innj ka'.

Z̲nnabla' Dios gata' ye̲l̲a' z̲ga'n chawe'
chegak benne' Israel ka'.

126

1 Kate' X̲anžo Dios beslé' žo'o l̲o na'gak benne' zi'to' ka',
na' begoé'e žo'o l̲o yež Sión, gókežo zoažo bichgale.
2 Naž bz̲ížežo, na' be l̲awžo X̲anžo Dios.
Naž wnnagak benne' zi'to' ka':
“Da' z̲ente ben Dios, X̲angak benne' ka', chégake'.”
3 Da' likze, z̲en̲l̲e'e nak da' ben X̲anžo Dios chežo žo'o.
Žak chežo ye̲l̲a' ba nez z̲en.
4 Beslá X̲anžon' žo'o l̲o na'gak benne' zi'to' ka'.
Naž bežinžo l̲o yežlyó chežo, kan žežín nis wba'w l̲o yegw biž ka'.
5 Benne' ka' z̲béžegake' kate' žázgake',
l̲o ye̲l̲a' žebele chégake' yezí'gake' linne.
6 Bennen' z̲beže' kate' zeje' zjeze' binne cháwe'do' ka',
l̲o ye̲l̲a' žebele ežine' zedjnoé'e linne chien'.

127

1 Cha' bi zoa̲l̲en X̲anžo Dios benne' ka' žóngake' to yo'o dáche'ze gak žin da'
gó̱ngake'.
Cha' bi žape chi'ikze X̲anžo Dios to yež, dáche'ze gak da' gongak benne' ka' žape
chí'igaken'.
2 Dáche'ze nak žasle zildo', na' žonle žin kate' ne z̲l̲a' wbíž na' zejte ženen,
na' l̲o da' z̲záka'le žezi'le da' gawle.
Žonn Dios da' gawgak benne' ka' nži'ile' x̲ak z̲tásgake'.
3 Bwia nga, benn X̲anžon' chežo z̲i'nžo ka'.
Zej nakbe' to ye̲l̲a' wnni'a z̲ente.
4 Z̲i'nžo ka', bi' žáljgakbe' kate' ne žonžo yiz kwide' chežo
zej nakbe' ka yag ntóche'do' ka' da' nox̲w to benne' žeje' l̲o wdil̲e.
5 Ba nez z̲en naken che bennen' nox̲we' zante yag ntóche'do' ki.
Batkle yedoe'ele' l̲awgak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' l̲e'
kate' yechebe' chekze' l̲aw bennen' z̲chi'a l̲aže'e l̲e'.

128

1 Ba nez z̲en naken chegak yógo'te benne' ka' žápegake' X̲anžo Dios ba' la'ne,
benne' ka' žóntezgake' kan z̲nnakze Dios.
2 Kate' žawo' da' žezi'o che žin da' beno',
gak chio' ye̲l̲a' ba nez z̲en, na' gak chawe' chio'.
3 Gak z̲o'lo' ka to lba uba da' z̲bian da' z̲ix̲ kwit ližo',
na' z̲i'no' ka' gákgakbe' ka yag olibo ka' zej zen žoa'a gan žawo'.

4 Ki gon chawe' Xanžon' bennen' žape' Le' ba la'ne.
5 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Ya'a Sión, gon chawe'e le',
nich le'elo' gak chawe' che yež Jerusalén yógo'te ža so' nbano',
6 na' nich le'elo' za'só' ka'.
Znnabla' Dios gone' ga gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

129

1 "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo",
wak nnagak benne' Israel ka'.
2 "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo,
san bi bžia yí'gake' žo'o.
3 Béngake' we' xkóže'žo katen' bdínngake' žo'o yid,
na' gokgak xkóže'žo ka yežlyó da' zde ya."

4 Chawe' nak Xanžo Dios.
Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' žo'o.

5 Xana' Dios, ben ga chejchégwgak, na' wznnjgak
yógo'te benne' ka' zdíl-lengake' benne' Sión ka'.
6 Ben ga gákgake' ka yíxe'do' ka' žíagaken yichjo'o,
da' ka' zbížgaken kate' ne zej nže'nen,
7 na' bi soa no benne' yeké'en, na' bi gak no benne' gonen' to chejxónnj.
8 Bi nnagak benne' ka' zdégake' gan zej žian:
"Znnablto' Xanto' Dios gon chawe'e le'e.
Lo La la'y che Xanto' Dios znnablto' gak chawe' chele."

130

1 Ga že' zedla' ni žliža' Le', Xana' Dios.
2 Xana' Dios, benle chia'.
Bze nag da' znnabla' Le'.
3 Xana' Dios, cha' zwio' binlo dola' da' nbága'to',
¿nozkze benne' ga'ne' chawe' lawo' Le'?
4 San Le' ženít lawo'o cheto',
nich gapto' Le' ba la'ne.

5 Dot laža'a žxen laža'a Xanžo Dios,
na' žxen laža'a xtiže'e.
6 Zbez láže'ža' Xanžo Dios, ka žongak benne' ka' žape chí'igake' to yež, zbez láže'gake' cha'ní',
na' ka žongak benne' wape chi'i ka' zbez láže'gake' cha'ní'.
7 Benne' Israel ka' žala' wxén láže'gake' Xanžo Dios
dan' žeyache' laže'l Xanžon' benne' chie' ka'.
Žape chi'e benne' ka' lo da' žongak benne' ka' bi zlé'egekle' légake' chawe'.
8 Le' yeya'we' benne' Israel ka' lo na' yógo'te dola' da' zej nbage'e.

131

1 Xana' Dios, ba bsana' yela' zka'n zen kwin chia', na' ba bkwasa' yela' žon zen kwin chia'.
Bi žilja' da' zej nak zen, da' ka' bi nak chia' wlapa' na'a,
2 san neda' bi be wnnía', na' wzoaza' žize,
kan žon to bi' že'n za' gózе'be', na' ztasbe' lo na' xna'be'.

Nak be' nakkza' ka to bi' že'n za' gó_ze'be'.

3 Le w_xén _laže' _Xanžo Dios, _le'e, benne' Israel ka',
na'a ža, na' to chi'ize.

132

1 _Xana' Dios, bejsá' _laže' kan gok che Dabí, na' kan w_záka'_li'e,
2 na' kan nak da' bchebe _laže'e gone' chio',
dan' bchebe _laže'e _lawo' Le', Dios wa_le che Jakob.
3 Wnné': “Batkle choa'a liža',
na' batkle gata'a _lo da' žáte'la',
4 na' batkle wsejwa' yej _lawa',
na' batkle tasa',
5 na' zejte ba bena' to latje gan ga'n _Xana' Dios,
gan soakze Dios wa_le che Jakob.”
6 Benlto' kak la'y gan yo'o diža' da' bén_leno' _xa gole wdé cheto' ka' wzóa _lo
yežlyó Efrata,
na' bežé_l-lton' _lo yežlyó che bennen' le' Jaar.
7 Wnnato': “Le cho'o gan zoa Dios chežo,
na' wzóa _zibžo _lawe' _Le'.”
8 Wzó ža', _Xanto' Dios,
_len kak la'y che ye_la' wak chio',
na' da _law ya'a gan soakzo' Le'.

9 Ben ga gongak b_xoz chio' ka' da' naken chawe',
na' kwéžeya'a yógo'te benách chio' ka' _lo ye_la' žebele chégake'.

10 Dan' nži'ilo' Dabí, wen žin chio',
bi wzó' che_la'ale benne' wnná bian' wží_o' Le'.

11 Da' likze bzetj kwin _Xanžo Dios,
na' bchebe _laže'e bi da' gone' che Dabí,
na' bi wnite' dan' wnné' gone'.
Wnné': “Gona' ga nna bia'gak _za'só' ka' gan _znna bia'kzo' le'.
12 Cha' gó_ntezegak _zi'no' ka' ka nak _xtiža'a dan' bén_lena' le',
na' ka nak _xtiža'a dan' wsedla' le',
na' _zi'no' ka' nna biá'tezegake' gan _znna bi'o le'.”
13 Dan' wžé _Xanžo Dios yež Sión gok _laže'e soa ližkze' ga na',
14 na' wnné': “Gákteze latje nga gan soakza' neda'.
Sóateza' nga dan' ki žaz _laža'a gona'.
15 Gona' gáta'_le'e linne chegak benne' ka'.
Gona' ga yéljgekle benne' yache' ka' yet.
16 Gona' ga gongak b_xoz chia' ka' da' naken chawe'.
Kwéžeya'a yógo'te benách chia' ka' _lo ye_la' žebele.
17 _Lo latjen' gona' ga yeyák ye_la' wnná bia' che Dabí.
Gona' ga soagak nbangak _za'só benne' wnná bian' ga na', bennen' wží_a' neda'.
18 Gona' ga chí_xgekle benne' ka' bi _zlé'egekle' _légake' chawe',
san gona' ga diá'teze ye_la' wnná bia' che Dabín'.”

133

1 Le wia nga, _xtan_le'e nak, na' chá_we'_le'e nak,

kate' zej ndobe benne' ka' che Dios, zej nake' toze.
2 Naken ka to set da' zzoagak bxoz ka' yíchjgake', da' zdinnen žoa'a láwgake',
kan wdinnen lo loze Aarón,
na' wdinnen gan bžinen ni'i ze'.
3 Zdinnen kan zdinne xle'l law Ya'a Hermón, na' law Ya'a Sión.
Xanžo Dios gon chawe'e benne' ka' nníta'gake' ga na',
na' gonne' chegak benne' ka' yela' nban da' zejlí kanne.

134

1 Le wia nga, le wká'n zen Xanžo Dios, le'e, benne' wen žin ka' che Xanžon',
zoale lo yodo' che Xanžon' žel.
2 Le wchís na'le law latje la'y,
na' le wká'n zen Xanžo Dios.
3 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Sión, gon chawe'e le'e.
Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó.

135

1 ¡Le wká'n zen La la'y che Xanžo Dios!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, wen žin ka' che Xanžon',
2 le'e zoale lo yodo' che Xanžo Dios, lo li'a yodon' gan zoakze Dios!
3 ¡Le wká'n zen Xanžon' dan' nake' chawe'!
¡Le gol da' wká'n zenle La la'y chie', dan' nake' ži'i laže'!
4 Xanžo Dios wžíe' za'só Jakob ka'.
Wžíe' za'só Israel ka' nich gákgake' benne' chie' ka'.
5 Nnézkzelžo zente nak Xanžo Dios.
Nakže' zen ka yógo'te dios chegak benne' zi'to' ka'.
6 Žon Xanžon' yógo'te da' žénele' gone' zan ya'abá,
na' lo yežlyó, na' lo nisdo',
na' lo da' zoan gže' zan nisdon'.
7 Žone' ga že' bejw do zente yežlyó.
Žone' ga žasgak yes wzió' kate' žak yejw.
Žone' ga žak be' gáte'teze.
8 Le' betkze' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
Gotgak bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
na' bia nézwdo' ka' chegak bia yixe' chégake' ka'.
9 Bene' yela' wak ka' che ya'abá, na' da' zente ka' kate' bchinnje' yežlyó Egipton',
da' ka' ben Dios che benne' Faraón,
na' chegak yógo'te benne' wen žin ka' che Faraón na'.
10 Bžia yi'e benne' ka' chegak zante yež ka',
na' bete' benne' wnná bia' ka', benne' zenle'e ka'.
11 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka',
na' Og, bennen' wnná bi'e benne' Basán ka',
na' yógo'te benne' wnná bia'gake' benne' Kanaán ka'.
12 Beké'e yežlyó nga lo na'gak benne' wnná bia' ka'.
Bnezjwen' chegak benne' chie' ka', benne' Israel ka'.

13 Xanto' Dios, to chi'ize zoa La la'y chio'.
Chejsá' láže'tezgak benách ka' Le'.

14 Xanžo Dios zchi'a laže'e benne' chie' ka'.
Žeyache' láže'le' žo'o, wen žin chie' ka'.
15 Lo'a ka' chegak benne' zi'to' ka' zej naken ya oro, na' ya plat.
Zej naken da' ka' bengak benne' ka'.
16 Zej de žoá'agaken san bi znnégaken.
Zej de yej láwgaken san bi zlé'egeklen.
17 Zej de nággaken san bi žéngeklen,
na' bi zóagaken nbángaken.
18 Benne' ka' žóngake' lo'a ka' zej nake' kan nákgaken.
Lezka' zej nak benne' ka' žxen láže'gake' légaken.
19 Le'e, benne' za'só Israel, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
Le'e, benne' za'só Aarón, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
20 Le'e, benne' za'só Lebí, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
Le'e, nol-le zžébele Xanžo Dios, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
21 Le'e zoale yež Sión, ¡le we law Xanžo Dios,
Bennen' zoakze' yež Jerusalén!

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

136

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, Benne' chawen'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
2 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' nákle'eže' zen ka zej nak dios chegak benne' zi'to' ka'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
3 ¡Le wká'n zen Xanžon', dan' nákle'eže' zen ka zej nak xangak benne' zi'to' ka'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
4 ¡Le wká'n zen toze' Le' dan' žone' yela' wak zen ka'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
5 ¡Le wká'n zen Le', dan' benkze' ya'abá len yela' žejní'il chie'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
6 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bzoe' yežlyó lawle nisdo'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
7 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bene' wbíž, na' byo'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
8 Bene' Le' wbíž nich wsa'nín' te ža.
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
9 Bene' byo', na' belj ka' nich wsa'ní'gaken žel.
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
10 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
11 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bebeje' benne' Israel ka' lo yežlyó Egipton'!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
12 Bchi'e légake' len yela' wak zen chie'.
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
13 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' ben chople' Nisdo' Xna!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.
14 Bene' ga bdegak benne' Israel ka' gachj lawle nisdon'.
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

15 San bene' ga bkache' nisdon' Faraón, benne' wnná bi'e benne' Egipto ka',
benne' ka' žjake' l̲o wdi̲le.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
16 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bchi'e benne' chie' ka' ladjw latje dach!
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
17 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bete' benne' wnná bia' ka'!
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
18 Bete' benne' wnná bia' wa̲l̲e ka'.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
19 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka'.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
20 Bete' Og, bennen' wnná bi'e benne' yež Basán ka'.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
21 Bdie' yežlyó chegak benne' ka' l̲o na'gak benne' chie' ka'.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
22 Bnez̲jwen' chegak benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka'.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
23 Žejsá' l̲aže'e žo'o kate' z̲díl̲-l̲engak benne' ka' žo'o.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
24 Beslé' žo'o l̲o na'gak benne' ka' bzéx̲jwgake' žo'o.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
25 Z̲wawe' yógo'te da' zej zoan nbángaken.
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.

26 ¡Le wká'n z̲en Dios che ya'abá!
Zóateze ye̲l̲a' žeyache' l̲aže' chie'.

137

1 Žoa'a yegw da' z̲den l̲o yežlyó Babilonia,
wže'žo ga na', na' wže̲z̲žo katen' bejsá' l̲áže'žo che yež Sión.
2 L̲o ni'a na' yag labada' žoa'a yegon'
bgál̲a'žo da' ka' z̲gol̲žo.
3 Benne' ka' bché'gake' žo'o ka benne' zej ndo'w ka' wnnábgekle' žo'o gol̲žo.
Benne' ka' bchínnjgake' yež chežo góžgake' žo'o yebelžo, na' wnnágake':
“Le gol̲ cheto' da' ka' be̲l̲-le l̲o yež Sión.”
4 ¿Nakx̲kze gak gol̲žo da' wká'n z̲enžo X̲anžo Dios,
ga zoato' l̲o yežlyó ni chegak benne' zi'to' ka'?
5 Cha' gal̲ l̲aža'a yež Jerusalén,
z̲nnabla' Dios gone' ga wnít na'a l̲i ža ye̲l̲a' wa̲l̲ chen.
6 Z̲nnabla'-ne' gone' ga ta' lož̲a'a chichjla'
cha' bi chejsá' l̲aža'a che yež Jerusalén,
na' cha' bi wká'n z̲enan'.
Yež̲en' naken da' žaz l̲áže'l̲i'a.

7 X̲ana' Dios, bejsá' l̲aže' da' z̲innj da' bengak benne' Edom ka'
l̲o ža katen' bchínnjgake' yež Jerusalén, na' wnnágake':
“¡Le wchinnjen! ¡Le wchinnjen, na' zejte l̲o lenen!”

8 L̲e'e, benne' Babilonia ka', kwia yi'le.
Ba nez z̲en gaken che bennen' gone' chele kan benle l̲e'e cheto' neto'.

9 Ba nez z̲en gaken che bennen' ke'e x̲kwide' chele ka'
na' wzoz̲je' l̲égakbe' l̲o yej x̲e.

138

1 X̲ana' Dios, dot l̲aža'a we l̲awa' Le'.
Žól̲teza' da' žoe l̲awa' Le' l̲awgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.
2 Z̲zoa z̲iba' l̲o yodo' la'y chio',
na' z̲ka'n z̲ena' La la'y chio' dan' nako' l̲i l̲aže',
na' žeyache' l̲áže'lo' benne' chio' ka',
na' dan' bl̲oe'elo' l̲aw nako' Benne' z̲ente, na' z̲ente nak x̲tižo'o.
3 Kate' bl̲iža' Le', na' gókl̲eno' neda'.
L̲en yel̲a' wak chio' ben chocho' neda'.
4 Yógo'te benne' wnná bia' ka' nníta'gake' yežlyó nga we l̲áwgake' Le', X̲ana' Dios,
dan' ba béngekle' da' z̲nna x̲tižo'o.

5 Gól̲gake' che da' ben X̲anžo Dios,
dan' z̲ente nak yel̲a' z̲en che X̲anžon'.
6 Z̲ente nak X̲anžo Dios, na' žákl̲ene' benne' gax̲jw l̲aže' ka',
san bi žwi'e latje benne' z̲ka'n z̲en kwine' žine' l̲awe' L̲e'.

7 Kate' že' zedla', Le' žon chocho' neda'.
Z̲lago' benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe', na' l̲en yel̲a' wak chio' žesló' neda'.

8 Gon X̲anžo Dios da' wchebe l̲aže'e chia'.

X̲ana' Dios, žeyache' l̲áže'tezlo' benne' chio' ka'.
Bi wsano' žono' žin da' wzó l̲awo' žonon'.

139

1 X̲ana' Dios, ba bwíakzo' neda' na' binlo nónbi'o neda'.
2 Nnézkzelo' kate' ži'a, na' kate' z̲zo ža'a.
Zíto'le nnézkzelo' da' yo'o yichj l̲áz̲da'wa'.
3 Z̲wíakzo' da' žona', na' da' žezá' l̲aža'a.
Nnézkzelo' yógo'te da' žona'.
4 Kate' bi na' wchal̲ja',
ba nnézkzelo' Le', X̲ana' Dios, yógo'te da' nnia'.
5 Gáte'tezle kwita' neda' zoakzo' Le', X̲ana' Dios,
na' no'o žon chochen neda'.
6 Dan' z̲ente nak da' nnezlo' Le' žonen ga žebanla'.
Nakl̲e'en sina', na' bi gak chejni'ilan'.
7 ¿Gaz̲ gak cha'a zi'to' gan bi zoakze Be' La'y chio'?
¿Gaz̲ gak wz̲onnja' gan bi zoakzo' Le'?
8 Cha' kwena' sibe z̲an ya'abá, zoakzo' Le' ga na'.
Cha' yetja' l̲o da' gže' che yežlyó, zo' Le' ga na'.
9 Chela' sáke'la' tia' l̲o be', na' cha'a zi'to' gan z̲l̲a' wbíž,
o tia' yechel̲a'ale nisdo' gan žen wbíž,
10 l̲ezka' sóal̲eno' neda' ga na',
na' no'o l̲i ža gon chochen neda'.
11 Chela' gak gona' ga wkache' da' chol̲ neda',
o gona' ga yeyák chol̲ baní' da' nyechjlen neda',

12 da' chol na' bi gak wkachen' neda' lawo' Le',
na' yel yeyaken ka te ža lawo' Le'.
Lébeze ka zej nak da' chol, na' yela' baní' lawo' Le'.
13 Le' beno' da' ka' zej yo'on lo bela' žen chia'.
Le' bzo'o neda' lo le'e xna'a.
14 Wká'n zenkza' Le' dan' zente nak da' žono', na' žebanla' ka naken.
Dot laža'a nnézkzela' naken ki.
15 Ble'ekzlo' neda' kate' wyá'a žit yoa'a,
katen' wzóa' lo le'e xna'a,
katen' bgola' lo da' bagáche'ze ga na'.
16 Ble'elo' bela' žen chia' kate' wyá'n.
Yógo'te da' ki bzojon' le'e yiche chio', na' wdé na' wyá'n,
na' yógo'ten gókgaken kan zej nyejwn.
17 Xana' Dios, zente zej nak da' žezá' lažo'o gono'.
Da' zante zej naken.
18 Cha' gak laža'a wlaba' ka zej naken,
zej nyanen ka yož dan' žen' žoa'a yegw zen.
Kate' žebana', na' zóalenkza' Le'.
19 Xana' Dios, da' likze goto' benne' wen da' zinnj ka'.

Che len le kwas gan zoa', le'e, benne' wet benách ka'.

20 Znnégake' chio' Le', Dios.
Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' zzétjgake' dáche'ze La la'y chio'.
21 Xana' Dios, bi zle'ela' chawe' benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale,
na' zžá'ali'a benne' ka' zží'igake' chio' Le'.
22 Dot laža'a bi zle'ela' chawe' benne' ka'.
Žekla' zži'igak benne' ka' chekza' neda'.
23 Bwíakze neda', Xana' Dios, na' bwia da' yo'on yichj lázda'wa'.
Bwia neda' nich nnezlo' da' zza' laža'a.
24 Bwia cha' zoalen to da' zinnj neda'.
Bzoa neda' lo nez chawe' chio' dan' zoan to chi'ize.

140

1 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'
nich bi gongak benne' yichj ža'a ka' neda' zia.
2 Benne' ki žíljgake' da' zinnj da' góngake'.
Tža tža zdíl-lengake' benách ka'.
3 Da' znnágake' naken ka laye' bele da' zej ntochen'.
Xtíža'gak benne' ka' zej naken ka nis snia che bele.
4 Xana' Dios, bi go'o latje benne' wen da' zinnj ka' góngake' chia' da' zinnj.
Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka',
benne' ka' žon byéngake' chejchégoa'a.
5 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' wlékgake' to da' senen neda'.
Bzáljgake' do yelj žoa'a nez.
Wlékgake' da' ka' séngaken neda'.

6 Goža' Xana' Dios: “Le' nako' Dios chia'.
Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.
7 Xana' Dios, nakkzo' Benne' weslá chia'.
Le' wdape chi'o yichja' lo ža gok wdile.

8 Xana' Dios, bi go'o latje gak kan žak láže'gak benne' wen da' zinnj ka'.
Bi go'o légake' latje góngake' da' zza' láže'gake' nich bi wká'n zen kwíngake'.
9 Zej nyechjle benne' wen da' zinnj ka' neda'.
Ben ga gak chegak benne' ka' kan žénegekle' góngake' chegak benne' yoble ka'.
10 Ben ga yexjw yi' lo yichjgak benne' ka'.
Ben ga chejchazgak benne' ka' lo yin'.
Ben ga chejchazgake' lo da' gže'le'e gan batkle yežójgake'.
11 Bi go'o latje bennen' znne zi'e ga'ne' lo yežlyó.
Ben zi' benne' yichj ža'a, dan' wžía yin' le'."
12 Nnezla' yechebe Xanžo Dios che no benne' gaxjw laže',
na' wzóa choche' da' ka' zej yo'on lo na'gak benne' yache' ka'.

13 Da' likze benne' chawe' ka' we láwgake' La la'y chio',
na' benne' li laže' ka' sóagake' gan zo' Le'.

141

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Da ka' gaze gákleno' neda'.
Benle chi'a kate' wliža' Le'.
2 Ben ga kwen da' znnabla' lawo' Le' ka to žen zix.
Wzí' da' zchisa' lawo' Le' ka to biado' žota'-ba' lawo' Le'.
3 Xana' Dios, wdape chi'i žoa'a
nich bi nnia' to da' bi nak chawe'.
4 Bi go'o latje se laža'a gona' to da' zinnj
nich bi gona' to da' bi nak chawe',
na' nich bi gáwlena' benne' wen da' zinnj ka' tzen che lni chégake'.

5 Cha' to benne' chawe' wsake'e neda', gaken chia' to da' chawe',
na' cha' tile' neda', gaken chia' ka to da' zlale'e zix dan' zgo'e yichja',
na' nnábtezla' Dios gon chawe'e le'.
6 Kate' bíxjegak benne' blo ka' chegak benne' wen da' zinnj ka' le'e ya'a yej ka',
na' gákbe'egekle benách ka' nak chawe' da' znnia'.
7 Gáslasgak žit chegak benne' ka' žoa'a yežw ba chégake'.
Gá'ngaken ka bcheko yo ka' gan ža'n beže.

8 Che len zwia' gan zo' Le', Xana' Dios.
Žxen laža'a Le'. Bi kwej yichjo' neda'.
9 Bwia neda' nich bi sen do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' neda',
na' nich bi chejchaza' lo da' wlékgake'.
10 Ben ga chejchazgak benne' wen da' zinnj ka' lo do yelj da' wlékgake',
xak tia' neda' ga na' dot cháwe'do'.

142

1 Neda' znnia' zižje, žliža' Xanžo Dios.
Dot laža'a znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' neda'.

2 Lawo' Le' žawa' zia che da' žak chia'.
Lawo' Le' zloe'ela' že' zedla' neda'.
3 Kate' že' lázda'wa' zedle'e, Le', Xana' Dios, nnezlo' da' žaken chia'.
Wlékgake' to do yelj lo xneza', nich senen neda'.
4 Zwia' kwitla', san bi zoa no benne' gáklene' neda'.
Bi zoa no benne' gape chi'ikze' neda'.

Bi zoa no benne' kwi'e wnné yoe chia' neda'.
5 Žliža' Le', Xana' Dios, znnia':
"Žxen laža'a tozo' Le'.
Tozo' Le' žaz laža'a lo yežlyó nga.
6 Benle da' žliža' Le', dan' zzáka'li'a.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' zej nakže' wale ka neda'.
7 Bebéj neda' lo da' žaken chia' nich gak we lawa' Le'.
Benne' chawe' ka' chéchjgeke' neda' kate' gon chawo'o neda'."

143

1 Xana' Dios, benle da' znnia' lawo' Le'.
Bze nag da' znnabla' Le'.
Da gákleno' neda' dan' nako' li laže', na' chawe'.
2 Bi wchi'a lažo'o neda', wen žin chio', ka nak da' nbaga'a,
dan' lawo' Le' bi zoa no benne' nake' dot li laže'.
3 Goklen neda' dan' benne' ka' zžá'agake' neda' zbia láže'gake' neda'.
Yeláte'ze ka bétgake' neda'.
Béngake' ga naka' ka to benne' zde' lo da' chol kan žak chegak benne' gat ka'.
4 Že' lázda'wa' zedle'e, na' žak nyache' láže'li'a.
5 Žejsá' laža'a kan gok ža ni'te.
Zlab laža'a ka nak yógo'te da' beno'.
Žejsá' laža'a ka nak da' zente da' beno'.
6 Zchis na'a lawo' Le'.
Naka' ka to yežlyó biž, zbila' Le'.
7 Da ka' gaze gákleno' neda', Xana' Dios.
Dan' žedó laža'a bi žel-lo' gákleno' neda'
nich bi gaka' ka to benne' yoe'e yežw ba.
8 Zildo' ben ga chejsá' laža'a žeyache' láže'lo' benách chio' ka' dan' žxen láže'kza' Le'.
Bzejní'il neda' ka žala' gona' dan' žak laža'a gona' da' žaz lažo'o Le'.
9 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.
Zzoa kwina' lo no'o nich gape chi'ikzo' neda'.
10 Bsedle neda' nich gona' da' žaz lažo'o Le', dan' nako' Le' Dios chia'.
Bsela' Be' La'y chawe' chio' nich chi'e neda' lo nez chawe' chio'.
11 Nich gak bian' nako' chawe', Xana' Dios, ben choch neda'.
Dan' nako' chawe', yesló' neda' lo da' žak chia'.
12 Dan' nako' li laže', wžía yi'o benne' ka' zžá'agake' neda'.
Wžía yi'o benne' ka' žénegekle' wžía yí'gake' neda' dan' naka' neda' wen žin chio'.

144

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios, Bennen' zzoa choche' neda'!
Lekze' žon choche' na'a nich gak cha'a lo wdile.
Žon choche' xben na'a nich tíl-lena' benne' wen da' zinnj ka'.
2 Lekze' žeyache' láže'le' neda', na' nake' ka to yo'o gan že' chawa'a.
Žon choche' neda', na' žeslé' neda'.
Žape chi'e neda', na' žxen laža'a Le'.
Žone' ga žongak benne' chia' ka' da' žapa' légake'.

3 Xana' Dios, ¿bizkze zej nak benne' ka', dan' žejsá' lažo'o chégake'?
¿Biz zej nak benne' ka' dan' ži'o wnné yoe chégake'?
4 Zej nak benne' ka' ka to da' znitlen.
Zej nak ža chégake' ka to zol dan' zdezen.
5 Xana' Dios, bsaljw zan ya'abá. Betj gákleno' neda'.
Bta ya'a zen ka', na' žoj žen che yi'.
6 Bzala' yes wzió' ka', na' bsejw xnezgak benne' wen da' zinnj ka'.
Bse yag ntóche'do' chio' ka', na' bžia yi'-gake'.
7 Gan zo' na'le, bze no'o, na' beslá neda' lo da' zedle'e gan ži'a.
Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

8 Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže',
na' zzétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

9 Xana' Dios, golkza' chio' to da' kob, na' wgola' da' žól-lento'.
Len da' žól-lento' da' nwan' chi do golkza' chio'.
10 Žonkzo' Le' ga žežojgak chawe' benne' wnná bia' ka'.
Besló' Dabí, benne' wen žin chio', lo ya ntoche' ka' chegak benne' wen da' zinnj ka'.
11 Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' znnátezegake' da' wen laže',
na' zzétjgake' Dios katen' žon láže'gake'.

12 Ben ga gólegak bi' byo cheto' ka' kan zgólegak yag ka' lo yo bebe.
Ben ga gakgak bi' no'le cheto' ka' ka zej nak yag xtanle'e ka' nníta'gaken li'a che to yo'o zen.
13 Ben ga cha'gak ližto' ka' yógo'te kwe' linne cheto'.
Ben ga chanle'e bia yixe' cheto' ka',
nich gakgak bia yíxe'do' zanle'e lo yežlyó cheto'.
14 Ben ga gakgak beže cheto' ka' bia wale ka' nich gónle'egakba' žin.
Ben ga bi wsángakba' bia že'ndo' ka' kate' bi na' žin byo' chégakba'.
Ben ga bi soa no benne' kweže nyache'e lo yež cheto'.

15 Ba nez zen naken chegak benne' ka' žaken ki chégake'.
Ba nez zen naken chegak benne' ka' Xanžon' nake' Dios chégake'.

145

1 Wká'n zena' Le', Dios chia'.
Nako' Le' Benne' Wnná Bia' Zen chia'.
Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.
2 Tža tža wká'n zena' Le'.
Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

3 Zente nak Xanžo Dios, na' nak chie' we láwtezežo Le'.
Batkle gak gónbia'žo ka zente nake'.

4 Yógo'te kwe' benne' chio' ka' yéngekle' da' beno' Le'
na' wzéngekle' yezika' benách ka nak da' zente na'.
5 Wláb laža'a ka nak yela' zen che yela' wak chio',
na' ka nak da' zente ka' da' beno'.

6 Yógo'te benne' ka' wcháljgake' ka nak yela' wak che da' zente da' beno',
na' neda' wzenla' légake' ka nak yela' zen chio'.
7 Wzéngekle' ljéžgake' ka' ka nak yela' ži'i laže' zen chio',
na' gólтezegake' kan nako' Le' chawe'.

8 Xanžo Dios nake' ži'i laže',
na' žeyache' láže'le' benne' chie' ka'.
Nake' zen laže', na' žeyache' láže'le'ele' žo'o.
9 Xanžo Dios žon chawe'e yógo'te benne' ka',
na' žeyache' láže'le' yógo'te
da' zóagaken nbángaken, da' ka' bene' Le'.

10 Yógo'te da' ka' beno' wká'n zéngaken Le', Xanto' Dios
na' benne' chio' ka' we láwgake' Le'.
11 Zcháljgake' ka zente nak yela' wnná bia' chio'.
Zcháljgake' ka nak yela' wak zente chio'
12 nich wzéngekle' yógo'te benne' ka' ka zej nak da' zente ka' da' beno',
na' ka nak yela' zen che yela' wnná bia' chio'.
13 Yela' wnná bia' chion' sóatezen,
na' nna bi'o yógo'te kwe' benách ka'.

14 Noxw Xanžo Dios yógo'te benne' ka' žejchégwgake'.
Žechise' yógo'te benne' ka' zej ndo'e lo žin wale.

15 Yógo'te benne' ka' zbézgake' Le' gákleno' légake',
na' Le' wnezjo' da' gáwgake' kate' gala' chen.
16 Lo yela' ži'i laže' chio' zze no'o.
Znezjo' da' žiážjegekle yógo'te da' zóagaken nbángaken.

17 Chawe' nak Xanžo Dios lo yógo'te da' žone',
na' li laže' zej nak yógo'te da' žone' Le'.
18 Xanžo Dios zóateze' gáklene' yógo'te benne' ka' žlížgake' Le',
yógo'te benne' gaxjw laže' ka' žlížgake' Le'.
19 Gone' da' žak láže'gak benne' ka' zžébegake' Le'.
Lezka' yenle' chégake' kate' wlížgake' Le', na' yeslé' légake'.
20 Xanžo Dios žape chi'ikze' yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le',
san wžía yi'e yógo'te benne' ka' zbej yíchjgake' Le'.
21 Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios.
Yógo'te benne' ka' žala' we láwgake' La la'y chie' to chi'ize.

146

1 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
Dot laža'a žoe lawa' Xanžo Dios.

2 Xak zoa' nbana' wká'n zena' Xanžo Dios.
Gólteza' da' we lawa' Xanžo Dios xak zoa' nbana'.
3 Bi wxén láže'le benne' wnná bia' ka',
na' bi wxén láže'le benne' wale ka', dan' bi gak yeslágake' le'e.
4 Žežój be' zej yoe'e, na' yeyákgake' bixte yo.
Lo ža na'kze nitle da' gok láže'gake' góngake'.

5 Ba nez zen naken che bennen', žaklen Dios che Jakob le',
bennen' žxen laže'e Xanžo Dios.
6 Dios na'kze bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo',
na' yógo'te da' ka' zej nnitan' latje ka'.
Nake' Bennen' žónteze' da' li laže'.
7 Zchi'a laže'e benne' nyache' laže' ka',
na' zwawe' benne' ka' zdóngake'.
Xanžo Dios žeslé' benne' ndo'w ka'.
8 Xanžo Dios žeyone' yej lawgak benne' lo chol ka'.
Xanžo Dios žechise' benne' ka' žejchégwgake'.
Xanžo Dios nži'ile' benne' chawe' ka'.
9 Xanžo Dios žape chi'e benne' zi'to' ka'.
Žáklene' bi' wzebe ka', na' no'le wzebe ka',
san zchinnje' da' žongak benne' wen da' zinnj ka'.
10 Le'e, benne' yež Sión, znna bia'kze Xanžo Dios.
Znna biá'teze Dios to chi'ize.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

147

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!

Nak chawe' golžo da' we lawžo Dios chežo.
Dot láže'žo žala' wká'n zenžo-ne'.
2 Xanžo Dios yeyone' yež Jerusalén.
Yechi'e benne' Israel ka' zej zoe' yež zi'to' ka'.
3 Žeyone' benne' ka' nyache' láže'gake',
na' zde'e légake' laže' gan zej žia we' chégake'.
4 Nnézkzele' bal belj ka' nníta'gaken.
To to belj ka' žwe'e lan.
5 Zente nak Xanžo Dios, na' nape' dot yela' wak.
Bi be de da' bi žejni'ile' Le'.
6 Xanžo Dios žáklene' benne' gaxjw laže' ka',
san zzexjwe' benne' wen da' zinnj ka'.

7 ¡Le gol da' wká'n zenle Xanžo Dios!
¡Le gol, na' le wchínnj da' ka' zgol-le law Dios chežo!

8 Le' znnite'e bejw ka' zan ya'abá.
Le' žsele'e nis yejw lo yežlyó.
Le' žone' ga žiagak yíxe'do' ka' law ya'a ka'.
9 Le' znezjwe' da' žawgak bia yixe' ka'.
Znezjwe' da' žawgak sechjdo' ka', bia ka' zbéžeya'agakba'.
10 Da' žaz laže'e bi naken yela' wale chegak bžina' ka',
na' kege yela' wale chegak benne' ka',
11 san žaz laže'e benne' ka' zžébegake' Le',
na' benne' ka' žxen láže'gake' Le' nich yeyache' láže'le' légake'.

12 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e zoale yež Jerusalén!
¡Le wká'n zen Dios chele, le'e zoale yež Sión!

13 L̲e' z̲zoa choche' ze'e da' žape chi'in yež chele.
Žon chawe'e benne' ka' nníta'gake' yež chele.
14 Z̲zoe' ye l̲a' z̲ga'n chawe' l̲o yežlyó chele.
Gónnl̲i'e chele z̲oa' cháwe'l̲e'e.
15 Žsel̲e'e x̲tiže'e chegak benách yežlyó ka',
na' ka' gaze žak da' z̲nne'.
16 Z̲wakwe' yežlyó l̲en bege' da' naken ka z̲ila'.
Z̲zex̲jwe' x̲le'l yel ka de.
17 Žone' ga žex̲jw yej nis ka yejdo' ka'.
¿Noz̲ benne' gak soele' da' zag chen?
18 Z̲nnie', na' žeyaken nis.
Žone' ga žak be', na' žeyák begen' nis wbá'a.

19 Bzejni'ile' Jakob ka nak x̲tiže'e,
na' bdie' da' bsedle', na' da' ka' wnnakze' L̲e' l̲o na'gak benne' Israel ka'.
20 Bi na' gone' ki che nitó yež yezika',
na' benne' yež ka' bi žeyónbia'gake' x̲tiže'e.

¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

148

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios!
¡Le wká'n z̲en X̲anžon', l̲e'e, zoale ya'abá!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, zoale ža'le!

2 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, wbás che ya'abá chie' ka'!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, benne' zante chie'!
3 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, wbíž, na' byo'!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, belj žsa'ni'le!
4 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', le', ya'abá na'le,
na' l̲e'e, nis ka' zoale l̲awle ya'abá!
5 ¡Le wká'n z̲en La la'y che X̲anžon',
dan' wnnekze' L̲e', na' wzoale!
6 Bene' ga zoale na'a, na' to chi'ize.
Wnnakze' chele l̲e'e to da' bi te chen.
7 ¡Le wká'n z̲en X̲anžon' l̲o yežlyó,
l̲e'e, bia z̲en ka' zoale l̲o nisdo', na' l̲o nis zil,
8 na' l̲e'e, yes wzió', na' yej nis, na' bege', na' bejw ka',
na' l̲e'e, be' bdone' ka', žonle ka z̲nnakze' L̲e'!
9 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, ya'ado' ka', na' ya'a z̲en ka',
na' l̲e'e, yag z̲ix̲ ka', na' yag sedro ka',
10 na' l̲e'e, bia yix̲e' ka', na' bia ka' napgak benne' ka',
na' l̲e'e, bia snia ka', na' bia zej zoa x̲ílgakba'!
11 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, benne' wnná bia' ka',
na' yógo'te benne' gax̲jw l̲aže' ka',
na' l̲e'e, benne' blo ka', na' benne' wchi'a l̲aže' ka',
12 na' l̲e'e, benne' byo wego' ka', na' no'le wego' ka',
na' l̲e'e, benne' gole ka', na' x̲kwide' ka'!
13 ¡Le wká'n z̲en La la'y che X̲anžon'!
Z̲énl̲e'eže nak La la'y chie' L̲e' ka yógo'te lagak benne' ka'.
Yel̲a' z̲en chie' z̲l̲a' l̲awn l̲o yežlyó, na' ya'abá.

14 L̲e' benne' yela' wak z̲en chegak benne' chie' ka'.
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e, benne' chie' ka', nakle z̲a'só Israel ka',
na' nakle benne' ka' nži'ile' L̲e'!

¡Ga'n z̲en X̲anžon'!

149

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios!
¡Le gol̲ che X̲anžon' to da' kobe!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e' gan zej ndobe benne' chie' ka'!
2 ¡Le yebele, l̲e'e, benne' Israel ka', l̲aw Dios, Bennen' bene' l̲e'e!
¡Le yebele, l̲e'e, zoale yež Sión, l̲aw Dios, Bennen' nake' Benne' Wnná Bia' Z̲en chele!
3 ¡Le wká'n z̲en La la'y che X̲anžon', na' wya'ale!
¡Le wchoncho yid ka', na' le wchínnj da' ka' z̲gol̲-le, nich we l̲awle L̲e'!
4 X̲anžo Dios žaz l̲aže'e benne' chie' ka'.
Žape' ba la'ne benne' gax̲jw l̲aže' ka', na' žeslé' l̲égake'.
5 Žal̲a' yebégekle benne' chie' ka' l̲o yel̲a' z̲en chie',
na' gól̲gake' l̲o yel̲a' žebele chégake' dot yele.
6 Žal̲a' kwéžeya'agake', nich we l̲áwgake' Dios,
zej noe'e ya ntoche' ka' da' zej nla žop l̲a'aten,
7 nich yezí'gake' wzón benne' zi'to' ka',
na' góngake' benách yež ka' z̲ia,
8 na' nich wchéjgake' benne' wnná bia' ka' do ya,
na' l̲ezka' benne' wal̲e ka',
9 na' nich wží̱a yí'gake' benne' ka' ka wnnakze Dios gaken chégake'.
Da' ni gaken yel̲a' ba nez z̲en chegak benne' ka' che Dios.

¡Ga'n z̲en X̲anžon'!

150

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios!
¡Le wká'n z̲en X̲anžon' l̲o yodo' la'y chie'!
¡Le wká'n z̲en yel̲a' wak chie' l̲o ya'abá chie'!
2 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e' ni'a che da' z̲en da' bene'!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e' ni'a che yel̲a' z̲en chie'!
3 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wkwéz̲ele lozgak bia ka'!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', chínnele da' žól̲-l̲ento' ka'!
4 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wchónchwle yid, na' wya'ale!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', chínnele da' ka', na' wkwéz̲ele bžéjwdo' ka'!
5 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wtil̲-le yado' ka'!
¡Le wká'n z̲ene' L̲e', wtil̲-le ya z̲en ka'!
6 ¡Le wká'n z̲en X̲anžon', yógo'tele zoale nbanle!
¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios!

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MATÍO

Xa xna' gole wdé ka' che Jesús
(Lk. 3:23-38)

1 Zzoja' le'e yiche ni lagak xa xna' gole wdé ka' che Jesús, Benne' Criston', Bennen' nake' za'só Dabí, na' lezka' za'só Bran, benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te.
2 Bran na' goke' xa Isak.
Isak na' goke' xa Jakob.
Jakob na' goke' xagak Judá len benne' biche'e ka'.
3 Judá na' goke' xagak Fares len Sara. Tamar goke' xna'gak chope' ki.
Fares na' goke' xa Esrom.
Esrom na' goke' xa Aram.
4 Aram na' goke' xa Aminadab.
Aminadab na' goke' xa Nasón.
Nasón na' goke' xa Salmón.
5 Salmón na' goke' xa Bos, na' Rahab goke' xne'e.
Bos na' goke' xa Obed, na' Rut goke' xne'e.
Obed na' goke' xa Isaí.
6 Isaí na' goke' xa Dabí.
Dabín' wnná bi'e benách Israel ka', na' bchag ná'lene' no'len' zga'ale goke' zo'le Urías. Dabín' len no'len' gókgake' xa xna' Salomón.
7 Salomón na' goke' xa Roboam.
Roboam na' goke' xa Abías.
Abías na' goke' xa Asa.
8 Asa na' goke' xa Josafat.
Josafat na' goke' xa Joram.
Joram na' goke' xa Usías.
9 Usías na' goke' xa Jotam.
Jotam na' goke' xa Akás.
Akás na' goke' xa Esekías.
10 Esekías na' goke' xa Manasés.
Manasés na' goke' xa Amón.
Amón na' goke' xa Josías.
11 Josías na' goke' xagak Jekonías len benne' biche'e ka'.
Benne' ki wnníta'gake' ža na' katen' benne' Babilonia ka' bché'gake' benne' Israel ka' zej nžeje' gan nbab Babilonia na'.
12 Jekonías na' goke' xa Salatiel.
Salatiel na' goke' xa Sorobabel.
13 Sorobabel na' goke' xa Abiud.
Abiud na' goke' xa Eliakim.
Eliakim na' goke' xa Asor.
14 Asor na' goke' xa Sadok.
Sadok na' goke' xa Akim.
Akim na' goke' xa Eliud.
15 Eliud na' goke' xa Eleasar.
Eleasar na' goke' xa Matán.
Matán na' goke' xa Jakob.

16 Jakob na' goke' xa Jwsé.
Jwsén' goke' benne' byo che Lia. Lian' goke' xna' Jesús, Benne' Criston',
Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'.
17 Ki goken, gokgak xda' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Bran, na' zejte
wzóa Dabí. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law wzóa Dabín',
na' zejte bche'gak benne' Babilonia ka' benne' Israel ka' zej nžeje'. Lezka'
gokgak yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó law bché'gake' légake', na' zejte ža
bla' Benne' Criston'.

Da' goken katen' bla' Jesús, Benne' Cristo (Lk. 2:1-7)

18 Ki goken kate' bla' Jesús, Benne' Criston'. Katen' ba bchebe laže' Lia, xna'
Jesús, Benne' Criston', wchág ná'lenbe' Jwsé, na' kate' bi na' wchág ná'lene'-be',
wyó'o to bi'do' le'be'. Ki goken ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y.
19 Nak Jwsén', benne' byo che Lian', benne' chawe', san bi gónele' yesbage'e-
be' zia lawgak benách ka'. Gónele' wsane'-be' ži žize.
20 Kate' ne zza' laže' Jwsén' kan gone', bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale
gan de Jwsén', na' gože' le':
—Jwsé, za'só Dabí. Bi žebo' si'o Lian', nich gakbe' zo'lo', dan' bi' byodon' za'
galjbe', yo'obe' le'be' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y.
21 Galj to bi' byodo' chebe', na' go'o labe' Jesús, dan' yeslabe' benách chebe'
ka' lo dola' da' zej nbage'e.
22 Ki goken, bžin dan' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le',
katen' wnné':
23 Le wia nga, to xkwide' no'le, wa'be' bi'do' le'be', na' galj to bi' byodo',
na' wé'gake' labe' Emanuel.
Emanuel naken to diža' hebreo dan' znnan: "Zoalen Dios žo'o."
24 Kate' bebán Jwsé lo bichgalen', bene' kan gož wbás che ya'abán' le', na'
wzi'e Lian', na' gokbe' zo'le'.
25 Bi wzóalene'-be' na' zejte golj bi' byodo' chebe', bi' nežw chebe', na'
bzóagake' labe' Jesús.

2

Benne' žejní'il ka' zedjwíagake' xkwide' Jesús

1 Kate' golj Jesusen' lo yež Belén, yežen' nbaben Judea, znna bia' Herodes ga
na'. Kate' ža na' bžingak benne' žejní'il ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zej nžoje'
to yež zi'to' da' žen' zaka' gan zla' wbíž.
2 Wnnabgak benne' ka', na' wnnágake':
—¿Gazen' zoa xkwiden' žala' nna bia'be' benne' judío ka', xkwiden' za'
goljbe'? Katen' wzoato' gan zla' wbíž ble'elto' belj baní' da' nak bian' ba
goljbe'. Za'to' nga nich wká'n zento'-be'.
3 Kate' Herodes, bennen' znna bi'e, benle' da' ni, gok zedle'. Lezca' gok
zédgekle yógo'te benne' ka' wnníta'gake' yež Jerusalén.
4 Naž Herodes na' bliže' yógo'te bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle
ka', na' wnnable' légake' gaze žala' galj Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak
benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'.
5 Góžgake' le':
—Lo yež Belén, da' nbaben Judea. Ki naken dan' bzoj to benne' bchalje' lo
wláz Dios da' znnan ki:
6 Yež Belén, da' nbaben Judá, bi nakžen ka'ze law Dios,

ka zej nak yež blo ka' zej nnitan' yežlyó nga,
dan' l̲o yež Belén na' galj to Benne' gake' blo,
Bennen' gape chi'e benách chia' ka', benne' Israel ka'.
7 Naž Herodes na' bl̲iže' benne' žejní'il ka' ži žize, na' wnnable' l̲égake' nich
nnezle' binlo gáka'te ba gok katen' bl̲a' l̲aw beljen' da' bl̲é'egekle'.
8 Naž bsel̲e'e l̲égake' chjake' l̲o yež Belén. Gože' l̲égake':
—Le chej ga na', na' le chejnnáb binlo kan nak che x̲kwiden'. Kate' ba bežél̲-
lele-be', le da nich wl̲oé'elele neda', nich l̲ezka' cha'a neda', chejká'n z̲ena'-be'.
9 Wdé béngekle benne' žejní'il ka' dan' wnná Herodes na', jake' ga na',
na' beljen' da' bl̲é'egekle' katen' wnníta'gake' lážgake', wyejen l̲áwlegake', na'
bejsóan ža'le gan de x̲kwiden'.
10 Kate' bl̲é'egekle' beljen', bebél̲e'egekle'.
11 Kate' wyó'ogake' l̲o yo'on', bl̲é'egekle' bi' byodon', zóal̲enbe' Lia, x̲na'be'.
Naž bzoa z̲íbgake' l̲awle gan debe', na' bka'n z̲éngake'-be'. Wdé na' bsáljwgake'
kakdo' ka' chégake', na' bnézjwgake'-be' oro, na' yale, na' neždo' da' z̲l̲a' z̲ix̲ che
yag mirra.
12 Dan' ba bzejní'il Dios l̲égake' l̲o bichgale nich bi yeyéjgake' gan zoa
Herodes na', che l̲en beyéjgake' lážgake' nez yoble.

Jwsé l̲en Lia želchi'e x̲kwide' Jesús l̲o yežlyó Egipto

13 Wdé beza'gak benne' žejní'il ka' ga na', naž bl̲a' l̲aw to wbás che ya'abá l̲o
bichgale gan z̲tas Jwsé, na' gože' l̲e':
—Wyase. Bche' x̲kwiden' l̲en x̲na'be', na' bz̲onnj nga. Wyéj l̲o yežlyó Egipto.
Ga'no' ga na' kate' yapža' neda' le' yetó. Ki gono' dan' yeyílj Herodes x̲kwide'
ni nich gote'-be'.
14 Naž wyase Jwsén', kate' ne nak žel, na' bchi'e x̲kwiden' l̲en x̲na'be', na'
jake' l̲o yežlyó Egipto.
15 Bgá'ngake' ga na' na' zejte got Herodes na'. Ka' goken, bžin da' wnná X̲anžo
Dios l̲o na' benne' bchal̲je' l̲o wlaze' L̲e', katen' wnné': "L̲o yežlyó Egipto bl̲iža'
Z̲i'na'."

Herodes žsel̲e'e benne' ka' nich gótgake' x̲kwide' ka'

16 Kate' gókbe'ele Herodes bi bengak benne' žejní'il ka' kan gože' l̲égake', naž
bže'e, na' bsel̲e'e benne' ka' chjake' ga na' nich gótgake' yógo'te bi' byodo' ka'
nníta'gakbe' l̲o yež Belén, na' do z̲ente gan že' Belén na', x̲kwide' ka' ba žóngakbe'
chopiz, l̲en bi'do' ka' zej nžé'nžebe'. Ki ben Herodes na' kan bsaka' yenne'e,
kan gok ža katen' bl̲a' l̲aw beljen', ža na' bzejní'igekle benne' žejní'il ka' l̲e'.
17 Ka' goken, bžin da' wnná Jeremías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te,
katen' wnné':
18 L̲o yež Ramá žéngekle chi'igak
benne' ka' z̲béžegake', na' z̲beže nyáche'gake'.
Rakel z̲beže' ni'a chegak z̲a'sóe' ka'.
Bi gak no benne' gon z̲ene' l̲e', dan' zej natbe'.
19 Wdé got Herodes na', naž bl̲a' l̲aw wbás che ya'abán' l̲o bichgale gan zoa
Jwsén' l̲o yežlyó Egipto,
20 na' gože' l̲e':
—Wyase. Beché' bi' byodon' l̲en x̲na'be', na' beyéj gan nbab Israel, dan' ba
gotgak benne' ka' gónegekle' gótgake' bi' byodo' ni.
21 Naž wyase Jwsén', na' bechi'e bi' byodon' l̲en x̲na'be', na' beyéjgake' gan
nbab Israel.

22 Benle Jwsén' znna bia' Arkelao gan nbab Judea dan' ba got Herodes na',
xa Arkelaon'. Che len bžebe Jwsén' yeyeje' ga na'. Kate' bzejní'il Dios le' lo
bichgale, wyeje' gan nbab Galilea.
23 Kate' bžine' ga na', bejsóe' lo yež Nasaret. Ki goken, bžin da' bzojgak
benne' ka' bchálјgake' lo wláz Dios ža ni'te kan žala' gak che Jesusen', nnagak
benách ka' nake' Benne' Nasaret.

3

Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, zchalje' lo latje dach
(Mr. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Kate' ža ka' bla' law Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bchalje' lo latje
dach gan nbab Judea.
2 Zwan' wnné':
—Le yeyát laže', dan' za' žin ža kate' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', yedjnná
bi'e lo yežlyó nga.
3 Kan nak che Zwan', bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da'
znnan ki:
Ženl chi'i to benne' zbéžeyi'e zižje lo latje dach, znne':
“Le gon chawe' nez nich la' Xanžon' gan zoale.
Le yebéj li nez las gan tie'.”
4 Gokw Zwan' laže' da' nžaben len yicha' bia ka', na' nžeje li'e to bayw yid.
Žawe' biche' zo ka', na' že'je' china' bezdo'.
5 Benne' Jerusalén ka' len benne' ka' zej nžoje' dot gan nbab Judea, na' dot
kwit gan zde yego Jordán, blá'gake' gan zoa Zwan'.
6 Kate' bexóalapagake' dola' da' zej nbage'e, Zwan' bezóe' légake' nis lo yego
Jordán na'.
7 Kate' Zwan' ble'ele' benne' zan ka', benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo'
saduseo ka', želžine' gan zoe' nich yezóagake' nis, gože' légake':
—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Zoa no benne' bzejni'ile' le'e wzonnjle dan' za'
chog Dios chegak benách ka' gátgake'?
8 Le gon da' gak bia' ba beyát láže'le.
9 Bi kwek yichjle, bi nnale nakle chawe' dan' nakle za'só Bran, dan' žapa'
le'e, wak gon Dios ga yeyakgak yej ki za'só Bran na'.
10 Ba zbez ya wage nich chogen yag ka', dan' zloe'elen kan gak chele. Yógo'te
yag ka' da' bi želbían da' zej naken zix, chóggaken, na' chéygaken.
11 Da' li neda' žezóa' le'e nis lo nis, nólele ba beyát láže'le, san Bennen' za' ze'e
kate' te chia' neda', Le' gone' da' zloé'ezele yela' žezóa nis ni, dan' wchize' le'e
Dios Be' La'y, len yi' chie'. Bennen' nakže' blo ka neda', na' neda' bi naka' zi
kweja' zele'.
12 Noxe' da' žzenle' yi', na' wlobe' zoa' stribe chie'. Yezi'e zoa' stribe chien' lo
yo'o gan gape chi'en, san wzeye' beb chen lo yi', na' yin' bi yeyolen.

Jesús žezóe' nis
(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

13 Naž bezá' Jesusen' gan nbab Galilea, na' bžine' žoa'a yego Jordán gan zoa
Zwa, nich yezóe' nis lo na' Zwan'.
14 Zwan' gónele' wsejwe' xneze', na' gože' Jesusen':
—Neda' žala' yezóa' nis lo no'o Le'. ¿Znnabkzlo' neda' yezóa' Le' nis?
15 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Be' latje na'a, dan' ki žala' gonžo dot da' naken chawe' law Dios.

Naž Z̲wan' bene' kan wnná Jesusen'.
16 Kate' ba bezóa Jesusen' nis, l̲a' bežojtie' l̲o nis. Naž wyaljw ya'abá l̲áwe'le
gan zoe', na' bl̲a' l̲aw žetj Dios Be' La'y. Bžine' gan zoe', z̲nne'e ka to plomdo'.
17 Naž benle chi'i Benne' z̲chal̲je' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Benne' ni nake' Z̲i'na'. Nži'ila' L̲e', na' žaz l̲aža'a L̲e'.

4

Žénele da' x̲iwe' gonen ga baga' Jesús dol̲a'
(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

1 Naž Dios Be' La'y l̲a' bche'tie' Jesusen' l̲o latje dach nich gata' latje si' bia'
da' x̲iwe' L̲e'.
2 Chopl̲alj ža chopl̲alj yele bi be bdaw Jesusen'. Wdé na' z̲done'.
3 Naž bl̲a' da' x̲iwen' gan zoa Jesusen', dan' žonen ga bága'gak benách ka'
dol̲a', na' gožen Jesusen':
—Cha' nako' Le' Z̲i'n Dios, gož yej ki yeyákgaken yet x̲til.
4 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Kégeze yet x̲til z̲bánl̲engak benách ka', san
l̲ezka' l̲en yógo'te x̲tiža' Dios žak bángake'."
5 Naž bche' da' x̲iwen' Jesusen' l̲o yež la'y Jerusalén, gan bžian L̲e' yichjo'o
yodo' gan nak sibe.
6 Naž da' x̲iwen' gožen L̲e', na' wnnán:
—Cha' nako' Le' Z̲i'n Dios, bex̲ite' žé'lele, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Dios sel̲e'e wbás che ya'abá ka' nich gape chí'igake' Le',
na' góx̲wgake' Le' l̲en ná'gake',
nich bi chejchego' yej, na' bi gono' zi' ni'o.
7 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Yetó da' nyejw l̲e'e yiche la'y žen' benách ka', dan' z̲nnan: "Bi nna bi'o X̲ano'
Dios."
8 Naž da' x̲iwen' bchen' Jesusen' gan nak to l̲aw ya'a sibe, gan bl̲oe'elen L̲e'
yógo'te yež ka' zej nnitan' yežlyó nga l̲en yógo'te yel̲a' wnni'a chégaken.
9 Naž gožen L̲e':
—Yógo'te da' ki gonna' chio' cha' wzóa z̲ibo' x̲ni'a, na' gapo' neda' ba la'ne.
10 Jesusen' gožen':
—Beyéj, da' x̲iwe', dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' žen' neto', dan' z̲nnan: "X̲ano'
Dios wká'n z̲eno', na' toze x̲chine' L̲e' gono'."
11 Naž bezá' da' x̲iwen' gan zoa Jesusen'. Naž bl̲a'gak wbás che ya'abá ka'
gan zoe' nich gákl̲engake' L̲e', na' bnéz̲jwgake' da' bdawe'.

Z̲zo l̲aw Jesús z̲zie' x̲tiže'e gan nbab Galilea
(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

12 Kate' benle Jesusen' nyejw Z̲wan' liž ya, wyeje' gan nbab Galilea.
13 Bezé'e l̲o yež Nasaret, na' bejsóe' l̲o yež Kapernaum gan naken žoa'a
nisdo', l̲o bza' gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí.
14 Ki goken, bžin da' wnná Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te,
katen' wnné':
15 Gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí,
l̲o nez žoa'a nisdo' gan zoa yechel̲á'a yego Jordán zaka' gan z̲l̲a' wbíž,
gan nbab Galilea, gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka'.
16 Benách ka' zej ncho̲l̲ yichj l̲áz̲do'gake', benne' nníta'gake' ga na', bl̲é'egekle'
baní',

na' benne' ka' zej nake' ka benne' gat ka', bl̲a' baní' chégake'.
17 Katen' wzó l̲aw Jesusen' z̲zie' x̲tiže'e, gože' benne' ka':
—Le yeyát l̲aže', dan' za' l̲a' Dios, Bennen' ze'e ya'abá chie', na' nna bi'e l̲o yežlyó nga.

Jesús žl̲iže' tape benne' nich gónl̲engake' L̲e' tz̲en
(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)
18 Kate' wdé Jesusen' žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea, bl̲e'ele' chope benne'. Toen' lie' Smon, bennen' l̲ezka' lie' Bedw. Ndres, benne' biche' Bedon', žónl̲ene' l̲e' tz̲en. Žoptie' z̲zál̲a'gake' yix̲jw bel chégake' l̲o nisdon', dan' zej nake' benne' wz̲én bel ka'.
19 Jesusen' gože' l̲égake':
—Le gonl̲en neda' tz̲en, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' nich gákgake' chia' neda', gonle kan žonle kate' z̲zenle bel ka'.
20 Žoptie' l̲a' bká'ntegake' yix̲jw bel ka' chégake', na' jákl̲ene' Jesusen'.
21 Kate' Jesusen' wdíe' yelate' na'le, bl̲e'ele' yechope benne' ka'. Toen' lie' Jakob, na' Z̲wa, benne' biche'e žónl̲ene' l̲e' tz̲en. Zej nake' z̲i'n Sebedeo. Yó'ogake' l̲o barkw, gan žónl̲engake' Sebedeo, x̲ágake', tz̲en, na' žeyágake' yix̲jw bel chégake' ka'. Naž Jesusen' bl̲iže' žoptie' nich gónl̲engake' L̲e' tz̲en.
22 L̲a' belka'ntie' barkwn', l̲en x̲ágaken', na' jákl̲ene' Jesusen'.

Jesús žsedle' benne' zan
(Lk. 6:17-19)
23 Wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' gan nak l̲o yo'o ka' gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios. Bchal̲je' diža' chawen' ga na' kan za' yedjnná bia' Dios l̲o yežlyó nga, na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka' kan zej nak yižwé' ka' chégake'.
24 Wzé diža' che yel̲a' wak che Jesusen', na' béngekle benách ka' dot gan nbab Siria. Bedjwá'gake' yógo'te benne' ka' zej de'e da' zan yižwé' ka', na' želzáka'l̲i'e, nich wnníta'gake' benne' we' ka' x̲ni'a Jesusen'. Zá'gake' zej noe'e benne' ka' ga na', benne' ka' yó'ogake' be' x̲iwe' ka', l̲en benne' ka' zej de'e chon, na' benne' ka' bi žak sá'gake'. Jesusen' beyone' yógo'te benne' ka'.
25 Benne' zan žjákl̲ene' Jesusen', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, l̲en benne' ka' zej nbabe' yež Dekápolis ka', na' benne' ka' zej nbabe' yež Jerusalén, na' gan nbab Judea, na' benne' yež ka' zej nnitan' yechel̲á'a yego Jordán zaka' gan z̲l̲a' wbíž.

5

Da' bchal̲j Jesús l̲aw ya'ado'
(Lk. 6:20-23)
1 Kate' bl̲e'el Jesusen' benne' zan zá'l̲engake' L̲e', wžene' to l̲aw ya'ado' gan nak sibe, na' l̲aw ya'adon' wži'e. Naž bdobgak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'.
2 Wzó l̲awe' žsedle' l̲égake', na' wnné':
3 —Ba nez z̲en naken chegak benne' ka' žákbe'egekle' želyážjele' da' zej naken che Dios, dan' de latje chégake' gan z̲nna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.
4 'Ba nez z̲en naken chegak benne' ka' žak nyache' l̲áže'gake' dan' zej nbage'e dol̲a', dan' Dios na'kze gon z̲ene' l̲égake'.
5 'Ba nez z̲en naken chegak benne' ka' zej nake' gax̲jw l̲aže' l̲aw Dios, dan' gata' yežlyó nga chégake'.

6 'Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' ẓdan l̲áže'gake' da' naken chawe' l̲aw
Dios, na' žékgekle' ni'a chen kan žékgekle benne' ka' želdone', na' želbile' nis,
dan' gon Dios ga sí'gake' dan' ẓdan l̲áže'gake'.
7 'Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka', dan'
Dios yeyache' l̲áže'le' l̲égake'.
8 'Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' nak chawe' yichj l̲áẓdo'gake', na' bi be
da' ẓia zej nbage'e, dan' l̲é'egekle' Dios.
9 'Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' ẓzoa žígake' diža' bizjw, dan' si' lágake'
ẓi'n Dios.
10 'Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' l̲égake' dan'
žóngake' da' nak chawe', dan' de latje chégake' gan ẓnna bia' Dios, Bennen' zoe'
ya'abá chie'.
11 'Ba nez ẓen gaken chele l̲e'e kate' wl̲íž zi'gak benách ka' l̲e'e, na' kwia
l̲áže'gake' l̲e'e, na' l̲o yel̲a' wen l̲aže' chégake' nnégake' chele dan' žónl̲enle neda'
tẓen.
12 Le yebél, na' le chaž l̲aže', dan' gak da' cháwe'l̲e'e chele kate' žinle ya'abá
che Dios. Kan žaken chele, l̲ezka' goken chegak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o
wláz Dios, benne' ka' wnníta'gake' zgá'alegake' ka l̲e'e, dan' l̲ezka' wžía l̲áže'gak
benách ka' l̲égake'.

Benách ka' che Jesús nákgake' ka zede', na' ka baní'
(Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)

13 L̲ezka' wnná Jesusen':
—L̲e'e nakle ka zede' l̲o yežlyó nga, san cha' wnít zeden' yel̲a' sna'a chen, bi
gak yeyonžon sna'a. Biž bi zakan', san ba naken da' cho'nžon, na' benách ka'
wléjgaken'.
14 'L̲e'e nakle ka baní' l̲o yežlyó nga nich wl̲oé'elele l̲aw da' nakle che Dios.
Gakle ka to yež da' žen' to l̲aw ya'a, dan' bi gak gache' yežen'.
15 Kate' wzal̲jžo yi', bi ẓkáche'žon ẓan kak, san ẓzoažon sibe nich wza'nín'
yógo'te benne' ka' nníta'gake' l̲o yo'on'.
16 Kan nak baní', l̲ezka' gakle l̲e'e, dan' gonle ga gak bia' da' nakle l̲áwlegak
yógo'te benách ka', nich kate' l̲é'egekle' da' nak chawe' da' žonle, naž wká'n
ẓéngake' X̲ale Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

Žsedle Jesús che da' wnná Dios l̲o na' Moisés

17 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Bi géklele bl̲a'a neda' nich yeká'a da' ka' wnná Moisés o da' ka' bsédgekle
benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios. Bl̲a'a neda', kege nich yeká'a da' ka', san
bl̲a'a nich gona' dot da' zejlasgak da' ka'.
18 Da' li žapa' l̲e'e. Kate' ne de ya'abá, na' yežlyó nga, bi te ka'ze nitó díža'do',
na' nitó da' wnná Dios kate' gakže yógo'te da' wnné' žal̲a' gaken.
19 Che l̲en, nóte'teze benne' wka'ne' ca'ze to da' do'ze da' ẓnna dižan', na' cha'
wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni ga'nže' ka'ze ka yógo'te benne' ka'
nníta'gake' gan ẓnna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', san bennen' gone'
kan nak da' ẓnna dižan', na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni gakže'
benne' blo gan ẓnna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chien'.
20 L̲ezka' žapa' l̲e'e: cha' bi gonle da' nakže chawe' ka da' žongak benne' yodo'
wsedle ka', l̲en ka žongak benne' yodo' fariseo ka', batkle cho'ole gan ẓnna bia'
Dios ya'abá chien'.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' zže'e lježe'
(Lk. 12:57-59)

21 Lezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': “Bi gotle benách ka'. No benne' nake' wet benne' ka', nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'.”
22 Na'a, neda' žapa' le'e: no benne' zže'e lježe' nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'. Lezka' no benne' znnie' che lježe' nbage'e zia, na' chog benne' yolawe' chie' sake'e. Lezka' no benne' nnie' che lježe', na' nne': “Bia bi be nnezlba'” nbage'e zia, na' wak chog Dios chie' chejchoé'e lo yi' gabíl.
23 'Ki naken, cha' le' zoa ko'o lo bkog la'y bi da' wnezjo' law Dios nich yenít lawe' le', na' cha' chejsá' lažo'o ga na' zoa biz chen zža'a lježo' le',
24 bka'n dan' no'o na'ze, na' beyéj ližo'. Zga'ale bejká'n chawe' da' beno' che lježo' nich yenít lawe' le'. Naž da, wnezjo' dan' no'o.
25 'Cha' zoa no benne' yennable' le' bi da' zbago'o chie', na' chi'e le' gan wchi'a laže' no benne' le'e, begá'n chawe' len bennen' kate' ne yo'ole nez, nich bi wdíe' le' lo na' bennen' wchi'a laže'e le', na' bennen' wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' le' wsejwe' le' liž yan'.
26 Da' li žapa' le', bi yežojo' ga na' na' zejte chizjo' dot da' nbago'o chie'.

Žsedle Jesús che da' zka'n ka'ze yela' zchag na'

27 Lezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan wnnágake': “Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.”
28 Na'a, neda' žapa' le'e: nóte'teze benne' zwie' to no'le lo yela' zdan laže' da' sban, ba benlene' le' dola' lo yichj lázda'we'.
29 'Che len, cha' yej lawo' li ža gonen ga gono' dola', wlejen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to yej lawo', na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.
30 Cha' no'o li ža gonen ga gono' dola', bchogen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to no'o, na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žežo'ne' zo'le'
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)

31 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka' wnnágake': “Nóte'teze benne' žénele' yežo'ne' zo'le', žala' wnezjwe' to yiche chie' da' znnan žežo'ne' le'.”
32 Na'a, neda' žapa' le'e, cha' zoa no benne' žežo'ne' zo'le', na' bi znna' bi da' žon no'len', naž gon bennen' ga gon zo'len' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na' cha' wchág ná'lene' benne' byo yoble, na' benne' byon', bennen' si'e no'len', lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Žsedle Jesús che no benne' gon chochе' xtiže'e

33 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka' bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': “Bi gon lažo'o kate' gon chocho' xtižo'o ni'a che Dios, san žala' gono' ni'a che Xanžo Dios dot dan' znno' gono' katen' gon chocho' xtižo'o ni'a chie' Le'.”
34 Na'a, neda' žapa' le'e, bi gon chochle xtíža'le. Cha' gon chochle xtíža'le, bi gonlen ni'a che ya'abá che Dios, dan' naken gan že' znna bia' Diosen'.
35 Cha' gon chochle xtíža'le, bi gonlen ni'a che yežlyó nga, dan' nak yežlyó nga gan Dios zzoe' ni'e, na' bi gonlen ni'a che yež Jerusalén, dan' naken laž Dios, Benne' zente, Bennen' znna bi'e.

36 Bi gon chocho' xtižo'o ni'a che yichjo', dan' bi gak gono' ga yeyák chich o gasj nitó yicha' yichjo'.
37 Žala' nnázele: “o'” o nnázele: “o'o” dan' nak che da' xiwe' da' zdetlen kan nak diža' ni.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žezi'e wzón lježe' (Lk. 6:29-30)

38 Lezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan nak da' wnná Moisés, katen' wnné': “No benne' bi da' žone' che yej law lježe', lezka' le yebí'i chie', na' no benne' bi da' žone' che laye' lježe', lezka' le yebí'i chie'.”
39 Na'a, neda' žapa' le'e: bi wži'ile che no benne' gone' le'e da' zia, na' cha' no benne' kape'e xago' li ža, be' latje kape'e yetó xago' yegle.
40 Cha' zoa no benne' gone' ga wchi'a laže' to benne' le', na' kweje' zo', lezka' bnezjw chie' laže' da' žxoa xkožo'o.
41 Cha' no benne' nzi' lo ne'e gon byene' go'o ywa' chie' gachje hora, wyejlen bennen' dot to hora.
42 No benne' bi da' nnable' le', bnezjwn chie', na' no benne' bi da' nnable' le' xtido', bi yi'o-ne' bi be de.

Žsedle Jesús žala' ži'ilžo no benne' bi de žo'o chawe' (Lk. 6:27-28, 32-36)

43 Lezka' wnná Jesusen':
—Lezka' bénlele dan' wnnágake': “Žala' ži'ilo' no benne' nži'ile' le', na' žala' žo'o no benne' bi de le' chawe'.”
44 Neda' žapa' le'e, le ži'il benne' ka' bi zej de le'e chawe'. Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žliž zí'gake' le'e. Le gon da' naken chawe' chegak benne' ka' zbia láže'gake' le'e, na' le wchaljlen Dios, nnáblele-ne' gon chawe'e benne' ka' znnégake' chele, na' žóngake' le'e zia.
45 Cha' gonle ki, gakle le'e zi'n Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, dan' žone' Le' ga zza'ní' wbíž chie' gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', na' gan zej nnita' benne' chawe' ka'. Žsele'e nis yejw chegak benne' chawe' ka', na' chegak benne' wen da' zinnj ka'.
46 Cha' nží'izelele benne' ka' nží'igekle' le'e, ¿žon byenen no benne' wká'n zene' le'e? Lezka' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' zchízjwgake' benách ka' lo wláz yež zi'to', dan' nží'igekle' ljéžgake' ka'.
47 Cha' žaple ba la'ne ljéžzele ka', ¿bize žonle da' nakže chawe'? Lezka' žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios.
48 San le'e, le gak dot chawe', kan nak Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nake' dot chawe'.

6

Žsedle Jesús kan žala' gáklenžo benách ka'

1 Lezka' wnná Jesusen':
—Le we' laže' gak dot li laže' kan zka'n zenle Dios. Bi gónzele ki nich lé'egekle benách ka' kan žonle. Cha' ki gónzele, Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bi be da' chawe' yebi'e chele.
2 Kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi wloe'elo' law dan' žono' kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a.

Ki žóngake' nich gapgak benách ka' légake' ba la'ne. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'.
3 San le', kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi go'o nitó benne' latje nnezlen'.
4 Na'a, dan' wnezjo', ngáche'ze žala' wnezjon', na' Xažo Dios, Bennen' zle'ele' dan' žono' ngáche'ze, yebi'e chio'.

Žsedle Jesús kan žala' wcháljlenžo Dios (Lk. 11:2-4)

5 Lezka' wnná Jesusen':
—Kate' wcháljlenle Dios, bi gonle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' kate' žližgake' Dios zdan láže'gake' zzégake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a, nich lé'egekle benách ka' légake'. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'.
6 San le'e, kate' wcháljlenle Dios, le cho'o ližle, na' le wsejw yo'o chele. Le wlíž Dios, na' le wchaljlen Xažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, na' Xažo Dios, Bennen' zle'ele' da' žonle ngáche'ze, Le' yebi'e chele.
7 'Katen' wcháljlenle Dios bi yeži'ile žop yonnze kan žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios, dan' žékgekle' wzé nag Dios chégake' dan' žeží'igake' žop yonnze.
8 Bi gonle kan žóngake' légake'. Xažo Dios, zga'ale kate' bi da' nnáblele-ne', ba nnézkzele' da' ka' žiážjelele.
9 Che len, žala' wcháljlenle Dios, na' nnale ki:
Xato' Dios, zo' ya'abá, ga'n zen Lo'.
10 Da, nna bi'o yežlyó nga.
Žénelto' gaken yežlyó nga kan žaz lažo'o Le'
kan žaken ya'abá chio'.
11 Benn da' gawto' na'a ža.
12 Benít law cheto' da' zinnj da' žonto',
kan ženít lawto' che no benne' žone' cheto' da' zinnj.
13 Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola',
san beslá neto' lo na' da' žonen,
dan' zej nak chio' dot yela' wnná bia',
na' dot yela' wak, na' dot yela' zen,
da' ka' náptezo'. Ka'kze gaken.
14 'Cha' yenít lawle chegak lježle ka', benne' žóngake' le'e da' zinnj, lezka' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, yenít lawe' chele le'e.
15 Cha' bi yenít lawle chegak lježle ka', bi yenít law Xažo Dios chele le'e dola' da' nbága'le.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás

16 Lezka' wnná Jesusen':
—Kate' gonle wbás, bi gonle nyache' lawle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' žóngake' nyache' láwgake' nich lé'egekle benách ka' žóngake' wbás. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'.
17 San le'e, kate' gonle wbás, le wpá' yichjle, na' le chib lawle,
18 nich bi lé'egekle benách ka' žonle wbás. Ngáche'ze žala' gonle wbás, na' Xažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, yebi'e chele.

Ya'abá che Dios naken gan žala' wtobžo da' zaka' chežo (Lk. 12:33-34)

19 Lezka' wnná Jesusen':

—Bi wtoble da' zaka' lo yežlyó nga, gan beldo' chen wtébgakban', na' zbia yin', na' gan cho'ogak benne' wbán ka', nich kwángaken'.

20 San le wtób da' zaka' chele ya'abá che Dios, gan bi galj beldo' chen, bia wtébgakban', na' bi cwia yin', na' gan bi gak cho'ogak benne' wbán ka', nich bi gak kwángaken'.

21 Gan de da' zaka' chele, we' láže'le žinle.

Da' zza'ní' lo yichj lázdo'žo (Lk. 11:34-36)

22 Lezka' wnná Jesusen':

—Yej lawžo zej naken ka to da' zza'ní' lo yichj lázdo'žo. Che len, cha' yej lawle zej naken chawe', cho'o yichj lázdo'le da' naken baní'.

23 Cha' yej lawle bi zej naken chawe', yichj lázdo'le gaken chol. Che len, cha' baní' da' zóalenen le'e ba beyaken da' naken chol, ba nakle'e chol yichj lázdo'le.

Dios, na' mežw (Lk. 16:13)

24 Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gak no benne' gone' xchingak chope xane', dan' wzóe' chela'ale toen', na' yetóen' ži'ile' le', o gá'nlene' toen', na' yetóen' kwej yichje' le'. Bi gak wká'n zenle Dios, na' mežw.

Dios žape chi'e benne' chie' ka' (Lk. 12:22-31)

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' gawle o ni'a che da' ye'jle, da' ka' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle. Záka'le'eže yela' nban chele ka da' ye'j gawle, na' záka'že bela' žen chele ka laže' da' gákwle.

26 Le wia kan žak chegak byínnedo' ka', bia zlágakba' ya'abá. Bi žázgakba', na' bi žel-lapba', na' bi ztóbgakba' da' gape chí'igakba', san Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwawkze' légakba'. Záka'žele le'e ka byínnedo' zan.

27 ¿Noz benne' ládjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' nich gak ki chie'?

28 '¿Biz chen' že' zédlele ni'a che da' gákwle? Le wia nga kan želgole yéjedo' ka' žé'gaken ladjw yixe'. Bi žóngaken žin, na' bi žóngaken do xlaže'.

29 Neda' žapa' le'e, Salomón, bennen' wnná bi'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a chie', laže' da' gokwe' bi gokžen xtan ka žnna'gak yéjedo' ka'.

30 Dios na'kze žone' xtan yeje yíxe'do' ka', da' žé'gaken ladjw yixe', na' zej žian na'a ža, na' wxé wižj chéygaken lo yi'. Žone' légaken xtanle'e. Cha' ki že' laže'e yeje yíxe'do' ka', lezka' da' zenle'e gone' chele le'e, la'kze bi žejle'le chie' dot láže'le.

31 Che len, bi kwe' zédlele, na' bi nnale: "¿Bizkze gawto'?" o "¿Bizkze ye'jto'?" o "¿Bizkze gákwto'?"

32 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga že' láže'gake' chegak yógo'te da' ki, san zoa Xažo Dios ya'abá, na' Le' nnézkzele' cha' žiážjelele bíte'teze da' ki.

33 Na'a, le we' laže' nna bia' Dios le'e, na' le gon da' nak chawe' lawe' Le', na' Le' ko'e xnezle yógo'te da' ki da' žiážjelele.

34 Che l̲en, bi kwe' l̲áže'le che da' gak wx̲é wižj, dan' gak kwe' l̲áže'le wx̲é wižj che da' gaken chele ža na'. Tža tža žak da' ka' žal̲a' kwe' l̲áže'le chen ža na'.

7

Bi žal̲a' chog bia'žo che lježžo
(Lk. 6:37-38, 41-42)

1 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Bi chog bia'le chegak lježle ka', nich bi chog bia' Dios chele l̲e'e,
2 dan' chog bi'e chele l̲e'e tl̲ébeze kan z̲chog bia'le chegak lježle ka', na' kan z̲žix̲le che lježle ka' l̲ezkan' gonkze Dios chele l̲e'e.
3 ¿Biz̲ chen' z̲wio' bebdo' da' yo'on yej l̲aw lježo', na' bi žákbe'lo' to da' z̲enl̲e'e yo'on yej l̲awo' le'?
4 ¿Yi'o lježon': "Wleze, nich kweja' bebdon' da' yo'on yej l̲awo'" na' le', da' z̲enl̲e'e yo'on yej l̲awo' le'?
5 Le', benne' žl̲oé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale wléj da' yo'on yej l̲awo' le', nich gak l̲e'elo' binlo nich kwejo' bebdon' da' yo'on yej l̲aw lježon'.
6 'Bi cho'nle da' zej naken la'y nich gaw beko' ka' l̲en, ka chéchjgakba', na' gáwya'agakba' l̲e'e. Bi cho'nle da' záka'l̲e'en chele nich gaw koch ka' l̲en, ka wléj chóchjgakban'.

Le nnab, na' le chilj, na' le wl̲íž ža yo'o
(Lk. 11:9-13; 6:31)

7 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le nnab, na' Dios gonnen' chele. Le chilj, na' gonne' latje žél̲-lelen. Le wl̲íž ža yo'o, na' L̲e' wsaljwe' chele.
8 No benne' bi da' z̲nnabe', gatan' chie', na' benne' bi da' žilje', žel̲-len', na' benne' žl̲iže' ža yo'o, yaljwn chie'.
9 'Cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, zoa x̲kwide' chie', cha' nnablbe'-ne' yet x̲til, ¿wnez̲jwe' yej chebe'?
10 Cha' nnablbe'-ne' to bel, ¿wnez̲jwe' bele snia chebe'?
11 L̲e'e bi nakle chawe', san nnézlele wnéz̲jwle da' naken chawe' chegak z̲i'nle ka'. Wak wx̲én láže'le X̲ale Dios, Bennen' zoe' ya'abá, gonne' da' naken chawe' chegak benne' ka' bi da' nnábgekle' L̲e'.
12 'Che l̲en, kan žénelele l̲e'e gongak benne' ka' chele, l̲ezka' le gonte chégake'. Ki z̲nna da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

To gan žal̲a' težo ga nak to lyido'
(Lk. 13:24)

13 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le cho'o gan žo'ogak benách ka' ga nak to lyido'. Laga' nak gan žo'ogak, na' nez z̲en naken da' žjakl̲en benne' ka' gan kwia yí'gake'. Žo'ogak benne' zan ga na'.
14 Lyido' nak gan žo'ogak, na' nez l̲as naken da' žjakl̲en benne' ka' gan gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake', na' babze benne' ka' žežél̲geklen'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Lk. 6:43-45)

15 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le gape chi'i kwinle nich bi gon l̲áže'gekle benne' wen l̲aže' ka' l̲e'e, benne' ka' z̲nnágake' z̲chál̲jgake' l̲o wláz Dios. L̲a'gak benne' ka' gan zoale, benne' ca'

wl̲oé'el kwíngake' gax̲jw l̲áže'do' kan zej nak z̲íla'do' ka', san l̲o yichj l̲áz̲do'gake' zej nake' ka beko' yix̲e' snia ka'.
16 Da' ka' žóngake' zej nak bian' kan zej nake'. Bi z̲chibžo da' z̲bia lba uba l̲o yag yeche', na' bi z̲chibžo da' z̲bia yag higo l̲o yix̲e' laye'.
17 Ki naken, yógo'te yag z̲ix̲ želbían da' zej naken z̲ix̲, na' to yag yix̲e' z̲bian da' bi zej naken z̲ix̲.
18 Yag z̲ix̲ na' bi gak kwian da' zej naken ka'ze, na' yag yix̲en' bi gak kwian da' zej naken z̲ix̲.
19 Bíte'teze yag da' bi z̲bian da' naken z̲ix̲, chóggaken', na' wzéygaken' l̲o yi'.
20 Ki naken, da' ka' žongak benne' ka' zej nak bian' kan zej nake'.

No benne' ka' bi gak chejnníta'gake' gan z̲nna bia' Dios (Lk. 13:25-27)

21 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Benne' zan yé'gake' neda': "X̲an, X̲an" san kege yógo'tegake' cházgake' gan z̲nna bia' Dios ya'abá. L̲égakze benne' ka' žóngake' da' žénele X̲ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, chejnníta'gake' ga na'.
22 Kate' žin ža ze l̲awte ža ka' che yežlyó nga, benne' zan yé'gake' neda', na' nnágake': "X̲an, X̲an, bchaljto' x̲tiža' Dios ni'a che lo' Le'. Bkonlto' žin lo' nich bebejto' be' x̲iwe' ka', na' bkonlto' žin lo' nich bento' da' zan yel̲a' wak z̲en ka'."
23 Naž neda' yapa' l̲égake': "Bi nónbi'a l̲e'e. Le kwas ga zoa' ni, l̲e'e, benne' wen da' z̲innj ka'."

Chope kan nak gan gak chíx̲jwžo len yo'o (Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 L̲ezka' wnná Jesusen':
—L̲ezka', no benne' ženle' x̲tiža'a ni, na' žone' kan z̲nnan, nake' ka to benne' žejni'ile', benne' bene' liže' gan že' l̲o yej x̲e.
25 Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', san bi wbix̲en, dan' žen' l̲o yej x̲e.
26 Na'a, no benne' ženle' x̲tiža'a ni, na' bi žone' kan z̲nnan, benne' ni nake' ka to benne' bi žejni'ile', benne' bene' liže' l̲o yo yach.
27 Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', na' wbix̲en, na' l̲a' wbía yi'ten.
28 Kate' beyóž Jesusen' bchál̲jl̲ene' l̲égake' da' ni, bebán l̲áže'gak benne' zan ka' kan nak da' žsedle',
29 dan' žsedle' l̲égake' kan žon to benne' nzi' l̲o ne'e yel̲a' wnná bia', kege kan žongak benne' yodo' wsedle chégake' ka'.

8

Žeyák to benne' de'e yižwé' leže (Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

1 Kate' betj Jesusen' l̲aw ya'a na', benne' zan zjákl̲ene' L̲e'.
2 To benne' de'e yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa z̲ibe' x̲ni'e, na' gože' L̲e':
—X̲an, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.
3 Naž Jesusen' l̲a' bl̲ite ne'e, na' wdane' l̲e'. Gože' l̲e':
—Žénela'. Yeyako' chawe'.
L̲a' benitte yižwé' che bennen'.
4 Naž Jesusen' gože' l̲e':

—Bwia nga, bi yi'o nitó benne' da' ni, san beyéj, bejl̲oé'el kwino' l̲aw bx̲oz, na' bejnez̲jw dan' bchi'le Moisés l̲e'e, dan' wl̲oé'elen benách ka' ba beyako'.

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' Roma
(Lk. 7:1-10)

5 Wyáz Jesusen' l̲o yež Kapernaum, na' bl̲a' to benne' ga na', benne' z̲chi'e to gaywá' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e. Bžine' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' L̲e',
6 na' wnné':
—X̲an, zoa to bi' wen žin chia', debe' l̲o yo'o. Bi žak sa'be', na' z̲záka'l̲e'ebe'.
7 Jesusen' gože' l̲e':
—Sa'a neda', yeyona'-be'.
8 Bechebe benne' wnná bian', na' gože' Jesusen':
—X̲an, bi naka' neda' zi cho'o liža', san cha' nnazo', yeyák bi' wen žin chian'.
9 L̲ezka' neda', zoa to benne' z̲nna bi'e neda', na' zej nnita' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' z̲nna biá'gaka'-ne'. Kate' žapa'-ne' toe': "Wyéj ga na'" žeje'. Kate' žapa'-ne' yetóe': "Da ni" žide'. Kate' žapa' benne' wen žin chia': "Ben žin ni" l̲a' žontie' žin na'.
10 Kate' benle Jesusen' da' ni, bebanle', na' gože' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e, gan zej nnita' benne' Israel ka', bi na' chejx̲aka'a nitó benne' žejl̲i'e chia' neda' kan žon benne' ni.
11 L̲ezka' žapa' l̲e'e: žojgak benne' zan zaka' gan z̲l̲a' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' kwé'l̲engake' tz̲en Bran, na' Isaak, na' Jakob, gan z̲nna bia' Dios ya'abá chie',
12 san benne' ka' ba wžekze Dios nich chejnníta'gake' gan z̲nna bi'e L̲e', wsejwe' l̲égake' na'le gan nak chol̲, gan kwéžegake', na' wx̲éj láye'gake' l̲o yel̲a' nyache' l̲aže' chégake'.
13 Naž Jesusen' gože' bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' wnné':
—Beyéj ližo'. Kan žejl̲i'o chia', ka' gaken chio'.
L̲a' na'ze beyakte bi' wen žin chien'.

Jesús žeyone' x̲na' z̲o'le Bedw
(Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

14 Bžin Jesusen' liž Bedw, gan bl̲e'ele' x̲na' z̲o'le Bedon' die' l̲o da'a, na' yoe'e da' l̲a.
15 Jesusen' wdane' na' no'len', na' l̲a' bežojte da' l̲a dan' yoe'e. Naž beyás no'len', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

16 Kate' za' žal̲e ža na', za'gak benne' ka' zej noe'e benne' zan gan zoa Jesusen', benne' yó'ogake' be' x̲iwe' ka', na' l̲en yel̲a' z̲nneze chie' bebeje' be' x̲iwe' ka', na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka'.
17 Ki goken, bžin dan' wnná Isaías, benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "L̲e' beyone' da' ka' wz̲áka'žo, na' beké'e yižwé' ka' chežo."

Benne' ka', benne' žénegekle' gónl̲engake' Jesús tz̲en
(Lk. 9:57-62)

18 Kate' bl̲e'el Jesusen' zej nnita' benne' zan ka' dot kwite', gože' benne' wsedle chie' ka' tégake' yechel̲a'ale nisdo'.
19 To benne' yodo' wsedle bžine' gan zoa Jesusen', na' gože' L̲e':
—Benne' wsedle, gónl̲ena' Le' tz̲en gáte'teze gan chejo'.
20 Jesusen' gože' l̲e':

—Beza' ka' zej de z̲an yej chégakba', na' byínnedo' ka', zej žia x̲ó'ngakba', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de gan chix̲jw yichja'.
21 Yetó benne' wsedle che Jesusen' gože' L̲e':
—X̲an, benn latje yeyá'a liža' na' zejte wkacha'a x̲a'.
22 Jesusen' gože' l̲e':
—Da l̲en neda'. Be' latje benne' žátgake' wkáche'gake' ljéžgake' ka', benne' žátgake'.

Jesús z̲zoa žie' be' wal̲e da' žakl̲e'en
(Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

23 Wžén Jesusen' l̲o barkw, na' benne' wsedle chie' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en.
24 Naž gok to be' wal̲e l̲o nisdo', na' žasl̲e'e nisdon', na' zejte žaz nis l̲o barkwn'. Jesusen' die' z̲tase' l̲o barkwn'.
25 Naž benne' wsedle chie' ka' wbíga'gake' gan die', na' besbángake' L̲e', na' góžgake' L̲e':
—X̲an, beslá neto'. Za' gatžo l̲o nis.
26 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' z̲žébele? Láte'ze žejl̲e'le che Dios.
Naž wyase Jesusen', na' bl̲iže' ben' da' žaken, na' nisdon', na' l̲a' wžé'tegaken ži.
27 Bebán l̲áže'gak benne' ka', na' wnnágake':
—¿Biz̲ napkze benne' ni? Z̲nneze', na' be' žaken, na' nisdo' žóngaken kan z̲nne'.

Benne' Gadara ka', benne' yó'ogake' be' x̲iwe' ka'
(Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

28 Kate' bžin Jesusen' yechel̲á'a nisdo' gan nbab yež Gadara, bžojgak chope benne' ka' l̲o bloj ka' gan zej že' ba chegak benne' gat ka', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. Sníal̲e'e zej nake', na' bi gok nitó benne' tie' l̲o nezen'.
29 L̲a' wžéžeya'agak žoptie' zižje, na' wnnágake':
—¿Biz̲ nbága'to' chio', Jesús, Z̲i'n Dios? ¿Zo'o nga nich wsaka' zi'o neto' kate' bi na' žin ža?
30 Gan nníta'gake' zej nnita' koch zan, bia želdaba' žáwgakba', na' zej že'ba' late' gan nak zi'to'.
31 Wnné nyáche'gak be' x̲iwe' ka', na' góžgaken Jesusen':
—Cha' yebejo' neto', be' latje chejžo'oto' yichj l̲áz̲do'gak koch zan ka'.
32 Naž Jesusen' gože' l̲égaken:
—Le chej.
L̲a' bežójtegak be' x̲iwe' ka', na' bejžó'ogaken yichj l̲áz̲do'gak koch zan ka'.
Naž ka' gaze jak yógo'te koch zan ka', na' bejbíx̲jgakba' gan nak to l̲e'e ya'a yej, na' bejcházgakba' l̲o nisdo', gan wyépgakba' nis, na' gótgakba'.
33 Bžébegak benne' ka', benne' wdape chí'igake' koch ka', na' bz̲ónnjgake'. Kate' bžíngake' l̲o yež, bzéngekle' benách ka' yógo'te da' gókgaken chegak benne' ka' wyó'ogake' be' x̲iwe' ka'.
34 Naž bžojgak benne' l̲o yež ka', nich bejchággake' Jesusen'. Kate' bl̲é'egekle' L̲e', góta'yoegekle' L̲e' yezé'e l̲o yežlyó chégake'.

9

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

1 Naž bebén Jesusen' l̲o barkw, na' wdíe' yechel̲á'a nisdon', na' bežine' gan nak laže'.
2 Bžingak benne' ka' ga na' zej noe'e to benne' bi žak se'e, na' bdíx̲jwgake' l̲e' x̲ni'a Jesusen', z̲oe' l̲o yag gant. Kate' bl̲e'el Jesusen' kan žejl̲e'gak benne' ka' chie' L̲e', gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':
—Ben choch l̲ažo'o, z̲í'na'do'. Ba benít l̲awa' chio' dol̲a' da' nbago'o.
3 L̲ezka' zej nnita' benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' l̲áže'gake', na' wnnágake':
—Da' z̲chalj benne' ni z̲zoan Dios chel̲a'ale.
4 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' z̲za' l̲áže'gake', gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' z̲za' l̲áže'le da' kegle?
5 Bi nak zede cha' no benne' yí'aze' benne' ni: "Dol̲a' da' nbago'o ba benít l̲awa'" san nak zede gone' ga yeyase', na' yezé'e.
6 Na'a, neda', Benne' Golje' Benách, wl̲oe'ela' l̲e'e nzi' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' l̲o yežlyó nga yenít l̲awa' dol̲a'.
Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':
—Beyás. Bchis yag gant chion', na' beyéj ližo'.
7 Naž l̲a' wyaste bennen' bi gok se'e, na' beyeje' liže'.
8 Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' bl̲é'egekle' da' ni, bebángekle', na' bka'n z̲éngake' Dios dan' bnez̲jwe' yel̲a' wak ki chegak benách ka'.

Jesús žl̲iže' Matío
(Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

9 Kate' bezá' Jesusen' ga na', bl̲e'ele' to benne' lie' Matío, ži'e gan z̲chiz̲jwe' benách ka' l̲o wláz yež zi'to', na' Jesusen' gože' l̲e':
—Benl̲en neda' tz̲en.
Naž l̲a' wzó ža'te Matíon', na' bénl̲ene' Jesusen' tz̲en.
10 Yetó da' goken, kate' ne že' Jesusen' žawe' to l̲o yo'o, benne' zan, benne' wechiz̲jw ka' na' benne' gax̲jw ka', bžíngake' gan zoe', na' wžé'l̲engake' Jesusen' na' benne' wsedle chie' ka'.
11 Kate' benne' yodo' fariseo ka' bl̲é'egekle' da' ni, wnnábgekle' benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen' bennen' žsedle' l̲e'e žáwl̲ene' benne' wechiz̲jw ka', na' l̲en yezika' benne' dol̲a' ka' tz̲en?
12 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' l̲égake':
—Benne' ka' nníta'gake' chawe', bi žon byenen chjake' gan zoa benne' žeyone' benách ka', san benne' ka' bi nníta'gake' chawe' žon byenen chjake' gan zoa bennen' žeyone' benách ka'.
13 Le chej, na' le wsedle da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan ki: "Žénela' yeyache' l̲áže'gekle benne' ka' ljéžgake' ka', kege gótgake' bia beže ka' l̲o bkog la'y chia'." Bl̲a'a neda' nga, kege nich wl̲iža' benne' chawe' ka', san nich wl̲iža' benne' dol̲a' ka' nich yeyát l̲áže'gake'.

Žsedle Jesús kan žal̲a' gonžo wbás
(Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

14 Naž benne' ka' žónl̲engake' Z̲wa tz̲en, bennen' bezóe' benách ka' nis, bl̲á'gake' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—Neto' žonto' wbás zan chi'i, na' l̲ezka' žongak benne' yodo' fariseo ka'. ¿Biz̲ chen' benne' wsedle chio' ka' bi žóngake' wbás?
15 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—¿Wak benne' ka' nníta'gake' lni che yela' zchag na' gak nyache' láže'gake' kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'? Za' ža kate' kwas bennen' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

16 Bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Bi yeyón nitó benne' to laže' gole len laže' kobe, dan' wxónnj laže' koben' da' ngo'e lo laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.

17 Lezka' bi ka'a nitó benne' xis uba kobe to lo že'e gole da' naken yid, dan' gak bžina' xis uba koben', na' wlá'n že'e golen' da' naken yid, na' cwia yi' xis uba na', na' lezka' kwia yi' že'e na' da' naken yid. Zga'ažo xis uba kobe to lo že'e kobe da' naken yid, na' da' chopten žak chí'igaken.

Žebán xkwide' no'le che Jairo, na' žeyák to no'le (Mr. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

18 Kate' Jesusen' ne zcháljlene' légake', to benne' znna bi'e benne' judío ka' ble'e gan zoe', na' bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xkwide' no'le chia' za' gotbe'. Da, xoa no'o lebe', nich yebanbe'.

19 La' wzó ža'te Jesusen', na' wyéjlene' le', tzen len benne' wsedle chie' ka'.

20 Naž bžin to no'le ba gok chežinno yiz de'e yižwé'. Bi zbez žen chie' da' žaken chégakkze no'le ka'. Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'.

21 Ki bene' dan' wzá' laže'e, na' wnné': “Cha' kanza' ze', yeyaka'.”

22 Naž byechj Jesusen', na' bwie' le', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba beyaktio' dan' žejli'o chia' neda'.

La' na'ze beyaktie'.

23 Kate' bžin Jesusen' liž benne' wnná bian', ble'ele' zej nnita' benne' zan ga na', benne' ka' zkwéžegake' bžejw, na' benne' ka' želbeže nyache'e.

24 Jesusen' gože' légake':

—Le kwas ga ni, dan' bi nat xkwide' no'le ni. Ztászebe'.

Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' bka'n dítjgekle' Le'.

25 Kate' Jesusen' ba bebeje' benne' ka' na'le, wyoé'e lo yo'o, na' bexwe' na' xkwide' no'len', na' la' wyástebe'.

26 Wzé diža' kan gok da' ni, na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyón' béngeklen'.

Jesús žeyone' benne' lo chole ka'

27 Kate' bžoj Jesusen' ga na', chope benne' lo chole ka' wnáwgake' Le'. Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—Beyache' laže'l neto', Le', za'só Dabí.

28 Kate' wyó'o Jesusen' lo yo'o, žopte benne' lo chole ka' bzíngake' gan zoe'. Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žejle'le chia' neda', gak yeyona' le'e?

Légake' wnnágake':

—O', Xan.

29 Naž Jesusen' wdane' yej láwgake', na' wnné':

—Kan žejle'le, ka' gaken chele.

30 La' beyáljwte yej láwgake'. Naž Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Le wia bi we'le latje no benne' nnezle' da' ni.

31 Kate' bežójgake', la' bzétegake' diža' dot yežlyón' kan nak da' ben Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' bi žak nnie'

32 Kate' Jesusen' bežójlene' benne' wsedle chie' ka' tzen lo yo'on', bžingak benne' ka' gan zoa Jesusen', benne' ka' zedjwá'gake' to benne' gan zoe' Le', benne' bi žak nnie' dan' yoe'e be' xiwe'.
33 Kate' bebéj Jesusen' be' xiwen', la' wnnete bennen' bi gok nnie'. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':
—Bi na' le'elto' da' ki gan nníta'gak benne' Israel ka'.
34 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':
—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che xangak be' xiwe' ka'.

Jesús žak nyache' laže'e ni'a chegak benne' zan ka'

35 Wdá Jesusen' dot kwit gan zej že' yež zen ka', na' ežzdo' ka', na' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bchalje' diža' chawen' kan znna bia' Dios. Beyone' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e, benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'.
36 Kate' ble'el Jesusen' benne' zan ka', beyache' láže'le' légake', dan' želzake'e, na' žedó láže'gake' kan žak chegak zila' ka' bi zoa benne' gape chí'igake'-ba'.
37 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Da' li, zen nak yel, san babze benne' ka' nníta'gake' nich lápgaken'.
38 Che len, le gáta'yoel Dios, Bennen' nake' Xan yelen', na' nnáblele-ne' sele'e benne' wen žin ka', nich lápgaken'.

10

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mr. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

1 Naž bliž Jesusen' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' yógo'te benne' yižwé' ka', na' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e.
2 Ki legak chežínnote wbás ka' wžé Jesusen':
Smon, (lezka' lie' Bedw).
Ndres, (biche' Smon na').
Jakob, (zi'n Sebedeo).
Zwa, (biche' Jakob na').
3 Lip.
Bartol.
Mas.
Matío, (benne' wechizjw).
Jakob, (zi'n Alfeo).
Lebeo, (lezka' lie' Tadeo).
4 Smon, (benne' že' laže'e yež Israel).
Judas Iskariote, (bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Jesús žsele'e wbás chie' ka' nich chejzégake' xtiže'e
(Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

5 Naž Jesusen' bsele'e chežínnote benne' wsedle chie' ka' nich chejzégake' xtiže'e, na' bchi'le' légake', na' wnné':
—Bi chejle gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' judío, na' bi chazle lažgak benách ka' nníta'gake' gan nbab Samaria.
6 Le chej gan zej nnita' benách Israel ka', benne' zej nake' ka zíla'do' ka', bia ka' zej nnitlba'.
7 Le wchálj diža' chawen', na' nnale: “Za' žin ža la' Bennen' zoe' ya'abá che Dios nich nna bi'e lo yežlyó nga.”

8 Le yeyón benne' yižwé' ka'. Le yeyón benne' ka' zej de'e yižwé' leže. Le yesbán benne' gat ka'. Le yebéj be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. Bennza' yela' wnná bia' ni chele. Le wkonlen žin, na' bi be wchízjwle.
9 'Bi be wa'le lo bzod chele, cha' mežw oro, o mežw plat, o mežw lasdo'.
10 Bi wa'le yixjw yet chele da' gawle lo nez. Toze laže' da' xoa yenle wa'le, na' bi wa'le zel-le, o bar chele, dan' žželkzle benne' wen žin da' gawe'.
11 'Gáte'teze yež zen, o ježdo' gan žinle, le nnab cha' zoa no benne' ga na' nake' li laže', na' ga'nle liž bennen' na' zejte ježojle lo ježen'.
12 Kate' cho'le to yo'o, le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' yo'on', na' nnáblele Dios wnezjwe' chégake' da' wzóa žin yichj lázdo'gake'.
13 Cha' zej nak zi benne' ka' nníta'gake' yo'on', na' da' zzoa žin yichj lázdo'žo gá'nlenen légake', san cha' bi zej nak zi benne' ka', nnable bi ga'nlen légake' dan' zzoa žin yichj lázdo'žo.
14 Gáte'teze gan žinle gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtíža'le, le ježój lo yo'on', o lo ježen', na' le kwib bixte yo da' dan' lable, da' wloe'elen légake' zej nbage'e zia.
15 Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', sáka'žegak benách ka' nníta'gake' lo ježen' ka sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo jež Sodoma, na' lo jež Gomorra, jež ka' bchinnj Dios.

Benne' ježlyó ka' wsaka' zí'gake' benne' ka' che Jesús

16 Lezka' wnná Jesusen':

—Le wia nga, neda' žsela'a le'e, na' gakle ka zíla'do' ka' želdaba' gan zej nnita' beko' yixe' snia ka'. Le gak ban laže' kan zej nak bele snia ka', san lezka' le gak gaxjw laže' kan zej nak plomdo' ka'.
17 Le gape chi'i kwinle chegak benách ka', dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', na' chíngake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.
18 Lezka' wché'gake' le'e gan že'gak benne' blo ka', na' gan že'gak benne' wnná bia' ka', dan' žónlenle neda' tzen. Ki gaken nich gak wchaljle xtiža'a gan že'gak benne' ka', na' gan že'gak benne' ka' bi zej nake' judío.
19 Naž kate' wdégake' le'e lo na'gak benne' wnná bia' ka', bi gek zédlele bizz nnale, dan' wchíz Dios yichj lázdo'le la' ža na'ze da' nnale, o kan wchaljle.
20 Kege lé'ezele wchaljle, san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele, Lekze' sóalene' le'e, na' wchalje'.
21 'Zej nnita' benách ka' wdégake' bíche'gake' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake', na' lezka' benne' ka' zej nake' xagak xkwide' ka' wdégake' zí'ngake' ka', na' zej nnita' benne' ka' kwej yíchjgake' xágake' ka', na' góngake' ga gátgake'.
22 Yógo'te benách wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san yelá no benne' ga'ne' choch na' zejte ža ze lawte ža ka'.
23 Kate' wsaka' zi'gak benách ka' le'e to lo jež, le wzónnj ga na', na' le chej yetó jež, dan' žapa' le'e, yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, zga'ale kate' yeyóž wzele xtiža'a gan zej nnita' yógo'te jež ka' chegak benách Israel ka'.
24 'Nóte'teze benne' nake' benne' wsedle bi nakže' blo ka bennen' žsedle' le', na' lezka' no benne' nake' wen žin bi nakže' blo ka xane'.
25 Bennen' nake' benne' wsedle žala' yebele' cha' sáke'le' gake' kan nak bennen' žsedle' le', na' benne' wen žin na' žala' yebele' cha' gake' kan nak xane'. Cha' neda' naka' ka benne' xan yo'o, na' znnégake' chia', znnágake' naka'

Belzebú da' xiwe', lezka' da' zí'teže nnégake' chegak benách ka' žónlengake' neda' tzen.

No Benne' žala' žébežo
(Lk. 12:2-9)

26 Lezka' wnná Jesusen':
—Che len, bi žébele benách ka'. La' law yógo'te da' ka' žaken ži žize, na' gak bia' yógo'te da' zej ngache'.
27 Da' zcháljlena' le'e gan nak chol, le wchaljen gan nak lo baní', na' da' žapa' le'e gan ngache', le nne zižje gan nak kwáselo.
28 Bi žébele benne' ka', benne' žótgake' bela' žen chegak benách ka', san bi gak wchínnjgake' be' nákkzežo. Le žebe Dios, Bennen' gak gote' bela' žen chele, na' lezka' gak cho'ne' be' nákkzele lo yi' gabíl.
29 'Želdó'o chope byínnedo' len to mežw lasdo', san bi bixe nitoba' lo yo cha' bi žonn Xažo Dios latje gaken.
30 Lezka' yógo'te yicha' yichjle ba blab Dios.
31 Che len, bi žébele. Záka'žele le'e law Dios ka záka'gak bia zan byínnedo' ka'.

Benne' ka' znnágake' žónlengake' Benne' Cristo tzen
(Lk. 12:8-9)

32 Lezka' wnná Jesusen':
—No benne' nne' žónlene' neda' tzen lawgak benách ka', lezka' neda' nnia' žonlen bennen' neda' tzen law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.
33 Benne' ka', benne' zbej yíchjgake' neda' lawgak benách ka', na' znnágake' bi žónlengake' neda' tzen, lezka' neda' kwej yichja' légake' law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.

Jesús nake' ka to da' gonen ga la'a lazgak benách ka'
(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

34 Lezka' wnná Jesusen':
—Bi gekle za'a neda' nich ko'a yežlyó nga da' gonen ga gakgak benách ka' toze. Bi za'a nich gona' ga gakgak benách ka' toze, san za'a nich ko'a da' gonen ga la'a lazgak benách ka'.
35 Za'a nga, na' gona' ga kwej yichjgak benách ka' xágake', na' lezka' no'le ka' kwej yíchjgake' xná'gake'. Lezka' no'le zoa' ližgak ka' kwej yíchjgake' xto' zí'ngake' ka'.
36 Ki gaken, la' ležgak benách ka' wsaka' zí'gake' légake'.
37 'No benne' nží'ižele' xa xne'e ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen, na' no benne' nží'ižele' xkwide' byo chie' o xkwide' no'le chie' ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen.
38 No benne' bi si' lo ne'e gake' ka to benne' zejté'e le'e yag kroze, na' gónlene' neda' tzen, bi nake' zi gake' chia' neda'.
39 No benne' že' laže'e gape chi'e yela' nban chie', wniten', san no benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, yelá bennen'.

Da' ka' Dios yebi'e chežo
(Mr. 9:41)

40 Lezka' wnná Jesusen':
—No benne' gape' le'e ba la'ne, lezka' gape' neda' ba la'ne, na' bennen' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.
41 No benne' gape' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios dan' zchalje' lo wlaze' Le', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che bennen' zchalje' lo

wlaze' L̲e'. L̲ezka' no benne' gape' ba la'ne to benne' chawe' dan' nake' benne' chawe', si' bennen' l̲a' l̲ébeze kan nak da' wnez̲jw Dios che benne' chawen'.
42 Nóte'teze benne' wnez̲jwe' to z̲bíndo'ze nis che to bénne'do' ki dan' nake' benne' wsedle chia' neda', da' li žapa' l̲e'e, si'kze bennen' da' wnez̲jw Dios chie'.

11

Benne' ka' bsel̲a' Z̲wa želžine' gan zoa Jesús
(Lk. 7:18-35)

1 Kate' beyóž Jesusen' bzejni'ile' benne' wsedle chie' ka', bezé'e ga na', na' wyeje' žejsedle' benách ka', na' žejchal̲je' x̲tiže'e l̲o yež ka' chegak benne' ka'.
2 Kate' ža ka' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nyejwe' liž ya, na' benle' kan nak da' žon Jesusen'. Naž Z̲wan' bsel̲e'e chope benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en, na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.
3 Žoptie' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Nako' Le' Benne' Criston', Bennen' žal̲a' l̲e'e yežlyó nga, o žal̲a' kwezto' na' zejte l̲a' yetó benne'?
4 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Le chej chejzenle Z̲wan' dan' žénlele, na' dan' z̲l̲é'elele.
5 Le yi'e kan žaken, žel̲é'egekle benne' ka' gókgake' l̲o chol̲e, na' žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Ba beyakgak chawe' benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže, na' žeyéngekle benne' kwez̲w ka'. Ba bebangak benne' ka' gótgake', na' nníta'gak benne' ka' z̲zéngekle' benne' yache' ka' diža' chawen'.
6 Ba nez z̲en gaken che bennen' bi gak chope l̲aže'e, na' bi kwej yichje' neda'.
7 Kate' ba beza'gak benne' ka' žónl̲engake' Z̲wan' tz̲en, naž wzó l̲aw Jesusen' z̲chál̲jl̲ene' benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak che Z̲wan', na' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ gónelele l̲é'elele katen' wyejle l̲o latje dachen'? ¿Gónelele l̲é'elele to benne' nake' ka to ya x̲tildo' da' z̲zechj be'?
8 Cha' kege, ¿biz̲ gónelele l̲é'elele? ¿Gónelele l̲é'elele to benne' nakwe' laže' da' záka'l̲e'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'l̲e'en nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'.
9 Yetó na', ¿biz̲ gónelele l̲é'elele? ¿Gónelele l̲é'elele to benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios? Ka' naken, žekla' neda'. Žapa' l̲e'e, bl̲é'elele to benne' nákl̲e'eže' blo ka yezika' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.
10 Ki naken dan' nak Z̲wan' bennen' nyejw kan nak chie' l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan:
Bwia nga, žsel̲a'a benne' wbás chia', bennen' cheje' zga'ale' ka Le'.
L̲e' gon chawe'e nez gan tio'.
11 Da' li žapa' l̲e'e. Dot yežlyó nga, bi zoa nitó benne' nakže' blo ka Z̲wan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' gax̲jw l̲aže' gan z̲nna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nakže' blo ka Z̲wan'.
12 'Katen' wzó l̲aw bezóa Z̲wan' benách ka' nis, na' zejte na'a ža, de chgi' želžó'o benách ka' gan z̲nna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, na' benne' wechóg l̲aže' ka' žon byéngake' chó'ogake' ga na'.
13 Kate' bl̲a'te ža na' wzóa Z̲wan', da' bchi'le Moisés l̲e'e, na' da' bzojgak yógo'te benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios bl̲oé'egeklen kan z̲nna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.
14 Cha' žénelele si' l̲o na'le da' ki, žal̲a' nnézlele Z̲wan' nake' Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, na' nake' bennen' wnná Dios žal̲a' yel̲é'e da' yoble ža ni zoažo na'a.

15 No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.
16 '¿Biz wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a? Zej
nake' ka xkwide' ka' želbe'be' lawe' ya'a. Zbéžeya'agakbe', na' žližgakbe' ljéžgakbe'
ka',
17 na' želnnabe': "Zkwéžeto' chele bžejw. ¿Biz chen' bi za'ale? Žol nyáche'to'
chele. ¿Biz chen' bi zbeže nyáche'le?"
18 Ki nakle, dan' bla' Zwan', na' dan' bi bdawe' kan žawle le'e, wnnele chie',
wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen."
19 Naž bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' že'j žawa', na' znnele chia', znnale:
"Nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka',
na' yezika' benne' wen dola' ka'." Yela' žejní'il che Dios nak bian' ni'a che da'
žongak benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Da' gak che no benne' bi gone' kan znna xtiža' Dios (Lk. 10:13-15)

20 Naž wzó law Jesusen' zdile' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' gan bene' da'
zan yela' wak zen ka', dan' bi beyát láže'gake'.
21 Gože' légake':
—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Korazín. Da' nyáche'le'e
gaken chele le'e, benách ka' che yež Betsaida. Chela' gokgak yela' wak zen ka'
lo yež Tiro, na' lo yež Sidón ka da' ka' bena' gan zoale, ža ni'tel yeyát láže'gak
benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', na' gákwgake' laže' zeche',
na' wžíagake' de yíchjgake', da' wloe'elen žeyát láže'gake'.
22 Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka'
sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che
yež Sidón na', yež ka' bchinnj Dios.
23 Le'e, benne' ka' che yež Kapernaum, ¿žékelele le'e cho'ole ya'abá che Dios
dan' blé'elele da' ka' bena' neda'? Yetjle lo yi' gabíl. Chela' gokgak yela' wak zen
ka' lo yež Sodoma, ka da' ka' bena' gan zoale, ga'ngak benne' yežen', na' zejte
na'a ža.
24 Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka'
sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma na'.

Znna Jesús: "Le gonlen neda' tzen, na' yezí' láže'le" (Lk. 10:21-22)

25 Kate' ža na' bchalj Jesusen', na' wnné':
—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, dan' bkacho'o da'
ki, nich bi lé'egeklen benne' ka' žejní'igekle', san bloe'elo' benne' ka' zej nake' ka
xkwide' ka' da' ki.
26 Ka'kze gaken, Xe, dan' ki wyáz lažo'o Le'.
27 Ba bde Xan' yógo'te lo na'a neda'. Bi nonbia' no benne' neda', Zi'n Dios,
san toze Xažo Dios, na' bi nonbia' no benne' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'n
Dios, na' lezka' benne' ka' žénela' wloe'ela' légake' Xažo Dios.
28 Le gonlen neda' tzen yógo'tele žejxáke'le dan' žóntezle žin che yodo', na'
nwa'le ywa' zi'i che da' zchi'le yodo', na' neda' gona' ga yezí' láže'le.
29 Lo yela' gaxjw laže' chele le gon xchina', gakle ka go'n ka', bia ka' želzi'ba'
yogo' chégakba'. Le wsedle da' nnia' neda', dan' naka' gaxjw laže', na' kwide'
laže', na' žél-lele yela' žezí' laže', na' ga'n ži yichj lázdo'le.
30 Yogon' dan' xoa' le'e, dan' naken da' wchi'la' le'e, bi naken zede, na' ywa'
wa'a le'e da' naken da' žsedla', žá'ado'ze naken.

12

Benne' ka' che Jesús želké'e bisto ẕoa' stribe ža la'y
(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

1 Kate' ža na', da' naken ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele ẕoa' stribe. Želdón benne' wsedle chie' ka', na' wzó l̲áwgake' želké'e bisto gan žia ẕoa' striben', na' žáwgaken'.
2 Kate' benne' yodo' fariseo ka' bl̲é'egekle' da' ni, góžgake' Jesusen':
—Bwia nga, žongak benne' wsedle chio' ka' da' bi žal̲a' gonžo ža la'y.
3 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Bi bel̲-le l̲e'e yiche la'y kan nak da' ben Dabí katen' wdone', na' l̲ezka' wdongak benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?
4 Wyoé'e l̲o yo'o che Dios, na' bdawe' yet x̲til ka' zej nkwe'e l̲o bkog la'y, dan' bi žal̲a' gawe' l̲e', na' bi žal̲a' gawgak benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e', san toze bx̲oz ka' de latje gáwgaken'.
5 ¿Bi bel̲-le da' wnná Moisés wak gongak bx̲oz ka' ža la'y ka'? Žóngake' žin l̲i'a yodo' ža la'y ka', na' bi želbage'e dol̲a'.
6 Na'a, neda' žapa' l̲e'e, zoa' neda' nga, na' naka' benne' nakže' blo ka yodo'.
7 Bi žejní'ilele dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẕnnan: "Žénela' yeyache' l̲áže'lele lježle ka', na' kégeze gotle bia beždo' ka', bia ka' ẕzeyle l̲o bkog la'y chia'." Chela' žejní'ilele da' ki, bi besbágal̲e benne' ka' ẕia, benne' ka' bi želbage'e ẕia.
8 Ka' naken, dan' naka' neda', Benne' Golje' Benách, X̲an ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

9 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyoé'e l̲o yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.
10 L̲o yo'on' wzóa to benne' nžeke' ne'e, na' dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka' žél̲gekle' to da' gak yesbágal̲e'gake' Jesusen' ẕia, che l̲en wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—No benne' ládjwle l̲e'e, cha' zoa to ẕila' chie', na' cha' bix̲ba' toba' l̲o yežw kate' nak ža la'y, ¿bi chejleje'-ba'?
12 Záka'že to benne' ka to ẕila'. Che l̲en, de latje gonžo da' nak chawe' chegak benách ka' kate' nak ža la'y.
13 Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':
—Bl̲i no'o.
Kate' bl̲i ne'e, l̲a' beyakten chawe' kan nak yechel̲á'a ne'e.
14 Naž bežachjgak benne' yodo' fariseo ka', na' béngake' x̲tíža'gake' nich gótgake' Jesusen'.

To benne' bchalje' l̲o wláz Dios ža ni'te bchalje' che Jesús

15 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' ni, bezé'e ga na', na' benne' zan jákl̲ene' L̲e' tẕen. Naž Jesusen' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách ka',
16 na' bchi'le' l̲égake' bi wzéngekle' benách ka' no nake' L̲e'.
17 Kate' bcháljl̲ene' l̲égake' gok da' wnná Isaías, bennen' bchalje' l̲o wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
18 Le wia nga, Bennen' nake' wen žin chia',
Bennen' wžekza' neda'.

Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.
Wchiza' Le' Be' La'y.
Le' wzenle' yógo'te benách kan gona',
wchi'a laža'a légake'.
19 Bi til diže'e len no benne', na' bi nnie' zižje,
na' bi yenle no benne' chi'e gan nak zi'to'.
20 To ya xtildo' da' zoa be bi chichjwen',
na' to yi' da' za' yolen, bi wsolen',
kate' wzoaže' da' nak chawe' chie'.
21 Yógo'te benách ka' wzén láže'gake' Le'.

Znnágake': "Da' xiwe' žónlenen Jesús tzen"
(Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

22 Naž bla'gak benne' ka' zej noe'e to benne' lo chole gan zoa Jesusen', bennen' bi žak nnie', dan' yoe'e be' xiwe', na' Jesusen' beyone' le'. Ki goken, bennen' goke' lo chole, na' bi gok nnie', na'a zle'ele', na' zchalje'.
23 Che len bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':
—¿Nak benne' ni za'só Dabí, bennen' žala' le'e?
24 Kate' béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, wnnágake':
—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka', dan' Belzebú, da' xiwe', dan' naken xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen.
25 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':
—Gáte'teze gan znna bia'gak benách ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', kwia yi' yela' wnná bia' chégake'. Lezka', cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yež o to yo'o, na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia'gak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' o lo yo'on'.
26 Lezka', cha' kwej da' xiwe' la' ljéžekzen, na' cha' tíl-lengak be' xiwe' ka' la' légakkzen, ¿nakxkze gak dia' yela' wnná bia' che da' xiwen'?
27 Znnele chia', na' znnale žebeja' be' xiwe' ka' dan' Belzebú da' xiwe' žónlenen neda' tzen. Cha' neda' žona' ki, ¿noz benne' žónlene' tzen benne' ka' žónlengake' le'e tzen kate' žebéjgake' be' xiwe' ka'? Che len, da' žóngakkze' nak bian' nchíxelele le'e.
28 Na'a, cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' dan' zoalen yela' wak che Dios Be' La'y neda', da' li yela' wnná bia' che Dios ba blan' ga zoale ni.
29 '¿Gak no benne' choe'e liž to benne' wale, na' kweje' yela' wnni'a da' žen' liže', cha' zga'ale bi wcheje' benne' walen'? Naž gak choe'e nich wtache' liž benne' walen'.
30 'No benne' bi žónlene' neda' tzen, zbej yichje' neda', na' lezka' no benne' bi ztóblene' neda' tzen, žóslase'.
31 'Che len žapa' le'e, yógo'te dola' da' žongak benách ka', na' diža' zi' ka' da' znnégake' che Dios, yenít law Dios chégake', san no benne' nne zi'e che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios chie'.
32 Lezka', cha' no benne' nnie' chia' neda', Benne' Golje' Benách, Dios yenít lawe' chie', san no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios chie'. Bi yenít lawe' chie' ža ni zoažo na'a, na' bi yenít lawe' chie' ža zezán'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; Lk. 6:43-45)

33 Lezka' wnná Jesusen':
—Cha' nak zix to yag, kwian da' zix, san cha' bi nak zix bi kwian da' zix. Ki naken, da' zbia to yag nak bian' kan naken.

34 L̲e'e, lježgak bele snia nakle. ¿Nakx̲ gak wchal̲jle da' naken chawe', cha' bi nakle chawe'? Kan nak da' z̲za' l̲áže'gak benách ka', l̲ezka' z̲chál̲jgake'.
35 Z̲chal̲j to benne' chawe' da' nak chawe' dan' yo'o da' naken chawe' l̲o yichj l̲áz̲da'we', san z̲chal̲j no benne' bi nake' chawe' da' bi nak chawe', dan' yo'o da' bi naken chawe' l̲o yichj l̲áz̲da'we'.
36 Che l̲en žapa' l̲e'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' ská'gake', wchi'a l̲aže'e benách ka' ni'a chegak yógo'te diža' da' wnnágakkze' ka'ze.
37 Kan nak da' z̲nno', wchi'a l̲aže'e le', na' yežojo' chawe' o bago'o z̲ia ni'a che dižan' da' wnnó'.

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

38 Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka', na' gózgake' Jesusen':
—Benne' wsedle, žénelto' l̲e'elto' to da' gono' da' gak bian' gan za' yel̲a' wnná bian' da' napo'.
39 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Benne' ki, benne' wen da' z̲innj ka', na' bi zej nake' dot l̲i l̲aže', z̲nnábgekle' neda' gona' to da' gak bian' no naka'. Bi be da' gak bian' l̲é'egekle', san toze da' nak bia' kan gok che Jonás, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios.
40 Kan gok che Jonasen', bga'ne' l̲e'e bel z̲en chonne ža chonne yele, l̲ezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' chonne ža chonne yele ga'na' z̲an yo.
41 Benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Nínibe chásgake' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake', katen' wchi'a l̲aže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' bengak benne' ka' che yež Nínibe na' yesbagan' benách ki z̲ia dan' beyát l̲áže'gak benne' ka' che yež Nínibe na' katen' Jonasen' bzenle' l̲égake' x̲tiža' Dios, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákl̲e'eža' z̲en ka Jonasen'.
42 L̲ezka' no'len' wnná bi'e yežen' da' žen' zaka' gan z̲de wbíž byo' zag ka' chase' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake' kate' wchi'a l̲aže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben no'len' yesbagan' l̲égake' z̲ia, dan' bžoj no'len' gan nakl̲e'e zi'to' nich yenle' diža' sina' da' bchal̲j Salomón, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákl̲e'eža' z̲en ka Salomón na'.

Kate' žežín be' x̲iwe' latje chen
(Lk. 11:24-26)

43 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kate' žežój be' x̲iwe' yo'o to benne', z̲dan gan nbiž, na' žiljen gan yezí' l̲ažen'. Cha' bi wžel̲-len gan yezí' l̲ažen',
44 naž nnan: "Yeyá'a latje chia' gan bžoja'." Kate' yežinen gan bžojen, chejx̲akan' bennen', nake' ka to yo'o ndachen, na' nloan, na' ba nba'an nich chejsóa no benne' ga na'.
45 Naž chej be' x̲iwen', na' chejx̲ín' yegaže be' x̲iwe' ka', be' zej nakžen x̲iwe' ka l̲en, na' chó'ogaken yógo'ten, na' chejnníta'gaken l̲o yichj l̲áz̲do'w bennen', na' ga ze l̲aw gakže nyache' che bennen' kan goken chie' zga'ale. L̲ezka' gaken chegak benách ki, benne' wen da' z̲innj ka'.

X̲na' Jesús, na' benne' biche'e ka'
(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

46 Kate' Jesusen' ne zchálj̱lene' benách ka' da' ni, bžin x̱ne'e ḻen benne' biche'e ka' ga na'. Wnníta'gake' ḻa' ḻí'ale, na' gónegekle' wchálj̱lengake' Jesusen'.
47 Naž to benne' bzenlen' Jesusen', na' wnné':
—Bwia nga, zoa x̱no'o ḻen benne' bicho'o ka' ḻa' ḻí'ale, na' žénegekle' wchálj̱lengake' Le'.
48 Bechebe Jesusen', na' gože' bennen' bzenle' Ḻe' da' ni, na' wnné':
—¿Nnézlele no benne' nake' x̱na'a, na' no benne' ka' zej nake' benne' bícha'ado' ka'?
49 Naž bḻi ne'e, na' bḻoe'ele' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Bwia nga, benne' ki zej nake' ka x̱na'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.
50 Nóte'teze benne' žone' kan žénele X̱a', Bennen' zoe' ya'abá, benne' ni nake' bi' bíche'kza', na' bi' zankza', na' x̱na'kza'.

13

Žsaka' ḻebe Jesús kan nak che to benne' žaz
(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

1 Ḻa' ža na'ze bžoj Jesusen' ḻo yo'o, na' bejsóe' žoa'a nisdo'.
2 Dan' bdobgak benne' zan gan zoa Jesusen', wžene' to ḻo barkw, na' wži'e ga na', na' benne' zan ka' wnníta'gake' ḻo yo biž žoa'a nisdon'.
3 Naž Jesusen' bchálj̱lene' ḻégake', na' da' zan da' bsedle' ḻégake', da' ka' bsaka' ḻebe', na' wnné':
—Le wia nga, bžoj to benne' žaz, yjeze' bínnedo' ka'.
4 Kate' ne zjeze', béx̱jwgak baḻe bínnedo' ka' žoa'a nez, na' bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.
5 Béx̱jwgak yebaḻe bínnedo' ka' ḻo yo gan že' yej, gan de láte'ze yo, na' ḻa' bḻá'tegaken, dan' de láte'ze yo ga na'.
6 Naž kate' bḻa' wbíž, ḻa' wbižte dan' goze', dan' bi zoa gan gon lwen.
7 Béx̱jwgak yebaḻe bínnedo' ka' gan beḻa'gak lba yeche' ka'. Belgóleḻe'e lba yeche' ka', na' bdóbgaken dan' goze', na' bžia yí'gaken ḻégaken.
8 Béx̱jwgak yebaḻe bínnedo' ka' gan nak ḻo yo beb, na' bnézj̱wgaken. Bnézj̱wgak baḻe dan' goze' yetó gaywá' ka'. Bnézj̱wgaken yebaḻen yechonnḻalj ka', na' bnézj̱wgaken yebaḻen yechí žoa ka'.
9 No benne' zoa nage', na' ženle', žaḻa' wzé nage'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' bsaka' ḻebe'
(Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

10 Naž bžingak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' wnnábgekle' Ḻe', na' wnnágake':
—¿Biẕ chen' ẕchálj̱leno' benách ka' da' ka' žsaka' ḻebo'?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Dios žonne' ḻe'e latje chejní'ilele da' ngache' kan ẕnna bi'e Ḻe' ya'abá chie', san benne' ki bi žénegekle' chejní'igekle'.
12 No benne' ẕzi'e x̱tiža' Dios, Dios wnezjwe' chie' yelate', na' gáta'ḻe'en chie', san no benne' bi ẕzi'en, da' do'ze dan' ba nzi'e yegá'n.
13 Che ḻen ẕchálj̱lena' ḻégake' da' ka' žsaka' ḻeba', dan' ẕwíagake' san bi ẕḻé'egekle'. Želyenle' san bi ẕze nággake', na' bi žejní'igekle'.
14 Ki žaken, ẕžin da' wnná Isaías, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios, katen' wnné':
Da' li yénlele san bi chejní'ilele.
Wíaḻe'ele san bi ḻé'elele da' nakkzen.
15 Ki naken dan' nak zide yichj ḻáẕdo'gak benne' ki,

na' bi be žaz l̲o yichj nággake'.
Nyejw yej l̲áwgake',
na' bi z̲l̲é'egekle' l̲en yej l̲áwgake' ka'.
Bi z̲ze nággake'
na' bi z̲zejní'igekle' yichj l̲ázdo'gake',
na' bi žeyákgake' chia' neda',
nich gak yeyona' l̲égake'.

16 'Na'a, ba nez z̲en naken chele l̲e'e, dan' z̲l̲é'egekle yej l̲awle ka', na' žéngekle nagle ka'.

17 Da' li žapa' l̲e'e, benne' zan, benne' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' benne' chawe' ka', gónegekle' l̲é'egekle' da' z̲l̲é'elele l̲e'e, san bi bl̲é'egeklen'. Gónegekle' yéngekle' da' žénlele l̲e'e, san bi béngeklen'.

Z̲l̲oe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' l̲ebe'
(Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

18 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le wzé nag da' žsedle da' bsaka' l̲eba' che benne' žaz.

19 Nóte'teze benne' ženle' diža' kan z̲nna bia' Dios ya'abá, na' bi žejni'ilen', žak che diža' da' benlen' kan gok che bínnedo' ka' béx̲jwgaken žoa'a nez. L̲a' za'te da' x̲iwe', na' žeká'n dižan' da' wyazen l̲o yichj l̲ázdo'w bennen'.

20 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken l̲o yežlyón' gan že' yej žsédgeklen kan žak che no benne' ženle' dižan', na' l̲a' z̲ze nagtien' l̲o yel̲a' žebél chie',

21 san kan bi wdia'gak bínnedo' ka' dan' bi gota' gan góngaken lwen, l̲ezka' žaken che bennen'. Kate' žin to da' žsaka' zin' l̲e', na' kate' z̲bia l̲áže'gak benách ka' l̲e' dan' nzi' l̲o ne'e dižan', l̲a' gakte chope l̲aže'e.

22 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken gan bególegak lba yeche' ka' žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', san z̲dan l̲aže'e da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' žon l̲áže'geklen bennen' dan' z̲dan l̲aže'e yel̲a' wnni'a che yežlyó nga. Da' ki žóngaken ga kwia yi' dižan', na' bi gak gonen žin l̲o yichj l̲ázda'we'.

23 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken l̲o yo beb žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', na' žejni'ilen', na' žon žin dižan' l̲o yichj l̲ázda'we'. Zej nak bal̲e benách ka' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yetó gaywá' ka'. Zej nak yebal̲e benách ka' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechonnl̲alj ka', na' zej nak yebal̲e benách ka' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechí žoa ka'.

Yíx̲e'do' ka'ze da' z̲nnan' kan z̲nna' yele z̲oa' stribe

24 Naž bsaka' l̲ebe Jesusen' yetó, na' gože' l̲égake':
—Kan gak gan žin da' z̲nna bia' Dios ya'abá naken kan gok che bínnedo' chawe' ka' da' goz to benne' gan nak l̲o yežlyó chie'.

25 Kate' ne z̲tasgak benne' ka' nníta'gake' liže', bl̲a' to benne' ga na', benne' bi z̲l̲e'ele' l̲e' chawe', na' yjeze' l̲o yežlyó chien' bínnedo' ka' che yix̲e' ka'ze dan' z̲nnan' kan z̲nna' yele z̲oa' stribe, na' beyeje' latje chie'.

26 Kate' bl̲a' z̲oa' striben', na' wžé' bisto chen gan žia z̲oa' striben', naž gok bia'gak yíx̲e'do' ka'ze ka'.

27 Naž bžingak benne' wen žin ka' gan zoa benne' x̲an yežlyón', na' góžgake' l̲e': "X̲an, cha' gozo' bínnedo' chawe' ka' l̲o yežlyó chion', ¿nakx̲ goken bl̲a'gak yíx̲e'do' ka'ze ka'?"

28 X̲an yežlyón' gože' l̲égake', na' wnné': "To benne' bi z̲l̲e'ele' neda' chawe' bene' ki." Naž benne' wen žin ka' wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake': "¿Žénelo' chejto' chejl̲ážo'to' yíx̲e'do' ka'ze ka'?"

29 Naž xángake' gože' légake': “O'o. Kate' wlážo'le yíxe'do' ka'ze ka', lezka' wlážo'lentele yele zoa' stribe ka'.
30 Gakže chawe' gonnle latje gólegaken tzen na' zejte chejtobžon, na' naž yapa' benne' ka' wtóbgaken': le wtób zga'ale yíxe'do' ka'ze ka', na' le wchejen chejxónn weje nich wzeyžon, na' naž wtoble zoa' striben' lo yo'o chia'.”

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to bínnedo' mostasa (Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

31 Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':
—Kan gak gan žin da' znna bia' Dios ya'abá, gaken kan gok che to bínnedo' mostasa, dan' goz to benne' gan nak lo yežlyó chie'.
32 Da' li bínnedo' mostasa na' nakžen da' do'ze ka zej nak yógo'te bínnedo' yezika' ka', san kate' ba nazen, zgóležen ka yógo'te yixe' kwan ka', na' žaken zen kan nak to yag, na' želžín byínnedo' ka', na' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil (Lk. 13:20-21)

33 Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':
—Kan gak gan žin da' znna bia' Dios ya'abá gaken ka ben kwa zichj che yet xtil, dan' bchixe to no'le len chonne lbix yezje zoa' stribe, na' wyache' dot kwa na'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' žsaka' lebe' (Mr. 4:33-34)

34 Yógo'te da' ki bsaka' lebe Jesusen', da' ka' bchálj̱lene' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bi bchálj̱lene' légake' da' bi bsaka' leben'.
35 Ki bene', na' bžin dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
Wchalja' da' ka' wsaka' leba'.
Nnia' da' bgache' katen' wzó law žata' yežlyó.

Da' žsedle da' bsaka' lebe Jesús che yíxe'do' ka'ze

36 Naž Jesusen' bzele diže'e benách ka' nníta'gake' ga na', na' beselé'e légake', na' Le' beyoé'e yo'o. Naž bžingak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' gózgake' Le':
—Bloe'el neto' da' žsedle dan' bsaka' lebo' che yíxe'do' ka'ze dan' znnan' kan znna' yele zoa' stribe.
37 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Benne' žaze' bínnedo' chawe' naka' neda', Benne' Golje' Benách.
38 Ga na' goze' bínnedo' ka' naken yežlyó nga, na' bínnedo' chawe' ka' zej naken benne' ka' zej nbabe' gan znna bia' Dios. Yíxe'do' ka'ze ka' dan' znnan' kan znna' yele zoa' stribe zej naken benne' ka' zej nake' che da' xiwe'.
39 Bennen' bi zle'ele' chawe' xan yežlyón', na' goze' yíxe'do' ka'ze ka', da' xíwe'kze naken. Ža na' katen' wtóbgaken' naken ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga, na' benne' ka' ztóbgaken' zej nake' wbás che ya'abá ka'.
40 Kan goken, btóbgake' yíxe'do' ka'ze ka', na' bzéygaken' lo yi', lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga.
41 Neda', Benne' Golje' Benách, sela'a wbás la'y chia' ka', na' kwéjgake' yógo'te benne' ka' gan znna bia' Dios, benne' ka' žóngake' ga žongak ljéžgake' ka' dola', na' lezka' benne' ka' žóngake' da' kegle.

42 Wbás che ya'abá ka' chó'ngake' benne' ka' l̲o yi' gabíl, benne' wen da' z̲innj
ka', na' kwéžegake', na' wx̲éj láye'gake'.
43 Naž benách chawe' ka' chépgake' yes baní', na' gákgake' kan nak wbíž gan
z̲nna bia' Dios ya'abá chie'. No benne' zoa nage', na' ženle', žal̲a' wzé nage'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che to yel̲a' wnni'a ngache'

44 L̲ezka' bsaka' l̲ebe Jesusen', na' wnné':
—Da' z̲nna bia' Dios ya'abá chie' naken ka to yel̲a' wnni'a, da' ngache' to l̲o
yežlyó. Katen' to benne' bžel̲-len', bekache'en gan bgachen', na' l̲o yel̲a' žebél
chie' wyeje', na' bete'e yógo'te da' nape', na' go'we' yežlyón' nich gata' yel̲a'
wnni'a na' chie' l̲e'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che to bga da' záka'l̲e'en

45 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kan žal̲a' dan l̲áže'le da' z̲nna bia' Dios ya'abá chie' naken kan ben to benne'
ža'we', na' žote'e, na' žilje' bga zaka' ka'.
46 Kate' bžel̲-le' to bga da' záka'l̲e'en, wyeje', na' bete'e dot da' nape', na'
go'we' bgan'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che to yix̲jw bel

47 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kan gak gan žin da' z̲nna bia' Dios ya'abá chie', gaken kan žon to yix̲jw bel
da' bzál̲a'gak benne' ka' l̲o nisdo', dan' bejx̲enen bel zan.
48 Katen' ba bežá' yix̲jwn', na' bebéjgaken' l̲o yo biž žoa'a nisdon', gan
wžé'gake', na' bnníta'gake' bel chawe' ka' l̲o x̲kwite ka', na' bel ka'ze ka'
wžó'ngake' l̲égakba'.
49 L̲ezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. Žojgak wbás che ya'abá ka', na'
kwéjgake' cheze benne' chawe' ka', na' yekwásgake' l̲égake' ladjw benne' wen
da' z̲innj ka'.
50 'Naž chó'ngake' benne' wen da' z̲innj ka' l̲o yi' gabíl, gan kwéžegake', na'
wx̲éj láye'gake'.

Yel̲a' wnni'a gole, na' da' kobe

51 Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Žejní'ilele yógo'te da' ki?
Bechébegake', na' góžgake' L̲e':
—O', X̲an.
52 Jesusen' gože' l̲égake':
—Katen' to benne' yodo' wsedle ba nzi' l̲o ne'e da' z̲nna bia' Dios ya'abá chie',
nake' ka to benne' x̲an yo'o, benne' žebeje' ladjw yel̲a' wnni'a chie' da' kobe,
na' da' gole, da' ka' zej naken chawe', da' ka' žebél̲enlen'.

Da' ben Jesús l̲o yež Nasaret
(Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

53 Kate' beyóž bsaka' l̲ebe Jesusen' da' ki, bezé'e ga na'.
54 Kate' bežine' gan nak laže', bsedle' benne' ka' nníta'gake' l̲o yo'o gan
z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bebángekle', na'
wnnágake':
—¿Gaz̲ bsedle benne' ni yel̲a' žejní'il ni? ¿Nakx̲ naken, žone' da' zan yel̲a' wak
ki?
55 Benne' ni nake' z̲i'n benne' z̲konle' žin blag ka', na' x̲ne'e lie' Lia. Nake'
bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Smon, na' Judas.

56 Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga. ¿Gaz bsedle' yógo'te da' ki?
57 Che len gok chope láže'gake', na' bebéj yíchjgake' Le'. Naž Jesusen' gože' légake':
—Yógo'te benách ka' žápegake' ba la'ne no benne' zchalje' lo wláz Dios, san benách wláž chie' ka', na' benne' ka' nníta'gake' líže' bi žápegake' le' ba la'ne.
58 Che len bi ben Jesusen' da' zan yela' wak ka' ga na', dan' bi žejlé'gake' chie'.

14

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

1 Kate' ža ka', benle Herodes, bennen' znna bi'e gan nbab Galilea, kan zej nak yela' wak ka' da' žon Jesusen'.
2 Herodes na' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné':
—Bennen' nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nzi' lo ne'e yela' wak zen na'.
3 Ki wnná Herodes na' dan' bséla'kze' benne' ka' béxwgake' Zwan'. Bchéjgake' le' do ya, na' bséjwgake' le' liž ya dan' gónele Herodías gaken ki. Herodías na' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'.
4 Ki ben Herodes na', dan' Zwan' gože' le': "Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o."
5 Che len gónele Herodes na' gote' Zwan', san bžebe' wži'igak benne' wláž ka' chie', dan' žékgekle' nak Zwan' benne' zchalje' lo wláz Dios.
6 Naž kate' gok lni che ža wyé'el yiz Herodes na', bžoj xkwide' no'le che Herodías na', na' bya'abe' gan že'gak benne' ka' nníta'gake' lni na', na' wyáz laže' Herodes na' da' benbe'.
7 Bchebe laže' Herodes na', na' ben choche' xtiže'e wnezjwe' chebe' bíte'teze da' nnablbe' le'.
8 Dan' ba bsedle xna'be' lebe' zga'ale, gožbe' le':
—Benn chia' na'a to lo ziga' zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.
9 Naž gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ba ben choche' xtiže'e, na' dan' béngekle benne' ka' chie' le', benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen, che len gože' to benne' chejnezjwe'-be' yichj Zwan'.
10 Ki goken, bsele'e to benne' chejchoge' yen Zwan' gan nyejwe' liž ya.
11 Bennen' bsele'e beyoé'e yichj Zwan' to lo ziga' zen, na' bnezjwen' che xkwide' no'len', na' lebe' bnézjwben' che xna'be'.
12 Naž benne' ka' bénlengake' Zwan' tzen bžíngake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'. Wdé na', bejzéngekle' Jesusen' kan gok da' ki.

Jesús zwawe' gayo' mil benách ka'
(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Kate' benle Jesusen' da' goken che Zwan', bezé'e ga na', na' wžene' to lo barkw, na' wyeje' toze' to latje dach. Katen' béngekle benách ka' zeje' ga na', bžójgake' lo yež ka', na' belzé'e lo ní'agake', na' jake' gan žala' žin Jesusen'.
14 Kate' bežój Jesusen' lo barkw, ble'ele' zej nnita' benách zan ka' ga na', na' beyache' láže'le' légake', na' beyone' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwgake'.
15 Kate' ba za' žale ža na', wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' gózgake' Le':
—Ba za' žale na'a, na' dache nak latje ni. Besela' benách ki nich chjake' gan že'gak yeždo' ka' nich gá'wgake' da' gáwgake'.

16 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Bi žon byenen chjake'. Le wnez̲jw l̲e'e dan' gáwgake'.
17 Naž góžgake' L̲e':
—Gáyo'ze yet x̲til den, na' chopze bel ka', bia deba' cheto' nga.
18 Jesusen' gože' l̲égake':
—Le yedjwán' nga.
19 Naž Jesusen' wnné' kwe'gak benne' ka' gan yo'o daka'. Wdé na' bex̲we' da' gayo' yet x̲til ka', na' chop bel ka', na' bchis l̲awe', bwie' zaka' ya'abá. Gože' Dios: "Žóx̲keno'." Naž bzoz̲je' yet x̲til ka', na' bdie' da' ka' l̲o na'gak benne' wsedle chie' ka', na' l̲égake' wdísgake' da' ka' gan že'gak benne' zan ka'.
20 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' biz̲jw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' chežinno x̲kwit ka'.
21 Benne' byo ka', benne' bdáwgaken', gókgake' gayo' mílgake', san bi blab no benne' no'le ka', na' x̲kwide' ka'.

Jesús z̲de' l̲awe'l nisdo'
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Naž l̲a' bente Jesusen' ga bebengak benne' wsedle chie' ka' l̲o barkw nich chjake' zgá'alegake' ka L̲e', na' tégake' yechel̲á'a nisdon', katen' yesel̲e'e L̲e' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na'.
23 Katen' Jesusen' ba besel̲e'e benne' ka', wžene' to l̲aw ya'ado' gan bejsóe' toze'. Naž bchál̲jl̲ene' Dios. Katen' ba gol̲e, toze' zoe' ga na'.
24 Barkwn' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka' z̲den gachje l̲áwe'le nisdon', na' žx̲ite' barkwn' dan' žas nisdon', na' ben' žaken z̲zagan' barkwn'.
25 Wdé gachje yelen', wbiga' Jesusen' žoa'a gan nníta'gake', z̲de' l̲awe'l nisdon'.
26 Kate' bl̲é'egekle benne' wsedle chie' ka' L̲e', z̲de' l̲awe'l nisdon', gok zédgekle' dan' z̲žébegake'. Wžéžeya'agake', na' wnnágake':
—To be' bxin'.
27 Naž Jesusen' l̲a' bl̲iž̲tie' l̲égake', na' wnné':
—Le gon choch l̲áže'le. Nedan'. Bi žébele.
28 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—X̲an, cha' nako' Le', wnné neda' sa'a gan zo' l̲awe'l nisen'.
29 Jesusen' gože' l̲e':
—Da.
Naž betj Bedon' l̲o barkwn', na' wzé'e l̲awe'l nisdon', zeje' gan zoa Jesusen'.
30 Naž kate' bl̲e'el Bedon' kan z̲ta be' nisdon', bžebe'. Wzó l̲awe' žetje' l̲o nisen', na' wžéžeyi'e. Bl̲iže' Jesusen', na' wnné':
—X̲an, beslá neda'.
31 Jesusen' l̲a' bl̲ite ne'e. Bex̲we' l̲e', na' gože' l̲e':
—Láte'ze žejl̲i'o chia'. ¿Biz̲ chen' gok chope l̲ažo'o?
32 Kate' wžén Jesusen' l̲o barkwn', wžé' ži ben' žaken.
33 Naž benne' ka' nníta'gake' l̲o barkwn' bka'n z̲éngake' Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li, Z̲i'n Dios nako'.

Jesús žeyone' benne' yižwé' ka' l̲o yež Jenesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Kate' ba wdégake' yechel̲á'a nisdon', l̲a' bžíntegake' gan nbab yež Jenesaret.

35 Kate' benne' yežen' ka' beyónbia'gake' Jesusen', bsél̲a'gake' diža' dot l̲o
yežlyón', na' bžingak benách ka' zej noe'e yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa
Jesusen'.
36 Góta'yoegekle' Jesusen' we'e l̲égake' latje kángakze' laže' da' nakwe', na' l̲a'
beyáktegak yógo'te benne' ka', benne' wdángake' z̲e'.

15

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' l̲aw Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej
nžoje' l̲o yež Jerusalén, bžíngake' gan zoa Jesusen', na' góžgake' L̲e':
2 —¿Biz̲ chen' žongak benne' wsedle chio' ka' da' z̲detlen kan zej nak da'
žónteze žonžo kan bengak x̲a x̲to'žo ka'? Bi želyíb ná'gake' kan nak che yodo'
kate' za' gáwgake'.
3 Bechebe Jesusen', na' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ chen' l̲ezka' l̲e'e z̲zoale chel̲a'ale da' bchi'le Dios l̲e'e, nich gonle da'
žónteze žonle?
4 Nak bia' žonle ki dan' gož Dios l̲e'e, na' wnné': "Wdape ba la'ne x̲a x̲no'o"
na' l̲ezka' wnné': "No benne' nne zi'e che x̲a x̲ne'e, le got bennen'."
5 San l̲e'e z̲nnale: "Cha' no benne' yi'e x̲a x̲ne'e: Bi be gak wnez̲jwa' chele dan'
ba bchebe l̲aža'a wnez̲jwa' che Dios yógo'ten'."
6 Naž z̲nnale biž žon byenen bi da' gon bennen' che x̲a x̲ne'e. Ki žonle, z̲zoale
chel̲a'ale dan' bchi'le Dios l̲e'e, nich gonle da' žónteze žonle.
7 L̲e'e, benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, nak dot da' li da' wnná Isaías,
bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, kan nakle, katen' wnné':
8 Benne' ki, žoá'agakze' žápegake' neda' ba la'ne,
kege dot l̲áže'gake'.
9 Dáche'ze nak kan z̲ka'n z̲éngake' neda'
dan' žsédgekle' da ka' z̲chí'igekle benách ka'.
10 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' l̲égake':
—Le wzé nag da' yapa' l̲e'e, na' le chejni'ilen.
11 Kege da' žaz žoa'a to benne' žonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios, san da'
z̲žojen žoe'e žonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.
12 Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' L̲e',
na' wnnágake':
—¿Nnezlo' bža'agak benne' yodo' fariseo ka' katen' béngekle' dan' bchal̲jo'?
13 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Yógo'te da' zej nazen, da' bi goz X̲a', Bennen' zoe' ya'abá, yelážo'gaken dot
lwen.
14 Le wká'n-gake'. Zej nake' l̲o chol̲e, na' želchi'e benne' l̲o chol̲e ka'. Cha' to
benne' l̲o chol̲e chi'e yetó benne' l̲o chol̲e, žoptie' bíx̲gake' to l̲o bloj.
15 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—Bzejní'il neto' da' ni žsaka' l̲ebo'.
16 Jesusen' gože' l̲égake':
—¿L̲ezka' l̲e'e bi žejní'ilele?
17 Nnézlele žaz l̲e'žo yógo'te da' žazen žoá'ažo, na' žežojen l̲e'žo.
18 Na'a, da' žežojen žoá'ale, l̲o yichj l̲áz̲do'le zan', na' da' ki žóngaken ga bi nakle
chawe' l̲aw Dios.

19 Ki žaken dan' zla'gak lo yichj lázdo'le da' kegle ka' da' zza' láže'le, da' gonen ga gotle benách ka', na' da' gonen ga wká'n ditjle yela' zchag na', na' da' gonen ga gonle da' zinnj, na' da' gonen ga se láže'le bi da' kwanle, na' da' gonen ga nnele che lježle da' bi zej naken da' li, na' da' gonen ga nne yálele.
20 Da' ki žóngaken ga bi nak chawe' to benne' law Dios, san cha' bi chibe' ne'e kan nak che yodo' kate' bi da' gawe', da' ni bi gonen ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le yež zi'to' žejli'e che Jesús (Mr. 7:24-30)

21 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyeje' gan zej nbab yež Tiro, na' yež Sidón.
22 To no'le nbabe' to yež da' nbaben Kanaán bžoje' lo yežen'. Wnníe' zižje, na' gože' Jesusen':
—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'. Xkwide' no'le chia' zzáka'le'ebe' dan' yo'obe' be' xiwe'.
23 Bi be bechebe Jesusen'. Naž wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. Gózgake' Le', na' wnnágake':
—Beselе' le', dan' ze'e xkóže'lžo na' zbéžeyi'e.
24 Naž bechebe Jesusen', na' gože' no'len':
—Dios bsele'e neda' nich gáklena' benne' Israel ka', benne' zej nake' ka zíla'do' ka' zej nnitlba'.
25 Naž wbiga' no'len' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':
—Xan, goklen neda'.
26 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Bi nak chawe' yeka'ažo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon nich gawgak bé'ko'do' ka' len.
27 Naž no'len' gože' Jesusen', na' wnné':
—O', Xan, san žawgak bé'ko'do' ka' da' bizjw ka', da' žéxjwgaken zanle gan žawgak xángakba'.
28 Naž bechebe Jesusen', na' wnné':
—Nó'ledo'. Dot li laže' nak kan žejli'o chia'. Gak chio' kan žénelo'.
La' na'ze beyakte xkwide' no'le chien'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

29 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wdíe' gan nak žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea. Wžene' gan nak to law ya'ado', gan wži'e.
30 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', benne' ka' zá'gake' zej noe'e benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka', na' benne' ka' bi žak nnégake', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' zanže, benne' yižwé' ka', na' wdíxjwgake' légake' xni'a Jesusen', na' Le' beyone' légake'.
31 Bebán láže'gak benne' ka' kan nak da' ben Jesusen', dan' blé'egekle' znnagak benne' ka' bi gok nnégake', na' beyakgak benne' ka' bžoggak ni'a ná'gake', na' zza'gak benne' ka' bi gok sá'gake', na' zlé'egekle benne' ka' gókgake' lo chole. Che len bka'n zéngake' Dios chegak benne' Israel ka'.

Jesús zwawe' tap mil benne' ka' (Mr. 8:1-10)

32 Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':
—Žeyache' láže'la' chegak benne' zan ki, dan' ba zej chonne ža zá'lengake' neda', na' bi be de da' gáwgake'. Bi žénela' yesela' légake' lížgake' želdonze' ka', dan' yedó láže'gake' lo nez.

33 Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Le', na' wnnágake':
—¿Gaz žél-leto' yet xtil zan lo latje dach nga, nich wawto' benne' zan ki?
34 Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Balx yet xtil de chele?
Bechébegake', na' wnnágake':
—Gaže, na' lezka' babze bel deba' cheto' nga.
35 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo.
36 Bexwe' gaže yet xtil ka' len bel ka', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgaken' gan že'gak benne' zan ka'.
37 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwit ka'.
38 Zej nnita' tap mil benne' byo ka', benne' ka' bdáwgake', san bi blábgake' no'le ka', na' xkwide' ka'.
39 Naž Jesusen' beselе'e benne' ka' lížgake', na' wžene' lo barkwn', na' jake' gan nbab yež Magdala.

16

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mr. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

1 Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka' bžíngake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le', na' wnnábgekle' Le' gone' to da' gak bian' gan za' yela' wnná bia' chien'.
2-3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Nnézkzele dan' znnagak benách, znnágake': "Kate' že' bejw kwele, wak yejw." Lezka' znnagake': "Kate' žechj be' bi gak yejw." ¡Benne' bi nnezle ka'! ¡Žak nneya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzelele!
4 Benne' ka', benne' žóngake' da' kegle, na' bi zoa dot li láže'gake', želnnable' neda' gona' to da' gak bian' no naka', san bi be da' gak bian' lé'egekle'. Toze dan' gok bian' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, lé'egeklen'.
Naž Jesusen' bkwase' gan nníta'gake', na' beyeje'.

Da' naken ka kwa zichj che yet xtil
(Mr. 8:14-21)

5 Kate' bžíngake' yechelá'a nisdon', gókbe'egekle benne' wsedle ka' che Jesusen' gol láže'gake' wá'gake' da' gáwgake'.
6 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.
7 Naž benne' wsedle chie' ka' bcháljlengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—Znne' ki dan' bi nwa'žo yet xtil.
8 Žákbe'ele Jesusen' da' ni, na' gože' légake':
—¿Biz chen' žon xtíža'le dan' bi nwa'le yet xtil? Láte'ze žejle'le chia'.
9 ¿Bi žejní'ilele, na' bi žezá' láže'le kan gok chegak gayo' yet xtil ka', dan' bdawgak gayo' mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble?
10 ¿Lezka' bi žejsá' láže'le kan gok chegak gaže yet xtil ka', dan' bdawgak tap mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble?

11 ¿Bi žejní'ilele? Bi bchaḻja' che yet x̱til katen' goža' ḻe'e gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet x̱til chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.
12 Naž bejní'igekle' Jesusen' bi gože' ḻégake' gape chi'i kwíngake' che kwa zichj che yet x̱til, san žaḻa' gape chi'i kwíngake' che da' žsédgekle benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka'.

Bedw ẕnne' Jesús nake' Benne' Cristo
(Mr. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

13 Kate' bžin Jesusen' gan nbab yež Sesarea, gan ẕnna bia' Filipo, wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Noẕ ẕnnagak benne' ka' naka' neda', Benne' Golje' Benách?
14 Bechébegake', na' wnnágake':
—Baḻe' ẕnnágake': "Ẕwa nako', bennen' bezóe' benách ka' nis." Yebaḻe' ẕnnágake': "Lías nako', bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te." Yebaḻe' ẕnnágake': "Jeremías nako', o to benne' yoble, benne' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te."
15 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—Cheze ḻe'e, ¿noẕ ẕnnale naka' neda'?
16 Bechebe Smon Bedw, na' gože' L̠e':
—Le' nako' Benne' Criston', Ẕi'n Dios ban.
17 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Ba nez ẕen naken chio', Smon, ẕi'n Jonás, dan' bi bḻoe'el no benne' le' da' ni, san X̱a', Bennen' zoe' ya'abá, bḻoe'ele' le' da' ni.
18 Neda' žapa' le', le' nako' Bedw, na' ḻo yej ni chix̱jwa' benne' ka' zej nake' chia', na' yeḻa' wnná bia' che da' x̱iwe' bi gak wzagan' x̱nézgake'.
19 Wdía' ḻo no'o ẕi'n ya ka' che latje gan ẕnna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'. Da' wžono' ḻo yežlyó nga, ḻezka' ba bžon Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', na' da' go'o latje gaken ḻo yežlyó nga, ba be' latje gaken Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.
20 Naž Jesusen' bchi'le' benne' wsedle chie' ka' bi wzéngekle' nitó benne' nake' L̠e' Benne' Criston'.

Jesús ẕḻoe'ele' kan za' gótgake' L̠e'
(Mr. 8:31—9:1; Lk. 9:22-27)

21 L̠a' ža na'ze wzó ḻaw Jesusen' ẕḻoe'ele' benne' wsedle chie' ka' žon byenen cheje' Jerusalén, gan bx̱oz wnná bia' ka' ḻen benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wsaka' zí'gake' L̠e', na' naž gótgake' L̠e', san kate' gak chonne ža, yebane' ḻo yeḻa' got.
22 Naž Bedw bchi'e Jesusen' cheḻa'ale, na' wzó ḻawe' ẕdiḻe' L̠e', na' wnné':
—X̱an, bi gonn Dios latje. Bi gak chio' kan ẕnno'.
23 Naž beyéchj Jesusen', na' gože' Bedon':
—Bkwas na'le. Žono' le' kan žon da' x̱iwe'. Žono' ga gak chope ḻaža'a dan' kan ẕza' ḻažo'o le' bi naken kan ẕza' ḻaže' Dios, san kan ẕza' ḻáže'gak benách ka'.
24 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Cha' zoa no benne' žénele' gónḻene' neda' tẕen, žaḻa' wzóe' cheḻa'ale da' ka' ẕdan ḻaže'e, na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze, na' zeje' zejté'e ḻe'e yag krozen'. Naž gak gónḻene' neda' tẕen.
25 No benne' žénele' gape chi'e yeḻa' nban chie', wniten', san benne' wnite' yeḻa' nban chie' dan' žónḻene' neda' tẕen, gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chie'.

26 Bi be da' chawe' gaken che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' den yežlyó
nga san wnite' yela' nban chie'. Bi be gak wnezjw bennen' nich gata' yela'
nban da' zejlí kanne chie'.
27 Ki znnia', dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yela' baní' che
Dios, Xa', na' che wbás che ya'abá chia' ka'. Naž yebi'a che to to benne' kan
zej nak da' ka' bene'.
28 Da' li žapa' le'e: bi gatgak bale benne' ka', benne' nníta'gake' nga, na' zejte
lé'egekle' yedjnná bi'a neda', Benne' Golje' Benách.

17

Zcha' kan znna' law Jesús
(Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

1 Wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw na' Jakob, na' Zwa, benne' biche'
Jakoben', na' jake' cheze gan nak to law ya'a sibe.
2 Kate' ne nníta'gake' ga na' bža' kan znna' law Jesusen' láwgake'. Wyép yes
baní' law Jesusen' kan ža'ní' wbíž, na' beyák zíla'do'ze laže' nakwe', na' wnnán'
ka baní'.
3 Naž blé'egekle benne' wsedle chie' ka' kate' bla' lawgak Moisés na' Lías,
zcháljlengake' Jesusen'.
4 Naž Bedon' gože' Jesusen':
—Xan, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Cha' žénelo', gona' chonne yo'o
laga' ka' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.
5 Kate' ne zchalj Bedon' da' ni, la' wže'te to bejw baní' ga na', da' bkachen'
légake', na' lo bejwn' benle chi'i to benne' wnné':
—Benne' ni nake' Zi'nkza'. Nži'ila'-ne', na' žaz laža'a Le'. Le wzé nag da'
wchalje'.
6 Kate' béngekle benne' wsedle ka' che Jesusen' chi'i na', belyechwe' lo yole,
na' bžébegake'.
7 Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' wdane' légake', na' wnné':
—Le chas. Bi žébele.
8 Kate' bchis láwgake', na' bwíagake', nitože no benne' blé'egekle', san toze
Jesusen'.
9 Kate' ne žétjgake' law ya'a na', Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':
—Bi ye'le nitó benne' kan gok dan' blé'elele kate' yebanža' lo yela' got neda',
Benne' Golje' Benách.
10 Naž wnnábgekle benne' wsedle chie' ka' Le', na' wnnágake':
—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byene la' law Lías zga'ale'
kate' la' law Benne' Criston'?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Da' li la' law zga'ale Líasen', na' wká'n chawe'e yógo'te.
12 Na'a neda' žapa' le'e: ba bla' law Líasen', san bi beyónbia'gake' le', na' yógo'te
da' znnaze chégake' le'e yiche la'y béngake' chie'. Lezka' góngake' chia' neda',
Benne' Golje' Benách, dan' wsaka' zí'gake' neda'.
13 Naž bejní'igekle benne' wsedle chie' ka', zcháljlene' légake' kan gok che
Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

Jesús žeyone' to xkwide' byo da'be' chon
(Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežíngake' gan zej nnita' benne' zan ka', wbiga' to benne' gan zoa
Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e,

15 na' gože' Le':
—Xan, beyache' laže'l xkwide' byo chia', dan' da'be' chon, na' zzáka'le'ebe', na' zan chi'i zže'be' lo yi', na' lo nis.
16 Bedjwá'a-be' gan nníta'gak benne' wsedle chio' ka', san bi gok yeyóngake'-be'.
17 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Le'e, benne' ka' bi žejle'le che Dios, na' bi nakle li laže'. ¿Gáka'tega žala' sóalena' le'e nich chejle'le che Dios? ¿Gáka'tega žala' gaka' zen laže' chele le'e? Le yedjwá'-be' nga.
18 Naž Jesusen' bdile' be' xiwen' yo'obe', na' la' bežojten lebe', na' la' na'ze beyakte xkwide' byodon'.
19 Naž wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe' cheze. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?
20 Jesusen' gože' légake':
—Bi gokle dan' bi žejle'le che Dios dot láže'le. Da' li žapa' le'e, la'kze láte'ze nak kan žejle'le che Dios, cha' nakzen ka to bínnedo' mostasa, wak ye'le ya'ado' nga: "Bkwas nga, na' bejsóa na'le" na' la' wkwasten. Bi be zoa da' bi gak gonle cha' chejle'le che Dios dot láže'le.
21 Na'a, to be' xiwe' ki gak yebejlen toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

Da' yoble znna Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)

22 Kate' ne zda Jesusen' gan nbab Galilea, gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Zoa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'.
23 Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža Dios yesbane' neda'.
Naž benne' wsedle chie' ka' gok nyache' láže'gake'.

Jesús žizjwe' laze' che yodo'

24 Kate' bžin Jesusen' len benne' wsedle chie' ka' lo yež Kapernaum, benne' ka', benne' zchízjwgake' benách ka' lázgake' che yodo', bžíngake' gan zoa Bedw, na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Bi žizjw bennen' žsedle' le'e laze' che yodo'?
25 Bechebe Bedon', na' wnné':
—O', žizjwe'.
Kate' beyó'o Bedon' lo yo'o, naž Jesusen' la' bližtie' le', na' wnné':
—¿Biz znno' le', Smon? Benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga, ¿noz benne' ka' zchízjwgake' da' žízjwgak benách ka'? ¿Zchízjwgake' benne' wláž chégake' ka' o benne' zi'to' ka'?
26 Bechebe Bedon', na' gože' Le':
—Benne' zi'to' ka zchízjwgake'.
Naž Jesusen' gože' le':
—Che len, bi žon byenen chizjwa' laza' che yodo' dan' naka' Zi'n Dios, kan bi be žízjwgak benne' ka' zej nake' benne' wláž che bennen' zchizjwe'.
27 Na'a, nich bi gonžo ga ža'a nitó benne', wyéj žoa'a nisdo', na' bejzale lo nisen' dan' zzenlo' bel ka', na' bel nežw da' seno', wzí'-ban'. Kate' wsaljo' žoá'aba', žel-lo' to mežw lasdo'. Wzín', na' bdizjw laza', na' lazo'.

18

No benne' gake' blo, benne' zoe' ládjwgake'
(Mr. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

1 La' ža na'ze benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Noz benne' ládjwto' gake' benne' blo gan znna bia' Dios ya'abá chie'?

2 Naž bliž Jesusen' to xkwide' byodo', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'.

3 Naž gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' bi yeyakle kan zej nak xkwide' ki, bi gak cho'ole gan znna bia' Dios ya'abá chie'.

4 Che len, no benne' gake' gaxjw laže', na' yeyake' kan nak xkwide' ni, bennen' gake' blo gan znna bia' Dios ya'abá chien'.

5 No benne' gape' ba la'ne to xkwide' ki dan' nakbe' chia', gape' nedkza' ba la'ne.

Da' ka' žóngaken ga bága'žo dola'
(Mr. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

6 Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia' neda', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yej wetw yene', na' chejžixje kwine' lo nisdo'.

7 Da' nyáche'le'e gaken chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' ga bága'gak ljéžgake' ka' dola'. Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' da' gonen ga no benne' bage'e dola'.

8 'Che len, cha' no'o, o ni'o gonen ga bago'o dola', bchogen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano' la'kze bi gak so'o, cha' nžog ni'a no'o, na' kege zoa chope no'o, na' chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl da' batkle yolen.

9 Cha' yej lawo' gonen ga bago'o dola', wlejen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano', la'kze zoa toze yej lawo', na' kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabíl.

Da' žsaka' lebe Jesús che to zila' nnitlba'
(Lk. 15:3-7)

10 Lezka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale nitó xkwide' ki. Neda' žapa' le'e, nníta'tezgak wbás che ya'abá ka' gan že' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', na' žape chí'igake' légakbe'.

11 Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga nich yeslá' no benne' nnitle'.

12 '¿Biz znnale le'e? No benne', zej nnita' to gaywá' zila' chie' ka', na' cha' nitle toba', ¿bi wka'ne' taplalj to galjba' ka', na' cheje' gan nak law ya'a, chejdilje' zíla'don', bian' wnitlba'?

13 Cha' weželj-le'-ba', da' li žapa' le'e, yebéžele' che zíla'don' kan gone' chegak yetaplalj to galjba' ka', bia ka' bi wnítgeklba'.

14 Lezka' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi žénele' nitle nitó xkwide' ki.

Kan žala' yenít lawžo lježdžo ka'
(Lk. 17:3)

15 Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' lježo' gone' le' zia, beyéj, bejgá'nlene' chawe' la' lé'ezele. Cha' wzé nage' chio', ba beyono' bennen' lježo'.
16 Cha' bi wzé nage' chio', bche' yetó benne', o yechope' nich yežój li xtižo'o gan že'gak chope chonne benne', benne' ka' gak wzóa lígake' xtíža'le.
17 Cha' bi wzé nage' chégake', gož benne' ka' zdóbgake' che Dios, na' cha' bi wzé nage' chegak benne' ka', naž gak bennen' lo' le' ka to benne' bi žejli'e che Dios, na' ka to benne' zchizjwe' lo wláz yež zi'to'.
18 'Da' li žapa' le'e, yógo'te da' wží'ilele gan nak lo yežlyó nga, naken da' ba bchi'le Dios ya'abá chie', na' yógo'te da' gonnle latje lo yežlyó nga, naken da' ba benn Dios latje ya'abá chie'.
19 'Lezka' žapa' le'e, cha' chópzele gonle toze xtíža'le lo yežlyó nga kan nak to da' nnáblele Dios, Xakza' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', gonen' chele.
20 Gan zej nnita' chope chonne benne', benne' ka' zej ndobe' chia' neda', zoakza' neda' gachje láwe'le gan nníta'gake'.
21 Naž wbiga' Bedw gan zoa Jesusen'. Wnnable' Le', na' wnné':
—Xan, ¿bal chi'i žala' yenít lawa' che lježa', bennen' žone' chia' da' zia? ¿Gaže chi'i ka'?
22 Jesusen' gože' le':
—Neda' žapa' le', kege gážeze chi'i ka', san chonnlalj chi kwe' da' zej naken gaže chi'i ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to benne' bi benít lawe' che lježe'

23 Lezka' wnná Jesusen':
—Ka gon Bennen' znna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' wnná bia', benne' gónele' wká'nlene' chawe' benne' wen žin chie' ka'.
24 Kate' wzó lawe' zká'nlene' légake' chawe', bžingak benne' wen žin chie' ka', na' bedjwá'gake' to benne' gan zoe', benne' nbage'e chie' da' zan gaywá' mežw ka'.
25 Dan' bi gok chizjwe', wnná xane' to'e le' len no'le chie', na' xkwide' chie' ka', na' lezka' yógo'te da' nape', na' ki gazjw dan' nbage'e che xanen'.
26 Naž benne' wen žin na' bzoa zibe' xni'a xane', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "Xan, ben zen lažo'o neda'. Chízjwkza' le' yógo'ten."
27 Naž xanen' beyache' láže'le' benne' wen žin chien', na' benít lawe' chie' dan' nbage'e chie', na' bsane' le'.
28 Kate' bežój benne' wen žin na' ga na', la' bejchagtie' to benne' žónlene' le' tzen žin, na' bennen' nbage'e chie' láte'ze mežw. Naž bexwe' le', na' wženje' yene', na' gože' le': "Wdízjwte dan' zbago'o chia'."
29 Naž bennen' bzoa zibe' xni'a ležen', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "Ben zen lažo'o neda'. Chízjwkza' le' yógo'ten."
30 Bi gónele benne' wen žin na', na' bsejwe' le' liž ya na' zejte chizjwe' dan' zbage'e chie'.
31 Kate' yezika' benne' wen žin ka' béngekle' da' ni, gok nyache' láže'gake' ni'a chie', na' bejzéngekle' xángake' yógo'te dan' goken.
32 Naž xángake' bliže' benne' wen žin na', na' gože' le': "Le', wen žin bi nako' chawe'. Yógo'te mežwn' dan' wbago'o chia' benít lawa' chio'. Bsola' dan' wbago'o chia' dan' wnnáb nyacho'o neda'.
33 ¿Bi žala' yeyache' láže'lo' lježo' kan bena' neda' chio', beyache' láže'la' le'?"
34 Naž xane' bžá'ali'e, na' bdie' le' lo na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' le' kate' chízjwže' dot dan' zbage'e chie'.

35 Naž wnná Jesusen':
—Lezka' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', gone' chele le'e cha' bi yenít lawle dot láže'le da' žongak lježle ka'.

19

Kan nak chegak benne' ka' želá'agake' yela' zchag na'
(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

1 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Galilea, na' bžine' gan nbab Judea gan de yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.
2 Benne' zan zjáklene' Jesusen', na' beyone' légake' ga na'.
3 Naž bale benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿De latje to benne' byo nžag ne'e wsane' zo'le' ni'a che bíte'teze da' žaken?
4 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Bi bel-le da' nyejw le'e yiche la'y kan ben Dios benách ka' katen' bene' yežlyó? Benne' byo, na' no'le bene' légake'.
5 Ki wnná Dios: "Che len, benne' byon' žala' kwáslene' xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le', na' žoptie' yeyákgake' ka toze benne'."
6 Ki naken, biž zej nake' chópgake' san toze benne' ba beyákgake'. Che len, bi žala' yela'agak benách ka' légake', benne' ka' Dios bene' légake' toze.
7 Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Biz chen' Moisés gože' légake' da' žonnen to benne' byo latje wnezjwe' zo'le' to yiche da' znnan želá'alene' le', na' naž gak wsane' zo'len'?
8 Jesusen' gože' légake':
—Ki ben Moisés dan' nak zižje yichj lázdo'le, bi'e le'e latje wsanle no'le chele ka', san kate' wzó law žata' yežlyó nga, bi goken ki.
9 Neda' žapa' le'e, cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' bi wdálene' benne' byo yoble, na' cha' wchág ná'lene' no'le yoble, bage'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Lezka', cha' no benne' byo yoble wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', bage'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
10 Naž benne' wsedle chie' ka' gózgake' Jesusen', na' wnnágake':
—Cha' ki naken che no benne' byo, benne' nžag ná'lene' to no'le, gakže chawe' chie' chela' bi wchág ne'e, na' ga'ne' toze'.
11 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Bi gak si' lo na'gak yógo'te benách diža' ni, san toze no benne' byo Dios zzejni'ile' le'.
12 Zej nnita' benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le dan' bi zej nake' dot benne' byo, dan' ki góljgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le dan' bséjwgak benne' ka' xnézgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le nich gak góngake' xchin Dios, Bennen' znna bi'e ya'abá chie'. No benne' gak si' lo ne'e diža' ni žala' si' lo ne'en.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'
(Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

13 Naž benne' ka' zej nake' xa xna'gak xkwide' ka', bedjwá'gake' légakbe' gan zoa Jesusen' nich xoa ne'e légakbe', na' nnable' Dios gon chawe'e légakbe', san bséjwgak benne' wsedle chie' ka' xnézgake'.
14 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le we' xkwide' ki latje bíga'gakbe' gan zoa', na' bi wsájwle xnézgakbe', dan' benne' ka' zej nake' ka xkwide' ki nzí'gake' latje gan znna bia' Dios ya'abá chie'.
15 Naž Jesusen' bxoa ne'e légakbe', na' bezé'e ga na'.

To benne' wnni'a, benne' zeje' babze yiz
(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

16 To benne' byo, benne' zeje' babze yiz, bedjwíe' Jesusen', na' gože' Le':
—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biz da' naken chawe' žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?
17 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—¿Nnezlo' dan' znno' chia' kate' znno' naka' dot chawe'? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. Cha' žénelo' gata' yela' nban da' zejlí kanne chio', ben kan wnnakze Dios gonle.
18 Naž bennen' gože' Jesusen', na' wnné':
—¿Bizle da' ka' wnné'?
Jesusen' gože' le':
—Da' wnnakze Moisés katen' wnné':
Bi goto' benách ka'.
Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.
19 Wdape ba la'ne xa xno'o.
Bži'il lježo' ka' kan nži'il kwino'.
20 Naž bennen' zeje' babze yiz gože' Jesusen', na' wnné':
—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'. ¿Zoa yetó da' žala' gona'?
21 Jesusen' gože' le':
—Cha' žénelo' gako' chawe' law Dios, wyéj, yjete' da' napo', na' mežwn' da' si'o, bnezjwn chegak benne' yache' ka'. Ki gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.
22 Kate' bennen' zeje' babze yiz benle' da' ni, beyeje', na' žak nyache' laže'e dan' nápli'e yela' wnni'a.
23 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, gak zede cho'o to benne' nape' yela' wnni'a gan znna bia' Dios ya'abá.
24 Yetó žapa' le'e, nakže zede che bennen' nape' yela' wnni'a choe'e gan znna bia' Dios ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.
25 Kate' béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle', na' wnnágake':
—¿Nozkze benne' gak yelé', cha'?
26 Bwia Jesusen' légake', na' wnné':
—Bi gak gongak benách ka' ki, san Dios gak gone' yógo'te.
27 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—Bwia nga, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' zá'lento' Le'. ¿Bizže gata' cheto'?
28 Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, ža na' katen' wkób yežlyó nga, na' kwi'a gan nna bi'a neda', Benne' Golje' Benách, gan gaka' Benne' Blo, le'e na' žónlenle neda' tzen na'a, kwe'le chežinno latje ka' gan nna bia'le, na' wchi'a láže'le chežinno kwe'te yež ka' chegak za'só Israel.
29 No benne' zka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie' ka', nich gone' xchina', si' bennen' yetó gaywá'teže ka', na' lezka' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

30 Benne' zan, benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze, na' benne' ka' zej nga'ne' ka'ze na'a, gákgake' benne' blo.

20

Žsaka' l̲ebe Jesús kan žongak benne' wen žin ka'

1 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Dios, Bennen' z̲nna bi'e ya'abá chie', naken ka ben to benne' x̲an yo'o. Bžoje' zildo', na' bejtilje' benne' wen žin ka' nich góngake' žin l̲o yežlyó chie' gan naze' lba uba ka'.

2 Kate' ba bgá'nl̲ene' benne' wen žin ka' chawe', chiz̲jwe' l̲égake' to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža, bsel̲e'e l̲égake' chjéngake' žin l̲o yežlyó chien'.

3 Kate' bežoje' x̲sile, bl̲e'ele' yebal̲e benne' ka' nníta'gake' ka'ze l̲awe' ya'a.

4 Gože' l̲égake': "L̲ezka' l̲e'e, le chej l̲o yežlyó chian', na' chiz̲jwa' l̲e'e da' naken chawe'." L̲a' jaktie' l̲égake'.

5 Bežój benne' x̲an yo'on' da' yoble wawbíž, na' l̲ezka' kate' žedá chonne, na' tl̲ebe ka bene', bsel̲e'e benne' ka' l̲o yežlyó chien', benne' ka' bejx̲ake'e ga na'.

6 L̲ezka' bežoje' katen' yelate' zoa wbíž, na' bejx̲ake'e yebal̲e benne' ka' nníta'gake' ka'ze ga na', na' gože' l̲égake': "¿Biz̲ chen' zoale nga ka'ze dot ža, na' bi be žin žonle?"

7 Benne' ka' gózgake' l̲e', na' wnnágake': "Nitó benne' bi benne' x̲chinto'." Naž gože' l̲égake': "L̲ezka' l̲e'e, le chej l̲o yežlyó chian', na' chiz̲jwa' l̲e'e da' naken chawe'."

8 Kate' za' žal̲e, benne' x̲an yo'on' gože' bennen' yo'ogak l̲o ne'e benne' wen žin ka', na' wnné': "Bl̲iž benne' wen žin ka' nich wnez̲jo' láz̲jwgake', na' chiz̲jo' zga'ale benne' ka' bžíngake' ze l̲awte. Te na' chiz̲jo' benne' ka' bžíngake' zgá'alegake'."

9 Naž bžingak benne' ka' yjéngake' žin katen' yelate' zoa wbíž, na' wz̲í'gake' to weje' to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža.

10 Kate' bžingak benne' ka' yjéngake' žin zgá'alegake', gókgekle' sí'gake' da' z̲enže, san l̲ezka' wz̲í'gake' to weje' to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža.

11 Kate' wz̲í'gaken', wnnégake' che benne' x̲an yo'on',

12 na' wnnágake': "Benne' ka' bžíngake' kate' ze l̲awte, to chí'ido'ze béngake' žin, na' toze ka wdiz̲jo' l̲égake' ka neto', na' neto' bento' žin dot ža, na' wyéyel̲e'eto' l̲o wbá."

13 Bechebe x̲an yo'on', na' gože' toe': "Bicha'a, bi be žona' chio' da' bi naken chawe'. ¿Bi bga'n cháwe'žo si'o to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža?

14 Wz̲í' laz̲jo', na' beyéj ližo'. Neda' žénela' chiz̲jwa' benne' ki, benne' yjéngake' žin kate' ze l̲awte toze kan žiz̲jwa' le'.

15 ¿Bi nzi' l̲o na'a wconla' žin da' naken chia' ka žénela'? ¿Z̲ge'elo' lježo' dan' žónnl̲i'a chie'?"

16 Ki naken, bal̲e benne', benne' ka' z̲ka'ngak benách ka' l̲égake' ka'ze, gákgake' blo, na' bal̲e benne', benne' ka' zej nake' blo na'a, gá'ngake' ka'ze. Benne' zan žl̲iža' san babze benne' ka' nbégake'.

Jesús z̲nne' da' yoble kan za' gótgake' L̲e'
(Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

17 Kate' Jesusen' ne yoe'e nez, zeje' l̲o yež Jerusalén, bchi'e cheze chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':

18 —Le wia nga, yo'ožo nez zejžo yež Jerusalén, gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka', na' chóggake' chia' gata'.
19 Wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', benne' ka' gon dítjgekle' neda'. Chíngake' neda', na' wdá'gake' neda' le'e yag kroze, san kate' gak chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

Da' wnnáb xna'gak Jakob, na' Zwa (Mr. 10:35-45)

20 Naž xna'gak Jakob, na' Zwa, zi'n Sebedeo ka', bžínlene' chope' ka' law Jesusen', na' bzoa zibe' xni'e Le', na' wnnable' Le' to da' gonze' chie'.
21 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':
—¿Biz žénelo'?
Gože' Le':
—Wnná kwe' to zi'na' ni kwito' li ža, na' yetobe' kwe'be' kwito' yegle gan nna bi'o.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Bi nnézlele da' znnable. ¿Wak sóelele da' saka'a neda', na' yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?
Gózgake' Le':
—Gakto'.
23 Naž Jesusen' gože' légake':
—Da' li da' žala' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' da' žala' yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, san nich kwe'le kwita' li ža, o kwita' yegle, bi nzi' lo na'a kwia' no benne' gonnan' chie', san gata' chegak benne' ka' Xa' ba bkwezen' chégake'.
24 Kate' béngekle yechí benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake'.
25 Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':
—Nnézkzelele kan žongak benne' ka', benne' znna biá'gake' benne' zi'to' ka', kan zdétleche znna biá'gake' légake', na' benne' ka' zej nakže' blo zkóngekle' la' ljéžgakkze' ka' žin.
26 Bi gaken ki chele. Nóte'tezle le'e, benne' žénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' žin che yezíka'le.
27 Lezka', nóte'tezle le'e, benne' yénele' gake' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w che yezíka'le.
28 Lezka' neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga, kege nich gon no benne' xchina', san nich gáklena' benách ka', na' wdía' yela' nban chia', da' chizjwa' lo wlazgak benne' zan nich yelágake'.

Žeyón Jesús chope benne' lo chole ka' (Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

29 Kate' ne zežójgake' lo yež Jerikó, benne' zan zjáklene' Jesusen'.
30 Zej nnita' chope benne' lo chole ga na', benne' ka' žé'gake' žoa'a nez. Kate' béngekle' zde Jesusen' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.
31 Benne' zan ka' bchí'igekle' légake' gá'ngake' žize, san wnnégake' zížježe, na' wnnágake':
—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.
32 Naž wléz Jesusen', na' bliže' légake'. Wnnable' légake', na' wnné':
—¿Biz žénelele gona' chele?
33 Gózgake' Jesusen':

—Xan, žénelto' gono' ga yeyaljw yej lawto'.
34 Naž beyache' laže'l Jesusen' légake', na' wdane' yej láwgake'. La' beyáljwtegak yej láwgake', na' jáklene' Jesusen'.

21

Zka'n zéngake' Jesús kate' ne žoe'e lo yež Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen gawze gan že' yež Jerusalén, na' nníta'gake' gan že' yež Betfagé zan Ya'a Yag Olibo, bsele'e Le' chope benne' wsedle chie' ka',
2 na' gože' légake':
—Le chej lo ježdon' da' žen' lawle ga zoažo ni, na' chejxáka'le to burro wná' da'ba' ga na', len to burro byodo' cheba'. Le chejseže-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'.
3 Cha' no benne' bi da' yi'e le'e, le ye'e: "Xanžon' žénele'-ba'." Naž sele'e-ba' chia'.
4 Ki goken, bžin da' bzoj bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':
5 Le ye' benne' ka' nníta'gake' yež Sión:
"Le wia nga, Benne' nna bi'e le'e ze'e chele.
Lo yela' gaxjw laže' chie' ži'e xkože' to burro.
Ži'e xkože' to búrrodo' che to bia žwa'ba' ywa'."
6 Naž jak benne' wsedle chie' ka' ga na', na' béngake' kan gož Jesusen' légake'.
7 Beché'gake' burro wná' na' len burro byodon', na' bxóagake' laže' yicha' chégake' ka' xkóže'ba', na' wžé' Jesusen' law laže' ka'.
8 Lezka' wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljgake' laže' ka' žxoa yéngake' lo nez. Yebale' bchíbgake' zin da' bxóagake' lo nez.
9 Zižje wnnegak benne' ka' zjake' lawle, na' benne' ka' zjáklene' Jesusen', na' wnnágake':
—¡Ga'n zen Le', za'só Dabí! ¡Ba nez zen naken che benne' ni ze'e ni'a che La Xanžo! ¡Ga'n zen Dios!
10 Kate' wyáz Jesusen' lo yež Jerusalén, yógo'te benne' che yežen' béngake' žo'osbé. Benne' zan góžgake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Noz bennen'?
11 Yezika' benne' ka' wnnágake':
—Benne' ni Jesús, bennen' zchalje' lo wláz Dios. Nak laže' Nasaret gan nbab Galilea.

Jesús zchache' li'a yodo'
(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Kate' wyáz Jesusen' lo li'a yodo' che Dios, blage' na'le yógo'te benne' ka' žóte'gake' na' benne' ka' žá'wgake' lo li'a yodon'. Lezka' bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' da' ka' želbe'le benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'.
13 Naž gože' légake':
—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Liža' sin' yo'o gan wcháljlengak benách ka' Dios" san le'e ba benlen kan nak to yo'o chegak benne' wbán ka'.
14 Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bale benne' lo chole ka' len benne' ka' bi žak sá'gake', wbíga'gake' gan zoe', na' Le' beyone' légake'.

15 Kate' bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', blé'egekle' yela' wak ka' da' žon Jesusen', na' lezka' béngekle' znnegak zižje xkwide' ka' lo zchil yodo', na' znnágakbe': "¡Ga'n zen za'só Dabí!"
16 naž bžá'agake', na' góžgake' Jesusen':
—¿Bi ženlo' da' želnná xkwide' ki?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—O', ženlan'. ¿Batkle bel-le da' nyejw le'e yiche la'y da' znnan kikze žala' gaken? Ki znnan: "Beno' Le' ga žolgak xkwide' ka', na' bi' že'n ka', bi' ka' ne žáze'gakbe', da' žoe láwgakbe' neda' da' naken dot li laže'."
17 Naž Jesusen' bezé'e gan nníta'gake', na' bežoje' lo yež Jerusalén. Wyeje' lo yež Betania gan bga'ne' dot yele.

Jesús zdile' to yag higo
(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Kate' za' ža'ní', na' zeyéj Jesusen' lo yež Jerusalén, zdone'.
19 Ble'ele' to yag higo da' žen' kwit nez, na' wbige'e gan žen', san bi be bžel-le' da' zbian. Xláge'ze žian. Naž Jesusen' gožen':
—Biž kwia da' zix chio'.
Naž la' wbižte yag higon'.
20 Kate' blé'egekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle'. Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Nakx goken, la' wbižte yagen'?
21 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, cha' chejle'le che Dios, na' bi gak chope láže'le, kégeze wak gonle kan bena' che yagen', san cha' ye'le ya'a nga: "Bkwas na'le, na' bejsóa lo nisdo'" gaken kan nnale.
22 Lezka', yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, cha' chejle'le che Dios gonen' chele, si'le dan' nnable.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Jesús
(Mr. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

23 Wyáz Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o, žono' da' ki? ¿Noz benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?
24 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' ye'le neda' kan naken, neda' yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' ki.
25 ¿Noz benne' bsele'e Zwan' nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios bsele'e le', o bséla'gak benne' ka' le'?
Naž wzó lawgak benne' yodo' ka' znnágake' la' légakze':
—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', la' ye'tie' žo'o: "¿Biz chen' bi bejle'le chie'?"
26 San cha' nnažo: bséla'gak benne' ka' le', žébežo da' gongak benne' wláž ka', dan' žejlé'gake' yógo'tegake' bchalj Zwan' lo wláz Dios.
27 Che len beží'igake', na' góžgake' Jesusen':
—Bi nnezlto'.
Jesusen' gože' légake':
—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' ki.

Žsaka' lebe Jesús kan nak chegak chope xkwide' byo ka'

28 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':
—¿Biz̲ nnale l̲e'e? Wzóa to benne' wnníta'gak chope x̲kwide' byo chie'. Gože' to x̲kwide' chien', na' wnné': “Z̲i'na', wyéj na'a chjeno' žin l̲o yežlyó chia' gan naza' lba uba ka'.”
29 Beží'i x̲kwiden', na' gožbe'-ne': “Bi žénela' cha'a.” Wdé na' beyát l̲áže'be', na' yjenbe' žin na'.
30 Naž bennen' gože' yetó x̲kwide' chien', na' toze kan wnné'. Beží'i x̲kwiden', na' gožbe'-ne': “O', x̲e. Cha'a.” San bi wyéj x̲kwiden'.
31 ¿Nole x̲kwide' chope ka' benbe' da' žaz l̲aže' x̲abe'?
Beží'igake', na' gózgake' Jesusen':
—Bi' nežw.
Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e: benne' wechiz̲jw ka', benne' žóngake' da' kegle, na' no'le l̲e'e ka', chjake' zgá'alegake' ka l̲e'e, na' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios.
32 Ki gaken dan' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis, bl̲e'e gan zoale, na' bsedle' l̲e'e da' naken chawe' kan žal̲a' gonle, na' l̲e'e bi bejl̲e'le chie', san benne' wechiz̲jw ka' na' no'le l̲e'e ka', bejl̲é'gake' chie'. L̲a'kze bl̲é'elele da' ni, bi beyát l̲áže'le nich chejl̲e'le chie'.

Ka nak chegak benne' wen žin ka' bi zej nake' chawe'
(Mr. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

33 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le wzé nag yetó da' wsaka' l̲eba'. Wzóa to benne' x̲an yo'o, na' beyaze' lba uba ka' l̲o yežlyó chie'. Wbeke' to le'je chen, na' bche'ne' to bloj l̲o yej gan wsíe' x̲is uba ka'. L̲ezka' bene' to yo'o ža'le gan gak to benne' wie' dot yežlyó chien'. Naž bdie' yežlyón' l̲o na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' late' weje, na' wyeje' to yež zi'to'.
34 'Kate' bžin ža wchíbgake' uba ka', x̲an yežlyón' bsel̲e'e bal̲e ni'a ne'e gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich sí'gake' da' žeyal̲a' chie'.
35 Naž benne' wen žin ka' béx̲wgake' ni'a ne'e ka'. Béngake' toe' we', na' yetóe' bétgake' l̲e', na' yetóe' bžé'egake' l̲e' yej.
36 Da' yoble x̲an yežlyón' bsel̲e'e yebal̲e ni'a ne'e ka', na' gókgake' benne' zanže ka benne' ka' bsel̲e'e zga'ale, na' tl̲ebe bengak benne' wen žin ka' chégake'.
37 'Kate' ze l̲awte, bsel̲e'e z̲i'ne' gan nníta'gake'. Wzá' l̲aže'e, na' wnné': “Gápegake' x̲kwide' chia' ba la'ne.”
38 Kate' benne' wen žin ka' bl̲é'egekle' z̲i'ne' na', l̲a' wnnátegake' l̲a' l̲égakze': “X̲kwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' da' žal̲a' gak chebe' gaken chežo.”
39 Naž béx̲wgake'-be'. Bebéjgake'-be' na'le l̲o yežlyón' gan zej naz lba uba ka', na' bétgake'-be'.
40 Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' ka', na' wnné':
—Kate' yel̲á' benne' x̲an yežlyón', ¿nakx̲ gone' chegak benne' wen žin ka'?
41 Beži'igak benne' yodo' ka', na' gózgake' Jesusen':
—Wží̱a yi'e benne' wen da' z̲innj ka', na' yežlyó chien' wdíe' l̲o na'gak yebal̲e benne' wen žin ka', benne' wnéz̲jwgake' da' žeyal̲a' chie' kate' žin ža chíbgake' uba ka'.
42 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Batkle bel̲-le dan' nyejw l̲e'e yiche la'y kan nak da' ni? Ki z̲nnan:
Yej na' da' bzoa chel̲a'ale benne' wen yo'o ka',

na'a naken yej l̲en yo'o blo che ze'e.
X̲anžo na'kze bene' ga naken ki,
na' naken to da' žonen ga žebanlžo.
43 Che l̲en žapa' l̲e'e, latje chele gan z̲nna bia' Dios yeké'n chele, na' gatan' chegak benne' ka' góngake' kan žal̲a' gon no benne' nzi'e latjen'.
44 No benne' wtope' l̲o yej na', l̲a' kwinze' wžía yi'e, na' cha' yej na' chejbagan' no benne', wzoz̲jen l̲e'.
45 Kate' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' béngekle' dan' bsaka' l̲ebe Jesusen', gókbe'egekle' bchal̲je' kan nak chégake'.
46 Gónegekle' góx̲wgake' L̲e', san bžébegake' benne' zan nníta'gake' ga na', dan' žejl̲é'gake' nak Jesusen' to benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios.

22

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak che lni che yel̲a' z̲chag na'

1 Da' yoble Jesusen' bchál̲jl̲ene' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en. Bsaka' l̲ebe', na' wnné':
2 —Kan gak chegak benne' ka', benne' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios ya'abá chie', naken kan gok chegak benne' ka', bl̲iž to benne' wnná bia' l̲égake' kate' bene' lni che ža z̲chag na' x̲kwide' byo chie'.
3 Bsel̲e'e ni'a ne'e ka' nich chejx̲í'gake' benne' ka' ba bl̲iže' nich yídgake' lni chebe', san bi gónegekle' yídgake'.
4 Naž bsel̲e'e yebal̲e ni'a ne'e ka', na' gože' l̲égake': "Le chejzenle benne' ka' ba bl̲iža', na' ye'le l̲égake': Le wia nga, ba nzí'ni'a da' gawžo. Ba betto' x̲peža' ka', na' l̲ezka' bia beže ženne' chia' ka'. Yógo'te ba wz̲í'ni'a. Le da, soažo lni che x̲kwide' chia', bin' z̲chag na'be'."
5 Benne' ka' bejl̲ížgake' bi wdápegake' l̲égake' ba la'ne, na' jake' che chégake'. Toe' yjene' žin, na' yetóe' wyeje' chje'w chjete'.
6 Yebal̲e' béx̲wgake' ni'a ne'e ka', na' ben zí'gake' l̲égake', na' bétgake' l̲égake'.
7 Kate' benne' wnná bian' benle' da' ni, bže'e, na' bsel̲e'e benne' chie' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e, na' bétgake' benne' wet benách ka', na' bzéygake' lážgake'.
8 Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Da' li ba wz̲í'ni'a che lni na', san benne' ka' bl̲iža' bi gókgake' zi yedjénl̲engake' neda' tz̲en lni.
9 Le chej na'a gan nak l̲o nez ka', na' le wlíž yógo'te benne' ka' chejx̲áka'le ga na' nich yídgake' lni che x̲kwide' chia', bin' z̲chag na'be'."
10 Naž bžojgak ni'a ne'e ka', na' jake' gan nak l̲o nez ka', na' btóbgake' yógo'te benne' ka' bejx̲áka'gake' ga na', benne' chawe' ka' na' benne' wen da' kegle ka', na' gan žak lni wža'ten benách ka'.
11 'Kate' wyó'o benne' wnná bian' ga na' nich wie' benne' ka' zej ndobe' ga na', bl̲e'ele' to benne' bi nakwe' laže' zaka' dan' bnez̲jwe' chegak benne' ka' nníta'gake' lni na'.
12 Naž gože' bennen': "Bicha'a, ¿zo' nga, na' bi nako' laže' zaka' dan' bnez̲jwa' chegak benne' ka' nníta'gake' lni?" Bennen' wzóa žize'.
13 Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Le wchéj ni'a na' bennen', na' le chejžó'n-ne' na'le gan že' chol̲, gan kweže', na' wx̲éj laye'e l̲o yel̲a' nyache' l̲aže' chie'."
14 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':
—Benne' zan bl̲iža', san babze benne' ka' nbégake'.

Ẓchalj Jesús che da' žíẓjwžo lazžo
(Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

15 Naž beza'gak benne' yodo' fariseo ka' ga na', na' béngake' xtíža'gake' nich góngake' ga nna Jesusen' to nich gak yesbága'gake' Le' ẓia.
16 Nich góngake' ki bséla'gake' bale benne' ka' žónlengake' légake' tẓen gan zoa Jesusen', len benne' ka' žónlengake' Herodes tẓen. Benne' ka' góžgake' Jesusen':
—Benne' wsedle, nnezlto' ẓchaljo' Le' káteze naken, na' nak dot da' li da' žsedlo' kan naken che Dios, na' bi ẓzi'o da' ẓnnázegak benách kan nak chio', dan' bi ẓchi'a lažo'o benách ka' kan nak da' želnnaze'.
17 Bzenle neto'. ¿Biẓ ẓnno' le'? ¿Žon byenen o bi žon byenen chíẓjwto' lazto' che benne' Sésar, bennen' yež zi'to', bennen' ẓnna bi'e žo'o?
18 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' kwéjgake' Le' diža', nich gak yesbága'gake' Le' ẓia, na' gože' légake':
—Le'e, benne' ka' zloé'ezele chawe' kwinle, ¿biẓ chen' ẓnnale da' wzóan neda' žoa'a ya'a?
19 Le wloé'el neda' to mežw da' žíẓjwle lazle.
Naž bloé'egekle' Le' to mežw che yež Roma.
20 Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Noẓ benne' da' ni lawe', na' noẓ benne' nyejw le' le'e mežw ni?
21 Góžgake' Le':
—Che benne' Sésar da' ka'.
Naž Jesusen' gože' légake':
—Le chiẓjw benne' Sésar da' zej naken che benne' Sésar, na' Dios da' zej naken che Dios.
22 Kate' béngekle' da' ni, bebángekle' kan nak diža' chawen' da' bchalj Jesusen'. Belka'ne' Le', na' la' bezá'tegake' ga na'.

Želnnable' Jesús kan žala' yebangak benne' gat ka'
(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

23 La' ža na'ze benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' ẓnnágake' bi yebangak benne' gat ka', wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Wnnábgekle' Le',
24 na' wnnágake':
—Benne' wsedle, Moisés wnné': "Cha' gat to benne' zoa ẓo'le, na' bi zoa no xkwide' chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' ẓo'le', nich soa ẓa'só benne' bíche'ben', bennen' gote'."
25 Wnníta'gak gaže bi' byo ka' zej nak bíche'gakbe' gan zoato'. Bi' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, na' gotbe'. Dan' bi wzóa no xkwide' chebe', xkwide' bežopen' bchag ná'lenbe' no'le wzeben' che bi' bíche'ben'.
26 Lezka' goken che xkwide' bežopen', na' lezka' che xkwide' beyonnen', na' toze kan goken chegak gážtebe', dan' gótgakbe' yógo'tebe'.
27 Kate' ze lawte lezka' got no'len'.
28 Na'a, kate' žin ža yebangak benne' gat ka', ¿nole bi' gaže ka' gak no'len' chebe', dan' yógo'tebe' bchag ná'lengakbe' no'len'?
29 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Nchíxele le'e dan' bi žejní'ilele da' nyejw le'e yiche la'y, na' dan' bi nónbia'le yela' wak che Dios.
30 Kate' žin ža yebangak benne' gat ka', biž gak yela' ẓzoalen no'le, na' bi wchág ná'gake', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'.
31 Cha' yebangak benne' gat ka', ¿bi na' gol-le dan' gožkze Dios le'e?

32 Ki wnné': “Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che
Jakob.” Dios bi nake' Dios chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san
nake' Dios chegak benne' ban ka', benne' nníta'gake' nbángake' la'kze gótgake'
ža ni'te.
33 Kate' béngekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, bebángekle' ni'a che dan'
žsedle Jesusen' légake'.

Da' bchi'le Dios gonžo da' naken blo
(Mr. 12:28-34)

34 Kate' gókbe'egekle benne' yodo' fariseo ka' da' ben Jesusen', kan bnnita'
žie' benne' yodo' saduseo ka', naž bdóbgake' yógo'tegake' gan zoe'.
35 Zoa to benne' ládjwgake' ga na', benne' nsedle' da' bsedle Moisés, na'
gónele' si' bi'e Jesusen'.
36 Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, ¿bizle dan' bchi'le Dios gonžo naken blo?
37 Jesusen' gože' le':
—Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' lo dot yichj lazdo'o, na' lo dot yela' žejní'il
chio'.
38 Da' ni naken da' bchi'le Dios da' naken blo, na' nakžen zen.
39 Da' bchi'le Dios da' naken da' bežope, naken tlebe, na' ki znnan: “Bži'il lježo'
kan nži'il kwino'.”
40 Da' chopen ki, da' ka' bchi'le Dios, zej naken gan zegak yógo'te da' bchi'le
Dios, na' yógo'te da' bsédgekle benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

¿Noz benne' nak Benne' Cristo zi'ne'?
(Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

41 Katen' zej nnita' tzen benne' fariseo ka', Jesusen' wnnable' légake',
42 na' wnné':
—¿Biz znnale le'e che Benne' Criston'? ¿Noz benne' nak Benne' Criston' zi'ne'?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Za'só Dabí nake'.
43 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Biz chen' Dabí na'kze bchalje' kan nak chie', na' wnné': “Xana'?” Ki wnné'
katen' bchalje' lo wláz Dios Be' La'y, na' wnné':
44 Xanžo Dios gože' Xana':
“Wžé' kwita' li ža,
na zejte gona' ga wzóa zibgak benne' ka' xni'o, benne' bi zlé'egekle' Le' chawe'.”
45 Cha' Dabín' wnné' nake' Xane', ¿nakxkze naken, znnale le'e nake' za'só
Dabín'?
46 Bi gok no benne' yeži'e, na' kate' wzó law ža na', bi bežogle no benne' bi
da' nnable' Le'.

23

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' zia
(Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

1 Naž Jesusen' bcháljlene' benne' wsedle chie' ka', len benne' ka' nníta'gake'
ga na'.
2 Na' gože' légake':
—Benne' yodo' fariseo ka' na' benne' yodo' wsedle ka' zej ži'e latje che
Moisés, nich wsédgekle' benách ka'.
3 Che len, le gon yógo'te da' yé'gake' le'e, san bi gonle le'e kan žóngake', dan'
to da' znnágake', na' yetó da' žóngake'.

4 Da' zchí'igekle' benách ka' naken ka to ywa' zí'ile'e da' bi gak no benne' we'e, na' zgó'ogaken' ža' yengak benách ka', san légake' bi žénegekle' wchá'gaken', kege len toze xben ná'gake'.

5 Žóngake' yógo'te da' žóngake' nich lé'egekle benách ka' légake'. Žzéngake' da' zchéjgake' yen ná'gake', na' žoa'a xgágake' gan nyejw to da' nyejwn le'e yiche la'y, na' ztónngake' lože laže' da' zej nakwe', da' zloe'elen žápgake' Dios ba la'ne.

6 Žénegekle' kwé'gake' gan nak latje blo gan zdóbgake' žáwgake' tzen, na' gan nak latje blo lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios.

7 Lezka', žénegekle' gápegak benách ka' légake' ba la'ne kate' žápegake' légake' "Padiox" gan nníta'gak benách ka', na' žénegekle' ye'gak benách ka' légake': "Padiox, benne' wsedle."

8 'San le'e, bi žala' gonle ga no benne' yi'e le'e: "Benne' wsedle" dan' zoa toze Benne' nake' Benne' wsedle chele, neda', Benne' Cristo, na' yógo'tele nakle lježle tole yetole.

9 Bi ye'le nitó benne' yežlyó nga, bi nnale: "Xe" dan' zoa toze Benne' nake' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chien'.

10 Bi gonle ga no benne' yi'e le'e: "Xan" dan' zoa toze Benne' nake' Xanle, neda', Benne' Cristo.

11 No benne' zoe' ládjwle, benne' žone' xchinle yezíka'le, benne' ni gake' blo gan zoale.

12 Cha' no benne' gon kwine' benne' blo, ka'ze ga'ne', san no benne' nake' gaxjw laže', gake' benne' blo.

13 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Žséjwle xnezgak benách ka' žénegekle' žíngake' gan znna bia' Dios ya'abá chien'. Le'ekzle bi žo'ole ga na', na' bi žonnle latje cho'ogak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.

14 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zka'le ližgak no'le wzebdo' ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwinle, scha žližle Dios. Che len, zenle'e gak da' choge' chele da' sáka'le.

15 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' lezka' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zdele dot lo nisdo', na' dot lo yežlyó nga nich gonle ga wká'n zen Dios to benne' ka žonle le'e, na' katen' ba bžél-lele-ne', žonle ga nbága'že' zia ka dan' nbága'le le'e, dan' gonen ga chejchazle lo yi' gabíl.

16 'Da' nyáche'le'e naken chele. Nakle lo chole, na' žénelele wloé'elele benách ka' nez. Ki naken chele dan' znnale: "Kate' bi da' zchebe laže' no benne', cha' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', bi žon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che ya oro da' žen' lo yodo', na' gon byenen."

17 Le'e, benne' lo chole ka', na' bi žejní'ilele. ¿Bizle nakže blo? ¿Oron' o yodon' da' žon la'yen oron'?

18 Lezka' znnale: "Cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che bkog la'y, bi gon byenen, san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che mežw da' zoan lawle bkogen', na' gon byenen."

19 Le'e, benne' nzide yichj lázdo'le, na' nakle lo chole. ¿Bizle nakžen blo? ¿Mežw da' zoan lawlen, o bkog la'yen' da' žon la'yen mežwn'?

20 Che len, cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che bkog la'y, žonen' ni'a che bkog la'yen', na' lezka' ni'a che yógo'te da' žen' lawlen.

21 L̲ezka', cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che yodo', žonen' ni'a che yodon', na' l̲ezka' ni'a che Dios, Bennen' žonkze' latje chie' ga na'.
22 L̲ezka', cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che ya'abá che Dios, žonen' ni'a che latje gan že' z̲nna bia' Dios, na' l̲ezka' ni'a che Dios na'kze, Bennen' ži'e ga na'.
23 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' žížjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' z̲zi'le che yix̲e' weje, na' che yix̲e' anís, na' che komino yel̲a' waw, san z̲ka'nle da' nakže blo da' bchi'le Dios, dan' bi žonle da' naken chawe', na' bi žeyache' l̲áže'lele lježle ka', na' bi žejl̲e'le che Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' l̲ezka' bi žal̲a' wka'nle yezika' da' ka' žonle, da' ka' žížjwle che yodo'.
24 L̲e'e, benne' l̲o chol̲e ka', na' žénelele wl̲oé'elele benách ka' nez. Dan' žonle naken ka z̲dele da' že'jle to yeso' da' z̲de ya, nich kwejle bi'a lasdo' ka', san že'jle to bia z̲en dan' želbía benne' ka'.
25 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Nakle ka to z̲íga'do' da' žé'jl̲enle, na' ka to ye'n da' žáwl̲enle. Žible da' sban da' nwa' kwitle, san yichj l̲áz̲do'le nžan' da' z̲banle, na' da' kegle ka' da' žonle.
26 L̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' l̲o chol̲e ka'. Zga'ale le gon chawe' da' yo'on yichj l̲áz̲do'le, na' l̲ezka' gakle chawe' kwitle.
27 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' nakle ka yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' zej naken z̲íla'do'ze kwitle, na' da' li x̲tan z̲nná'gaken, san nžá'gaken žit chegak benne' gat ka', na' yógo'te da' zgot.
28 L̲ezka' nakle l̲e'e. Da' li l̲áwzele z̲l̲oe'el kwinle chawe' l̲awgak benách ka', san yichj l̲áz̲do'le nža'ten da' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, na' da' kegle ka' da' žonle.
29 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Z̲zoale yo'o x̲tando' ka' l̲o ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' l̲ezka' žonle x̲tan gan zej ngache' benne' chawe' ka'.
30 L̲ezka' z̲nnale: "Chela' wzoato' ža ni'te katen' wnníta'gak x̲a x̲to'to' ka', bi gónl̲ento' l̲égake' tz̲en katen' bétgake' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios."
31 Dan' z̲nnale ki, l̲e'ekzle z̲zoa lile nakle z̲a'sógak benne' ka' bétgake' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.
32 Ki naken, žesbaga' kwinle z̲ia dan' wbága'gak x̲a x̲to'le ka'.
33 'L̲e'e nakle ka bele snia ka', na' l̲ezka' ka ljež̲gak bele snia ka'. Da' likze bi yelale l̲o da' wsaka' zin' l̲e'e l̲o yi' gabíl.
34 Che l̲en, neda' sel̲a'a chele benne' ka' wchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' benne' ka' žejní'igekle', na' benne' wsedle ka'. Benne' ki, gotle bal̲e', na' wda'le yebal̲e' l̲e'egak yag kroze ka', na' chinle yebal̲e' gan nak l̲o yo'o gan z̲doble nich yenle x̲tiža' Dios, na' wlagle l̲égake' to yetó yež.
35 Ki gaken, bága'le l̲e'e z̲ia che yógo'te žen chegak benne' chawe' ka', da' wl̲aljen l̲o yo, kate' wzó l̲aw wzóa bennen' bete' Abel, z̲i'n Adán, benne' chawen', na' na' zejte bétgake' Secría, z̲i'n Berekías, bennen' bétgake' gachje l̲áwe'le gan že' yodo', na' gan že' bkog la'y, gan z̲zéygake' bia bež̲do' ka' l̲aw Dios.
36 Da' li žapa' l̲e'e, yógo'te da' ki bága'gak benne' ki, benne' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

Jesús zbeže' ni'a che yež Jerusalén
(Lk. 13:34-35)

37 Lezka' wnná Jesusen':

—Benne' Jerusalén ka', le'e na' žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej benne' ka' bsela' Dios gan zoale. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia', kan žon zkoko', bia ztobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi gónelele.

38 Le wia nga, ka'ze ga'n ližle.

39 Ki gaken, dan' žapa' le'e, na'a so law biž lé'elele neda' kate' nnážele: "La'y nak Bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios."

24

Znna Jesús ka za' wchínnjgake' yodo'
(Mr. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Bžoj Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne zze'e ga na' wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' bloé'egekle' Le' kan nak ze'e na', da' nyechjen yodon'.

2 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Zlé'elele yógo'te da' ki? Da' li žapa' le'e, bi ga'n to yej da' nbagan' ležen nga, dan' bix doten.

Da' ka' gak biá'gaken za' žin ža ze lawte ža ka'
(Mr. 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Kate' ne že' Jesusen' gan nak law Ya'a Yag Olibo, wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe' cheze', na' góžgake' Le':

—Bloe'el neto', ¿Batx gakgak da' ki, na' biz gak bia' ža yeló'o, na' za' žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga?

4 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wia kwinle nich bi gon láže'le no benne' le'e,

5 dan' la'gak benne' zan, benne' ka' si' lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' gon láže'gekle' benne' zan.

6 Yénlele žak wedile, na' da' zchaljgak benne' ka' che wedile, san bi kwe' zédlele, dan' žon byenen gakgak yógo'te da' ki zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka'.

7 Benne' ka' nníta'gake' to yež tíl-lengake' benne' ka' nníta'gake' yetó yež, na' benne' ka' zoa to benne' znna bi'e légake' tíl-lengake' benne' ka' zoa yetó benne' znna bi'e légake'. Galj yižwé' zen ka', na' gak wbín, na' latje zan xo' yežlyó.

8 Yógo'te da' ki zej naken da' so láwgaken, da' ka' sáka'gak benách ka'.

9 'Naž wdegak benách ka' le'e lo na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' le'e. Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale, dan' žónlenle neda' tzen, na' gótgake' bálele le'e.

10 Kate' gak da' ki, benne' zan gak chope láže'gake', na' yebéj yíchjgake' neda', na' toe' yetóe' wdíe' lježe', na' toe' yetóe' wzóe' lježe' chela'ale.

11 Naž la' lawgak benne' zan, benne' gon láže'gake', na' wloé'el kwíngake' ka benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' gon láže'gekle' benne' zan.

12 Gónle'egake' da' kegle, na' che len biž ží'igekle' ljéžgake' ka'.

13 No benne' gake' Dios toze na' zejte ža ze lawte ža ka', yelá bennen'.

14 Se diža' chawen' kan znna bia' Dios dot yežlyó nga nich yéngekle yógo'te benách zi'to' ka', na' naž žin ža ze lawte ža ka'.

15-16 'No benne' gole' da' ki žala' wzejní'i laže'e. Wnná Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' wnné': "Da' bi zle'el Dios chawe', dan'

z̲chinnjen, cho'on latje la'y che Dios.” Kate' l̲é'elele gak da' ni, naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žal̲a' wz̲ónnjgake' zaka' l̲aw ya'ado' ka'.
17 No benne' žone' žin yíchjo'ole bi žal̲a' yetje' nich bi da' chejx̲i'e da' nape' l̲o yo'o, san žal̲a' wz̲onnjtie'.
18 No benne' zoe' žin yix̲e', bi žal̲a' yeyeje' liže' nich chejx̲i'e laže' chie'.
19 Da' nyáche'l̲e'e gaken chegak no'le ka', no'le zej noe'e bi'do' ka' chégake', na' l̲ezka' no'le ka' z̲gáz̲e'gake' bi' že'ndo' ka' chégake' kate' žin ža na'.
20 Le wchal̲jl̲en Dios, na' le nnable' nich bi žin ža na' žal̲a' wz̲onnjle kate' žak byo' zag o kate' nak ža la'y,
21 dan' sáka'žegak benne' ka' ža ka', ka wz̲áka'gak benách ka' ža ni'te kate' za' gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, na' kege ža zezá' bi sáka'gake' ki.
22 Kate' žin ža na', cha' Dios bi gone' babze ža ka', bi yelá nitó benne', san ni'a chegak benne' ka' wžekze' L̲e' gone' babze ža ka', nich gákl̲ene' l̲égake'.
23 ’Che l̲en bi chejl̲e'le cha' no benne' l̲e'e gan zoale, na' yi'e l̲e'e: “Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga”, o nne': “Zoe' ga na'.”
24 L̲a' l̲awgak benne' zan, benne' wen l̲aže' ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', o nnágake' z̲chál̲jgake' l̲o wláz Dios. Góngake' da' ka' gak biá'gaken, na' da' ka' góngaken ga yebángekle benách ka', na' gon l̲áže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'.
25 Le wia nga, ba gožkza' l̲e'e yógo'te da' ki zga'ale kate' gákgaken.
26 Che l̲en, bi chejl̲e'le cha' l̲a'gak benne' ka' gan zoale, benne' yé'gake' l̲e'e: “Le wia nga, zoa Benne' Criston' l̲o latje dach.” L̲ezka', bi chejl̲e'le cha' nnágake': “Le wia nga, zoe' l̲o yo'o.”
27 Kan žak kate' žep yes gan z̲l̲a' wbíž, na' z̲za'ní' gan ženen, l̲ezka' gaken kate' yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách.
28 Gakte ki, kan z̲nnagak benách ka': “Gáte'teze gan de to da' nat, dóbgakkze lab ka' ga na'.”

Da' gak kate' yel̲á' Benne' Golje' Benách
(Mr. 13:24-37; Lk. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kate' te ža na' katen' sáka'gak benách ka' ki, wchól̲ wbíž, na' byo' bi gonnen baní' chen. Yindjgak belj ka', na' z̲izgak da' ka' zej nl̲a' ya'abá, da' ka' zej napen yel̲a' z̲en.
30 Naž l̲a' dan' gak bia' ya'abá yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách, na' kweže nyáche'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, katen' l̲é'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, zezá'a l̲o bejw ya'abá, na' nzi' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' z̲en, na' yel̲a' baní'.
31 Naž sel̲a'a wbás che ya'abá chia' ka'. Wkwéžegake' zižje lozgak bia ka', na' wtóbgake' benne' ka' ba wžekza' chia', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, na' yógo'te latje z̲an ya'abá.
32 ’Le chejní'il da' žsedle da' žak che yag higo. Katen' žel̲a'gak ni'a nen' že'ndo' ka', na' ba žebía x̲lagen že'n ka', nnézlele za' žin byo' wbá.
33 L̲ezka', kate' l̲é'elele žakgak yógo'te da' ki, nnézlele za' žin ža ze l̲awte ža, na' ba z̲l̲a' l̲awn.
34 Da' li žapa' l̲e'e, yógo'te da' ki gákgaken zga'ale kate' gatgak benách ka' nníta'gake' ža na'.
35 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san x̲tiža'a ka' bi tégaken ka'ze.
36 ’Kate' žin ža na' bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka' che Dios, na' bi nnezla' neda', Z̲i'n Dios, san toze X̲ažo Dios nnezlen'.

37 'Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, l̲ezka' gaken kate' yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách.
38 Kate' ža ka' zga'ale kate' bžin nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, we'j bdáwgake', na' bchag ná'gake', na' bdégake' z̲í'ngake' ka' l̲o yel̲a' z̲chag na' na' zejte ža wyó'o Noén' l̲e'e barkw z̲en na', dan' bene',
39 na' bi gókbe'egekle' kate' bžinte nis yejw dan' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yí'gake' yógo'tegake'. L̲ezka' gaken katen' yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách, dan' bi gákbe'le nitó benne'.
40 Kate' ža na' kate' yel̲á'a, cha' žongak chope benne' ka' žin yix̲e', toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
41 Cha' chope no'le ka' nníta'gake' wetw, toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
42 'Le soa ban l̲aže' dan' bi nnézlele biz̲ ža yel̲á'a neda', X̲anle.
43 Na'a, le chejní'il da' ni. Chela' nnezle x̲an yo'o bi ža yid benne' wbán, na' nná'zele' dot yele, na' bi we'e latje no benne' chidjwe' ze'e nich kwane' da' de liže'.
44 Che l̲en, le soa ban l̲aže' l̲e'e, dan' yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža bi z̲bezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe' (Lk. 12:41-48)

45 L̲ezka' wnná Jesusen':
—¿Noz̲ benne' wen žin, benne' nake' chawe', na' žejni'ile', wdé x̲ane' l̲o ne'e benne' ka' nníta'gake' liže' nich wnezjwe' da' gáwgake' kate' gale'?
46 Ba nez z̲en gaken che benne' wen žin na' nake' chawe', cha' kate' yel̲é'e x̲ane', yedjx̲ake'e l̲e' žone' dot da' bde x̲ane' l̲o ne'e.
47 Da' li žapa' l̲e'e, yógo'te da' nap x̲ane', wdíe' l̲o na' benne' wen žin žone' ki.
48 Cha' to benne' wen žin ki yeyake' benne' wen da' z̲innj, na' sa' l̲aže'e, na' nne': "Wžél x̲ana', na' bi yel̲á' zie'",
49 na' cha' so l̲awe' wsaka' zi'e benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en žin, na' so l̲awe' ye'j gáwl̲ene' benne' ka' želzožle',
50 naž yel̲á' x̲an benne' wen žin na' to ža kate' bi zoe' z̲beze', o to yele žekle' bi l̲a'te x̲anen'.
51 Naž x̲anen' wsaka' zi'e benne' wen žin na', na' gone' ga gak chie' kan žal̲a' gak chegak benne' ka' z̲l̲oé'ezele chawe' kwíngake'. Naž kweže nyache'e, na' wx̲éj laye'e.

25

Žsaka' l̲ebe Jesús kan gok chegak chi x̲kwide' no'le ka'

1 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kan gak chegak benne' ka' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios ya'abá, naken kan gok chegak chi x̲kwide' no'le ka'. Wz̲í'gakbe' broke ka' chégakbe', na' bžójgakbe' nich chejchággakbe' benne' z̲chag ne'e.
2 Gáyo'be' zej nakbe' ban l̲aže', san yegáyo'be' zej nakbe' nat l̲aže'.
3 X̲kwide' no'le nat l̲aže' ka' wz̲í'gakbe' broke chégakbe' ka', san bi biá'gakbe' yelate' set da' žeyen.
4 X̲kwide' no'le ban l̲aže' ka' biá'gakbe' set da' žeyen l̲o béga'do' chégakbe' ka' l̲en broke chégakbe' ka'.
5 Dan' wžél benne' z̲chag ne'e, wdé yele l̲áwgakbe', na' wtásgakbe'.

6 Kate' bžin gachje yele, benle chi'i to benne' wnníe' zižje, na' wné': “Za' benne' zchag ne'e. Le žoj chejchagle-ne'.”
7 Naž wyasgak yógo'te xkwide' no'le ka', na' bkwézgakbe' broke chégakbe' ka'.
8 Xkwide' no'le nat laže' ka' gózgakbe' xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe': “Le gonn láte'do' set cheto' che set da' žeyen chele, dan' zgolgak broke cheto' ka'.”
9 Bechébegak xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe': “Bi gaken dan' bi be ga'n cheto', na' chele. Le chej gan zdo'w set da' žeyen na' chjé'wle chele.”
10 Kate' ne zjakbe' zejxí'gakben', bžin benne' zchag ne'e. Xkwide' no'le ban laže' ka', xkwide' ka' želbezbe' le', wyó'olengakbe' le' tzen gan žak lni che yela' zchag na', na' la' bséjwte yo'o.
11 Wdé na' bžingak yezika' xkwide' no'le ka' ga na'. Blížgakbe'-ne', na' wnnágakbe': “Xan, Xan, bsaljw cho'oto'.”
12 Le' beži'e, na' wné': “Da' li žapa' le'e, bi nónbi'a le'e.”
13 Naž Jesusen' gože' benne' ka':
—Le gak ban laže', dan' bi nnézlele bi ža, o bi yele yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che mežw zen ka'

14 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan gon Bennen' znna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' za' cheje' zi'to'. Bliže' benne' wen žin chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' da' nape'.
15 'To benne' wen žin na', bdie' gayo' kwe' mežw zen ka' lo ne'e, na' yetóen' bdie' chope kwe' mežw zen ka' lo ne'e. Yetóen' bdie' to kwe' mežw zen lo ne'e. To toen' bdie' lo ná'gake' ka da' žákgekle'. Naž la' wzá'tie' gan nak zi'to'.
16 Wyéj benne' wen žin na', bennen' wzi'e gayo' kwe' mežw zen ka', na' bejtíljlene' da' ka' yegayo' kwe' mežw zen ka'.
17 Lezka', bennen' wzi'e chope kwe' mežw ka', bejtíljlenen' yechope ka'.
18 Bennen' wzi'e to kwe' mežwn' wyeje', na' bejche'ne' lo yo, na' bkache'e mežwn' che xane' lo yon'.
19 'Kate' ba gok scha, xangak benne' wen žin ka' belé'e, na' bgá'nlene' légake' chawe'.
20 Kate' wzó law bžinte bennen' wzi'e gayo' kwe' mežw zen ka', noe'e yegayo' kwe' mežw ka', na' gože' xane': “Xan, gayo' kwe' mežw ka' bdio' lo na'a. Nga de yegayo' kwe' mežw ka' dan' bejtíljlenan'.”
21 Xanen' gože' le': “Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o láte'do'ze lo no'o. Na'a da' zénle'eže wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen.”
22 Wdé na' bžin benne' wen žin na', bennen' wzi'e chope kwe' mežw zen ka', na' wnné': “Xan, chope kwe' mežw bdio' lo na'a. Nga de yechóp kwe' mežw ka' da' bejtíljlenan'.”
23 Naž xanen' gože' le': “Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o lo no'o láte'do'ze. Na'a, da' zenle'e wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen.”
24 Naž kate' bžin benne' wen žin na', bennen' wzi'e to kwe' mežw zen na', wnné': “Xan, nnezla' nako' benne' bizjw, dan' zlapo' gan bi gozo', na' ztobo' gan bi bchiljo'.
25 Che len bžeba' le', na' wyá'a, na' bejkacha'a mežw chion' lo yo. Nga de dan' naken chio'.”

26 Naž beží'i xane', na' gože' le': “Nako' benne' wen žin bi nake' chawe', na' za'wede. Nnézkzelo' zlapa' gan bi goza', na' ztoba' gan bi bchilja'.
27 Che len, gakže chawe' la' bnezjo' mežw chian' lo na'gak benne' ka' wkóngeklen' žin, nich chíljlengaken' yelate', nich kate' yelá'a neda', yezi'a dan' naken chia' len yichjen.”
28 Naž xanen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a mežwn' lo na' benne' ni, na' le wnezjwn lo na' bennen' nape' chi kwe' mežw ka'.”
29 Nóte'teze benne' zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, wdégake' lo ne'e yelate', na' gata' da' zenže chie', san bennen' bi zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, da' do'ze da' nape' yeké'n.
30 Na'a, benne' wen žin ni, benne' bi nake' chawe', le chejžo'ne' na'le gan nak chol, gan kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

Benne' Cristo wchi'a laže'e benách ka'

31 Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yógo'te wbás che ya'abá chia' ka', nich nna bi'a, kwi'a lo latje chawe' chia', gan wchi'a laža'a benách ka'.
32 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga dóbgake' gan kwi'a neda', na' wnníta'gaka'-ne' chelá'a weje kan žon to benne' wape zila' ka', benne' znnite'e chelá'a weje chibo ka', na' zila' ka'.
33 Wnnite'e zila' ka' kwite' li ža, na' wnnite'e chibo ka' kwite' yegle.
34 Naž, neda', benne' wnná bian', yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' li ža, na' nnia': “Le da ga zoa' ni, le'e wléj Xa' le'e cheze'. Gata' latje chele gan znna bi'e, dan' bkweze' chele ža ni'te katen' bdixjwe' yežlyó nga.
35 Ki žaken chele dan' wdona', na' bennle da' bdawa'. Wbila', na' bennle da' we'ja'. Goka' ka to benne' zde' zi'to', na' wlo'le neda' ližle.
36 Byažje da' gakwa', na' bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na' bedjwíale neda'. Byejwa' liž ya, na' bedjwíale neda'.”
37 Naž yechébegak benne' chawe' ka', na' yé'gake' neda': “Xan, ¿batx ble'elto' Le' wdono', na' bwawto' Le'? ¿Batx wbilo', na' bennto' da' we'jo'?
38 ¿Batx ble'elto' Le' bejdío' zi'to', na' wlo'to' Le' ližto'? ¿Batx byažje laže' gako', na' bwákwto' Le' da' ka' žákwto'?
39 ¿Batx ble'elto' Le' bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bedjwíato' Le'?”
40 Yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' légake': “Da' li žapa' le'e, dan' benle ki che to benne' ljéža'do' ki, la'kze nake' benne' ka'ze, lezka' chia' nedkza' benlen'.”
41 ’Naž yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' yegle, na' nnia': “Le kwas ga zoa' ni, le'e na' nbága'le zia, na' chejchazle lo yi', da' bi yeyolen, dan' bkwez Dios che da' xiwe', na' chegak wbás ka' žónlengaken len tzen.
42 Ki gaken chele dan' wdona', na' bi bennle da' gawa'. Wbila', na' bi bennle da' ye'ja'.
43 Goka' ka benne' zde' zi'to', na' bi wlo'le neda' ližle. Byažje da' gakwa', na' bi bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na' lezka' byejwa' liž ya, na' bi bedjwíale neda'.”
44 Naž nnagak benne' ka', na' yé'gake' neda': “Xan, ¿batx ble'elto' Le' wdono', o wbilo', o goko' ka to benne' zde' zi'to', o byažje da' gako', o bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bi góklento' Le'?”

45 Naž yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' l̲égake': “Da' li žapa' l̲e'e, dan' bi be benle che to benne' zoe' ladjw benne' ka' nníta'gake' nga, l̲a'kze nake' benne' ka'ze, bi be benle chia' neda'.”
46 Naž benne' wen da' z̲innj ka' l̲a' chejcháztegake' gan sáka'l̲e'egake', san benne' chawe' ka' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

26

Benne' yodo' ka' žóngake' toze diža' séngake' Jesús
(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, gože' benne' wsedle chie' ka',
2 na' wnné':
—Nnézkzelele žin Lni Pasko' yechóp ža ka', na' kate' ža na' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak benne' ka' wdá'gake' neda' l̲e'e yag kroze.
3 L̲a' na'ze bx̲oz wnná bia' ka' na' benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bdóbgake' gan nak l̲i'a liž bx̲oz blo, bennen' lie' Kaifás.
4 Béngake' toze diža' séngake' Jesusen' l̲o yel̲a' wen l̲aže' chégake', nich gótgake' L̲e'.
5 Wnnágake':
—Bi gak gonžon ža lni, nich bi gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le z̲ko'e yichj Jesús da' z̲l̲a' z̲ix̲
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Katen' wzóa Jesusen' l̲o yež Betania l̲o liž Smon, bennen' wdé'e yižwé' leže,
7 wbiga' to no'le x̲kóže'le Jesusen', noe'e to bégа'do' da' naken yej zaka', na' nžan' to da' z̲l̲a' z̲ix̲ da' záka'l̲e'en. Wloé'en yichj Jesusen' kate' ne ži'e žawe'.
8 Kate' bl̲é'egekle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen' wnitle da' ni?
9 Gok no benne' gote'en, na' si'e mežw zan nich gákl̲enžo benne' yache' ka'.
10 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' z̲nnele che no'le ni? Nak chawe' da' bene' chia'.
11 Benne' yache' ka' nníta'l̲entezgake' l̲e'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale l̲e'e.
12 Da' ben no'le ni katen' wloé'e neda' da' z̲l̲a' z̲ix̲en', naken to da' z̲pa'an neda' che ža gacha'a l̲o yežw ba.
13 Da' li žapa' l̲e'e, gáte'teze l̲o yežlyó nga gan wcháljgake' diža' chawe' ni, l̲ezka' wzéngekle' benách ka' da' ben no'le ni chia' neda' nich chejsá' l̲áže'gake' chie'.

Z̲chebe l̲aže' Judas wdíe' Jesús l̲o na'gak benne' yodo' ka'
(Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

14 Naž Judas Iskariote, to benne' žónl̲ene' tz̲en yechinéj benne' wbás ka' che Jesusen', wyeje' gan zej nnita' bx̲oz wnná bia' ka',
15 na' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ gonnle chia' neda' cha' wdía' Jesusen' l̲o na'le?
Bgá'nl̲ene' l̲e' chawe' chíz̲jwgake' l̲e' chi žoa mežw plat.
16 Naž wzó l̲aw Judas na' žilj loj l̲aže'e wdíe' Jesusen' l̲o ná'gake'.

Da' žawžo nich chejsá' l̲áže'žo kan got X̲anžo
(Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

17 Kate' nak ža z̲zo l̲aw lni chegak benne' judío ka' katen' žáwgake' yet x̲til da' bi nzi' kwa zichj, wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' góžgake' L̲e':

—¿Gaz žénelo' chejsí'ni'ato' zíla'do' chežo, bian' gawžo že' Lni Pasko'?
18 Jesusen' gože' légake':
—Le chej lo yežen' gan zoa to benne', bennen' nónbia'žo, na' le yi'e: “Benne' žsedle' neto' znne': Za' žin ža chia' gata'. Lo ližo' gáwlena' benne' wsedle chia' ka' tzen zíla'do' že' Lni Pasko'.”
19 Naž bengak benne' wsedle chie' ka' kan gože' légake', na' bsí'ni'gake' da' gáwgake' že' Lni Pasko'.
20 Kate' ba gole ža na', Jesusen' wžé'lene' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' wzó láwgake' žáwgake'.
21 Kate' ne žáwgake', Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, to benne' ládjwle le'e wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.
22 Naž gok nyache' láže'gake', na' wnnábgekle' Jesusen' to toze', na' wnnágake':
—Xan, ¿neda' gonan'?
23 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Bennen' zzínlene' neda' tzen lo ye'n, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka'.
24 Da' li neda', Benne' Golje' Benách, cha'a gan gak kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' nich gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chela' bi golje'.
25 Naž beží'i Judas, bennen' wdíe' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, ¿neda' gonan'?
Jesusen' gože' le':
—O', le' na'.
26 Kate' ne žáwgake', Jesusen' bexwe' to yet xtil, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzozjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le sin', le gawn. Da' ni naken bela' žen chia'. Kan bena' che yet xtil ni zloe'elen kan gak che bela' žen chian'.
27 Lezka' bexwe' to zíga'do', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bnezjwen' chégake', na' wnné':
—Le ye'jen yógo'tele.
28 Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Xchenan' laljen ni'a chegak benne' zan nich gak yenít law Dios dola' da' zej nbage'e.
29 Lezka' žapa' le'e, biž ye'ja' xis da' zbia lba uba ki kate' žinže ža na' yé'jlena' le'e to da' kobe gan znna bia' Xažo Dios.

Jesús znne' nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Kate' beyóž bélgake' da' zka'n zenen Dios, jake' zaka' Ya'a Yag Olibo.
31 Naž Jesusen' gože' légake':
—Yógo'tele gak chope láže'le, na' wka'nle neda' na'a že' ni, dan' nyejw le'e yiche la'y kan gak chia', da' znnan: “Gona' ga gat Benne' Wape Zila' Ka', na' gáslasgak zila' ka'.”
32 Katen' yebana' lo yela' got, naž cha'a zga'ala' ka le'e zaka' gan nbab Galilea.
33 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' wká'ngake' Le', neda' bi gak chope laža'a, bi wka'na' Le'.
34 Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a že' ni, zga'ale kate' kweže leko', le' nnio' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.
35 Naž Bedon' gože' Jesusen':
—La'kze gátlena' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.
Lezka' wnnagak yógo'te benne' wsedle chie' ka'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyó Jetsemaní
(Mr. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

36 Naž Jesusen' bžínlene' benne' wsedle chie' ka' tzen yežlyón' nzin' Jetsemaní. Gože' légake', na' wnné':
—Le kwe' nga kate' cha'a yelate' na'le, gan chejcháljlena' Dios.
37 Jesusen' bchi'e Bedw len chope zi'n Sebedeo, na' wzó lawe' žak nyache' laže'e, na' žek lázda'we'.
38 Naž Jesusen' gože' légake':
—Žak nyache' laža'a, na' žatkza' lo yela' žek lázda'wa'. Le ga'n nga, na' le nna'ze dot yele tzen len neda'.
39 Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan byechwe'. Bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios, na' wnné':
—Xe, cha' wak, ben ga bi gon byenen saka'a ki, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le' gono'.
40 Kate' bežín Jesusen' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', bejxake'e légake' ztásgake', na' gože' Bedon':
—¿Bi gok nná'leno' neda' tzen yele to chí'ido'ze?
41 Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e, nich bi gata' latje gon da' xiwe' ga gonle dola'. Zóateze be' nákkzele ban laže', san lo bela' žen chele žedó láže'le.
42 Naž wyéj Jesusen' da' bežope chi'i, na' bcháljlene' Dios. Wnné':
—Xe, cha' bi gak gono' ga bi saka'a da' ki, ben kan žak lažo'o Le'.
43 Kate' beyeje', da' yoble bedjxake'e légake' ztásgake' dan' ndele'e yele yej láwgake'.
44 Naž bekwás Jesusen' gan žé'gake'. Wyeje' da' yoble, na' bcháljlene' Dios da' beyonne chi'i, na' tlebe kan wnné' zga'ale wnné'.
45 Da' yoble beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':
—¿Ztasle na'a, na' žezí' láže'le? Le wia nga, ba golen. Neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' dola' ka'.
46 Le chas, le cho'o. Le wia nga, bennen' zdie' neda' ba ze'e nga.

Želchi'e Jesús nžeje'
(Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, Judas, bennen' nábblene' benne' chežinnoe' ka', la' bžintie' ga na', na' žónlengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'.
48 Judas na', bennen' zdie' Jesusen', ba bloe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen'. Wnné':
—Bennen' wchág lawa'-ne', Len' Jesusen'. Le sene'.
49 Naž wbiga' Judas na' gan zoa Jesusen', na' wnné':
—Padiox, Benne' Wsedle.
Naž la' bchag lawtie' Le'.
50 Jesusen' gože' le':

—Bicha'a, ¿biz̲ žono' nga?
Naž wbíga'gak benne' ka', na' bé x̲wgake' Jesusen'.
51 To benne' zóal̲ene' Jesusen' wlechje' ya ntoche' chie', na' bene' we', bchoge' yid nag to benne' wen žin che bx̲oz blo.
52 Jesusen' gože' l̲e':
—Begó'o ya ntoche' chion' ližen. Yógo'te benne' ka' z̲kóngekle' žin ya ntoche' nich gótgake' benách, l̲o ya ntoche' gátgake'.
53 ¿Bi nnezlo' gak nnabla' X̲a', na' L̲e' l̲a' sél̲a'tie' chia' da' zánl̲e'eže ka chežinno kwe' wbás che ya'abá ka', da' zej naken da' zan gaywé'e to to kwen'?
54 San cha' gona' ki, ¿nakx̲ gak žin da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan žal̲a' gaken chia' ki?
55 Naž Jesusen' gože' benne' ka':
—Za'le nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle katen' z̲zenle benne' wbán ka'. Yógo'te ža wži'a l̲awle gan nak l̲o z̲chil yodo', gan bsedla' benách ka', san bi wz̲enle neda'.
56 Na'a žaken ki nich žin da' nyejw l̲e'e yiche la'y, dan' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.
Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bsángake' L̲e', na' bez̲ónnjgake' ga na'.

Z̲žin Jesús gan že'gak benne' yodo' ka'
(Mr. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Naž benne' ka', benne' zej nzene' Jesusen', bché'gake' L̲e', na' bejzégake' L̲e' l̲aw Kaifás, bx̲oz blo, gan zej ndobe benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' gole ka'.
58 Bedw bejnawe' Jesusen' zi'to' zi'to', na' wyoé'e gan nak l̲i'a liž bx̲oz blon', nich l̲e'ele' nakx̲ gak che Jesusen'.
59 Bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', na' benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', wdíljgake' no benne' yesbage'e Jesusen' z̲ia l̲a'kze gon l̲aže'e, nich gak chóggake' chie' gate'.
60 No no bžél̲gekle' l̲a'kze bžingak benne' zan, benne' wnnégake' chie' da' wen l̲aže'. Kate' ze l̲awte bžingak chope benne', na' l̲o yel̲a' wen l̲aže' chégake' wnnégake' chie',
61 na' wnnágake':
—Benne' ni wnné': “Gak wchinnja' yodo' che Dios, na' yechonne žaze ka' yechisan'.”
62 Naž wzó ža' bx̲oz blon', na' gože' Jesusen':
—¿Bi be žechebo'? ¿Biz̲ da' ni da' z̲nnegak benne' ki chio' Le'?
63 Jesusen' bi be wnné'. Naž bx̲oz blon' gože' L̲e':
—Ni'a che X̲anžo Dios ban z̲nnabla' Le' nnio' da' li. Bl̲oe'el neto' cha' nako' Le' Benne' Criston', Z̲i'n Dios.
64 Jesusen' gože' l̲e':
—Kan z̲nno' naka'. Da' li žapa' l̲e'e, l̲é'elele neda', Benne' Golje' Benách, ži'a kwit l̲i ža che Dios, gan nzi' l̲o na'a yel̲a' wnná bia'. Yida' l̲o bejw ya'abá, na' l̲a'a gan soale.
65 Naž bx̲oz blon', l̲o yel̲a' z̲ža'a chie' wcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':
—Benne' ni z̲nnie' da' z̲ka'n ka'ze Dios. ¿Noz̲že benne' žiážjelžo nich nnie' che benne' ni? Ba bénkzelele kan wnníe' che Dios.
66 ¿Biz̲e z̲nnale l̲e'e?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Nbage'e z̲ia, na' žal̲a' gate'.

67 Naž bžé'egake' z̲ene' l̲aw Jesusen', na' ben zí'gake' L̲e'. Bal̲e' wdápegake' x̲age'e,
68 na' góžgake' L̲e':
—¿Nakkzo' Le' Benne' Criston'? Wnnéya'a na'a. ¿Noz̲ bennen' wdape'e Le'?

Bedw z̲nne': "Bi nónbi'a Jesusen'"
(Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Kate' ne žakgak da' ki, že' Bedw l̲a' lí'ale. Wbiga' to no'le wen žin gan zoe', na' wnnabe':
—L̲ezka' le' wdál̲eno' Jesusen', benne' Galilean'.
70 Beží'i Bedon' chebe' gan nníta'gak benne' ka', na' wnné':
—Bi nnezla' no bennen' z̲chal̲jo' chien'.
71 Katen' bžoj Bedon' gan žó'ogake' l̲i'a na', yetó no'le bl̲e'ele' l̲e'. Gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—L̲ezka' benne' ni bénl̲ene' Jesusen', benne' Nasaret na' tz̲en.
72 Da' yoble beží'i Bedon' chen. Ben choche' x̲tiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a Bennen'.
73 Yeláte'do'ze wžé, wbíga'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' gan zoa Bedon', na' góžgake' l̲e':
—Da' li le' žónl̲eno' l̲égake' tz̲en dan' yel̲a' z̲nneze chio' nak bian' ga benne' le'.
74 Naž wzó l̲aw Bedon' žesbaga' kwine' z̲ia. Ben choche' x̲tiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a Bennen'.
L̲a' na'ze wžéžete leko'.
75 Naž bejsá' l̲aže' Bedon' dan' gož Jesusen' l̲e', katen' wnné': "Zga'ale kate' kweže leko', chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Bžoj Bedon' ga na', na' wžeže nyache'e.

27

Z̲dégake' Jesús l̲o na' Pilato
(Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Kate' za' ža'ní' ža na', yógo'te bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', béngake' toze diža' nich gótgake' Jesusen'.
2 Bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' L̲e' l̲o na' Ponsio Pilato, bennen' z̲nna bi'e.

Žat Judas

3 Kate' wnnezle Judas, bennen' bdie' Jesusen' l̲o na'gak benne' yodo' ka', ba nžog che Jesusen' gate', gok nyache' l̲aže'e, na' bejwé'e chi žoa mežw plat ka' l̲o na'gak bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' gole ka'.
4 Judas na' gože' l̲égake':
—Nbaga'a dol̲a' dan' bdia' to benne' chawe' nich gate'.
Naž góžgake' L̲e':
—Bi žonen ga gek zédleto' neto'. Da' benkzo' le' naken.
5 Naž wžó'n Judas na' mežw plat ka' gan nak l̲o z̲chil yodo'. Bezé'e ga na', na' bejsí yene' l̲o yag.
6 Bezi'gak bx̲oz wnná bia' ka' mežw plat ka', na' wnnágake':
—Bi gonn ko'žo mežw ki gan z̲ko'žo mežw che yodo', dan' naken laz̲jw to benne' wet benách ka'.
7 Naž béngake' toze diža', na' l̲en mežwn' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n nich gaken gan gáche'gak benne' zi'to' ka'.

8 Che l̲en, l̲o ža na' belzóe' la latjen', Yo Žen.
9 Ki goken, bžin dan' wnná Jeremías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, katen' wnné': “Beká'agake' chi žoa mežw plat ka', kan nak dan' bzoagak benne' Israel ka' da' zaka' L̲e',
10 na' l̲en mežw ka' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n. Da' ni bl̲oe'el X̲ana' Dios neda'.”

Zžin Jesús gan že' Pilato
(Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Kate' bejzégake' Jesusen' gan že' Pilato, bennen' z̲nna bi'e, l̲e' wnnable' Jesusen', na' gože' L̲e':
—¿Nako' Le' Benne' Nna Bi'e Benne' Judío Ka'?
Jesusen' gože' l̲e':
—Da' li z̲nno'.
12 Kate' bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' gole ka' besbága'gake' Jesusen' z̲ia, L̲e' bi be beži'e chégake'.
13 Naž Pilaton' gože' Jesusen':
—¿Bi ženlo' da' zan ka' da' z̲nnégake' chio'?
14 Jesusen' bi be bechebe'. Ka' goken, bebanle benne' wnná bian'.

Z̲chóggake' che Jesús gate'
(Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Kate' žak Lni Paskon', de to da' žónteze žon Pilato, benne' wnná bian', žsane' no benne' želnnáb benne' ka', to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' žénegekle' wsane' l̲e'.
16 Kate' ža ka' nyejw to benne' liž yan', benne' wen da' z̲innj, bennen' lie' Barrabás.
17 Kate' bdobgak benne' zan ga na', Pilaton' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Nole' žénelele wsana' chele? ¿Barrabás o Jesús, Benne' Criston'?
18 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'le' bdegak benne' yodo' ka' Jesusen' l̲o ne'e dan' z̲gé'egekle' L̲e'.
19 Kate' ne že' Pilaton' gan z̲chi'a l̲aže'e, z̲o'le' bsel̲e'e to benne' chjape' l̲e', na' wnné':
—Bi be gono' che benne' chawen', dan' bžébel̲i'a wdé yele to l̲o bichgale ni'a chie' L̲e'.
20 San bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', belsedle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen', na' gote' Jesusen'.
21 Da' yoble bchal̲j benne' wnná bian', na' gože' l̲égake':
—¿Nole' benne' chope ki žénelele wsana'-ne' chele?
Wnnágake':
—Barrabasen'.
22 Naž Pilaton' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ gona' che Jesusen', Benne' Criston'?
Yógo'tegake' wnnágake':
—Bde'e l̲e'e yag kroze.
23 Naž benne' wnná bian' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ da' z̲ia nbage'e?
Zížježe belbéžyi'e, na' wnnágake':
—Bde'e l̲e'e yag kroze.
24 Kate' žákbe'ele Pilaton' bi z̲zoele x̲tiže'e, san béngakže benách ka' žo'osbé, naž wz̲i'e nis, na' wdíb ne'e l̲áwgake', na' wnné':

—Bi be z̲ia nbaga'a neda' ni'a che ye l̲a' got che benne' chawe' ni. Da' žónkzele l̲e'e da' ni.
25 Beži'igak yógo'te benne' ka', na' wnnágake':
—Ye l̲a' got che bennen' bága'to' neto' na' bága'gak z̲i'nto' ka'.
26 Ka' goken, Pilaton' bsane' Barrabasen' l̲o ná'gake'. Naž gože' benne' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e, chíngake' Jesusen', na' wdé na' bdie' L̲e' l̲o ná'gake' nich wdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze.
27 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' nníta'gake' l̲o na' benne' wnná bian', bché'gake' Jesusen' l̲o yolawen' nzin' pretorio, gan btóbgake' yógo'te ljéžgake' ka' gan zoa Jesusen', na' nníta'gake' ga na'.
28 Naž bká'agake' laže' da' nakw Jesusen', na' bwákwgake' L̲e' to laže' x̲na, kan žákwgak benne' wnná bia' ka'.
29 Béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' dan' bx̲óagake' yichj Jesusen', na' bzóagake' to ya x̲tildo' l̲o ne'e l̲i ža dan' z̲l̲oe'elen kan nak to bar che benne' yolawe'. Naž bzoa z̲íbgake' x̲ni'e, na' ben dítjgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¡Ga'n z̲en Le', benne' z̲nna bi'o benne' judío ka'!
30 Naž belžé'e L̲e' z̲ene', na' beká'agake' ya x̲tilen', na' bdíngaken' yichje'.
31 Wdé ben dítjgekle' Jesusen', beká'agake' laže' x̲na dan' nakwe', na' begákwgake' L̲e' laže' chekze'. Naž bché'gake' L̲e' nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze.

Z̲dá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze
(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Katen' bžojgak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' bejx̲áka'gake' Smon, to benne' yež Sirene, na' bé̲ngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.
33 Kate' bžíngake' latjen' nzin' Gólgota, da' z̲nnan l̲en diža' x̲iža', Ya'a Žit Yichjžo,
34 byé'jgake' Jesusen' nop zichj da' nchix̲en da' sl̲a' che bia yix̲e'. Kate' Jesusen' bnix̲en', bi gónele' ye'jen'.
35 Kate' ba bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze, wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' l̲awlen nich gak bia' nole' gaken chie'. Ki goken, bžin dan' wnná benne' bchalje' l̲o wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' l̲awlen da' gak bian'."
36 Naž wžé'gake' ga na', na' bwíagake' Jesusen'.
37 L̲ezka' bdá'gake' l̲e'e yag krozen' gan nak yichjle Jesusen' to diža' da' z̲l̲oe'elen z̲ia da' nbage'e, da' z̲nnan ki: "Jesús, Bennen' Z̲nna Bi'e Benne' Judío Ka'."
38 Gan da' Jesusen', l̲ezka' bdá'gake' chope benne' wbán ka' l̲e'egak yag kroze ka'. Toe' bdá'gake' kwite' l̲i ža, na' yetóen' kwite' yegle.
39 Wdegak benne' ka' ga na', na' bl̲iž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' ben dítjgekle' L̲e',
40 na' wnnágake':
—O', Le' wchinnjo' yodon', na' chonne žaze ka' yechison'. Beslá kwino' na'a cha' nako' Le' Z̲i'n Dios. Betj na'a l̲e'e yag krozen'.
41 L̲ezka' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka', na' benne' gole ka', ben dítjgekle' L̲e', na' wnnágake':
42 —Bennen' beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'. Cha' nake' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka', žal̲a' yetje' na'a l̲e'e yag krozen', na' chejl̲e'to' chie'.

43 Le' bxen laže'e Dios. Na'a Dios yeslakze' Le' cha' nak da' žaz laže'e, dan' wnné': "Zi'n Dios naka'."
44 Lezka' benne' wbán ka', benne' ka' dá'gake' le'egak yag kroze ka' gan da' Jesusen', bliž xíwe'gake' Le'.

Žat Jesús
(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Kate' bžin wawbíž, bechól dot yežlyó, na' zejte žedá chonne.
46 Žedá chonnen', wnné zižje Jesusen', na' wnné':
—Elí, Elí, ¿lama sabaktani?
Da' ni znnan len diža' xiža': "Dios chia', Dios chia', ¿biz chen' bebéj yichjo' neda'?"
47 Kate' béngekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, wnnágake':
—Bennen' žliže' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
48 Naž la' wxíte'te to benne' zoe' ládjwgake', na' bexwe' to da' naken blol da' žzopen nis. Bxopen' nop zichj, na' bzoen' to lawle ya xtil, na' bchagen' žoa'a Jesusen' nich xopen'.
49 Naž yebale benne' ka' wnnágake':
—Wléz na'a. Wíažo cha' yid Líasen' nich wzetje' Le'.
50 Da' yoble wžéžeya'a zižje Jesusen'. Bžojte be' nakkze', na' la' gottie'.
51 La' na'ze bžéza'te laže' da' nalan' lo yodo'. Bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xní'alen. Naž wzó' yežlyó, na' wla'gak yej ka'.
52 Wyáljwgak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', benne' ka' bejlé'gake' che Dios, na' bebángake'.
53 Wdé bebán Jesusen', naž benne' ka', benne' bežójgake' lo yežw ba ka' chégake', wyázgake' lo yež la'y, yež Jerusalén, gan blé'egekle benne' zan légake'.
54 Naž bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zwíagake' Jesusen', kate' ble'ele' wzó' yežlyó, na' da' ka' gókgaken, bžebe', na' wnné':
—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.
55 Wnníta'gak no'le zan zí'to'ze ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' katen' bezé'e gan nbab Galilea, na' béngake' xchine', na' bnézjwgake' da' bdawgak Jesusen' na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Wnníta'gake' ga na', zwíagake' Jesusen'.
56 Lia Madlen na' Lia, xna'gak Jakob na' Jwsé, wnníta'gake' ládjwgake'. Lezka' wzóa xna'gak zi'n Sebedeo ka' ga na'.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba da' nadjen le'e ya'a yej
(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Kate' za' žale ža na', bla' Jwsé ga na'. Nake' benne' yež Arimatea, benne' wnni'a, na' lezka' bénlene' Jesusen' tzen.
58 Benne' ni bejwíe' Pilato, na' wnnabe' latje we'e Jesusen'. Pilaton' wnné' wdégake' Jesusen' lo na' Jwsén'.
59 Bzetj Jwsén' Le', na' bchele' Le' laže' da' zaka'.
60 Naž bkáche'gake' Le' to lo yežw ba kobe da' bchach Jwsén' le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' wbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na', na' beyeje' liže'.
61 Wzóa Lia Madlen len yetó Lia ga na', na' wžé'gake' žoa'a yežw ban'.

Žape chí'igake' yežw ba che Jesús

62 Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé bpá'gake' che ža la'y chegak benne' judío ka', bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan že' Pilato.
63 Naž gózgake' Pilaton':

—Benne', žejsá' l̲áže'to' dan' wnná benne' wen l̲ažen', dan' wné' katen' wzóe' nbane'. Wné': “Kate' gak chonne ža, yebana' l̲o yel̲a' got.”
64 Che l̲en bsel̲a' benne' ka' gape chí'igake' yežw ban', na' zejte ža chonne ža, nich bi yidgak benne' ka' žele, benne' ka' bénl̲engake' L̲e' tzen, na' bi yebéjgake' L̲e'. Naž bi gak yé'gake' benách ka': “Bebán Jesusen' l̲o yel̲a' got.” Cha' ki gaken, diža' wen l̲aze' ni gonžen da' z̲innj ka ben diža' wen l̲ažen' dan' bchál̲jgake' zga'ale.
65 Naž Pilaton' gože' l̲égake':
—Zej nnita' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e nga. Le ché'-gake' l̲en l̲e'e. Le chej, na' le gape chi'i yežw ban' kan sáke'le gonle.
66 Naž jake' ga na', na' bséjwgake' binlo yežw ban', na' bzóagake' to yej da' z̲bagan' gan žó'ogake' lo yežo ban'. Bdá'gake' l̲e'e yej na' to da' gak bian' cha' saljwn, na' bnníta'gake' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e ga na' nich gape chí'igaken'.

28

Žebán Jesús l̲o yel̲a' got
(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kate' ba wdé ža la'y na' chegak benne' judío ka', na' za' ža'ní' ža nežw, Lia Madlen na' yetó Lia bejwíagake' yežw ba che Jesusen'.
2 L̲a' na'ze wz̲ó' yežlyó. Ki goken dan' betj to wbás che ya'abá ga na'. Bl̲e'e žoa'a yežw ban', na' bkwase' yej blag z̲en na', na' wži'e l̲o yej na'.
3 Z̲nna' l̲aw wbás che ya'abán' ka yes baní', na' zíla'do'ze nak laže' da' nakwe'.
4 Kate' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' žape chí'igake' yežw ban', bl̲é'egekle' l̲e', bžébegake', na' wz̲ízgake'. Belbíx̲jgake' l̲o yo, na' gókgake' ka benne' gat ka'.
5 Naž wbás che ya'abán' gože' no'le ka', na' wné':
—Bi žébele. Nnezla' žeyiljle Jesús, bennen' bdá'gake' l̲e'e yag kroze.
6 Bi zoe' nga dan' ba bebane' kan ba wnnakze' L̲e'. Le da, wíale gan gota' X̲anžon'.
7 Le chej na'a, na' le chjap benne' wsedle chie' ka' ba bebán Jesusen' l̲o yel̲a' got, na' L̲ekze' cheje' zga'ale' ka l̲e'e zaka' gan nbab Galilea. Yel̲é'elele-ne' ga na'. Ba gože' l̲e'e dan' bde Dios l̲o na'a.
8 Naž l̲a' bezá'tegake' žoa'a yežw ban'. Z̲žébegake', na' žebégekle', na' taría taríagake' zjake' nich chejzéngekle' benne' wsedle chie' ka' da' ni.
9 Kate' ne zjake', bejx̲aka' Jesusen' l̲égake', na' gože' l̲égake':
—Padiox̲.
Naž wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Byél̲a'gake' ni'e, na' bka'n z̲éngake' L̲e'.
10 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Bi žébele. Le chej, na' le chjap ljéža'do' ka' nich chjake' zaka' gan nbab Galilea, gan yel̲é'egekle' neda'.

Da' wnnagak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e

11 Kate' ne zjak no'le ka', benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' wdape chí'igake' yežw ban', bežíngake' l̲o yežen', na' bzéngekle' bx̲oz wnná bia' ka' yógo'te dan' goken.
12 Kate' ba bdobgak benne' gole ka', béngake' chawe' diža'. Naž bnéz̲jwgake' mežw zan chegak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
13 Góžgake' l̲égake':

—Ki nnale: “Benne' ka' bénlengake' l̲e' tz̲en bžíngake' žele, na' bebéjgake' L̲e' kate' ne z̲tasto'.”
14 Cha' yenle benne' wnná bian' da' ni, neto' wzejni'ilto' l̲e', na' gonto' ga bi be gone' chele.
15 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e wz̲í'gake' mežwn', na' yjéngake' kan ba nsédgekle'. Ki goken, z̲nnagak benne' judío ka' ki na' zejte na'a ža.

Jesús žsel̲e'e benne' wbás chie' ka' chejzégake' x̲tiže'e (Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Naž chinejte benne' ka', benne' bénl̲engake' Jesusen' tz̲en, jake' gan nbab Galilea, na' bžíngake' l̲aw ya'adon', dan' ba bl̲oe'el Jesusen' l̲égake'.
17 Kate' bel̲é'egekle' Jesusen', bka'n z̲éngake' L̲e', san bal̲e' gok chope l̲áže'gake'.
18 Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' gože' l̲égake':
—Dios ba bdie' l̲o na'a yógo'te yel̲a' wnná bia' l̲o ya'abá chie', na' l̲o yežlyó nga.
19 Che l̲en le chej, na' le chejsedle yógo'te benách zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. Le yezóa l̲égake' nis, wkónlele žin La X̲ažo Dios, na' La Dios Z̲i'n, na' La Dios Be' La'y.
20 Le wsedle l̲égake' góngake' yógo'te dan' goža' l̲e'e gonle. Le wia nga, nedkza' zóal̲ena' l̲e'e yógo'te ža na' zejte ža ze l̲awte ža ka' che yežlyó nga. Ka'kze gaken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MARKOS

Da' bchalj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ki wzó law diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios.
2 Goken kan bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' wnná Dios nich yeyón chawen' yichj lázdo'gak benách ka' nich si' lo ná'gake' Benne' Criston'. Ki wnné':
Bwia nga. Žsela'a benne' wbás chia', benne' nežwe' ka Le'.
Le' wpé'e nez gan tio'.
3 Yenle chi'i to benne' nnie' zižje latje dach, na' nne':
"Le soa ban laže' dan' za' Xanžon' gan nníta'le.
Le yebéj li nez las gan tie'."
4 Ki goken dan' bla' Zwa latje dach, na' bchalje' nich yezoagak benách ka' nis, benne' ka' yeyát láže'gake' nich yenít law Dios légake' che dola' da' zej nbage'e.
5 Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka' gan nbab Judea, na' lezka' lo yež Jerusalén, na' jake' gan zoa Zwan', na' Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán, benne' ka' bexóalapgake' dola' da' zej nbage'e.
6 Gokw Zwan' laže' dan' nžaben yicha' za bia yixe', na' to bayw yid nžejen li'e. Bdawe' biche' zo ka', na' we'je' bžina' che bezdo' ka'.
7 Bchalj Zwan', na' wnné':
—Za' to benne' te na'a, bennen' napže' yela' wnná bia' ka neda'. Bi naka' neda' zi yechwa', nich kweja' zele'.
8 Neda' žezóa' le'e nis, dan' zloe'elen nzi' lo na'le xtiža' Dios, san Le' gone' da' zloé'ezele yela' žezóa nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, dan' wloe'elen nzi' lo na' Dios le'e.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

9 Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež Nasaret gan nbab Galilea, na' Zwan' bezóe' Le' nis lo yego Jordán.
10 Kate' bežój Jesusen' lo nisen', la' na'ze ble'ele' beyaljw ya'abá, na' žetj Dios Be' La'y. Znne'e ka to plomdo', na' bedjsóalene' Le'.
11 Benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá, na' wnné':
—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Žénele da' xiwe' gonen ga baga' Jesús dola'
(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

12 Naž Dios Be' La'y bchi'e Jesusen' de chgi' lo latje dach.
13 Wzóa Jesusen' latje dachen' choplalj ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga baga' Jesusen' dola'. Wzóa Jesusen' gan zej nnita' bia yixe' ka', bia želdaba' ya'ado'. Wbás che ya'abá ka' góklengake' Jesusen', na' bwáwgake' Le'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

14 Wdé bséjwgake' Zwa liž ya, wyéj Jesusen' gan nbab Galilea. Bchalje' diža' chawen' dan' zan' lo na' Dios.
15 Ki wnné':

—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios nga. Le yeyát laže', na' le chejlé' diža' chawe' ni.

Žliž Jesús tape benne' wzén bel
(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

16 Kate' ne zde Jesusen' žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea, ble'ele' Smon, na' Ndres, benne' biche' Smon na'. Zej nake' benne' wzén bel ka', na' želzale' yixjw bel chégake' law nisen'.

17 Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' chia', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

18 La' bká'ntegake' yixjw ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

19 Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan ble'ele' Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' nníta'gake' lo barkw chégake' gan žeyágake' yixjw bel ka' chégake'.

20 Jesusen' la' bližtie' légake', na' bká'ngake' Sebedeon', xágake', gan zóalene' benne' wen žin chie' ka' lo barkwn', na' jáklene' Jesusen'.

To benne' yoe'e be' xiwe'
(Lk. 4:31-37)

21 Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yež Kapernaum. Kate' gok ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wzó lawe' žsedle' benne' ka' zej ndobe' ga na'.

22 Bebángekle' kan žsedle Jesusen', dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' kege kan žongak benne' yodo' wsedle ka'.

23 Lezka' wzóa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zej ndobe', na' wžéžeyi'e,

24 na' wnné':

—¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nich wžía yi'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako' Benne' La'y che Dios.

25 Naž Jesusen' wdilen', na' wnné':

—Wzóa žize, na' bežój lo bennen'.

26 Naž be' xiwen' wžibe sisen bennen', na' wžéžeya'an zižje, na' la' bežojten.

27 Bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Bizkze da' ni? ¿Žsedle' to da' kobe? Len yela' wnná bia' zchi'le' be' xiwe' ka', na' žóngaken kan znne'.

28 La' wzete diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngekle benách ka' dot gan nbab Galilean' kan nak chie'.

Žeyón Jesús xna' zo'le Bedw
(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

29 Naž bežój Jesusen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' la' wyéjlentie' Jakob, na' Zwa, na' bžíngake' ližgak Smon, na' Ndres.

30 De xna' zo'le Bedw, bennen' lie' Smon, lo yo'on', na' yoe'e da' la. La' belzéntele' Jesusen' kan žak che no'len'.

31 Naž wbiga' Jesusen', na' bexwe' ne'e, na' bechise' le'. La' bežojte da' la da' yoe'en, na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' zan
(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

32 Kate' za' žale, kate' za' wžén wbíž, la' bžíntegak benne' ka' zej noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' lezka' benne' ka' zej yoe'e be' xiwe' ka'.

33 Yógo'te benne' yež ka' bdóbdi'igake' kwit yo'o gan yo'o Jesusen'.
34 L̲e' beyone' benne' yižwé' zan, benne' ka' zej de'e yižwé' zan che chégake'. L̲ezka' bebeje' be' x̲iwe' zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi bi'e latje nnegak be' x̲iwe' ka' dan' zej nonbian' L̲e' No nake'.

Z̲chal̲j Jesús gan nbab Galilea
(Lk. 4:42-44)
35 Zildo' wyase Jesusen', kate' ne nak chol̲. Bežoje' l̲o yežen', na' wyeje' to latje dach, gan bchál̲jl̲ene' Dios.
36 Smon l̲en benne' ka' nníta'l̲engake' l̲e' bejdíljgake' Jesusen'.
37 Kate' bejx̲áka'gake' L̲e', belyi'e L̲e':
—Yógo'te benách žeyíljgake' Le'.
38 Naž Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
—Le cho'o yež gawze ka', nich wchal̲ja' x̲tiža' Dios ga na'. Che l̲en bežoja'.
39 Ka' goken, wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, na' bchal̲je' l̲o yo'o ka' gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bebeje' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žeyón Jesús to benne' da' bel̲a' žen chie' yižwé' leže
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)
40 To benne' da' bel̲a' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa z̲ibe' l̲awe', na' góta'yoele' L̲e', na' wnné':
—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.
41 Jesusen' beyache' l̲áže'le' bennen'. Bl̲i ne'e, na' wdane' l̲e', na' gože' l̲e':
—Žénela'. Ba beyako'.
42 Katen' wnné' da' ni, l̲a' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'.
43 Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' l̲a' besél̲a'tie' l̲e'.
44 Ki gože' l̲e':
—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéj, bejl̲oé'el kwino' l̲aw bx̲oz, na' bejnez̲jw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wl̲oe'elen benách ka' ba beyako'.
45 Bežój bennen', na' wzó l̲awe' z̲zenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo l̲o yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžíngake' gan zoe' L̲e'.

2

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)
1 Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' l̲o yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' l̲o yo'o.
2 L̲a' bdóbtegak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnníta'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bchál̲jl̲ene' l̲égake' x̲tiže'e.
3 Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e.
4 Bi gok žíngake' l̲aw Jesusen' dan' zej nnita' benne' zan ka' ga na'. Che l̲en bsáljwgake' yichjo'o gan nak l̲aw Jesusen'. Katen' beyóž bsáljwgaken', blétjgake' da' dele benne' yižwén' ga na'.
5 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejl̲é'gake' chie', gože' benne' yižwén':
—Z̲i'na', ba benít l̲awa' le' che dol̲a' da' nbago'o.
6 Že'gak bal̲e benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

7 “¿Biz chen' zchalj bennen' ki? Zzoe' Dios chela'ale. Bi gak no benne' yenít lawe' che dola'. Toze Dios gak gonen'.”
8 Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':
—¿Biz chen' zza' láže'le ki?
9 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benít lawe' che dola' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' we'e da' dele', na' se'e.
10 Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenít lawa' che dola' da' zej nbaga' benách ka'.
Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':
11 —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéj ližo'.
12 La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežoje' lawgak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na'. Bebángekle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':
—Batkle na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

13 Bežój Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe' da' yoble žoa'a nisdon'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsedle' légake'.
14 Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, zi'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláz yež zi'to'. Jesusen' gože' le':
—Benlen neda' tzen.
La' wzó ža'te Lebín', na' wyéjlene' Jesusen'.
15 Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebale benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsedle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáklene' Jesusen'.
16 Kate' benne' yodo' ka', benne' wsedle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebale benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':
—¿Bižen' žone'? Že'j žáwlene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' dola' ka'.
17 Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légake':
—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yela' žon wbás
(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

18 Kate' ža na' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' bla'gak bale benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' zónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?
19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légake'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légake', bi góngake' wbás.
20 Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légake'. Ža na' góngake' wbás.

21 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' l̲o laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.
22 L̲ezka', nitó benne' bi ke'e x̲is uba kobe l̲o že'e biž da' naken yid, dan' gak bl̲a'a x̲is uba koben', na' wl̲á'a že'e bižen' da' naken yid, na' l̲alje x̲is uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žal̲a' ka'žo x̲is uba kobe l̲o že'e da' naken yid kobe.

Z̲ká'gake' bisto z̲oa' stribe ža la'y
(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

23 To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele z̲oa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' wzó l̲áwgake' z̲ká'gake' bisto gan žia z̲oa' striben', na' žáwgaken'.
24 Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':
—Bwia nga. Benne' ka' žónl̲engake' Le' tz̲en žóngake' da' bi žal̲a' gonžo ža la'y.
25 Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Bi bel̲-le kan ben Dabí katen' wdone', na' byažje da' gawe' l̲e' l̲en benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?
26 Wyoé'e l̲o yo'o che Dios katen' gok Abiatar bx̲oz blo, na' bdawe' yet x̲til da' z̲kó'ogake' l̲aw Dios, dan' bi nzi' l̲o na' no benne' gawen', san toze bx̲oz ka' nzi' l̲o ná'gake' gáwgaken'. L̲ezka' bnezjwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'.
27 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Dios bene' ža la'y nich yebél̲engeklen benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' x̲chin ža la'y.
28 Che l̲en, neda', Benne' Golje' Benách, naka' x̲ane ža la'y.

3

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

1 Da' yoble wyó'o Jesusen' to yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' l̲ezka' zoa to benne' nžeke' ne'e ga na'.
2 Benne' yodo' ka' bwíagake' Jesusen' cha' yeyone' bennen' ža la'y, dan' žénegekle' yesbága'gake' L̲e' z̲ia.
3 Naž Jesusen' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':
—Wzó ža', na' wzé l̲awgak benne' ki.
4 Jesusen' wnnable' benne' ka', na' wnné':
—¿De latje gonžo da' nak chawe' kate' nak ža la'y, o gonžo da' z̲innj? ¿De latje gape chi'ižo yel̲a' nban chegak benách ka', o wžía yi'žon?
Wnníta'gak žize benne' ka'.
5 Naž Jesusen', l̲o yel̲a' z̲ža'a chie', bwie' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' gok nyache' laže'e dan' nak zide yichj l̲áz̲do'gake'. Naž gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':
—Bl̲i no'o.
Bennen' bl̲i ne'e, na' l̲a' beyakten cháwe'do'.
6 Naž bežojgak benne' yodo' fariseo ka', na' l̲a' béntegake' tz̲en diža' l̲en benne' ka' žónl̲engake' Herodes tz̲en nich gak yesbágagake' Jesusen' z̲ia, na' gótgake' L̲e'.

Z̲dobgak benne' zan žoa'a nisdo'

7 Bezá' Jesusen' ga na' tzen len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bžine' žoa'a nisdo', na' benne' zan jáklene' Le', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea.
8 Lezka' bžingak benne' zan gan zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje' Jerusalén, na' gan nbab Idumea, na' gan nbab yecheláal yego Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Ki béngake' dan' béngekle' kan zej nak da' zen ka' da' žon Jesusen'.
9 Che len Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wkwéztezegake' to barkw gan gak kwene', nich bi wchigak benne' zan ka' Le'.
10 Ka' goken dan' ba beyone' benne' zan, benne' yižwé' ka', na' wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe' nich kángake' Le'.
11 Kate' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka' blé'egeklen Jesusen', btínnegaken benne' ka' xni'a Jesusen', na' wžéžeya'agaken, na' wnnágaken:
—Nako' Le' Zi'n Dios.
12 Jesusen' bchi'le' be' xiwe' ka', nich bi wzéngeklen benách ka' No nake' Le'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

13 Naž wžén Jesusen' to law ya'ado', gan bliže' benne' ka' žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot kwite'.
14 Wžé Jesusen' chežinno benne' ki, nich gónlengake' Le' tzen, na' nich sele'e légake' chejzéngekle' benách ka' xtiže'e.
15 Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka', na' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.
16 Ki lágake':
Smon, (bzoa Jesusen' yetó le', Bedw),
17 Jakob,
Zwa, (benne' biche' Jakob, na' zej nake' zi'n Sebedeo. Chope' ki, Jesusen' bezóe' yetó lágake', Boanerjes, da' zejlasen len diža' xiža': Benne' wale ka' ka wzió'),
18 Ndres,
Lip,
Bartol,
Matío,
Mas,
Jakob, (zi'n Alfeo),
Tadeo,
Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),
19 Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Znnágake' da' xiwe' žónlenen Jesús tzen
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)

Wdé na' bežín Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen to yo'o.
20 Da' yoble bdobgak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' len benne' chie' ka'.
21 Kate' béngekle benne' bíche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžíngake' ga na' nich yeché'gake' Le', na' wnnágake': "Žak yal yichje'."
22 Lezka' benne' yodo' wsedle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':
—Belzebú, xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen, na' len yela' wnná bia' chen žebeje' be' xiwe' ka'.

23 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' yodo' wsedle ka', na' bsaka' l̲ebe', na' wnné':
—¿Yebéj da' x̲iwe' l̲a' kwinzen?
24 Cha' benne' ka' nníta'gake' to yež l̲a'a lázgake', na' cha' tíl̲-l̲engake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'.
25 L̲ezka' cha' benne' ka' nníta'gake' to yo'o l̲a'a lázgake', na' cha' tíl̲-l̲engake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'.
26 Che l̲en, cha' da' x̲iwe' tíl̲-l̲enen lježen ka', na' cha' l̲a'a lázgaken, bi gak dia' yel̲a' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.
27 'Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' wal̲e, nich kweje' yel̲a' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' wal̲en' zga'ale, na' naž sake'e kweje' da' de liž bennen'.
28 'Da' li žapa' l̲e'e: gak yenít l̲aw Dios benách ka' che yógo'te dol̲a' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' x̲iwe' da' z̲nnágake',
29 san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít l̲aw Dios bennen'. To chi'ize nbage'e z̲ia.
30 Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': "Da' x̲iwe' žónl̲enen L̲e' tz̲en."

No benne' nake' x̲na' Jesús, na' benne' biche'e (Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

31 Naž benne' biche' Jesusen' ka' l̲en x̲ne'e bžíngake' gan zoe'. Wnníta'gake' l̲a' l̲í'ale, na' bsél̲a'gake' to benne' chejl̲iže' Jesusen'.
32 To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' L̲e', na' wnné':
—Benne' bicho'o ka' l̲en x̲no'o, nníta'gake' l̲a' l̲í'ale, na' žl̲ižgake' Le'.
33 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—¿Nnézlele no benne' nake' x̲na'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?
34 Naž bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':
—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka x̲na'a, na' benne' bicha'a ka'.
35 No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka benne' bicha'a, na' ka no'le zana', na' l̲ezka' ka x̲na'a.

4

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak che benne' žaz (Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

1 Da' yoble wzó l̲aw Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nisdo'. Bdobgak benne' zan gan zoe', na' wžén Jesusen' to l̲o barkw da' žen' l̲o nisen', na' wži'e ga na', na' yógo'te benne' ka' wnníta'gake' l̲o yo žoa'a nisen'.
2 Jesusen' bsedle' l̲égake' da' zan, da' bsaka' l̲ebe'. Kate' ne žsedle' l̲égake', wnné':
3 —Le wzé nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' bínnedo' ka'.
4 Kate' ne zjeze', bé x̲jwgak bal̲e bínnedo' ka' to l̲o nez las. Bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.
5 Yebal̲e bínnedo' ka' bé x̲jwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bl̲a'gak bínnedo' ka' dan' de láte'ze yo ga na'.
6 Naž kate' bl̲a' wbíž, l̲a' wbížtegaken dan' bi nóngaken lwen gže'.
7 Yebal̲e bínnedo' ka' bé x̲jwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bl̲a'gak bínnedo' ka', l̲ezka' bel̲a'gak lba yeche' ka', na' bdóbgaken da' ka' goze', na' da' ka' bi be bnéz̲jwgaken.
8 Yebal̲e bínnedo' ka' bé x̲jwgaken gan nak yo bebe, na' bl̲á'gaken, na' gól-l̲e'egaken. Bnéz̲jwl̲e'egak da' ka' goze'. To yag da' goze' bnez̲jwn yechí žoa

bínnedo' ka'. Yetón bnezjwn yechonnlalj bínnedo' ka', na' yetón bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.
9 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Zloe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)

10 Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' bžíngake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgekle' Le' biz žsedle dan' bsaka' lebe'.
11 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan znna bi'e, san benne' ka', benne' bi žónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljlengaka'-ne' da' žsaka' leba'.
12 Ki žona' dan' žak kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Wíagake', san bi lé'egekle'.
Wzé nággake', san bi chejní'igekle',
na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít lawa' chégake'
dola' da' zej nbage'e.

Zloe'el Jesús da' žsedle dan' bsaka' lebe'
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

13 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—¿Bi žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'?
14 Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'.
15 Zej nak bale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken to lo nez. Želyenle' xtiža' Dios, san kate' želyenlen', la' za'te da' xiwe', na' zka'n dižan' da' béngekle'.
16 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken gan že' yej. Želyenle' dižan', na' len yela' žebél chégake' želzi'en.
17 San bi žazen lo yichj lázdo'gake', na' to chí'ido'ze zzí'gaken'. Kate' bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' zbia laže'e légake' dan' zze nággaken', la' žsan láže'tegaken'.
18 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken gan žegolgak lba yeche' ka'. Želyenle' dižan',
19 san že' láže'gake' da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len légake' dan' zej nži'ile' yela' wnni'a, na' zdan láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo yichj lázdo'gake', na' znitle dižan', na' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'.
20 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo bebe. Želyenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken', na' žonen žin lo yichj lázdo'gake'. Zej nak bale benne' ki ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechí žoan. Zej nake' yebale' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechónnlaljen, na' zej nak yebale' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yetó gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on baní'
(Lk. 8:16-18)

21 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Kate' zwála'žo yi', ¿zdóse'žon to kak, o zgo'ožon zane gan žáta'žo? Bi žonžo ki, san zzoažon ža'le gan ko'on baní'.
22 Yógo'te da' zej ngachen' yelá' láwgaken, na' yógo'te da' žákgaken gan nak chol žójgaken lo baní'.

23 No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.
24 Lezka' gože' légake':
—Le we' laže' che da' žénlele. Kan nak da' zžíxele, tlebe wžíx Dios chele, na' wnezjwe' yelate' chele.
25 No benne' nzi'e xtiže'e, we'e yelate' chie', san no benne' bi nzi'e xtiže'e, da' láte'do'ze da' benle', yegá'n.

Žsaka' lebe Jesús kan zgole yele zoa' stribe

26 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga naken kan žak kate' to benne' žaze' zoa' stribe lo yežlyó chie'.
27 Yele ztase', na' žeyase' kate' za' ža'ní'. Zla' yag zoa' striben', na' zgolen, san le' bi nnezle' nakx žak zgolen.
28 La' yežlyón' žzenen da' nazen lo yežlyón'. Zga'ale za' xyazen, naž za' bisto chen, na' te na' kwia zoa' stribe wale lo bisto chen.
29 Kate' ba nale zoa' striben', la' chejtie' chejchoge' bizton' dan' ba bžin ža si'e zoa' striben'.

Žsaka' lebe Jesús kan žak che bínnedo' mostasa (Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

30 Lezka' wnná Jesusen':
—¿Biz nnia' kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga? ¿Biz wsaka' leba' kan žaken?
31 Žaken kan žak che to bínnedo' mostasa. Kate' žazen lo yo naken to bínnedo' da' nakžen kwíde'do' ka yógo'te bínnedo' ka' žé'gaken lo yo,
32 san kate' ba nazen, zlan', na' žzéntežen ka yógo'te yixe' kwan da' žé'gaken yežlyó. Kan žon yana' ni'a nen', gak žingak byínnedo' ka', na' wžíagakba' xó'ngakba' lo zol chen.

Ka zkonle žin Jesús da' žsaka' lebe' (Mt. 13:34-35)

33 Ka' goken, Jesusen' bsedle' légake', na' da' zanže da' bsaka' lebe' kan gok chejní'igekle'.
34 Yógo'te da' bcháljlene' benne' ka', bzaka' leben', na' yógo'te da' ki bzejni'ile' légakze benne' wsedle chie' ka'.

Jesús zzoa žie' to be' wale (Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

35 La' ža na'ze, kate' za' žale, Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Le cho'o, težo yechelá'a nisdo' nga.
36 Naž bkwásgake' gan nníta'gak benne' zan ka', na' bsá'gake' barkwn' gan ba že' Jesusen'. Lezka' wnníta'gak yebale barkw ka' ga na', da' ka' zjáklenen légake'.
37 Wzó law žak to be' wale lo nisen', na' wdá'a nis lo barkwn'. Ka' goken, zej zcha' nis lo barkwn'.
38 Jesusen' die' ztase' lo xkogwe' gan nak ža'le lo barkwn', na' besbángake' Le', na' belyi'e Le':
—Benne' wsedle. ¿Bi žeklo' cheto'? Gatkzto' zan nis nga.
39 Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' žaken, na' wnné':
—Wzóa ži.
Lezka' gože' nisen', na' wnné':
—Žize wzóa.

Wzóa žį ben' goken, na' wžé' žį nisdon'.
40 Naž Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—¿Biz chen' zžébele ki? ¿Bi na' chejle'le che Dios?
41 Ne zžébegake', belyi'e ljéžgake' toe' yetóe':
—¿Bizkze nak benne' ni? Be' žaken, na' nisdo' žóngaken kan znna xtiže'e.

5

Benne' Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

1 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nisdo' gan nbab che yež Gadara.
2 Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', la' bžinte to benne' lawe' Le', benne' bžoje' to lo bloj gan zej ngache' benne' gat ka', na' yoe'e be' xiwe'.
3 Benne' ni zzoe' gan zej ngache' benne' gat ka'. Bi gok nitó benne' wcheje' le', kege len do ya.
4 Zan chi'i bzóagake' bayw ya yen ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' le' do ya ka'. Ble'e do ya ka', na' bzozje' bayw ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e le'.
5 Zdáteze' zbéžeyi'e dot ža dot yele gan zej ngache' benne' gat ka', na' gan nak law ya'ado' ka', na' žon we' kwine' lo yej ka' zej žen' ga na'.
6 Kate' ble'ele' za' Jesusen' zí'to'le, taría taría wyeje' gan ze'e, na' bzoa zibe' lawe'.
7 Wnníe' zižje, na' gože' Jesusen':
—¿Biz nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Ni'a che Xanžo Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o neda'.
8 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen':
—Le', be' xiwe', bežój lo bennen'.
9 Jesusen' wnnablen', na' wnné':
—¿Bi lio'?
Beží'i be' xiwen', na' gožen Le':
—Da' Zan lia' dan' nakto' be' zan.
10 Wnné yachen' law Jesusen' nich bi sele'e be' xiwe' ka' zi'to' lo yežlyón'.
11 Zej nnita' koch zan law ya'ado' na'ze, želdaba' žáwgakba' ga na'.
12 Be' xiwe' ka' wnné yáche'gaken law Jesusen', na' wnnágaken:
—Bsela' neto' gan zej nnita' koch zan ka'. Benn neto' latje chejžó'ogakto'-ba'.
13 Jesusen' la' be'tie' légaken latje, na' bežojgak be' xiwe' ka', na' bejžó'ogaken koch zan ka', na' bxíte'gak koch ka', na' bejbíxjgakba' gan nak žoa'a ya'a, na' bejcházgakba' lo nisdo', gan wyépegakba' nis, na' gótgakba'. Gókgakba' ka chop milba'.
14 Naž bzonnjgak benne' ka' žape chí'igake' koch ka', na' bejzéngekle' benne' yež ka', na' lezka' benách ka' nníta'gake' yixen'. Bžojgak benne' yež ka', nich chejwíagake' bizen' goken ga na'.
15 Kate' bžíngake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka'. Že' bennen' ga na', na' nakwe' laže', na' zoe' cháwe'do', na' bžébegak benne' ka'.
16 Ki goken dan' benne' ka', benne' blé'egekle' da' ben Jesusen' bzéngekle' benne' ka' bžójgake' lo yež kan goken che bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', na' lezka' kan gok chegak koch ka'.
17 Naž wzó lawgak benne' ka' žáta'yoegekle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégake'.

18 Kate' bebén Jesusen' l̲o barkw, bennen' zga'ale yoe'e be' x̲iwe' ka',
góta'yoele' Jesusen' we'e l̲e' latje chéj̲lene' L̲e' tz̲en.
19 Jesusen' bi bi'e l̲e' latje, san gože' l̲e':
—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka' da' z̲en da' bena' chio' neda', naka' X̲ano', na'
ka beyache' l̲áže'la' le'.
20 Beyéj bennen', na' wzíe' diža' l̲o yež Dekápolis ka' kan nak da' z̲en da' ben
Jesusen' chie', na' bebán l̲áže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' yež ka'.

X̲kwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' z̲a Jesús
(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

21 Kate' bežín Jesusen' yechel̲á'a nisdon', naž bedobgak benne' zan gan zoe'
žoa'a nisdon'.
22 L̲ezka' to benne' lie' Jairo, benne' blo che yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka'
nich yéngekle' x̲tiža' Dios, bl̲e'e gan zoa Jesusen'. Katen' bl̲e'ele' L̲e', bzoa z̲ibe'
l̲awe'.
23 Góta'yoele' L̲e', na' wnné':
—Za' gat x̲kwide' no'le chia'. Da, x̲oa no'o l̲ebe' nich yeyakbe', na' bi gatbe'.
24 Jesusen' wyéjlene' l̲e', na' benne' zan zjákl̲ene' Jesusen', na' z̲chígake' L̲e'.
25 L̲ezka' zoa to no'le ga na', ba zej chežinno yiz de'e yižwé'. Bi žebíž žen chie'
che we' chégakkze no'le ka'.
26 Ba wz̲áka'l̲i'e l̲o na'gak benne' zan, benne' ka' žeyóngake' benách ka'.
Dáche'ze ba btie' dot da' wdape', na' bi be gókl̲enen l̲e', san žyál̲a'žen chie'.
27 Kate' benle' z̲chal̲jgak benách ka' kan nak che Jesusen', wdíe' ládjwle
benne' zan ka', na' bžine' zaka' x̲kože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'.
28 Ki bene' dan' wnné': “Cha' kanza' z̲e', yeyaka'.”
29 L̲a' bebižte žen chie', na' gókbe'ele' ba beyake' che da' goken chie'.
30 L̲a' gókbe'etel Jesusen' ben žin yel̲a' wak chie', na' beyechje'. Bwie' benne'
zan ka', na' wnné':
—¿Noz̲ benne' wdane' neda'?
31 Naž benne' ka' zej nake' toze l̲en L̲e' gózgake' L̲e', na' wnnágake':
—Z̲lé'ekzelo' benne' zan ki z̲chígake' Le', na' z̲nno': “¿Noz̲ benne' wdane'
neda'?”
32 Naž bwia Jesusen' dot kwite' nich l̲e'ele' bennen' wdane' L̲e'.
33 Naž no'len' wbige'e l̲awe'. Z̲žebe', na' žzize', dan' nnezle' dan' goken chie'.
Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' gože' L̲e' dot dan' goken.
34 Naž Jesusen' gože' l̲e':
—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejl̲i'o chia'. Binlo beyéj ližo'. To chi'ize beyako'
che dan' goken chio'.
35 Kate' ne z̲chal̲j Jesusen' da' ki, benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon' che yo'o
gan želyenle' x̲tiža' Dios, bžíngake' ga na', na' belyi'e bennen':
—Ba got x̲kwide' no'le chio'. Biž wpižjo' benne' wsedle.
36 Bi be' l̲aže' Jesusen' dan' wnnágake', san gože' benne' blon', na' wnné':
—Bi žebo'. Bejl̲e'ze che Dios.
37 Jesusen' bi bnez̲jwe' yezika' benne' ka' latje chjákl̲ene' L̲e', san l̲égakze
Bedw, na' Jakob, na' Z̲wa, benne' biche' Jakoben'.
38 Katen' bžine' liž benne' blon' che yo'o gan želyenle' x̲tiža' Dios, bl̲e'ele' žak
žax̲to', na' zej nnita' benne' ka' z̲bežegake' ga na', na' l̲ezka' benne' ka' z̲bežе
nyáche'gake'.
39 Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' žonle žax̲to', na' z̲bežele ki? Bi nat x̲kwide' no'len'. Z̲tászebe'.

40 Naž ben dítjgekle' Jesusen', san L̲e' bebeje' yógo'te benne' ka' na'le. Bchi'e x̲a x̲na' x̲kwide' no'len', na' l̲ezka' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' wyoé'e gan debe'.
41 Bex̲we' na' x̲kwide' no'len', na' gože'-be':
—Talita, kumi.
Diža' hebreo ni z̲nnan l̲en diža' x̲iža': "X̲kwide' no'le, wyase."
42 L̲a' wyaste x̲kwide' no'len', na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno yiz. Bebán l̲áže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na'.
43 Naž Jesusen' bchi'le' l̲égake' bi wzéngekle' nitó benne' dan' goken. Na' gože' l̲égake':
—Le gonn da' gaw x̲kwide' no'le ni.

6

*Žežín Jesús yež Nasaret, yež*en' *naken laže*'
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

1 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' bežine' laže', na' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en wzá'l̲engake' L̲e' tz̲en.
2 Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', wzó l̲aw Jesusen' žsedle' benne' ka' gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios. Wnníta'gak benne' zan ga na', benne' ka' želyenle' chie'. Bebángekle', na' wnnágake':
—¿Gaz̲ bsedle bennen' da' ki? ¿Biz̲ yel̲a' žejní'il na' da' nape'? ¿Nakx̲ žone' da' ka' zej nak bian', da' ka' zá'gaken zaka' ya'abá che Dios?
3 Benne' ni nake' benne' z̲konle' žin blag ka', z̲i'n Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. L̲ezka' no'le zane' ka' nníta'l̲engake' žo'o nga.
Che l̲en bzóagake' L̲e' chel̲a'ale.
4 Naž Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
—Gáte'teze žápegake' ba la'ne to benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios, san benne' wláž chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' l̲e' ba la'ne.
5 Che l̲en Jesusen' bi gok gone' nitó yel̲a' wak z̲en ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bx̲oa ne'e l̲égake'.
6 Bebán l̲aže'l Jesusen' dan' bi žejl̲é'gake' chie'. Wdé na' wdíe' yeždo' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsedle' benne' ka' ga na'.

Žsel̲a' *Jesús benne' chie' ka' nich chejzégake*' *x̲tiže'e*
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

7 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' chežinno ka', benne' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' wzó l̲awe' žsel̲e'e l̲égake' chope chópegake'. Bdie' l̲o ná'gake' yel̲a' wnná bia' kwéjgake' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách ka'.
8 Bchi'le' l̲égake' bi be wá'gake' l̲o nez, kege yix̲jw, na' kege yet, na' kege mežw bi kó'ogake' l̲o bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'.
9 Žal̲a' chjwá'gake' z̲élgake', san kege yetó laže' da' x̲oan yéngake'.
10 L̲ezka' gože' l̲égake':
—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele yežen'.
11 Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' l̲e'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' x̲tíža'le, le yežój ga na', na' le wchínnj bix̲te yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e z̲ia. Da' li žapa' l̲e'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che yežen' ka sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

12 Naž bžojgak benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' bejzéngekle' benách ka' žal̲a' yeyát l̲áže'gake'.
13 L̲ezka' bebéjgake' be' x̲iwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set l̲awgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyákgake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

14 Benle Herodes, benne' z̲nna bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' z̲ze diža' gáte'teze che yel̲a' wak chie'. Bal̲e benne' ka' z̲nnágake':
—Nake' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' l̲o yel̲a' got. Che l̲en nape' yel̲a' wak žone' da' ki.
15 Yebal̲e benne' ka' z̲nnágake':
—Nake' Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te.
Yebal̲e' z̲nnágake':
—Nake' to benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios kan gokgak benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te, benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wlaze' L̲e'.
16 Kate' benle Herodes da' ki, wnné':
—Nake' Z̲wa, bennen' bžix̲a' yene'. Ba bebane' l̲o yel̲a' got.
17 Ki wnná Herodes na' dan' l̲ekze' bsel̲e'e benne' ka' yjéx̲jwgake' Z̲wan', na' bchéjgake' l̲e' l̲en do ya l̲o yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' zža' Herodías Z̲wan'. Herodías na' nake' no'len' goke' z̲o'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwase' Herodías na', na' bchag ná'l̲ene' l̲e'.
18 Z̲wan' gože' Herodes na':
—Bi žal̲a' sóal̲eno' z̲o'le benne' bicho'o.
19 Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Z̲wan' nich gote' l̲e', che l̲en gónele' gata' latje chie', san bi be wz̲áka'le',
20 dan' Herodes na' zžebe' Z̲wan', dan' nnézkzele' nak Z̲wan' chawe', na' la'y. Che l̲en wdape chi'e l̲e', na' bze nage' chie' dot l̲aže'e l̲a'kze dan' wnná Z̲wan' benen ga wžé' zedle Herodes na'.
21 Naž bžin to ža wz̲áka'le Herodías na', da' naken ža žon lni Herodes na' che ža wye'ele' yiz. Bsí'ni'e da' ye'j gawgak benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' l̲o wlaze' l̲e', na' benne' ka' z̲ché'gake' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' l̲ezka' benne' ka' zej nake' blo gan nbab Galilea.
22 Wyáz x̲kwide' no'le che Herodías na' gan že'j žáwgake', na' bya'abe' l̲áwgake'. Wyáz l̲aže' Herodes na' kan žonbe', na' l̲ezka' wyáz l̲áže'gak benne' ka' že'j žáwl̲engake' l̲e' tz̲en. Naž Herodes na' gože' x̲kwide' no'len', na' wnné':
—Wnnáb bi da' žénelo' wnez̲jwa' chio', na' gonan'.
23 Ben choche' x̲tiže'e, na' gože'-be':
—Ni'a che X̲anžo Dios wnez̲jwa' chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na' zejte gachje gan z̲nna bi'a.
24 Naž bežojbe', na' gožbe' x̲na'be':
—¿Biz̲ nnaba'?
L̲e' gože'-be':
—Yichj Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nnabo'.
25 L̲a' beyáztebe' gan zoa Herodes na', na' gožbe'-ne':
—Žénela' wx̲ó' chia' na'a l̲o ye'n z̲en yichj Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis.
26 Gok nyache' l̲aže' Herodes na', san dan' ben choche' x̲tiže'e ni'a che Dios, na' dan' béngekle benne' ka' žáwl̲engake' l̲e' tz̲en dan' wnné', na' bi gónele' yinnj x̲tiže'e da' bchebe l̲aže'e chebe'.

27 Naž Herodes na' la' bséla'tie' to benne' žeje' lo wdile, benne' zoe' žape chi'e ga na', na' gože' le' chejxi'e yichj Zwan'.
28 Bennen' žeje' lo wdile wyeje' liž ya, na' bejžixe' yen Zwan', na' bechi'e yichje', dan' bxoe' to lo ye'n zen. Wdíen' lo na' xkwide' no'len', na' lebe' bnézjwben' che xna'be'.
29 Kate' benne' ka' zej nake' Zwan' toze béngekle' dan' goken, bžíngake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka gayo' mile'
(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Wdé na' bela'gak benne' wbás ka' che Jesusen' gan zoe', na' bzéngekle' Le' yógo'te da' béngake', na' da' ka' bsédgekle' benách ka'.
31 Benne' zan, benne' ka' zá'gake', na' benne' ka' zjake', wnníta'gake' ga na'. Ka' goken na' zejte biž de latje bi da' gaw Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Che len Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le cho'o. Chejžo žo'oze gan nak latje dach, na' yezí' láže'žo to chi'i.
32 Naž jake' légakze' to lo barkw, na' bžíngake' to latje dach.
33 Blé'egekle benne' zan ka' zjake' ga na', na' gókbe'egekle' žezá'a Jesusen'. Che len benne' yógo'te yež ka' wzá' ní'agake', na' taríaze jake' ga na'. Bžíngake' ga na' zgá'alegake' ka Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen.
34 Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', ble'ele' benne' zan ka', na' beyache' láže'le' légake' dan' zej nake' ka zíla'do' ka' bi zoa benne' žape chi'e légakba'. Wzó lawe' žsedle' légake' da' zan.
35 Kate' za' žale ža na', benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen bžíngake' gan zoe', na' belyi'e Le':
—Za' žale, na' latje dach naken nga.
36 Besela' benne' zan ki, nich chjake' yo'odo' ka', na' yeždo' ka' zej žen' gawze nga, nich chjé'wgake' yet, dan' bi be de nga da' gáwgake'.
37 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Le wnezjw le'ekze da' gáwgake'.
Naž belyi'e Le':
—Chela' napto' lázjwto' che xono' byo' wen žin, wak chjé'wto' yet xtil, na' wnézjwto' dan' gáwgake'.
38 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Bal yet xtil de chele? Le chejwía.
Kate' ba nnézgekle', belyi'e Le':
—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.
39 Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'.
40 Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'.
41 Naž bexw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' chope bel ka'. Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' chegak benne' zan ka'. Lezka' wdise' da' chope bel ka' chegak yógo'te benne' ka'.
42 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'.
43 Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno xkwite ka'.
44 Benne' ka' bdáwgake' ga na' gókgake' ka gayo' mil benne' byo ka'.

Zda Jesús láwe'le nisdo'
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Ła' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlengake' Łe' tzen ław barkw, nich wnéžwgake' Łe', na' chejtégake' ło nisdon', nich žíngake' ło yež Betsaida, katen' Łe' yesełe'e benne' zan ka' lížgake'.

46 Kate' beyóž besełe'e légake', wyeje' to ław ya'ado', gan bchájlene' Dios.

47 Katen' ba golen, zej barkwn' gachje láwe'le nisdon', na' zoa Jesusen' toze' ło yo bižen'.

48 Jesusen' błe'ele' légake', na' žejxáke'gekle' žsá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdíe'. Wdé gachje yele bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' láwe'le nisdon', na' gónele' teze' gan nníta'gake'.

49 Kate' błé'egekle' Łe' zde' láwe'le nisdon', gókgekle' to bxin nake', na' wžéžeya'agake',

50 dan' yógo'tegake' błé'egekle' Łe', na' bžébegake'. Naž Jesusen' ła' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.

51 Wžén Jesusen' ło barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légake' bebánłe'egekle'.

52 Bi žejní'igekle' da' złoe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj lázdo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' ło yež Jenesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Łe' tzen yechelá'a nisdo', na' bžíngake' gan nbab yež Jenesaret. Bžíga'gake' barkwn' ło yo bižen'.

54 Kate' bežójgake' ło barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na' ła' beyónbia'tegake' Jesusen'.

55 Taríaze jak benne' ka' yógo'te yežđo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó láwgake' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžíngake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'.

56 Gáte'teze gan zde Jesusen', ło yežđo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak ło nez, na' gan nak ławe' ya'a. Góta'yoegekle' Łe' wnezjwe' légake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' ła' beyáktegake' cháwe'do'.

7

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' ław Dios
(Mt. 15:1-20)

1 Naž bałe benne' yodo' fariseo ka' len bałe benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, bdóbgake' gan zoa Jesusen'.

2 Benne' yodo' ki błé'egekle' benne' wsedle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe' ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben kan žónteze žongak benne' yodo' ka'. Che len wnnégake' chégake'.

3 Benne' yodo' fariseo ka', na' yezika' benne' judío ka', žóngake' kan bénteze bengak xa xtó'gake' ka', na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'.

4 Kate' bi da' žjé'wgake' ławe' ya'a, na' žežíngake' lížgake', cha' bi želyibe' da' ka' kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. Da' zanže da' ka' žóngake', da' žónteze žóngake', kan želyibe' ziga' ye'n ka', na' ziga' ya ka', na' da' ka' žáta'gekle'.

5 Che l̲en benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka' wnnábgekle'
Jesusen', na' wnnágake':
—¿Bi žongak benne' wsedle chio' ka' kan bénteze bengak x̲a x̲to'žo ka', san
žáwgake' yet, bi zej nak chawe' ná'gake'?
6 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—L̲e'e, benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Nak da' li dan' bzoj Isaías, bennen'
bchal̲je' l̲o wláz Dios, kan nak chele. Bzoje' da' z̲nnan:
Benách ki, l̲en žoá'agakze' žápegake' x̲tiža'a ba la'ne,
kege dot l̲áže'gake'.
7 Dáche'ze nak kan z̲ka'n z̲éngake' neda'
dan' žsédgekle' da' z̲nnázegak benách ka',
kege da' wnnikza' neda'.
8 Ki naken, dan' z̲zoale chel̲a'ale da' wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le l̲o na'gak
benách ka'.
9 L̲ezka' gože' l̲égake':
—Da' li z̲ka'nle ka'ze dan' wnnakze Dios nich gonle kan zej nak da' ka' žónteze
žonle.
10 Ki wnná Dios l̲o na' Moisés: "Wdape ba la'ne x̲a x̲no'o." L̲ezka' wnné':
"Nóte'teze benne' nne zi'e che x̲a x̲ne'e, le got bennen'."
11 San l̲e'e z̲nnale ki: "Cha' no benne' yi'e x̲e' o x̲ne'e: bi gak bi da' wnez̲jwa'
chele, dan' naken Korbán" (dan' z̲nnan l̲en diža' x̲iža': dan' ba bchebe laza'a
wnez̲jwan' che Dios),
12 naž z̲nnale: "Bi žon byenen bi da' gon bennen' chegak x̲a x̲ne'e."
13 Ki naken, z̲zoale chel̲a'ale x̲tiža' Dios nich gonle dan' žónteze žonle, da' ka'
z̲dele l̲o na'gak z̲i'n z̲a'sóle ka'. Zanže da' ki žonle.
14 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' gože' l̲égake':
—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele, na' le chejni'ilen.
15 Bi be de da' žazen l̲o benne' da' gak gonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios, san
da' žežojen l̲e', da' ni gak gonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.
16 Cha' zoa nagle, na' cha' zénlele, le wzé nag.
17 Kate' Jesusen' bel̲á'al̲ene' benne' zan ka', wyoé'e to yo'o, na' benne' wsedle
chie' ka' wnnábgekle' L̲e' kan nak dan' bsaka' l̲ebe'.
18 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿L̲ezka' žiažje yel̲a' žejní'il chel̲e? ¿Bi žejní'ilele? Yógo'te da' žazen l̲o benne',
bi gak gonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.
19 Ki naken dan' bi žazen l̲o yichj l̲áz̲da'we', san l̲e'ze' žazen, na' žežojen l̲i'e.
Kate' wnná Jesusen' da' ni, bl̲oe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te da' že'j žawžo.
20 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Da' žežojen l̲o benne' žonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.
21 Ki naken, dan' l̲o yichj l̲áz̲do'gak benne' ka' želžój da' kegle ka' da' z̲za'
l̲áže'gake'. Che l̲en:
Žóngake' dol̲a' ka' da' zej naken sban.
Z̲bángake', na' žótgake' benách ka'.
22 Žóngake' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'.
Z̲ze l̲áže'gake' da' de che ljéžgake' ka'.
Žóngake' da' kegle ka', na' žon l̲áže'gake'.
Z̲gé'egekle' ljéžgake' ka', na' z̲nnégake' chégake'.
Z̲ka'n z̲en kwíngake', na' žon yál̲zegake'.

23 Yógo'te da' kegle ki želžojen l̲o yichj l̲ázdo'w no benne', na' žóngaken ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.

To no'le zi'to' žejl̲i'e che Jesús
(Mt. 15:21-28)

24 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'o ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'.
25 To no'le, zoa to x̲kwide' no'le chie', na' yo'obe' be' x̲iwe', benle' ba bl̲a' Jesusen' ga na', na' l̲a' wyejtie' gan zoe', na' bzoa z̲ibe' l̲awe' L̲e'.
26 No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe' benách Sirofenisia ka'. Góta'yoele' Jesusen' yebeje' be' x̲iwen' yo'o x̲kwide' no'le chien'.
27 Naž Jesusen' gože' l̲e', na' wnné':

—Benn latje yéljegekle zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka z̲i'n x̲an yo'o, dan' bi naken chawe' yeka'žo yet chegak x̲kwide' ka', na' cho'nžon l̲awgak béko'do' ka'.

28 Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':

—O', X̲an, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' z̲anle gan žáwgakbe', žáwgakba' da' bižjw ka' da' žéx̲jwgaken z̲anle gan žáwgakbe'.

29 Naž Jesusen' gože' l̲e', na' wnné':

—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' x̲iwen' wyó'o x̲kwide' no'le chion'.

30 Kate' no'len' bežine' liže', bl̲e'ele' x̲kwide' no'le chien', debe' l̲o da'a, na' ba bežój be' x̲iwen' wyo'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

31 Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea.
32 Benne' ka' nníta'gake' ga na' bedjwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yoegekle' L̲e' x̲oa ne'e l̲e'.
33 Naž Jesusen' bebeje' bennen' chel̲a'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e x̲ben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e z̲éne'do', na' wdane' lože'e.
34 Naž bwie' ya'abale, na' bka'l̲e'e chi'e, na' wnné':

—Efata.

Diža' hebreo ni z̲nnan l̲en diža' x̲iža': "Beyaljw."

35 L̲a' beyáljwte nage', na' l̲a' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo.
36 Naž Jesusen' gože' l̲égake' bi wzéngeklen' nitó benne', san kan bchí'ižele' l̲égake', bzéžegake' diža' che dan' žone'.
37 Bebán l̲áže'gake', na' wnnágake':

—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngekle benne' ka' gókgake' kwežw, na' žechal̲jgak benne' ka' bi gok nnégake'.

8

Jesús z̲wawe' benne' zanže ka tape mile'
(Mt. 15:32-39)

1 Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáwgake', Jesusen' bl̲iže' benne' wsedle chie' ka', na' bchál̲jl̲ene' l̲égake'.
2 Gože' l̲égake':

—Žeyache' l̲áže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'l̲engake' neda' nga, na' bi be de da' gáwgake'.

3 Cha' yesela'a légake' lížgake' želdonze' ka', yedó láže'gake' lo nez, dan' za'gak bale' zi'to'.
4 Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' belyi'e Le':
—¿Biz wawžo benne' zanle'e ki ga ni nak latje dach?
5 Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Bal yet xtil de chele?
Belyi'e Le':
—Gážeze.
6 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. Bexwe' gaže yet xtil ka', na' gože' Dios: "Žóxkeno'". Naž bzozjen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'.
7 Lezka' gota' chégake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: "Žóxkeno'" na' gože' légake' chísgake'-ba' lawgak benne' zan ka'.
8 Bdawgak yógo'te benne' ka', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwite ka'.
9 Benne' ka' bdáwgake' zej nyángake' ka tape mile'. Wdé na' Jesusen' besele'e légake' lížgake',
10 na' bejžene' lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' gan nbab yež Dalmanuta.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' Le'
(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

11 Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó láwgake' zdil díža'gake' len Le'. Gónegekle' wžíxgake' Jesusen'. Che len wnnábgekle' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.
12 Bka'le'e chi'i Jesusen', na' wnné':
—Želnnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa' le'e, bi lé'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.
13 Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bejžene' law barkw, na' wyeje' yechelá'a nisdo'.

Da' žsédgekle benne' yodo' ka' naken ka kwa zichj che yet xtil
(Mt. 16:5-12)

14 Gol láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáwgake', na' toze yet xtil den lo barkwn'.
15 Naž bchi'le Jesusen' légake', na' wnné':
—Le wia binlo. Le gape chi'i kwinle nich bi si'le da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' che Herodes.
16 Wzó lawgak benne' wsedle chie' ka' zcháljlengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—Znne' ki dan' bi de yet xtil da' gawžo.
17 Žákbe'ele Jesusen' dan' znnágake', na' gože' légake':
—¿Biz chen' znnale naken dan' bi de yet xtil da' gawžo? ¿Bi žejní'ilele, na' bi žákbe'elele? ¿Nak zide yichj lázdo'le?
18 ¿Žia yej lawle san bi zlé'elele, na' žia yid nagle san bi žénlele? ¿Bi žejsá' láže'le?
19 Katen' bzozja' gayo' yet xtil ka', da' ka' bdawgak gayo' mil benne' ka', ¿bal xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?
Wnnágake':
—Chežinno.

20 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Katen' bzozja' gaže yet xtil ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ¿baḻ xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?
Wnnágake':
—Gaže.
21 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—¿Bi žejní'ilele na'a, bchaḻja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' ḻo choḻe, benne' yež Betsaida

22 Kate' bžin Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tzen ḻo yež Betsaida, bḻa'gak baḻe benne' gan zoe', nwá'gake' to benne' ḻo choḻe ga na', na' góta'yoegekle' Ḻe' kane' bennen'.
23 Jesusen' bexwe' na' benne' ḻo choḻen', na' bchi'e ḻe' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' zene' yej ḻawe', na' bxoa ne'e ḻe'. Naž wnnable' ḻe', na' wnné':
—¿Zḻe'elo' late'?
24 Bennen' goke' ḻo choḻe bwie', na' wnné':
—Zḻe'ela' benách ka', na' znná'gake' ka yag ka', san želdá benne' ka'.
25 Da' yoble Jesusen' bxoa ne'e yej ḻawe', na' bwia bennen' goke' ḻo choḻe, na' ba beyakte cháwe'do' yej ḻawe'. Na'a zḻe'ele' binlo yógo'te.
26 Naž Jesusen' beseḻe'e ḻe' liže', na' wnné':
—Bi chejo' ḻawe' yež, na' bi wzenlo' no benne' ḻo yežen' dan' bena'.

Bedw znne' Jesús nake' Benne' Cristo (Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

27 Wdé na' bezá' Jesusen' ḻen benne' wsedle chie' ka' ga na', na' wdégake' yeždo' ka' zej nbaben yež Sesarea, gan znna bia' Filipo. Kate' ne yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿No benne' znnagak benách ka' naka' neda'?
28 Bechébegake', na' wnnágake':
—Znnagak baḻe benne' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Znnágake' yebaḻe' nako' Lías, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te. Znnágake' yebaḻe' nako' yetó benne' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te.
29 Naž Jesusen' wnnable' ḻégake', na' wnné':
—¿Chize ḻe'e, no benne' znnale naka' neda'?
Bechebe Bedw, na' wnné':
—Le' nako' Benne' Criston', bennen' bchebe ḻaže' Dios seḻe'e nga.
30 Naž Jesusen' bchi'le ḻégake' bi wzéngekle' nitó benne' no nake'.

Jesús zchaḻje' kan za' gótgake' Ḻe' (Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

31 Naž wzó ḻaw Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tzen, na' wnné':
—Žon byenen sáka'ḻi'a neda', Benne' Golje' Benách. Benne' gole ka', na' bxoz wnná bia' ka' ḻen benne' yodo' wsedle ka' wzóagake' neda' cheḻa'ale. Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža yebana'.
32 Kwáselo bchájḻene' ḻégake'. Naž Bedw bchi'e Jesusen' cheḻa'ale, na' wzó ḻawe' zdiḻe' Ḻe'.
33 Byechj Jesusen', na' bwie' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' bdiḻe' Bedon', na' wnné':
—Bkwas kwita' nga. Nako' ka da' xiwe'. Da' zza' ḻažo'o bi naken che Dios, san kan zza' ḻáže'gak benách ka' naken.

34 Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka' len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':
—Cha' žénele no benne' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale da' žénekzele', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze chie' nich chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak gónlene' neda' tzen.
35 No benne' že' laže'e yela' nban chie', wniten', san bennen' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe' chian', gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.
36 ¿Biz da' chawe' gata' che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' že' yežlyó nga, san wnít kwine'?
37 Bi be gak wnezjw to benne' nich yeslá kwine'.
38 Cha' no benne' žedoe'ele' chia' neda', na' che xtiža'a lawgak benách ki, benne' ka' zbej yíchjgake' Dios, na' žóngake' dola', lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' che bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' gónlengak wbás che ya'abá ka' neda' tzen.

9

1 Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne' ka' nga, benne' bi gátgake' kate' lé'ežegekle' ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga, na' la' law yela' wnná bia' zen chie'.

Zcha' kan znna' law Jesús
(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

2 Kate' ba wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' légakze' jake' to law ya'a sibe, gan bcha' kan znna' law Jesusen' lawgak yonne' ka'.
3 Wyép yes baní' laže' da' nakw Jesusen', na' goken chíchele'e. Zíla'do'ze goken, na' no benne' žibe' laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže' zíla'do'ze kan gok zen'.
4 Bla' lawgak Lías, na' Moisés gan nníta'gake', zcháljlengake' Jesusen'.
5 Naž Bedon' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Gona' chonne yo'o laga' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.
6 Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle' dan' znne'. Ka' goken dan' zžébegak benne' wsedle ka' che Jesusen'.
7 Naž wžé' to bejw da' wló'on zol légake', na' benle chi'i to benne' zchalje' lo bejw na', na' wnné':
—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag chie'.
8 La' bwíategake' san biž no benne' blé'egekle'. Toze Jesusen' zóalene' légake'.
9 Kate' ne yó'ogake' nez, žétjgake' law ya'a siben', Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngekle' no benne' kan gok dan' blé'egeklen', kate' yebanže' Le', Benne' Golje' Benách, lo yela' got.
10 Che len bzoa chóchzegake' dan' wnné' lo yichj lázdo'gake', na' la' légakze' belnnable' ljéžgake' biz zejlás dan' wnné' kate' wnné' yebane' lo yela' got.
11 Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byenen la' Lías zga'ale' kate' la' Benne' Criston'?
12 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' li la' Líasen' zga'ale', na' yecá'n chawe'e yógo'te kan žala' gákgaken. Na'a, ¿biz chen' nyejw le'e yiche la'y da' znna žon byenen Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' wzoagak benách ka' Le' chela'ale?

13 Žapa' le'e: ba bla' Líasen', na' béngake' chie' kan gónegekle', kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie'.

Jesús žeyone' to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'
(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežín Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le' tzen gan zej nnita' yezíka'gak benne' wsedle chie' ka', blé'egekle' zej nnita' benne' zan ga na', na' benne' yodo' wsedle ka' želdíl diže'e len benne' wsedle chie' ka'.

15 Kate' benne' zan ka' blé'egekle' Jesusen', bebángekle', na' taríaze wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake' Le': "Padiox."

16 Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Biz dan' zdíl-lenle légake'?

17 Bechebe to benne' zoe' ladjw benne' zan ka', na' wnné':

—Benne' wsedle, bedjwá'a xkwide' byodo' chia' chio' Le', dan' yo'obe' be' xiwe' da' žonen ga bi znnabe'.

18 Kate' žo'o be' xiwen' lebe', zžix zlolen lebe' lo yo, na' zbia bžina' zide' žoa'abe', na' žzej láye'be'. Che len zej zžitbe'. Wnnabla' benne' wsedle chio' ka' yebéjgake' be' xiwen', san bi wzáke'gekle'.

19 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' bi žejle'le che Dios. ¿Gáka'xtekze gon byenen sóalena' le'e? ¿Gáka'xtekze gon byenen gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá'-be' chia'.

20 Zá'gake' zej noe'e-be' gan zoa Jesusen'. Kate' be' xiwen' ble'elen Le', la' bxizten lebe'. Wže'be' lo yo, na' bžix blolen lebe', na' wžía bžina' zide' žoa'abe'.

21 Naž Jesusen' wnnable' xa xkwiden', na' wnné':

—¿Gáka'xte ba goken žaken ki chebe'?

Wnná xaben':

—Na' náktebe' xkwíde'do' žak ki chebe'.

22 Zan chi'i zžen' lebe' lo yi', na' zan nis nich goten lebe'. Che len, cha' žako' late', beyache' laže'l neto', na' goklen neto'.

23 Jesusen' gože' le':

—Cha' gak chejli'o che Dios, yógo'te waken cha' chejli'o chie'.

24 La' wnnete zižje xa xkwiden', na' wnné':

—Žejli'a chie'. Goklen neda' nich chejle'ža' chie'.

25 Kate' ble'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', zchígake' Le', gože' be' xiwen', na' wnné':

—Le', be' xiwe', be' žonen ga bi znnagak, na' bi žéngekle benách ka', na'a zchi'la' le' yežojo' lo xkwiden', na' biž chazo' lebe'.

26 Wžéžeya'a be' xiwen', na' bžix blol-le'en lebe'. Naž la' bežojten, na' bka'nen lebe' ka to xkwide' gat. Ka' goken, bchaljgak benne' zan ka', na' wnnágake':

—Ba natbe'.

27 Naž Jesusen' bexwe' na'be', na' bechise'-be', na' beyás xkwiden'.

28 Naž wyó'o Jesusen' to yo'o, na' la' légakze benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

29 Jesusen' gože' légake':

—Bi gak yebejle ka'ze be' xiwe' ki, san toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

Jesús zloe'ele' da' yoble kan za' gótgake' Le'
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

30 Kate' bezá' Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en ga na', wdégake' gan nbab Galilea. Gónele Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe',
31 dan' žsedle' benne' wsedle chie' ka'. Gože' l̲égake':
—Wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak chonne ža, yebana'.
32 Bi bejní'igekle' da' ni da' gože' l̲égake', na' dan' z̲zébegake', bi be wnnábgekle' L̲e'.

Nólgake' gake' benne' blo
(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

33 Naž bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en l̲o yež Kapernaum, na' kate' ne nníta'gake' to yo'o, Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ dan' wdíl̲-l̲enle lježle kate' ne yo'ole nez?
34 Naž l̲égake' wnníta'gake' žize dan' wdíl̲-l̲engake' ljéžgake' l̲o nezen' cha' nólgake' gake' benne' blo.
35 Naž wžé' Jesusen', na' bl̲iže' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':
—No benne' žénele' gake' benne' blo ládjwle l̲e'e žal̲a' gake' ka to benne' kwíde'ze, na' l̲ezka' žal̲a' gake' ka ni'a na'le yógo'tele.
36 Naž Jesusen' bex̲we' to x̲kwide', na' bzoe'-be' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake'. Wdel̲e'e-be', na' gože' l̲égake':
37 —No benne' si' l̲o ne'e to x̲kwide' ki dan' nakbe' chia', l̲ezka' si' l̲o ne'e neda', na' no benne' si' l̲o ne'e neda', kege nedza' si' l̲o ne'e, san l̲ezka' si' l̲o ne'e X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda'.

Cha' bi z̲zi'i to benne' chežo žo'o, žákl̲ene' žo'o
(Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)

38 Naž Z̲wa gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, bl̲e'elto' to benne' žebeje' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' z̲konle' žin lo'. Bchi'leto'-ne' biž gonen', dan' bi žónl̲ene' žo'o tz̲en.
39 Naž Jesusen' gože' l̲e':
—Bi wchí'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yel̲a' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' z̲konle' žin la', bi gak nne zi'e chia'.
40 Ki naken, no benne' bi z̲zi'e chežo, žakl̲en bennen' žo'o.
41 No benne' wnez̲jwe' chele to z̲íga'do' nis da' ye'jle dan' žónl̲enle neda', Benne' Criston', tz̲en, si'kze' da' žeyal̲a' chie'.

Gak chežo da' z̲ia cha' gonžo ga gon no benne' dol̲a'
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

42 L̲ezka' wnná Jesusen':
—No benne' gone' ga gon to x̲kwide' ki dol̲a', x̲kwiden' žejl̲e'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžó'n kwine' l̲o nisdo'.
43 Cha' to no'o gonen ga gono' dol̲a', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o l̲o yi' gabíl, gan bi yol̲e yi' chen.
44 L̲o latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yol̲en.
45 L̲ezka', cha' to ni'o gonen ga gono' dol̲a', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o l̲o yi' gabilen', gan bi yol̲e yi' chen.

46 Ḻo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yoḻen.
47 Ḻezka' cha' to yej ḻawo' gonen ga gono' doḻa', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan ẕnna bia' Dios zoa toze yej ḻawo', kege zoa chope yej ḻawo', na' chejchó'o ḻo yi' gabilen'.
48 Ḻo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yoḻen.
49 'Nich gape chi'ižo beḻa' ẕwázježon zede', na' ẕgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' ẕwázjegake' zede' yógo'te biado' ka' ẕzéygake'-ba' ḻo bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yógo'te benách chie' ka'.
50 Nak chawe' zede', san cha' yenít yeḻa' sna'a chen, ¿nakx̱ gak yeyonžon sna'a? Le gak ḻa' ḻé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole ḻen yetole.

10

Ka nak che no benne' byo ẕḻe'e yeḻa' ẕchag na' chie'
(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

1 Bezá' Jesusen' ḻo yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yecheḻá'a yego Jordán zaka' gan ẕḻa' wbíž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsedle' ḻégake' da' yoble kan žónteze žone'.
2 Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Ḻe' ẕia. Wnnábgekle' Ḻe', na' wnnágake':
—¿De latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' ẕo'le'?
3 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—¿Biẕ bchi'le Moisés ḻe'e?
4 Wnnágake':
—Moisés bneẕjwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' ẕnnan ẕḻá'aḻene' ẕo'le', na' naž gak wsane' ẕo'ḻen'.
5 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Moisés bchi'le' ḻe'e da' ni dan' nak zide yichj ḻáẕdo'le,
6 san kate' wzó ḻaw žata' yežlyó nga, Dios bene' ḻégake' benne' byo, na' no'le.
7 Wnné': "Che ḻen wká'n benne' byo x̱a x̱ne'e, na' chejgá'nḻene' ẕo'le',
8 na' chope' yeyákgake' ka toze benne'." Che ḻen biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'.
9 Ḻezka', no benne' nake' benachze bi žaḻa' wḻé'e benne' ka' ba ben Dios ḻégake' toze.
10 Kate' Jesusen' beyoé'e yo'o, benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Ḻe' kwáselo kan nak dan' bchaḻje'.
11 Jesusen' gože' ḻégake':
—Cha' to benne' byo ẕḻá'aḻene' ẕo'le', na' ẕchag ná'ḻene' to no'le yoble, žone' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na', na' žesbage'e ẕo'le' doḻa', no'len' zóaḻene' na'a.
12 Ḻezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, ḻezka' gone' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'.

Jesús žḻiž chawe'e x̱kwide' ka'
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

13 Naž bžingak benne' ka' zej noe'e x̱kwide' ka' chégake' gan zoa Jesusen', na' žénegekle' x̱oa ne'e ḻégakbe', san wzó ḻawgak benne' wsedle chie' ka' ẕdíḻgake' benne' ka' zej noe'e ḻégakbe'.

14 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' da' ni, bže'e, na' gože' l̲égake':
—Le we' latje x̲kwide' ki yídgakbe' chia'. Bi wséjwle x̲nézgakbe', dan' gata' chegak benne' ka' zej nake' ka x̲kwide' ki latje gan z̲nna bia' Dios.
15 Da' li žapa' l̲e'e: no benne' bi si' l̲o ne'e da' z̲nna bia' Dios kan žon to x̲kwide' ki, bi cho'o bennen' gan z̲nna bi'e.
16 Naž Jesusen' wdel̲e'e x̲kwide' ka', na' bx̲oa ne'e l̲égakbe', na' bl̲iž chawe'e l̲égakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' náp̲li'e yel̲a' wnni'a
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

17 Kate' Jesusen' beyoé'e nez, taríaze bžin to benne' ga na'. Bzoa z̲ibe' l̲awe', na' wnnable' L̲e', na' wnné':
—Benne' wsedle, dot chawe', ¿biz̲ žal̲a' gona' nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chia'?
18 Jesusen' wnnable' l̲e', na' wnné':
—¿Biz̲ chen' ži'o neda', z̲nno': dot chawe'? Bi zoa nitó benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.
19 Ba nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios. Wnné':
Bi gono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen l̲aže'.
Bi be kwéjlano'.
Wdape ba la'ne x̲a x̲no'o.
20 Bechebe bennen', na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, yógo'te da' ki žónteza' kate' naktia' x̲kwide'.
21 Jesusen' bwie' l̲e' l̲en yel̲a' nži'il chie', na' wnné':
—To da' žiažjen chio'. Wyéj, yjete' yógo'te da' de chio', na' bnez̲jw da' yezi'o chegak benne' yache' ka', na' gata' yel̲a' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž wak yežino' chia', na' gako' ka to benne' noe'e yag kroze chie', na' zejté'e l̲e'e yag krozen', na' ki gónl̲eno' neda' tz̲en.
22 Kate' benle' diža' ni, gokle', na' zeyeje'. Gok nyache' l̲aže'e dan' del̲e'e yel̲a' wnni'a chie'.
23 Naž bwia Jesusen' dot kwite', na' gože' benne' wsedle chie' ka':
—Zedl̲e'e gaken cho'ogak benne' ka' de yel̲a' wnni'a chégake' gan z̲nna bia' Dios.
24 Bebán l̲áže'gak benne' wsedle chie' ka' kan nak x̲tiže'e, na' da' yoble Jesusen' gože' l̲égake':
—L̲e'e, zí'na'do' ka', zedl̲e'e gaken chegak benne' ka' že' l̲áže'gake' yel̲a' wnni'a chégake' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios.
25 Gakže zede cho'o no benne' de yel̲a' wnni'a chie' gan z̲nna bia' Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' l̲o nag yeche'.
26 Kate' béngekle' da' ni, bebánl̲e'egekle', na' wnnágake' l̲a' l̲égakze':
—¿Noz̲kze benne' gak yelé', cha'?
27 Bwia Jesusen' l̲égake', na' wnné':
—Bi gak gon no benne' da' ni, san gak Dios, dan' z̲záka'le Dios yógo'te.
28 Naž Bedw gože' L̲e':
—X̲an, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' žónl̲ento' Le' tz̲en.
29 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie', dan' žone' xchina', o dan' zzenle' benách ka' diža' chawe' chian',
30 bennen' yezi'e yetó gaywá'teže ka' ža ni zoažo na'a, liže' ka', na' biche'e ka', na' zane' ka', na' xne'e ka', na' zi'ne' ka', na' yežlyó chie' ka', tzen len da' kwia láže'gak benách ka' le', na' lo yežlyó da' za' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.
31 Benne' zan, benne' zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gákgake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble zloe'el Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

32 Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusalén, zej Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka'. Nítgekle', na' lo yela' žzize zjáklene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légake' ka nak da' žala' gaken chie',
33 na' wnné':
—Zlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusalén gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.
34 Gon dítjgekle benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' zi'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Zwa znnábgekle' Jesús to da' gone' chégake'
(Mt. 20:20-28)

35 Naž Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':
—Benne' wsedle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.
36 Jesusen' gože' légake':
—¿Biz žénelele gona' chele?
37 Naž belyi'e Le':
—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.
38 Naž Jesusen' gože' légake':
—Bi nnézlele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?
39 Bechébegake', na' wnnágake':
—Gakto'.
Jesusen' gože' légake':
—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis,
40 san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.
41 Kate' yechí benne' wsedle chie' ka' béngekle' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'.
42 Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':
—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' znna biá'gake' yež ka', kan zkóngekle' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ládjwgake' znna biá'gake' ljéžgake' ka'.
43 Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle yezíka'le,

44 na' no benne' ládjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka to
benne' ndo'w chele yógo'tele.
45 Ki žala' gonle dan' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, kege nich gon no
benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdía' yela' nban
chia', nich yeya'wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

46 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne
žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le', tzen len benne'
zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo chole, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo.
Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'.
47 Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó lawe' znnie'
zižje, na' wnné':
—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.
48 Benne' ka' želdíe' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e le':
—Wzóa ži.
Naž zižjže wnníe', na' wnné':
—Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.
49 Naž wzé žize Jesusen', zbeze', na' gože' benne' ka':
—Le wliže'.
Blížgake' benne' lo cholen', na' belyi'e le':
—Ben choch lažo'o. Wyase. Znnie' le'.
50 Naž bsie' chela'ale laže' nxoa yene'. La' wzó zá'tie', na' wbige'e law
Jesusen'.
51 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':
—¿Biz žénelo' gona' chio'?
Bechebe benne' lo cholen', na' wnné':
—Benne' wsedle, žénela' gono' ga yeyák yej lawa'.
52 Jesusen' gože' le':
—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.
La' beyáljwte yej lawe', na' wyéjlene' Jesusen'.

11

Žaz Jesús lo yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gawze gan že' yež
Jerusalén, gan zej nnita' yež Betfagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo.
Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka',
2 na' gože' légake':
—Le chej ježdo' da' žen' lawžo, na' kate' cho'ole lo ježen', chejxáka'le to
burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le
yedjwá'-ba' chia'.
3 Cha' no benne' bi da' yi'e le'e dan' žonle ki, le yi'e: "Xanžon' žénele'-ba', na'
la' yeséla'tie'-ba' chio'."
4 Naž jake', na' bejxáka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' li'a to
yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'.
5 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e légake':
—¿Biz da' žonle? ¿Biz chen' zsežle búrrodon'?

6 Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e légake' kan ba gožkze
Jesusen' légake', na' benne' ka' bnézjwgake' légake' latje.
7 Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bxóagake' laže' chégake'
xkóže'ba', na' Jesusen' wžíe'-ba'.
8 Wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljgake' laže' chégake' gan nak lo nez.
Yebale benne' ka' bdíchjgake' zin da' bxóagake' lo nezen'.
9 Wzó lawgak znnegak zižje benne' ka' zjake' law Jesusen', na' benne' ka'
zá'gake' xkóže'le', na' wnnágake':
—¡Ga'n zen Dios! ¡Dios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bsela' Xanžo
Dios Le'!
10 ¡Dios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' xa xto'žo Dabí! ¡Ga'n
zen Dios!
11 Ka' goken, bžin Jesusen' lo yež Jerusalén, na' wyoé'e la' li'a yodo'. Kate'
beyóž bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za'
žale, na' zjaklen benne' wsedle chie' ka' Le'.

Jesús zdile' yag higo
(Mt. 21:18-19)

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen,
lo yež Betania, zdone'.
13 Zí'to'le ble'ele' to yag higo da' žian xlage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha'
chejxake'e late' da' zbian. Kate' bžine' ga na', bi be bejxake'e da' zbian. Xláge'ze
žian dan' bi na' žin ža kwian.
14 Naž bdile Jesusen' yagen', na' wnné':
—Biž gaw no benne' da' zbia chio'.
Béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús zchache' li'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén,
wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' zbeje' na'le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'.
Bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' lezka'
da' ka' žé'gekle benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'.
16 Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzóe' nez la'
li'a yodo'.
17 Jesusen' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Liža' sin', yo'o gan benne' zá'gake' dot
yežlyó nga wcháljlengake' Dios." Le'e ba benlen kan nak ližgak benne' wbán
ka'.
18 Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka' béngekle' da' ni, naž
wzó láwgake' žíljgake' nakx gótgake' Jesusen', san dan' zžébegake' benne' yež
ka', bi be béngake' chie', dan' žebángekle yógo'te benne' ka' kan nak da' žsedle
Jesusen'.
19 Kate' za' žale ža na', bežoje' lo yežen'.

Zbiž yag higo dan' bdile Jesús
(Mt. 21:20-22)

20 Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gan
že' yag higo dan' bdile' Le', na' blé'egeklen', ba nbižen dot lwen.
21 Naž bezá' laže' Bedw dan' goken, na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, bwia nga. Yag higon' da' bdilon' neje, ba nbižen.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chejlé' che Dios.
23 Da' li žapa' le'e, cha' no benne' yi'e ya'ado' ni: "Bkwas nga, na' bejsóa lo nisdo'" na' cha' bi gak chope laže'e, san dot laže'e chejli'e che Dios gone' kan wnné', na' gaken.
24 Che len žapa' le'e: yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, le chejlé' che Dios ba benne' chele dan' znnable, na' gonnen' chele.
25 Katen' zcháljlenle Dios, cha' zoa no benne' zža'le, bennen' zoa bi da' bene' chele, le yenít law che bennen', nich lezka' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', yenít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.
26 Cha' bi yenít lawle chegak benách ka', Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi yenít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.

Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)
27 Naž beyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén. Kate' ne zda Jesusen' gan nak lo zchil yodo', bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžíngake' gan zoe'.
28 Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o žono' da' ki? ¿Noz benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?
29 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' yechébele chia', yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki.
30 ¿Noz benne' bdie' lo na' Zwa bezóe' benách ka' nis? ¿Dios o to benne'? Le nne na'a.
31 Wzó láwgake' žóngake' xtíža'gake' la' légakze', na' wnnágake':
—Cha' nnažo Dios bsele'e le', yi'e žo'o: "¿Biz chen' bi bejle'le chie'?"
32 ¿Yé'ažo-ne', bséla'gak benne' ka' le'?
Ki bezá' láže'gake' dan' zžébegake' benne' yež ka' nníta'gake' ga na', dan' žékgekle yógo'te benne' ka' bchalj Zwan' lo wláz Dios.
33 Che len belyi'e Jesusen':
—Bi nnezlto'.
Naž Jesusen' gože' légake':
—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki.

12

Žsaka' lebe Jesús chegak benne' wen žin ka'
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)
1 Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen da' žsaka' lebe', na' wnné':
—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak lo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsíe' xis uba ka'. Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'.
'Naž bdie' yežlyó chien' lo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' gachje da' wnezjwen, na' wyeje' yež zi'to'.
2 Kate' bžin ža wchíbgake' da' zbian, bsele'e to bi' wen žin chie' chejxi'be' lo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyala' che xanbe' che da' wbíagak lba uba ka'.
3 Naž benne' wen žin ka' béxwgake' xkwiden', na' béngake'-be' zi'. Besélа'gake'-be' ká'zebe'.

4 Naž xan yežlyón' bseḻe'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' bḻá'gake' yichjbe'. Béngake'-be' zi'.
5 Naž xan yežlyón' bseḻe'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bétgake'-be'. Ḻezka' bseḻe'e xkwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bénḻe'egake' baḻbe' zi', na' bétgake' yebaḻbe'.
6 'Biž wzóa no benne' nga'ne' che xan yežlyón'. Nga'nze to xkwide' byo chie', na' nží'iḻe'ele'-be'. Kate' wzé ḻawte bseḻe'e zi'ne', na' wnné': "Gápegake' zi'na' ba la'ne."
7 Naž benne' wen žin ka', ḻa' légakze' wnnágake': "Xkwide' ni žeyaḻa' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo."
8 Che ḻen béxwgake'-be', na' bétgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le ḻo yežlyón' gan degak lba uba ka'.
9 Naž Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':
—¿Nakx gon benne' xan yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' ḻo na'gak benne' yoble.
10 '¿Bi beḻ-le da' nyejw ḻe'e yiche la'y? Ki znnan:
Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e ka' cheḻa'ale,
na'a naken yej ḻen blo che ze'e.
11 Xanžo Dios bene' ga naken ki,
na' žebán láže'žo kan nak da' zḻe'elžo.
12 Naž gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnézgekle' bsaka' ḻebe' ki kan nak chégake', san zžébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che ḻen belka'ne' Ḻe', na' beyéjgake'.

Ka nak da' zchízjwgake' benách ka' ḻo wláz benne' Sésar (Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

13 Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséḻa'gake' gan zoa Jesusen' baḻe benne' yodo' fariseo ka' ḻen benne' ka' žónḻengake' Herodes tzen, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Ḻe' zia.
14 Benne' ka' bžíngake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Ḻe':
—Benne' wsedle, nnezlto' zchaḻjo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi zwíazo' da' zḻoé'ezele kwingak benách ka', na' ḻo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. ¿Žonn da' bchi'le Moisés neto' latje chizjw lazto' da' zchízjwgake' ḻo wláz Benne' Sésar, benne' zi'to', bennen' znná bi'e? ¿Wyízjwton' o bi chízjwton'?
15 Žákbe'ele Jesusen' znnábgekle' Ḻe' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Ḻe' zia, na' gože' légake':
—¿Biz chen' zžixle neda'? Le wḻoé'el neda' to mežw da' zkónlele žin nich ḻe'elan'.
16 Bḻoé'egekle' Ḻe' ton, na' Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Noz benne' da' ni ḻawe', na' le'?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Che benne' Sésar da' ka'.
17 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wnezjw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios.
Bebán láže'gekle' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yeḻa' žebán ḻo yeḻa' got (Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

18 Naž bla'gak bale benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki
znnágake' bi yebangak benne' gat ka'. Che len belyi'e Jesusen',
19 na' wnnágake':
—Benne' wsedle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa xkwide'
chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' no'le
wzeben', nich wzoabe' to xkwide' gakbe' xkwide' che bíche'ben'.
20 Wnníta'gak gaže bi' bíche'gakbe'. Xkwide' byo nežw bchag ná'lenbe' to
no'le, san gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'.
21 Xkwide' byo bežope bchag ná'lenbe' no'le wzeben', san lezka' gotbe', bi
wzóa xkwide' chebe'. Lezka' goken che xkwide' byo beyonne.
22 Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'lenbe' no'len', na' bi wzóa no xkwide'
chégakbe'. Kate' ze lawte, lezka' got no'len'.
23 Na'a, kate' yebangak benne' gat ka', ¿Nózlgakbe' gak no'len' chebe', dan'
gážetebe' bchag ná'lengakbe' le'?
24 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Zchíxlele dan' bi nónbia'le da' nyejw le'e yiche la'y, na' bi nnézlele kan nak
yela' wak che Dios.
25 Kate' yebangak benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi
sóalengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka'
nníta'gake' ya'abá chie'.
26 Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', ¿bi na' gol-le dan'
bzoj Moisés? Zchaljen kan Dios bliže' le' lo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože'
le': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan'
wnné' ki chégake', nak bia' zej nbane' la'kze gótgake' zga'ale.
27 Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne'
ka' nátgake' to chi'ize. Zchíxle'elele.

Da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo (Mt. 22:34-40)

28 Lezka' bžin to benne' yodo' wsedle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen'
dan' bcháljlene' légake', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che len wnnable'
Jesusen', na' wnné':
—¿Biz da' bchi'le Dios žo'o nakžen blo ka yógo'te da' ka' bchi'le' žo'o gonžo?
29 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka yógo'te naken da' znnan:
Le yenle, benne' Israel ka'.
Xanžo Dios, toze' Le' nake' Xanžo.
30 Žala' ži'ilo' Xano' Dios dot lažo'o,
na' len dot yichj lazdo'o,
na' len dot yela' žejní'il chio',
na' len dot yela' wak chio'.
Da' ni naken da' bchi'le Dios le'e da' naken blo.
31 Da' bchi'le Dios le'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki znnan:
Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.
Bi zoa yetó da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka da' chope ki da' wnnakze' Le'.
32 Naž benne' yodo' wsedlen' gože' Jesusen', na' wnné':
—Cháwe'do' wnnó', benne' wsedle. Da' nak dot da' li znno'. Toze nak Dios,
na' bi zoa nitože no nak Dios.
33 Na' cha' nži'ilžo Dios dot láže'žo, na' len dot yela' žejní'il chežo, na' len dot
yichj lázdo'žo, na' len dot yela' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježžo kan nži'il

kwinžo, da' ki záka'žegaken ka yógo'te biado' ka' žotžo-ba' lo bkog la'y che Dios, na' lezka' ka yógo'te biado' ka' zzeyžo-ba' lo bkogen'.
34 Kate' benle Jesusen' ka cháwe'do' bechebe bennen', gože' le', na' wnné':
—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' znna bia' Dios.
Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Noz benne' nak Benne' Cristo zi'ne'?
(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

35 Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak lo zchil yodo', wnné':
—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' Benne' Criston' nake' za'só Dabí?
36 Lekze Dabín' bchalje', zoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':
Xanžo Dios gože' Xana':
"Wžé' kwita' li ža
kate' gonža' ga wzóa zibgak lawo'
benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'."
37 ¿Nak Benne' Criston' za'só Dabí cha' lekze Dabín' wnné' nake' Xane'?
Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz láže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia
(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

38 Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gože' légake':
—Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka'. Zdan láže'gake' zdágake' nile na'le, zej nakwe' laže' tonn ka'. Lezka' zdan láže'gake' wližgak benách ka' légake' cháwe'do' gan nak lawe' ya'a.
39 Zbé'gake' latje blo ka' lo yo'o gan zdobgak benách ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan že'j žawgake' tzen.
40 Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake', scha zcháljgake' law Dios. Benne' ki, wsaka' zi'že Dios légake'.

Da' bnezjw to no'le wzebe che Dios
(Lk. 21:1-4)

41 Kate' ne že' Jesusen' lo zchil yodo' gan zoa kak gan zgo'ogak benách ka' mežw che yodo', zwie' kan žongak benne' ka' zgó'ogake' mežw lo kaken'. Benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' zgó'ogake' mežw zan.
42 Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wloé'e chope mežw lasdo' lo kaken', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.
43 Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, no'le wzebe yache' ni wlo'ože' ka dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wló'ogake' mežw lo kak che yodo'.
44 Yógo'te benne' ka' zgó'ogake' che da' nga'nze chégake', san no'le ni, lo yela' yache' chie' wloé'e dot da' do' deze chie', dan' žala' gáwlene'.

13

Znna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo'
(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Kate' bežój Jesusen' lo zchil yodo', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':
—Benne' wsedle, bwia nga ka zen gole zej nak yo'o ki, na' ka zen gole zej nak yej ka' zej žian le'e ze'e chégaken.

2 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Zle'elo' yo'o zen ki, san bi ga'n to yej law lježen nga, dan' wchinnjgak benách ka' légaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyóž che yežlyó
(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Naž wyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen law Ya'a Yag Olibo, da' žen' lawle gan de yodo'. Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, góžgake' Le',
4 na' wnnágake':
—Wnná neto' batx gak da' ki. ¿Biz gak bian' za' gakgak yógo'te da' ki?
5 Bechebe Jesusen', na' bsedle' légake', na' wnné':
—Le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'gekle' le'e.
6 La'gak benne' zan, benne' légake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon láže'gekle' benne' zan.
7 'Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žébele. Yógo'te da' ki žala' gákgaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.
8 To yež til-len yetó yež, na' benách ka' to gan znna bia' to benne' chejtíl-lengake' benách ka' yetó gan znna bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak benách ka' žo'osbé. Da' ki gákgaken da' so law sáka'gak benách ka' nníta'gake' ža ka'.
9 'Naž le gape chi'i kwinle, dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake' le'e gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Wzégake' le'e lawgak benne' ka' znna biá'gake' lažle, na' lawgak benne' ka' znna biá'gake' yež zi'to' ka'. Góngake' ki chele dan' žónlenle neda' tzen, san ki gata' latje wzóa lile chia' neda'.
10 Zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka' žon byenen chejzéngekle' benách ka' dot yežlyó nga diža' chawe' chian'.
11 Katen' wché'gake' le'e, na' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zédlele ni'a che da' žala' nnale. La' ža na'ze Dios wnezjwe' chele da' wchaljle, na' dan' nnale. Katen' wchaljle, kege lé'ezele na' nnale, san Dios Be' La'y nne'.
12 Wdegak benách ka' la' bíche'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. Benne' ka' zej nnita' xkwide' ka' chégake' wdégake' la' zí'ngakkze', na' zí'ngake' ka' wdégakbe' la' xa xná'gakkzbe' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'.
13 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san nólele sóelele da' gaken na' zejte ža ze lawte ža, yelale.
14 'Benne' ka' žólgake' da' ni žala' chejní'igeklen'. Bzoj Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki: "Cho'o to da' naken xiwe' da' yesniten gan bi žala' cho'on." Kate' žin ža na', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' gan nak law ya'a ka'.
15 No benne' zoe' yichjo'o ža na' žala' wzónnjtie', na' bi yetje' zan yo'o nich chejxi'e bi da' de chie' lo yo'on'.
16 No benne' zoe' yixe' žala' wzónnjtie', na' bi yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' da' xoa yene'.
17 Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' ža na', no'le ka' zej noe'e xkwide' ka', na' lezka' no'le ka' zgáze'gekle' bi' že'n ka'.
18 Le wlíž Dios, na' nnáblele-ne' bi gon byenen wzonnjle kate' nak byo' zag.
19 Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka da' gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga, da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da' zá'gaken bi gaken ki.

20 Chela' bi gon Dios ga gakgak babze ža ka', bi yelá no benne', san dan' nži'ile' benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone' ga gakgak babze ža ka'.
21 'Na'a, cha' no benne' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga" o nnie': "Le wia nga zoe' ga na'" bi chejle'le che bennen'.
22 La'gak benne' zan, benne' ka' gon láže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej nake' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios. Wloé'egekle' da' ka' gak biá'gaken, na' góngake' yela' wak zen ka'. Lezka' gon láže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'.
23 Na'a le'e, le soa ban laže'. Yógo'te da' ki ba goža' le'e zga'ale ka gákgaken.

Kan gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách (Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

24 Lezka' wnná Jesusen':
—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak benách ka' ki, chol wbíž, na' bi cha'ní' byo'.
25 Yinnjgak belj ya'abá ka', na' xizgak da' ka' zej nlan', da' ka' zej naken zen ya'abán'.
26 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, za'a lo bejw ya'abá, napa' yela' wak zen, na' yela' baní' chia'.
27 Sela'a wbás chia' ka' che ya'abá, na' wtóbgake' benách ka' wžía' nedkza', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, gan so lawte yo biž, na' zejte gan so lawte ya'abá.
28 'Le chejní'il da' žsedle yag higo le'e. Kate' so law gonen ni'a ne'ndo' ka', na' žebían xlage' že'ndo' ka', nnézlele za' žin byo' wbá ka'.
29 Lezka', kate' lé'elele žakgak da' ki, nnézlele za' žin ža ze lawte ža na', na' za' la' lawn.
30 Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gákgaken zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne' sóagake' nbángake' ža na'.
31 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a batkle te chen.
32 'Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka', na' bi nnezla' neda', Zi'n Dios. Toze Dios Xa' nnezlen'.
33 Che len, le soa lez, na' le soa ban laže', na' le wchaljlen Dios dan' bi nnézlele bi ža gakgak da' ki.
34 Gaken kan žak kate' chej to benne' zi'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' lo na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che chégake' we'e xchíngake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chi'e ža yo'o.
35 Le soa lez dan' bi nnézlele batx yelá' xan yo'o, cha' kate' za' žale, o gachje yele, o kate' zbeže leko', o zildo'.
36 Le gon ki, nich bi yedjxake'e le'e ztasle cha' kon yela'kze'.
37 Da' ni da' žapa' le'e, lezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban laže'.

14

Benne' yodo' ka' žóngake' xtíža'gake' séngake' Jesús (Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', wdíljgake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' Le'.
2 Wnnágake':

—Bi žala' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le zlalje' da' zla' zix yichj Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Kate' ža na' wzóa Jesusen' lo yež Betania, lo liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne že'j žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' nža' da' zla' zix che yeje susén las da' naken dot li laže', na' záka'le'en. Ble'e béga'don', na' wloé'e da' zla' zix yichj Jesusen'.

4 Bža'agak bale benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake' la' légakze':

—¿Biz chen' gok ditje da' zixen'?

5 Chela' no benne' gote'en, si'že' ka lázjwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'.

Wnnéle'egake' che no'len'.

6 Naž bchalj Jesusen', na' wnné':

—Le we'e latje. ¿Biz chen' znnele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'.

7 Benách yache' ka' nníta'lentezgake' le'e, na' bátte'teze yénelele, gak gonle chégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale.

8 Ben no'le ni ka da' wzake'e. Blalje' da' zla' zix ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a lo yežw ba.

9 Da' li žapa' le'e, gáte'teze gan wcháljgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, lezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' láže'gak benách ka' le'.

Judas zchebe laže'e wdíe' Jesús lo na'gak benne' yodo' ka'
(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

10 Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbáblene' benne' chežinno, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, na' wyeje' gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

11 Kate' béngekle' xtiža' Júdas na', bebégekle', na' bchebe láže'gake' chízjwgake' le' mežw. Naž wzó law Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' že'j žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo
(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

12 Nak ža zzo law žak lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' zíla'do', bian' žáwgake' Lni Paskon', kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' lo yežlyó Egipto. Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz žénelo' chejto' chejsí'ni'ato' da' gawžo xche' che Lni Pasko'?

13 Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Le chej lo yež, gan chejxáka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le chéjlene'.

14 Gan choe'e, le ye' xan yo'on': "Znna Benne' wsedle: ¿Gaz zoa yo'o gan gáwlena' benne' wsedle chia' ka' xche' che Lni Pasko'?"

15 Naž wloe'ele' le'e to yo'o zen gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsí'ni'a da' gawžo ga na'.

16 Bžojgak benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' lo yež, na' bejxáka'gake' yógo'te kan ba gož Jesusen' légake'. Bsí'ni'agake' da' gáwgake' ga na' che Lni Paskon'.

17 Kate' ba golen, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', zá'lengake' Le' tzen.

18 Kate' ne že'j žáwgake', bchalj Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zoa to benne' ládjwle le'e, benne' že'j žáwlene' neda' tzen. Le' wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.
19 Naž gok nyache' láže'gake', na' wzó láwgake' žé'gake' Le' to toe':
—¿Naken neda'?
Lezka' yetóe' wnné':
—¿Nedan'?
20 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Nake' to benne' ladjw chežínnole ki, bennen' zžínlene' neda' tzen lo ye'n.
21 Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.
22 Kate' ne že'j žáwgake', Jesusen' bexwe' yet xtil. Gože' Dios: "Žóxkeno'." Bzožjen', na' bi'en chégake', na' wnné':
—Le gawn. Da' ni naken bela' žen chia'.
23 Lezka' bexwe' to zíga'do', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bi'en chégake', na' yógo'tegake' wé'jgaken'.
24 Jesusen' gože' légake':
—Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'nen chawe', dan' žon Dios len benách ka'. Xchena' na' laljen ni'a chegak benne' zan.
25 Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan znna bia' Dios.

Znna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Wdé bélgake' da' belwé láwgake' Dios, bžójgake', na' jake' law Ya'a Yag Olibo.
27 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Yógo'tele gak chope láže'le, na' yebéj yichjle neda' na'a že', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' gáslasgakba'."
28 Te yebana' lo yela' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka le'e.
29 Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':
—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' yebéj yíchjgake' Le', bi gak chope laža'a neda'.
30 Jesusen' gože' le', na' wnné':
—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.
31 Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—La'kze gátlentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.
Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní
(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

32 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemaní, na' gože' légake', na' wnné':
—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejcháljlena' Dios.
33 Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó lawe' žekle', na' žak nyache' laže'e.
34 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Gatkza' lo yela' žak nyache' laže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.
35 Naž Jesusen' wzé'e yeláte'do' na'le, na' bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'.
36 Kate' ne zcháljlene' Dios, wnné':

—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le', gono'.
37 Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bejxake'e légake' ztásgake'. Gože' Bedon':
—Smon, ¿ztaso' na'a? ¿Bi zbejo' bichgale yej lawo' to chí'ido'ze?
38 Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e chela'ale. Da' li be' nákkzele zoakzen ban laže', san lo yela' benách chele žedó láže'le.
39 Naž da' yoble wyéj Jesusen', na' bcháljlene' Dios, na' la' tlebe kan wnné'.
40 Kate' beyeje' da' yoble gan nníta'gake', bejxake'e légake' ztásgake' dan' yo'o bichgale yej láwgake'. Bi wnnézgekle' bi da' yé'gake' Le'.
41 Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nníta'gake', gože' légake':
—¿Ztasle? ¿Žezí' láže'le? ¡Ká'teze! ¡Ba bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' dola' ka'.
42 ¡Le chas! ¡Le cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús
(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' zá'lengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'.
44 Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake' ba bloe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':
—Bennen' wchág lawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.
45 Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':
—Benne' wsedle, Benne' wsedle.
Naž bchag lawe' Jesusen'.
46 Naž béxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.
47 Naž to benne' žónlene' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nagbe'.
48 Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':
—¿Bžojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán?
49 Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsedla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.
50 Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bebéj yíchjgake' Le', na' bzónnjgake'.

Žzonnj to xkwide' byo

51 Lezka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nxoaze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' béxwgake'-be',
52 san bsanbe' lažen', na' gal yídzebe' bzonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'
(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Bché'gake' Jesusen' law bxoz blo, gan zej ndobe yógo'te bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'.

54 Bedw bejnawe' Jesusen' zí'to'le. Wyoé'e la' li'a liž bxoz blon', na' wžé'lene' tzen benne' ni'a na' ka' bxoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.
55 Bxoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' žélgekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgekle'.
56 Benne' zan wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnnégake' chie'.
57 Naž wzegak benne' ka' wnnégake' che Jesusen' da' wen laze', na' wnnágake':
58 —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': “Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne' ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'.”
59 Lezka' bi gok tlebe xtíža'gake'.
60 Naž wzó ža' bxoz blon' gachje láwe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Bi be žechebo'? ¿Bizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?
61 Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble bxoz blon' wnnable' Le', na' wnné':
—¿Nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios la'y?
62 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Naka'. Lezka' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.
63 Naž bxoz blon', lo yela' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':
—Bi žiážjelžo no benne' wloe'ele' zia da' nbage'e.
64 Bénkzelele wnníe' che Dios len da' wnné'. ¿Biz znnale le'e?
Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.
65 Naž bale' wzó láwgake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej lawe', na' béngake' Le' zi', na' wnnágake':
—Wnné ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'.
Benne' ka', benne' ni'a na' bxoz blon', wdápa'gake' žoa'a law Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen žin che bxoz blon', wbíga'be' gan zoe'.
67 Kate' ble'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':
—Lezka' le' žónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.
68 Beží'i Bedon', na' wnné':
—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' znno'.
Bežój Bedon', na' bejsóe' gan žázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'.
69 Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó lawbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':
—Benne' ni žónlene' légake' tzen.
70 Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' gózgake' Bedon', na' wnnágake':
—Da' li žónleno' légake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' díža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchaljle.
71 Wzó law Bedon' žzia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a bennen' zchaljle chie'.

72 La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': “Zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.” Kate' bejsá' laže'e diža' ni, wzó lawe' zbéželi'e.

15

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia'
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Kate' ne nak zildo', bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', béngake' toze diža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'.
2 Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' li znno'.
3 Bxoz wnná bia' ka' besbága'gake' Jesusen' da' zan da' zia.
4 Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':
—¿Bi be žechebo'? Bze nag da' zan da' žesbága'gake' le'.
5 Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže'l Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 De to da' žónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnnáb benne' ka'.
7 Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíl-lengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bale benách ka'.
8 Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó láwgake' znnábgekle' le' gone' chégake' ka žónteze žone'.
9 Beží'i Pilaton', na' wnné':
—¿Žénelele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?
10 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bxoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'.
11 Bxoz wnná bia' ka' bzejní'igekle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen' lo ná'gake'.
12 Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':
—¿Biz žénelele gona' che bennen' znnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
13 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bde'e le'e yag kroze!
14 Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Biz da' zia nbage'e?
Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bde'e le'e yag kroze!
15 Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž láže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' lo wdile, chíngake' Jesusen', na' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.
16 Naž benne' ka' žjake' lo wdile, bché'gake' Jesusen' li'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'.
17 Bwákwgake' Jesusen' to laže' xna, na' béngake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken len ni'a ne'e yag yeche'.

18 Naž wzó l̲áwgake' žon dítjgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¡Ga'n z̲en le', benne' z̲nna bi'e benne' judío ka'!
19 Bdíngake' ya x̲til yichje', na' bžé'egake' L̲e' z̲ene'. Bzoa z̲íbgake' l̲awe', na' l̲o yel̲a' žon ditjle bka'n z̲éngake' L̲e'.
20 Kate' beyóž ben dítjgekle' L̲e', bekáagake' laže' x̲nan' da' nakwe', na' begákwgake' L̲e' laže' chekze'. Naž bebéjgake' L̲e' l̲a' l̲í'ale yolawen' nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze.

Z̲dá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze
(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Béx̲wgake' to benne' yež Sirene, benne' z̲deze' ga na', na' zezé'e yix̲e'. Lie' Smon, na' nake' x̲agak Kantr, na' Rufo. Béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.
22 Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' z̲nnan l̲en diža' x̲iža', Ya'a Žit Yichj Benne'.
23 Bé'gake' da' ye'j Jesusen' x̲is uba da' nžix̲en než sl̲a' che mirra, san L̲e' bi we'jen'.
24 Naž bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze, na' wdísgake' laže' da' gokw Jesusen' l̲o na' to to benne' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnézgekle' dan' yeyal̲a' to toe'.
25 Ne nak x̲sile katen' bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag krozen'.
26 Dižan' da' bdá'gake' l̲e'e yag kroze yichjle Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' L̲e' z̲ia z̲nnan ki: "Benne' z̲nna bi'e benne' judío ka'."
27 Bdá'gake' chope benne' wbán ka' l̲e'egak yag kroze ka' tz̲en l̲en Jesusen', na' de'e toe' kwite' l̲i ža, na' yetóe' kwite' yegle.
28 Ka' goken, gok kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Wbábl̲ene' benne' wen da' z̲innj ka'."
29 Benne' ka' želdíe' ga na' bl̲iž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' wnnágake':
—¡O'! ¿Wchinnjo' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison'?
30 Beslá kwino' na'a, na' betj l̲e'e yag krozen'.
31 L̲ezka' bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', ben dítjgekle' L̲e'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.
32 L̲ezka' wnnágake':
—¡O'! ¿Nako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a l̲e'e yag krozen' nich l̲e'elton', na' chejl̲e'to' chio'.
L̲ezka' benne' ka' zej de'e l̲e'egak yag kroze ka' tz̲en l̲en L̲e', bl̲iž dítjgekle' L̲e'.

Da' goken kate' got Jesús
(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Kate' bžin wawbíž, bchol̲ dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne.
34 Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':
—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani?
Diža' hebreo ni z̲nnan l̲en diža' x̲iža': "Dios chia', Dios chia', ¿biz̲ chen' bsan l̲ažo'o neda'?"
35 Benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' diža' ni, na' wnnágake':
—Le wzé nag. Žl̲iže' Lías.
36 Naž bx̲ite' to benne' zoe' ládjwgake', na' besbise' to da' bl̲ole da' že'jen nis l̲o nop zichj. Bde'en to l̲aw ya x̲tildo', na' bi'en nich x̲op Jesusen', na' wnné':
—Kwezžo, na' wíažo cha' yid Líasen' nich yetinne' L̲e'.

37 Wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie'.
38 Wžeza' laže' žeje da' nalan' gachje láwe'le lo yodo', na' bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xní'alen.
39 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zie' law Jesusen', ble'ele' kan goken, kan wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie', na' wnné':
—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.
40 Lezka' wnníta'gak no'le ka' ga na', na' zí'to'le zwíagake'. Wnníta'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna'gak Jakob kwide', na' Jwsé ládjwgak no'le ka'.
41 No'le ki jáklene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' góklengake' Le', na' bnézjwgake' da' bdawe' Le' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Lezka' wnníta'gak yebale no'le zan ga na', no'le ka' bžínlengake' Le' lo yež Jerusalén.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Za' žale ža zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judío ka'.
43 Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnezjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'.
44 Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'.
45 Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnezjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'.
46 Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchel-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' nadjen to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na'.
47 Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwíagake' gan bdégake' Jesusen'.

16

Žebán Jesús lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kate' ba wdé ža la'y chegak benne' judío ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' zix nich chejló'ogake' Jesusen' da' zixen'.
2 Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžíngake' ga na' kate' za' la' wbíž.
3 Belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Noz benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?
4 Kate' bžíngake' ga na', bwíagake', na' blé'egekle' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen.
5 Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egekle' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chelá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' zíla'do'ze, na' bžébele'egake'.
6 Naž xkwiden' gožbe' légake', na' wnnabe':
—Biž žébele. Žeyiljle Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxóagake' Le'.
7 Le chej na'a, le chejzenle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le légake': "Chej Jesusen' zga'ale' ka le'e gan nbab Galilea. Yelé'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e."

8 Naž bežójgake' ga na', na' bz̄ónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želz̄ize' l̄o yel̄a' z̄žebe chégake'. Bi belyi'e no benne' da' ni dan' z̄žébel̄e'egake'.

Z̄loe'e l̄aw Jesús l̄aw Lia Madlen
(Jn. 20:11-18)

9 Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', bl̄oe'e l̄awe' zga'ale l̄aw Lia Madlen, no'len' bebéj Jesusen' gaže be' x̄iwe' ka' wyoé'e.
10 Wyéj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdál̄engake' Jesusen'. Benne' ki zej nak nyache' l̄aže'e, na' z̄béžegake'.
11 Kate' béngekle' kan nak da' bchal̄je', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' bl̄é'ekzele' L̄e', bi bejl̄é'gake' chie'.

Chope benne' wsedle ka' che Jesús žel̄é'egekle' L̄e'
(Lk. 24:13-35)

12 Wdé na', nža'le bl̄oe'e l̄aw Jesusen' l̄awgak chope benne' wsedle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yix̄e'.
13 Naž beyéjgake', na' bejzéngeklen' yezíka'gake', san bi bejl̄é'gake' x̄tíža'gake'.

Da' bde Jesús l̄o na'gak benne' wbás chie' ka'
(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Kate' ze l̄awte, bl̄oe'e l̄aw Jesusen' l̄awgak benne' chinéj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j žáwgake'. Bdil̄e' l̄égake' dan' bi žejl̄é'gake' chie', na' dan' nak zide yichj láz̄do'gake', na' dan' bi bejl̄é'gake' x̄tíža'gak benne' ka' bl̄é'egekle' L̄e' wdé bebane'.
15 Naž gože' l̄égake', na' wnné':
—Le chej dot yežlyó nga, chejzénlele yógo'te benách diža' chawe' chian'.
16 Nóte'teze benne' chejl̄i'e chia' neda', na' yezóe' nis, yelá bennen', san no benne' bi chejl̄i'e chia', ga'n dol̄a' da' nbage'e.
17 Benne' ka' chejl̄é'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngekle' žin la', na' yebéjgake' be' x̄iwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wchál̄jgake' diža' yoble ka'.
18 Cha' góx̄wgake' bele snia ka' l̄en ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonen chégake'. X̄oa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios
(Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

19 Kate' X̄anžon' beyóž bchál̄jl̄ene' l̄égake' da' ki, Dios bechise' L̄e' ya'abá chie', gan wži'e kwit l̄i ža che Dios.
20 Bžójgake' l̄égake', na' bejzéngekle' benách yógo'te yež. X̄anžon' gókl̄enkze' l̄égake', na' bi'e l̄égake' latje béngake' da' zej nak bian' nak dot da' li da' z̄chál̄jgake'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ LUKAS

Diža' da' wló'o Lukas lo na' Teófilo

1 Benne' zan ba ben byéngake' bzójgake' gaze lo den da' naken dot da' li, dan'
goken gan zoažo,
2 káteze blé'egeklen' ža ni'te, na' bzéngeklen' žo'o, na' bzégake' diža' kan goken.
3 Žekla' neda' gaken chawe' wzoja' da' ki gaze lo den chio', Teófilo, benne'
cháwe'do', dan' ba wdilja' binlo kan nak yógo'te dan' goken ža ni'te.
4 Zzoja' da' ni chio' nich nnezlo' nak dot da' li da' ba nsedlo'.

Zloe'el wbás che ya'abá kan galj Zwa, benne' yezóe' benách ka' nis

5 Ža ni'te katen' wnná bia' Herodes gan nbab Judea, wzóa to bxoz lie' Secría.
Nbáblene' to kwe' bxoz, da' naken kwe' dan' znna bia' Abías. Lezka' Xbel, zo'le
Secrían', nake' za'só Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw, na' benne' biche'
Moisés.
6 Secrían' len Xbelen', zej nake' chawe' law Dios, na' dot láže'gake' žóngake'
kan znna xtiža' Dios, na' lezka' da' bchi'le' Le'. Ki goken, bi gok nitó benne'
nnie' chégake'.
7 Bi wzóa no xkwide' chégake', dan' nak Xbelen' no'le wbíž, na' žoptie' ba
ngólgake'.
8 Bžin byo' beyala' che kwe' bxoz ka' gan nbab Secrían' góngake' žin law Dios,
lo yela' bxoz chégake'.
9 Kan žónteze žongak bxoz ka', beyala' lo wláz Secrían' wyoé'e latje la'y che
yodo' nich wzeye' yale zix law Xanžo Dios.
10 Kate' Secrían' ne zzeye' yalen', yógo'te benách ka' wnníta'gake' la' lí'ale, na'
zcháljlengake' Dios.
11 La' na'ze bla' law to wbás che Xanžon' gan zoa Secrían', zie' chelá'a li ža che
bkog la'y gan žey yalen'.
12 Katen' Secrían' ble'ele' wbás che ya'abán', gok zedle', na' bžebe'.
13 Naž wbasen' gože' Secrían', na' wnné':
—Secría, bi žebo'. Dios ba benle' da' znnablo'-ne', na' Xbel, no'le chion', soa to
bi' byodo' chie', na' go'o labe' Zwa.
14 Gak yela' ba nez zen chio', na' yebéle'elo'. Benne' zan yebégekle' ni'a che
xkwiden'.
15 Gakbe' zenle'e law Dios. Bi ye'jbe' xis uba, na' kege to da' žsožlen benách
ka'. Dios Be' La'y yedjsóalene'-be' kate' ne yo'obe' lo le'e xna'be'.
16 Zwa ni gonbe' ga yeyakgak benne' zan, benne' Israel ka', che Xanžo Dios.
17 Lezka' cheje' zga'ale' ka Xanžon', na' Be' la'yen', na' yela' waken', da' ka'
wnníta'lengaken Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, sóalengaken le'.
Ki gaken che Zwan' nich yeyone' toze benne' zej nake' xa len zí'ngake' ka'.
Wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che Dios, nich yeyákgake' benne' chawe' ka',
na' yesnisle' légake' nich gak ban láže'gake', na' gápegake' Xanžon' ba la'ne.
18 Naž Secrían' wnnable' wbás che ya'abán', na' wnné':
—¿Bize gak bian' gakgak da' ki? Ba ngola' neda', na' lezka' ba ngol no'le
chian'.
19 Bechebe wbasen', na' wnné':

—Neda' lia' Gabriel. Žona' žin law Dios. Lekze' bsele'e neda' nich wchálj̱lena' le', na' wzenla' le' diža' chawe' ni.
20 Na'a, dan' bi bejli'o da' goža' le', wkwežo', na' biž gak nnio' kate' gákžegak yógo'te da' ki, kate' žin ža.
21 Xak gokgak da' ki, wnníta'gak benne' ka' la' lí'ale, želbeze' Secrían', na' žebángekle' dan' zžél-le'ele' lo latje la'yen'.
22 Kate' bežój Secrían', bi gok wchálj̱lene' légake', na' gókbe'egekle' ble'e dáwe'le' to da' bloe'el Dios le' lo latje la'yen'. Dan' bi gok nne Secrían', bloé'ezele' nich bzejni'ile' légake' dan' goken.
23 Kate' bza'a ža ka' žala' gon Secrían' žin law Dios, naž beyeje' liže'.
24 Wdé ža ka' wyó'o bi'do' lo le'e Xbel, zo'le Secrían', na' bga'ne' yo'oze gayo' byo'. Bsa' laže'e,
25 na' wnné':
—Xanžon' žone' chia' ki. Žonne' to xkwide' chia', na' žone' ga biž yedoe'ela' lawgak benách ka'.

Wbás che ya'abán' zloe'ele' kan za' galj Jesús

26 Wdé xop byo', bla' law wbasen' che ya'abá, dan' bsela' Dios wbás na'kze', Gabriel, nich cheje' lo yež Nasaret, dan' nbaben Galilea.
27 Dios bsele'e le' ga na', nich chejchálj̱lene' to xkwide' no'le lebe' Lia. Lebe' ba bchebe láže'be' wcháǵ ná'lenbe' to benne' byo lie' Jwsé. Le' nbabe' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka' ža ni'te.
28 Kate' wyó'o Gabrielen' gan zoa Lian', gože'-be':
—Padiox. Dios že' laže'e le'. Xanžo Dios zóalene' le'. Lekze' žone' ga gakže chawe' chio' ka gak chegak yógo'te no'le ka'.
29 Kate' Lian' ble'elbe' wbás che ya'abán', wžé' zedlbe' ni'a che dan' bchaljen', na' bebanlbe' kan gože'-be'.
30 Naž wbasen' gože'-be', na' wnné':
—Lia, bi žebo', dan' Dios žon chawe'e le'.
31 Na'a, cho'o to bi'do' li'o, na' galj to xkwide' byodo' chio', na' go'o labe' Jesús.
32 Jesús ni golbe', na' gake' benne' blo, na' si' le' Zi'n Dios, Benne' zente. Xanžo Dios gone' ga nna bi'e kan ben Dabí, xa gole wdé che Jesusen', bennen' wnná bi'e ža ni'te.
33 Jesusen' nna biá'teze' benne' Israel ka', na' yela' wnná bia' chien' batkle te chen.
34 Naž Lian' wnnablbe' wbás che ya'abán', na' wnnabe':
—¿Nakxkze gak da' ki, dan' bi zóalena' benne' byo?
35 Naž wbasen' gože'-be':
—Dios Be' La'y le'e gan zo', na' gone' ga yela' wak che Dios, Benne' zente, sóalenen le', na' gaken gan zo' ka to zol da' zgo'o bejw. Che len bi' byodo' na', bi'don' žala' galjbe', cho'obe' lo na' Dios, na' si' labe' Zi'n Dios.
36 Lezka' Xbel, zi'n xa xto'o wdé, ba yo'o to bi' byodo' li'e la'kze ba ngole'. Wnnégake' chie', na' wnnágake': “Nake' no'le wbíž” san ba zej xop byo' yo'o bi'don' li'e.
37 Bi be zoa da' bi gak gon Dios.
38 Naž Lian' wnnabe':
—Nakkza' chie'. To chi'ize naka' wen žin che Xanžon'. Gak chia' kan bach wnnó' gon Dios chia' neda'.
Naž la' beza'te wbás che ya'abán' gan zoa Lian'.

Lia zejwíabe' Xbel

39 L̲a' ža na'ze wyó'o Lia nez, na' taría taría wyejbe' gan nak l̲aw ya'ado' ka',
na' bžinbe' to yež da' nbaben Judea.
40 Kate' bžinbe' ga na' wyo'obe' liž Secrían', na' gožbe' X̲belen': “Padiox̲.”
41 Kate' benle X̲belen' dan' wnná Lian', l̲a' btate kwin bi'don' yo'obe' l̲i'e, na'
Dios Be' La'y bedjsóal̲ene' l̲e'.
42 Naž X̲belen' wnníe' zižje, na' wnné':
—Dios ba ben cháwe'že' le' ka yógo'te no'le ka', na' l̲ezka' ben chawe'e bi'don'
yo'obe' l̲i'o.
43 ¿Noz̲kze neda', dan' bl̲a' x̲na' X̲ana' ga zoa' ni?
44 Katen' benla' dan' gožo' neda', l̲o yel̲a' žebél chebe' l̲a' btate kwin bi'don'
yo'obe' l̲i'a.
45 Ba nez z̲en naken chio' dan' bejl̲i'o x̲tiža' wbás che ya'abán', na' gakkze
kan gože' le' l̲o wláz X̲anžon'.
46 Naž Lian' wnnabe':
Dot l̲aža'a z̲ka'n z̲ena' X̲anžon',
47 na' žebél̲enla' Dios, Benne' Weslá chian'.
48 Dios na'kze be' l̲aže'e neda'.
Yoa'a l̲o ne'e L̲e', na' to chi'ize naka' wen žin chie'.
Na'a so l̲aw, nnágake' chia':
“Ba nez z̲en naken che no'len'.”
49 Z̲enl̲e'e nak da' ben Dios, Benne' z̲ente, chia' neda'.
¡Ga'n z̲en La la'y chie'!
50 L̲e' žeyache' l̲áže'tezle' benne' ka' z̲žébegake' L̲e',
na'a ža, na' to chi'ize.
51 Da' zan yel̲a' wak z̲en ka' ba bene' L̲e'.
Bzex̲jwe' benne' ka' bka'n z̲éngake' yel̲a' žejní'il chégake'.
52 Beké'e yel̲a' wnná bia' chegak benne' blo ka',
na' bene' ga zej nak blo benne' gax̲jw l̲aže' ka'.
53 Bwawe' benne' ka' beldone',
na' bka'ne' ka'ze benne' wnni'a ka'.
54 Gókl̲ene' benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka',
dan' be' l̲aže'e l̲égake', na' beyache' l̲áže'le' l̲égake'.
55 Bene' da' bchebe l̲aže'e chegak x̲a x̲to'žo ka', dan' gone' chežo,
dan' bchebe l̲aže'e che Bran, na' chegak z̲a'sóe' ka'.
56 Lian' bgá'nl̲enbe' X̲belen' chonne byo', na' wdé na' beyejbe' ližbe'.

Da' gok kate' golj Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis

57 Kate' bžin ža žal̲a' soa x̲kwide' che X̲belen', golj to bi' byodo'.
58 Benne' z̲jo'o l̲i'a chie' ka' l̲en lježe' ka', béngekle' kan Dios beyache' l̲áže'le'
l̲e', na' bebél̲engekle' l̲e'.
59 Kate' ba gok x̲ono' ža zoa x̲kwiden', bl̲a'gak ljéžgake' ka' ga na' nich
chóggake' l̲o bel̲a' che bi' byodon' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' gónegekle'
wzóagake' labe' Secría kan zoa la x̲abe'.
60 Naž beží'i X̲bel, x̲na'be', na' wnné':
—O'o. Z̲wa si' l̲abe'.
61 Wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen'? Bi zoa nitó lježle, benne' lie' Z̲wa.
62 Naž benne' ka' bl̲oé'ezegekle' nich nnábgekle' x̲abe' biz̲e žénele' si' labe'.
63 Secrían' wnnabe' to blagdo', na' bzoje' l̲awn da' z̲nnan: “Z̲wa si' labe'.”
Bebángekle' yógo'tegake'.
64 Ka' gaze l̲a' beyáljwte žoa'a Secrían', na' gok bechal̲je', na' bka'n z̲ene' Dios.

65 Naž bebángekle yógo'te benne' zjo'o li'a chégake', na' wzé diža' kan gok da' ki yógo'te yežđo' zej nnitan' lawgak ya'ado' ka' gan nbab Judea.
66 Bza' láže'gak yógo'te benne' ka' katen' béngekle' kan goken, na' wnnágake':
—¿Bizkzen' gon bi' byodon'? Da' likze Xanžon' zóalene'-be'.

Da' bchalj Secría lo wláz Dios

67 Naž Dios Be' La'y bedjsóalene' Secrían', xa Zwan', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné':
68 ¡Ga'n zen Dios, Xangak benne' Israel ka',
dan' bedjwíe' žo'o, benách chie', na' beya'we' žo'o!
69 Bselе'e Benne' Weslá chežo ga zoažo ni,
len yela' wak zen chie'.
Nake' Xkwiden' za' goljbe' ládjwgak za'só Dabí,
bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te.
70 Ža ni'te bchebe laže'e gone' da' ki,
dan' wnné' lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.
71 Bchebe laže'e yeslé' žo'o
lo na'gak benne' ka' zžá'agake' žo'o,
na' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'.
72 Bchebe laže'e yeyache' láže'le' Dabín', xa gole wdé chežon',
na' chejsá' laže'e da' bchebe laže'e, dan' naken la'y.
73 Ben choche' xtiže'e, dan' bchebe laže'e gonen',
dan' gože' Bran, xa gole wdé chežon',
dan' naken to da' žala' gone' chežo žo'o.
74 Bchebe laže'e yeslé' žo'o
lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'
nich biž žébežo gonžo xchine' Le',
75 na' nich gakžo gaxjw laže', na' dot chawe'
lawe' Le' yógo'te ža soažo nbanžo.
76 Le', zí'na'do', si' lo' benne' zchalje' lo wláz Dios, Benne' zente,
dan' chejo' le' zga'alo' ka Xanžon', na' gon chawo'o nez gan tie'.
77 Wzejni'ilo' benách chie' ka' kan wak yelágake'
na' kan yenít law Dios dola' da' zej nbage'e.
78 Ki naken, Dios žeyache' láže'le' žo'o,
na' gone' ga la' law Bennen' nakkze' baní' chežo.
79 Lekze' wza'ni'e chegak benne' ka' nak chol yichj lázdo'gake', na' za' gátgake',
nich yegoé'e žo'o to nez gan ga'n cháwe'žo.
80 Bgole xkwide' byodon', na' gokbe' wale. Wzóazebe' gan nak latje dach kate' bžinže ža bla' lawbe' lawgak benne' Israel ka'.

2

Da' goken katen' golj Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 La' ža na'ze Augusto, benne' Sésar, bchi'le' yógo'te benách nníta'gake' yežlyó nga yéla'gake' le'e yich.
2 Kate' da' nežw byéla'gake' le'e yichen', wnná bia' to benne' lie' Sirenio gan nbab Siria.
3 Yógo'te benách ka' beyéjgake' yež che chégake' gan zej nbabe' nich yéla'gake' le'e yichen'.

4 Wzá' Jwsé l̲o yež Nasaret gan nbab Galilea, nich cheje' gan nbab Judea, na' bžine' l̲o yež Belén, gan golj Dabí ža ni'te. Ki bene' dan' nabl̲en Jwsén' benne' ka' zej nake' z̲a'só Dabín'.
5 Jwsén' wyeje' ga na' nich yéle'e l̲e'e yichen', tz̲en l̲en Lia. Lian' nakbe' x̲kwide' no'len' ba bchebe l̲áže'be' wchág ná'l̲enbe' Jwsén', na' za' galj bi'do' chebe'.
6 Kate' ne nníta'gake' l̲o yež Belén, bžin ža žal̲a' galj bi'do' cheben'.
7 Golj to bi' byodo', x̲kwide' nežw chie'. Bchel̲e'-be' to láže'do', na' bdix̲jwe'-be' to l̲o yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. Ki goken dan' bi bžel̲ latje gan gá'ngake' l̲o yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez.

Z̲l̲a' l̲aw wbás che ya'abá gan žape chí'igake' z̲ila' ka'

8 Gawze gan že' yež Belén nníta'gak benne' ka' yix̲e', benne' žape chí'igake' z̲ila' ka' žel.
9 L̲a' bl̲a' l̲awte to wbás che X̲anžon' gan nníta'gake'. Wyó'o yel̲a' baní' che X̲anžon' gan nníta'gake', na' bžébegake'.
10 Naž wbás che ya'abán' gože' l̲égake', na' wnné':

—Bi žébele. Na'a z̲zenla' l̲e'e to da' gonen ga yebélele, na' yebél̲engeklen yógo'te benách.
11 Na'a ba golj to bi' byodo' l̲o yež gan golj Dabí, na' gakbe' Benne' Weslá chele. Nake' benne' bsel̲a' Dios, na' nake' X̲anžon'.
12 Da' ni gak bia'be' nich gónbia'le-be'. Yežel̲-lele-be', nžel̲be' láže'do', na' debe' to l̲o yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez.
13 Gan wzóa wbás che ya'abán', ka' gaze bl̲a' l̲awgak wbás zante che ya'abá che Dios, na' z̲ka'n z̲éngake' Dios, na' wnnágake':
14 ¡Ga'n z̲en Dios, Bennen' zoe' ža'te!
Gak da' wká'n chawen' benách yežlyó nga,
benne' ka' Dios žaz l̲aže'e l̲égake'.

15 Kate' beza'gak wbás che ya'abá ka' ga na', zeyéjgake' ya'abá, benne' ka' žape chí'igake' z̲ila' ka' gož ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Le cho'o l̲o yež Belén nich l̲e'elžo cha' ba goken kan bzejní'il X̲anžon' žo'o.
16 Taría taría l̲a' jaktie' ga na', na' bejx̲áka'gake' Lian' l̲en Jwsén', na' x̲kwiden', bi'don' debe' to l̲o yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez.
17 Kate' bl̲é'egekle'-be', bzéngekle' l̲égake' dan' wnná wbás che ya'abán', kan nak che x̲kwiden'.
18 Bebángekle yógo'te benne' béngekle' dan' wnnagak benne' ka' žape chí'igake' z̲ila' ka'.
19 Lian' wlo'oze' da' ki l̲o yichj l̲áz̲da'we', na' blab l̲aže'e kan zej naken.
20 Beyejgak benne' ka' žape chí'igake' z̲ila' ka', z̲ka'n z̲éngake', na' žoe l̲áwgake' Dios ni'a che yógo'te dan' béngeklen', na' bl̲é'egeklen', da' ka' gókgaken kan gož wbás che ya'abán' l̲égake'.

Z̲gó'ogake' x̲kwide' Jesús l̲o na' Dios

21 Kate' ba gok x̲ono' ža wzóa x̲kwide' Jesusen', belchoge' l̲o bel̲a' chebe' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' bzóagake' labe' Jesús kan ba bzoakze wbás che ya'abán' labe' zga'ale kate' za' cho'obe' l̲e'e x̲na'be'.

22 Kate' bza'a ža che da' zpa' kwingak no'le ka' za' bzóategake' bi'do' chégake' kan znna da' bchi'le Moisés, belchi'e xkwide' Jesusen' lo yež Jerusalén nich kó'ogake'-be' lo na' Xanžo Dios.
23 Ki béngake', dan' nyejw lo da' bchi'le Xanžo Dios, dan' znnan: "Yógo'te bi' byodo', bi' nežw che xna'be', žala' kwéjgake'-be' cheze che Xanžo Dios."
24 Che len jake' ga na' nich gótgake' chope sintr gog, o chope plomdo' ka', na' kó'ogake'-ba' law Dios, kan znna xtiža' Xanžo Dios.
25 Ža na'ze zoa to benne' lie' Smon lo yež Jerusalén, bennen' nake' chawe', na' žejli'e che Dios. Zbeze' Bennen' sela' Dios, Bennen' gon chawe'e benách Israel ka'. Dios Be' La'y zóalene' Smon na',
26 na' ba bloe'ele' le' bi gatzie' kate' lé'ežele' Benne' Criston', Bennen' sela' Xanžo Dios.
27 Bžin Smon na' lo zchil yodo' dan' bche' Dios Be' La'y le' ga na'. Katen' xa xna' xkwide' Jesusen' belchi'e-be' lo zchil yodo' nich góngake' chebe' kan znna xtiža' Dios,
28 Smon na' wdele'-be', na' bka'n zene' Dios, na' wnné':
29 Xan, na'a wak gonno' neda' latje gata',
na' ga'n ži yichj lázda'wa',
dan' ba gok dan' gožo' neda', wen žin chio'.
30 Ba ble'ela' bi'don' bzoakzo' Le',
bi'don' gakbe' Bennen' yeslé' benách ka',
31 Bennen' wloe'elo' law lawgak yógo'te benách ka'.
32 Nakbe' baní' dan' wza'nín' chegak benne' zi'to' ka',
na' lezka' baní' chegak benách chio', benne' Israel ka'.
33 Bebanle Jwsén' len Lian', xna' xkwide' Jesusen', kan nak dan' wnná Smon na' kan nak chebe'.
34 Smon na' wnnable' Dios gon chawe'e légake', na' gože' Lian', xna' Jesusen', na' wnné':
—Bwia nga. Dios bzoe' Xkwide' ni nich gakbe' da' gonen ga chix láže'gekle benne' zan, na' gonbe' ga yeyakgak chawe' benne' zan ládjwgak benách Israel. Gakbe' to da' gak bian', na' benách ka' nnégake' chebe'.
35 Gaken ki nich la' law dan' zza' láže'gak benne' zan. Da' ki gaken chio' ka to ya ntoche' da' chazen lazdo'o.
36 Lezka' Ana, to no'le zchalje' lo wláz Dios, wzóe' ga na'. Nake' zi'n Fanuel, to benne' nbabe' za'só bennen' lie' Aser, zi'n Israel. Ana na' wzóalene' benne' byo chie' gaže yiz wdé goke' xkwide' no'le, na' ba ngól-li'e.
37 Got benne' byo che Anan', na' bga'ne' wzebe na' zejte ba zeje' taplalj tapiz. Bi žežoje' gan nak zchil yodon'. Dot ža dot yele, zka'n zene' Dios, na' žone' wbás, na' zcháljlene' Dios.
38 La' na'ze ble'e ga na', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Bzejni'ile' yógo'te benách kan nak che xkwide' Jesusen', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' želbeze' ža la' Bennen' sela' Dios nich gon chawe'e benách chie' ka'.

Jwsé len Lia zeyéjgake' lo yež Nasaret

39 Wdé ben Jwsén' len Lian' yógo'te dan' znna xtiža' Xanžo Dios, beyéjgake' lážgake', yež Nasaret gan nbab Galilea.
40 Bgole xkwide' Jesusen', na' gokbe' choch. Góta'že yela' žejní'il chebe', na' zen nak da' wló'o Dios lo yichj lázdo'be'.

Žežín xkwide' Jesús zchil yodo'

41 Twiz twiz žjak xa xna' Jesusen' lo yež Jerusalén katen' žak Lni Pasko', kate'
42 žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios, katen' beslé' xa wdé chégake' lo
yežlyó Egipto.
Kate' xkwide' Jesusen' ba zejbe' chežinno yiz, jake' lo yež Jerusalén kan
žónteze žóngake' kate' žak lni na'.
43 Kate' wdé lnin', zezá'gake', na' xkwide' Jesusen' nga'nbe' lo yež Jerusalén,
san Jwsén' len Lian', xna' Jesusen', bi gókbe'egeklen'.
44 Žékgekle' zeyo'obe' ladjw benne' zan ka', benne' zesá'klene' légake', na' che
len to ža besa'ke'. Naž beyíljgake'-be' gan zej nnita' ljéžgake', na' gan zej nnita'
benne' ka' zej nónbi'e,
45 na' bi bežélgekle'-be'. Che len beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' beyíljgake'-be'
ga na'.
46 Ža chonne ža, bežélgekle'-be' gan nak to lo zchil yodo', že'be' ládjwgak
benne' yodo' wsedle ka', na' zze nagbe' dan' žsédgekle', na' znnablbe' légake' da'
zan.
47 Bebángekle yógo'te benne' béngekle' dan' bchaljbe' len yela' žejní'il chebe',
na' kan nak dan' bechebbe'.
48 Kate' xa xna'be' blé'egekle'-be', bebángekle'. Xna'be' gože'-be', na' wnné':
—Zi'na', ¿biz chen' beno' ki len neto'? Wžé' zedlto', na' beyiljto' le', neda' len
xon'.
49 Naž Jesusen' gožbe' légake', na' wnnabe':
—¿Biz chen' beyiljle neda'? ¿Bi nnézlele žon byenen we' laža'a da' naken che
Xa'?
50 Bi bejní'igekle xa xna'be' dan' gožbe' légake'.
51 Jesusen' beyéjlenbe' légake', na' bežinbe' lo yež Nasaret. Benbe' kan znna
xtíža'gak xa xna'be'. Lia, xna' Jesusen', wló' cháwe'ze' yógo'te da' ki lo yichj
lázda'we'.
52 Góta'že yela' žejní'il che xkwide' Jesusen', na' bgolbe'. Bežojbe' chawe' law
Dios, na' lawgak benách ka'.

3

Da' bchalj Zwa, benne' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Kate' ba zej chi yiz znna bia' Tiberio, benne' Sésar, dot yežlyó nga, znna
bia' Ponsio Pilato gan nbab Judea, na' Herodes znna bi'e gan nbab Galilea, na'
Lip, biche' Herodes na', znna bi'e gan nbab Iturea, na' gan nbab Trakonite, na'
bennen' lie' Lisanias znna bi'e gan nbab Abilinia.
2 Kate' ža ka' Anás len Kaifás, zej nake' bxoz blo ka', na' la' na'ze Dios
bcháljlene' Zwa, zi'n Secría, kate' ne zoa Zwan' lo latje dach.
3 Wdá Zwan' do zente žoa'a yego Jordán, na' bchalje' kan žala' yezoagak
benách ka' nis, benne' ka' žeyát láže'gake' nich yenít law Dios dola' da' zej
nbage'e.
4 Gok da' ki kan nyejw le'e yich la'y, dan' wnná Isaías, benne' bchalje' lo wláz
Dios ža ni'te, dan' znnan:
Benle chi'i to benne' wnníe' zižje lo latje dach, wnné':
“Le wpá' nez nich žin Xanžo Dios gan zoale.
Le yebéj li nez las ka' gan tie'.
5 Le yeschá' yógo'te gan zej že' bloj ka'.
Le gon lache' yógo'te ya'a sibe ka', na' ya'ado' ka'.
Le yebéj li nez legw ka',

na' le gon chawe' nez yej ka'.
6 Yógo'te benách lé'egekle' bennen' sela' Dios, bennen' yeslé' légake'."
7 Kate' bžojgak benne' zan lo yež ka' nich yezóagake' nis lo na' Zwan', le' gože' légake', na' wnné':
—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Biz chen' žénelele yezoale nis? ¿Zoa no benne' gože' le'e bi chog Dios chele gatle cha' yezoale nis?
8 Na'a, le gon da' gak bian' ba beyát láže'le, na' bi sa' láže'le, bi nnale: "Dios bi choge' cheto' gatto' dan' nakto' za'só Bran" dan' žapa' le'e, gak Dios ke'e yej ki, na' gone' ga yeyákgaken za'só Bran na'.
9 Nakle ka yag ka'. Ba zbez ya wage nich chogen yag ka'. Bíte'teze yag da' bi zbian da' zix chen, chóggaken', na' wzéygaken' lo yi'.
10 Naž benách ka' nníta'gake' ga na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Nakxkze gonto'?
11 Bechebe Zwan', na' gože' légake':
—No benne' de chope ze' žala' wnezjwe' ton che no benne' bi de chie'. No benne' de da' žawe', lezka' žala' chisen' chegak benne' ka' bi de da' gáwgake'.
12 Lezka' bale benne' wechizjw ka', benne' zchízjwgake' benách ka' lo wláz yež zi'to', bžíngake' ga na' nich yezóagake' nis. Wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, ¿biz žala' gonto' neto'?
13 Zwan' gože' légake':
—Bi wchízjwžele kan wnná benne' znna bi'e le'e.
14 Lezka' bale benne' žjake' lo wdile wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Cheze neto', biz žala' gonto'?
Zwan' gože' légake':
—Biž wcheble nitó benne' nich ka'le bi da' de chie'. Biž nnale chegak benách ka' da' wen laže' nich gonle ga chízjwgake' le'e, san le chaz laže' ka da' názjwle.
15 Lezka' benne' ka' želbeze' Bennen' sela' Dios, wnníta'gake' ga na', na' žsa' láže'gake' cha' nak Zwan' Benne' Criston'.
16 Bechebe Zwan', na' gože' yógo'tegake', na' wnné':
—Da' li neda' žezóa' le'e nis, da' zloe'elen nakle ka benne' ka' ba gótgake', na' zej nzi'e yela' nban da' yoble, san za' Bennen' wchize' le'e Dios Be' La'y, na' da' naken yi' chie', na' Dios Be' La'y na' gonne' le'e yela' nban da' zejlí kanne. Bennen' ze'e napže' yela' wnná bia' ka neda', na' neda' bi naka' zi kweja' zele'.
17 Noxe' da' žzen yi' chie', na' wlobe' zoa' stribe chie', dan' zloe'elen kan gaken chegak benách ka'. Wtobe' zoa' striben', na' ko'o chawen', san bebe chen wzeyen' lo yi' da' batkle yolen.
18 Kan zej nak diža' ki, na' yebale diža' zan bzejni'ile' benách ka', na' bzenle' légake' diža' chawen'.
19 Zwan' bdil dize'e Herodes, benne' wnná bia', dan' zóalene' Herodías, zo'le Lip, benne' biche'e, na' dan' žone' da' zan da' kegle.
20 Naž ben Herodes na' to da' kegle da' zenže, bsejwe' Zwan' liž ya.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Kate' ža ka' kate' bi na' nyejw Zwan' liž ya, na' žezóe' benách ka' nis, lezka' bezóe' Jesusen' nis. Kate' Jesusen' ne zcháljlene' Dios, wyaljw ya'abá,
22 na' bla' law Dios Be' La'y. Znne'e ka to plomdo', bian' betjba', na' bžinba' gan zoa Jesusen'. Benle' chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Kan zej nak x̱a x̱na' wdé ka' che Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Katen' Jesusen' wzó l̲awe' žone' x̱chin Dios, zeje' L̲e' ka chi žoa yiz. Žékgekle
benách nake' z̲i'n Jwsé. Jesusen' nake' z̲a'só Elí.
Bennen' nake' x̱a Lia, x̱na' Jesusen'.
24 Elí na' goke' z̲i'n Matat.
Bennen' goke' z̲i'n Lebí.
Bennen' goke' z̲i'n Melki.
Bennen' goke' z̲i'n Jana.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Jwsé.
25 Jwsé ni goke' z̲i'n Matatías.
Bennen' goke' z̲i'n Amós.
Bennen' goke' z̲i'n Nahum.
Bennen' goke' z̲i'n Esli.
Bennen' goke' z̲i'n Nagai.
26 Nagai na' goke' z̲i'n Maat.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Matatías.
Bennen' goke' z̲i'n Semei.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Jwsé.
Bennen' goke' z̲i'n Judá.
27 Judá na' goke' z̲i'n Joana.
Bennen' goke' z̲i'n Resa.
Bennen' goke' z̲i'n Sorobabel.
Bennen' goke' z̲i'n Salatiel.
Bennen' goke' z̲i'n Neri.
28 Neri na' goke' z̲i'n yetó Melki.
Bennen' goke' z̲i'n Adi.
Bennen' goke' z̲i'n Kosam.
Bennen' goke' z̲i'n Elmodam.
Bennen' goke' z̲i'n Er.
29 Er na' goke' z̲i'n Josué.
Bennen' goke' z̲i'n Elieser.
Bennen' goke' z̲i'n Jorim.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Matat.
30 Matat na' goke' z̲i'n Lebí.
Bennen' goke' z̲i'n Smon.
Bennen' goke' z̲i'n Judá.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Jwsé.
Bennen' goke' z̲i'n Jonán.
Bennen' goke' z̲i'n Eliakim.
31 Eliakim na' goke' z̲i'n Melea.
Bennen' goke' z̲i'n Mainán.
Bennen' goke' z̲i'n Matata.
Bennen' goke' z̲i'n Natán.
32 Natán na' goke' z̲i'n Dabí.
Bennen' goke' z̲i'n Isaí.
Bennen' goke' z̲i'n Obed.
Bennen' goke' z̲i'n Boos.
Bennen' goke' z̲i'n Salmón.
Bennen' goke' z̲i'n Naasón.
33 Naasón na' goke' z̲i'n Aminadab.

Bennen' goke' z̲i'n Aram.
Bennen' goke' z̲i'n Esrom.
Bennen' goke' z̲i'n Fares.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Judá.
34 Judá na' goke' z̲i'n Jakob.
Bennen' goke' z̲i'n Isaak.
Bennen' goke' z̲i'n Bran.
Bennen' goke' z̲i'n Taré.
Bennen' goke' z̲i'n Nakor.
35 Nakor na' goke' z̲i'n Serug.
Bennen' goke' z̲i'n Ragau.
Bennen' goke' z̲i'n Peleg.
Bennen' goke' z̲i'n Heber.
Bennen' goke' z̲i'n Sala.
36 Sala na' goke' z̲i'n Kainán.
Bennen' goke' z̲i'n Arfaxad.
Bennen' goke' z̲i'n Sem.
Bennen' goke' z̲i'n Noé.
Bennen' goke' z̲i'n Lamek.
37 Lamek na' goke' z̲i'n Matusalén.
Bennen' goke' z̲i'n Enok.
Bennen' goke' z̲i'n Jared.
Bennen' goke' z̲i'n Mahalalel.
Bennen' goke' z̲i'n yetó Kainán.
38 Kainán na' goke' z̲i'n Enós.
Bennen' goke' z̲i'n Set.
Bennen' goke' z̲i'n Adán.
Bennen' goke' ka z̲i'nkze Dios.

4

Gónele da' x̲iwe' gonen ga baga' Jesús dol̲a'
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Bezá' Jesusen' žoa'a yego Jordán, zoal̲en Dios Be' La'y L̲e', na' de chgi' bchi'e Jesusen' l̲o latje dach.
2 Wzóe' ga na' chopl̲alj ža, na' gónele da' x̲iwe' gonen ga baga' Jesusen' dol̲a'. Bi be bdaw Jesusen' ža ka', na' wdé na' wdone'.
3 Naž da' x̲iwen' gožen Jesusen', na' wnnán:
—Cha' nakkzo' Le' Z̲i'n Dios, wnná yeyák yej ni yet x̲til.
4 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Nyejw l̲e'e yich da' z̲nnan: "Kégeze l̲en yet x̲til zej nban benách ka', san l̲ezka' zej nbánl̲ene' yógo'te x̲tiža' Dios."
5 Naž da' x̲iwen' bchen' Jesusen' gan nak to l̲aw ya'a sibe. To chí'ido'ze bl̲oe'elen L̲e' yógo'te latje gan z̲nna bia'gak benne' ka' dot yežlyó nga.
6 Naž da' x̲iwen' gožen Jesusen', na' wnnán:
—Yógo'te latje chegak benne' wnná bia' ka', na' yel̲a' wnni'a chégake', gonnan' chio', dan' yo'o l̲o na'a yógo'te da' ki, na' no benne' žénela' wnez̲jwa' da' ka' chie'.
7 Cha' Le' wzóa z̲ibo' l̲awa', na' wká'n z̲eno' neda', yógo'te da' ki gaken chio'.
8 Naž Jesusen' gožen':
—Kwas na'le, da' x̲iwe', dan' nyejw l̲e'e yich la'y dan' žen' neto', dan' z̲nnan: "X̲ano' Dios wká'n z̲eno', na' toze L̲e' gono' x̲chine'."

9 Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' lo yež Jerusalén, na' bžian Le' yichjo'o yodo',
na' gožen Le':
—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, bexite' ga ni
10 dan' nyejw le'e yich la'y da' znnan:
Dios sele'e wbás che ya'abá ka', na' gáklengake' Le'.
11 Len ná'gake' góxwgake' Le'
nich bi chejchego'o yej, na' bi gak zi' ni'o.
12 Naž Jesusen' gožen':
—Nyejw le'e yich la'y da' žen' neto': “Bi wkonlo' žin Xano' Dios.”
13 Kate' da' xiwen' bi bžel-len yetó da' gonen ga baga' Jesusen' dola', na'
bebigan' gan zoe' to chi'ido'.

Zzo law Jesús žone' xchine' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Beyéj Jesusen' gan nbab Galilea, na' nzi' lo ne'e yela' wak che Dios Be'
La'y. Wzé diža' kan nak chie', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež dot gawze
ga na' béngeklen'.
15 Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío
ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' Le' ba la'ne.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret, dan' naken lažе'
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Naž bežín Jesusen' lo yež Nasaret gan bgole'. Kate' bžin ža la'y chegak
benne' judío ka', na' kan žónteze žon Jesusen', wyoé'e lo yo'o gan zdobgak
benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wzíe' nich gole' to da' nyejw
le'e yich la'y.
17 Bdégake' yichen' lo na' Jesusen' gan nyejw da' wnná Isaías, bennen'
bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Kate' bsaljwe' yichen', bežel-le' gan nyejw da'
znnan:
18 Zoalen Be' La'y che Xanžon' neda'
dan' wleje' neda' cheze'
nich wzenla' benách yache' ka' diža' chawe'.
Bsele'e neda' nich yeyona' benne' ka' žak zi' lázdo'gake',
na' nich wzenla' benne' ka' zej nake' ka benne' zej nžeje' ni'a che dola' da'
nbága'gake', kan gak yelágake',
na' nich yeyona' benne' lo chole ka',
na' nich yeslá' benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake',
19 na' nich wzía' diža' che ža gaklen Xanžo Dios benách ka'.
20 Naž Jesusen' betobe' yichen', na' bedíen' lo na' bennen' žape chi'e yiche
la'y ka', na' bebi'e. Naž yógo'te benne' zej ndobe' lo yo'on', belwíe' Jesusen'.
21 Wzó law Jesusen' zchalje', na' gože' légake':
—Na'a ža ni zoale le'e, ba bžinkze dan' nyejw le'e yichen'.
22 Yógo'tegake' wnné cháwe'gake' chie', na' bebángekle' kan nak diža' chawen'
da' zchalje', na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni zi'n Jwsé?
23 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Ye'le neda' da' znnan: “Le', benne' žeyón benách ka', beyón kwino'.” Lezka'
ye'le neda': “Da' ka' benlto' beno' Le' lo yež Kapernaum, lezka' ben ga ni naken
lažo'.”
24 Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, benne' wláž chie' ka' bi žápegake' le' ba la'ne.
25 Da' li žapa' le'e, wnníta'gak no'le wzebe zan ža ni'te gan nbab Israel, ža ka' wzóa Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Kate' ža ka' bi gok yejw chonn yiz yo'o gachje, na' gok wbín lo yežlyón'.
26 Dios bi bsele'e Líasen' gan zej nnita' no'le wzebe ka' wnníta'gake' gan nbab Israel, san bsele'e le' gan zoa to no'le wzebe lo yež Sarepta, da' nbaben yež Sidón, to yež zi'to'.
27 Lezka', wnníta'gak benne' zan ža ni'te gan nbab Israel, benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže ža ka' wzóa Eliseo, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Bi beyák nitó benne' ki ladjw benách Israel ka', san beyák toze Naamán, benne' zi'to' wbabe' lo yežlyó Siria.
28 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, benne' wnníta'gake' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bžá'agake'.
29 Naž la' wzó žá'tegake', na' bebéjgake' Jesusen' žoa'a yež na'le. Belchi'e Le' gan nak le'e ya'a yej gan že' lážgake' nich wžíxjgake' Le' gan nak le'e ya'a yej na'.
30 Wdé Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' la' beyejtie'.

Žeyón Jesús to benne' yoe'e be' xiwe'
(Mr. 1:21-28)

31 Naž wyéj Jesusen' lo yež Kapernaum gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' kate' nak ža la'y ka' chegak benne' judío ka'.
32 Bebángekle' kan nak dan' žsedle Jesusen' légake', dan' zchalje' ka to benne' de lo ne'e yela' wnná bia'.
33 Lezka' zoa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wnníe' zižje,
34 na' wnné':
—Bsan neto'. ¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nga nich wžía yi'o neto'? Nónbia'to' Le' No nako'. Benne' la'y che Dios nako'.
35 Naž Jesusen' bdile' be' xiwen', na' gožen':
—Žize wzóa, na' bežój lo bennen'.
Naž be' xiwen' wžo'nen bennen' lo yo lawgak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' la' bežojten lo bennen', san biž bi benen len le'.
36 Bebángekle' yógo'tegake', na' bchaljlen ljéžgake', na' wnnágake':
—¿Biz diža' ni dan' zchaljen'? Len yela' wnná bia', na' yela' wak zen zdile' be' xiwe' ka', na' la' žežójtegaken.
37 Wzé diža' che da' žon Jesusen', na' béngekle benách nníta'gake' yógo'te yež zej žen' dot gawze.

Jesús žeyone' xna' zo'le Smon, bennen' lezka' lie' Bedw
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Naž Jesusen' la' wzó ža'tie', na' bežoje' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wyoé'e liž Smon. Zoa xna' zo'le Smon ga na', na' yoe'e da' la. Góta'yoegekle' Jesusen' yeyone' le'.
39 Wbiga' Jesusen' gan die', na' bliže' da' la da' yoe'e. La' bežojten. No'len' la' wyastie', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Kate' ba ben wbíž ža la'y na', bžingak yógo'te benne' zóalengak benne' yižwé' ka' légake', benne' ka' zej de'e yižwé' ka' che chégake'. Bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' Le' bxoa ne'e légake', na' beyone' légake'.
41 Lezka' bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' yo'ogak benách yižwé' ka'. Belbéžeya'a be' xiwe' ka', na' wnnágaken:
—Le' nako' Zi'n Dios.
Naž Jesusen' bdile' be' xiwe' ka', na' bi bi'e latje nnégaken, dan' nnézgeklen nake' Le' Benne' Criston'.

Zchalj Jesús diža' chawe' gan nbab Galilea (Mr. 1:35-39)

42 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžoj Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' to latje dach. Benne' zan beyíljgake' Le'. Kate' bžíngake' gan zoe', gónegekle' wsejwgake' xneze', nich bi yezé'e gan nníta'gake'.
43 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Žon byenen cha'a gan zej nnita' yezika' yež ka', nich wchalja' diža' chawe' ga na' kan gak chó'ogake' gan znna bia' Dios. Che len bsele'e neda' nga.
44 Ki goken, bchalje' diža' chawen' lo yež ka' gan nbab Galilea, na' gan nak lo yo'o ka' gan želyenle benne' judío ka' xtiža' Dios.

5

Želzene' bel zan (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Kate' ne zoa Jesusen' žoa'a nisdo', dan' nzin' Jenesaret, bdobgak benne' zan dot kwite', nich yéngekle' xtiža' Dios.
2 Naž Jesusen' ble'ele' chope barkw zóagaken lawe' nisdon' gan nak gawze gan de yo biž, na' benne' wzén bel ka' zej nžoje' lo barkw ka', na' žeyíbgake' yixjw bel chégake'.
3 Wžén Jesusen' to lo barkwn', dan' naken che Smon Bedw, na' wnnable' le' kweken' yeláte'do' zí'to'le gan de yo bižen'. Naž Jesusen' wži'e lo barkwn', na' že'ze' ka', bsedle' benne' zan ka' nníta'gake' lo yo bižen'.
4 Kate' beyóž bchalj Jesusen', naž gože' Smon, na' wnné':
—Bsa' barkw ni lo nisdo' gan že' zilen, na' le wzala' yixjw bel chele, na' senle bel ka'.
5 Beží'i Smon na', na' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, dot yele ba bento' žin, na' nitó bel bi na' sento', san len diža' chio' wzála'to' yixjwn'.
6 Kate' bzála'gake' yixjwn', wzéngake' bel zan, na' ba žekte žeza' yixjwn'.
7 Naž blížgake' ljéžgake' ka', benne' ka' nníta'gake' yetó lo barkwn' nich yídgake', na' gáklengake' légake'. Katen' bžíngake' ga na', beschá'gake' žopte barkw ka' len bel ka', na' ba žek lo'jgak barkw ka' lo nisle.
8 Kate' Smon Bedw ble'elen', naž bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':
—Kwas len neda', Xan, dan' naka' benne' dola'.
9 Ki wnné' dan' zžebe Bedon' ni'a chegak bel zan ka', na' lezka' goken chegak benne' ka' žónlengake' le' tzen.
10 Lezka' bžébegak Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' zej nake' ljež Smon Bedon'. Naž Jesusen' gože' Smon na', na' wnné':
—Bi žebo'. Na'a so lawo' yedjó'o benách ka' nich gákgake' chia', gono' kan žono' zzeno' bel ka'.

11 Kate' ba besá'gake' barkw ka' gan nak yo bižen', belka'ne' yógo'ten ga na', na' jáklengake' Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' de'e yižwé' leže (Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Kate' wzóa Jesusen' to yež, bžin to benne' de'e yižwé' leže gan zoe'. Katen' ble'ele' Jesusen', byechwe' lo yote, na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

13 Naž Jesusen' bli ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

La' bebižte yižwé' leže da' wdá' bennen'.

14 Naž Jesusen' gože' le' bi wzenle' nitó benne' kan bene'. Gože' le':

—Wyéj, bejloé'el kwino' law bxoz, na' bejnezjw che da' žeyón le' chawe' che yodo' kan znna xtiža' Moisés, dan' wloe'elen légake' ba beyako'.

15 Wzéle'e diža' che yela' wak che Jesusen', na' bdobgak benne' zan gan zoe' Le' nich yéngekle' xtiže'e, na' nich yeyone' légake', na' yeké'e yižwé' chégake'.

16 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljlene' Dios.

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e (Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Yetó ža, kate' ne žsedle Jesusen' benách ka', že'gak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', ga na'. Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén. Nak bia' de lo na' Jesusen' yela' wak che Xanžo Dios dan' žeyone' benne' yižwé' ka'.

18 Naž benne' ka' zej noe'e to da' del to benne' bi žak se'e bžíngake' ga na', na' wdíljgake' nakze góngake' nich kó'ogake' le' lo yo'o, na' chíxjwgake' le' law Jesusen'.

19 Kate' bi bžélgekle' nakze góngaken' dan' zej nnita' benách zan ga na', naž wžéngake' yichjo'o yo'on', na' bsáljwgake' yichjo'on'. Btínnegake' dan' del benne' yižwén', na' belyíxjwe' le' gachje láwe'lgak benách ka', gan nak law Jesusen'.

20 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':

—Benne', ba benít lawa' dola' da' nbago'o.

21 Naž wzó law zza' láže'gak benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Benne' ni znne' da' zzoan Dios chela'ale. ¿Nozkze benne' gak yenít lawe' dola'? Toze Dios gak yenít lawe' dola'.

22 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le da' ki?

23 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' ni: “Ba benít lawa' dola' da' nbago'o” san nak zede gone' ga yeyase', na' se'e.

24 Wloe'ela' le'e nzi' lo na'a neda', Benne' Golje' Benách, yela' wnná bia' yenít lawa' dola' yežlyó nga.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Žapa' le', wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj ližo'.

25 La' wyaste benne' yižwén' láwgake', na' beké'e dan' góta'len', na' zeyeje' liže', zka'n zene' Dios.

26 Bebángekle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios. Lezka' zžébegake', na' wnnágake':

—Na'a bl̲e'elžo to da' žonen ga žebanlžo.

Jesús žliže' Lebí, bennen' l̲ezka' lie' Matío
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Wdé gok da' ni, Jesusen' bžoje' ga na', na' bl̲e'ele' to benne' lie' Lebí, žie gan z̲chiz̲jwe' lazgak benách, na' Jesusen' gože' l̲e':

—Benl̲en neda' tz̲en.

28 L̲a' wzó ža'te Lebín', na' bka'ne' yógo'te, na' wyéjl̲ene' Jesusen'.

29 Wdé na', ben Lebín' to yel̲a' waw che Jesusen' gan nak l̲o liže', na' wnníta'gak benne' zan ga na', benne' wechiz̲jw ka' l̲en yebal̲e benne' ka' želbé'l̲ene' l̲égake' gan žáwgake'.

30 Naž benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz̲ chen' že'j žáwl̲enle tz̲en benne' wechiz̲jw ka', na' yezika' benne' dol̲a' ka'?

31 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' l̲aw benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' l̲aw bennen' žeyone' benách ka'.

32 Bl̲a'a neda', kege nich wl̲iža' benne' chawe' ka', san nich wl̲iža' benne' dol̲a' ka' nich yeyát l̲áže'gake'.

Z̲nnábgekle' Jesús kan nak che yel̲a' žon wbás
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónl̲engake' Z̲wa tz̲en, na' benne' ka' žónl̲engake' benne' yodo' fariseo ka' tz̲en, žónteze žóngake' wbás, na' z̲chálj̲l̲engake' Dios. ¿Biz̲ chen' benne' ka' žónl̲engake' Le' tz̲en že'j žáwgake'?

34 Jesusen' gože' l̲égake':

—¿Wak gonle ga gongak benne' ka' wbás, benne' nníta'gake' lni che yel̲a' z̲chag na', kate' benne' z̲chag ne'e ne zóal̲ene' l̲égake'?

35 Žin ža kate' kwas benne' z̲chag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

36 Naž Jesusen' bsaka' l̲ebe' kan nak da' ki, na' gože' l̲égake':

—Bi chog nitó benne' to laže' kobe dan' ba ndian, nich kweje' x̲taka' dan' yedé'e l̲e'e to laže' gole. Cha' gone' ki, kégeze gak ditj laže' koben', san láže'don' dan' bžojen l̲e'e laže' koben' bi gon l̲eben laže' golen'.

37 L̲ezka', bi z̲ga'a nitó benne' x̲is uba kobe l̲o že'e yid gole. Cha' no benne' gone' ki, x̲is uba koben' wl̲á'an že'e golen' da' naken yid, na' l̲alj x̲is uban', na' cwia yi' že'e yid golen'.

38 Che l̲en žal̲a' ka'ažo x̲is uba kobe to l̲o že'e yid kobe, na' žopten gak chí'igaken.

39 Cha' zoa no benne' že'je' x̲is uba gole, bi yénetele' ye'je' x̲is uba kobe, dan' nne': “Nakže dz̲i' x̲is uba golen'.”

6

Benne' wsedle ka' che Jesús z̲ká'agake' bisto z̲oa' stribe ža la'y
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Kate' nak to ža la'y chegak benne' judío ka', wdá Jesusen' gan de yel z̲oa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' z̲ká'agake' bisto gan žia z̲oa' striben'. Belz̲oben' l̲o ná'gake', na' bdáwgaken'.

2 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' légake', na' wnnágake':
—¿Biz chen' žonle da' bi žala' gonžo ža la'y?
3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Bi bel-le kan ben Dabí katen' wdone', na' lezka' beldón benne' ka' wnníta'lengake' le'?
4 Wyoé'e lo yodo' che Dios, na' wzi'e yet xtil dan' zgó'ogake' law Dios, dan' bi žala' gawžon, san de latje chégakze bxoz ka' gáwgaken', na' Dabín' bdawen', na' lezka' bnezjwen' chegak benne' ka' bénlengake' le' tzen.
5 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Neda', Benne' Golje' Benách, naka' Xane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Yetó ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na'. Lezka' zoa to benne' ga na', benne' nžeke' ne'e li ža.
7 Benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' zwíagake' Jesusen', nich lé'egekle' cha' yeyone' bennen' kate' nak ža la'y chégake', nich žélgekle' nakle gak yesbága'gake' Le' zia.
8 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':
—Wzó ža'. Wzé gachje láwe'le nga.
La' wzó ža'te bennen', na' wzíe' ga na'.
9 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':
—Nnabla' le'e to diža'. ¿De latje kate' nak ža la'y gonžo da' naken chawe', cha' gonžo da' zinnj? ¿De latje yeslažo yela' nban chegak benách ka', cha' yeka'ažon?
10 Naž Jesusen' bwie' benne' ka' nníta'gake' dot kwite', na' gože' bennen' nžeke' ne'e:
—Bli no'o.
Naž bennen' bli ne'e, na' la' beyakten.
11 Naž bža'agak benne' yodo' ka', na' béngake' toze diža' la' légakze' nich žélgekle' bi da' góngake' che Jesusen'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Kate' ža ka' wyéj Jesusen' gan nak to law ya'ado'. Katen' bžine' ga na', bliže' Dios, na' dot yele bcháljlene' Le'.
13 Kate' za' ža'ní', bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wžíe' chežinnoe' nich gákgake' wbás chie' ka'.
14 Bliže':
Smon, (bennen' lezka' lie' Bedw),
Ndres, (benne' biche' Bedon'),
Jakob,
Zwa,
Lip,
Bartol,
15 Matío,
Mas,
Jakob, (zi'n Alfeo),
Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),
16 Judas, (zi'n to benne' lie' Jakob),

Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' L̲e').

Žeyón Jesús benne' zan
(Mt. 4:23-25)

17 Naž Jesusen' bdínnel̲ene' benne' wbás chie' ka' tz̲en l̲aw ya'adon', na' bžíngake' to gan nak lache', gan zej nnita' benne' zanže, benne' wsedle chie' ka'. L̲ezka' zej nnita' benne' zan ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Judea, na' l̲o yež Jerusalén, na' l̲o yeždo' ka' zej nnitan' žoa'a nisdo' gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Benne' ki bžíngake' ga na' nich wzé nággake' x̲tiža' Jesusen', na' nich yeyákgake' l̲o yižwé' che chégake'.

18 L̲ezka' beyakgak benne' ka' z̲záka'gake' dan' yó'ogake' be' x̲iwe' ka'.

19 Gónegekle yógo'te benne' zan ka' kángake' Jesusen' dan' žeyone' yógo'tegake' l̲en yel̲a' wak chie'.

Yel̲a' ba nez, na' da' nyáche'l̲e'e
(Mt. 5:1-12)

20 Naž bwia Jesusen' benne' wsedle chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' l̲égake':

—Ba nez z̲en naken chele l̲e'e, nak nyache' l̲áže'le na'a, dan' gata' latje chele gan z̲nna bia' Dios.

21 'Ba nez z̲en naken chele l̲e'e z̲donle na'a, dan' weljle da' naken che Dios.

'Ba nez z̲en naken chele l̲e'e z̲béžele na'a, dan' wzížl̲enle neda' tz̲en.

22 'Ba nez z̲en naken chele l̲e'e, dan' za' ža katen' benách ka' bi l̲é'egekle' l̲e'e chawe', yebéjgake' l̲e'e gan nníta'gake', na' nnégake' chele, na' gon dítjgekle' lale, na' nnágake' naken to da' dáche'ze dan' žónl̲enle neda', Benne' Golje' Benách, tz̲en.

23 Le soa l̲o yel̲a' ba nez ža na', na' le yebél, dan' nak z̲en da' gata' chele ya'abá che Dios. L̲ezka' x̲a x̲na' golte chégake' ka' béngake' da' z̲innj chegak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios ža ni'te.

24 'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, benne' wnni'a ka', dan' ba de da' yebél̲enlele.

25 'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, žél̲jelele na'a, dan' tonle.

'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, žz̲ížele na'a, dan' gak nyache' l̲áže'le, na' kwež nyáche'le.

26 'Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, z̲nnagak yógo'te benách ka' chawe' chele. L̲ezka' bengak x̲a x̲na' golte chele ka', dan' wnnágake' chawe' chegak benne' wen l̲aže' ka', benne' wnnázegake' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

Žal̲a' ži'ilžo benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' žo'o chawe'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Žapa' l̲e'e, zoale nga, na' žénlele chia' neda', z̲nnia':
Le ži'il benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' l̲e'e chawe'.
Le nnab da' chawe' chegak benne' ka' z̲žá'agake' l̲e'e.
28 Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žóngake' l̲e'e z̲ia.
Le nnable' L̲e' gákl̲ene' benne' ka' z̲nnégake' chele.
29 Cha' no benne' kape' chel̲á'a x̲ago', bze yechel̲á'a x̲agon'.
Cha' no benne' ke'e laže' da' z̲oan x̲kožo'o, l̲ezka' be' latje ke'e z̲on'.
30 Cha' no benne' nnable' le' da' de chio', bnez̲jwn chie'.
Cha' ke'e da' naken chio', bi yennabon'.
31 Ka žénelele gongak benách ka' chele, l̲ezka' le gon chégake'.

32 'Cha' nží'izelele benne' ka' zej nži'ile' le'e, ¿bize da' nakže chawe' žonlen?
Lezka' žongak benne' dola' ka', zej nži'ile' benne' ka' zej nži'ile' légake'.
33 Cha' žonle da' naken chawe' chégakze benne' ka' žóngake' chawe' chele,
¿bize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka'.
34 Cha' znézjwzele chegak benne' ka' žéklele yebí'igake' chele, ¿bize da' nakže
chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' dola' ka', zoa bi da' znézjwgake' chegak
benne' ka' žóngake' dola', dan' zej nnezle' yebí'igake' dan' bnézjwgake'.
35 Neda' žapa' le'e: le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', na' le gon
da' naken chawe' chégake'. Le wnezjw chegak benách ka' la'kze bi žéklele
yebí'igake' chele. Cha' ki gonle, zen nak da' yebélenlen, na' gakle zi'nkze Dios,
Benne' zente, dan' žone' da' naken chawe' chegak benách ka', benne' bi žaz
láže'gake', na' benne' ka' žóngake' da' kegle.
36 Žala' yeyache' láže'lele benách ka', kan žon Xale Dios, žeyache' láže'le'
yógo'te benách.

Bi žala' nnežo che lježžo
(Mt. 7:1-5)

37 Lezka' wnná Jesusen':
Bi nnele che lježle, na' bi nne no benne' chele.
Bi yesbága'le lježle zia, na' bi yesbaga' no benne' le'e zia.
Le yenít law che lježle, na' Dios yenít lawe' chele.
38 Le wnezjw che lježle, na' Dios gonne' chele.
Gónngake' chele da' wžíxgake' len to kak da' zžixen, dan' nak bia' li, dan' nyižen,
na' nyiten že'lte, na' zo dí'aten. Kan nak da' zžixle le'e, ka'kze wžíx Dios chele.
39 Bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Wak to benne' lo chole chi'e yetó benne' lo chole? Bi gake', dan' žoptie'
bíxgake' to lo bloj.
40 Lezka', bi gakže blo to benne' wsedle, ka benne' žsedle' le', san kate' yeyóž
wsedle bennen', na' gake' kan nak bennen' žsedle' le'.
41 '¿Biz chen' zwio' bébedon' dan' yo'on yej law lježo', na' bi zle'elo' da' zen dan'
yo'on yej lawo' le'?
42 ¿Wak yi'o lježon': "Bicha'a, benn latje yebeja' bébedon' dan' yo'on yej lawo'"
na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo' le'? Le', benne' zloé'ezele chawe'
kwino'. Zga'ale bebéj da' zen dan' yo'on yej lawo' le'. Naž le'elo' binlo nich
gak yebejo' bébedon' dan' yo'on yej law lježon'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; 12:33-37)

43 Lezka' wnná Jesusen':
—To yag zaka' bi zbian da' bi nak zix, na' to yag ka'ze bi gak kwian da' nak
zix.
44 Ki naken, da' zbia to yag nak bian' kan nak yagen'. Bi zchibžo da' zbia yag
higo lo yag yeche', na' lo yag yeche' bi zchibžo da' zbia lba uba.
45 Benne' chawe' zchalje' diža' chawe' dan' yo'o da' chawe' lo yichj lázda'we',
na' benne' bi nake' chawe' zchalje' da' bi nak chawe' dan' yo'o da' bi nak
chawe' lo yichj lázda'we'. Žoa'ažo znnen kan nak da' yo'on lo yichj lázdo'žo.

Chope kan gak chíxjwžo len yo'o
(Mt. 7:24-27)

46 Lezka' wnná Jesusen':
—¿Biz chen' žližle neda', znnale: "Xanto', Xanto'" na' bi žonle kan žapa' le'e?

47 Wl̲oe'ela' l̲e'e kan nak bennen' ze'e gan zoa', na' ženle' x̲tiža'a, na' žone' kan z̲nnan.
48 Benne' ni nake' ka to benne', kate' bene' liže', gže' bche'ne', na' bdix̲jwe' l̲en yo'o gan nak l̲o yej x̲e. Kate' wdé nis wbá'a zil, na' bche'nen kwit yo'on', bi gok wchinnjen yo'on', dan' žian l̲o yej x̲e.
49 Na'a, no benne' ženle' x̲tiža'a, na' bi žone' kan z̲nnan, benne' ni nake' ka to benne' bene' liže' gan nak doze yo, na' bi bdix̲jwe' l̲enen. Kate' bche'n nis wbá'a kwit yo'on', l̲a' wžía yi'ten belate ža.

7

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' yež Roma (Mt. 8:5-13)

1 Kate' Jesusen' beyóž bchál̲jl̲ene' benne' ka' ki, wyeje' l̲o yež Kapernaum.
2 L̲o yežen' zoa to benne' yež Roma, benne' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' zoa to bi' wen žin chie' nží'il̲e'ele'-be'. Yo'o yižwé' x̲kwiden', na' ba žekte gatbe'.
3 Kate' benle bennen' da' z̲chal̲jgak benne' ka' kan nak che Jesusen', l̲a' bsél̲a'tie' bal̲e benne' gole, benne' judío ka', gan zoa Jesusen', nich chjéta'yoegekle' L̲e' yide' yedjyene' bi' wen žin chien', x̲kwiden' yo'obe' yižwé'.
4 Bžingak benne' gole ka' gan zoa Jesusen', na' dot l̲áže'gake' góta'yoegekle' L̲e', na' wnnágake':
—Nak zi bennen' gono' da' ni chie',
5 dan' žape' ba la'ne benne' wláž chežo ka', na' bene' to yo'o chežo gan ženlžo x̲tiža' Dios.
6 Naž Jesusen' wyéjl̲ene' l̲égake'. Kate' za' žíntegake' liž bennen', l̲e' bsel̲e'e bal̲e lježe' gan za' Jesusen', na' góžgake' L̲e':
—X̲an, wnná bennen': "Bi gek zedlo', dan' bi naka' zi cho'o liža'.
7 L̲ezka' bi naka' zi biga'a gan zo'. Che l̲en bi bežogla' l̲a'a gan zo'. To wnnaze, na' yeyakte bi' wen žin chian'.
8 L̲ezka' neda', zoa benne' z̲nna bi'e neda', na' l̲ezka' zej nnita' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' z̲chi'a neda' l̲égake'. Kate' žapa' toe': Wyéj ga na', žeje'. Kate' žapa' yetóe': Da ko' ni, ze'e. L̲ezka' kate' žapa' benne' wen žin chia': Ben žin ni, žonen'."
9 Kate' Jesusen' benle' da' ni, bebán l̲áže'le' che bennen', na' byechje', na' gože' benne' ka' zá'gake' x̲kóže'le', na' wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e, bi na' chejx̲aka'a nitó benne' Israel, benne' žejl̲i'e chia' neda' kan žejl̲é' benne' ni chia'.
10 Kate' bežingak benne' ka' gan zoa bennen' bsel̲e'e l̲égake', bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' belyoé'e liže', na' bl̲é'egekle' ba beyák bi' wen žin na'.

Jesús žesbane' x̲kwide' byo che to no'le wzebe

11 Wdé gok da' ni, zej Jesusen' l̲o yež Naín l̲en benne' wsedle chie' ka', na' benne' zan zjákl̲ene' L̲e' tz̲en.
12 Kate' bžine' žoa'a yežen', bl̲e'ele' benne' ka' zej noe'e to x̲kwide' byo, bi' gat, nich chejkáche'gake'-be'. Bi'do' gaten' nakbe' x̲kwide' tlicha' che to no'le wzebe. Benne' zan, benne' wláž che no'len', nníta'l̲engake' l̲e'.
13 Kate' X̲anžon' bl̲e'ele' no'len', beyache' l̲áže'le' l̲e', na' gože' l̲e':
—Biž kwežo'.

14 Naž Jesusen' wbige'e ga na', na' wdane' dan' del bi'do' gaten'. Wlezgak
benne' ka' zej noe'e-be', na' Jesusen' wnné':
—Xkwide' byo, žapa' le', beyase.
15 Naž bi'do' gaten' bebanbe', na' wže'be', na' wzó lawbe' zchaljbe'. Jesusen'
benezjwe'-be' lo na' xna'be'.
16 Kate' blé'egekle benne' ka' da' ni, bžébegake', na' bka'n zéngake' Dios, na'
wnnágake':
—Bla' to benne' zaka' ga zoažo ni, benne' zchalje' lo wláz Dios. Dios na'kze
žezá' laže'e chežo, benne' chie' ka'.
17 Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngekle benách ka' nníta'gake'
yógo'te yež gan nbab Judea, na' yógo'te yež zej žen' gawze ga na'.

Da' wnnáb Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis (Mt. 11:2-19)

18 Benne' ka' žónlengake' Zwa tzen bzéngekle' le' yógo'te da' ki, da' ka' žon
Jesusen'. Zwan' bliže' chope benne' ka',
19 na' bsele'e légake' gan zoa Jesusen' nich nnábgekle' Le', na' nnágake': ¿Nako'
le' Benne' Criston', bennen' sela' Dios, o žala' kwezto' benne' yoble?
20 Kate' benne' ka' bsela' Zwan' bžíngake' gan zoa Jesusen', góžgake' Le':
—Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis bsele'e neto', nich nnablto' Le', na'
nnato': ¿Nako' le' Benne' Criston', bennen' sela' Dios, o žala' kwezto' benne'
yoble?
21 La' na'ze žeyón Jesusen' benne' zan, benne' yižwé' ka', len benne' yó'ogake'
be' xiwe' ka', na' lezka' benne' zan, benne' lo chole ka', bsaljwe' yej láwgake'.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' chope benne' ka' bsela' Zwan', na' wnné':
—Le chej, chejzénlele Zwan' kan nak da' blé'elele, na' da' bénlele. Želé'egekle
benne' ka' gókgake' lo chole. Žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Beyakgak
benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže. Žeyéngekle benne' ka' bkwéžjwgake'. Beban-
gak benne' gat ka'. Benne' yache' ka' žéngekle' diža' chawen'.
23 Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope laže'e, na' gónlene' neda' tzen
la'kze bi žona' kan žekle' žala' gona'.
24 Kate' benne' ka' bsela' Zwan' bezá'gake' ga na', wzó law Jesusen' zzejni'ile'
benne' ka' kan nak che Zwan', na' wnné':
—¿No benne' bejwíale lo latje dachen'? ¿Bejwíale to benne' nake' ka to ya xtil
dan' zta be'?
25 ¿Nozkze benne' bejwíale? ¿Bejwíale to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en?
Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, na' de yela' wnni'a
chégake' nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'.
26 ¿Nozkze benne' bejwíale? ¿Bejwíale to benne' zchalje' lo wláz Dios? O', žapa'
le'e. Zwan' nakže' blo ka to benne' zchalje' lo wláz Dios.
27 Nak Zwan' bennen' nyejw le'e yich la'y kan nak chie' da' znnan:
Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia'.
Cheje' zga'ale' ka Le' nich wpé'e nez gan tio'.
28 Neda' žapa' le'e: gan zej nnita' benách ka', cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz
Dios, bi nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne'
nakže' nexjw gan znna bia' Dios, bennen' nakže' blo ka Zwan'.
29 Kate' benne' gaxjw ka' len benne' wechizjw ka', béngekle' da' bchalj Zwan',
gókbe'egekle' da' naken chawe' law Dios, na' bezóagake' nis lo na' Zwan',

30 san benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' nzi' lo
ná'gake' da' bchi'le Moisés, bi bezóagake' nis lo na' Zwan', na' ki goken, belka'ne'
ka'ze da' chawe' da' gónele Dios gone' chégake'.
31 Lezka' wnná Xanžon':
—¿Nakx wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a?
¿Nakxkze zej nake'?
32 Zej nake' ka xkwide' ka' želyitjbe'. Želbe'be' lawe' ya'a, na' želbéžeya'abe'.
Želye'be' ljéžgakbe': "Zkwežto' bžejw lawle, na' bi žia'le. Žol nyáche'to', na' bi
zbéžele."
33 Ki nakle dan' bla' Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bi bdawe' yet
xtil, na' bi we'je' xis uba, na' wnnele chie', na' wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le'
tzen."
34 Kate' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' že'j žawa', znnele chia': "Ben-
nen' nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka'
len yezika' benne' dola' ka'."
35 Neda' žapa' le'e: zej nak bia' benne' ka' zej nape' yela' žejní'il che Dios ni'a
che da' žóngake'.

Da' ben Jesús lo liž to benne' yodo' fariseo

36 To benne' yodo' fariseo bliže' Jesusen' nich gáwlene' le' tzen. Wyó'o
Jesusen' liž bennen', na' wži'e, na' wzó lawe' žawe'.
37 Zoa to no'le le'e lo yežen', na' katen' benle' že'j žaw Jesusen' liž benne' yodo'
fariseon', naž ble'e ga na', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' yožen to da'
zla' zix.
38 Katen' bžine' zaka' xkóže'le Jesusen', wži'e xni'e Le', zbeže'. Naž wzó lawe'
žesbise' ni'a Jesusen' len nis zbeže', na' bezíe' ni'e len yicha' yichje'. Bnope'e
ni'e, na' wloé'e dan' zla' zix lo ni'e.
39 Kate' benne' yodo' fariseon', bennen' bliže' Jesusen', ble'ele' da' ni, wzá'
laže'e, na' wnné': "Chela' nak benne' ni benne' zchalje' lo wláz Dios, gákbe'ele'
da' nak no'le ni zgane' Le', na' da' žone', dan' nake' no'le le'e."
40 Naž Jesusen' gože' benne' fariseon', na' wnné':
—Smon, de to da' žénela' yapa' le'.
Beží'i bennen', na' wnné':
—Wnná, benne' wsedle.
41 Jesusen' gože' le':
—Wzóa to benne' wnni'a, na' wnníta'gak chope benne' zej nbage'e mežw
chie'. To bennen' nbage'e chie' lazjwe' che chopiz, na' yetóen' nbage'e chie'
lazjwe' che chop byo'.
42 Dan' bi de mežw chégake' nich chízjwgake' dan' zej nbage'e chie', che len
benít lawe' che žoptie' dan' zej nbage'e chie'. Wnná na'a. ¿Nozle benne' chope'
ki ží'ižele' bennen' benít lawe' chégake'?
43 Beží'i Smon na', na' wnné':
—Žekla' neda', bennen' wbága'že' mežw chie', dan' benít lawe'.
Jesusen' gože' le':
—Da' likze znno'.
44 Naž beyéchj Jesusen', na' bwie' no'len', na' gože' Smon na':
—¿Zle'elo' no'le ni? Wyoá'a ližo', na' bi benno' nis da' chibla' ni'a, san no'le
ni besbise' ni'a len nis zbeže', na' bezíe' ni'a len yicha' yichje'.
45 Bi bzechw lawo' neda', san kate' za' bžintia' ližo', bi wzóa ži no'le ni, znope'e
ni'a.

46 Bi wló'o set yichja', san no'le ni wloé'e dan' zla' zix ni'a.
47 Che len žapa' le', dola' zen dan' wbaga' no'le ni, ba benít lawa' chie', na' nží'ile'ele' neda'. No benne' ženít law Dios chie' láte'do'ze, láte'do'ze nži'ile' Dios.
48 Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':
—Dola' wbago'o ba benít lawa' chio'.
49 Naž benne' ka' želbé'lene' Jesusen' tzen gan žáwgake' wzó láwgake' želyi'e ljéžgake', na' wnnágake':
—¿Nozkze benne' ni, ženít lawe' dola'?
50 Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':
—Dan' žejli'o chia' neda', ba beló'. Binlo beyéj ližo'.

8

No'le ka' žáklengake' Jesús len benne' wsedle chie' ka'

1 Wdé gokgak da' ki, wdé Jesusen' gan zej že' yež zan, yež zen ka', na' yeždo' ka', gan bchalje' diža' chawen' kan znna bia' Dios, na' benne' chežínnote benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le' tzen.
2 Lezka' bale no'le ka' zjáklene' Le', no'le ka' beyón Jesusen' légake' kate' bebeje' be' xiwe' ka' yó'ogake', na' beké'e yižwé' ka' zej de'e. Lia, no'len' lezka' lie' Madlen, zoe' ládjwgake', no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' wyoé'e.
3 Lezka' Zwan, zo'le Chosa, benne' žape chi'e da' de liž Herodes, benne' znna bi'e, zoe' ládjwgake', na' lezka' zoalen Susana légake'. No'le ki želsí'ni'e da' žaw Jesusen' len benne' wsedle chie' ka'. Ki žongak no'le ka' tzen len yezika' no'le ka', na' znézjwgake' da' de chégake'.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz ža'ne'
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Lezka' benne' zan bžójgake' lo yež ka', na' bzíngake' gan zoa Jesusen'. Katen' bdóbgake' gan zoe', Le' bsaka' lebe', na' gože' légake':
5 —Bžoj to benne' žaz ža'ne' zjeze' bínnedo' ka'. Kate' ne zjeze', béxjwgak bale bínnedo' ka' gan nak nez las, na' wdegak benách ka' ga na', na' blejgaken'. Lezka' bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.
6 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' lo yo gan že' yej. Kate' bla'gak bínnedo' ka', la' belbižten dan' bi ngopa' yon'.
7 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' gan bela'gak lba yeche' ka'. Tzen belgole lba yeche' ka' len yagdo' ka'. Lba yeche' ka' beldóbgaken yagdo' ka' kate' blá'gaken, na' bžia yí'gaken yagdo' ka'.
8 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' gan nak lo yo beb. Katen' ba bgólgaken, bnézjwgaken. To ton bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.
Kate' Jesusen' beyóž wnné' ki, zižje wnníe':
—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Znna Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz žsedle dan' bsaka' lebo'?
10 Jesusen' gože' légake':
—Dios zzejni'ile' le'e da' ngache' kan znna bi'e Le', san yezika' benách ki, zchálj̱lena' légake' da' žsaka' leba' nich kate' wíagake', bi lé'egekle', na' kate' yéngekle', bi chejní'igekle'.

Zl̲oe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' l̲ebe'
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Ki nak da' žsedle dan' bsaka' l̲eba': Bínnedo' ka' zej naken x̲tiža' Dios.
12 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken l̲o nez las z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' l̲a' za'te da' x̲iwe', na' žeká'n dižan' da' wyó'on l̲o yichj l̲áz̲do'gak benne' ka', nich bi chejl̲é'gaken', na' nich bi yelágake'.
13 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken l̲o yo gan že' yej z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' l̲en yel̲a' žebél želzi'en, san zej nake' ka bínnedo' ka' bi béngaken lwen. To chí'ido'ze žejl̲é'gaken', dan' nža' l̲áz̲dogake' da' žak chégake', na' l̲a' žsántegake' dižan'.
14 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken gan bel̲a'gak lba yeche' ka' z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' kate' ba béngeklen', na' da' ka' žákgaken chégake' yežlyó nga žóngaken l̲égake' l̲o'e, da' ka' zej naken yel̲a' wnni'a chen, na' da' ka' z̲dan l̲áže'gake' da' žákgaken ga ni, na' dižan' bi žonen žin l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.
15 Bínnedo' ka' béx̲jwgaken gan nak l̲o yo beb z̲l̲oé'egeklen kan žak chegak benne' ka' dot l̲áže'gake' žéngekle' dižan', na' z̲go'o chóchgaken' l̲o yichj l̲áz̲do'gake', na' l̲o yel̲a' z̲bez z̲en l̲aže' chégake' žóngake' kan z̲nna dižan'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che da' žsa'ní' ližžo
(Mr. 4:21-25)

16 L̲ezka' wnná Jesusen':
—X̲tiža' Dios naken ka to yi'. Kate' to benne' z̲gale' yi', bi z̲dosen' kak, na' bi z̲go'en z̲anle gan žate'e, san z̲zoen' sibe l̲o yo'o, na' yin' žsa'nín' benne' ka' žó'ogake' ga na'.
17 L̲a' l̲aw yógo'te da' ngache', na' gak bian', na' žoj l̲awle yógo'te da' žaken ži žize.
18 'Che l̲en, le wzé nag, dan' gata' yelate' che benne' z̲zoa choche' da' ženle' l̲o yichj l̲áz̲da'we', na' si'že' x̲tiža' Dios, san benne' bi z̲zoa choche' da' ženle' l̲o yichj l̲áz̲da'we', na' yegá'a dižan' dan' benle'.

Da' ben x̲na' Jesús tz̲en l̲en benne' biche'e ka'
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Naž bžin x̲na' Jesusen' tz̲en l̲en benne' biche'e ka', gan zoe', san bi gok žíngake' l̲awe' L̲e' dan' zej nnita' benne' zan ga na'.
20 To benne' zoe' ga na' bl̲iže' Jesusen', na' wnné':
—X̲no'o l̲en benne' bicho'o ka' nníta'gake' l̲í'ale, na' žénegekle' wchál̲jl̲engake' Le'.
21 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Benne' ki, benne' želyenle' x̲tiža' Dios, na' žóngake' kan z̲nnan zej nake' ka x̲na'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.

Jesús z̲bek žie' be' wal̲e
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 To ža wžén Jesusen' to l̲o barkw tz̲en l̲en benne' wsedle chie' ka', na' L̲e' gože' l̲égake':
—Le cho'o yechel̲á'a nisdo' nga.
Naž l̲a' zjaktie'.
23 Kate' ne želdíe' l̲o nisdon', z̲tas Jesusen'. Naž wzó l̲aw žak to be' wal̲e l̲o nisdon', na' ba žek yetj barkwn' z̲an nisle, na' de z̲ož chégake'.
24 Naž wbíga'gake' gan de Jesusen', na' besbángake' L̲e', na' wnnágake':

—¡Benne' wsedle! ¡Benne' wsedle! Ba žek l̲o'ojžo z̲an nisle.
Kate' bebán Jesusen', bl̲iže' ben' žaken, na' nisen' da' z̲go'nen, na' wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nisdon'.
25 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Bi na' chejl̲e'le che Dios?
Bžébegake' l̲égake', na' bebángekle'. Gož ljéžgake' toe' yetóe':
—¿Noz̲kze benne' ni? Z̲dil̲e' be' dan' žaken, na' nisdo', na' žóngaken dan' z̲nne'.

Benne' yež Gadara, benne' yoe'e be' x̲iwe' (Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Naž bžin Jesusen' tz̲en l̲en benne' wsedle chie' ka', gan nbab yež Gadara, da' žen' yechel̲a'ale nisdo' gan nbab Galilea.
27 Kate' Jesusen' bežoje' l̲o barkwn' gan nak l̲o yon', bedjchág to benne' yežen' L̲e'. Ba gok schal̲e'e yoe'e be' x̲iwe', na' biž žakwe' laže', na' biž z̲zoe' l̲o yo'o, san zoaze' l̲o bloj gan z̲kácheʼgake' benne' gat ka'.
28 Kate' bennen' yoe'e be' x̲iwe' bl̲e'ele' Jesusen', wnníe' zižje. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' wnné':
—¿Biz̲ nbaga'a chio', Jesús, Z̲i'n Dios, Benne' z̲ente? Žáta'yoela' Le' bi wsaka' zi'o neda'.
29 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' x̲iwen' yežojen l̲o bennen'. Zan chi'i be' x̲iwen' ba bchix̲ bl̲ol-l̲e'en bennen'. Benne' ka' che yežen' bchéjgake' l̲e' do ya, na' bzóagake' bayw ya ni'a ne'e, san bchoge' do ya ka', na' be' x̲iwen' da' yoe'e bchen' l̲e' l̲o latje dach.
30 Naž Jesusen' wnnable' be' x̲iwen', na' wnné':
—¿Bi lio'?
Be' x̲iwen' gožen L̲e':
—Be' Zan lia'.
Ki wnnán dan' yoe'e be' x̲iwe' zan.
31 Naž be' x̲iwe' ka' góta'yoegeklen Jesusen' bi sel̲e'e l̲égaken latje chol̲ chegak benne' gat ka'.
32 L̲ezka' wzóa to kwe' koch zan ga na', želdaba' žáwgakba' l̲aw ya'adon', na' be' x̲iwe' ka' belnnáb nyachen' Jesusen' we'e l̲égaken latje chejžó'ogaken l̲o koch zan ka'. Jesusen' bi'e l̲égaken latje.
33 Bežojgak be' x̲iwe' ka' l̲o bennen', na' bejžó'ogaken l̲o koch zan ka', na' jak koch ka' gan nak to l̲e'e ya'a yej z̲en. Bejbíx̲jgakba' l̲o nisdo', gan belyepba' nis.
34 Kate' benne' ka' žape chí'igake' koch ka', bl̲é'egekle' kan gok chégakba', bžébegake', na' bebángekle'. Bez̲ónnjgake' ga na', zeyéjgake' lážgake', na' bejzéngekle' benne' ka' nníta'gake' yežen', na' l̲ezka' benne' nníta'gake' yix̲en'.
35 Naž bžojgak benne' ka' nníta'gake' yežen', na' bejwíagake' dan' goken. Katen' bžíngake' gan zoa Jesusen', bl̲é'egekle' bennen' wyoé'e be' x̲iwe' ka', ži'e x̲ni'a Jesusen'. Nakwe' laže', na' ba bezóe' cháwe'do', na' bžébegake'.
36 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belzenle' l̲égake' kan goken, na' bl̲é'egekle' ba beyák bennen' wyoé'e be' x̲iwe' ka'.
37 Naž yógo'te benne' zan ka', benne' wláž che yež ka' zej nbaben yež Gadara na', góta'yoegekle' Jesusen' yežoje' l̲o yežlyó chégake'. Ki béngake' dan' z̲žébegake'. Bebén Jesusen' l̲o barkwn', na' bezé'e ga na'.
38 Bennen' bežojgak be' x̲iwe' ka' l̲e' góta'yoele' Jesusen' we'e l̲e' latje chéjl̲ene' L̲e' tz̲en. Jesusen' gože' l̲e' ga'ne' ga na', na' wnné':
39 —Beyéj ližo'. Bejzenle benách wláž chio' ka' ka nak da' z̲en da' ben Dios l̲en le'.

Beyéj bennen' liže', na' bzie' diža' dot l̲o yež ka' kan nak da' z̲en da' ben Jesusen' l̲en l̲e'.

X̲kwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' laže' che Jesús (Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Kate' bežín Jesusen' yechel̲á'a nisdon', benne' zan, benne' nníta'gake' ga na', bebégekle' ni'a chie' L̲e' dan' želbeze' yógo'tegake' L̲e'.

41 Naž bžin to benne' lie' Jairo gan zoa Jesusen'. Nake' benne' blo che to yo'o gan žéngekle benne' judío ka' x̲tiža' Dios. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' góta'yoele' L̲e' cheje' liže'.

42 Ki bene' dan' zoa to x̲kwide' no'le chie', na' ba žek gatbe'. Nakbe' bi' tlícha'kze chie', na' zejbe' ka chežinno yiz. Kate' ne zej Jesusen' tz̲en l̲en benne' zan ka', z̲chígake' L̲e'.

43 Zej to no'le ladjw benne' zan ka', na' ba gok chežinno yiz z̲záka'l̲i'e, dan' bi z̲bez žen chie', da' žaken chégakkze no'le ka', na' ba bdie' bika' da' de chie', dan' wdiz̲jwe' benne' ka' žeyóngake' benách ka', san nitó benne' bi gok yeyone' l̲e'.

44 Wbige'e zaka' x̲kože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe', na' l̲a' wbižte yižwé' žen chien'.

45 Naž Jesusen' wnnable' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—¿Noz̲ benne' wdane' neda'?

Nitóe' bi bechebe'. Naž Bedw l̲en benne' ka' nníta'l̲engake' l̲e', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, zej nnita' benne' zan ga ni, benne' z̲chígake' Le', na' z̲žíga'gake' Le', na' z̲nno': "¿Noz̲ benne' wdane' neda'?"

46 Naž Jesusen' wnné':

—Zoa no benne' wdane' neda', dan' gókbe'ela' bžoj yel̲a' wak neda', dan' žeyonen benách ka'.

47 Kate' gokbe'el no'len' nnezle Jesusen' dan' bene', l̲o yel̲a' z̲žebe wz̲ize'. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' gože' L̲e' l̲awgak benne' zan ka' biz̲ chen' wdane' laže' da' nakwe' L̲e', na' kan goken, l̲a' beyaktie'.

48 Naž Jesusen' gože' l̲e':

—Z̲í'na'do', dan' žejl̲i'o chia' ba beyako'. Binlo beyéj ližo'.

49 Kate' ne z̲nna Jesusen' da' ni, bžin to benne' wzé'e liž benne' blon', na' gože' bennen':

—Ba got x̲kwide' no'le chio'. Biž gon l̲elo' benne' wsedle.

50 Kate' Jesusen' benle' da' ni, bechebe', na' gože' benne' blon':

—Bi žebo'. Bejl̲e'ze che Dios, na' yeyák x̲kwide' no'le chion'.

51 Kate' Jesusen' wyoé'e yo'on', bi bi'e latje no benne' chó'ol̲ene' L̲e' san l̲égakze Bedw l̲en Jakob, na' Z̲wa, na' l̲ezka' x̲a x̲na' x̲kwide' no'len'.

52 Želbeže benne' ka' nníta'gake' ga na'. Želbeže nyache'e ni'a che x̲kwide' no'len', na' Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':

—Biž kwéžele. Bi nat x̲kwide' no'len'. Z̲tászebe'.

53 Ben dítjgekle' L̲e' dan' nnézgekle' ba natbe'.

54 Naž Jesusen' bex̲we' na'be', na' wnníe' zižje, na' wnné':

—X̲kwide' no'le, beyase.

55 Naž be' nakkzbe' beyó'on l̲ebe', na' bebanbe', na' l̲a' wyástebe'. Jesusen' gože' l̲égake' wnéz̲jwgake' da' gawbe'.

56 Bebángekle x̲a x̲na'be', san Jesusen' bchi'le' l̲égake' bi wzéngekle' nitó benne' kan goken.

9

Jesús žse̱le'e benne' wsedle chie' ka' nich chejségake' x̱tiže'e (Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Naž Jesusen' betobe' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' bdie' ḻo
ná'gake' ye̱la' wak, na' ye̱la' wnná bia', nich yebéjgake' be' x̱iwe' ka' yo'ogak
benách ka', na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'.
2 Bse̱le'e ḻégake' nich chejzéngekle' benách ka' kan ẕnna bia' Dios, na' nich
yeyóngake' benne' yižwé' ka'.
3 Jesusen' gože' ḻégake':
—Bi be wa'le che ḻo nez, kege bardo', na' kege yix̱jw, na' kege yet, na' kege
mežw, na' bi x̱oa yenle chope laže'.
4 Bíte'teze yo'o gan cho'ole, le soa ga na' kate' yezá'žele ḻo ežen'.
5 Gáte'teze gan bi gápegak benách ka' ḻe'e ba la'ne, le yežój ḻo ežen', na' le
kwib bix̱te da' dan' lable, dan' wḻoe'elen ḻégake' zej nbage'e ẕia.
6 Naž zjak benne' wsedle chie' ka'. Wdégake' yógo'te yežo' ka', na'
bcháḻjgake' diža' chawen', na' beyóngake' benne' yižwé' ka' nníta'gake' yógo'te
yež ka'.

Kan got Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis (Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Benle Herodes, bennen' ẕnna bi'e, kan nak yógo'te da' žon Jesusen', na' wžé'
zedle', dan' ẕnnagak benách ka':
—Bebán Ẕwa ḻo ye̱la' got.
8 Yeba̱le' ẕnnágake':
—Be̱lá' Lías, bennen' bcha̱lje' ḻo wláz Dios ža ni'te.
Yeba̱le' ẕnnágake':
—Ba bebán to benne' wbabe' benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios ža ni'te.
9 Herodes na' wnné':
—Ẕwan' bchoga' yene'. ¿Noẕkze bennen', ženla' da' zan ki da' žone'?
Herodes na' žak ḻáže'ḻi'e ḻe'ele' Jesusen'.

Ẕwaw Jesús gayo' mil benne' ka' (Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Kate' bežingak benne' wbás ka' che Jesusen', benne' ka' bse̱le'e chejségake'
x̱tiže'e, na' bzéngekle' Ḻe' yógo'te da' béngake'. Naž Jesusen' bchi'e ḻégake' cheze.
Jake' to latje dach gan nbab yež Betsaida.
11 Kate' wnnézgekle benách ka' da' ni, wnáwgake' Jesusen', na' Ḻe' wdape'
ḻégake' ba la'ne, na' bcháḻjḻene' ḻégake' kan ẕnna bia' Dios, na' beyone' benne'
yižwé' ka'.
12 Kate' za' ža̱le ža na', wbíga'gak benne' chežinno, benne' wbás ka' che
Jesusen', gan zoe', na' góžgake' Ḻe':
—Bese̱la' benách ki nich chjake' gan zej že' yežo' ka', na' gan zej že' yo'odo'
ka' dot gawze, nich chejtíḻjgake' gan gá'ngake', na' da' gáwgake', dan' nak latje
dach ga zoažo ni.
13 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—Le waw-gake' ḻe'e.
Góžgake' Ḻe':
—Gáyo'ze yet x̱tildo' de, na' chopze bel cheton' de. ¿Chejto' chjé'wto' da'
gawgak benne' zan ki?

14 Zej nnita' ka gayo' mil benne' ka' ga na'. Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le kwek chi-yóngake' to kwe' to kwe'.
15 Ki béngake', na' wže'gak yógo'te benne' ka'.
16 Naž Jesusen' bexwe' gayo' yet xtil ka', na' chope bel ka'. Bchis lawe', zwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bozje' yet xtil ka', na' bi'en che cheze benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'.
17 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljgekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka', na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

Znna Bedw Jesús nake' Benne' Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 To ža kate' ne zoa Jesusen' cheze gan zcháljlene' Dios, na' žónlengak benne' wsedle chie' ka' Le' tzen, wnnable' légake', na' wnné':
—¿Nozen' znnagak benách ka' naka' neda'?
19 Bechébegake', na' wnnágake':
—Bale' znnágake' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Yebale' znnágake' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' yebale' znnágake' nako' to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, na' ba bebane' lo yela' got.
20 Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—Cheze le'e, ¿nozkze znnale naka'?
Bechebe Bedw, na' wnné':
—Nako' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.

Znna Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Naž Jesusen' besnisle' légake', na' bchi'le' légake' bi wzéngekle' nitó benne' No nake' Le'.
22 Naž gože' légake':
—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách, na' da' zan da' gaken chia'. Benne' gole ka' len bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wká'ngake' neda' ka'ze. Gótgake' neda', san kate' te chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.
23 Lezka' gože' yógo'tegake':
—Cha' no benne' žénele' gónlena' neda' tzen, žon byenen wzóe' chela'ale da' naken chie', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze nich chejté'e le'en. Naž gak gónlene' neda' tzen.
24 No benne' ži'e wnné yoe che yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.
25 Bi be da' chawe' gata' che to benne' cha' gape' yógo'te da' den yežlyó nga, san wnite' to chi'ize yela' nban chie'.
26 No benne' žedoe'ele' neda', na' žedoe'ele' xtiža'a, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' len yela' baní' chegak wbás ka' che ya'abá che Dios nich nna bi'a.
27 Da' li žapa' le'e, zej nnita' bale benne' nga, benne' bi na' gátgake' kate' lé'egekle' ža yedjnná bia' Dios.

Zcha' kan znna' law Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Kate' ba wdegak xono' ža wdé bchalj Jesusen' da' ki, bchi'e Bedw len Zwa, na' Jakob, na' wžene' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios.
29 Kate' ne zcháljlene' Dios, bža' kan znna' lawe', na' laže' da' nakwe' beyaken zíla'do'ze, na' wyepen yes baní'.
30 Naž bla' lawgak chope benne' ka' gan zoa Jesusen', na' zcháljlengake' Le'. Zej nake' Moisés len Lías, benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te.
31 Žoptie' belyepe' yes baní', na' zcháljlengake' Jesusen' kan za' gate' lo yež Jerusalén, na' yezé'e yežlyó nga.
32 La'kze znnale'en tas Bedon', len benne' ka' nníta'lengake' le', na' ben byéngake' lé'egekle' yela' baní' che Jesusen', na' chegak benne' chope' ka' nníta'lengake' Le'.
33 Kate' žopte benne' ka' bezá'gake' gan zoa Jesusen', naž Bedon' gože' Le':
—Benne' wsedle, gak chawe' ga'nžo nga. Gonto' chonne yo'o laga', to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.
Bi nnezle Bedon' dan' znne'.
34 Kate' ne zchalje' da' ni, la' wže'te to bejw ga na', dan' bkachen' légake', na' bžébegake' dan' nníta'gake' lo bejwn'.
35 Naž benle chi'i benne' zchalje' lo bejwn', na' wnné':
—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag da' yi'e le'e.
36 Kate' beyóž benle chi'i na', toze Jesusen' ngá'nlene' légake'. Benne' wsedle chie' ka' wnníta'gake' žize, na' ža na' bi gózgake' nitó benne' kan nak da' blé'egekle'.

Žeyón Jesús to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Kate' za' ža'ní' yetó ža, Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le', bedínnegake' law ya'adon', na' za'gak benne' zan ga na', benne' ka' zedjchággake' Jesusen'.
38 To benne' ladjw benne' zan ka' wnníe' zižje. Bliže' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, žáta'yoela' Le' yedjwío' xkwide' byo chia', dan' nakbe' tlícha'tekze bi' chia'.
39 Yo'obe' be' xiwe' da' zkwéžeya'an lebe', na' žzizle'en lebe', na' zbia zene' zide' žoa'abe'. Zchix zlol-le'en lebe', na' batkle žsanen lebe'.
40 Góta'yoela' benne' wsedle chio' ka' yebéjgaken', san bi gókgake'.
41 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Le'e, benne' bi žejle'le chia', na' nyal yichjle. ¿Gáka'tega žala' sóalena' le'e, na' gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá' xkwide' byo chion' ga ni.
42 Kate' ne za'be' zbíga'be' gan zoa Jesusen', be' xiwen' bchix blol-le'en lebe'. Jesusen' bdile' be' xiwen', na' beyone' xkwide' byon'. Naž benezjwe'-be' lo na' xabe'.
43 Bebángekle yógo'te benne' ka' ni'a che yela' wak zen che Dios.

Jesús znne' da' yoble kan za' gótgake' Le'
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Kate' ne žebángekle yógo'te benne' ka' kan nak da' zen da' žon Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka',
44 na' wnné':
—Le kwek yichjle da' ni, dan' za' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'.

45 Bi bejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, dan' bi na' wnezjw Dios
légake' latje chejní'igeklen', san bi bežóggekle' nnábgekle' Jesusen' kan nak da'
ni.

No benne' nake' blo
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Naž wzó lawgak benne' wsedle ka' che Jesusen' zdil díža'gake'. Želnnable
ljéžgake' toe' yetóe' nole' gake' benne' blo.

47 Žákbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', na' wdele' to xkwíde'do', na' bzoe'-be'
kwite'.

48 Naž gože' légake':

—No benne' gape' to xkwíde'do' ki ba la'ne dan' nakbe' chia', nedkzan' gape'
ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xa', Bennen'
bsele'e neda'. Che len, bennen' zoe' ládjwle, na' nakže' gaxjw laže', benne' ni
nake' blo.

No benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o
(Mr. 9:38-40)

49 Naž Zwa bliže' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, ble'elto' to benne' zkonle' žin lo' žebeje' be' xiwe' ka', na'
bžonto' biž gonen' dan' bi žónlene' žo'o tzen.

50 Jesusen' gože' le':

—Bi wžonle gonen', dan' no benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o.

Jesús zdile' Jakob len Zwa

51 Kate' za' bawze ža žala' gat Jesusen', na' yeyepe' ya'abá che Dios, ben
byene' cheje' lo yež Jerusalén.

52 Bsele'e benne' wbás chie' ka' nich chjake' zgá'alegake' ka Le', na' jake' to
ežedo' gan nbab Samaria, nich chejtíljgake' gan ga'ne' dot yele.

53 Benne' ka' che ežen' bi wdápegake' Jesusen' ba la'ne dan' zeje' lo yež
Jerusalén.

54 Kate' Jakob len Zwa, benne' wsedle ka' che Jesusen', blé'egekle' da' ni,
gózgake' Le':

—Xan, ¿nnablto' dinne yi' da' zan' ya'abá che Dios nich wžía yin' légake',
gonto' kan ben Lías?

55 Byechj Jesusen', na' bdile' légake', na' wnné':

—Bi nnézlele biz be' yo'ole.

56 Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga, kege nich wžía yi'a yela' nban
chegak benách ka', san nich yeslá' légake'.

Naž jake' yež yoble.

Benne' ka', benne' žénegekle' chjénlengake' Jesús tzen
(Mt. 8:19-22)

57 Kate' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ne yó'ogake' nez, bžin to
benne' ga na', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'lena' Le' gáte'teze gan chejo'.

58 Jesusen' gože' le':

—Beza' ka', zej že' bloj chégakba', na' byínnedo' ka', žiagak xó'ngakba' ka', san
neda', Benne' Golje' Benách, bi de chia' gan gata'a nich yezí' laža'a.

59 Naž Jesusen' gože' benne' yoble, na' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Bennen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a zga'ale liža', kate' wkáche'ža' xa'.
60 Jesusen' gože' le':
—Be' latje benne' ka' za' gátgake' wkáche'gake' benne' gat ka' chégake', san le', wyéj, bejzenle benách kan znna bia' Dios.
61 Naž bžin yetó benne', na' gože' Jesusen':
—Xan, žénela' sá'lena' Le', san benn latje cha'a zga'ale nich chejzela' diža' lježa' ka'.
62 Jesusen' gože' le':
—No benne' že' laže'e da' de yežlyó nga, nake' ka to benne' zga'ne' beže, na' zwie' xkóže'le'. Cha' no benne' žone' ki, bi nake' zi gone' žin che da' znna bia' Dios.

10

Jesús žsele'e chonnlalj chi benne' nich chejségake' xtiže'e

1 Wdé gok da' ki, Xanžon' wžíe' yechonnlalj chi benne' wsedle chie' ka', na' bsele'e chope wéjgake' nich chjake' zgá'alegake' ka Le' yógo'te yež zen ka', na' yežo' ka', gan za' tie' Le'.
2 Gože' légake':
—Da' li, dele'e žin chia', da' naken ka to yežlyó zen gan žon byenen lapa', san babze benne' wen žin chia' nníta'gake'. Che len, le gáta'yoele Dios, Bennen' nake' Xan yežlyón', sele'e benne' wen žin ka' gan nak yežlyó chien'.
3 Le chej na'a. Le wia, neda' žsela'a le'e, na' nakle ka zila' ka' zjakba' ládjwgak beko' yixe' snia ka'.
4 Bi wa'le bzod mežw, na' kege yixjw yet, na' bi wa'le yetó kwe' zélele, na' bi žélele lo nez nich wcháljlenle benách ka'.
5 Gáte'teze yo'o gan cho'ole, zga'ale nnale: "Da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo gaken chegak benách nníta'gake' yo'o ni."
6 Cha' zoa no benne' ga na', benne' zga'n chawe'e, da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo da' nnablen gá'nlenen le', san cha' bi zoa no benne' ki ga na', da' zka'n chawen' da' nnablen gá'nlenen le'e.
7 Le ga'n lo yo'o gan cho'ole, na' le ye'j le gaw bi da' gónngake' le'e, dan' žélkzele benne' wen žin da' gawe'. Bi tele to to yo'o.
8 Gáte'teze yež gan žinle, gan gápegake' le'e ba la'ne, le ye'j le gaw bíte'teze da' gónngake' le'e.
9 Le yeyón benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežen', na' le ye'-gake': "Ba bla' da' znna bia' Dios gan zoale."
10 Gáte'teze yež gan žinle, cha' bi gápegake' le'e ba la'ne, le yežój ga na', na' le chejzé lo nez che yežen', na' nnale:
11 "Bixte yo che lažle, da' dan' labto' zchinnjton', na' naken da' zloe'elen nbága'le zia, san žala' nnézlele da' ni. Ba bla' da' znna bia' Dios ga zoale ni."
12 Neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žegak benách ka' che yežen' ka sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, yežen' bchinnj Dios.

Da' gak chegak benne' ka' bi yeyát láže'gake'
(Mt. 11:20-24)

13 Lezka' wnná Jesusen':
—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Betsaida. Chela' gok lo yež Tiro, na' lo yež Sidón yela'

wak ẕen ka' ka da' ka' bena' gan zoale l̲e'e, ža ni'te yeyát l̲áže'gak benne' yež ka', na' wakw kwíngake' laže' ka'ze, na' kó'ogake' de yíchjgake', da' wl̲oe'elen ba beyát l̲áže'gake'.

14 Che l̲en, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žele l̲e'e ka sáka'gak benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka'.

15 L̲e'e, benách ka' zoale l̲o yež Kapernaum. Gok chele kan wyeple gan cho'ogak benách ka' ya'abá che Dios. Na'a yetjle gan chejžo'ole latje chol̲ chegak benne' gat ka'.

16 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—No benne' ẕze nage' chele l̲e'e, l̲ezka' ẕze nage' chia' neda', na' bennen' ẕka'ne' l̲e'e ka'ze, l̲ezka' ẕka'ne' neda' ka'ze, na' bennen' ẕka'ne' neda' ka'ze, l̲ezka' ẕka'ne' ka'ze X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda'.

Žežingak benne' ka' bejségake' x̲tiža' Jesús

17 Kate' chonnl̲alj chi benne' ka' bsel̲a' Jesusen' nich chejzéngekle' benách diža' chawen' bežíngake' gan zoe', na' wnnágake':

—X̲an, be' x̲iwe' ka' žóngaken kan ẕnnato' kate' ẕkonlto' žin lo'.

18 Jesusen' gože' l̲égake':

—Neda' bl̲e'ela' da' x̲iwe', na' wbix̲en ẕan ya'abá kan žon yi' wzió', dan' žazen l̲o yo.

19 Le wia nga, neda' bdia' l̲o na'le yel̲a' wnná bia' nich gak góxwle bele snia ka', na' goxjní' ka', l̲en na'le, na' bi be gaken chele, na' nich wchinnjle yel̲a' wnná bia' che da' x̲iwe', dan' bi zl̲e'elen žo'o chawe'.

20 Na'a, le yebél, kégeze dan' žongak be' x̲iwe' ka' kan ẕnnale, san dan' zej nyejw lale ya'abá che Dios.

Žebél Jesús
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 L̲a' na'ze bebél Jesusen', zoal̲en Dios Be' La'y L̲e', na' wnné':

—Ẕka'n ẕena' Le', X̲e, nako' X̲an ya'abá, na' X̲an yežlyó nga. Ki žona' dan' bkacho'o da' ki l̲awgak benne' ka' žákgake' da' ẕenl̲e'e, na' l̲awgak benne' sina' ka', san bl̲oe'elo' x̲kwide' ka' kan zej naken. Ka'kze gaken, X̲e, dan' ki žaz l̲ažo'o Le'.

22 Naž wnné':

—Ba bde X̲a' yógo'te l̲o na'a. Bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Ẕi'n Dios, san toze X̲ažo Dios nnezlen', na' bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' X̲ažo Dios, san toza' neda', Ẕi'ne', nnezlan', na' l̲ezka' nnézgekle benne' ka' žénela' neda', Ẕi'ne', wl̲oe'ela' l̲égake' X̲a'.

23 Naž Jesusen' bwie' benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':

—Ba nez ẕen naken chegak benne' ka' zl̲é'egekle' da' zl̲é'elele l̲e'e,

24 dan' žapa' l̲e'e: benne' zan, benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios l̲en benne' wnná bia' ka', gónegekle' l̲é'egekle' da' zl̲é'elele l̲e'e san bi bl̲é'egeklen'. Gónegekle' yéngekle' da' žénlele l̲e'e, san bi béngeklen'.

Benne' Samaria, benne' nake' chawe'

25 Naž l̲a' wzó ža'te to benne' yodo' wsedle, na' nich si' bi'e Jesusen', wnnable' L̲e', na' wnné':

—Benne' wsedle, ¿biẕe žal̲a' gona' nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chia'?

26 Jesusen' gože' l̲e':

—¿Žejni'ilo' da' nyejw l̲e'e yich, dan' bchi'le Moisés? ¿Nakx̲ x̲bab žono' le' dan' žol̲o'?

27 Beží'i bennen', na' wnné':

—Ki znnan: “Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj lazdo'o, na' len dot yela' žon chio', na' len dot yela' žejní'il chio', na' lezka' žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.”
28 Jesusen' gože' le':
—Da' likze kan wnnó'. Ben ki, na' gata' yela' nban na' chio'.
29 Dan' gónele bennen' yebéj chawe' kwine', gože' Jesusen':
—¿Noz benne' nake' lježa'?
30 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—To benne' wzé'e lo yež Jerusalén, na' bdinne', zeje' yež Jerikó. Lo nezen' béxwgak benne' wbán ka' le'. Btínnegake' ze', na' béngake' le' we'. Naž bezá'gake' ga na', na' bká'ngake' le' ba žatkze'.
31 Naž wdé to bxoz lo nezen'. Kate' ble'ele' bennen' žie' we', chela'ale wdíe'.
32 Lezka' to benne' nbabe' za'só Lebí, benne' ka' žóngake' žin che yodo', wdíe' ga na'. Kate' ble'ele' le', lezka' wdíe' chela'ale.
33 Lezka' to benne' nbabe' Samaria yoe'e nezen', na' bžine' gawze gan de bennen' žie' we'. Kate' ble'ele' le', beyache' láže'le' le'.
34 Wbige'e gan die', na' bdebe' set, na' xis uba wal lo we' chie', na' bchelen' laže'. Naž bžie' le' xkože' bia chie', na' bchi'e le' lo yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez, gan wdape chi'e le'.
35 Yetó ža kate' ba ža'ní', katen' za' yezá' benne' Samaria na' ga na', wleje' lazjwe' che chope ža, na' bka'nen' lo na' benne' xan yo'on', na' gože' le': “Wdape chi'i benne' ni, na' cha' senžo' mežw, neda' yeyizjwan' le' kate' yelá'a.”
36 Na'a, ¿nakx xbab žono' le'? ¿Nole benne' chonne ki goke' ljež bennen' bengak benne' wbán ka' le' zia?
37 Bechebe benne' yodo' wsedlen', na' gože' Jesusen':
—Bennen' beyache' láže'le' le'.
Naž Jesusen' gože' le':
—Wyéj na'a, na' ben ki.

Da' ben Jesús liž Marta len Lia

38 Naž Jesusen' beyoé'e nez, na' bžine' to yeždo' gan zoa to no'le lie' Marta, na' no'len' bchi'e Le' liže'.
39 Martan' zoa no'le bile' lie' Lia, na' Lian' wži'e xni'a Jesusen', na' bze nage' xtiže'e.
40 Martan' wžé' zedle' dan' žónli'e žin. Wbige'e gan zoa Jesusen', na' gože' Le':
—Xan, ¿bi žeyache' láže'lo' neda' dan' bka'n bi' bila' ni neda', na' toza' žona' žin? Gož-be' gáklenbe' neda'.
41 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Marta, Marta, že' zedlo', na' da' zan da' že' lažo'o žonon'.
42 Toze da' žon byenen gonžon, na' Lia ni wžebe' dan' nakže chawe', na' dan' wžebe' bi yegá'n.

11

Kan žala' wchálj̱lenžo Dios (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 To ža na' Jesusen' zchálj̱lene' Dios. Katen' beyóž bchálj̱lene' Le', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':
—Xan, bsedle neto' wchálj̱lento' Dios, kan ben Zwa, bsedle' benne' ka' žónlengake' le' tzen.

2 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Kate' wchálj̲lenle Dios, žal̲a' nnale ki:
X̲ato', zo' ya'abá, ga'n z̲en lo'.
Da, nna bi'o nga.
Žénelto' gak yežlyó nga kan žaz l̲ažo'o Le', kan žaken ya'abá chio'.
3 Benn da' gawto' na'a ža.
4 Benít l̲aw cheto' dol̲an' nbága'to'
kan neto' ženít l̲awto' che no benne' bi da' žone' cheto'.
Bi go'o latje gon da' x̲iwe' ga bága'to' dol̲a',
san beslá neto' l̲o da' žonen.
5 L̲ezka' Jesusen' gože' l̲égake':
—Cha' zoa no benne' ládjwle, benne' zoa lježe', na' cha' žin to benne' liže' gachje yele, naž cheje' gan zoa lježen', na' wl̲iže' l̲e', na' nne': "Bicha'a, benngaž neda' chonne yet x̲til,
6 dan' to benne' ze'e zi'to' ba bl̲e'e liža', na' bi be de da' wa'a-ne' gawe'."
7 ¿Yechebe bennen' yoe'e l̲o yo'on', na' yi'e l̲e' ki? "Bi gon l̲elo' neda'. Ba nyejw yo'o, na' bi' chia' ka' ba dél̲engakbe' neda'. Bi gak chasa' nich bi da' gonna' chio'."
8 Neda' žapa' l̲e'e: l̲a'kze bi chase' nich bi da' wnez̲jwe' chie' dan' nake' lježe', san chase', na' wnez̲jwe' chie' ka da' žiážjele' nich bi gon l̲elže' l̲e'.
9 Che l̲en žapa' l̲e'e:
Le nnab, na' Dios gonne' chele.
Le chilj, na' žel̲ chele.
Le wl̲íž ža yo'o, na' yal̲jwn chele.
10 No benne' bi da' z̲nnabe', z̲zi'en, na' bennen' bi da' žilje', z̲žel̲-len', na' bennen' žliže' ža yo'o, žaljwn chie'.
11 'Cha' zoa no benne' ládjwle, benne' nake' x̲a x̲kwide', na' cha' nnablbe' l̲e' yet x̲til, ¿wnez̲jwe' chebe' yej? Cha' nnablbe' l̲e' to bel, ¿wnez̲jwe'-be' bele?
12 Cha' nnablbe' l̲e' to x̲chit bežjw, ¿wnez̲jwe'-be' goxjní'?
13 Ki naken, cha' l̲e'e bi nakle chawe', san nnézlele wnézjwle chegak z̲i'nle ka' da' naken chawe', wak wx̲én l̲áže'žele X̲ale zoe' ya'abá gonne' Dios Be' La'y chele, nol-le nnáblele L̲e'.

Z̲nnágake' Jesús žone' žin l̲en yel̲a' wak che da' x̲iwe'
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 To ža Jesusen' bebeje' be' x̲iwe' da' yo'o to benne', dan' žonen ga bi žak nnie'. Kate' bežój be' x̲iwen', bchalj bennen' bi gok nnie', na' bebángekle benách ka' wnníta'gake' ga na'.
15 Bal̲e benne' ka' wnnágake':
—Žebeje' be' x̲iwe' ka' l̲en yel̲a' wak che Belzebú da' x̲iwe', x̲angak be' x̲iwe' ka'.
16 Gónegekle yebal̲e benne' ka' si' biá'gake' Jesusen', na' belnnable' L̲e' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.
17 Gókbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake', na' gože' l̲égake':
—Gáte'teze gan zej nnita' benne' wnná bia' ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', kwia yí'gake'. Cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yo'o, yeyóž chégake'.
18 L̲ezka' žak che da' x̲iwe', dan' nzin' Belzebú. Cha' žoj chóplegak benne' ka' yó'ogake' l̲o nan', ¿nakx̲ gak dia' yel̲a' wnná bia' chen? ¿Na'a nnale žebeja' be' x̲iwe' ka' l̲en yel̲a' wak che Belzebú?

19 Cha' neda' žebeja' be' x̱iwe' ka' l̲en yel̲a' wak che Belzebú, ¿noz̲kze benne' žonne' yel̲a' wak chegak benne' ka' žónl̲engake' l̲e'e tz̲en, nich žebéjgake' be' x̱iwe' ka'? Che l̲en, da' žongak benne' ka' nak bian' nchíx̱ele l̲e'e.
20 Cha' neda' žebeja' be' x̱iwe' ka' l̲en yel̲a' wak che Dios, da' li ba bl̲a' da' z̲nna bia' Dios gan zoale.
21 'Kate' to benne' wal̲e nzi' l̲o ne'e da' z̲díl̲-l̲ene', na' žape chi'e liže', da' ka' nape' zej nga'nen chawe'.
22 Na'a, cha' za' yetó benne', bennen' nakže' wal̲e ka l̲e', wléj wchochje' l̲e', na' yeké'e yógo'te da' z̲díl̲-l̲ene', dan' žx̱en l̲aže'en, na' chise' da' gota' che bennen'.
23 'Cha' zoa no benne' bi žónl̲ene' neda' tz̲en, nake' benne' z̲žii'e chia' neda'. Cha' zoa no benne' bi z̲tóbl̲ene' neda', žóslase'.

Kan nak che be' x̱iwe', da' žežinen latje chen (Mt. 12:43-45)

24 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kate' žežój to be' x̱iwe' l̲o benne', z̲dan gan nbiže, žiljen gan yezí' l̲ažen'. Cha' bi žel̲ chen, naž nnan: “Yeyá'a gan bžoja'.”
25 Kate' žežinen ga na', žejx̱akan' bennen', nake' ka to yo'o da' ba nloan, na' ba nba'an nich no benne' chejsóe' ga na'.
26 Naž chejen, na' chejx̱ín' yegáž be' x̱iwe' ka', da' ka' zej nakžen x̱iwe', na' chó'ogaken bennen'. Na'a, da' gaken che bennen' gakžen zi' ka dan' goken chie' zga'ale.

Yel̲a' ba nez z̲en da' naken dot l̲i l̲aže'

27 Kate' ne z̲chal̲j Jesusen' da' ni, to no'le zoe' ladjw benne' zan ka' wnníe' zižje, na' wnné':
—Ba nez z̲en naken che no'len' bi'e Le' l̲o l̲i'e, na' l̲ezka' naken che lcho' no'len' gan gožo'o.
28 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Ba nez z̲enže naken chegak benne' ka' želyenle' x̱tiža' Dios, na' žóngake' kan z̲nnan.

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake' (Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Kate' ne želžingak benne' zan gan zoa Jesusen', wzó l̲awe' z̲chal̲je', na' wnné':
—Benne' wen da kegle ki želnnable' neda' gona' to da' gak bian' gan za' yel̲a' wak chia'. San bi be da' gak bian' l̲é'egekle'. Toze da' gak bian' kan gok che Jonás l̲é'egeklen'.
30 Dan' goken che Jonasen' gok to da' nak bian' l̲awgak benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Nínibe. L̲ezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách. Gaka' to da' nak bian' l̲awgak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.
31 Kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' da' sáka'gake', katen' wchi'a l̲aže'e benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, Dios yechise' no'len' wzóe' ža ni'te, no'len' wnná bi'e benách ka' che yežlyón' da' žen' chel̲á'a gan z̲de wbíž byo' zag ka'. Da' ben no'len' wl̲oe'elen zej nbaga' benne' ki z̲ia. Ki gaken dan' bžoj no'len' gan nak zi'to' nich wzé nage' diža' che yel̲a' žejní'il da' bchal̲j Salomón, benne' wnná bi'e benne' Israel ka'. Na'a, zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Salomón na'.
32 L̲ezka', Dios yechise' benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Nínibe kate' žin ža choge' chegak benách ka', katen' wchi'a l̲aže'e benne' ka' nníta'gake' ža ni

zoažo na'a. Da' bengak benne' Nínibe ka' wl̲oe'elen zej nbaga' benne' ki z̲ia. Ki gaken dan' beyát l̲áže'gak benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Nínibe katen' béngekle' da' bchal̲j Jonasen'. Na'a zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Jonasen'.

Da' žsa'ní' l̲o yichj l̲áz̲do'žo
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Kate' no benne' z̲zalje' yi', bi z̲go'en gan ngache', na' bi z̲dosen' z̲an kak, san z̲zoen' sibe gan l̲a'ten, nich wza'nín' chegak benne' ka' želyoé'e l̲o yo'on'.

34 Zej nak yej l̲awžo ka to da' z̲go'on baní' l̲o yichj l̲áz̲do'žo. Cha' yej l̲awo' zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken baní'. San cha' yej l̲awo' bi zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken chol̲.

35 Wdape chi'i kwino' cha', nich dan' z̲go'on baní' l̲o yichj l̲az̲do'o bi yeyaken chol̲.

36 Ki naken, cha' dotio' nžan' da' naken baní', bi be da' naken chol̲ zóal̲enen le', na' l̲e'elo' binlo yógo'te, kan žak kate' z̲za'ní' yi' gan zo'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' z̲ia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)

37 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, to benne' yodo' fariseo bl̲iže' L̲e' nich chejtáwl̲ene' l̲e'. Kate' Jesusen' wyoé'e liž benne' yodon', wži'e, na' wzó l̲awe' že'j žawe'.

38 Kate' benne' yodo' fariseon' bl̲e'ele' L̲e', bebanle' dan' bi wdíb Jesusen' ne'e kate' za' gawe'.

39 Naž X̲anžon' gože' l̲e':

—L̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', žib kwinle kan žible l̲awle da' že'j žáwl̲enle, san l̲o yichj l̲áz̲do'le nža'le da' kegle ka', na' z̲za' l̲áže'le da' bi naken chawe'.

40 L̲e'e bi žejní'ilele. ¿Bi nnézlele, Dios, Bennen' z̲l̲e'ele' da' zoa l̲awle l̲ezka' z̲l̲e'ele' da' yo'o l̲o yichj l̲áz̲do'le?

41 Na'a, le wnez̲jw benne' yache' ka' che da' naple. Naž yógo'te da' naple yeyaken chawe'.

42 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žíz̲jwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' z̲zi'le che yix̲e' weje, na' che yix̲e' rod, na' chegak yix̲e' kwando', san to z̲dézele da' naken chawe', na' yel̲a' nži'il chele Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' bi wka'nle yezika' da ka' žonle.

43 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žénelele kwe'le gan nak blo l̲o yo'o gan žol̲-le x̲tiža' Dios. L̲ezka' žénelele gápegak benne' ka' l̲e'e ba la'ne l̲awgak benách ka'.

44 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, dan' nakle kan zej nak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' bi zej nl̲a' l̲awn, na' želdá benách ka' l̲áwlegaken, na' bi žákbe'egeklen'.

45 Naž beží'i to benne' yodo' wsedle, benne' žake' da' bchi'le Moisés, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, kate' z̲nno' ki, l̲ezka' neto' žon zi'o.

46 Jesusen' gože' l̲e':

—L̲ezka' da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' žesbága'le benách ka' to ywa' zi'i da' bi gak no benne' we'en, san l̲e'e ni láte'ze bi z̲dalen' l̲en ni'a na'le.

47 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, dan' zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' betgak xa wdé chele ka' légake'.
48 Ki naken, zzoa lile žónlenle tzen da' bengak xa wdé chele ka', dan' betgak xa wdé chele ka' légake', na' le'e zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache'e.
49 'Che len, lo yela' žejní'il chie', Dios wnné' ki: "Sela'a benne' ka' wcháljgake' lo wlaza' neda', na' benne' wbás chia' ka', gan zoale, na' benne' ki, gotle bale', na' kwia láže'le yebale'."
50 Ki gon Dios dan' choge' chegak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. Xa wdé chele ka' bétgake' benne' ka' kate' wzó law žata' yežlyó nga,
51 kate' wzó law wzóa bennen' bete' Abel, zi'n Adán, na' zejte bétgake' Secría. Bétgake' le' gachje láwe'le gan de bkog la'y gan zzéygake' bia beždo' ka' law Dios, na' gan zoa latje la'y. Che len, žapa' le'e, Dios choge' chegak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka', dan' xa wdé chele ka' bétgake' légake'.
52 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. La' lé'ezele nzi' lo na'le zi'n ya che latje gan zžel-lžo yela' žejní'il. Le'e bi žo'ole, na' žséjwle xnezgak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.
53 Kate' beyóž bchaljlen Jesusen' légake' da' ni, benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bžá'ale'egake' Le', na' wzó láwgake' želnnable' Le' kan nak da' zan da' žákgaken,
54 nich kwéjgake' Le' diža' nich gak yesbága'gake' Le' zia ni'a che da' yechebe'.

12

Žsedle Jesús kan nak yela' zloé'ezele chawe' kwin

1 La' ža na'ze bdobgak zan gaywá' benách gan zoa Jesusen', na' zejte wléj ljéžgake'. Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', dan' naken yela' zloé'ezele chawe' kwin chégake'.
2 Bi be de da' žaken ži žize dan' bi la' lawlen, na' bi be de da' ngachen' dan' bi gak bian'.
3 Che len, yógo'te da' ba wnnale gan nak chol, yéngekle benách ka' gan nak lo baní', na' da' bchaljle ngáche'ze gan wzóa lo yo'o nyejwn, gaken da' wchaljgak benách ka' lawgak yógo'te benách.

No Benne' žala' žébežo
(Mt. 10:28-31)

4 Lezka' wnná Jesusen':
—Žapa' le'e, zí'na'do' ka': bi žébele benne' ka' žótgake' benách ka', san te na' bižbi gak góngake' chégake'.
5 Wloe'ela' le'e no benne' žala' žébele. Le žebe Bennen' gak ke'e yela' nban chele, na' te na' nape' yela' wnná bia' cho'ne' le'e lo yi' gabíl. O', žapa' le'e, le žebe Bennen'.
6 'Žóte'gake' gayo' byínnedo' ka' len chope mežw lasdo', san Dios bi žal laže'e nitoba'.
7 Lézka'kzen, yógo'te yicha' yichjle zej nbaben law Dios. Che len, bi žébele. Záka'žele le'e ka byínnedo' zan.

Benne' ka' znnágake' zej nake' che Jesús (Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e: yógo'te benne' ka' znnágake' zej nake' chia' neda' lawgak benách, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, nnia' zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'.

9 Benne' ka' znnágake' bi zej nake' chia' neda' lawgak benách, lezka' neda' nnia' bi zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'.

10 'Yógo'te benne' ka', benne' nnégake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, wak yenít law Dios chégake', san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, bi yenít law Dios che bennen'.

11 'Kate' wché'gake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lawgak benne' ka' wchi'a láže'gake' le'e, na' lawgak benne' wnná bia' ka', bi kwe' zédlele ni'a che da' gonle, o da' yecheble, o da' žala' nnale.

12 La' ža na'ze wloé'el Dios Be' La'y le'e da' žala' nnale.

Yela' wnni'a chežo wak gonen ga gal láže'žo Dios

13 To benne' ladjw benne' zan ka' gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, gož benne' bicha'a gonne' da' žeyala' chia' che da' gota' che xato'.

14 Jesusen' gože' le':

—Benne'. ¿Zoa no benne' bzoe' neda' nich wchi'a laža'a le'e, o wzozja' da' de chele?

15 Naž Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle nich bi tonle yela' gape. Kégeze da' náple'ele wzóan le'e lo yela' žebele.

16 Naž Jesusen' bchálilene' légake' da' bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' wdápeli'e yela' wnni'a, na' bnézjwle'e yežlyó chie'.

17 Naž wzá' laže'e, na' wnné': "¿Nakxkze gona'? Bi nžo'o ga gape chi'a da' žonn yežlyó chia'."

18 Naž wnné': "Ki gona'. Wchinnja' yo'o ka' gan žape chi'a da' žata' chia', na' gona' yo'o zenže ka', gan gape chi'a da' žata' chia', na' dan' ba de chia'.

19 Naž yapa' kwina': ba nápeli'a da' ba btoba', da' ye'j gawa' zante yiz. Yezí' laža'a. Ye'j gawa', na' yebela'."

20 Naž Dios gože' le': "Le' bi be nnezlo'. Na'a yele gato'. Na'a, ¿noze benne' gak chie' dan' ba btobon'?"

21 Ki žaken che bennen' ztobe' chekze' yela' wnni'a, na' bi žone' da' zej naken ka yela' wnni'a law Dios.

Dios žape chi'e benách chie' ka' (Mt. 6:25-34)

22 Wdé na' Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Che len žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' ye'j gawle, dan' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle.

23 Záka'že yela' nban chele ka da' žawlen, na' záka'že bela' žen chele ka laže' da' žákwlen.

24 Le wia kan žak chegak sechj ka'. Bi žázgakba', na' bi žel-lapba', na' bi zej nnita' yo'o ka' chégakba' gan gape chí'igakba' da' žata' chégakba', san Dios zwawe' légakba'. ¿Bi záka'žele le'e ka byínnedo' ka'?

25 ¿Noz benne' ládjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' chen?
26 Che len, cha' bi gak gonle da' naken láte'do'ze, ¿biz chen' že' zédlele ni'a che da' naken da' zenle'e?
27 'Le wia kan zgólegak yéjedo' ka'. Bi žóngaken do laže', na' bi žábgaken laže', san žapa' le'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a che Salomón, bennen' wnná bi'e, lažen' da' gokwe' bi gokžen xtan ka zej nak yéjedo' ki.
28 Cha' Dios žone' xtan yeje yíxe'do' ka' da' žé'gaken na'a le'e yixe', na' wxé wižj chéygaken lo yi', ¿bi gone' da' zenže chele le'e, le'e na' bi žejle'le che Dios dot láže'le?
29 Che len, bi we' láže'le da' ye'j gawle, na' bi kwe' zédlele chen.
30 Yógo'te da' ki žiljgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san ba nnézkzele Xale Dios da' ka' žiážjele.
31 Le we' laže' gonle kan znna xtiža' Dios, na' yógo'te da' ki gonne' chele.

Yela' wnni'a da' ztobžo ya'abá che Dios (Mt. 6:19-21)

32 Lezka' wnná Jesusen':
—Bi žébele le'e, nakle zíla'do' chia' ka'. Bi nakle benne' zan, san Xale Dios žaz laže'e gonne' le'e latje chejsoale gan znna bi'e Le'.
33 Le gote' da' naple, na' le wnezjw da' si'le chegak benách yache' ka'. Ki gaken, gonle bzod mežw chele da' bi kwia yin', na' wtoble yela' wnni'a da' bi te chen ya'abá che Dios, gan bi gak žin benne' wbán, na' bi galj béledo' chen.
34 Gan že' yela' wnni'a chele, we' láže'le žinle ga na'.

Žala' gakžo ban laže'

35 Lezka' wnná Jesusen':
—Le gak ban laže', na' le wzálj yi' da' wza'nín' chele.
36 Le gak ka benne' wen žin ka', benne' želbeze' ža yelá' xángake', bennen' wyeje' lni che yela' zchag na', nich kate' yežine', wliže', na' la' wsáljwtegake' nich yeyoé'e.
37 Ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka', benne' gak ban láže'gake' kwézgake' kate' yela'že xángake'. Da' li žapa' le'e, xángaken' wpá' kwine', na' kweke' légake' gan ye'j gáwgake', na' wsí'ni'e dan' gáwgake'.
38 La'kze yelé'e kate' ba žak chol o gachje yele, cha' yedjxake'e légake' nníta'gake' želbeze' le', ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka'.
39 Žala' nnézlele da' ni. Chela' nnezle xan yo'o biz ža žin benne' wbán, gak ban laže'e, na' bi we'e latje bennen' wžíe' yežw liže', nich bi kwane' da' de liže'.
40 Che len, le gak ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža katen' bi kwezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe' (Mt. 24:45-51)

41 Naž Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Xan, ¿ži'o néto'ze da' ni da' žsaka' lebo', o ži'o yógo'te benách da' ni?
42 Xanžon' gože' le', na' wnné':
—¿Nozkzen' benne' wen žin chawe', benne' žejni'ile', na' nzi' lo ne'e lo wláz xane'? Benne' ni, xane' wdíe' lo ne'e liže', nich kate' gala' gawgak benne' ka' nníta'gake' liže', na' wnezjwe' légake' da' gáwgake'.
43 Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' kate' yelá' xane', cha' yedjxake'e le' žone' žin na' da' bdien' lo ne'e.

44 Da' li žapa' le'e, xane' wdíe' lo na' benne' wen žin chawen' yógo'te da' de chie'.
45 Cha' no benne' wen žin gekle' bi yelá' ze xane', na' so lawe' wsaka' zi'e yezika' wen žin ka', benne' byo ka', na' no'le ka', na' so lawe' ye'j gawe', na' sožle',
46 naž yelá' xan benne' wen žin na' kate' bi kweze' le', o kate' bi gákbe'ele', na' wsaka' zi'e benne' wen žin na', benne' bi nake' chawe', na' choge' chie' kwia yi'e kan nžog chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios.
47 'Benne' wen žin na', benne' nnezle' da' žénele xane', na' bi zoe' zbeze', na' bi žone' kan wnná xane', benne' ni, wsaka' zi'le'e xane' le'.
48 Cha' to benne' wen žin bi nnezle' da' žénele xane', na' cha' gone' da' gonen ga bage'e da' gonen ga wsaka' zi' xane' le', wsaka' zi'e benne' wen žin ni láte'do'ze. No benne' nzi' lo ne'e da' zenle'e, da' zenle'e yennáb xane' lo ne'e, na' bennen' xane' bxen laže'e le' da' zenže, lezka' da' zenže yennáb xanen' lo ne'e.

Da' nak Jesús gon choplen benách ka'
(Mt. 10:34-36)

49 Lezka' wnná Jesusen':
—Bla'a neda' nich wzena' yi' yežlyó nga, na' že' zedla' nich zen yin'.
50 Na'a, de to da' žala' saka'a neda' da' naken ka to da' yezóa' nis, na' že' zedla' kate' gakžen chia'.
51 ¿Žéklele le'e bla'a neda' nich wzóa' žize da' žaken ežlyó nga? Žapa' le'e: O'o. Bla'a nich ko'a da' gon chople benách ka' nníta'gake' ežlyó nga.
52 Na'a so law gayo' benne' ka', benne' nníta'gake' to yo'o gákgake' chope la'a. Chonne' tíl-lengake' chope benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža'a, na' chope' ka' tíl-lengake' chonne' ka'.
53 No benne' zoa xkwide' byo chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' byon' tíl-lenbe' xaben'. To no'le zoa xkwide' no'le chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' no'len' tíl-lenbe' xna'ben'. No'len' zoa zoa' liže' tíl-lene' zoa' ližen', na' zoa' ližen' tíl-lene' to' zi'nen'.

Da' žakgak na'a ža da' zej nak bian'
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54-56 Lezka' Jesusen' gože' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Nnézkzele dan' znnagak benách ka', znnágake': "Kate' že' bejw kwele wak yejw. Kate' žechj be' bi gak yejw." Žakkzen kan znnágake'. Le'e, benne' bi nnezle ka'. Žak znnéya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzele.

Žala' yegá'nlenžo chawe' no benne' zže'e žo'o
(Mt. 5:25-26)

57 Lezka' wnná Jesusen':
—¿Biz chen' bi zchi'a láže'kzle le'e kan nak da' naken chawe'?
58 Cha' zoa no benne' bi da' yennable' le', na' zejle nich žinle yolawe', be' laže' yegá'nleno' bennen' chawe' kate' ne yo'ole nez, nich bi yesbage'e le' zia law benne' zchi'a laže'e le'e, na' bennen' zchi'a laže'e wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' bennen' wsejwe' le' liž yan'.
59 Žapa' le', bi yežojo' ga na' kate' chízjwžo' dot da' nbago'o che bennen'.

13

Žon byenen yeyát láže'žo

1 L̲a' ža na'ze bžingak benne' ka' ga na', na' bzéngekle' Jesusen' kan ben Pilato.
Bete' bal̲e benne' Galilea, na' wz̲i'e žen chégake', na' bchagen' l̲en x̲chengak bia
beže, bia ka' ba bétgake'-ba' nich wžíagake' x̲chéngakba' l̲aw Dios.
2 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—¿Žéklele l̲e'e wbágaʼžegak benne' Galilea ka' dol̲a' ka yezika' benne' Galilea
ka', dan' belzake'e ki?
3 Žapa' l̲e'e: O'o, na' cha' bi yeyát l̲áže'le, l̲ezka' kwia yi'le yógo'tele.
4 L̲ezka' goken chegak chino' chonne benne' ka', bejbaga' yo'o zan kwia na',
da' nzin' Siloé, l̲égake', na' gótgake'. ¿Žéklele l̲e'e belbágaʼže benne' ka' z̲ia ka
yezika' benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén?
5 Žapa' l̲e'e: O'o, na' cha' bi yeyát l̲áže'le, l̲ezka' kwia yi'le yógo'tele.

Žsaka' l̲ebe Jesús che yag higo dan' bi be wžían

6 Naž bzaka' l̲ebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Wzóa to benne', na' wzóa to yag higo da' gozen' gan nak l̲o yežlyó chie'.
Twiz twiz bejwíe' cha' z̲bia yagen', san bi be bžel̲-le'.
7 Naž gože' benne' žone' žin l̲o yežlyó chien', na' wnné': “Ba gok chonniz žida'
žeyilja' da' kwia yag higo ni, san bi be žežel̲-lan'. Bchogen. ¿Biz̲ chen' kon lanen
yežlyó nga?”
8 Naž bechebe benne' wen žin na', na' gože' l̲e': “X̲an, bka'nen yetó yízteze,
na' wzacha' yo kwe'j kožen, na' wžá'n bebe.
9 Cha' kwia yag ni, na' yega'nen wen, san cha' bi be kwian, naž chogon'.”

Jesús žeyone' to no'le yižwé' kate' nak ža la'y

10 To ža žsedle Jesusen' benách ka' nníta'gake' l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío
ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios kate' nak ža la'y chégake'.
11 Zoa to no'le ga na' ba gok chino' chonne yiz yoe'e yižwé', dan' yoe'e be'
x̲iwe' da' žonen ga bi zej nnita' benách ka' chawe', na' nyéchwteze' z̲de', na' bi
žak yel̲í kwine'.
12 Katen' Jesusen' bl̲e'ele' no'len', bl̲iže' l̲e', na' wnné':
—Nó'ledo', ba beyako'.
13 Naž Jesusen' bx̲oa ne'e l̲e', na' l̲a' bl̲ite kwin no'len', na' bka'n z̲ene' Dios.
14 Naž bža'a benne' blo che yo'o gan želyenle' x̲tiža' Dios. Z̲že'e dan' beyón
Jesusen' no'len' kate' nak ža la'y. Benne' blon' gože' benne' ka' nníta'gake' ga
na', na' wnné':
—X̲op ža de gonžo žin. De latje l̲o ža ka' yidle nich no benne' yeyone' l̲e'e, na'
kege ža la'y.
15 Naž beží'i X̲anžon', na' wnné':
—L̲e'e, benne' ka' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, ¿bi žejsežle bia beže ka' che chele
gan dá'gakba' kate' nak ža la'y, na' chjwá'le-ba' we'j nis?
16 No'le ni nake' z̲a'só Bran, na' chino' chonne yiz ba gok žsaka' zi' da' x̲iwe'
l̲e'. ¿Bi žal̲a' no benne' yeslé' l̲e' lo nan' l̲a'kze nak ža la'y?
17 Kate' wnná Jesusen' da' ni, bedoé'egekle yógo'te benne' yodo' ka'
nníta'gake' ga na', na' belžé'e L̲e', san bebégekle yezika' benách ka' nníta'gake'
ga na'. Ki bégake' dan' bl̲é'egekle' da' z̲en ka' da' žon Jesusen'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che bínnedo' mostasa (Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Naž wnná Jesusen':
—¿Nakx̲kze žak z̲gole da' z̲nna bia' Dios, o biz̲e wsaka' l̲ebžon?

19 Žaken kan žak che to bínnedo' mostasa, dan' wzí' to benne', na' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Bgole yag mostasan', na' goken to yag zen, na' bžingak byínnedo' ka', na' béngakba' xó'ngakba' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil (Mt. 13:33)

20 Lezka' wnná Jesusen':

—¿Bizkze wsaka' leba' da' znna bia' Dios?

21 Naken ka kwa zichj che yet xtil, dan' wzí' to no'le, na' bchixen' chonne kwe' kwa yet xtil, na' bgole dot kwan'.

To gan žala' težo da' naken to lchido' (Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Kate' Jesusen' yoe'e nez zeje' Jerusalén, wdíe' lo yež zen ka', na' ežedo' ka', na' žsedle' benách ka' nníta'gake' latje ka'.

23 To benne' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ¿babze benne' ka' yelágake'?

Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',

24 na' wnné':

—Le we' laže' cho'ole zaka' gan žo'ogak benách ka', da' naken to lchido', dan' žapa' le'e: yénegekle benne' zan chó'ogake' ga na', san bi sáke'gekle'.

25 Te chas xan yo'o, na' wsejwe' yo'o, le'e na' soale la' lí'ale, so lawle wližle ža yo'on', na' ye'le-ne': "Xan, xan, bsaljw cho'oto'." Naž yeží'i bennen', na' yi'e le'e: "Bi nnezla' noz benne' le'e."

26 Naž so lawle nnale: "We'j bdáwlento' Le', na' bsedlo' gan nak lawe' ya'a cheto'."

27 Naž yi'e le'e: "Žapa' le'e, bi nnezla' ga benne' le'e. Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' kegle."

28 Naž kwež nyáche'le, na' wxéj láye'le kate' lé'elele Bran, len Isaak, na' Jakob, na' yógo'te benne' ka' bchálјgake' lo wláz Dios, benne' ka' chejnníta'gake' gan znna bia' Dios, san le'e ga'nle la' lí'ale.

29 Žingak benne' ka' žójgake' zaka' gan zla' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' zaka' gan za' be' zag, na' zaka' gan zde wbíž byo' zag ka', na' kwé'gake' ye'j gáwgake' gan znna bia' Dios.

30 Naž bale benne' ka' gákgake' benne' blo, benne' ka' ngá'ngake' ka'ze na'a, na' bale benne' ka', benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze.

Zbež nyache' Jesús ni'a chegak benách Jerusalén (Mt. 23:37-39)

31 La' ža na'ze bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':

—¡Bežój! ¡Bezónnj nga, dan' žénele Herodes gote' Le'!

32 Jesusen' gože' légake':

—Le chej. Le chejzenle bennen' nake' ka to beza', da' znnia': Bwia nga, žebeja' be' xiwe' ka', na' žeyona' benách ka' na'a, na' wxé, na' wižj, na' yeyóž gona' žin chia'.

33 Žon byenen yá'alena' xneza' na'a, na' wxé, na' wižj, na' žina' lo yež Jerusalén, dan' žótgake' benne' ka' ga na', benne' zchálјgake' lo wláz Dios.

34 'Le'e, zoale Jerusalén. Žotle benne' ka' zchálјgake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej benne' wbás ka' žsela' Dios chele. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia' kan žon zkoko', ztobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi gónelele.

35 Le wia nga, ka'ze ga'n ližle, na' žapa' l̲e'e, biž l̲é'elele neda' na' zejte nnale:
“Ba nez z̲en gaken che bennen' ze'e l̲o wláz X̲anžo Dios.”

14

Jesús žeyone' to benne' yoe'e yi

1 Kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' liž to benne' wnná
bia', benne' yodo' fariseo. Jesusen' ži'e že'j žawe', na' benne' yodo' fariseo ka'
nníta'gake' ga na' z̲wíagake' L̲e'.
2 L̲ezka' zoa to benne' yoe'e yi ga na' l̲aw Jesusen'.
3 Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' wsedle ka' tz̲en l̲en benne' yodo'
fariseo ka', benne' ka' žsédgekle' da' bchi'le Moisés, na' wnné':
—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?
4 L̲égake' wnníta'gake' žize. Naž Jesusen' bex̲we' benne' yižwén', na' beyone'
l̲e', na' l̲a' beséla'tie' l̲e'.
5 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':
—Cha' zoa no benne' ládjwle, zej nnita' bia beže chie' ka', na' cha' bíx̲eba'
toba' to l̲o yež, ¿bi chejleje'-ba', l̲a'kze nak ža la'y?
6 Bi be gok yeží'igake' che dan' wnnén'.

No benne' kwi'e latje blo

7 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' kan žongak benne' yodo' fariseo ka', kan želbi'e latje
blo ka' gan že'j žáwgake', naž bsaka' l̲ebe', na' gože' l̲égake':
8 —Kate' no benne' wl̲iže' le' nich chejo' ga žak lni che yel̲a' z̲chag na', bi kwi'o
latje blo. Cha' bl̲iže' to benne' nakže' blo ka le',
9 naž bennen' bl̲iže' le' yide' gan zo', na' yi'e le': “Bnez̲jw latje kwe' benne' ni
gan ži'o” na' l̲o yel̲a' žedoe'ele chio' chejži'o že'lte.
10 Kate' no benne' wl̲iže' le', bejžé' že'lte, nich kate' l̲a' bennen' bl̲iže' le',
na' yi'e le': “Bicha'a, wdé yelate' kile.” Naž gakžo' le' blo l̲awgak benne' ka'
želbé'l̲ene' le' tz̲en.
11 No benne' z̲ka'n z̲en kwine', góngake' ga yeyex̲jwe', san no benne' zoe'
gax̲jw l̲aže', góngake' ga gakže' blo.
12 L̲ezka' Jesusen' gože' bennen' bl̲iže' L̲e', na' wnné':
—Kate' gono' to yel̲a' waw, o lnido', bi wl̲ižo' lježo' ka', na' benne' bicho'o
ka', na' biche' lježo' ka', na' benne' z̲jo'o l̲i'a chio' ka', benne' ka' zej nape' yel̲a'
wnni'a. Ki žal̲a' gono' dan' l̲ezka' wl̲ižgak benne' ka' le', na' ki gaken, yebí'igake'
chio'.
13 Kate' gono' to yel̲a' waw, bl̲iž benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a
ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' l̲o chol̲e ka'.
14 Naž ba nez z̲en gaken chio', dan' bi gak bi da' yebi'igak benne' ki chio',
san yebí'i chio' kate' žin ža yebangak benne' gat ka', benne' chawe' ka'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che to lni z̲en

15 Zoa to benne' že'j žáwl̲ene' Jesusen' tz̲en ga na', na' katen' benle' da' ni,
gože' L̲e':
—Ba nez z̲en gaken che no benne' ye'j gawe' gan z̲nna bia' Dios.
16 Jesusen' gože' l̲e':
—Wzóa to benne' bene' to lni z̲en, na' bl̲iže' benne' zan.
17 Kate' ba wzí'ni'a yel̲a' waw, bsel̲e'e benne' wen žin chie' nich chejyeže'
benne' ka' ba bl̲iže', na' wnné': “Le da, dan' ba de yógo'te.”

18 Wzó l̲aw yógo'tegake' z̲nnábgake' latje bi chjake'. Benne' nežwn' wnné': “Za' go'wa' to yežlyó, na' žon byenen chejwían'. Žáta'yoela' le' si' z̲en chaze' chia'.”
19 Yetóen' wnné': “Za' go'wa' gayo' kwe' bež go'n, na' cha'a chejwía' cha' žóngakba' žin. Žáta'yoela' le' si' z̲en chaze' chia'.”
20 Yetóen' wnné': “Za' bchag na'a, na' bi gak yida'.”
21 Kate' beyéj benne' wen žin na', bejyeže' x̲ane' yógo'te da' ki. Naž bža'a benne' x̲an yo'on', na' gože' benne' wen žin na', na' wnné': “Wyéj na'atge gan nak l̲awe' ya'a, na' gan zej nak l̲o nez che yež nga, na' bejx̲í' benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' l̲o chol̲e ka'.”
22 Kate' benne' wen žin na' ba bene' da' ki, wnné': “X̲an, ba bena' kan gožo' neda', na' ne de latje.”
23 Naž x̲ane' gože' benne' wen žin na', na' wnné': “Wyéj gan nak l̲o nez ka', na' gan nak nez las ka', na' ben byene yidgak benne' ka' nníta'gake' ga na', nich cha'te liža' nga.
24 Žapa' l̲e'e: nitó benne' bl̲iža' zga'ale bi ye'j gawe' yel̲a' waw chia'.”

Da' sáka'žo cha' gónl̲enžo Benne' Cristo tz̲en

25 L̲o ža ka' benne' zan žjákl̲ene' Jesusen', na' L̲e' beyechje', na' gože' l̲égake':
26 —Cha' no benne' yénele' gónl̲ene' neda' tz̲en, na' cha' bi žíʼižele' neda' ka nži'ile' x̲a x̲ne'e, na' z̲o'le', na' z̲i'ne' ka', na' bi' biche'e ka', na' bi' zane' ka', na' yel̲a' nban chie', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.
27 No benne' bi gónl̲ene' neda' tz̲en l̲a'kze gon byenen chejté'e l̲e'e yag kroze, bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.
28 Cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, benne' žénele' gone' to yo'o sibe, ¿bi kwi'e zga'ale, na' wlabe' gaka'x̲ mežw žal̲a' senle', nich nnezle' cha' de chie' da' žal̲a' chiz̲jwe' nich yeyóž gone' yo'on'?
29 Cha' bi gone' ki, na' cha' so l̲awe' kweke' l̲en yo'on', na' cha' bi gak yeyóž gone' yo'o chien', naž so l̲awgak yógo'te benne' gon dítjgekle' l̲e', benne' ka' l̲é'egeklen',
30 na' nnágake': “Bennen' wzó l̲awe' žone' yo'o chien', na' bi gok yeyóž gonen'.”
31 L̲ezka', cha' zoa no benne' wnná bia', na' cha' žon byenen cheje' l̲o wdil̲e chejtíl̲-l̲ene' yetó benne' wnná bia', ¿bi kwi'e zga'ale, na' gone' x̲bab cha' wak chejtíl̲-l̲ene' bennen' z̲chi'e galje mil benne' chie', na' l̲e' chi milze benne' z̲chi'e?
32 Cha' bi gake', naž katen' yetó benne' wnná bian' ne zoe' zi'to', sel̲e'e to benne' wbás chie' gan zoe', na' nnabe' nakx̲ žal̲a' gone' nich gá'nl̲engake' chawe' toe' yetóe'.
33 Ki naken, cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, na' cha' bi wka'ne' yógo'te da' nape', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

Zede' da' z̲niten yel̲a' sna'a chen
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Nak chawe' zede', san cha' nit yel̲a' sna'a chen, ¿nakx̲ gak yeyonžon sna'a?
35 Biž bi zaka' zeden', kege nich yeyonen yo, na' kege nich yeyonen bebe, san cho'nžon na'le. No benne' zoa nage', na' ženle', žal̲a' wzé nage'.

15

Žsaka' ḻebe Jesús kan nak che to ẓila', bia wnitlba'
(Mt. 18:10-14)

1 Bdobgak yógo'te benne' wechiẓjw ka' ḻen benne' neẋjw ka' gan zoa Jesusen', nich wzé nággake' chie'.
2 Che ḻen benne' yodo' fariseo ka' ḻen benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':
—Bennen' žape' benne' doḻa' ka' ba la'ne, na' že'j žáwḻene' ḻégake'.
3 Naž bsaka' ḻebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
4 —Cha' zoa no benne' ládjwle ḻe'e, zej nnita' to gaywá' ẓila' chie', na' cha' nitlba' toba', ¿bi wka'ne' bia tapḻalj to galje ka' gan nak ḻo latje dachen', na' cheje' chejdilje' ẓilan', bia nnitlba', kate' ježélžele'-ba'?
5 Katen' ba bežeḻ-le'-ba', ḻo yeḻa' žebél chie' yeẋóe'-ba' ža'a yene',
6 na' kate' ježine' liže', wtobe' lježe' ka' ḻen benne' ẓjo'o ḻi'a chie' ka', na' yi'e ḻégake': "Le yebél tẓen ḻen neda', dan' ba bežeḻ-la' ẓila' chia', bian' wnitlba'."
7 Žapa' ḻe'e: ḻezka' gáta'že yeḻa' žebél ya'abá che Dios ni'a che to benne' doḻa', benne' yeyát ḻaže'e, ka gata' ni'a chegak tapḻalj to galje benne' chawe' ka', benne' žékgekle' bi žon byenen yeyát ḻáže'gake'.

Žsaka' ḻebe Jesús che to mežw da' wnitlen
8 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Wzóa to no'le nape' chi mežw plat. Cha' nitle to mežw plat na', ¿bi wzalje' yi', na' wlóe' ḻo yo'o chien', na' yeyiljen' binlo kate' ježélželen'?
9 Katen' ježeḻ-len', na' wtobe' no'le lježe' ka' ḻen no'le ẓjo'o ḻi'a chie' ka', na' yi'e ḻégake': "Le yebél tẓen ḻen neda', dan' ba bežeḻ-la' mežw plat na' dan' wnitlen."
10 Neda' žapa' ḻe'e: ḻezka' yebéḻe'egekle wbás che ya'abá ka' ni'a che to benne' doḻa', benne' yeyát ḻaže'e.

Žsaka' ḻebe Jesús che to ẋkwide' wnitlbe'
11 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Wzóa to benne' wnníta'gak chope ẋkwide' byo chie'.
12 Ẋkwide' nyache' gožbe' ẋabe', na' wnnabe': "Ẋe, benn da' žeyaḻa' chia' che da' den chio'." Naž ẋaben' wdise' chégakbe' da' nape'.
13 Wdé na', ẋkwide' nyachen' btobbe' yógo'te da' wẓi'be', na' wyejbe' to yež zi'to', gan ben ditjlbe' dot da' den chebe'. Benbe' da' kegle.
14 Katen' beyóž bdach dot dan' wẓi'be', na' gok wbín ḻo yež gan zoabe', na' byážjelbe'.
15 Naž wyejbe' wen žin che to benne' ḻo ježen', na' bennen' bseḻe'e-be' gan de to yežlyó chie' nich chejwawbe' koch chie' ka'.
16 Gok ḻáže'be' gawbe' yiẋe' ka'ze da' žawgak koch ka', san nitó benne' bi be bnezjwen' gawbe'.
17 Naž beyát ḻáže'be', na' wnnabe': "Benne' zan nníta'gake' wen žin liž ẋa', na' deḻe'e da' že'j žáwgake', san neda' žatkza' ḻo yeḻa' ẓdon nga.
18 Yezá'a nga, na' yeyá'a gan zoa ẋa', na' yapa'-ne': Ẋe, bena' doḻa' ḻaw Dios, zoe' ya'abá chie', na' ḻawo' le'.
19 Biž naka' neda' zi gaka' ẓi'no'. Ben neda' ka to benne' wen žin chio'."
20 Naž beyo'obe' nez, zeyejbe' gan zoa ẋabe'.
'Kate' ne zeza'be' zi'to', ẋabe' bḻe'ele'-be', na' beyache' ḻáže'le'-be'. Taríaze bejchág ẋabe' ḻebe', na' beyeḻe'e yenbe', na' bnope'e-be'.

21 Naž zi'ne' na' gožbe'-ne': “Xe, bena' dola' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'.”
22 Naž xabe' gože' benne' wen žin chie' ka', na' wnné': “Le chejléj to laže' da' záka'le'en, na' le wakw-be'. Le ko'o to da' záka'le'e xben na'be', na' le wléj-be' zelbe'.
23 Le chejxí' to beže, bia ženne', na' le got-ba'. Gawžo-ba', na' gonžo lni.
24 Ki gonžo dan' gok xkwide' byo chia' ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba bela'be' na'a.” Naž wzó láwgake' žebégekle'.
25 'Kate' ne žak da' ki, xkwide' byo wak che bennen' žonbe' žin yixe'. Kate' ne zeza'be', na' bežinbe' gawze ža yo'o, benlbe' ža' we' kwež, na' žak wyá'a lo yo'on'.
26 Naž bližbe' to benne' wen žin, benne' zoe' ga na', na' wnnablbe' le' bizen' žaken.
27 Benne' wen žin na' gože'-be': “Bežín bi' bicho'on', na' xo' wnné' gótgake' to beže, bia ženne', dan' bežinbe' binlo lo ne'e.”
28 Naž bža'a bi' waken', na' bi gónelebe' yeyo'obe' lo yo'on'. Naž bežój xaben', na' góta'yoele'-be' yeyo'obe'.
29 Beží'i bi' waken', na' gožbe' xabe', na' wnnabe': “Nnézkzelo' ba bena' xchino' zan yiz, na' nitó chi'i bi na' wži'a che xtižo'o, na' nitó chi'i bi na' gonno' to zíla'do', bia gáwlena' lježa' ka'.
30 Na'a, kate' belá' xkwide' chio' ni, na' ben ditjlbe' da' ka' gota' chio', na' wdálenbe' no'le le'e ka', beto' to beže, bia ženne', ni'a chebe'.”
31 Naž xabe' gože'-be', na' wnné': “Zi'na', le' zóalentezo' neda', na' yógo'te da' den chia', chio' nakkzen.
32 Žon byenen gonžo lni, na' yebelžo, dan' gok bi' bicho'o ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba bela'be'.”

16

Žsaka' lebe Jesús che to benne' wen žin bi nake' chawe'

1 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Wzóa to benne' wnni'a, na' wzóa to benne' wen žin chie', benne' nzi' lo ne'e da' nape xane'. Bžingak benne' ka' žesbága'gake' benne' wen žin na' zia law xane'. Wnnégake' chie' zžia yi'ze' da' nape xanen'.
2 Naž xan yo'on' bliže' benne' wen žin chien', na' gože' le': “¿Bize da' ni ženla' kan žono'? Bloe'el neda' da' zej nak bian' žin beno', dan' biž yegá'n lo no'o da' naken chia'.”
3 Naž bezá' laže' benne' wen žin na', na'wnné': “¿Nakxkze gona'? Žebéj xana' neda' ga ni žona' žin. Bi gak gona' žin yixe', na' yedoe'ela' nnabla' no benne' bi da' gonnze' chia'.
4 Na'a nnezla' da' gona' nich kate' yebéj xana' neda' ga ni žona' žin, gonngak benne' ka' žin gona' lížgake'.”
5 Naž benne' wen žin na' bliže' benne' ka' zoa da' zbága'gake' che xane', na' gože' benne' nežw: “¿Gáka'ze zbago'o che xana'?”
6 Le' wnné': “To gaywá' že'e ži'a set zbaga'a.” Benne' wen žin blon' gože' le', na' wnné': “Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Wžé'e, na' bzoj yetó le'e yich da' nnan chi-yon že'e ži'a zbago'o.”
7 Wdé na' wnnable' yetóe', na' wnné': “Cheze le', ¿gáka'ze zbago'o?” Le' wnné': “To gaywá' da'a zoa' stribe.” Naž benne' wen žin na' gože' le', na' wnné': “Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Bzoj yetó le'e yich da' nnan taplalj da'a zbago'o.”

8 Gokbe'el xane' bsíne'le benne' wen žin chien', bennen' bi nake' chawe'. Ki naken, zej nakže benne' yežlyó nga sina' lo da' ka' žóngake' la' légakze', ka zej nak benne' ka' želdálene' Dios tzen lo baní' chie'.
9 'Neda' žapa' le'e: le ga'nlen benách ka' chawe', wkónlele žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, nich kate' žin ža wka'nle da' ki, gápegake' le'e ba la'ne lo latjen' da' zejlí kanne.
10 'No benne' zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e. No benne' bi zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' bi wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e.
11 Che len, cha' bi zkónlele binlo žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, ¿nozkze benne' wdíe' lo na'le yela' wnni'a da' naken li laže'?
12 Cha' bi zkónlele binlo žin da' nzi' lo na'le da' naken che benne' yoble, ¿nozkze benne' wdíe' lo na'le da' žala' gaken chekzle?
13 'Nitó benne' wen žin bi gak gone' xchingak chope xane', dan' že'e toen', na' ži'ile' yetóen', o gape' ba la'ne toen', na' wzóe' chela'ale yetóen'. Bi gak gonle xchin Dios, na' lezka' gonle žin nich gata' yela' wnni'a chele, da' naken che yežlyó nga.
14 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, na' dan' zdan láže'gake' yela' gape, che len ben dítjgekle' Jesusen'.
15 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le'e zloé'ezele chawe' kwinle lawgak benách ka', san nnézkzele Dios da' yo'o lo yichj lázdo'le, dan' bi zle'el Dios chawe' da' zdan láže'gak benách ka'.

Da' bchi'le Moisés, na' da' bchi'le Dios

16 Lezka' wnná Jesusen':
—Bengak žin da' bchi'le Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' zejte ža wzóa Zwa. Naž katen' bla' Zwan', wzó law zze diža' kan gak cho'ogak benách ka' gan znna bia' Dios, na' žon byengak yógo'te benách chó'ogake' ga na'.
17 'La'kze žaken ki, gakže te che ya'abá, na' che yežlyó nga ka kwia yi' to díža'ze da' nyejwn le'e yich da' znna Dios.

Da' zla'a laz benne' ka' nžag ná'gake'
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 Lezka' wnná Jesusen':
—Cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' cha' wechág ná'lene' no'le yoble, gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' cha' no benne' byo wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Benne' wnni'a, na' Lásaro

19 Naž bzaka' lebe Jesusen', na' wnné':
—Wzóa to benne' wnni'a. Žakwe' laže' da' záka'le'en, na' tža tža žónteze' lni, na' že'j žáwgake' da' dzi'le'e.
20 Lezka' wzóa to benne' yáche'do' ga na', benne' lie' Lásaro. Bennen' znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', na' do zentie' žie' we', na' ži'e ža yo'o che benne' wnni'a na'.
21 Žak laže' benne' yáche'don' gawe' da' bizjw ka' da' žéxjwgaken zan gan že'j žaw benne' wnni'a na'. Lezka' zej nnita' beko' ka' ga na', na' bel-le'eba' lo we' ka' che benne' yáche'don'.

22 Bžin ža got benne' yáche'don', na' wbás che ya'abá ka' belchi'e le' nich
chejzóalene' Bran gan nak latje xtan che Dios. Lezka' got benne' wnni'a na',
na' bkáche'gake' le' lo yežw ba.
23 Kate' ne zzáka'le'e bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', gan zoe' latje
chegak benne' gat ka', na' bchis lawe', na' ble'ele' Bran, gan zoe' zí'to'le, na'
zoalen Lásaron' le'.
24 Naž wnníe' zižje, na' wnné': "Xe, Bran, beyache' laže'l neda'. Bsela' Lásaro
ga zoa' ni nich yesbise' xben ne'e, na' yedjsbise' loža'a, dan' zzáka'li'a lo yi'
nga."
25 Bran na' gože' le', na' wnné': "Zi'na', bejsá' laže' kan gok chio', kan góta'le'e
yela' wnni'a chio' katen' wzó' nbano', san Lásaro ni, gok yela' yache' chie', na'
na'a, žebél Lásaro nga, na' le' zzako'o ga na'.
26 Lezka', to žoa'a ya'a sibe naken, dan' zoan gachje láwe'le gan zoale le'e, na'
ga zoato' neto' ni. Che len benne' ka' nníta'gake' nga, cha' yénegekle' tégake' gan
zoale le'e, bi gak tégake', na' lezka' benne' ka' nníta'gake' ga na' bi gak yídgake'
kile."
27 Naž bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie' gože' le', na' wnné': "Xe, Bran,
žáta'yoela' le' yeselo'o Lásaron' liž xa',
28 dan' zej nnita' gayo' benne' bicha'a ga na'. Besele'e nich chejzenle' légake'
ka nak da' žaken nga, nich bi yídgake' latje ga zzáka'li'a ni."
29 Naž Bran na' gože' le', na' wnné': "Zej de da' bzoj Moisés, na' da' bzojgak
benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' nzi' lo ná'gake'. Žala' wzé nággake' diža'
ka'."
30 Beží'i bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', na' wnné': "Xe, Bran, bi gonen
ki, san cha' yebán to benne' lo yela' got, na' cheje' gan nníta'gake', na' yeyát
láže'gake'."
31 Bran na' gože' le', na' wnné': "Cha' bi zze nággake' da' bchi'le Moisés, na'
da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, bi chejlé'gake' la'kze no benne'
yebane' lo yela' got."

17

Žala' gon byenžo bi gonžo ga baga' no benne' dola'
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dola', san da'
nyáche'le'e gaken che bennen' žone' ga no benne' bage'e dola'.
2 Gakže chawe' che bennen' žone' ki cha' wgala' yene' to yej da' žot, na'
chejžó'n kwine' lo nisdo', nich bi gone' ga baga' no benne' chia' dola'.
3 Le wia binlo da' žonle. Cha' lježo' gone' le' zia, bzejni'ile', na' cha' yeyát
laže'e, benít law chie'.
4 La'kze gaže chi'i to ža gone' le' zia, na' cha' gaže chi'i yide' gan zo', na' yi'e
le': "Žeyát laža'a" žala' yenít lawo' chie'.

Yela' wak da' napžo dan' žejle'žo che Benne' Cristo

5 Naž benne' wbás ka' che Xanžon' góžgake' Le', na' wnnágake':
—Ben ga chejlé'žeto' che Dios.
6 Xanžon' gože' légake', na' wnné':
—Chela' nak láte'ze kan žejle'le che Dios, na' nakzen ka to bínnedo' mostasa,
gak ye'le yag zen ni: "Kwas ga ni, na' bejsóa lo nisdo'" na' gonen kan že'len.

Kan žaḻa' gon no benne' nake' wen žin

7 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Cha' zoa no benne' ládjwle ḻe'e, na' zoa to benne' ndo'w chie', benne' zga'ne' beže o zḻape', na' kate' yeyóž gone' xchin xane', ¿žéklele ye' xane' ḻe', na' nne': "Da, wžé' ye'j gawo'"?

8 O'o. Ki yi'e ḻe': "Bsí'ni'a da' gawa' neda'. Wzóa kwezo' wžío' da' ye'j gawa'. Teže na' gak ye'j gawo' le'."

9 ¿Yi'e benne' ndo'w chie' na': "Žóxkeno'" dan' bene' kan gože' ḻe'? Žekla' neda', bi gone' ki.

10 Ḻezka' gaken chele ḻe'e. Kate' ba benle yógo'te da' bchi'le Dios ḻe'e gonle, žaḻa' nnale: "Nakto' wen žin bi be záka'to', dan' bénzeto' da' žon byenen gonto'."

Chi benne' zej de'e yižwé' leže

11 Kate' ne yo'o Jesusen' nez zeje' ḻo yež Jerusalén, wdíe' gan že'gak yeždo' ka' zej nbaben gan nbab Samaria, na' gan nbab Galilea.

12 Kate' bžine' to yeždo', bžojgak chi benne' zej de'e yižwé' leže zedjchággake' Ḻe', na' bgá'ngake' zí'to'le.

13 Zižje blížgake' Ḻe', na' wnnágake':

—Jesús, benne' wsedle, beyache' ḻaže'l neto'.

14 Kate' bḻe'el Jesusen' ḻégake', gože' ḻégake':

—Le chej, chejḻoé'el kwinle ḻawgak bxoz ka'.

Kate' ne zjake', beyákgake' chawe'.

15 Naž to benne' ládjwgake', katen' gókbe'ele' ba beyake' chawe', beyeje' gan zoa Jesusen'. Wnníe' zižje, na' bka'n zene' Dios.

16 Byechwe', na' bzechw ḻawe' ḻo yo ḻaw Jesusen', na' gože' Ḻe': "Žóxkeno'." Bennen' nbabe' Samaria.

17 Naž Jesusen' gože' ḻe':

—¿Bi nnita' chi benne' beyákgake' chawe'? ¿Gaze zej nnita' yezika' benne' ka'?

18 ¿Bi zoa no benne' yedjká'n zene' Dios, san toze benne' zi'to' ni?

19 Naž Jesusen' gože' bennen', na' wnné':

—Beyase, na' beyéj ližo'. Ba beyako' chawe' dan' žejḻi'o chia'.

Kan ḻa' dan' znna bia' Dios
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Kate' benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' Jesusen' batze ḻa' dan' znna bia' Dios, Ḻe' bechebe', na' gože' ḻégake':

—Kan ḻa' dan' znna bia' Dios, bi naken to da' ḻé'elelen.

21 Bi gak no benne' nne': "Bḻan' nga" o nne': "Bžinen ga na'." Le wia nga. Znna bia' Dios ḻo yichj ḻázdo'gak benách ka'.

22 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Žin ža kate' yénelele ḻé'elele ža yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách, san bi ḻé'elelen.

23 Ḻa'gak benne' yé'gake' ḻe'e: "Zoe' ga ni" o nnágake': "Zoe' ga na'." Bi chejle ga na', na' bi gónḻenle ḻégake' tzen.

24 Kan žak kate' žep yes, na' zza'nín' dot ya'abá, ḻezka' gaken kate' žin ža yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách.

25 Zga'ale kate' gak da' ni, žon byenen saka'a neda', na' benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a wzóagake' neda' cheḻa'ale.

26 Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, l̲ezka' gaken kate' žin ža yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách.
27 Ža ni'te na' we'j bdáwgake'. Bchag ná'gake', na' bdégake' z̲í'ngake' ka' l̲o yel̲a' z̲chag na', na' zejte wyó'o Noé na' l̲o barkw z̲en na' da' nzin' arka, na' l̲a' gokte yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yin' yógo'tegake'.
28 L̲ezka' goken ža na' katen' wzóa Lot. We'j bdáwgake'. Gó'wgake', na' béte'gake'. Gózgake' yežlyó che chégake', na' béngake' yo'o che chégake'.
29 Kate' bžin ža na' katen' bežój Lot na' l̲o yež Sodoma, ka to nis yejw bex̲jw da' z̲zalj yi', na' bžia yin' yógo'tegake'.
30 L̲ezka' gaken kate' žin ža l̲a' l̲awa' neda', Benne' Golje' Benách.
31 'Kate' žin ža na', cha' zoa to benne' yichjo'o, na' da' de chie' yo'on l̲o yo'on', bi žal̲a' yetje' nich chejx̲i'e dan' den chie'. L̲ezka' no benne' zoe' yix̲e' bi žal̲a' yeyeje' liže'.
32 Le yesá' l̲aže' kan gok che z̲o'le Lot na', bwie' x̲kóže'le', na' beyake' yej zede'.
33 No benne' že' l̲áže'ze' yel̲a' nban chie', wniten', san bennen' wsane' yel̲a' nban chie' ni'a chia' neda', gape chi'en'.
34 'Žapa' l̲e'e: kate' žin yelen', cha' z̲tasgak chope benne' tz̲en, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
35 Cha' chope no'le yelgote' tz̲en, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
36 Cha' chope benne' góngake' žin yix̲e', toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.
37 Kate' béngekle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ki, wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—X̲an, ¿gaz̲ gak da' ki?
Jesusen' gože' l̲égake':
—Gan de to da' gat, dóbgakkze lab ka' ga na'.

18

To no'le wzebe, na' benne' wechi'a l̲aže'

1 Naž bzaka' l̲ebe Jesusen', na' gože' l̲égake' kan žon byenen wl̲ížtezžo Dios, na' bi gak chope l̲áže'žo.
2 Wnné':
—To yež wzóa to benne' wechi'a l̲aže', na' bi z̲žebe' Dios, na' bi žape' no benne' ba la'ne.
3 L̲a' yež na'ze wzóa to no'le wzebe, na' bžine' gan zoa benne' wechi'a l̲ažen', na' wnné': "Bchi'a l̲aže' che da' žon to benne', žone' chia' da' z̲ia."
4 Scha bi gónele' bi da' gone' chie', san wdé na' wzá' l̲aže'e, na' wnné': "L̲a'kze bi z̲žeba' Dios, na' bi žapa' no benne' ba la'ne,
5 san dan' zá'teze no'le wzebe ni, na' žon l̲ele' neda', che l̲en wchi'a l̲aža'a da' žaken chie', nich bi yídteze' ga ni, na' nich bi tetle gon l̲ele' neda'."
6 Naž X̲anžon' gože' l̲égake', na' wnné':
—Le wzé nag kan wnná bennen' wechi'a l̲ažen', bennen' bi nake' chawe'.
7 ¿Bi wchi'a l̲aže' Dios da' žak chegak benne' ka' wžekze' chie', benne' ka' žl̲iž̲gake' L̲e' dot ža dot yele? ¿Wžele' gákl̲ene' l̲égake'?
8 Žapa' l̲e'e: l̲a' wchi'a l̲áže'tie' l̲égake'. Kate' yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách, ¿wežel̲-la' benne' ka' žejl̲é'gake' chia' yežlyó nga?

To benne' yodo' fariseo, na' benne' wechiz̲jw

9 Bzaka' l̲ebe Jesusen' kan nak chegak benne' ka' z̲l̲oé'ezegekle' chawe' kwíngake', na' z̲ká'ngake' ka'ze yezika' benách ka'.
10 Ki wnné':
—Bžingak chope benne' gan nak l̲o z̲chil yodo' nich wl̲ížgake' Dios. To bennen' nake' benne' yodo' fariseo, na' yetóen' nake' benne' z̲chiz̲jwe' benách ka' l̲o wláz yež zi'to'.
11 Wzeze benne' yodo' fariseon', na' ki bl̲iže' Dios, na' wnné': "Dios, žapa' Le': žóx̲keno', dan' bi naka' ka zej nak yezika' benne' ka', benne' zej nake' wbán, na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' ka' z̲ka'n dítjgake' yel̲a' z̲chag na'. L̲ezka' bi naka' ka benne' wechiz̲jwn'.
12 Neda' žona' wbás chope chi'i žak x̲ono' ža weje, na' z̲nez̲jwa' che yodo' to kwe' che chi kwe' che yógo'te da' žata' chia'."
13 Benne' wechiz̲jwn' wzíe' zí'to'te, na' bi bežogle' wchís l̲awe' nich wie' ya'abá, san wdape' lcho'e, na' wnné': "Dios, beyache' l̲aže'l neda', benne' dol̲a'."
14 Naž wnná Jesusen':
—Neda' žapa' l̲e'e: beyéj benne' wechiz̲jwn' liže', na' ba beyake' chawe' l̲aw Dios, kege ka benne' fariseon'. No benne' z̲ka'n z̲en kwine', gon Dios ga yex̲jwe', san no benne' zoe' gax̲jw l̲aže', gon Dios ga gake' benne' zaka'.

Jesús zl̲iž chawe'e x̲kwíde'do' ka'
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Naž bžingak benne' byo ka' l̲en no'le ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e x̲kwíde'do' ka' chégake' nich x̲oa na' Jesusen' l̲égakbe'. Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' bl̲é'egeklen', bdíl̲egake' l̲égake'.
16 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' wnné':
—Le we' x̲kwíde'do' ki latje yídgakbe' gan zoa', na' bi wséjwle x̲nézgakbe', dan' gata' latje chegak benne' ka' zej nake' ka x̲kwíde'do' ki gan z̲nna bia' Dios.
17 Da' li žapa' l̲e'e: no benne' bi si' l̲o ne'e da' z̲nna bia' Dios, kan žon to x̲kwíde'do', bi cho'o bennen' gan z̲nna bi'e.

To benne' del̲e'e yel̲a' wnni'a chie'
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 To benne' wnná bia' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biz̲e žal̲a' gona' nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chia'?
19 Jesusen' gože' l̲e':
—¿Biz̲ chen' ži'o neda': "Dot chawe'"? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.
20 Nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios l̲e'e:
Bi gono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen l̲aže'.
Wdape x̲a x̲no'o ba la'ne.
21 Bennen' gože' Jesusen', na' wnné':
—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó l̲aw naka' x̲kwide'.
22 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' l̲e':
—Yetó da' žiažje gono'. Bete' yógo'te da' den chio', na' dan' si'o bnez̲jwn chegak benách yache' ka', na' gata' yel̲a' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benl̲en neda' tz̲en.

23 Kate' benle bennen' da' ni, gok nyache' laže'e, dan' dele'e yela' wnni'a chie'.
24 Kate' ble'el Jesusen' kan gok bennen' nyache' laže', wnné':
—Zédele'e gaken cho'ogak benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' gan znna bia' Dios.
25 Gakže zede cho'o to benne' dele'e yela' wnni'a chie' gan znna bia' Dios, ka te to bia zbiagak benne' ka' to lo nag yeche'.
26 Naž benne' ka' béngekle' da' ni wnnágake':
—¿Nozkze benne' gak yelé', cha'?
27 Jesusen' gože' légake':
—Dios gak gone' da' bi gak gongak benne' ka'.
28 Naž Bedw gože' Jesusen':
—Bwia nga, neto' bka'nto' yógo'te da' den cheto', na' žónlento' Le' tzen.
29 Naž Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o xa xne'e, o biche' lježe' ka', o zo'le', o zi'ne' ka', dan' že' laže'e nna bia' Dios gáte'teze,
30 si'že bennen' da' ka' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

Jesús znne' da' yoble za' gótgake' Le'
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jesusen' bchi'e benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', cheze, na' gože' légake':
—Le wia nga, zejžo lo yež Jerusalén, gan gak yógo'te da' nyejw le'e yich la'y, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, kan žala' gak chia' neda', Benne' Golje' Benách.
32 Benne' Jerusalén ka' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', na' gon dítjgekle' neda', na' wlíž zí'gake' neda', na' wžé'egake' neda' zene'.
33 Chíngake' neda', na' te na' gótgake' neda', na' kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.
34 Bi wyejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' bi wnnézgekle' bi da' zcháljlene' légake' chen, dan' naken da' bi na' gak chejní'igekle'.

Jesús žeyone' to benne' Jerikó, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Kate' za' žin Jesusen' lo yež Jerikó, zoa to benne' lo chole ga na'. Ži'e žoa'a nez, znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.
36 Bennen' benle' želdé benne' zan ga na', na' wnnabe' bizen' žaken.
37 Benne' ka' gózgake' le':
—Jesús, benne' Nasaret, zdie' nga.
38 Naž benne' lo cholen' wnníe' zižje, na' wnné':
—Jesús, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.
39 Benne' ka' zjake' law Jesusen' bdílegake' benne' lo cholen' nich kwi'e žize, san le' wnníe' zížježe, na' wnné':
—Za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.
40 Naž wzé Jesusen' žize, zbeze', na' bsele'e to benne' chejliže' benne' lo cholen' nich žine' lawe'. Kate' bžine' lawe', Jesusen' wnnable' le',
41 na' wnné':
—¿Bize žénelo' gona' chio'?
Benne' lo cholen' wnné':
—Žénela' yeyaljw yej lawa'.

42 Jesusen' gože' le':
—Ba beyaljw yej lawo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.
43 La' belé'etele', na' wyéjlene' Jesusen', zka'n zene' Dios. Lezka' yógo'te benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' dan' goken, na' bka'n zéngake' Dios.

19

Jesús len Sakeo

1 Naž wyoé'e Jesusen' lo yež Jerikó, zdie' lo yežen'.
2 Wzóa to benne' lie' Sakeo ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' wechizjw ka', na' dele'e yela' wnni'a chie'.
3 Benne' ni žak laže'e le'ele' Jesusen', san bi wzáke'le' dan' zej nnita' benne' zan ga na', na' nake' benne' bi ntonne'.
4 Naž taría taría wnežwe' lawgak benne' zan ka', na' wžene' to lo yag nich gak le'ele' Jesusen', dan' žala' tie' ga na'.
5 Kate' bžin Jesusen' ga na', bchis lawe', na' bwie' gan žia Sakeon', na' gože' le':
—Zakeo, bedinne lo yagen', dan' žon byenen chejga'na' ližo' na'a.
6 Naž la' bedínnete Sakeon' lo yagen', na' lo yela' žebél chie' bchi'e Jesusen' liže'.
7 Kate' benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, wzó láwgake' znnégake' che Jesusen', na' wnnágake':
—Wyoé'e nich gá'nlene' benne' dola'.
8 Naž wzé Sakeon', na' gože' Xanžon':
—Xan, bwia nga. Gachje da' den chia' wnezjwa' chegak benne' yache' ka', na' cha' bi wdetle bchižjwa' benách ka', yenezjwa' chégake' tape chi'ile.
9 Jesusen' gože' le':
—Na'a ža ni bla' yela' žeslá chegak benne' ka' nníta'gake' lo yo'o nga, dan' lezka' benne' ni nake' za'só Bran.
10 Bla'a neda', Benne' Golje' Benách, nich zedjdilja', na' yeslá' benne' ka' zej nnitle'.

Žsaka' lebe Jesús che chi kwe' mežw

11 Kate' ne zze naggak benne' ka' da' zchalj Jesusen', gože' légake' to da' bsaka' lebe', dan' za' žíngake' lo yež Jerusalén, na' žékgekle' za' la' dan' znna bia' Dios.
12 Ki wnná Jesusen':
—Wzóa to benne' blo, na' za' cheje' to yež zi'to' nich si' lo ne'e yela' wnná bia', na' te na' yelé'e laže'.
13 Kate' za' cheje' ga na', bliže' chi benne' wen žin chie' ka', na' bnezjwe' che chégake' to kwe' weje mežw, na' gože' légake': "Le chiljlen mežw ni kate' yela'ža'."
14 Benne' wláž ka' che benne' blon', benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', bséla'gake' benne' wbás chégake' ka' gan cheje', nich nnágake': "Bi žénelto' nna bia' bennen' neto'."
15 Naž benne' blon' wzí' lo ne'e yela' wnná bia', na' bežine' laže'. Naž bsele'e to benne' chejliže' benne' wen žin ka', benne' ka' bdie' lo ná'gake' mežw ka', nich nnezle' balze mežw wdíljlenen' to toe'.
16 Kate' bžin benne' nežw ga na', wnné': "Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yechí kwe' ka'."
17 Xanen' gože' le': "Chawe' beno'. Nako' benne' wen žin chawe'. Dan' binlo bkonlo' žin láte'ze da' gota' lo no'o, na'a gona' ga nna bi'o chi yež ka'."

18 Naž yetó benne' wen žin bžine' ga na', na' wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yegayo' kwe' ka'.”
19 Xanen' gože' le': “Nna bi'o gayo' yež ka'.”
20 Naž yetóe' bžine' ga na', na' wnné': “Xan, ni de to kwe' mežw chion'. Btoban' laže', na' wdape chi'an.
21 Ki bena' dan' bžeba' le', dan' nako' benne' snia. Žono' kan znnagak benách ka': žezi'o da' bi bdixjo', na' zlapo' gan bi gozo'.”
22 Naž xanen' gože' le': “Nako' benne' wen žin bi nake' chawe'. Ni'a che da' wnnó' wchi'a laža'a le'. Žákbe'elo' naka' benne' snia, na' žezi'a da' bi bdixjwa', na' zlapa' gan bi goza'.
23 Na'a, ¿biz chen' bi bejló'o mežw chian' gan gon yichjen, nich kate' yelá'a, yezi'an len yichjen?”
24 Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a mežwn' lo ne'e, na' le wnezjwn che bennen' bezi'e chi kwe' mežwn'.”
25 Naž góžgake' le': “Xan, ba yo'o lo ne'e chi kwe' mežw.”
26 Naž bechebe xángake', na' wnné': “Žapa' le'e: no benne' wkonle' binlo žin da' do' yo'on lo ne'e, wxén láže'gake' le' yelate', san no benne' bi zkonle' binlo žin da' do' yo'on lo ne'e, yennábgake' dan' wyó'on lo ne'e.
27 Kan nak chegak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' bi gónegekle' nna bi'a légake', le chejxí'-gake', na' le got-gake' lawa' neda' nga.”

Žo'o Jesús lo yež Jerusalén len yela' zen (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Kate' beyóž bchalj Jesusen', beyoé'e nez zeje' zaka' yež Jerusalén.
29 Kate' bžíngake' gawze gan že' yež Betfagé, na' yež Betania, gan nak ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo, bsela' Jesusen' chope benne' wsedle chie' ka',
30 na' gože' légake':
—Le chej yeždon' da' žen' yeláte'do' wnežw gan zoažo, na' katen' žinle lo yežen', chejxáka'le to búrrodo' da'ba' yag, na' nitó benne' bi na' kwie'-ba'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' nga.
31 Cha' no benne' nnable' le'e, na' nne': “¿Biz chen' žsežle-ba'?” ye'le-ne': “Xanžon' žiážjele'-ba'.”
32 Jak benne' wsedle chie' ka', benne' ka' bsele'e, na' bejxáka'gake'-ba' kan ba gož Jesusen' légake'.
33 Katen' beséžgake' búrrodon', benne' xanba' ka' góžgake' légake':
—¿Biz chen' žsežle búrrodon'?
34 Beží'igake', na' wnnágake':
—Xanžon' žiážjele'-ba'.
35 Belchi'e-ba' gan zoa Jesusen'. Kate' ba bxóagake' laže' chelá'a ka' chégake' xkože' búrrodon', bžíagake' Jesusen' xkóže'ba' law laže' ka'.
36 Belchiljwe' laže' chégake' lo nez gan žala' te Jesusen'.
37 Kate' ba bžíngake' gawze gan zoa ldinne che Ya'a Yag Olibo, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, lo yela' žebél chégake', wzó láwgake' znnégake' zižje, na' bka'n zéngake' Dios ni'a che yela' wak zen ka' da' blé'egekle', da' ka' ben Jesusen'.
38 Wnnágake':
—¡Ga'n zen benne' wnná bia' ni, benne' ze'e lo wláz Xanžo Dios! ¡Za' ya'abá che Dios da' zbek ži yichj lázdo'žo! ¡Ga'n zen Dios!

39 Naž benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách zan ka', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, bdile benne' wsedle chio' ka'.
40 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Žapa' le'e: cha' yelnnita' benne' ka' žize, yej ki nnégaken zižje.
41 Katen' bžin Jesusen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' ble'elen', wžeže' chen.
42 Wnné':
—Žak laža'a nnézlele na'a ža da' gak gonen ga ga'n ži yichj lázdo'le law Dios, san na'a ba ngachen' lawle le'e, nich bi lé'elelen.
43 Žingak ža ka' chele kate' benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', kwékgake' to ze'e kwe'j kože' gan zoale, na' wséjwgake' le'e, na' yógo'te latje dot gawze gónlengake' le'e wdile.
44 Wchínnjgake' ze'e da' žape chi'in yež chele, na' gótgake' benne' ka' nníta'gake' yež nga. Bi ga'n to yej law lježen. Yógo'te da' ki gaken chele dan' bi gókbe'elele ža bla' Dios bedjwíe' le'e.

Jesús žwe' lbie' li'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Naž Jesusen' wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' žebeje' lí'ale yógo'te benne' ka', benne' wete' ka' len benne' ža'w ka', benne' nníta'gake' gan nak la' li'a yodon'.
46 Gože' légake':
—Nyejw le'e yich la'y da' znnan: "Liža' naken yo'o gan wližgak benách ka' Dios" san le'e ba benlen ka to yo'o chegak benne' wbán ka'.
47 Tža tža Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodon', na' bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' blo ka' che yež gónegekle' gótgake' Le'.
48 Bi bžélgekle' nakle gótgake' Le', dan' yógo'te benách ka' zze nággake' xtiže'e dot láže'gake'.

20

Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 To ža, kate' Jesusen' ne žsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodo', na' zchalje' diža' chawen', bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžíngake' gan zoe',
2 na' góžgake' Le':
—Wnná neto'. ¿Bize yela' wnná bia' žónleno' da' ki? ¿Nozkze benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?
3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Le yežíi, na' nnale.
4 ¿Noz benne' bsele'e Zwa nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios, cha' to benne'?
5 Benne' yodo' ka' bchálgake' la' légakze', na' wnnágake':
—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', yi'e žo'o: "¿Biz chen' bi wyejle'le chie'?"
6 Cha' ye'žo-ne': To benne' bsele'e le', benne' yež ki wžé'egake' žo'o yej, dan' žékgekle' Zwan' bchalje' lo wláz Dios.
7 Naž beží'igake', na' wnnágake':
—Bi nnezlto' no benne' bsele'e Zwan'.
8 Naž Jesusen' gože' légake':
—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' žónlena' da' ki.

Benne' wen žin ka', benne' bi zej nake' chawe'
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Naž la' wzó lawte Jesusen' zcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na'. Bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie', na' bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka' nich góngake' gachje len le' da' sí'gake', na' wyeje' zi'to' gan bga'ne' scha.

10 Kate' bžin ža chíbgake' da' zžía lba uba ka', bselе'e to benne' wbás chie' gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich si'e da' žeyala' chie', san benne' wen žin ka' béngake' le' zi', na' beséla'gake' le' ka'ze.

11 Da' yoble bselе'e yetó wbás chie', na' lezka' béngake' chie' da' zia, na' beséla'gake' le' ka'ze.

12 Da' yoble bselе'e benne' beyonne' wbás chie' gan nníta'gake', na' lezka' bžíagake' le' we', na' bebéjgake' le' na'le lo yežlyón'.

13 'Naž xan yežlyón' wzá' laže'e, na' wnné': "¿Nakxkze gona'? Sela'a zi'nkza', bi' byodon' nži'ila', gan nníta'gake'. Katen' lé'egekle'-be', gápegake'-be' ba la'ne."

14 San katen' benne' wen žin ka' blé'egekle'-be', bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake': "Xkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', nich da' yeyala' chebe' gaken chežo."

15 Bebéjgake'-be' na'le lo yežlyón', na' bétgake'-be'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Na'a, ¿nakxkze gon xan yežlyón' chégake'?

16 Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyó chien' lo na'gak benne' yoble ka'.

Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' da' ni, wnnágake':

—Dios bi nne' gaken ki.

17 Naž Jesusen' bwie' légake', na' wnné':

—¿Bize žsedle dan' nyejw le'e yich la'y? Znnan:

Yej da' belká'n benne' wen yo'o ka' ka'ze,
na'a naken yej blo skin ze'e.

18 No benne' bixe' law yej na', chichjw kwine', na' no benne' chejbaga' yej na' le', wzozjen le'.

Kan nak da' zchízjwgake' lo wláz benne' Sésar
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 La' ža na'ze, bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', gónegekle' góxwgake' Jesusen', dan' žákbe'egekle' wnné' dan' bsaka' lebe' kan nak chégake', san bžébegake' benne' zan ka' nníta'gake' ga na'.

20 Bwíatezgake' Jesusen', na' bséla'gake' benne' ka' nich kwéjgake' Le' diža', benne' ka' wloé'el kwíngake' ka benne' chawe' ka', nich góngake' ga bi da' nna Jesusen', nich gak wdégake' Le' lo na' bennen' znna bi'e légake'.

21 Nich góngake' ki, wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, nnezlto' znno' da' li, na' žsedlo' da' li, na' bi zchi'a lažo'o kan nak da' zloé'ezele kwingak benne' ka', san kan žsedlo' dan' wnnakze Dios naken dot li laže'.

22 Bloe'el neto'. ¿Žon byenen chízjwto' lazto' che benne' Sésar, benne' Roma znna bi'e, o bi chízjwton'?

23 Žákbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake' chie', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zbejle neda' diža'?

24 Le wl̲oé'el neda' to mežw da' z̲date. ¿Noz̲ benne' da' l̲awe' l̲e'e da' ni, na' noz̲ benne' žia le' nga?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Che benne' Sésar da' ka'.
25 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le wnez̲jw benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' Dios da' naken che Dios.
26 Bi gok góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' L̲e' z̲ia l̲awgak benne' zan ka', na' bebángekle' kan nak da' bechebe', na' wnníta'gake' žize.

Kan gak chegak benne' ka' yebángake' l̲o yel̲a' got
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Naž bl̲a'gak benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' z̲nnágake' bi yebangak benne' gat ka', na' wnnábgekle' Jesusen',
28 na' wnnágake':
—Benne' wsedle, Moisés bzoje' chežo da' z̲nnan: "Cha' gat to benne' byo, na' ga'n z̲o'le', na' cha' bi zoa nitó x̲kwide' chie', naž bi' biche'e žal̲a' wchág ná'l̲enbe' no'le wzeben', nich gata' z̲a'só benne' bíche'be', bennen' ba gote'."
29 Wnníta'gak gaže x̲kwide' byo zej nakbe' bíche'be'. X̲kwide' nežwn' bchag ná'l̲enbe' to x̲kwide' no'le, na' gotbe', bi wzóa x̲kwide' chebe'.
30 Naž x̲kwide' bežope bchag ná'l̲enbe' no'len', na' l̲ezka' got x̲kwiden', bi wzóa x̲kwide' chebe'.
31 Naž x̲kwide' beyonne bchag ná'l̲enbe' no'len', na' ka'kze bengak bi' gaže ka'. Gótgakbe', bi wzóa x̲kwide' chégakbe'.
32 Kate' ze l̲awte, l̲ezka' got no'len'.
33 Na'a, katen' yebangak benne' gat ka', ¿nolbe' gak no'len' chebe', dan' bchag ná'gakbe' gážtebe' l̲en no'len'?
34 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Z̲chag na'gak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' z̲nézjwgake' z̲í'ngake' ka' nich wchág ná'gakbe'.
35 Na'a, benne' ka' nákgake' zi yebángake' l̲o yel̲a' got, na' chejnníta'gake' yežlyó da' gatan', bi góngake' yel̲a' z̲zoal̲en no'le, na' bi wchág ná'gake'.
36 Ki gaken, dan' biž gatgak benne' ka' yebángake' l̲o yel̲a' got, san gákgake' kan zej nak wbás che ya'abá ka', na' gákgake' z̲i'nkze Dios.
37 Cha' yebangak benne' gat ka', bl̲oé'ekzele Moisés žo'o gan nyejw kan nak che yag yeche' da' wyeyen, gan bchal̲j X̲anžon', na' wnné' nake' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob.
38 Dios nake' Dios, kege chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ka' nníta'gake' nbángake', dan' zej nnita' nbangak yógo'te benách ka' l̲awe' L̲e', l̲a'kze gótgake' yežlyó nga.
39 Naž bal̲e benne' yodo' wsedle ka' bechébegake', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, cháwe'do' wnnó'.
40 Biž bežóggekle' bi da' nnábgekle' L̲e'.

¿Noz̲ benne' nak Benne' Cristo z̲i'ne'?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' z̲nnágake': "Benne' Criston' nake' z̲i'n Dabí"?
42 Dabí na'kze bchal̲je' da' nyejw l̲e'e yich la'y gan zej nyejw salmo ka', da' z̲nnan:
X̲anžo Dios gože' X̲ana':

“Wžé' kwita' l̲i ža,
43 kate' gonža' ga wzóa z̲ibgak benne' ka' l̲awo', benne' ka' bi z̲lé'egekle' Le' chawe'.”
44 Dabí na'kze wnné' nak Benne' Criston' X̲ane'. ¿Nakx̲kze naken, z̲nnale l̲e'e nake' z̲i'ne'?

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' z̲ia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)
45 Kate' yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', ne z̲ze nággake' che Jesusen', L̲e' gože' benne' wsedle chie' ka':
46 —Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka', dan' žaz l̲áže'gake' želdé' zej nakwe' laže' tonn, na' žénegekle' wl̲íž z̲engak benách ka' l̲égake' gan nak l̲awe' ya'a, na' l̲ezka' žaz l̲áže'gake' želbi'e latje blo gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' gan že'j záwgake' tz̲en.
47 Z̲ká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wl̲oé'ezele chawe' kwíngake' žl̲ižgake' Dios scha. Benne' ki, Dios gon zi'že' l̲égake'.

21

Mežw da' bde to no'le yache' l̲aw Dios
(Mr. 12:41-44)
1 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o z̲chil yodo', bwie', na' bl̲e'ele' benne' ka' de yel̲a' wnni'a chégake', z̲gó'ogake' mežw l̲o kak che yodo'.
2 L̲ezka' bl̲e'ele' to no'le yache' wzebe, na' wloé'e chope mežw lasdo', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.
3 Naž wnná Jesusen':
—Da' li žapa' l̲e'e, da' z̲enže wló'o no'le yache' wzebe ni ka da' wlo'ogak yezika' benne' ka', benne' zgó'ogake' mežw l̲o kaken'.
4 Yógo'tegake', ka da' nga'nze chégake', wló'ogake' mežw che yodo', san no'le ni, l̲o yel̲a' yache' chie', wloé'e dot da' nape', da' žal̲a' gawlen'.

Z̲nna Jesús wchínnjgake' yodo'
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)
5 Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' z̲chálj gake' kan nak che yodo' na', kan naken x̲tando', na' kan zej naken yej ka' da' zej naken z̲enl̲e'e, na' yezika' da' ka' zej naken x̲tan. Naž Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
6 —Z̲l̲é'elele yógo'te da' ki, san žin ža katen' biž ga'n nitó yej ki l̲aw lježen, dan' wchinnjgak benách ka' yodo' nga.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' žin ža ze l̲awte ža ka'
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)
7 Naž wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, ¿batz̲e gak da' ki? ¿Biz̲e gak bian' katen' za' gaken ki?
8 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Le gape chi'i kwinle, nich bi gon l̲aže'l no benne' l̲e'e, dan' l̲a'gak benne' zan, benne' ka' wzóa lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake': “Ba zoažo ža ze l̲awte ža ka'.” Neda' žapa' l̲e'e: bi gónl̲enle l̲égake' tz̲en.
9 Kate' yénlele žak wdil̲e, na' želží'i benách ka' chegak benne' yolawe' ka', bi žébele, dan' žon byenen gakgak da' ki zga'ale, san bi na' žin ža ze l̲awte ža ka'.
10 L̲ezka' gože' l̲égake':
—Til̲e to yež l̲en yetó yež, na' benách ka' gan zoa to benne' z̲nna bi'e tíl̲-l̲engake' benách ka' gan zoa yetó benne' z̲nna bi'e.

11 Naž xo'le'e law yežlyó nga, na' nize na'ze gak wbín, na' gáta'le'e yižwé' ka'. La' lawgak da' ka' ya'abá, da' góngaken ga žébegak benách ka', na' da' ka' gak biá'gaken.
12 'Zga'ale kate' za' gak da' ki, góxwgak benne' ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e. Wché'gake' le'e gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. Ki góngake' nich wžía yí'gake' le'e, na' wséjwgake' le'e liž ya. Wché'gake' le'e lawgak benne' wnná bia' ka', na' lawgak benne' blo ka', dan' žónlenle neda' tzen.
13 Ki gaken chele nich gata' latje wchaljle ka nak chia' neda'.
14 Le gon choch láže'le, na' bi kwek yichjle zga'ale nakx nnale chezle,
15 dan' gonna' neda' chele diža' da' wži'ile, na' lezka' yela' žejní'il, nich bi gak benne' ka', benne' bi lé'egekle' le'e chawe', wzégake' le'e žize, na' bi gak bi da' nnégake' che xtíža'le.
16 Naž xakzle ka', na' benne' bíche'kzle ka', na' lježkzle ka', wdégake' le'e lo na'gak benne' ka', na' gótgake' bálele.
17 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen,
18 san bi nitl nitó yicha' yichjle.
19 Cha' soale choch, gata' yela' nban da' zejlí kanne chele.
20 'Kate' lé'elele benne' ka' žjake' lo wdile zej ngo'e le'je yež Jerusalén, nnézlele ba bžin ža kwia yi' yežen'.
21 Naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' lawgak ya'a ka'. Benne' ka' nníta'gake' lo yežen' žala' žójgake' ga na', na' benne' ka' nníta'gake' wen yixe', bi žala' yeyéjgake' yežen'.
22 Kate' ža ka' Dios wsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen', na' gak yógo'te da' nyejwn le'e yich la'y kan žala' gaken chégake'.
23 Katen' žin ža na', da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' zej noe'e xkwide' lé'egake', na' lezka' chegak no'le ka' zgáže'gake' bi'do' že'n ka', dan' sáka'le'egak benách ka' nníta'gake' ga na', dan' Dios wsaka' zi'že' benne' ka'.
24 Gatgak benne' zan lo wdilen', na' wché'gake' bale' zej nžeje' gan žíngake' dot yežlyó nga, na' benne' zi'to' ka' nna biá'gake' lo yež Jerusalén nga na' zejte za'a ža chégake'.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yelá' Cristo
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Gakgak da' ka' gak biá'gaken lo wbíž, na' lo byo', na' lo belj ya'abá ka'. Lo yežlyó nga gak žej láže'gak benách ka', na' žébele'egake', dan' yéngekle' chi'i zižje che nisdo', dan' tale'e nisen'.
26 Yedó láže'gake' lo yela' zžebe chégake' dan' sa' láže'gake' chegak da' žala' gákgaken yežlyó nga, na' dan' xizgak da' zej nla' ya'abá.
27 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, la'a lo bejw ya'abá, nzi' lo na'a yela' wnná bia', na' la' law yela' baní' chia'.
28 Kate' so law gakgak da' ki, le gon choch kwinle, na' le wia ža'le, dan' ba zezá'a neda', nich yechi'a le'e.
29 Jesusen' gože' légake' to da' bzaka' lebe', na' wnné':

—Le wia nga kan žak che yag higo, na' che bíte'teze yag yoble.
30 Kate' zlé'elele žiagak ni'a ne'n že'ndo', na' nnézkzelele ba zžin byo' wbá ka'.
31 Lézka'kze, kate' lé'elele ba žakgak da' ki, nnézlele za' žin ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga.

32 'Da' li žapa' le'e, bi gatgak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, kate' gakže yógo'te da' ki.
33 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a, bi ten ka'ze, san gakkze kan znnan.
34 'Le gape chi'i kwinle nich bi we'le latje da' wžía yin' le'e chazen lo yichj lázdo'le, dan' naken yela' wawle'e, na' yela' zzožle, na' yela' že' zedle, nich kate' žin ža na', bi yedó láže'le,
35 na' nich bi gaken chele ka to da' wžía yin' benách ka', da' gaken chegak yógo'te benách nníta'gake' dot yežlyó nga.
36 Che len, le soa ban laže', na' le wcháljlenteze Dios, nich gak yelale lo da' žala' gaken, na' nich bi yedoé'elele katen' la'le le'e lawa' neda', Benne' Golje' Benách.
37 Te ža wzóa Jesusen' lo zchil yodo', gan bsedle' benách ka', na' kate' za' žale bežoje' ga na', na' wyeje' law ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo.
38 Yógo'te benách ka' bžíngake' zzile gan zoa Jesusen' lo zchil yodo' nich wzé nággake' xtiže'e.

22

Benne' yodo' ka' žon xtíža'gake' nakze gótgake' Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Kate' za' gak lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, lnin' nzin' Pasko',
2 naž bdobgak bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka'. Ben xtíža'gake' nakze gótgake' Jesusen', san bi wzáke'gekle', dan' zzébegake' da' gongak benách yež ka'.
3 Naž da' xiwe' yjénlenen Judas tzen. Judas na' lezka' lie' Iskariote, na' nbáblene' benne' chežinno wbás ka' bsela' Jesusen',
4 Wyéj Judas na', na' bejcháljlene' bxoz wnná bia' ka' len benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', nakze gak gone' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.
5 Bebégekle benne' yodo' ka', na' bchebe láže'gake' wnézjwgake' le' mežw.
6 Bchebe laže' Judas na', na' gónele' wdíe' Jesusen' lo ná'gake' ži žize.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-26)

7 Bžin ža katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, katen' žala' gótgake' zíla'do' ka', bia ka' žáwgake' xche' Lni Pasko'.
8 Jesusen' bsele'e Bedw len Zwa, na' wnné':
—Le chej, na' le chejsí'ni'a da' gawžo xche' Lni Pasko'.
9 Góžgake' le':
—¿Gaz žénelo' chejkwezton'?
10 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wia nga, kate' žinle lo yež nga, žoj to benne' yedjchage' le'e, noe'e to že'e nis. Le chéjlene' ga žíntele yo'o gan choe'e.
11 Le ye' xan yo'on': "Benne' wsedle ži'e le': ¿Gaze zoa yo'o zen na' gan gáwlena' benne' wsedle chia' ka' xche' Lni Pasko'?"
12 Naž wloe'ele' le'e to yo'o zen da' zoan ža'le gan ba nba'a. Le wsí'ni'a dan' gawžon ga na'.
13 Naž jake', na' bejxáka'gake' kan ba gož Jesusen' légake', na' belsí'ni'e da' gáwgake' xche' Lni Pasko' ga na'.

14 Kate' golẹ ža na', wžé' Jesusen' gan gáwgake', na' wbás chie' ka' wžé'lengake' Le' tzen.
15 Naž Jesusen' gože' légake':
—Gok láže'li'a gáwlena' le'e tzen xche' ni zga'ale kate' saka'a, na' gata'.
16 Žapa' le'e: biž gawa' ki kate' žinže ža gak da' zloé'ezele xche' ni, da' gaken gan znna bia' Dios.
17 Bexw Jesusen' to zíga'do', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž gože' légake':
—Le sin', na' le ye'j late' wejen,
18 dan' žapa' le'e: biž ye'ja' xis uba kate' žinže ža na' nna bia' Dios.
19 Naž bexwe' to yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Wdé na' bzozjen', na' bi'en che chégake', na' wnné':
—Da' ni naken bela' žen chia' da' zdian' lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le neda'.
20 Kate' beyóž bdáwgaken', lezka' bchalje' che zíga'don', na' wnné':
—Zíga'do' ni zloe'elen kan nak diža' kob da' zka'n chawen', na' žen chia' žon chochen, žen na' laljen ni'a chele.
21 'Na'a, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka' že'j žáwlene' neda' tzen.
22 Da' li cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, na' gak chia' kan nyejw le'e yich la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda'.
23 Naž wzó láwgake' znnábgekle' Le' to weje to weje', na' wnnágake':
—¿Nolton'?

Znnábgake' nólgake' gake' benne' blo

24 Naž wnnábgake' la' légakze' nólgake' gake' benne' blo.
25 Jesusen' gože' légake':
—Benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga znnágake' žon cháwe'gake' benách ka', san zkóngekle' žin yela' wnná bia' chégake' nich gak chégakkze' da' chawe',
26 san le'e bi žala' gonle ki. No benne' nake' blo ládjwle le'e žala' gake' ka to benne' nakže' gaxjw, na' bennen' znna bi'e žala' gake' ka benne' ndo'w chegak lježe' ka'.
27 ¿Noz benne' nakže' blo, bennen' že'j žawe', o bennen' zžie' yela' waw? ¿Kege bennen' že'j žawe' nakže' blo? Neda' zóalena' le'e ka to benne' zžie' yela' waw.
28 'Le'e wzóalenkzele neda' katen' gokgak da' ka' chia', da' ka' wzí' biá'gaken neda'.
29 Che len wdía' lo na'le to gan nna bia'le, kan ben Xa', bdie' lo na'a gan nna bi'a neda'.
30 Ki gona' nich gak kwe'le gan ye'j gáwlenle neda' tzen gan nna bi'a, na' kwe'le latje chekzle gan wchi'a láže'le chežinno kwe' benne' ka' zej nake' za'só Israel.

Znna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Lezka' wnná Xanžon':
—Smon, Smon. Bwia nga. Ba wnnáb da' xiwe' cho'ole le'e lo nan', nich wchíx lažen' le'e kan žon to benne' žsoe' zoa' stribe,
32 san ba bliža' Dios, na' wnnabla' Le' gáklene' le', nich bi yeyóž yedó yela' žejlé' chio'. Naž, katen' yeyako' chia', ben choch lježo' ka'.
33 Bedon' gože' Le':
—Xan, ba zoa' sá'lena' Le', kégeze liž ya, san lezka' ga gátlentia' Le'.

34 Jesusen' gože' le':
—Bedw, žapa' le': zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' nno' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

Da' ben Jesús katen' za' gótgake' Le'

35 Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—Kate' bsela'a le'e, na' bi bia'le yixjw yet, na' kege bzod mežw, na' kege chope kwe' zel-le, ¿bize byážjelele?
Légake' wnnágake':
—Bi be byážjelto'.
36 Naž gože' légake':
—Na'a, no benne' de yixjw yet chie' žala' we'en, na' lezka' žala' gon no benne' de bzod mežw chie', na' no benne' bi de ya ntoche' chie' žala' gote'e laže' žxoa yene', na' ga'we' to ya ntoche'.
37 Žapa' le'e: žon byenen gak chia' kan nyejw le'e yich la'y, da' znnan: "Béngake' chie' kan žóngake' chegak benne' wen da' zinnj ka'." Ki gaken, na' gak yógo'te da' zej nyejwn le'e yichen' kan žala' gaken chia'.
38 Naž légake' wnnágake':
—Xan, ni de chope ya ntoche' ka'.
Le' gože' légake':
—Ná'teze.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Naž bžoj Jesusen', na' kan žonkze' wyeje' law Ya'a Yag Olibo, na' benne' wsedle chie' ka' bénlengake' Le' tzen.
40 Katen' bžíngake' ga na', Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wlíž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.
41 Naž Jesusen' wzé'e gan nníta'gake', na' wdíe' yelate' na'le ka to ga žin to yej da' žsežon, gan bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios.
42 Wnné':
—Xe, cha' žénelo', bkwas len neda' dan' žala' saka'a, san kege kan žénela' neda', san ka žénelo' Le' gono'.
43 Naž bla' law to wbás che ya'abá, na' ben choche' Jesusen'.
44 Naž Jesusen', lo yela' žekle chie', dot laže'e bliže' Dios, na' nis yes chie' goken ka žen, da' zžonten lo yo.
45 Kate' beyóž bcháljlene' Dios, bezó že'e, na' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bedjxake'e légake' ztásgake' lo yela' nyache' laže' chégake'.
46 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Ztasle? Le chas, na' le wlíž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.

Želzene' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, la' bžíntegak benne' zan ga na', na' Judas žónlene' légake' tzen. Judas na' nbáblene' benne' chežinno wsedle ka' che Jesusen', na' zeje' lawgak benne' zan ka'. Wbige'e gan zoa Jesusen' nich wchág lawe' Le'.
48 Naž Jesusen' gože' le':
—Judas, ¿zchag lawo' neda', Benne' Golje' Benách, nich wdío' neda'?

49 Kate' benne' ka' nníta'l̲engake' Jesusen' bl̲é'egekle' kan žak chie', góžgake' L̲e':
—X̲an, ¿wyíngakto'-ne' ya ntoche'?
50 To benne' wsedle che Jesusen' bene' we' nag benne' wen žin che bx̲oz blo. Bžix̲e' nage' l̲i ža.
51 Jesusen' wnné':
—Ná'teze.
Wdán Jesusen' nag benne' wen žin na', na' beyonen'.
52 Naž gože' bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' ka' yo'o l̲o ná'gake' che yodo', na' benne' gole ka', benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' L̲e' chawe', na' wnné':
—¿Za'le, na' nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle kate' z̲zenle benne' wbán ka'?
53 Tža tža wzóal̲enkza' l̲e'e l̲o z̲chil yodo', na' bi be benle chia', san na'a wz̲áke'le dan' nak ža nzi' l̲o na' bennen' zoe' latje chol̲.

Z̲nna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Naž benne' ka' béx̲wgake' Jesusen', na' belchi'e L̲e' liž bx̲oz blo. Bedw wnawe' Jesusen' zi'to' zí'to'le.
55 Kate' ni'a na' bx̲oz blon' ba bz̲éngake' yi' l̲a' l̲í'ale liž bx̲oz blon', wžé'gake' kwit yin'. Naž Bedon' wžé'l̲ene' l̲égake' tz̲en.
56 Kate' to x̲kwide' no'le wen žin bl̲e'elbe' Bedon', že'ze' žoa'a yin', bwíabe'-ne', na' wnnabe':
—Benne' ni žónl̲ene' Jesusen' tz̲en.
57 Beží'i Bedon', na' wnné':
—No'le, bi nónbi'a bennen'.
58 Yextido' yetó benne' bl̲e'ele' Bedon', na' wnné':
—Le' žónl̲eno' benne' ka' tz̲en.
Bedon' wnné':
—Benne', kege neda'.
59 Yextido' wnná yetó benne':
—Da' li benne' ni žónl̲ene' Jesusen' tz̲en, dan' nake' benne' Galilea.
60 Naž Bedon' wnné':
—Benne', bi nnezla' biz̲ chen z̲chal̲jo'.
Kate' ne z̲chal̲je' da' ni, l̲a' wžéžete leko'.
61 Naž byechj X̲anžon', na' bwie' Bedon'. Bejsá' l̲aže' Bedon' da' wnná X̲anžon', kan gože' l̲e': "Zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' yeži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'."
62 Naž Bedon' bežoje' na'le, na' wžéžtekze' gže'te.

Žon dítjgekle' Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Benne' ka', benne' wz̲éngake' Jesusen', ben dítjgekle' L̲e', na' bdíngake' L̲e'.
64 Naž bséjwgake' l̲aw Jesusen', na' belgape'e l̲awe'. Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—Wnnéya'a. ¿Noz̲ bennen' wdape'e Le'?
65 Da' zan da' wnnégake' chie', na' belsaka' zi'e L̲e'.

Z̲žin Jesús l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka'
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Kate' za' ža'ní' ža na', bdobgak benne' gole ka' l̲en bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Belchi'e Jesusen' l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' wnnábgekle' L̲e',
67 na' wnnágake':
—Wnná neto'. ¿Nako' le' Benne' Criston'?
Jesusen' gože' l̲égake':
—Cha' yapa' l̲e'e naka' Benne' Criston', bi chejl̲e'le chia',
68 na' cha' bi da' nnabla' l̲e'e, bi be yeži'ile, na' bi wsanle neda'.
69 Na'a so l̲awa' neda', Benne' Golje' Benách, kwi'a kwit l̲i ža che Dios, Bennen' nape' dot yel̲a' wnná bia'.
70 Wnnábgekle' L̲e' yógo'tegake', na' wnnágake':
—¿Nakkzo' le' Z̲i'n Dios?
L̲e' gože' l̲égake':
—Da' likze z̲nnale.
71 Naž wnnágake':
—¿Noz̲že žiážjelžo benne' wl̲oe'ele' z̲ia da' nbage'e L̲e'? L̲a' žo'oze ba benlžo wnníe' che Dios.

23

Z̲žin Jesús l̲aw Pilato (Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Naž belzó ža' yógo'te benne' zan ka', na' belchi'e Jesusen' l̲aw Pilato.
2 Naž wzó l̲áwgake' žesbága'gake' L̲e' z̲ia, na' wnnágake':
—Benne' ni, bl̲e'elto' da' z̲ia da' žone'. Žone' ga z̲ži'igak benách wláž cheto' ka' chegak benne' yolawe' ka', na' žsejwe' x̲nezgak benne' ka' žíz̲jwgake' da' z̲chiz̲jw benne' Sésar, na' z̲nne' l̲ekze' nake' Benne' Criston', benne' žal̲a' nna bi'e.
3 Naž Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' likze z̲nno'.
4 Naž Pilaton' gože' bx̲oz wnná bia' ka', l̲en benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Bi be z̲žel̲-la' da' z̲ia da' nbaga' benne' ni.
5 Naž ben chóchgake' x̲tíža'gake', na' wnnágake':
—Žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, na' žsedle' benách ka' do z̲ente gan nbab Judea. Wzó l̲awe' bene' ki gan nbab Galilea, na' l̲ezka' žonen' nga.

Z̲žin Jesús l̲aw Herodes

6 Kate' benle Pilato da' ni, z̲chál̲jgake' che gan nbab Galilea, wnnable' l̲égake' cha' nbab Jesusen' Galilea.
7 Katen' wnnezle' nbab Jesusen' gan z̲nna bia' Herodes, bsel̲e'e L̲e' l̲aw Herodes na', dan' l̲ezka' zoe' l̲e' l̲o yež Jerusalén ža ka'.
8 Kate' Herodes na' bl̲e'ele' Jesusen', bebele', dan' ba gok scha žénele' l̲e'ele' L̲e', dan' ba benle' da' zan kan nak che Jesusen', na' žak l̲aže'e l̲e'ele' to yel̲a' wak da' gone'.
9 Herodes na' wnnable' Jesusen' da' zan, san L̲e' bi be bechebe'.
10 L̲ezka' zej nnita' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka' ga na', na' besbága'gake' Jesusen' z̲ia.

11 Naž Herodes na' l̲en benne' chie' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e, belka'ne' Jesusen' ka'ze, na' nich gon dítjgekle' L̲e', bwákwgake' L̲e' laže' da' zaka', ka dan' žakw to benne' wnná bia', na' da' yoble belchi'e L̲e' l̲aw Pilaton'.
12 Kate' ža na' Pilaton', na' Herodes na' bennít̲a'gake' chawe', dan' zga'ale bi bl̲é'egekle' ljéžgake' chawe' toe' yetóe'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

13 Naž Pilato btobe' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' blo ka', na' benne' yež ka',
14 na' gože' l̲égake':
—Bedjwa'le benne' ni l̲awa' neda', na' z̲nnale žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, san kate' wnnabla'-ne' binlo, na' wnníta'kzele l̲e'e ga ni, bi be bžel̲-la' da' z̲ia da' nbage'e, da' ka' žesbága'le-ne'.
15 Kate' bsel̲a'a-ne' l̲aw Herodes, bi be z̲ia bžel̲-le' da' nbaga' benne' ni nich chogžo chie' gate'.
16 Na'a wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.
17 Zoa to da' žon byenen gon Pilaton' kate' žak lni na', da' žónteze žone', žsane' to benne' nyejwe' liž ya l̲o na'gak benách ka'.
18 Naž yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Bet bennen', na' bsan Barrabás.
19 Barrabás na' nyejwe' liž ya dan' bdíl̲-l̲ene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne'.
20 Pilaton' bchál̲jl̲ene' l̲égake' da' yoble, dan' žénele' wsane' Jesusen',
21 san da' yoble wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bde'e l̲e'e yag kroze! ¡Bde'e l̲e'e yag kroze!
22 Naž Pilaton' gože' l̲égake' da' chonne chi'i, na' wnné':
—¿Biz̲kze da' z̲innj ben bennen'? Bi be bžel̲-la' da' bene' da' žonen ga nbage'e z̲ia gate'. Wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.
23 Zížježe wnnégake', na' wnnábgake' ta' Jesusen' l̲e'e yag kroze. Dan' wžéžeya'agak benne' ka' l̲en bx̲oz wnná bia' ka', scha, na' goken kan žénegekle'.
24 Naž Pilaton' bchoge' che Jesusen' gak chie' kan z̲nnábgake'.
25 Bsane' bennen' wnnábgake' l̲o ná'gake', bennen' nyejwe' liž ya dan' bdíl̲-l̲ene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne', na' bdie' Jesusen' nich gak chie' kan žénegekle'.

Z̲dá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Kate' ne želchi'e Jesusen' nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze, béx̲wgake' Smon, to benne' yež Sirene, benne' zezé'e yix̲e', na' belx̲óe' yag krozen' ža yene' nich we'en, na' cheje' x̲kóže'le Jesusen'.
27 Benne' zan, benne' byo ka' l̲en no'le ka', zejnáwgake' Jesusen', na' želbeže', na' želbeže nyache'e chie'.
28 Naž byechj Jesusen', na' bwie' l̲égake', na' gože' l̲égake':
—L̲e'e, no'le Jerusalén ka'. Bi kwéžele ni'a chia' neda', san le kweže ni'a chekzle, na' ni'a chegak z̲i'nle ka',
29 dan' žin ža nnágake': "Ba nez z̲en naken chegak no'le wbíž ka', na' chegak no'le ka' bi zej noe'e bi'do' ka', na' no'le ka' bi z̲gáže'gake' bi' že'n ka'."
30 Naž benách ka' so l̲áwgake' yé'gake' ya'a sibe ka', na' nnágake': "Le yedjbaga' neto'" na' l̲ezka' yé'gake' ya'ado' ka': "Le wkache' neto'."

31 Cha' ki žóngake' chia' neda', naka' ka to yag nban, ¿nakxkze góngake' chele le'e, nakle ka yag biž ka'?
32 Lezka' belchi'e chope benne' wen da' zinnj ka', nich wdá'gake' légake' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen'.
33 Kate' bžíngake' law Ya'a Kalabera, da' znnan len diža' xiža': "Ya'a Žit Yichjžo" bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze. Lezka' bdá'gake' chope benne' ka' le'egak yag kroze ka', benne' wen da' zinnj ka'. Toe' bdá'gake' kwit li ža che Jesusen', na' yetóe' bdá'gake' kwite' yegle.
34 Naž Jesusen' wnné':
—Xe, benít law chégake', dan' bi nnézgekle' da' žóngake'.
Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' nníta'gake' ga na', belé'egekle' laže' dan' nakw Jesusen', na' bebéjgake' da' gak bia' lawlen.
35 Benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwíagakze', ben dítjgekle' Jesusen', na' lezka' bengak benne' wnná bia' ka', na' wnnágake':
—Benne' ni beslé' benne' yoble ka'. Na'a žala' yeslá kwine' cha' nake' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.
36 Lezka' benne' ka' žjake' lo wdile ben dítjgekle' Jesusen'. Wbíga'gake' gan zoe', na' byé'jgake' Le' nop zichj,
37 na' wnnágake':
—Cha' nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka', beslá kwino'.
38 Lezka' zoa to da' dan' le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' nyejwn len diža' griego, na' len diža' latín, na' len diža' hebreo, dan' znnan: "Benne' znna bi'e benách judío ka'."
39 To benne' wen da' zinnj na', benne' de'e le'e yag kroze, bliž ditje' Jesusen', na' wnné':
—Cha' nako' le' Benne' Criston', beslá kwino', na' lezka' neto'.
40 Beží'i yetó benne' wen da' zinnj na', na' wdile' lježen', na' wnné':
—¿Bi zžebo' Dios? Lezka' le' nžog chio' gato'.
41 Da' li žo'o, da' žála'kze gaken chežo zzáka'žo, kan žala' chog che no benne' wen da' zinnj, san benne' ni, bi be da' zinnj bene'.
42 Naž bennen' gože' Jesusen':
—Bejsá' laže' neda' kate' žino' gan nna bi'o.
43 Jesusen' gože' le':
—Da' li žapa' le', na'a ža sóaleno' neda' latje xtan chia'.

Žat Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Kate' bžin wawbíž, bechól dot yežlyó nga ga bžinte žedá chonne.
45 Bechól lo wbíž, na' laže' da' zen lo yodo' wžezan' chope chogle.
46 Naž Jesusen' wnníe' zižje, na' wnné':
—Xe, zdia' be' nakkza' lo no'o.
Kate' beyóž wnné' ki, la' bežojte be' nakkze', na' gote'.
47 Kate' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile blé'ele' kan goken, bka'n zene' Dios, na' wnné':
—Da' likze bennen' goke' benne' chawe'.
48 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwíagakze', katen' blé'egekle' dan' goken, beyéjgake' lo yež, želgapa' lchó'gake' dan' že' zédgekle'.
49 Zí'to'le bga'ngak yógo'te benne' ka', benne' zej nónbi'e Jesusen', len no'le ka' bénlengake' Le' tzen katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' dan' goken.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Lezka' to benne' yež Arimatea, yežen' nbaben Judea, zoe' ga na'. Lie' Jwsé, na' nake' chawe', na' dot li laže', na' nbáblene' benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ka'.
51 Bi bénlene' tzen benne' ka' belchoge' che Jesusen' gate', dan' zbezkze Jwsén' ža na' nna bia' Dios.
52 Naž wyéj Jwsén' law Pilato, na' wnnabe' latje yeyoé'e Jesusen'.
53 Kate' ba betinne' Le', bchele' Le' laže', na' bkáche'gake' Le' lo yežw ba, da' ba bché'ngake' le'e ya'a yej, na' lo yežw ba na', nitó benne' gat bi na' wkáche'gake'.
54 Ža na' nak ža zkwézgake' che ža la'y chegak benne' judío ka', dan' za' žin ža la'y na'.
55 Lezka' jak no'le ka' ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' tzen, katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' yežw ba na', na' kan bkáche'gake' Le' ga na'.
56 Kate' beyéjgake' lo yo'o, bkwézgake' nežw da' zla' zix, na' set da' zla' zix. Naž bezí' láže'gake' ža la'y chegak benne' judío ka', kan znna xtiža' Dios.

24

Žebán Jesús lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Kate' bžin ža nežw, na' ne nak zildo', bžingak no'le ka' žoa'a yežw ba che Jesusen'. Zej noe'e da' ka' zla' zix, da' ka' bkwézgaken', na' yebale no'le ka' žónlengake' légake' tzen.
2 Katen' bžíngake' ga na', bejxáka'gake' ba nga'a yej na' dan' bžíagake' gan žó'ogake' lo yežw ba chien'.
3 Kate' belyoé'e lo yežw ban', bi blé'egekle' Xanžo Jesusen' ga na'.
4 Kate' ne zžébegake' ni'a che da' žaken, la' blá'tegak chope benne' zej nakwe' laže' da' žepen yes baní', na' wzégake' gan nníta'gak no'le ka'.
5 Naž bžébžegake', na' bzexjw yíchjgake' zwíagake' lo yole. Wbás che ya'abá ka' góžgake' légake', na' wnnágake':
—¿Biz chen' žeyiljle to benne' zoe' nbane' ga nak latje chegak benne' gat ka'?
6 Biž yoe'e ga ni, dan' ba bebane'. Le yesá' laže' dan' gožkze' le'e katen' wzóe' gan nbab Galilea.
7 Wnné': "Žon byenen soa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' dola' ka'. Wdá'gake' neda' le'e yag kroze, na' yebana' kate' gak chonne ža."
8 Naž bejsá' láže'gake' dan' wnná Jesusen',
9 na' bezá'gake' žoa'a yežw ban', na' bejzéngekle' benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', len yezika' benne' ka', kan nak dan' goken.
10 No'le ka' bejzéngekle' benne' wbás ka' da' ni, zej nake' Lia Madlen, na' Zwan, na' Lia, xna' Jakob, na' yebale no'le ka', no'le bénlengake' légake' tzen.
11 Benne' wbás ka' gókgekle' nžix xtíža'gake', na' bi bejlé'gake' chégake'.
12 Naž la' wzó ža'te Bedw, na' taría taría wyeje' žoa'a yežw ban'. Katen' bwie' lo yežw ban', ble'ele' láže'ze zej nnitan' ga na', na' naž beyeje' liže' žebanle' kan nak dan' goken.

Da' gok lo nez da' zžinten lo yež Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 La' ža na'ze zjak chope benne' ka' yó'ogake' nez da' zžinten lo yež Emaús, da' žen' ka chope hora žezá'gake' yež Jerusalén.

14 L̲o nezen' z̲chál̲jgake' che dan' goken.
15 Kate' ne z̲chál̲jgake' l̲a' l̲égakze', bžinkze Jesusen' ga na', na' zéj̲lene' l̲égake' tz̲en.
16 Bi beyónbia'gake' L̲e' dan' gok to da' z̲chol̲en yej l̲áwgake'.
17 Naž Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ chen z̲chal̲jle l̲a' l̲é'ezele yo'ole nez? ¿Biz̲ chen' žak nyache' l̲áže'le?
18 Beží'i bennen' lie' Kleofas, na' gože' L̲e':
—¿Nako' benne' zi'to' l̲o yež Jerusalén, na' tozo' le' bi nnezlo' dan' goken neje nase' ga na'?
19 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Biz̲en' goken?
Góžgake' L̲e':
—Dan' goken che Jesús, benne' Nasaret na'. Goke' benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios, na' l̲en yel̲a' wak z̲en bene' žin, na' bchal̲je' l̲aw Dios, na' l̲awgak yógo'te benách.
20 Bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' wnná bia' cheto' ka' bdégake' L̲e', na' bchóggake' chie' gate', na' bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze.
21 Neto' gok l̲áže'to' gake' bennen' žal̲a' yeslé' benách Israel ka' l̲o na'gak benne' Roma ka', san na'a ba gok chonne ža kate' gokgak da' ka'.
22 L̲ezka', bal̲e no'le ka', no'le wnníta'gake' ládjwto', béngake' ga wžé' zedlto'. Jake' žoa'a yežw ba chien' kate' bl̲a' wbíž na'a ža,
23 na' katen' bi bl̲é'egekle' L̲e', na' beyéjgake', na' góžgake' neto' bl̲é'egekle' wbás che ya'abá ka', wbás ka' góžgake' l̲égake' zoa Jesusen' nbane'.
24 Naž bal̲e benne' lježto' ka' jake' žoa'a yežw ban', na' bejx̲áka'gaken' kan wnnagak no'le ka', san bi bl̲é'egekle' Jesusen'.
25 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—L̲e'e, benne' bi žejní'il ka'. Nzižje yichj l̲áz̲do'le nich bi gak chejl̲e'le yógo'te da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.
26 ¿Bi ben byenen saka' Benne' Criston' da' ki, na' choe'e gan gake' benne' blo?
27 Naž wzó l̲aw Jesusen' z̲l̲oe'ele' l̲égake' yógo'te da' žsedle kan nak chie' da' zej nyejwn l̲e'e yich la'y, kate' wzó l̲aw da' bchal̲j Moisés, na' zejte da' ka' wnnagak yógo'te benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.
28 Katen' bžíngake' l̲o ežd̲o' gan zjake', na' ben Jesusen' kan žon to benne' zejže' zi'to'.
29 Ben byéngake' gá'nl̲ene' l̲égake', na' wnnágake':
—Bga'nl̲en neto', dan' za' gal̲e na'a, na' ba žal̲e.
Naž wyó'o Jesusen' l̲o yo'o, na' bgá'nl̲ene' l̲égake'.
30 Kate' Jesusen' ne že'j žáwl̲ene' l̲égake', bex̲we' yet x̲til, na' gože' Dios: “Žóx̲keno'.” Naž bzoz̲jen', na' bnez̲jwen' chégake'.
31 L̲a' na'ze bnitle dan' bchol̲en yej l̲áwgake', na' beyónbia'gake' Jesusen', na' L̲e' benitle' l̲áwgake'.
32 Naž góžgake' ljéžgake' toe' yetóe':
—Beyál̲a'tekze l̲áz̲do'žo katen' bchál̲jl̲ene' žo'o l̲o nez, na' katen' bzejni'ile' žo'o da' nyejwn l̲e'e yich la'y.
33 L̲a' na'ze belzó že'e, na' beyéjgake' l̲o yež Jerusalén, na' bejx̲áka'gake' zej ndobe benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', tz̲en l̲en benne' ka' nníta'l̲engake' l̲égake'.
34 Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' chope' ka', na' wnnágake':

—¡Ba bebankze Xanžon'! ¡Bla' lawe', na' Smon ble'ele' Le'!
35 Naž benne' chope' ka' bzéngekle' légake' dan' goken chégake' lo nezen', na' kan beyónbia'gake' Jesusen' katen' bzozje' yet xtilen'.

Benne' wsedle ka' che Jesús želé'egekle' Le'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Kate' ne zcháljgake' kan zej nak da' ki, Jesusen' la' bedjsoatie' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':
—Le ga'n ži yichj lázdo'le.
37 Naž bžébegake' dan' žékgekle' zlé'egekle' to bxin.
38 Jesusen' gože' légake':
—¿Biz chen' že' zédlele? ¿Biz chen' zza' láže'le da' ki?
39 Le wia ni'a na'a. Nedkzan'. Le kan neda', na' le wia neda', dan' to bxin bi dan' bela', na' bi yo'on žit kan zlé'ekzelele naken chia' neda'.
40 Kate' ne zchalje' da' ni, bloe'ele' légake' ni'a ne'e.
41 Lo yela' žebél chégake' bi bejlé'gake', na' bebángekle'. Che len Jesusen' gože' légake':
—¿De da' gawa'?
42 Naž bnézjwgake' Le' láte'do' bel, bia weye', na' china' bezdo'.
43 Jesusen' wzi'en, na' bdawen' láwgake'.
44 Naž gože' légake':
—Dan' goken chia' goken kan gožkza' le'e katen' wzóalena' le'e, na' wnnía': "Žon byenen gak yógo'te da' nyejw le'e yich, da' bsedle Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' da' nyejw le'e yich da' nzin' Salmo Ka', da' ka' zcháljgaken kan žala' gaken chia' neda'."
45 Naž bzejni'ile' légake' da ka' zej nyejwn le'e yich la'y,
46 na' gože' légake':
—Ki nyejw le'e yich kan žon byenen gaken che Benne' Criston', znnan sáka'li'e, na' yebane' lo yela' got kate' gak chonne ža,
47 na' dot yežlyó nga žala' wzégake' diža' kan nak chia' neda' nich yeyát láže'gak benách ka', na' yenít law Dios dola' da' zej nbage'e. Lo yež Jerusalén so lawle wchalje chia',
48 dan' le'ekze blé'elele da' ki, na' žala' wzele diža' dan' goken.
49 Le wia nga, neda' sela'a chele da' bchebe laže' Xa' gonne' chele. Che len le ga'nze lo yež Jerusalén kate' sí'žele yela' wak, dan' zan' ya'abá che Dios.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios
(Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

50 Naž Jesusen' bchi'e benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' jake' lo yež Betania, gan bchis ne'e, na' bliž chawe'e légake'.
51 Kate' ne žliž cháwe'ze' légake', la' beza'tie' gan nníta'gake', na' beyepe' ya'abá che Dios.
52 Wdé bka'n zéngake' Le', lo yela' žebél chégake' beyéjgake' Jerusalén.
53 Wnníta'gakze' lo zchil yodo' zka'n zéngake' Dios, na' žoe láwgake' Le'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ẔWA

Bennen' lie' Diža' golje' benách

1 Kate' wzó l̲aw, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóal̲ene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios.
2 Bennen' nake' Diža' wzóal̲ene' Dios katen' wzó l̲aw žata' yežlyó nga.
3 L̲o na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da' zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' l̲o na' Bennen'.
4 Napkze Bennen' yel̲a' nban, na' yel̲a' nban na' naken ka to baní' da' ẓza'nín' l̲o yichj l̲ázdo'gak benách ka'.
5 Baní' na' wza'nín' gan nak chol̲ che yel̲a' got, san bi gok da' chol̲ na' wsol̲en baní' na'.
6 Dios bsel̲e'e to benne' lie' Ẕwa ga ni.
7 Benne' ni bl̲e'e nga nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní', nich chejl̲e'gak yógo'te benách ka' che Bennen' ni'a che dan' wchal̲je'.
8 Ẕwan' bi nake' banín', san bl̲a'ze' nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní'.
9 Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken l̲i l̲aže' ba ze'e yežlyó nga, na' ẓza'ni'e l̲o yichj l̲ázdo'gak yógo'te benách ka'.
10 Bennen' nake' baní' bl̲e'e yežlyó nga, na' l̲o ne'e L̲e' Dios bene' yežlyó nga, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' L̲e'.
11 Bl̲e'e gan nak chie', san benne' ka' nbábl̲ene' bi wzí' l̲o ná'gake' L̲e'.
12 Benne' ka' bejl̲é'gake' che Jesusen' wẓí' l̲o ná'gake' L̲e', na' yógo'te benne' ki, L̲e' bene' ga wẓí' l̲o ná'gake' gákgake' ẓi'nkze Dios.
13 Benne' ki zej nake' ẓi'n Dios, kege dan' zej nake' ẓi'ngak benách chie' ka', na' kege dan' náljgake' ni'a che da' ẓdan l̲áže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san zej nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.
14 Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdál̲ene' žo'o, na' yel̲a' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóal̲engaken L̲e'. Bl̲e'elto' yel̲a' ẓen chie', na' yel̲a' ẓen chien' naken da' bnezjw X̲e' chie' dan' nake' bi' byo tlicha' chie'.
15 Ẕwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnníe' zižje, na' wnné':
—Benne' ni nake' Bennen' bchal̲ja' chie' katen' wnnía': “Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' L̲e' zga'ale' ka neda'.”
16 Yógo'težo ẓzi'žo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' ẓenže chežo.
17 Da' bchi'le Dios bl̲an' chežo l̲o na' Moisés, san yel̲a' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li bl̲á'gaken chežo l̲o na' Jesús, Benne' Criston'.
18 Nitó benne' bi na' l̲e'ele' Dios, san bi' byo tlicha' che Dios, Bennen' nži'il X̲ažo Dios L̲e', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, che Jesús
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

19 Da' ni naken da' bzoa li Ẕwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, bsél̲a'gake' bx̲oz ka' gan zoa Ẕwan', tẓen l̲en benne' ka' zej nake' ẓa'só Lebí, benne' ka' zej nake' ni'a na'gak bx̲oz ka', nich nnábgekle' Ẕwan', na' wnnágake':
—¿Nozkze benne' le'?
20 Kwáselo bchal̲j Ẕwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchal̲je' káteze naken, na' wnné':

—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe l̲aže' Dios sel̲e'e chežo.
21 Naž wnnábgekle' l̲e' da' yoble, na' wnnágake':
—¿Noẕkze le'? ¿Cha' len' Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te?
Ẕwan' wnné':
—Kege nedan'.
Naž wnnábgekle' l̲e':
—¿Cha' len' bennen' žal̲a' yide' nich wchal̲je' l̲o wláz Dios?
Bechebe Ẕwan', na' wnné':
—Kege nedan'.
22 Naž wnnábgekle' l̲e':
—¿Noẕkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto' benne' ka' bsél̲a'gake' neto'. ¿Biẕ ẓnno' le' non' nako'?
23 Bechebe Ẕwan', na' gože' l̲égake':
—Neda' naka' bennen', nyejw l̲e'e yiche la'y ka nak chie', dan' ẓnnan: "Ženle chi'i to benne' žl̲iže' l̲o latje dach, ẓnne': Le yeyón chawe' yichj l̲áẓdo'le dan' za' l̲a' X̲anžon' gan zoale." Ki wnná Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios.
24 Benne' ka' bsél̲a'gak benne' judío wnná bia' ka' zej nake' benne' yodo' fariseo ka'.
25 Wnnábgekle' Ẕwan', na' belyi'e l̲e':
—¿Biẕ chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako' le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako' bennen' žal̲a' yedjchal̲je' l̲o wláz Dios?
26 Bechebe Ẕwan', na' gože' l̲égake':
—Neda' žezóa' benách ka' nis l̲o nis, san zoa to benne' gachje l̲áwe'le gan zoale, bennen' bi nónbia'le-ne'.
27 Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi kweja' ẕele'.
28 Yógo'te da' ki gókgaken gan nbab yež Betábara, gan nak yechel̲á'a yego Jordán, zaka' gan ẕl̲a' wbíž, gan bezóa Ẕwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka ẓíla'do', bia žótgake'-ba' l̲aw Dios

29 Ža chope ža Ẕwa bl̲e'ele' za' Jesusen', na' wnné':
—Le wia ga na'. Bennen' nake' zíla'do' che Dios, na' žeké'e dol̲a' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
30 L̲e' nake' Bennen' wnnía' chie': "Za' za' to Benne' ka neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' zga'ale' ka neda'."
31 Bi bénbi'a-ne' zga'ale, san bl̲a'a, na' žezóa' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' L̲e'.
32 Ẕwan' bzoa lie' chie', na' wnné':
—Bl̲e'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan ẓnna' to plomdo'. Bl̲e'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nl̲ene' L̲e'.
33 Bi bénbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bsel̲e'e neda' nich yezóa' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': "Kate' l̲e'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóal̲ene' to Benne', na' gá'nl̲ene' L̲e', Bennen' gone' da' zl̲oé'ezele yel̲a' žezóa nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y."
34 Na'a, ba bl̲e'elan', na' ẓzoa lia' che Bennen', ẓnnia' nake' Ẓi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bénl̲engake' Jesús tẓen

35 Yetó ža na', da' yoble wzóa Ẕwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónl̲engake' l̲e' tẓen, wnníta'l̲engake' l̲e'.
36 Kate' Ẕwan' bl̲e'ele' Jesusen', ẓde' ga na', gože' benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tẓen, na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' ẕíla'do' che Dios.
37 Chope benne' ka', benne' žónl̲engake' Ẕwan' tẕen, béngekle' dan' wnné', na' bejnáwgake' Jesusen'.
38 Naž beyéchj Jesusen', na' bl̲e'ele' chope benne' ki zej nawe' L̲e', na' gože' l̲égake':
—¿Biẕen' žiljle?
Belyi'e L̲e':
—Benne' wsedle, ¿gaẕe zo'?
39 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Le da, na' l̲é'elelen.
Naž jákl̲ene' L̲e', na' bl̲é'egekle' gan zoe', na' bgá'nl̲ene' L̲e' ža na', dan' ba žal̲e.
40 Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' béngekle' da' bchal̲j Ẕwan', na' bejnáwgake' Jesusen'.
41 Ndrezen' bejdilje' zga'ale benne' biche'e, bennen' lie' Smon, na' gože' l̲e':
—Ba bl̲a' Benne' Mesías.
Mesías naken to diža' hebreo da' ẕnnan l̲en diža' griego: "Benne' Criston'" na' l̲en diža' x̲iža': "Benne' bsél̲a'kze Dios."
42 Naž Ndrezen' l̲a' bche'tie' Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen' Jesusen' bl̲e'ele' l̲e', gože' l̲e':
—Le' nako' Smon, ẕi'n Jonás. Na'a, si' lo' Sefas.
Sefas naken to diža' hebreo da' ẕnnan: "Pedro" l̲en diža' x̲til, na' l̲en diža' x̲iža': "Bedw" da' ẕnnan: "Yej."

Jesús žl̲iže' Lip, na' Natanael

43 Kate' za' ža'ní' yetó ža, gónele Jesusen' cheje' gan nbab Galilea. Bejx̲ake'e Lip, na' gože' l̲e':
—Benl̲en neda' tẕen.
44 Lipen' nake' benne' yež Betsaida, da' naken lažgak Ndres, na' Bedon'.
45 Lipen' bejdilje' Natanael, na' gože' l̲e':
—Ba bžel̲-lto' Bennen' bzoj Moisés kan nak chie' gan nyejw da' bchi'le Dios, na' l̲ezka' benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios bzójgake' kan nak chie'. Benne' ni Jesús, ẕi'n Jwsé, benne' yež Nasaret.
46 Natanael na' gože' l̲e':
—¿L̲a' to da' naken chawe' l̲o yež Nasaret?
Lipen' gože' l̲e':
—Da, na' l̲e'elon'.
47 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' za' Natanael na' gan zoe', wnné':
—Le wia nga to benne' nake' da' li benne' Israel, na' kwáselo ẕchal̲je'.
48 Naž Natanael na' wnnable' Jesusen', na' gože' L̲e':
—¿Nakẕkzen' nónbi'o neda'?
Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Kate' ne žl̲iž Lipen' le', katen' wzó' ẕan yag higon', bl̲e'ela' le'.
49 Naž bechebe Natanael, na' gože' L̲e':
—¡Benne' wsedle, Le' nako' Ẕi'n Dios! ¡Le' nako' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka'!
50 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Žejl̲i'o chia', dan' goža' le': "Bl̲e'ela' le' ẕan yag higon'"? L̲e'elo' da' ẕénl̲e'eže ka' ka da' ni.
51 L̲ezka' Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e, l̲é'elele nyaljw ya'abá, na' wbás che ya'abá ka' želyetje', na' želbene' gan zoa' neda', Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yel̲a' ẕchag na' da' goken l̲o yež Kaná

1 Wdé chonne ža, gok lni che yel̲a' ẕchag na' l̲o yež Kaná gan nbab Galilea, na' zoa x̲na' Jesusen' ga na'.

2 L̲ezka' wzóa no benne' bl̲iže' Jesusen' l̲en benne' wsedle chie' ka', nich yídgake' lni na'.

3 Kate' bebíž x̲is uba, dan' yé'jgake', x̲na' Jesusen' gože' L̲e', na' wnné':

—Biž de x̲is uban' da' žé'jgaken'.

4 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. ¿Biẕ chen' ẕnnio' neda'? Bi na' žin ža wl̲oe'ela' l̲aw yel̲a' wak chia'.

5 Naž x̲na' Jesusen' gože' benne' wen žin ka', benne' ẕkwá'gake' da' že'j žáwgake', na' wnné':

—Le gon yógo'te da' yi'e l̲e'e.

6 Wnníta'gak x̲ope yeso' yej ga na', da' ka' ẕkóngekle benne' judío ka' žin kate' žíbgake' ni'a ná'gake' kan žónteze žóngake', na' žože chope chonne že'e nis to to yeso' ka'.

7 Jesusen' gože' benne' wen žin ka', na' wnné':

—Le yescha'te yeso' ki nis.

Naž beschá'gake' yeso' ka' nis.

8 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Le gachen' na'a, na' le chjwan' l̲aw benne' ẕnnabe' bi da' žiažjen.

Yjwá'gaken' ga na'.

9 Bennen' ẕnnabe' bi da' žiažjen bwien' cha' nak dẕi' nisen' da' ba beyaken x̲is uba, san bi nnezle' gan zan'. Nnézgekle benne' wen žin ka', benne' belgache'e nisen'. Naž bennen' ẕnnabe' bi da' žiažjen bl̲iže' bennen' ẕchag ne'e,

10 na' gože' l̲e':

—Yógo'te benne' znézjwgake' zga'ale x̲is uba dan' nakžen dẕi', na' kate' ba né'jgake', naž ẕnézjwgake' da' bi naken dẕi'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o x̲is uba da' nakžen dẕi'.

11 Ben Jesusen' yel̲a' wak ni, da' gok bian', l̲o yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yel̲a' wak ni da' nežw da' bene'. Ka' goken, bl̲oe'ele' l̲aw yel̲a' wak ẕen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejl̲é'gake' chie'.

12 Wdé na' Jesusen' wyeje' l̲o yež Kapernaum, tẕen l̲en x̲ne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' wsedle chie' ka', na' wnníta'gake' l̲o yež Kapernaum na' zan ža.

Jesús žebeje' benne' ka' l̲i'a yodo'
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

13 Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' l̲áže'gak benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' x̲a x̲tó'gake' ka' l̲o yežlyó Egipto, na' Jesusen' wyeje' l̲o yež Jerusalén.

14 Bejx̲ake'e benách ka' l̲o yežen', benne' ka' nníta'gake' l̲i'a yodo', na' žóte'gake' bež ka', na' ẕila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-ba' l̲aw Dios. L̲ezka' že'gak benne' ka' ga na', benne' ẕchá'gake' mežw ka' da' zá'gaken dot yežlyó nga.

15 Katen' bl̲e'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do l̲as ka' nich chinne' benne' ka', na' bechache' yógo'te benne' ka' na'le gan nak l̲i'a yodo', na' l̲ezka' blage' na'le ẕila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' x̲mežw benne' ka' ẕchá'gake' mežwn', na' bžix̲e' blag ka' chégake'.

16 Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake' plomdo' ka', na' wnné':
—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž X̱a' ka to l̲awe' ya'a.
17 Naž bejsá' l̲áže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẓnnan: "Dan' žéke'l̲e'ela' che ližo', na' žeye ẓ̲la l̲áẓda'wa'."
18 Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka' nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen':
—¿Biẓ yel̲a' wak wl̲oe'elo' neto' da' gak bian' nzi' l̲o no'o žono' da' ki?
19 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Le wžía yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.
20 Naž benne' judío ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—X̱ope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', ¿chonne žaze yechison'?
21 Yodon', dan' bchal̲j Jesusen' chen, naken l̲a' kwinkze'.
22 Che l̲en, katen' bebán Jesusen' l̲o yel̲a' got, bejsá' l̲áže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejl̲é'gake' da' nyejw l̲e'e yiche la'y, na' l̲ezka' da' bchal̲j Jesusen'.

Jesús nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

23 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o yež Jerusalén, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejl̲é'gake' chie' L̲e', dan' bl̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' žone'.
24 Jesusen' bi bx̲en l̲aže'e l̲égake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'.
25 Bi žon byenen no benne' wl̲oe'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'o l̲o yichj l̲áẓdo'gak benách ka'.

3

Jesús ẓchálj̲l̲ene' Nikodemo

1 Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbábl̲ene' benne' judío wnná bia' ka'.
2 Benne' ni bl̲e'e gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' L̲e':
—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsel̲e'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yel̲a' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoal̲en Dios l̲e'.
3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak l̲e'ele' latjen' gan ẓnna bia' Dios.
4 Nikodemon' wnnable' L̲e', na' wnné':
—¿Nakx̲kze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? ¿Wak yeyoé'e l̲e'e x̲ne'e, na' galje' yetó?
5 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak choe'e gan ẓnna bia' Dios.
6 Bennen' nalje' l̲o ni'a l̲o na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánl̲ene'.
7 Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble.
8 Gáte'teze žak be', na' ženlo' ẓnne ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. L̲ezka' žak chegak benne' ka' zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.
9 Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nakxkzen' gak da' ni, cha'?
10 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Žsedlo' benách Israel ka', na' bi nnezlo' da' ki?
11 Da' li žapa' le', da' nnezlto' ẓchal̲jto' chen, na' da' bl̲e'elto' ẓ̲l̲oe'elto' l̲e'e, san bi ẓzi' l̲o na'le dan' žsedlto'.

12 Cha' bi žejl̲e'le chia' kate' ẕchálj̲lena' l̲e'e kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, ¿nakx̲kze gak chejl̲e'le chia' cha' wchálj̲lena' l̲e'e che da' ka' žákgaken ya'abá che Dios?
13 'Batkle wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios.
14 Kan ben Moisés l̲o latje dach, bchise' ža'le to bele ya, bian' bde'e-ba' l̲e'e yag, l̲ezka' žon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchísgake' neda' to l̲e'e yag.
15 Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejl̲é'gake' chia', san gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nží'il̲e'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':
16 —Dan' nží'il̲e'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tlícha'tekze Ẕi'ne' l̲o yel̲a' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejl̲é'gake' chie', san gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.
17 Dios bsel̲e'e Ẕi'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yelágake' ni'a chie' L̲e'.
18 'Nóte'teze benne' žejl̲i'e che Bennen' nake' Ẕi'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žejl̲i'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žejl̲i'e che Bennen' nake' tlícha'tekze Ẕi'n Dios.
19 Che l̲en ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bl̲a' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki žaz l̲áže'gake' da' nak chol̲, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki žóngake' dan' bi nak chawe' da' žóngake'.
20 Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' ẕinnj, bi žaz l̲áže'gake' baní', na' bi zl̲á'gake' l̲o baní', nich bi nna' da' žóngake'.
21 Benne' ka' žóngake' da' nak dot da' li, zl̲á'gake' l̲o baní' nich gak bia' žóngake' ni'a che Dios da' žóngake'.

Ẕwa, benne' žezóe' benách ka' nis, ẕchalje' che Jesús

22 Wdé na', Jesusen' wyéjl̲ene' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tẕen, na' bžíngake' gan nbab Judea, na' wzóal̲ene' l̲égake' gan žezóagake' benách ka' nis.
23 L̲ezka' Ẕwa žezóe' benách ka' nis l̲o latjen' nzin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belžín benne' ka' latjen' nich yezóagake' nis.
24 Ki goken kate' Ẕwan' bi na' yejwe' liž ya.
25 Naž bal̲e benne' ka', benne' žónl̲engake' Ẕwan' tẕen, wzó l̲áwgake' ẕdíl̲ díža'gake' l̲en benne' judío ka' kan nak che yel̲a' žeyón kwin chawe' chegak benne' yodo' ka'.
26 Bžíngake' gan zoa Ẕwan', na' belyi'e l̲e':
—Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóal̲ene' le' yechel̲á'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', žezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.
27 Naž bechebe Ẕwan', na' gože' l̲égake':
—Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' l̲o ne'e, naken da' ba bde Dios l̲o ne'e.
28 Bénkzelele dan' bchal̲ja' katen' wnnía': "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bsel̲e'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e L̲e'.
29 Benne' byo, bennen' ẕzi'e x̲kwide' no'le ẕchag na'be', nake' benne' ẕchag ne'e, san ljež bennen' ẕchag ne'e, na' žónl̲ene' l̲e' tẕen, ẕze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' ẕchal̲j bennen' ẕchag ne'e. L̲ezka' žebél̲e'ela' neda' dan' žaken chie' ki.
30 Žon byenen gakže blo Benne' Criston', san žon byenen yéx̲jwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

31 Ḻezka' wnná Ẑwan':
—Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakze', na' ẑchaḻje' che da' žaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka yógo'te benách ka'.
32 Benne' ni ẑchaḻje' che da' bḻe'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' ẑzi' ḻo ne'e dan' ẑchaḻje'.
33 Nóte'teze benne' ẑzi' ḻo ne'e dan' ẑchaḻje', ẑḻoe'ele' ḻaw žejḻi'e nak dot da' li da' ẑnna Dios.
34 Bennen' bseḻa' Dios, ẑchaḻje' diža' che Dios, dan' Dios na'kze dot ḻaže'e bseḻe'e Dios Be' La'y ḻen Bennen'.
35 Xažo Dios nži'ile' Ẑi'ne', na' ba bdie' ḻo na' Ẑi'nen' yógo'te da' de.
36 Nóte'teze benne' žejḻi'e che Ẑi'n Dios, ba de yeḻa' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žejḻi'e che Ẑi'nen', bi gata' yeḻa' nban na' chie', san nbage'e ẑia ḻaw Dios.

4

Jesús ẑcháljḻene' to no'le nbabe' Samaria

1 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' žónḻengake' Jesusen' tẑen zej nyanže' ka benne' ka' žónḻengake' Ẑwa tẑen, na' ḻezka' žezóa Jesusen' zanže benách nis ka benách ka' žezóa Ẑwan' nis.
2 Jesús na'kze bi žezóe' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' žezóagake' benách ka' nis.
3 Kate' wnnezle Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejdé' da' yoble gan nbab Galilea.
4 Gan zeje', žon byenen tie' gan nbab Samaria.
5 Ka' goken, bḻa' Jesusen' to yeždo' gan nbab Samaria, da' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnezjw Jakob che Jwsé chie' ža ni'te.
6 Ḻo latjen' Jakoben' bche'ne' to yežw nis gže'. Kate' bḻa' Jesusen' ga na', wži'e žoa'a yežw nisen' dan' bejxáke'le' yoe'e nez, ne naken wawbíž.
7 Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' ḻe', na' wnné':
—Benn da' ye'ja'.
8 Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' ḻo yežen' nich chejxí'gake' bi da' gáwgake'.
9 Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen', na' wnné':
—¿Ẑnnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.
Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.
10 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Chela' nónbi'o da' žonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja'" na' le' nnablo' Ḻe', na' Ḻe' gonne' chio' nis da' gonnen yeḻa' nban.
11 Naž no'len' gože' Ḻe', na' wnné':
—Benne', bi no'o da' kwéjḻeno' nis, na' že'lte žia nis ni. ¿Gaẑ za' nisen' dan' žonnen yeḻa' nban?
12 ¿Nakžo' Le' ẑen ka Jakob, xa wdé chežo, bennen' benne' cheto' yežw nis ni, ga ni wẑi'e nis da' we'je', na' da' we'jgak ẑi'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?
13 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen',

14 san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wnezjwa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wnezjwa' chie' nisen' da' gaken l̲o yichj l̲ázda'we' ka to gan žal nis, da' gonnen yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
15 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjx̲i'a nis nga.
16 Jesusen' wnné':
—Wyéj, bejl̲íž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.
17 Beží'i no'len', na' gože' L̲e':
—Bi zoa benne' byo chia'.
Naž Jesusen' wnné':
—Da' likze Ẕnno': "Bi zoa benne' byo chia'"
18 dan' ba wzóal̲eno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zóal̲eno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni Ẕnno', da' likze Ẕnno'.
19 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Benne', žekla' neda' nako' benne' ẓchalje' l̲o wláz Dios.
20 X̲a x̲to'to' ka' bka'n ẓéngake' Dios l̲aw ya'a nga, san Ẕnnale l̲e'e yež Jerusalén naken ga žal̲a' wká'n ẓengak benách ka' Dios.
21 Jesusen' wnné':
—No'le, bejl̲é' da' Ẕnniaˈ. Za' ža katen' wká'n ẓenle X̲ažo Dios l̲a'kze bi yedjsoale l̲aw ya'ado' ni, na' l̲ezka' bi chejsoale l̲o yež Jerusalén.
22 L̲e'e ẓka'n ẓenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' ẓka'n ẓento', dan' ben Dios chie' gata' yel̲a' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'.
23 Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n ẓéngake' Dios, wká'n ẓéngake' L̲e', zoal̲en Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, l̲égake', dan' žénele X̲ažo Dios wká'n ẓengak benne' ka' L̲e' ki.
24 Dios nake' Be', na' benne' ka' ẓka'n ẓéngake' L̲e', žon byenen wká'n ẓéngake' L̲e', zoal̲en Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, l̲égake'.
25 Naž no'len' gože' L̲e', na' wnné':
—Nnezla' žal̲a' l̲a' Benne' Mesías, (da' Ẕnnanˈ: "Benne' Criston'"). Kate' l̲e'e L̲e', wl̲oe'ele' žo'o yógo'te.
26 Jesusen' wnné':
—L̲ekze' ẓchál̲jl̲ene' le'.
27 L̲a' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán l̲áže'gekle' dan' ẓchál̲jl̲ene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' L̲e', bi nne': "¿Biz Ẕnnablo' l̲e'?" o "¿Biz da' ẓchál̲jl̲eno' l̲e'?".
28 Naž no'len' bka'ne' že'e chie' ga na', na' beyeje' l̲o yež, na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',
29 na' wnné':
—Le da, l̲é'elele to benne' gože' neda' yógo'te da' ba bena'. ¿Nakkze' L̲e' Benne' Criston'?
30 Naž bžojgak benne' ka' l̲o yežen', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.
31 Kate' ne zej no'len', benne' wsedle ka' che Jesusen' ben byéngake', na' belyi'e L̲e':
—Benne' Wsedle, bdaw.
32 Jesusen' gože' l̲égake':
—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.
33 Naž benne' wsedle chie' ka' belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Noẓ benne' ba bedjwé'e da' bdawe'?
34 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' nbánlena' naken gona' da' žénele Xa', Bennen' bselе'e neda', na' yeyóž gona' xchine'.
35 Ki znnale le'e: “Yetáp byo' žin ža lapžo.” Neda' žapa' le'e: le wía na'le, na' wíale benách ka' zej nake' ka gan goz Dios, da' ba nbižen nich chejlapžon.
36 Bennen' zlape' zzi'e lazjwe', na' dan' zlapen', naken nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka', nich gak yebégekle tzen benne' žazen', na' benne' zlapen'.
37 Nak dot da' li da' znnan: “To benne' žaze', na' yetóe' zlape'.”
38 Neda' bsela'a le'e chejlaple gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na' le'e zzi'le da' žonn žin na' da' bene'.
39 Benne' zan, benne' Samaria ka', benne' nníta'gake' lo yež Sikar na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che xtiža' no'len', dan' bchaljе' kan nak chie', na' wnné': “Gože' neda' yógo'te da' ba bena'.”
40 Kate' bžingak benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen', góta'yoegekle' Le' gá'nlene' légake'. Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'.
41 Ka' goken, benne' zanže bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che da' bchaljkze' Le'.
42 Naž benne' ka' belyi'e no'len', na' wnnágake':

—Na'a žejle'to' chie', kégeze ni'a che da' bchaljo' le', san lezka' dan' benlto' neto' chie' Le', na' nnezlto' da' li Bennen' nake' Benne' Criston', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

Žeyón Jesús xkwide' byo che to benne' wnná bia'

43 Yechóp ža ka', bezá' Jesusen' gan nbab Samaria, na' wyeje' gan nbab Galilea.
44 Ki bene', dan' bchaljkze Jesusen', na' wnné': “Benne' wláž ka' che to benne' zchalje' lo wláz Dios bi žápegake' le' ba la'ne.”
45 Kate' belá' Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan' lezka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok Lni Pasko', na' blé'egekle' da' ka' ben Jesusen' ga na'.
46 Naž beyéj Jesusen' lo yež Kaná gan nbab Galilea, gan beyone' nis xis uba. Lo yež Kapernaum na' zoa to benne' wnná bia', benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' lo wláz benne' znna bi'e, na' xkwide' byo chie' da'be' yižwé'.
47 Kate' bennen' benle' ba bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na' ba bežine' gan nbab Galilea na', naž wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le' yide' liže', nich yeyone' xkwide' byo chien', dan' ba žek gatbe'.
48 Naž Jesusen' gože' le':

—Bi chejle'le chia' cha' bi lé'elele da' ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da' gona'.

49 Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wláz benne' znna bi'e gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne', date ná'tege nich bi gat xkwide' byo chian'.

50 Naž Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo chion'.

Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen', na' zeyeje'.
51 Kate' ne yoe'e nez zeyeje', bale benne' wen žin chie' bedjchággake' le', na' bzéngekle' le', na' wnnágake':

—Nban xkwide' byo chion'.

52 Wnnable' légake' batx wzó law žeyakbe'. Belyi'e le':

—Bache', ka gachje ža bežój-be' da' lan'.

53 Naž wnnezle x̱a x̱kwide' byon', beyakbe' kate' Jesusen' ne ẕchálj̱lene' ḻe', na' gože' ḻe': “Nban x̱kwide' byo chion'.” Che ḻen bejḻi'e che Jesusen', na' ḻezka' benách ka' nníta'gake' liže' bejḻé'gake' chie'.
54 Yeḻa' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen' katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesús to benne' die' ga nzi' Betesda

1 Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío ka' ḻo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'.
2 Ḻo yežen', gawze gan žo'ogak ẕila' ka', že' to bej nis ẕen, da' nzin' Betesda ḻen diža' hebreo, na' zej nnita' gayo' ẕchil ẕen chen.
3 Ḻo ẕchil ka' degak benne' zan, benne' ka' zej de'e yižwé', benne' ḻo chol̥e ka', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' žak sá'gake'. Želbeze' bate ta nisen'.
4 Ki žaken dan' žetj to wbás che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' ḻo nisen', na' ẕte' nisen'. Benne' nežw, benne' chejchoé'e ḻo nisen' kate' ẕdan, yeyaktie' kan nak bíte'teze yižwé' da' de'e.
5 Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne žoa yiz de'e yižwé'.
6 Katen' Jesusen' bl̥e'ele' benne' yižwén' die' ga na', wnnezle' ba zej zan yiz de'e yižwén', na' wnnable' ḻe', na' wnné':
—¿Žénelo' yeyako'?
7 Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':
—Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' ḻo nisen' kate' ẕdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble zga'ale' ka neda'.
8 Jesusen' gože' ḻe':
—Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.
9 Ḻa' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len', na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak benne' judío ka'.
10 Naž benne' judío wnná bia' ka' belyi'e bennen' beyake', na' wnnágake':
—Ža la'y naken na'a. Bi žal̥a' go'o da' žáte'lon'.
11 Bechebe bennen', na' gože' l̥égake':
—Bennen' beyone' neda' gožkze' neda', na' wnné': “Beywá' dan' delon', na' beyéj.”
12 Naž wnnábgekle' ḻe', na' wnnágake':
—¿Noẕ bennen' gože' le': “Beywá' da' delon', na' beyéj”?
13 Bennen' beyake' bi nnezle' noẕen', dan' ba bezá' Jesusen' ḻo latjen' dan' zej nnita' benne' zan ga na'.
14 Wdé gok da' ni, Jesusen' bejx̱ake'e bennen' gan nak ḻo ẕchil yodo', na' gože' ḻe':
—Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' dol̥a', nich bi gak chio' to da' nakže zi' ka dan' goken chio'.
15 Wyéj bennen', na' bejzenle' benne' judío wnná bia' ka', Jesusen' beyone' ḻe'.
16 Che ḻen bwíagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Jesusen', na' gónegekle' gótgake' Ḻe', dan' žone' da' ki kate' nak ža la'y chégake'.
17 Bechebe Jesusen', na' gože' l̥égake':
—X̱a' žónteze' žin, na' ḻezka' neda' žona' žin.

18 Che l̲en gónežegekle benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san l̲ezka' dan' wnné' nak Dios X̲akze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yel̲a' wnná bia' da' nzi' l̲o na' Ẓi'n Dios

19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e. Bi be gak gona' neda', Ẓi'n Dios, žakze chia', san toze dan' ẓl̲e'ela' žon X̲ažo Dios. Yógo'te da' žon X̲ažo Dios, l̲ezka' žona' neda', Ẓi'ne'.

20 X̲ažo Dios nži'ile' neda', Ẓi'ne', na' ẓl̲oe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' ẓénl̲e'eže ka' ka da' ni wl̲oe'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán láže'le l̲e'e.

21 Kan žon X̲ažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yel̲a' nban chégake', l̲ezka' žona' neda', Ẓi'ne', ẓnezjwa' yel̲a' nban chégake' kan žénekzela'.

22 X̲ažo Dios bi ẓchi'a l̲aže'e nitó benne', san ba bdie' l̲o na'a neda', Ẓi'ne', yógo'te yel̲a' wnná bia' nich wchi'a l̲aža'a benách ka'.

23 Ki naken nich gápegak yógo'te benách ka' neda', Ẓi'ne', ba la'ne, kan žápegake' X̲ažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda', Ẓi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', Ẓi'nen'.

24 'Da' li žapa' l̲e'e. Nóte'teze benne' ženle' da' ẓchal̲ja', na' žejl̲i'e che X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', benne' ni de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka to benne' ba bebane' l̲o yel̲a' got dan' ba de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.

25 Da' li žapa' l̲e'e, za' ža, na' ba ẓžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngekle' chi'a neda', Ẓi'n Dios, na' benne' ka' yéngekle' x̲tiža'a, na' góngake' kan ẓnnan, gata' yel̲a' nban chégake'.

26 Kan yo'o l̲o na' X̲ažo Dios wnezjwe' yel̲a' nban chegak benách ka', l̲ezka' bdie' l̲o na'a neda', Ẓi'ne', wnezjwa' yel̲a' nban chegak benách ka'.

27 L̲ezka' bdie' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' nich wchi'a l̲aža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách.

28 Bi yebán láže'le kan nak da' ni, dan' za' ža kate' yógo'te benne' gat ka' yéngekle' chi'a,

29 na' yežójgake' l̲o yežw ba ka'. Yebangak benne' ka', benne' béngake' da' nak chawe', na' gata' yel̲a' nban chégake', san benne' ka' béngake' da' ẓinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátgake' to chi'ize.

Da' ka' zej nak bian' da' nak Jesús

30 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' ẓchal̲j X̲a', ki ẓchi'a l̲aža'a, na' kan ẓchi'a l̲aža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezela' neda', san kan žénekzele X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda'.

31 Cha' neda' ẓchal̲ja' chia' kwinza', bi zaka' dan' ẓchal̲ja'.

32 Zoa Benne' yoble, Benne' ẓzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' X̲a', na' nnezla' zaka' da' ẓzoa lie' kan nak chia'.

33 L̲e'e bsél̲a'le benne' ka' bejnnábgekle' Ẓwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li.

34 Neda' bi žiážjela' no benne' wzóa lie' kan nak chia', san ẓnnia' da' ki nich yelale l̲e'e.

35 Da' bchal̲j Ẓwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín', na' l̲e'e, to chí'ido'ze wyáz l̲áže'le si'le baní' chien'.

36 Na'a, zoa da' ẓzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Ẓwan' kan nak chia'. Da' ka' bde X̲ažo Dios l̲o na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' ẓzoa lígaken kan nak chia', na' zej nak bian' X̲ažo Dios bsel̲e'e neda'.

37 L̲ezka' X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda' ẕzoa lie' kan nak chia'. Batkle bénlele chi'e, na' batkle bl̲é'elele l̲awe',
38 na' bi nzi' l̲o na'le x̲tiže'e, dan' bi žejl̲e'le chia' neda', Bennen' bsel̲e'e L̲ekze'.
39 Žsédtezle l̲e'e da' nyejw l̲e'e yiche la'y, dan' žéklele gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chele ni'a che dan' nyejwn l̲e'e yiche la'y, na' dan' nyejwn l̲e'e yiche la'y na' ẕzoa lin kan nak chia' neda'.
40 Bi žénelele gónl̲enle neda' tẕen nich gata' yel̲a' nban chele.
41 'Bi žilja' yel̲a' ba la'ne da' gape no benne' neda'.
42 Neda' nónbi'a l̲e'e, na' nnezla' bi nží'ilele Dios.
43 Bl̲a'a nga l̲o wláz X̲ažo Dios, na' l̲e'e bi ẕzi' l̲o na'le neda', san cha' l̲a' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' l̲o na'le bennen'.
44 ¿Nakx̲kze gak chejl̲e'le che Dios cha' ẕzi'le yel̲a' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žiljle yel̲a' ba la'ne da' gape Dios tlicha' l̲e'e?
45 Bi wzóa yichjle yesbaga'a l̲e'e ẕia l̲aw X̲a'. Bennen' yesbage'e l̲e'e ẕia nake' l̲ekze Moisés, bennen' žx̲en láže'le-ne', l̲a'kze gote' ža ni'te.
46 Chela' žejl̲e'le che Moisés na', l̲ezka' chejl̲e'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'.
47 Na'a, ¿nakx̲kze gak chejl̲e'le da' ẕchal̲ja' neda' cha' bi žejl̲e'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

Jesús ẕwawe' gayo' mil benne' ka'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

1 Wdé gok da' ni, wyéj Jesusen' yechel̲á'a nisdo' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nisdo' Che Tiberias, benne' Sésar.
2 Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' bl̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'.
3 Naž Jesusen' wžene' to l̲aw ya'ado', gan wžé'l̲ene' benne' wsedle chie' ka'.
4 Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' x̲a x̲tó'gake' ka' l̲o yežlyó Egipto.
5 Kate' Jesusen' bchis l̲awe', bl̲e'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip:
—¿Gaẕ žel̲-lžo yet x̲til dan' gawgak benne' zan ki?
6 Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' L̲e' da' gone'.
7 Bechebe Lipen', na' wnné':
—Chela' si'žo yet x̲til l̲en laẕjw to benne' che x̲ono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.
8 Naž to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Ndres, benne' biche' Smon Bedw, gože' L̲e', na' wnné':
9 —Zoa to x̲kwide' byo nga, nwa'be' gayo' yet x̲til ka' da' zej naken ẕoa' sebada, na' chope bel ka'. ¿Wak wawžo benne' zan ki l̲en da' láte'do'ze ni?
10 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' l̲o yo.
L̲o latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka gayo' mil benne' ka' ga na'.
11 Naž Jesusen' bex̲we' yet x̲til ka'. Kate' beyóž gože' Dios "Žóx̲keno'" bdisen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' l̲égake' belyisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. L̲ezka' béngake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'.
12 Kate' ba béljegekle', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.
13 Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno xkwit da' bizjw ka' chegak gayo' yet xtil ka' zej naken zoa' sebada, dan' bega'nen chegak benne' ka' bdáwgaken'.
14 Kate' benne' ka' blé'egekle' yela' wak dan' ben Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li benne' ni nake' Bennen' zchalje' lo wláz Dios, Bennen' žala' yide' yežlyó nga.
15 Dan' nnezle Jesusen' žénegekle' ché'gake' Le' de chgi' nich góngake' ga nna bi'e légake', che len bezé'e latjen', na' wyeje' toze' to law ya'a.

Jesús zze'e lo nisdo'
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Kate' ba žale, jak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' bžíngake' žoa'a nisdo'.
17 Belbene' to lo barkw, na' zjake' lo nisdon', nich žíngake' lo yež Kapernaum. Kate' ba nak chol, Jesusen' bi na' žine' gan nníta'gake'.
18 Wzó law žak be' wale lo nisdon', na' nisen' zgó'anen.
19 Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán' ka to ga zza'žo to hora, naž blé'egekle' Jesusen' zze'e lo nisdon', na' ze'e zbige'e gan zej barkwn', na' bžébegake'.
20 Naž Jesusen' gože' légake':
—Nedkzan'. Bi žébele.
21 Naž len yela' žebél wzí'gake' Le' lo barkwn', na' la' bžinte barkwn' lo yo biž gan zjake'.

Benne' zan žeyíljgake' Jesús

22 Ža chope ža, gókbe'egekle benne' zan ka', benne' zej nga'ne' yechelá'a nisdon', da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na', na' Jesusen' bi wžénlene' benne' wsedle chie' ka' lo barkwn', san légakze' jake'.
23 Naž bžojgak yebale barkw ka' lo yež Tiberias, na' bžíngaken to latje da' žen' gawze gan bdáwgake' yet xtil, katen' Xanžo Jesusen' gože' Dios: "Žóxkeno'" chen.
24 Dan' blé'egekle' biž zoa Jesusen' ga na', na' bi zej nnita' benne' wsedle chie' ka' ga na', che len belbene' law barkw ka', na' bžíngake' lo yež Kapernaum, gan bejdíljgake' Jesusen'.

Jesús nake' yet xtil da' znezjwn yela' nban li laže'

25 Kate' bžingak benne' zan ka' yechelá'a nisdon', bejxáka'gake' Jesusen', na' belyi'e Le':
—Benne' wsedle, ¿batx belóo nga?
26 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e: žeyiljle neda', kege dan' blé'elele yela' wak ka' da' bena', san dan' bdawle yet xtilen', na' béljelele.
27 Le gon žin, kege nich si'le yela' waw da' zde chen, san nich si'le yela' waw da' gáta'tezen, na' gonnen yela' nban da' zejlí kanne chele. Yela' waw ki naken da' wnezjwa' neda', Benne' Golje' Benách, chele, dan' Xažo Dios bloe'ele' law naka' Zi'ne'.
28 Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz da' žon byenen gonto' nich gonto' da' žaz laže' Dios?
29 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Da' žaz laže' Dios naken chejle'le chia' neda', naka' Bennen' bsele'e Le'.
30 Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Biz da' nak bia' gono', da' le'elton' nich chejle'to' chio' Le'? ¿Biz yela' wak gono'?

31 X̱a gole chežo ka' bdáwgake' yet x̱til da' nzin' maná l̲o latje dach, kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: “Moisés benne' chégake' yet x̱til che ya'abá, dan' bdáwgaken'.”
32 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e: kege Moisés na' benne' chele yet x̱til che ya'abá, san X̱ažo Dios žonne' chele yet x̱tilen'.
33 Yet x̱til dan' žonn Dios chegak benách ka' naka' neda', dan' bžojen ya'abá, na' z̲nez̲jwn yel̲a' nban chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga.
34 Naž belyi'e L̲e':
—X̱an, bénnteze yet x̱tilen' cheto'.
35 Jesusen' gože' l̲égake':
—Neda' naka' yet x̱til da' zej nbanl̲en benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne' gónl̲ene' neda' tz̲en, wéljele' to chi'ize da' naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejl̲i'e chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken che Dios.
36 Naken kan ba gožkza' l̲e'e, l̲a'kze z̲lé'elele neda', bi žejl̲e'le chia'.
37 Yógo'te benne' ka' žonn X̱a' chia', gónl̲engake' neda' tz̲en, na' benne' ka' gónl̲engake' neda' tz̲en, bi yesbí'igaka'-ne'.
38 Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela' nedkza', san nich gona' kan žénele X̱ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.
39 Da' žénele X̱a', Bennen' bsel̲e'e neda', naken bi kwia yi' nitó benne', bennen' benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze l̲awte ža.
40 Da' žénele X̱ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', naken gata' yel̲a' nban chegak yógo'te benne' ka' l̲é'egekle' neda', Z̲i'ne', na' chejl̲é'gake' chia' neda', na' neda' yesbángaka'-ne' ža ze l̲awte ža na'.
41 Naž benne' judío wnná bia' ka' wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': “Neda' naka' yet x̱tilen' da' zan' ya'abá.”
42 Che l̲en wnnágake':
—¿Kege benne' ni Jesusen', z̲i'n Jwsé? Nónbia'žo x̱a x̱ne'e. ¿Nakx̱ chen', z̲nna benne' ni: “Bžoja' ya'abá che Dios?”
43 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Bi nnele chia' l̲a' l̲e'eze.
44 Bi gak nitó benne' gónl̲ene' neda' tz̲en, cha' X̱a', Bennen' bsel̲e'e neda', bi yedjwé'e bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne' ža ze l̲awte ža na'.
45 Nyejw l̲e'e yiche la'y kan wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, da' z̲nnan ki: “Dios wsedle' yógo'te benách.” Che l̲en, yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chi'i X̱a', na' nsédgekle' l̲o ne'e L̲e', gónl̲engake' neda' tz̲en.
46 ’Bi zoa no benne' bl̲e'ele' X̱ažo Dios, san toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen' zl̲e'ekzle' X̱ažo Dios.
47 Da' li žapa' l̲e'e: nóte'teze benne' žejl̲i'e chia' neda' de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
48 Neda' naka' yet x̱til da' zej nbanl̲en benách ka' to chi'ize.
49 X̱a x̱to'le ka' bdáwgake' yet x̱tilen' dan' nzin' maná l̲o latje dach, na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'.
50 Neda' naka' yet x̱til da' z̲žojen ya'abá che Dios, na' nóte'teze benne' gawen', bi gate' to chi'ize.
51 Nedkza' naka' yet x̱tilen' da' zej nbanl̲en benách ka', dan' bžojen ya'abá che Dios, na' cha' nóte'teze benne' gawe' yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet x̱tilen' da' z̲nez̲jwa' neda' naken x̱pel̲a'a, da' z̲nez̲jwan' nich gata' yel̲a' nban chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

52 Naž benne' judío wnná bia' ka' belchíx ljéžgake', na' wnnágake':
—¿Nakx gak gonn benne' ni xpele'e nich gawžon?
53 Che len Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e: cha' bi gawle xpela'a neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi ye'jle xchena', bi de yela' nban na' chele.
54 Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xchena', de yela' nban da' zejlí kanne chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'.
55 Ki naken dan' nak xpela'a yela' waw da' li, na' xchena' naken to da' li da' ye'jen no benne'.
56 Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xchena', sóalenteze' neda', na' neda' sóalenteza' le'.
57 Kan zoa nban Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' neda' nbánlena' Le', lezka' nóte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánlene' neda'.
58 Da' ni naken yet xtil da' bžojen ya'abá che Dios, na' bi naken ka yet xtilen' dan' nzin' maná, dan' bdawgak xa xto'le ka', na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nóte'teze benne' gawe' yet xtil ni gak bane' to chi'ize.
59 Da' ni bchalj Jesusen' gan nak to lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' lo yež Kapernaum.

Da' žonnen yela' nban da' zejlí kanne chežo

60 Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' béngekle' da' ki, benne' zan ládjwgake' wnnégake' chen, na' wnnágake':
—Zédele'e nak diža' ni. ¿Nozkze benne' gak si' lo ne'en?
61 Wnnezle Jesusen' znnegak benne' wsedle chie' ka' che xtiže'e, na' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Žon diža' ni le'e zede?
62 ¿Nakxkze gaken cha' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzóa' zga'ale?
63 Da' nak che Dios Be' La'y naken da' žonnen yela' nban chele. Da' nakze bela' žen bi gak gon chawen' le'e. Diža' da' bcháljlena' le'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yela' nban chegak benách ka'.
64 Na'a, bálele le'e bi žejle'le chia'.
Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' Le' ža ni'te no benne' ka' bi žejlé'gake' chie', na' lezka' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'.
65 Che len wnné':
—Che len ba gožkza' le'e bi gak no benne' gónlene' neda' tzen, cha' bi we' Xažo Dios le' latje.
66 Gok chope láže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdálengake' Le' tzen.
67 Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Lezka' le'e yekwasle?
68 Bechebe Bedw, na' gože' Le':
—Xan, ¿noz benne' chéjlento'? Le' napo' diža' da' žonnen yela' nban da' zejlí kanne cheto'.
69 Neto' žejle'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, na' nako' Zi'nkze Dios ban.
70 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Wžekza' neda' l̲e'e chežínnole ki, san to benne' ládjwle l̲e'e žonl̲en da' x̲iwe' l̲e' tẓen.
71 Da' ni bchalj Jesusen' che Judas Iskariote, ẓi'n to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' L̲e' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' L̲e', na' nbábl̲ene' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejl̲e'gak benne' biche' Jesús chie' L̲e'

1 Wdé gok da' ni, wdé Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' ga na', gótgake' L̲e'.
2 Ža na' za' žin lni chegak benne' judío ka' kate' žejsá' l̲áže'gake' ka x̲a wdé chégake' wnníta'gake' gan besbíngake' ẓan yo'o lága'do'.
3 Che l̲en benne' biche' Jesusen' ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—Bžoj ga ni, na' wyéj gan nbab Judea nich l̲é'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yel̲a' wak ka' da' žono'.
4 Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' l̲e', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono' yel̲a' wak ẓen ki, bl̲oe'el kwino' l̲awgak yógo'te benách ka' nich l̲é'egekle' da' žono'.
5 Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejl̲é'gake' chie' L̲e'.
6 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Bi na' žin ža chia' nich wl̲oe'ela' dan' naka' l̲awgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle l̲e'e.
7 Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale, san ẓzóagake' neda' chel̲a'ale dan' zl̲oe'ela' l̲aw kan zej nake', na' da' ẓnnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'.
8 Le chej l̲e'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na'a dan' bi na' žin ža chia'.
9 Kate' beyóž gože' l̲égake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chegak benne' judío ka'

10 Wdé jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', l̲ezka' wyeje' L̲e', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeje'.
11 Gan žak lni na', wdiljgak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Gaẓ zoa bennen'?
12 Benne' zan bchálj̲gake' da' zanl̲e'e kan nak che Jesusen'. Bal̲e' wnnágake':
—Nake' chawe'.
Yebal̲e' wnnágake':
—Bi nake' chawe' dan' žon láže'le' benách ka'.
13 Nitó benne' bi bchalje' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' ẓžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.
14 Kate' ba bžin gachje lni na', bl̲a' Jesusen' l̲i'a yodo', na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na'.
15 Bebán l̲áže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':
—¿Nakx̲ chen', žakl̲e'e bennen', na' bi nsedle' che yodo'?
16 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.
17 Cha' žénele no benne' gone' kan žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak che Dios da' žsedla' benách ka' o cha' žakze chia' ẓchalja'.

18 Nóte'teze benne' ẓchaḽje' žakze chie', žone' ki nich gápegak benách ka' ḽe' ba la'ne, san bennen' žénele' gápegak benách ka' ba la'ne bennen' bseḽe'e ḽe', benne' ni ẓchaḽje' da' naken dot da' li, na' bi žon ḽaže'e.
19 'Moisés bdie' ḽo na'le da' bchi'le Dios, san nitole ḽe'e bi žonle kan ẓnna x̱tiže'e. ¿Biẓ chen' žénelele gotle neda'?
20 Beži'igak benne' zan ka', na' belyi'e Ḽe':
—Da' x̱iwe' žónḽenen le' tẓen. ¿Noẓkze benne' žénele' gote' le'?
21 Bechebe Jesusen', na' gože' ḽégake':
—To yeḽa' wak bena', na' žebán ḽáže'le yógo'tele.
22 Da' li Moisés benne' chele dan' nžogen ḽo beḽa' chele dan' nak bian' nzi'le x̱tiža' Dios. Kege Moisés na'kze bennen' chele, san wẓi'en ḽo na'gak x̱a x̱ta'we' ka'. Na'a, ḽa'kze nak ža la'y, ẓchogle ḽo beḽa' chegak x̱kwide' byo chele ka' dan' nak bian' zej nbabbe' che Dios.
23 Cha' želzi'be' ḽo beḽa' chégakbe' dan' nak bian' kate' nak ža la'y, nich bi wka'nle ca'ze da' ẓnna da' bchi'le Moisés, ¿ẓža'le neda' dan' beyona' to benne', nich beyake' cháwe'do' kate' nak ža la'y?
24 Bi žaḽa' kon wchi'a ḽáže'le, san le wchi'a ḽaže' kan nak da' li.

Jesús ẓḽoe'ele' gan bžoje'

25 Naž bchaḽjgak baḽe benne' ka' nníta'gake' ḽo yež Jerusalén, na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni bennen' žeyiljgak benne' judío wnná bia' ka' nich gótgake' Ḽe'?
26 Le wia nga. Kwáselo ẓchaḽje', na' bi be žé'gake' Ḽe'. ¿Žákbe'egekle benne' ka', benne' ẓnna biá'gake' žo'o, da' li benne' ni nake' Benne' Criston', Bennen' žaḽa' nna bi'e žo'o?
27 Benne' ni, nnezlžo ga benne' Ḽe'. Kate' yid Benne' Criston', bi nnezle nitó benne' ga benne' Ḽe'.
28 Wzóa Jesusen' ẓsedle' benách ka' ḽo ẓchil yodo', na' katen' benle' da' ni, wnníe' zižje, na' wnné':
—¿Nónbia'le neda', na' nnézlele ga benne' neda'? Bḽa'a yežlyó nga, kege žakze chia', san Dios na'kze bseḽe'e neda', na' Ḽe', bi nónbia'le-ne'.
29 Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a ḽo wlaze' Ḽe', na' Ḽekze' bseḽe'e neda'.
30 Naž ben byéngake' séngake' Ḽe', san nitó benne' bi bex̱we' Ḽe', dan' bi na' žin ža chie' nich choe'e ḽo ná'gake'.
31 Benne' zan bejḽé'gake' chie', na' wnnágake':
—Kate' ḽa' Benne' Criston', ¿gone' da' zanže yeḽa' wak ka' ka da' žon Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želseḽe'e benne' ka' nich séngake' Jesús

32 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ẓchaḽjgak benách ka' kan nak che Jesusen', na' bx̱oz wnná bia' ka' ḽen benne' yodo' fariseo ka', bséḽa'gake' ni'a ná'gake' nich chejx̱éngake' Ḽe'.
33 Naž Jesusen' wnné':
—Yetó chí'ido'ze sóaḽena' ḽe'e, na' naž yeyá'a gan zoa X̱a', Bennen' bseḽe'e neda'.
34 Yeyiljle neda', san bi yežéḽ-lele neda'. Gan chejsóa' neda' bi gak yidle ḽe'e.
35 Naž benne' judío ka' belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Gaẓ chej benne' ni, gan bi yežéḽ-lžo-ne'? ¿Cheje' gan zej nnita' benne' judío ka', benne' zej náslase' dot yežlyó nga, na' wsedle' benne' zi'to' ka'?
36 ¿Biẓ zejḽás dan' wnné': "Yeyiljle neda', na' bi yežéḽ-lele neda'" na' ḽezka': "Gan chejsóa' neda' bi gak yidle ḽe'e"?

Nis yego da' žonnen yeḷa' nban chežo

37 Kate' nak ža ze ḷawte ža che lni na', ža na' naken blo, wzó ža' Jesusen'. Wnníe' zižje, na' wnné':
—Cha' zoa no benne' ẓbiž yichj ḷáẓda'we', žaḷa' yide' gan zoa', na' ye'je'.
38 Nóte'teze benne' žejḷi'e chia' neda', gak chie' kan nyejw ḷe'e yiche la'y, da' ẓnnan: "Ḷo yichj ḷáẓdo'w bennen' galj da' gaken ka to nis yego" dan' gon chawen' benách ka', na' gata' yeḷa' nban chégake'.
39 Bchalj Jesusen' da' ni kan nak che Dios Be' La'y, Bennen' žaḷa' yedjsóaḷene' benne' ka' chejlé'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan' bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na' yeyepe Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chóplegak benách ka'

40 Kate' benne' zan ka' béngekle' da' ki, baḷe' wnnágake':
—Da' li benne' ni nake' bennen' ẓchaḷje' ḷo wláz Dios, bennen' bchebe ḷaže' Dios seḷe'e chežo.
41 Yebaḷe' wnnágake':
—Benne' ni nake' Benne' Criston'.
Wnnagak yebaḷe benách ka':
—¿Galj Benne' Criston' gan nbab Galilea?
42 Nyejw ḷe'e yiche la'y da' ẓnnan: "Galj Benne' Criston' ladjw ẓi'n ẓa'só Dabí ka', na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabín'."
43 Ka' goken, gok chóplegak benne' ka' ni'a che Jesusen'.
44 Gónegekle' baḷe' séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejlé'gake' che Jesús

45 Naž ni'a na'gak bẋoz wnná bia' ka' ḷen ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', bežíngake' gan zej nnita' benne' yodo' wnná bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':
—¿Biẓ chen' bi žedjwa'le-ne'?
46 Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':
—Bi ẓchalj nitó benne' kan ẓchalj bennen'.
47 Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':
—¿Be'le latje ben ḷáže'le' ḷe'e?
48 ¿Zoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejḷi'e chie'?
49 Benne' ki, benne' bi žákgake' ẋtiža' Dios, zej nbage'e ẓia.
50 Ḷezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' bḷe'e gan wzóa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' ḷégake':
51 —¿Ẓchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnézležo biẓ bene'?
52 Naž beží'igake' yebaḷe' ka', na' belyi'e ḷe':
—¿Nako' le' benne' Galilea? Beḷ da' nyejw ḷe'e yich la'y, na' wio' batkle bžoj nitó benne' ẓchaḷje' ḷo wláz Dios gan nbab Galilea.
53 Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

1 Jesusen' wyeje' gan nak ḷaw Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' doḷa' da' ẓka'n ditjen yeḷa' ẓchag na'

2 Kate' za' ža'ní', bḷa' Jesusen' ḷi'a yodo', na' bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wži'e ga na', na' bsedle' légake'.

3 Naž benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to no'le
gan zoa Jesusen', no'len' bl̲é'egekle' žone' dol̲a' da' ẓka'n ditjen yel̲a' ẓchag na'.
Bzégake' l̲e' gachje l̲áwe'le benách ka' ẓze nággake' che Jesusen',
4 na' belyi'e L̲e':
—Benne' wsedle, no'le ni wẓento'-ne' žone' dol̲a' da' ẓka'n ditjen yel̲a' ẓchag
na'.
5 L̲o da' bchi'le Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki, nich gate'.
¿Na'a Le', biẓ ẓnno'?
6 Ki wnnágake' nich bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' L̲e' ẓia. Naž
byechw Jesusen', na' bwie' l̲o yo, na' bzoje' l̲o yon' l̲en x̲ben ne'e.
7 Kate' wnnábl̲e'egekle' L̲e', naž bezé Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Nólele l̲e'e bi naple dol̲a' wak so l̲awle wže'ele-ne' yej.
8 Da' yoble beyechw Jesusen', na' bwie' l̲o yo, na' wzó l̲awe' ẓzoje' da' yoble l̲o
yon'.
9 Kate' béngekle' da' ni, na' l̲áẓdo'gake' bcheben l̲égake', na' bežojgak to tógake'.
Zgá'alegak benne' gole ka' bezá'gake', na' wdé na' benne' kwide' ka'. Toze
Jesusen' bga'ne' l̲en no'len', ga na' zoe' gachje l̲áwe'le benne' ka' ẓze nággake'
chie' L̲e'.
10 Naž Jesusen' bezíe' da' yoble, na' bi bl̲e'ele' nitó benne' žesbage'e no'len'
ẓia, san toze no'len', na' gože' l̲e':
—No'le, ¿gaẓ zej nnita' benne' ka' besbága'gake' le' ẓia? ¿Bi zoa no benne'
ẓchoge' chio' gato'?
11 No'len' wnné':
—Nitóe'.
Naž Jesusen' gože' l̲e':
—L̲ezka' neda', bi ẓchoga' chio' gato'. Beyéj ližo', na' biž gono' dol̲a'.

Jesús nake' baní' chegak benne' ka'

12 Da' yoble Jesusen' bchál̲jl̲ene' l̲égake', na' wnné':
—Neda' naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Nóte'teze
benne' sá'l̲ene' neda' tẓen, bi te' gan nak chol̲, san soal̲en baní' l̲e', nich l̲e'ele'
kan gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
13 Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—Le' ẓzoa lio' chio' kwinzo'. Bi zaka' da' ẓzoa lion'. Dáche'ze naken.
14 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—L̲a'kze ẓzoa lian' chia' kwinza', dot da' li nak da' ẓzoa lian' dan' nnezla' gan
bžoja', na' gan cha'a, san l̲e'e bi nnézlele gan za'a, na' gan yeyá'a.
15 L̲e'e ẓchi'a l̲áže'le kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, san neda', žakze
chia' bi ẓchi'a l̲aža'a nitó benne'.
16 L̲a'kze wchi'a l̲aža'a, ka nak da' li wchi'a l̲aža'a, dan' kege nedza' wchi'a
l̲aža'a, san X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', gónl̲ene' neda' tẓen.
17 L̲ezka' da' bsedle Moisés nyejw l̲e'e yich la'y, na' ẓnnan: “Da' ẓzoa ligak
chope benne', naken dot da' li.”
18 Neda' ẓzoa lia' chia' kwinza', na' X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', l̲ezka' ẓzoa lie'
chia' neda'.
19 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Gaẓ zoa X̲o'?
Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Bi nónbia'le neda', na' bi nónbia'le X̲a'. Chela' nónbia'le neda', l̲ezka' X̲a'
gónbia'le-ne'.

20 Bchalj Jesusen' da' ni kate' ne zoe' žsedle' benách ka' l̲o ẕchil yodo', gan zej nnita' kak ka' gan ẕgó'ogake' mežw che yodo', san nitó benne' bi be x̲we' L̲e', dan' bi na' žin ža chie' choe'e l̲o ná'gake'.

Ẕnna Jesús: "Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e"

21 Da' yoble Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':

—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyiljle no benne' yeslé' l̲e'e, san ga'n dol̲a' da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e.

22 Naž bchaljgak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—¿Got kwine'? Wnné': "Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e."

23 Jesusen' gože' l̲égake':

—Nakle l̲e'e che yežlyó da' žen' že'le nga, san neda' za'a ya'abá che Dios da' žen' ža'le. Nakle l̲e'e benách che yežlyó nga, san neda' bi naka' benne' che yežlyó nga.

24 Che l̲en goža' l̲e'e: "Ga'n dol̲a' da' nbága'le, na' gatle." Cha' bi chejl̲e'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n dol̲a' da' nbága'le, na' gatle.

25 Naž wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿Noẕkze benne' nako'?

Jesusen' gože' l̲égake':

—Naka' kan ba goža' l̲e'e ža ni'te.

26 Da' zan da' žal̲a' yapa' l̲e'e, na' wchi'a l̲aža'a da' nak chele. Diža' dot da' li ẕchalj X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', na' da' ženla' ẕchalje' L̲e', ẕcháljlenan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

27 Bi bejní'igekle' ẕcháljl̲ene' l̲égake' kan nak che Dios, X̲e'.

28 Che l̲en Jesusen' gože' l̲égake':

—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'elele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žakze chia', san da' bl̲oe'el X̲a' neda' ẕchaljan'.

29 X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', zóal̲ene' neda'. X̲a' bi bka'ne' neda' toza', dan' žónteza' da' žaz l̲aže'e L̲e'.

30 Kate' bchalj Jesusen' da' ni, benne' zan bejl̲é'gake' chie'.

No benne' nake' che Dios, na' no benne' nake' wen l̲aže'

31 Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejl̲é'gake' chie', na' wnné':

—Cha' góntezele kan ẕnna x̲tiža'a, da' li gakle benne' wsedle chia' ka'.

32 Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán l̲e'e.

33 Beží'igake', na' belyi'e L̲e':

—Ẓa'só Bran nakto', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ¿Biẕ chen' ẕnno': "Yeslán l̲e'e"?

34 Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e: Yógo'te benne' wen dol̲a' ka', yó'ogake' l̲o na' dol̲a'.

35 To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž x̲an yo'o, san bennen' nake' ẓi'n x̲an yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' x̲an yo'on'.

36 Ki naken, cha' Bennen' nake' Ẓi'n Dios yeslé' l̲e'e, da' li yelale.

37 Nnezla' nakle ẓa'só Bran, san žénelele gotle neda', dan' bi nzi' l̲o na'le x̲tiža'a.

38 Neda' ẕchalja' che da' bl̲e'ela' gan zoa X̲a', san l̲e'e žonle da' benl-le gan zoa x̲akzle.

39 Beží'igake', na' belyi'e L̲e':

—Bran nake' x̲a gole wdé cheto'.

Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Chela' da' li nakle za'só Bran, gonle kan ben Bran na'.
40 Na'a, ženelele gotle neda', la'kze zchálj̱lena' le'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchalj Dios. Bi ben Bran na' ki.
41 Le'e žonle kan žon xakzle.
Naž belyi'e Le':
—Neto' bi nakto' zi'n zi' ka'. Toze Dios nake' Xato'.
42 Naž Jesusen' gože' légake':
—Chela' da' li nak Dios Xale, si' lo na'le neda', dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bla'a yežlyó nga. Kege žakze chia' bla'a, san Dios na'kze bsele'e neda'.
43 ¿Bi nnézlele biz chen' bi gak chejní'ilele da' znnia'? Naken dan' bi ženelele wzé nagle xtiža'a.
44 Xakzle naken da' xiwe'. Nakle che da' xiwen', na' ženelele gonle da' žaz laže' xalen'. Ža ni'te da' xiwen' naken benne' wetw benách ka', na' bi nzi' lo nan' da' nak dot da' li, dan' bi zchaljen da' li. Kate' žon laže' da' xiwe', ka nakkzen zchaljen, dan' naken benne' wen laže', na' naken ka xágakkze benne' wen laže' ka'.
45 Dan' zchalja' neda' da' li, bi žejle'le chia'.
46 ¿Nózlele le'e gak yesbága'le neda' dola'? Cha' zchalja' da' li, ¿biz chen' bi žejle'le chia'?
47 No benne' nake' che Dios, zze nage' xtiža' Dios, san le'e, dan' bi nakle che Dios, bi zze nagle xtiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

48 Naž beži'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':
—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonlen da' xiwe' Le' tzen.
49 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Bi žonlen da' xiwe' neda' tzen. Neda' žapa' Xa' ba la'ne, na' le'e zzoale neda' chela'ale.
50 Bi zka'n zen kwina'. Zoa No Benne' zka'n zene' neda', na' Le' zchi'a laže'e žo'o.
51 Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.
52 Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':
—Na'a nnezlto' žonlen da' xiwe' Le' tzen. Bran gote', na' lezka' gotgak benne' ka' bchálj̱gake' lo wláz Dios, san Le' znno': "Nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'."
53 ¿Nakžo' Le' zen ka xažo Bran? Gote' le', na' gotgak benne' ka' bchálj̱gake' lo wláz Dios. ¿Nozkzen' žon kwino'?
54 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Cha' neda' wká'n zen kwina', yela' zen na' bi be zakan'. Xa' zka'n zene' neda', na' le'e znnale nake' Dios chele.
55 Bi nónbia'le Xažo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen laže' kan nakle le'e. Nakle benne' wen laže' ka'. Na'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' lo na'a xtiže'e.
56 Xale Bran bebele' dan' žala' le'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' la'kze gote' ža ni'te, ble'elen', na' bebéle'ele'.
57 Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':
—Bi na' gono' chi-yon yiz. ¿Ble'elo' Bran na'?
58 Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

59 Naž béxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen', san L̲e' bkache' kwine' l̲áwgake', na' bežoje' l̲a' l̲i'a yodon'. Wdíe' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žeyone' to benne' golje' l̲o chol̲e

1 Kate' ne ẓda Jesusen' to latje, bl̲e'ele' to benne' golje' l̲o chol̲e.
2 Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—Benne' Wsedle, ¿noẓ ben dol̲a', dan' golje' l̲o chol̲e? ¿Benne' ni, cha' x̲a x̲ne'e?
3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Bi naken dan' ben benne' ni dol̲a', na' kege dan' bengak x̲a x̲ne'e dol̲a', san naken nich l̲a' l̲aw yel̲a' wak ẓen che Dios ni'a che benne' ni.
4 Žon byenen gonžo x̲chin X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', kate' ne nak ka te ža. Žin ža gak chol̲ che yel̲a' got, katen' bi gak nitó benne' gone' žin.
5 Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
6 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, bži'e ẓene' l̲o yo, na' bene' góna'do' l̲en ẓene' na', na' wdeben' yej l̲aw benne' l̲o chol̲en'.
7 Naž gože' l̲e':
—Wyéj, na' bejtíb l̲awo' l̲o bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' ẓnnan: nsel̲a'.)
Naž benne' l̲o chol̲en' wyeje' ga na', na' bejtibe' l̲awe'. Kate' bezé'e ga na', ba zl̲e'ele'.
8 Naž bebán l̲áže'gak benne' ẓjo'o l̲i'a ka', l̲en benne' ka' bl̲é'egekle' l̲e' zga'ale katen' goke' l̲o chol̲e, na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'?
9 Bal̲e' wnnágake':
—L̲ekze'.
Yebal̲e' wnnágake':
—Kegen', san kan ẓnna' l̲aw bennen', l̲ezka' ẓnna' l̲aw benne' ni.
L̲e' wnné':
—Nedan'.
10 Naž wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':
—¿Nakx̲kze goken, byaljw yej l̲awo'?
11 Bechebe bennen', na' gože' l̲égake':
—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben' yej l̲awa', na' gože' neda': "Wyéj žoa'a bej nis da' nzin' Siloé, na' bejtíb l̲awo'." Wyá'a ga na', na' bejtiba' l̲awa', na' l̲a' byáljwte yej l̲awa'.
12 Naž wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':
—¿Gaẓ zoa bennen'?
L̲e' gože' l̲égake':
—Bi nnezla'.

Benne' yodo' ka' ẓnnábgekle' binlo bennen' byaljw yej l̲awe'

13 Naž bché'gake' bennen' goke' l̲o chol̲e, na' bejzégake' l̲e' l̲awgak benne' yodo' fariseo ka'.
14 Dan' nak ža la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljwe' yej l̲aw bennen' goke' l̲o chol̲e,

15 che l̲en benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' l̲e' da' yoble nakx̲ goken byaljw yej l̲awe'. L̲e' gože' l̲égake':
—Bdebe' góna'do' yej l̲awa', na' bejtiban', na' z̲le'ela'.
16 Naž bchalj̲gak bal̲e benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':
—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ža la'y.
Yebal̲e' wnnágake':
—¿Wak to benne' dol̲a' gone' yel̲a' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?
Ka' goken, bžoj chóplegake'.
17 Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' l̲o chol̲e, na' wnnágake':
—¿Biz̲ z̲nno' le' che bennen', z̲nno' bsaljwe' yej l̲awo'?
L̲e' wnné':
—Nake' benne' z̲chalj̲e' l̲o wláz Dios.
18 Benne' judío wnná bia' ka' bi bejl̲é'gake' cha' goke' l̲o chol̲e katen' golje', na' byaljw yej l̲awe'. Che l̲en bl̲ížgake' x̲a x̲na' bennen' byaljw yej l̲awe'.
19 Wnnábgekle' l̲égake', na' wnnágake':
—¿Nak benne' ni z̲i'nle, z̲nnale golje' l̲o chol̲e? ¿Nakx̲kze naken z̲l̲e'ele' na'a?
20 Bechébegak x̲a x̲ne'e ka', na' belyi'e l̲égake':
—Nnezlto' benne' ni nake' z̲i'nto', na' golje' l̲o chol̲e,
21 san nakx̲ goken, z̲l̲e'ele' na'a, bi nnezlto', na' noz̲ bennen' bsaljwe' yej l̲awe', bi nnezlto'. Le nnable' l̲e', dan' ba nake' benne' wak. L̲ekze' nne'.
22 Ki wnnagak x̲a x̲na' bennen' goke' l̲o chol̲e, dan' z̲žébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben x̲tíža'gake' cha' nóte'teze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.
23 Che l̲en wnnagak x̲a x̲ne'e: “Le nnable' l̲e', dan' ba nake' benne' wak.”
24 Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble bl̲ížgake' bennen' goke' l̲o chol̲e, na' belyi'e l̲e':
—Ni'a che X̲anžo Dios wnné da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' dol̲a'.
25 Naž bechebe bennen' goke' l̲o chol̲e, na' wnné':
—Cha' nake' benne' dol̲a' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' l̲o chol̲e, na' na'a z̲l̲e'ela'.
26 Wnnábgekle' l̲e' da' yoble, na' wnnágake':
—¿Biz̲ bene' chio'? ¿Nakx̲ bene' nich bsaljwe' yej l̲awo'?
27 Bechebe bennen', na' gože' l̲égake':
—Ba gožkza' l̲e'e, san bi gónelele si' l̲o na'le x̲tiža'a. ¿Biz̲ chen' žénelele yénlele da' yoble? ¿Žénelele gónl̲enle L̲e' tz̲en?
28 Naž bká'ngake' l̲e' ka'ze, na' wnnágake':
—Le' žónl̲eno' bennen' tz̲en, san neto' žónl̲ento' Moisés tz̲en.
29 Neto' nnezlto' Dios bchálj̲l̲ene' Moisés na', san kan nak che benne' ni, bi nnezlto' noz̲ benne' bsel̲e'e L̲e'.
30 Naž bechebe bennen', na' gože' l̲égake':
—Da' ni žonen ga žebán l̲aža'a. L̲e'e bi nnézlele noz̲ benne' bsel̲e'e bennen', na' L̲e' bsaljwe' yej l̲awa'.
31 Nnezlžo Dios bi ženle' chegak benne' dol̲a' ka', san ženle' che no benne' z̲ka'n z̲ene' L̲e', benne' žone' ka žénele' L̲e'.
32 Ža ni'te na' zejte na'a bi ženle cha' no benne' bsaljwe' yej l̲aw to benne' golje' l̲o chol̲e.
33 Chela' bi nak bennen' che Dios, bi be gak gone'.
34 Naž beži'igak benne' yodo' ka', na' belyi'e l̲e':

—Kan goljo' nak bian' nbago'o dola'. ¿Žénekzlo' le' wsedlo' neto'?
Naž bebéjgake' le' na'le.

No benne' ka' zej nchólgekle'

35 Benle Jesusen' kan bengak benne' judío wnná bia' ka', bebéjgake' bennen' goke' lo chole. Kate' bežage' le', gože' le':
—¿Žejli'o che Ẓi'n Dios?
36 Bechebe' le', na' gože' Jesusen':
—¿Noẓen', nich chejli'a chie'?
37 Jesusen' gože' le':
—Ba ble'elo' le', na' neda' nga ẓcháljlena' le', naka' Ẓi'n Dios.
38 Naž bennen' byaljw yej lawe', bka'n ẓene' Jesusen', na' gože' Le':
—Yoa'a lo no'o, žejli'a chio' Le'.
39 Jesusen' wnné':
—Nich wchi'a laža'a benách ka', bla'a yežlyó nga, nich lé'egekle benne' ka' zej nchólgekle', na' gakgak ka benne' lo chole benne' ka' žékgekle' zlé'egekle'.
40 Kate' benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' gan zoa Jesusen', béngekle' da' ni, naž belyi'e Le':
—¿Nakto' benne' nchólgekle'?
41 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Chela' ncholze yej lawle, bi nbága'le dola'. Na'a ẓnnale: "Zlé'elto'." Che len nbága'le dola'.

10

Žsaka' lebe Jesús che le'je chegak ẓila' ka'

1 Lezka' wnná Jesusen':
—Da' li žapa' le'e: no benne' bi choe'e gan žo'ogak ẓila' ka' lo le'je chégakba', san žoe'e ga yoble, benne' ni nake' wbán, na' ẓbankze'.
2 Bennen' žoe'e gan žo'ogak ẓila' ka' nake' benne' žape chi'ikze' légakba'.
3 Nich cho'o benne' ni, žsaljw benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak ẓila' ka', na' légakba' žéngeklba' chi'e, na' žeyónbia'gakba'-ne'. Le' žlížgake'-ba' to toba' kan nzi' lágakba', na' žebeje' légakba'.
4 Kate' ba wleje' yógo'te ẓila' ka', bia zej nakba' chie', ẓnežwe' láwgakba', na' légakba' žejnáwgakba' le', dan' žeyónbia'gakba' chi'e.
5 Bi chejnáwgakba' benne' yoble, san wzónnjgeklba' le', dan' bi nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble ka'.
6 Jesusen' bcháljlene' légake' da' ni da' bsaka' lebe', san bi bejní'igekle' dan' gože' légake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e ẓila' ka'

7 Naž Jesusen' bcháljlene' légake' da' yoble, na' wnné':
—Da' li žapa' le'e: neda' naka' ka to gan žo'ogak ẓila' ka'.
8 Ba bla'gak benne' zan, benne' ka' wnnágake' zej nake' Benne' Criston', san yógo'te benne' ka' bžíngake' zgá'alegake' ka neda', zej nake' benne' wbán ka', na' želbankze', na' bi wzé naggak ẓila' ka' chégake'.
9 Neda' naka' ka to gan žo'ogak benách ka'. Nóte'teze benne' chó'olene' neda', yelá bennen', na' gake' ka to ẓila' žo'oba', na' žežojba', na' žél-lba' da' žawba'.
10 'Za'ze benne' wbán nich kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wžía yi'e-ba'. Neda' bla'a nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka' zej nake' ka ẓila' chia' ka', na' gáta'teze yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

11 Neda' žape chi'a benách chia' ka' kan žon bennen', l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie' žape chi'e z̲ila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e z̲ila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yel̲a' nban chie' ni'a chegak z̲ila' chie' ka'.
12 Benne' naz̲jwe', benne' žape chi'e z̲ila' ka', z̲le'ele' za' beko' yix̲e' snia, na' z̲ka'ne' z̲ila' ka', na' žz̲onnje', na' beko' yix̲e' snia na' žejtáwya'aba' z̲ila' ka', na' žesl̲ásba' l̲égakba'. Ki žon benne' naz̲jwen', benne' žape chi'e z̲ila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape z̲ila' ka', na' z̲ila' ka' bi zej nakba' chekze'.
13 Žz̲onnj benne' naz̲jwen' dan' žape chi'e z̲ila' ka' nich si'ze' mežw, na' bi že' l̲aže'e l̲égakba'.
14-15 'Neda', l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chia' žape chi'a z̲ila' ka'. Kan nonbia' X̲ažo Dios neda', na' neda' nónbi'a X̲an', l̲ezka' benách chia' ka', benne' zej nake' ka z̲ila' chia' ka', zej nónbi'e neda', na' z̲dia' yel̲a' nban chia' ni'a chegak z̲ila' ka', na' z̲ila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'.
16 L̲ezka' zej nnita' z̲ila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žal̲a' chejx̲í'gaka'-ba'. Bia ka' yéngeklba' chi'a, na' gákgakba' toze l̲en yebal̲e z̲ila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a l̲égakba'.
17 'Che l̲en X̲an' nži'ile' neda', dan' z̲dia' yel̲a' nban chia', na' yezi'an da' yoble, da' zejl̲ás: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' l̲o yel̲a' got.
18 Nitó benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' z̲dia' yel̲a' nban chia', na' gata'. Nzi' l̲o na'a wdían', na' nzi' l̲o na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož X̲an' neda' gona'.
19 Kate' béngekle benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-l̲á'a lázgake' kan žékgekle' che Jesusen'.
20 Benne' zan ládjwgake' wnnágake':
—Yoe'e be' x̲iwe', na' nyal̲ yichj l̲ázda'we'. ¿Biz̲ chen' z̲ze nagle chie' L̲e'?
21 Yebal̲e' wnnágake':
—To benne' yoe'e be' x̲iwe' bi z̲chal̲je' ki. ¿Wak to be' x̲iwe' wsaljwn yej l̲awgak benne' l̲o chol̲e ka'?

Benne' judío wnná bia' ka' z̲zóagake' Jesús chel̲a'ale

22 Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni l̲o yež Jerusalén, kate' žejsá' l̲áže'gake' ka bdégake' yodo' chégake' l̲o na' Dios.
23 Z̲da Jesusen' ža yo'o yodo' gan nak l̲o z̲chil chen, dan' nzin' Z̲chil Che Salomón.
24 Benne' judío wnná bia' ka' bel-yéchjgake' Jesusen', na' belyi'e L̲e':
—¿Batx̲kze wsano' žono' ga žek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bl̲oe'el neto'.
25 Jesusen' gože' l̲égake':
—Ba gožkza' l̲e'e, san bi žejl̲e'le chia'. Žin ka' da' žona', da' ka' bde X̲a' l̲o na'a gona', zej nak bian' no naka'.
26 L̲e'e bi žejl̲e'le chia', dan' bi nbábl̲enle benne' ka' zej nake' z̲ila' chia' ka', kan ba gožkza' l̲e'e.
27 Z̲ila' chia' ka' žéngeklba' chi'a, na' žeyónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba', na' zá'l̲engakba' neda' tz̲en.
28 Neda' z̲nez̲jwa' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégakba', na' bi kwia yí'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' l̲o na'a neda'.
29 X̲ažo Dios bénngake'-ba' chia', na' L̲e' napže' yel̲a' wak ka yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' l̲o na' X̲an'.
30 Neda', na' X̲ažo Dios, toze nakto'.

31 Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' béxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen'.
32 Jesusen' gože' légake':
—Da' zan da' zej naken chawe' bena' lawle, dan' nzi' lo na'a che Xan'. ¿Ni'a che bizle žin chawe' ka' wže'ele neda' yej?
33 Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':
—Ni'a che žin chawe' ka' bi wže'eto' le' yej, san dan' bi zchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' žon kwino' Dios.
34 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: "Neda' znnia': nakle dios ka'."
35 Nnézkzelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwkzen to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljlen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'.
36 Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bsele'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a znnele chia': "Le' bi zchaljo' chawe' che Dios" dan' wnnía': "Zi'n Dios naka'"?
37 Cha' bi žona' žin da' bde Xažo Dios lo na'a gona', bi žala' chejle'le chia'.
38 Cha' žona' žin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi žejle'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' žin ka' da' žona', nich gákbe'le žonlen Xažo Dios neda' tzen, na' neda' žónlena' Xan' tzen.
39 Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.
40 Naž wyéj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Jesusen' bga'ne' ga na'.
41 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li bi ben Zwa nitó yela' wak zen, san yógo'te da' wnná Zwan' kan žala' gak che benne' ni, dot da' li naken.
42 Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

1 Kate' ža ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na' no'le bile Lian'.
2 Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' lezka' nake' no'len' wloé'e da' zla' zix ni'a Xanžon', na' besbiže' ni'e len yicha' yichje'.
3 Belsela' no'le zan Lásaron' to benne' bejliže' Jesusen', na' wnné':
—Xan, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.
4 Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nníta'lengake' Le', na' wnné':
—Yižwé' ni bi naken da' goten le' to chi'ize, san naken nich la' law yela' zen che Dios, na' ni'a che yižwé' ni lezka' la' law yela' zen chia' neda', Zi'n Diosen'.
5 Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'.
6 La'kze Jesusen' nži'ile' légake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ža ka'.
7 Wdé chope ža ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.
8 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':
—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wžé'egake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?
9 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Zej de chežinno hora te ža. No benne' zde' te ža, bi chejchegwe', dan' zle'ele', dan' baní' da' zoan yežlyó nga zóalenen le'.

10 Cha' bennen' ẕde' žel, na' chejchegwe', dan' bi zoa̱len banín' ḻe'.
11 Kate' Jesusen' beyóž bcha̱lje' da' ni, naž gože' ḻégake':
—Ẕtas Lásaro, benne' lješšon', na' cha'a neda' ga na' nich yesbana'-ne'.
12 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Ḻe', na' wnnágake':
—Xan, cha' ẕtase', yeyake'.
13 Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san ḻégake' žékgekle' wnné': “Ẕtasze Lásaron'.”
14 Naž Jesusen' gože' ḻégake' kwáselo, na' wnné':
—Ba got Lásaron'.
15 Žebela' dan' bi wzóa' ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' ḻe'e, dan' gonen ga chejḻe'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.
16 Naž Mas, to benne' žónḻene' Jesusen' tẕen, bennen' ḻezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le cho'o, gátḻenžo Ḻe' tẕen.

Jesús žesbane' benne' gat ka', na' nbánḻenžo-ne'

17-19 Yež Betania na' žen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka ẕza'žo to hóraze. Che ḻen ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nnita' Marta, na' Lia, nich yeyón zéngake' ḻégake', dan' ba got benne' zángake'. Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok tape ža yo'o Lásaron' ḻo yežw ba.
20 Katen' benle Martan' za' Jesusen', naž bžoje' ḻo yo'o, na' bejchage' Ḻe', san Lian' bga'nze' ḻo yo'o.
21 Martan' gože' Jesusen':
—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.
22 Ḻezka' na'a, nnezla' yógo'te da' nnablo' Dios, Ḻe' gonnen' chio'.
23 Jesusen' wnné':
—Yebán benne' zano'.
24 Martan' gože' Ḻe':
—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze ḻawte ža na' katen' yebangak benne' gat ka'.
25 Naž Jesusen' wnné':
—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne' gat ka', na' ḻezka' naka' Benne' zej nbanḻen benách ka'. Nóte'teze benne' chejḻi'e chia' neda', ḻa'kze gate', yebankze',
26 na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na' žejḻé'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. ¿Žejḻi'o da' ni?
27 Martan' gože' Ḻe':
—O', Xan. Žejḻi'a nako' Le' Benne' Criston', Ẕi'n Dios, Bennen' bchebe ḻaže' Dios seḻe'e yežlyó nga.

Ẕbeže Jesús dan' žeyache' ḻáže'le' no'le zan Lásaro ka'

28 Kate' Marta beyóž bcha̱lje' da' ni, beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži žize gože' ḻe':
—Benne' Wsedle zoe' nga, na' ẕnnie' le'.
29 Kate' benle Lian' da' ni, ḻa' wzó ža'tie', na' wyeje' gan zoa Jesusen'.
30 Bi na' cho'o Jesusen' yežḍon', san zoaze' gan bejchág Martan' Ḻe'.
31 Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ḻo yo'on', na' žeyón zéngake' no'le ka', blé'egekle' wzó ža' Lian', na' taríaze bžoje', naž bejnáwgake' ḻe', na' wnnágake':
—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga na'.

32 Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate' bl̲e'ele' L̲e', byechwe' x̲ni'e, na' gože' L̲e':
—X̲an, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.
33 Kate' bl̲e'el Jesusen' ẓbeže', na' l̲ezka' ẓbéžegak benne' judío ka' zej nníta'l̲engake' l̲e', naž gok nyache' l̲aže'e, na' bka' chi'e,
34 na' wnné':
—¿Gaẓ bkáche'le-ne'?
Belyi'e L̲e':
—Da wio'.
35 Wžeže Jesusen'.
36 Naž bchal̲jgak benne' judío ka', na' wnnágake':
—Le wia nga kan nží'il̲e'ele' l̲e'.
37 Bal̲e' wnnágake':
—Ben Benne' ni ga ẓl̲e'el bennen' goke' l̲o chol̲e. ¿Gok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro l̲o yel̲a' got

38 Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine' gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj l̲e'e ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej blag da' nsejwn gan žo'o no benne' l̲o blojen'.
39 Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Le yeká'a yej blagen'.
Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože' L̲e':
—X̲an, ba zl̲e'e zgot dan' ba gok tap ža nate'.
40 Jesusen' wnné':
—¿Kege gožkza' le' cha' žejl̲i'o, l̲e'elo' yel̲a' wak ẓen che Dios?
41 Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn gan žo'o no benne' l̲o blojen' gan yo'o benne' gaten'. Bwia Jesusen' ya'abale, na' wnné':
—X̲e, žapa' Le': "Žóx̲keno'" dan' ženlo' chia' neda'.
42 Neda' nnezla' žéntezelo' chia' neda', san ẓchal̲ja' ki nich gak da' chawe' chegak benne' zan ki, na' nich chejl̲é'gake' Le' bsél̲a'kzo' neda'.
43 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, wnníe' zižje, na' wnné':
—Lásaro, bežój kile.
44 Bežój benne' gaten' l̲o yežw ban', zej nžej ni'a ne'e l̲en láže'do' ka', na' ngache' l̲awe' l̲en yetó láže'do'. Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le yeséž laže' ka' l̲o ni'a ne'e, na' le we' latje yezé'e.

Žon x̲tíža'gak benne' wnná bia' ka' nich gótgake' Jesús (Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

45 Benne' zan, benne' judío ka', jákl̲ene' Lia tẓen, na' bl̲é'egekle' dan' ben Jesusen'. Naž bejl̲é'gake' chie'.
46 Bal̲e' jake' gan zej nnita' benne' yodo' fariseo ka', na' bzéngekle' l̲égake' kan ben Jesusen'.
47 Naž bdobgak tẓen benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka', na' bx̲oz wnná bia' ka', na' wnnágake':
—¿Nakx̲kze gonžo? Žon bennen' da' zan yel̲a' wak ẓen.
48 Cha' wnéẓjwžo L̲e' latje gonže' kan žone', yógo'te benách chejl̲é'gake' chie', na' yídegak benne' Roma ka' nga, na' wchínnjgake' yodo' la'y chežo, na' yež chežo nga.
49 Naž bchal̲j Kaifás, bennen' nake' bx̲oz blo yizen', na' žónl̲ene' l̲égake' tẓen, na' gože' l̲égake':

—Le'e bi be nnézlele,
50 na' bi žákbe'elele žon byenen gat to benne' ni'a chegak benách ka', nich bi
kwia yi'gak yógo'te benne' judío ka'.
51 Kege žakze chie' bchalje' da' ni, san dan' nake' bxoz blo yizen', che len
bchalje' lo wláz Dios kan žala' gat Jesusen' ni'a chegak benne' yežen'.
52 Gat Jesusen', kégeze ni'a che yežen', san lezka' gate' nich wtobe' zi'n Dios
ka', benne' zej náslase', nich gákgake' toze.
53 Ka' goken, la' ža na'ze ben xtíža'gake' gótgake' Jesusen'.
54 Che len biž wdá Jesusen' kwáselo gan zej nnita' benne' judío ka', san bezé'e
ga na', na' wyeje' to latje gawze gan nak latje dach, na' ble'e lo yež Efraín, gan
bga'ne' tzen len benne' wsedle chie' ka'.
55 Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak benne' judío ka' kate' žejsá'
láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Bžojgak
benne' zan lo yež ka', na' jake' lo yež Jerusalén kate' za' žin lni na', nich chejpá'
kwíngake' kan nak che yodo'.
56 Benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén beyíljgake' Jesusen', na' katen'
wnníta'gake' lo zchil yodo', belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Biz znnale le'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?
57 Ba wnnagak bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', cha' no
benne' nnezle' gan zoa Jesusen', žala' yedjzenle' légake' nich gak chejxéngake'
Le'.

12

To no'le lie' Lia zgo'e da' zla' zix ni'a Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Kate' ne zej nga'n yexóp ža žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios
katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto, bla' Jesusen' lo yež Betania,
gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' le' lo yela' got.
2 Naž bsí'ni'agake' to yela' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan
Lásaron', wloé'e yela' wawn', na' že' Lásaron' ladjw benne' ka' žé'lengake'
Jesusen' tzen, gan že'j žáwgake'.
3 Naž Lian' bexwe' ka to ya da' zla' zix che yeje susén las, da' záka'le'en, na'
wloé'en lo ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e len yicha' yichje'. Dot lo yo'on' wžé' be'
zixen'.
4 Naž bchalj to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, zi'n
to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' yodo'
ka', na' wnné':
5 —¿Biz chen' bi wdó'w da' zla' zixen', da' zakan' lázjwžo che to yiz, na' gak no
benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'?
6 (Wnné' ki, kege dan' že' laže'e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' lekze'
noe'e bzod mežw chégake', na' zká'lane' mežwn' da' zgó'ogake' lo bzoden'.)
7 Naž Jesusen' gože' le':
—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' zpe'en che ža gacha'a lo yežw
ba.
8 Benne' yache' ka' zej nníta'lenteze' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake' Lásaro

9 Kate' béngekle benne' judío ka' zoa Jesusen' lo yež Betania, benne' zan
žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san lezka' dan' žénegekle' lé'egekle'
Lásaro, bennen' besbán Jesusen' lo yela' got.

10 Naž bx̱oz wnná bia' ka' ben x̱tíža'gake' l̲ezka' gótgake' Lásaron'.
11 Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejl̲é'gake' che Jesusen', na' ba wléj yíchjgake' bx̱oz wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

Ẓka'n ẓéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

12 Bžingak benne' zan l̲o yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža béngekle' za' Jesusen' l̲o yežen'.
13 Naž wdíchjwgake' zin ka', na' bžójgake' nich chejchággake' Jesusen', na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Ga'n ẓen Dios! ¡Ga'n ẓen Benne' ni ze'e l̲o wláz X̱anžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!
14 Jesusen' bžel̲-le' to búrrodo', na' wžíe'-ba' kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẓnnan:
15 Bi žébele l̲e'e, zoale yež Sión.
Le wia nga, za' Benne' nna bi'e l̲e'e.
Žie' to búrrodo'.
16 Kate' gok da' ni, bi bejní'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' L̲e' l̲o yel̲a' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá' l̲áže'gake' da' ni da' nyejw l̲e'e yiche la'y kan žal̲a' gaken chie', na' ki goken chie'.
17 L̲ezka' benne' ka' wnníta'l̲engake' Jesusen' katen' bliže' Lásaro, bennen' bgache'e l̲o yežw ba, na' besbane' l̲e' l̲o yel̲a' got, bzoa lígake' che da' bene'.
18 L̲ezka' che l̲en bžojgak benne' ka', na' bejchággake' Jesusen', dan' béngekle' kan nak yel̲a' wak ẓen na' da' bene' L̲e'.
19 Naž benne' yodo' fariseo ka' bchál̲jgake' l̲a' l̲égakze', na' wnnágake':
—Nak bia' bi be sáke'lžo gonžo. Le wia kan žónl̲engak yógo'te benách L̲e' tẓen.

Benne' zi'to' ka' žíl̲jgake' Jesús

20 Bal̲e benne' zi'to' ka' zej nžage' benne' ka' bžíngake' l̲o yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n ẓéngake' Dios.
21 Benne' zi'to' ka' bejchággake' Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na' góta'yoegekle' l̲e', na' wnnágake':
—Benne', žénelto' l̲e'elto' Bennen' lie' Jesús.
22 Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndres da' ni. Naž Ndrezen' l̲en Lipen' bejzéngeklen' Jesusen'.
23 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Za' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na' yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios.
24 Da' li žapa' l̲e'e: ga'n toze to bínnedo' cha' bi gachen' l̲o yo, na' te chen. Cha' te che bínnedon', l̲an', na' wnezjwn bínnedo' zánl̲e'eže.
25 No benne' že' l̲áže'ze' yel̲a' nban chie', wniten', dan' gat to chi'ize bennen'. No benne' bi že' l̲áže'ze' yel̲a' nban da' nape' yežlyó nga gape chi'en, na' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
26 Cha' žénele no benne' gone' x̱china', žal̲a' gónl̲ene' neda' tẓen, na' gan chejsóa' neda', chejsóa bennen' žone' x̱china'. Cha' žon to benne' x̱china', X̱ažo Dios gape' l̲e' ba la'ne.

Jesús zl̲oe'ele' kan za' gótgake' L̲e'

27 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Na'a žek zédl̲e'ela'. ¿Bizkze nnia'? ¿Nnia': X̱e, beslá neda' l̲o da' žal̲a' gaken chia' na'a? Che l̲en bl̲a'a, nich soela' da' žal̲a' gaken chia' na'a.

28 Xe, ben ga la' law yela' zen chio'.
Naž benle chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Ba bena' ga nla' law yela' zen chia', na' da' yoble gona' ga la' lawn.
29 Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' chi'i na', na' wnnágake':
—¡Wzió' wnnén!
Yebale benne' ka' wnnágake':
—To wbás che ya'abá che Dios bcháljlene' Le'.
30 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele le'e.
31 Ba bžin ža wchi'a laže' Dios benách yežlyó nga. Na'a Dios cho'ne' da' xiwe' na'le, dan' znna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
32 Na'a, cha' benne' ka', benne' gótgake' neda', wchísgake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dobgak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.
33 Len da' ni da' bchalj Jesusen' bloe'ele' law kan gate'.
34 Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':
—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bélgake' xtiža' Dios, da' znnan: "Sóateze Benne' Criston'." ¿Biz chen' znno' Le': "Žon byenen wchísgake' Benne' Golje' Benách?" ¿Nozkzen' Benne' Golje' Benách?
35 Naž Jesusen' gože' légake':
—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naka' baní' chele. Le da kate' ne zóalena' le'e, na' de banín' chele, nich bi gak chol nitle. Nóte'teze benne' zde' gan nak chol bi nnezle' gan zeje'.
36 Kate' ne zóalena' le'e, naka' baní' chele. Le chejlé' chia' neda', naka' baní' chele nich gakle zi'n Bennen' nake' banín' da' naken li laže'.
Kate' beyóž bchalj Jesusen', beyeje', na' benít lawe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi žejle'gak benne' judío ka' che Jesús

37 La'kze ben Jesusen' da' zan yela' wak zen lawgak benne' judío ka', bi bejlé'gake' chie'.
38 Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
Xan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljto'?
¿Nozkze benne' bloe'el Xanžo Dios le' yela' wak chie'?
39 Ka' goken, bi gok chejlé'gake' che Jesusen'. Goken kan wnná Isaíasen' katen' wnné':
40 Dios bene' ga gok chol yichj lázdo'gake',
na' gok choch lázdo'gake'
nich bi lé'egekle' len yej láwgake',
na' nich bi chejní'igekle' lo yichj lázdo'gake'.
Na' wnná Dios:
Bi yeyákgake' chia' nich yeyona' légake'.
41 Bchalj Isaíasen' da' ni dan' ble'ele' yela' zen che Benne' Criston', na' bchalje' kan gak chie' Le'.
42 La'kze goken ki, bejle'gak benne' zan che Jesusen'. Lezka' bejle'gak bale benne' wnná bia' ka' chie', san dan' zzébegake' benne' yodo' fariseo ka', bi bzoa lígake' chie' kwáselo. Ki béngake' nich bi kwéjgake' légake' to chi'ize gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios.
43 Lezka' béngake' ki dan' že' láže'gakže' gápegak benách ka' légake' ba la'ne, ka že' láže'gake' gape Dios légake' ba la'ne.

Kwia yí'gake' dan' bi žejlé'gake' da' bchalj Jesús

44 Jesusen' wnníe' zižje, na' wnné':
—No benne' žejli'e chia' neda', kege chia' nedza' žejli'e, san lezka' žejli'e che Xa', Bennen' bsele'e neda'.
45 Lezka', no benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan', Bennen' bsele'e neda'.
46 Neda' naka' baní', na' bla'a yežlyó nga, nich bi ga'ngak benne' ka' lo chole, yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chia' neda'.
47 Cha' ženle no benne' xtiža'a, na' bi žapen' ba la'ne, kege neda' choga' che bennen' kwia yi'e, dan' bla'a nga, kege nich choga' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yeslá' benách ki.
48 No benne' zzoe' neda' chela'ale, na' bi zzi' lo ne'e xtiža'a, ba zoa da' chogen chie' kwia yi'e. Dižan' dan' bcháljlena' le'e naken da' chogen che bennen' kwia yi'e ža ze lawte ža na'.
49 Ki naken dan' zchalja', kege žakze chia', san Xa', Bennen' bsele'e neda', gože' neda' da' žala' nnia', na' lezka' kan žala' wchalja'.
50 Nnezla' gož Dios neda' gona' ki nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka'. Ki naken, zchalja' kan ba gožkze Xan' neda'.

13

Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka'

1 Bžin ža za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Jesusen' nnézkzele' za' žin ža chie' gate', katen' wzé'e yežlyó nga, na' yeyeje' gan zoa Xe'. Kan nži'ile' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na'a nži'ile' légake' na' zejte gate' lo wláz légake'.
2 Da' xiwe' ba ngo'o yelan' Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, nich wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'.
3 Jesusen' nnézkzele' kan nak, bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan zoa Dios, na' Dios, Xe', ba bdie' lo ne'e Le' dot yela' wnná bia' chie'.
4 Che len, kate' ne že'j žáwgake', wzó ža' Jesusen', na' beké'e lažen' žxoa xkože'e. Bexwe' to laže' da' žesbížlenžon na'žo, da' bde'en li'e.
5 Naž wdé'e nis to lo ziga' ya, na' wzó lawe' žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' len lažen' da' dan' li'e.
6 Kate' bžin Jesusen' gan že' Smon Bedw, Bedon' gože' Le':
—Xan, bi žala' chibo' Le' ni'a.
7 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon' na'a, san te na'a chejni'ilon'.
8 Naž Bedon' gože' Le':
—Bi chibkzo' Le' ni'a.
Jesusen' gože' le':
—Cha' neda' bi chiba' le', bi sáke'lo' gónleno' neda' tzen.
9 Naž Smon Bedon' gože' Le':
—Xan, kégeze ni'a chibo', san lezka' chibo' na'a, na' yichja'.
10 Jesusen' gože' le':
—No benne' nyaže', ní'aze' žon byenen chažen, dan' ba nakkze' chawe' dotie', na' le'e nakle chawe', san kege yógo'tele.
11 Ki wnná Jesusen': "Kege yógo'tele nakle chawe'" dan' nnézkzele' no benne' ládjwgake' wdíe' Le'.

12 Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake', na' beyakwe' lažen' bxoa xkože'e. Bebi'e
gan že'j žáwgake', na' gože' légake':
—¿Žejní'ilele dan' za' bena' chele?
13 Le'e že'le neda': "Benne' Wsedle" na': "Xan." Da' li nak da' znnale, dan' ki
naka'.
14 Na'a, cha' neda' naka' Xanle, na' Benne' Wsedle chele, na' wdiba' ní'ale,
lezka' žala' gonle le'e, chible ni'a lježle tole yetole.
15 To da' bloe'elan' le'e nich gonle le'e kan bena' neda'.
16 Da' li žapa' le'e: to benne' wen žin bi nakže' blo ka Xane', na' to benne'
wbás bi nakže' blo ka bennen' bsele'e le'.
17 Cha' žejní'ilele yógo'te da' ki, ba nez zen gaken chele le'e cha' gonle ki.
18 Da' ni da' znnia' bi žapa' yógo'tele. Nónbia'kza' benne' ka' wžekza' neda', san
žon byenen gak dan' nyejwn le'e yiche la'y, dan' znnan: "To benne' že'j žáwlene'
neda' tzen wži'e chia' neda'."
19 Na'a zloe'ela' le'e zga'ale kan gaken, nich katen' gaken ki, na' chejle'le
zoakza' neda'.
20 Da' li žapa' le'e: no benne' gape' to benne' wbás ba la'ne, benne' sela'a
neda', lezka' gape' neda' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka'
gape' Xa' ba la'ne, Bennen' bsele'e neda'.

Jesús znne' wdé Judas Le' lo na'gak benách ka'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

21 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gok nyache' laže'e, na' kwáselo wnné':
—Da' li žapa' le'e: to benne' zoe' ládjwle le'e nga wdíe' neda'.
22 Naž benne' wsedle chie' ka' bwíagake' law ljéžgake' toe' yetóe', na' gok
zédgekle', na' wzá' láže'gake' nólegake' bchalj Jesusen' chie'.
23 To benne' wsedle chie', bennen' Jesusen' nži'ile' le', zoe' kwite'.
24 Smon Bedw bloé'ezele' bennen' nich nnable' Jesusen' nólegake' bchalje'
chie'.
25 Naž bennen' zoe' kwit Jesusen' gože' Le':
—Xan, ¿nozen' bchaljo' chie'?
26 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Bennen' wa'a-ne' yet xtil da' nbisen.
Naž besbise' yet xtilen', na' bi'en che Judas Iskariote, zi'n to benne' lie'
Smon.
27 Beyóž bdaw Judas na' yet xtilen', wyáz da' xiwe' lo yichj lázda'we'. Naž
Jesusen' gože' le':
—Dan' yo'o lažo'o gono', bentgan na'a.
28 Yezika' benne' wsedle ka' che Jesusen', benne' žé'gake' ga na', na' že'j
žáwgake', bi žejní'igekle' biz chen' gože' le' ki.
29 Dan' nwa' Judas na' bzod mežw chégake', che len gókgekle' bale' Jesusen'
gože' le': "Bejxí' da' gawžo" o wnné': "Bia' late' chegak benne' yache' ka'."
30 Katen' Judas na' beyóž bdawe' yet xtilen', na' la' bžojtie', ne nak žel.

Jesús zchi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

31 Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':
—Na'a za' la' law yela' zen chia' neda', Benne' Golje' Benách, na' lezka' la' law
yela' zen che Dios.
32 Cha' la' law yela' zen che Dios ni'a chia' neda', Zi'ne', lezka' gonkze Dios ga
la' law yela' zen chia' neda', Zi'ne', na' la' gontie' ki.

33 L̲e'e, ẕí'na'do' ka', yetó chí'ido'ze zóa̲lena' l̲e'e. Yeyiljle neda', na' kan ba goža' benne' judío ka', l̲ezka' žapa' l̲e'e na'a: gan cha'a neda', bi gak yidle žakze chele.
34 To da' kobe ẕchi'la' l̲e'e: le ži'il lježle tole yetole. Kan neda' nži'ila' l̲e'e, l̲ezka' ža̲la' zí'ilele lježle tole yetole.
35 Cha' zí'ilele lježle tole yetole, gékbe'egekle yógo'te benách žónl̲enle neda' tẕen.

Jesús ẕnne' nna Bedw bi nónbi'e L̲e' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

36 Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':
—X̲an, ¿gaẕkzen' chejo'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Gan cha'a neda', bi gak sá'l̲eno' neda' na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.
37 Bedon' gože' L̲e':
—X̲an, ¿biẕ chen' bi gak sá'l̲ena' Le' na'a? Zoakza' wdía' yel̲a' nban chia', na' gata' dan' nži'ila' Le'.
38 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Wdío' yel̲a' nban chio' dan' nži'ilo' neda'? Da' li žapa' le', zga'ale kate' kweže leko', wži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'.

14

Jesús nake' nez da' chéjl̲enžo nich žinžo gan zoa X̲ažo Dios

1 Wnná Jesusen':
—Bi gek zédlele. Le chejl̲é' che Dios, na' le chejl̲é' chia' neda'.
2 Latje zan zej den liž X̲a'. Chela' bi naken ki, neda' ba gožkza' l̲e'e. Cha'a neda' na'a, chejkweza' latje chele gan chejsoale.
3 Cha' chejkweza' latje chele gan chejsoale, na' yel̲á'a da' yoble, nich yechi'a l̲e'e latje chian', nich gan chejsóa' neda', l̲ezka' l̲e'e chejsoale ga na'.
4 Nnézkzelele gan cha'a, na' l̲ezka' nónbia'le nez.
5 Mas gože' L̲e':
—X̲an, bi nnezlto' gan chejo'. ¿Nakx̲kze gak gónbia'to' nezen'?
6 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Neda' nakkza' nez l̲i, na' naka' da' nak dot da' li, na' naka' Benne' zej nbanl̲en benách ka'. Ni'a chia' nedza' gak l̲a' no benne' gan zoa X̲ažo Dios.
7 Chela' nónbia'le neda', l̲ezka' nónbia'le X̲an'. Na'a, nónbia'le-ne' na' ba bl̲é'elele-ne'.
8 Naž Lip gože' L̲e':
—X̲an, bl̲oe'el neto' X̲on', ná'teze.
9 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Lip, scha ba goken zóa̲lena' l̲e'e. ¿Bi nónbi'o neda'? No benne' zl̲e'ele' neda', l̲ezka' zl̲e'ele' X̲an'. ¿Na'a nno': "Bl̲oe'el neto' X̲on'"?
10 ¿Bi žejl̲i'o zóa̲lenkza' X̲a', na' X̲an' zóa̲lenkze' neda'? Da' ki da' ẕchálj̲lena' l̲e'e, kege žakze chia' ẕchal̲jan', san X̲a' zóa̲lenkze' neda', na' L̲ekze' žone' žin ki.
11 Le chejl̲é' chia', zóa̲lenkza' X̲a', na' X̲an' zóa̲lenkze' neda'. Cha' bi gak gonle ki, le chejl̲é' chia' neda' ni'a che žin da' žona'.
12 Da' li žapa' l̲e'e: da' ka' žona' neda', l̲ezka' gon bennen' žejl̲i'e chia' neda', na' da' ẕenže ka' gone' dan' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios.
13 Yógo'te da' nnáblele X̲ažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', neda' gona' dan' nnable, nich wl̲oe'ela' l̲aw neda', Ẕi'n Dios, yel̲a' baní' ẕen che X̲ažo Dios.

14 Bíte'teze dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda', neda' gonan'.

Jesús sele'e Dios Be' La'y yedjsóalene' benách chie' ka'

15 Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nží'ilele neda', le gon da' žapa' le'e,

16 na' neda' gáta'yoela' Xažo Dios, na' Le' sele'e Benne' yoble, Benne' gáklene' le'e, Benne' gon choche' le'e, na' sóalenteze' le'e. Bennen' nake' Dios Be' La'y, Benne' znnakze' da' li.

17 Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi gak si' lo ná'gake' Le', dan' bi gak lé'egekle' Le', na' bi gak gónbia'gake' Le', san zóalenkze' le'e, na' soe' lo yichj lázdo'le.

18 Bi wka'na' le'e ka xkwide' wzéb ka'. Yelá'a, na' yedjsóalena' le'e.

19 Yetó chí'ido'ze, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga biž lé'egekle' neda', san le'e yelé'elele neda'. Dan' zoakza' nbana' neda', lezka' le'e, to chi'ize soale nbanle.

20 Ža na' katen' Dios Be' La'y na' yedjsóalene' le'e, nnézkzelele zóalenkza' Xažo Dios, na' le'e zóalenle neda', na' neda' zóalenkza' le'e.

21 Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e xtiža'a, na' žone' kan znnan, nak bia' nži'ile' neda'. Xažo Dios ži'ile' bennen' nži'ile' neda', na' neda' ži'ila' bennen', na' wloé'e lawa' lawe' le'.

22 Judas gože' Le', (kege Judas Iskariote), na' wnné':

—Xan, ¿nakxkze gak wloé'e lawo' lawto' neto', na' bi wloé'e lawo' lawgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?

23 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Nóte'teze benne' nži'ile' neda' gone' kan znna xtiža'a, na' Xažo Dios ži'ile' le', na' yedjsóalento' le' lo yichj lázda'we'.

24 Nóte'teze benne' bi nži'ile' neda' bi žone' kan znna xtiža'a. Da' bénlele, da' bchaljа' neda', kege chia' nedzan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

25 'Žapkza' le'e da' ki kate' ne zóalena' le'e,

26 san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele, gáklene' le'e, na' gon choche' le'e dan' wkónlele žin la' neda'. Wsedle' le'e yógo'te, na' wsé'e láže'le kan nak yógo'te da' ba gože' le'e.

27 'Wka'na' da' wká'n ži yichj lázdo'le. Dan' wká'n ži yichj lázdo'le da' gonna' chele, bi naken ka da' znézjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele.

28 Ba bénlele da' ba goža' le'e, wnnía': yeyá'a, na' yelá'a, na' yedjsóalena' le'e. Chela' nží'ilele neda', na' yebélele katen' goža' le'e yeyá'a gan zoa Xažo Dios, dan' nakže blo Xažo Dios ka naka' neda'.

29 Na'a, ba goža' le'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejle'le chia' neda'.

30-31 'Biž wcháljlena' le'e da' zan, dan' za' da' xiwe', dan' znna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. La'kze bi de lo nan' bi da' gonen chia' neda', ki žala' gaken nich nnézgekle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nži'ila' Xažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

1 Lezka' Jesusen' gože' légake':

—Naka' neda' ka to lba uba da' naken li laže', na' Xa' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape chi'e lban'.

2 Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbían, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbían, nich gákgaken chawe', na' kwíagaken yelate'.
3 L̲e'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bchálj̲lena' l̲e'e.
4 Le gónl̲enteze neda' tẕen, kan neda' žónl̲enteza' l̲e'e tẕen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónl̲entezen lban' tẕen, l̲ezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónl̲entezle neda' tẕen.
5 'Naka' neda' ka lban', na' l̲e'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónl̲enteze' neda' tẕen, kan neda' žónl̲enteza' l̲e' tẕen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' ẕbian da' ẕenl̲e'e, dan' cha' yekwasle l̲en neda', bi be gak gonle.
6 No benne' bi gónl̲enteze' neda' tẕen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken chawe', Ẕchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' l̲o yi', na' chéygaken.
7 'Cha' gónl̲entezle neda' tẕen, na' cha' gonle kan ẕnna x̲tiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gonan'.
8 Gaple l̲e'e X̲ažo Dios ba la'ne katen' gonle x̲chine', na' gakle ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónl̲engake' neda' tẕen.
9 Kan X̲ažo Dios nži'ile' neda', l̲ezka' nži'ila' l̲e'e. Le gónteze kan žal̲a' gon no benne' nži'ila'-ne'.
10 Cha' gonle kan žapa' l̲e'e, gonle kan žal̲a' gon no benne' nži'ila'-ne', kan neda' žona' kan X̲ažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz l̲aže' Dios, Bennen' nži'ile' neda'.
11 'Da' ki žapa' l̲e'e nich yebélele tẕen l̲en neda', na' gaken dot l̲i l̲aže' kan yebélele.
12 Da' ni naken da' ẕchi'la' l̲e'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nži'ila' l̲e'e.
13 Bi gak no benne' žíʼižele' lježe' ka gon bennen' wdíe' yel̲a' nban chie', na' gate' nich gákl̲ene' lježe' ka' dan' nži'ile' l̲égake'.
14 L̲e'e nakle ljéža'do' ka' cha' gonle kan bchi'la' l̲e'e gonle.
15 Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon x̲ane'. Neda' wnnía' chele nakle ljéža'do' ka', dan' bena' ga nnézlele yógo'te da' gož X̲a' neda' gona'.
16 Kege l̲e'e wžele neda', san neda' wžekza' l̲e'e, na' bnnita'a l̲e'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' ẕenl̲e'e, na' gá'nteze dan' gonle. Ki gaken, X̲ažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkónlele žin la' neda'.
17 Da' ni naken da' ẕchi'la' l̲e'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan béngake' chie'

18 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ẕzóagake' l̲e'e chel̲a'ale, nnézlele ba bzóagake' neda' chel̲a'ale zga'ale kan ẕzóagake' l̲e'e chel̲a'ale na'a.
19 Chela' nakle toze l̲en benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, žíʼigekle' l̲e'e kan zej nži'ile' ljéžgake' ka', san ẕzóagake' l̲e'e chel̲a'ale dan' bi nakle toze l̲en l̲égake'. Ki žaken dan' wžekza' neda' l̲e'e, na' wleja' l̲e'e ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
20 Le chejsá' l̲aže' dižan' da' goža' l̲e'e, katen' wnnía': “Benne' wen žin bi nakže' blo ka x̲ane'.” Cha' wžía l̲áže'gak benách ka' neda', l̲ezka' kwia l̲áže'gake'

l̲e'e. Cha' zej nnita' benne' ka' žóngake' kan ẓnna x̲tiža'a, l̲ezka' góngake' kan ẓnna x̲tíža'le l̲e'e.
21 Yógo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónl̲enle neda' tẓen, na' dan' bi zej nónbi'e X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.
22 'Chela' bi bl̲a'a, na' chela' bi bchál̲j̲lena' l̲égake', bi bága'gake' dol̲a', san na'a dan' bl̲a'a nga, bi be zoa da' gak nnágake' che dol̲a' da' zej nbage'e nich yebéj chawe' kwíngake'.
23 No benne' ẓzoe' neda' chel̲a'ale, l̲ezka' ẓzoe' X̲ažo Dios chel̲a'ale.
24 Chela' bi bena' yel̲a' wak ẓen ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gókgaken, bi bága'gake' dol̲a'. Na'a, bl̲é'egekle' da' ka' bena', na' ẓzóagake' neda' chel̲a'ale, na' l̲ezka' ẓzóagake' X̲a' chel̲a'ale.
25 Ki goken, bžin da' ẓnna x̲tiža' Dios, dan' wẓí' l̲o ná'gake', dan' ẓnnan: "Ẓzóagake' neda' chel̲a'ale na' bi zoa biẓ chen'."
26 'Kate' yedjsoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e, Ben' ẓchal̲je' da' li, L̲en' gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' yichj l̲áẓdo'le. Nake' Ben' sel̲a'a chele l̲o wláz X̲ažo Dios. Be' La'y ni wzóa lie' chia' neda'.
27 L̲ezka' l̲e'e wzóa lile chia', dan' wzóal̲enkzle neda' tẓen ža ni'te, na' zejte na'a.

16

1 'Da' ki goža' l̲e'e, nich bi gak chope l̲áže'le.
2 Žin ža kate' kwéjgake' l̲e'e to chi'ize gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' l̲e'e góngake' x̲chin Dios.
3 Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e X̲ažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'.
4 Žapa' l̲e'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' l̲áže'le da' ni da' žapkza' l̲e'e, na' bi gak chope l̲áže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

L̲ezka' wnná Jesusen':
—Da' ki bi goža' l̲e'e ža ni'te, dan' zóal̲enkza' l̲e'e.
5 Na'a yeyá'a, na' chejsóal̲ena' X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', na' bi nnáblele nitole l̲e'e neda', bi nnale: "¿Gaẓ chejo'?"
6 Na'a, dan' žapa' l̲e'e da' ni, žak nyache' l̲áže'le.
7 Neda' žapa' l̲e'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, bi yedjsóal̲en Dios Be' La'y l̲e'e. Cha' yeyá'a, na' sel̲a'a-ne', na' yedjsóal̲ene' l̲e'e. L̲e' gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' yichj l̲áẓdo'le.
8 Kate' yide' L̲e', yesnisle' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nbage'e dol̲a', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia yí'gake'.
9 Zej nbage'e dol̲a' dan' bi žejl̲é'gake' chia' neda'.
10 Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios, Benne' chawe', na' biž l̲é'egekle' neda'.
11 Dios choge' chégake' kwia yí'gake' dan' ba bchoge' che da' x̲iwe' kwia yin', dan' ẓnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
12 'Da' zanže žénela' wchál̲j̲lena' l̲e'e, san bi gak chejní'ilelen na'a.
13 Ẓchal̲j Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' l̲e'e L̲e', wsedle' l̲e'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchal̲je' žakze chie', san wchal̲je' yógo'te da' yenle' dan' nna X̲a', na' wzejni'ile' l̲e'e yógo'te da' žal̲a' gaken.
14 L̲e' gape' neda' ba la'ne, dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' l̲e'e.
15 Yógo'te da' naken che X̲ažo Dios zej naken chia'. Che l̲en wnnía' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' l̲e'e.

Yela' nyache' laže' yeyaken yela' žebele

16 Lezka' wnná Jesusen':

—Yetó chí'ido'ze, biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.

17 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biz zejlás dan' gože' žo'o? Wnné': "Yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios."

18 Naž wnnágake':

—¿Bizkze zejlás da' ni, dan' wnné': "Yetó chí'ido'ze"? Bi žejni'ilto' dan' wnné'.

19 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' Le', na' gože' légake':

—¿Znnáblele lježle kan nak che dan' wnnía': yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda'?

20 Da' li žapa' le'e: kwéžele, na' gak nyache' láže'le, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž la'kze gak nyache' láže'le, yela' nyache' laže' chelen' yeyaken yela' žebél katen' yelé'elele neda'.

21 To no'le kate' za' galj bi'do' chie', zzáka'li'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to xkwide' byodo' chie', biž žejsá' laže'e dan' wzake'e, san žebele' dan' ba golj to xkwide' byodo' yežlyó nga.

22 Lezka' žaken chele. Nak nyache' láže'le na'a, san yelá'a neda', na' yedjwía' le'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yela' žebél chelen'.

23 'Ža na' bi be nnáblele neda'. Da' li žapa' le'e: yógo'te da' nnáblele Xažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', Le' gonnen' chele.

24 Na' zejte na'a ža bi zkónlele žin la' neda' kate' bi da' znnáblele Xažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnáblele-ne', nich gak dot li laže' yela' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' lo da' gok chie'

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Bsaka' leba' katen' bcháljlena' le'e. Žin ža kate' biž wcháljlena' le'e da' wsaka' leba', san kwáselo wcháljlena' le'e kan nak che Xažo Dios.

26-27 Ža na' nnáblele Dios, na' wkónlele žin la' neda', na' žapa' le'e, bi gon byenen gáta'yoela' Xažo Dios lo wlazle le'e, dan' Xažo Dios nži'ile' le'e. Nži'ile' le'e dan' nží'ilele neda', na' žejle'le bžoja' gan zoe' Le'.

28 Bžoja' gan zoa Xažo Dios, na' bla'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeyá'a gan zoakze' Le'.

29 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a kwáselo zchalo', na' biž žsaka' lebo'.

30 Na'a žákbe'elto' nnézkzelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' zloe'elo' neto' da' za' nnabton'. Che len žejle'to' bžojo' gan zoa Dios.

31 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Žejle'le chia' neda' na'a?

32 Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' Xažo Dios zóalenkze' neda'.

33 Da' ki goža' le'e nich ga'n ži yichj lázdo'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' le'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' lo da' žak yežlyó nga.

17

Jesús znnable' Dios gáklene' benách chie' ka'

1 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ki, bchis l̲awe', na' bwie' ya'abale, na' wnné':
—Dios, X̲e, ba bžin ža. Ben ga l̲a' l̲aw yel̲a' ẓen chia' neda', Ẓi'no', nich gak
gona' ga l̲a' l̲aw yel̲a' ẓen chio' Le'.
2 Ben ki dan' ba bdio' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' nich nna bi'a yógo'te benách
ka', na' wa'a yel̲a' nban da' zejlí kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'.
3 Ki gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake', cha' zej nónbi'e Le', nako' Dios
tlicha', na' l̲ezka' zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnézgekle' Le'
bsel̲o'o neda'.
4 'Neda' ba bena' ga nl̲a' l̲aw yel̲a' ẓen chio' yežlyó nga, na' ba beyóž bena' žin
da' bdio' l̲o na'a gona'.
5 Na'a, X̲e, ben ga l̲a' l̲aw yel̲a' ẓen da' napa' tẓen l̲en Le', na' gata' chia' yel̲a'
ẓen' da' gota' chia' tẓen l̲en Le' ža ni'te zga'ale kate' gota' yežlyó nga.
6 'Ba bl̲oe'ela' da' nako' Le' l̲awgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo'
ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le'
bénngako'-ne' chia', na' žóngake' kan ẓnna x̲tižo'o.
7 Na'a nnézgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken l̲o no'o Le',
8 dan' ba bdia' l̲o ná'gake' dižan' da' bdio' Le' l̲o na'a neda', na' l̲égake' nzi' l̲o
ná'gaken', na' žákbe'egekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejl̲é'gake' bsel̲o'o Le' neda'.
9 'Neda' žáta'yoela' Le' gákl̲engako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákl̲eno' yógo'te
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákl̲eno' benne' ki benno' chia', dan' zej
nake' chio' Le'.
10 Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', l̲ezka' zej nake' chio', na' benne'
ka' zej nake' chio' l̲ezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' ẓloe'e l̲awn
yel̲a' ẓen chia'.
11 'Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda'
yedjsóal̲ena' Le'. Ẓnnabla' Le', X̲e la'y, l̲en yel̲a' wak chio' gape chi'o benne' ki
benno' chia', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze.
12 Katen' wzóal̲engaka'-ne' l̲o yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin
yel̲a' wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na'
bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka ẓi'n da' x̲iwe', bennen' wnitle' to
chi'ize. Ki goken, gok da' nyejw l̲e'e yiche la'y.
13 'Na'a yedjsóal̲ena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó nga, ẓchal̲ja' ki nich gata'
yel̲a' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yel̲a' žebél.
14 Neda' ba bdia' l̲o ná'gake' x̲tižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga
ẓzóagake' benne' ki chel̲a'ale dan' bi žónl̲engake' l̲égake' tẓen, kan nak chia'
neda', bi žónl̲ena' benách yežlyó ka' tẓen.
15 Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne',
nich bi chó'ogake' l̲o na' da' x̲iwe'.
16 Bi žónl̲engake' benách yežlyó ka' tẓen, kan nak chia' neda', bi žónl̲ena'
benách ka' tẓen.
17 Bebéj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na'
naken x̲tižo'o.
18 Kan beno' Le', bsel̲o'o neda' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga,
l̲ezka' žona' neda', žsél̲a'gaka'-ne' ládjwgak benách ka'.
19 Dan' nží'igekla'-ne' ẓde kwina' l̲o no'o, nich gákgake' cheze chio' dan' nzi' l̲o
ná'gake' da' naken dot da' li.
20 'Žáta'yoela' Le', kege chégakze benne' ki, san l̲ezka' chegak benne' ka'
chejl̲é'gake' chia' neda' ni'a che da' wchal̲jgak benne' ki.

21 Žáta'yoela' Le' gono' ga gákgake' toze yógo'tegake', na' l̲ezka' gákgake' toze l̲en žo'o, kan nako' Le', X̲e, nako' toze l̲en neda', na' neda' naka' toze l̲en Le'. Ki žal̲a' gákgake' nich chejl̲e'gak benách yežlyó ka', bsél̲a'kzo' Le' neda'.
22 Yel̲a' ži'i l̲ažen' da' benno' chia', neda' bnez̲jwan' chégake', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze.
23 Le' nako' toze l̲en neda', na' neda' gaka' toze l̲en l̲égake', nich gak dot l̲i l̲aže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bsél̲a'kzo' Le' neda', na' nži'ilo' benne' ki kan nži'ilo' neda'.
24 'X̲e, žénela' yedjsóal̲engak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsóa', nich l̲é'egekle' yel̲a' z̲en na' da' benno' chia' dan' nži'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga.
25 X̲e chawe', benách yežlyó ka' bi zej nónbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnézgekle' bsél̲a'kzo' Le' neda'.
26 Bena' ga nnézgekle' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnézgekle' da' ni, nich kan nži'ilo' Le' neda', l̲ezka' žíigekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze l̲en l̲égake'.

18

Želgox̲e' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

1 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjl̲engake' L̲e' tz̲en. Wdíe' yechel̲á'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'ol̲ene' benne' wsedle chie' ka' latjen'.
2 L̲ezka' Judas, bennen' z̲die' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chi'i.
3 Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' benne' ni'a na'gak bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'.
4 Dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te da' žal̲a' gaken chie', bžoje' gan zoe', na' gože' l̲égake':
—¿Noz̲ benne' žeyiljle?
5 Beží'igake', na' belyi'e L̲e':
—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljto'-ne'.
Jesusen' gože' l̲égake':
—Nedkzan'.
(L̲ezka' Judas na', bennen' z̲die' Jesusen' l̲o ná'gake', žónl̲ene' benne' ka' tz̲en.)
6 Kate' Jesusen' gože' l̲égake': "Nedkzan'" naž bebíga'gake', na' wbíx̲gake' l̲o yo.
7 Jesusen' wnnable' l̲égake' da' yoble, na' wnné':
—¿Noz̲ benne' žeyiljle?
Belyi'e L̲e':
—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljto'-ne'.
8 Naž bechebe Jesusen', na' wnné':
—Ba goža' l̲e'e, nedkzan'. Cha' žeyiljle neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.
9 Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchal̲je', katen' wnné': "Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe'."
10 Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' l̲a' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bx̲oz blo, na' bchoge' yid nage' l̲i ža.

11 Naž Jesusen' gože' Bedon':
—Begó'o ya ntoche' chio' ližen. ¿Bi žala' saka'a dan' wnná Xan' gaken chia'?

Zžin Jesús law bxoz blo
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)
12 Benne' ka' žjake' lo wdile len bennen' zchi'e légake', na' benne' ni'a na'gak benne' judío wnná bia' ka', béxwgake' Jesusen', na' bchéjgake' Le'.
13 Naž bché'gake' Le' law Anás, dan' nake' xto' zi'n Kaifás, bennen' nake' bxoz blo yizen'.
14 Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judío wnná bia' ka', na' bloe'ele' légake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia yi' dot yež chégake'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)
15 Smon Bedw len yetó benne' wsedle che Jesusen', jake' xkóže'lgak benne' ka' zché'gake' Jesusen', na' bejnáwgake' Le'. Benne' wsedle ni wyó'olene' Jesusen' la' li'a liž bxoz blo, dan' nonbia' bxoz blon' le'.
16 Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' la' li'a na'. Che len bežój benne' wsedlen' nonbia' bxoz blon' le', na' bcháljlene' no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'.
17 Naž no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na' gože' Bedon', na' wnné':
—¿Lezka' le' žónleno' Bennen' tzen?
Beží'i Bedon', na' wnné':
—Kege neda'.
18 Dan' žak da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bzéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. Lezka' Bedon' zélene' légake' tzen, na' žeché'l kwine'.

Bxoz blo zbeje' Jesús diža'
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)
19 Naž bxoz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bi da' žsedle Jesusen' benách ka'.
20 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Kwáselo bcháljlena' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lezka' lo zchil yodo', gan zdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchalja' ngáche'ze.
21 ¿Biz chen' zbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' béngekle' da' bcháljlengaka'-ne'. Bwia nga, nnézgekle benne' ka' dan' bcháljlengaka'-ne'.
22 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a law Jesusen', na' wnné':
—¿Ki žebi'o law bxoz blon'?
23 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Cha' bi wnnía' chawe', bloe'el biz da' wnnía' da' bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnía', ¿biz chen' wdapo'o neda'?
24 Naž Anás na' beselle'e Jesusen' nžeje', na' bejzégake' Le' law Kaifás, bennen' nake' bxoz blo.

Da' yoble znna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)
25 Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine', benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e le', na' wnnágake':

—¿l̲ezka' le' žónl̲eno' Jesusen' tẕen?
Beží'i Bedon', na' wné':
—Kege neda'.
26 Zoa to benne' wen žin che bx̲oz blo ga na', na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na' benne' wen žin ni gože' Bedon':
—Bl̲e'ela' le' l̲o yežlyón', žónl̲eno' Jesusen' tẕen.
27 Da' yoble beží'i Bedon', na' l̲a' wžéžete leko'.

Ẓché'gake' Jesús l̲aw Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

28 Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia', dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ní' ža na', na' benne' judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle' bága'gake' ẕia cha' chó'ogake' ga na', da' gonen ga bi gak gáwgake' x̲che' Lni Pasko', lnin' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' l̲o yežlyó Egipto.
29 Naž bžoj Pilato, benne' wnná bian', na' bl̲e'e gan nníta'gake', na' gože' l̲égake':
—¿Biẕ ẕia žesbága'le benne' ni?
30 Beží'igake', na' belyi'e l̲e':
—Chela' bi nbaga' benne' ni ẕia, bi wdeto'-ne' l̲awo'.
31 Naž Pilaton' gože' l̲égake', na' wné':
—L̲e'ekze le chi'e, na' le wchi'a l̲aže'e L̲e' kan ẕnna da' žsédlele l̲e'e.
Benne' judío ka' belyi'e l̲e', na' wnnágake':
—Bi nzi' l̲o na'to' gotto' no benne'.
32 Ka' goken, bžin x̲tiža' Jesusen', da' wnníe' kan gate'.
33 Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bl̲iže' Jesusen', na' gože' L̲e':
—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
34 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Žakze chio' ẕnno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?
35 Pilaton' gože' L̲e':
—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wláž chio' ka', na' bx̲oz wnná bia' ka', bdégake' Le' l̲o na'a. ¿Biẕkze beno'?
36 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Ẓnna bi'a neda', san kege kan ẕnna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Chela' ẕnna bi'a kan ẕnna bia'gak benách ka', na' til̲gak benne' ka' žónl̲engake' neda' tẕen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' l̲o na'gak benne' judío ka'. Kan ẕnna bi'a neda' bi naken kan ẕnna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
37 Naž Pilaton' gože' L̲e':
—¿Nako' benne' ẕnna bi'e?
Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Naka' kan ẕnno'. Che l̲en golja' yežlyó nga, nich wzóa lia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' naken dot da' li, ẕze nággake' da' ẓnnia'.
38 Pilaton' gože' L̲e':
—¿Biẕen' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyóž wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' bl̲e'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' l̲égake':

—Bi be da' zia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.
39 Le'e de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, znnáblele neda' wsana' lo na'le to benne' nyejwe' liž ya. ¿Žénelele wsana' lo na'le benne' znna bi'e benne' judío ka'?
40 Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':
—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' lo na'to'.
Barrabásen' nake' benne' wen da' zinnj.

19

1 Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' lo wdile chíngake' Le'.
2 Benne' ka' žjake' lo wdile béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžíagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' tonn xna kan nak da' žákwgak benne' wnná bia' ka'.
3 Naž wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':
—¡Ga'n zeno' le', benne' znna bi'e benne' judío ka'!
Naž wdápa'gake' žoa'a lawe'.
4 Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':
—Le wia nga, yebeja' bennen' lawle le'e nich nnézlele bi bžel-la' nitó da' zia da' nbage'e.
5 Naž bžoj Jesusen', na' žia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn xna na'. Pilaton' gože' légake':
—Nga zoa bennen'.
6 Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' blé'egekle' Jesusen', zižje wžéžeya'agake' da' yoble, na' wnnágake':
—¡Bde'e le'e yag kroze! ¡Bde'e le'e yag kroze!
Pilaton' gože' légake':
—Le'ekze le chi'e, na' le chejdé'e le'e yag kroze. Neda' bi be da' zia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.
7 Naž benne' judío ka' belyi'e le':
—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' znnan žala' gat benne' ni dan' wnné' nake' Zi'n Dios.
8 Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'.
9 Da' yoble beyoé'e lo yolawen', na' gože' Jesusen':
—¿Gazkze benne' Le'?
Bi be bechebe Jesusen'.
10 Naž Pilaton' gože' Le':
—¿Bi žechebo', na' bi wloe'elo' neda' da' žono'? ¿Bi nnezlo' nzi' lo na'a wdá'a Le' le'e yag kroze, na' nzi' lo na'a wsana' Le'?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Bi be nzi' lo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios lo no'o yela' wnná bia' na'. Che len, bennen' bdie' neda' lo no'o nbága'že' zia ka le'.
12 La' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžéžeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':
—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' znna bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', zži'e che benne' Sésar na'.
13 Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejxí'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e, latjen' nzin' Li'a Ga Zoagak Yej Blag Ka', na' ka nak diža' hebreo nzin' Gabata.

14 Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko', na' nak wawbíž. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':
—Nga zoa bennen' ẕnna bi'e l̲e'e.
15 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bete'! ¡Bete'! ¡Bde'e l̲e'e yag kroze!
Pilaton' gože' l̲égake':
—¿Ẕnnáblele neda' wdá'a bennen' ẕnna bi'e l̲e'e l̲e'e yag kroze?
Beži'igak bx̲oz wnná bia' ka', na' wnnágake':
—Bi zoa yetó benne' ẕnna bi'e neto'. Toze benne' Sésar ẕnna bi'e neto'.
16 Che l̲en Pilaton' bdie' Jesusen' l̲o ná'gake', nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze. Naž béx̲wgake' Jesusen', na' bché'gake' L̲e' na'le.

Ẓdá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze
(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

17 Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichjžo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota.
18 L̲o latjen' bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' l̲e'e yag kroze ka' ga na'. Chel̲á'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje l̲áwe'le gan da'gak chope benne' ka'.
19 Pilaton' bsel̲e'e to benne' bzoje' to da' bde'e l̲e'e yag kroze yichjle Jesusen', da' ẕnnan ki: "Jesús, benne' Nasaret, benne' ẕnna bi'e benne' judío ka'."
20 Benne' zan, benne' judío ka', bel̲gake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' dižan' nyejwn l̲en diža' hebreo, na' l̲en diža' griego, na' l̲en diža' latín.
21 Bx̲oz wnná bia' ka' chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnnágake':
—Bi wzojo': "Benne' ẕnna bi'e benne' judío ka'." Bzoj ki: "L̲e' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."
22 Beží'i Pilaton', na' gože' l̲égake':
—Da' ba bzoja', to chi'ize bzojan'.
23 Kate' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, beyóž bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' béx̲wgake' laže' da' gokwe'. Wlójgaken' tápele, na' goken to kwe' weje da' gota' che chégake'. L̲ezka' béx̲wgake' lažen' da' bx̲oa yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wl̲ize.
24 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian', nich nnezlžo nolžo gaken chežo.
Ka' goken, bžin dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẕnnan:
Wdísgake' laže' nakwa' che chégake',
na' che laže' chia' wlójgake' da' nak bian'.
Ki bengak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
25 Gawze gan da' Jesusen' l̲e'e yag krozen' wnníta'gak no'le ka'. Zej nake' x̲ne'e, na' no'le bile x̲ne'e, na' Lia, ẓo'le Kleofas, na' Lia Madlen.
26 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' x̲ne'e, na' l̲ezka' bl̲e'ele' benne' wsedle chie', bennen' nži'ile', zoe' ga na', gože' x̲ne'e:
—Nó'ledo', bwia zi'no' zoe' kwito' le'.
27 Naž gože' benne' wsedle chie' na':
—Bwia, x̲no'o zoe' kwito' le'.
L̲a' ža na'ze benne' wsedlen' bchi'e l̲e' nich chejsóe' liže'.
28 Wdé na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw l̲e'e yiche la'y, wnné':

—Ẕbiḻa' nis.
29 De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' ḻo wdiḻe besbise' to da' blol ḻen nop zichjen', na' bzoen' ḻaw to ya x̱til, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich x̱open'.
30 Beyóž we'j Jesusen' nop zichjen', na' wnné':
—Ba nakten.
Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' ḻo wdiḻe žadwe' yag ntoche' ḻe'el sina' Jesús
31 Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žaḻa' ga'ngak benne' gat ka' ḻe'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y ẕente, che ḻen benne' judío ka' góta'yoegekle' Pilaton' yi'e benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, chejtíchjwgake' x̱kachjgak benne' ka' dá'gake' ḻe'e yag kroze ka', na' wetíngake' ḻégake' ḻe'e yag kroze ka'.
32 Che ḻen benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe wbíga'gake' ga na', na' bdíchjwgake' x̱kachje benne' nežw, na' ḻezka' béngake' che yetó bennen' dá'ḻene' Jesusen' ḻe'e yag kroze.
33 Kate' bžíngake' gan da' Jesusen', bḻé'egekle' ba gote', na' bi bdíchjwgake' x̱kachje'.
34 Naž to benne' žeje' ḻo wdiḻe godwe' yag ntoche' chie' ḻe'el sina' Jesusen', na' ḻa' bžojte žen, na' nis.
35 Neda', Ẕwa, bḻe'ela' da' ni, na' zzoa lian', na' da' ẕnnia' naken dot da' li. Nnézkzela' ẕchaḻja' da' naken dot da' li, nich ḻezka' ḻe'e chejḻe'le che Jesusen'.
36 Ki goken, bžin da' nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan: "Bi gachjw nitó žit yoe'e."
37 Yetó da' nyejw ḻe'e yiche ẕnnan ki: "Wíagake' bennen' godwe' Ḻe' yag ntoche'."

Ẕkáche'gake' Jesús ḻo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)
38 Wdé gokgak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónḻene' Jesusen' tẕen, san ngáche'ze dan' ẕžebe' benne' judío wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e ḻe' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e ḻe' latje. Naž bḻa' Jwsén' gan da' Jesusen' ḻe'e yag krozen', na' beké'e Ḻe'.
39 Ḻezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwíe' Jesusen' žel, bḻe'e ga na', na' noe'e to nežw sḻa' che yag mirra, da' nchix̱en to da' zḻa' zix̱, da' naken ka to gaywá' ya.
40 Naž Jwsén' ḻen Nikodemon' betínngake' Jesusen', na' bchélgake' Ḻe' láže'do' ka', na' bdébgake' ḻawn nežw sḻan' che mirra, da' nchix̱en da' zḻa' zix̱. Béngake' kan žónteze žongak benne' judío ka' kate' ẕkáche'gake' benne' gat ka'.
41 Gawze gan bdá'gake' Jesusen' ḻe'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje ḻáwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwgaken' ḻe'e ya'a yej, na' ḻo yežw ban' bi na' gache' nitó benne'.
42 Wló'ogake' Jesusen' ḻo yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža ẕkwezgak benne' judío ka' che Lni Paskon'.

20

Jesús žebane' ḻo yeḻa' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)
1 Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak choḻ, wyéj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' bḻe'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' ḻo yežw ban'.

2 Naž taría taría beyéj Lian' gan zoa Smon Bedw, na' zoa̱len yetó benne' wsedle ̱le', bennen' Jesusen' nži'ile' ̱le', na' gože' ̱légake':
—¡Bebéjgake' X̱anžon' ̱lo yežw ban', na' bi nnezlto' gan wló'ogake' Ḻe'!
3 Naž bžoj Bedon' ̱len yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'.
4 Tẓen wzá'̱le'egake', san yetóen' taríaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' ̱le' bžine' žoa'a yežw ban'.
5 Byechwe', na' bwie' ̱lo yežw ban', na' ḇle'ele' láže'do' ka' da' bché̱lgaken' Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyoé'e ̱lo yežw ban'.
6 Wdé na' ḇla' Smon Bedon' x̱kóže'le benne' wsedlen', na' wyoé'e ̱le' ̱lo yežw ban', na' ḇle'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'.
7 Ḻezka' ḇle'ele' láže'don' da' bché̱lgaken' yichj Jesusen', na' bi žé'̱lenen yezika' láže'do' ka', san che̱la'ale ndoben.
8 Naž wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' ḇle'ele' kan naken, na' bej̱li'e da' wnná Jesusen'.
9 Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw ̱le'e yiche la'y kan žon byenen gaken che Jesusen', da' ẓnnan yebane' ̱lo ye̱la' got.
10 Naž žopte benne' wsedle ka' beyéjgake' lížgake'.

Ẓloe'e ̱law Jesús ̱law Lia Madlen
(Mr. 16:9-11)

11 Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' ẓbeže'. Kate' ne ẓbeže', byechwe', na' bwie' ̱lo yežw ban'.
12 Ḇle'ele' chope wbás che ya'abá che Dios nníta'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichjle yežw ban', na' yetóe' x̱ní'ale yežw ban' gan wló'ogake' Jesusen'.
13 Wbás che ya'abá ka' belyi'e ̱le', na' wnnágake':
—Nó'ledo', ¿biẓ chen' ẓbežo'?
Lian' gože' ̱légake':
—Dan' beká'agake' X̱ana', na' bi nnezla' gan wló'ogake' Ḻe'.
14 Kate' beyóž wnné' ki, bwie' x̱kóže'le', na' ḇle'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'.
15 Naž Jesusen' gože' ̱le':
—Nó'ledo', ¿biẓ chen' ẓbežo'? ¿Noẓ benne' žeyiljo'?
Dan' žekle Lian' nake' Ḻe' benne' žape chi'e yežlyón', na' gože' Ḻe':
—Benne', cha' le' bebejo'-ne', ḇloe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyoá'a-ne'.
16 Naž Jesusen' gože' ̱le':
—Lia.
Naž byechj Lian', na' ̱len diža' hebreo gože' Ḻe':
—Raboní.
Diža' hebreo ni ẓnnan: “Benne' Wsedle chia'.”
17 Jesusen' gože' ̱le':
—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa X̱a'. Na'a, wyéj gan zej nnita' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': “Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa X̱a', na' ̱lezka' nake' X̱ale. Nake' Dios chia', na' Dios chele.”
18 Naž wyéj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsedle ka' che Jesusen' ba be̱le'ele' X̱anžon', na' kan nak dan' wnné'.

Ẓloe'e ̱law Jesús ̱lawgak benne' wsedle chie' ka'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

19 Kate' ba golẹ ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsedle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nníta'gake' dan' ẓžébegake' benne' judío wnná bia' ka'. Naž bl̥oe'e l̥aw Jesusen' gachje l̥áwe'le gan nníta'gake', na' gože' l̥égake':
—Ga'n ži yichj l̥áẓdo'le.
20 Kate' beyóž gože' l̥égake' da' ni, bl̥oe'ele' l̥égake' ne'e, na' l̥e'el sine'e. Naž bebégekle benne' wsedle chie' ka' dan' žel̥é'egekle' X̱anžon'.
21 Naž Jesusen' gože' l̥égake' da' yoble, na' wnné':
—Ga'n ži yichj l̥áẓdo'le. Kan ben X̱a', bsel̥e'e neda', l̥ezka' žsel̥a'a l̥e'e chjenle x̱china'.
22 Kate' beyóž wnné' da' ni, blobe' l̥áwgake', na' gože' l̥égake':
—Le si' l̥o na'le Dios Be' La'y.
23 No benne' yenít l̥awle, bennen' ben dol̥a', ba yo'o yel̥a' ženít l̥aw chie', na' no benne' bi yenít l̥awle l̥e', ga'n dol̥a' da' nbaga' benne' wen dol̥an'.

Bi žejlé' Mas bebán Jesús

24 Mas bi wzóal̥ene' l̥égake' katen' Jesusen' bedjwíe' l̥égake'. Nak Masen' to benne' chežinnoe' ka', na' l̥ezka' lie' Benne' Kwach.
25 Wdé na' yezika' benne' wsedle ka' belyi'e Masen', na' wnnágake':
—Ba bl̥e'elto' X̱anžon'.
Masen' gože' l̥égake':
—Cha' bi l̥e'ela' ne'e gan bdin bdidjwn', na' wdía' x̱ben na'a gan bdin bdidjwn', na' wdía' na'a l̥e'el sine'e gan bdin yag ntochen', bi chejl̥i'a.
26 Kate' ba gok yex̱ono' ža, benne' wsedle chie' ka' zej ndobe' da' yoble l̥o yo'on', na' zoal̥en Masen' l̥égake'. L̥a'kze nyejw yo'o gan nníta'gake', bl̥oe'e l̥aw Jesusen' gachje l̥áwe'le gan nníta'gake', na' gože' l̥égake':
—Ga'n ži yichj l̥áẓdo'le.
27 Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':
—Bde x̱ben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o l̥e'el sina'a nga, na' biž gak chope l̥ažo'o, san bejl̥é' chia'.
28 Naž bechebe Masen', na' gože' L̥e':
—X̱ána'do', na' Dios chia'.
29 Jesusen' gože' l̥e':
—Mas, dan' bl̥e'elo' neda', žejl̥i'o. Ba nez ẓen gaken chegak benne' ka' chejl̥é'gake' chia' l̥a'kze bi l̥é'egekle' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw l̥e'e yiche ni

30 Ben Jesusen' da' zanže yel̥a' wak ẓen ka' l̥awgak benne' wsedle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn l̥e'e yiche ni.
31 Da' ki bzoja' l̥e'e yiche nich chejl̥e'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsel̥a' Dios, na' nake' Ẓi'nkze Dios, na' kate' chejl̥e'le chie', gata' yel̥a' nban da' zejlí kanne chele dan' žejl̥e'le chie' L̥e'.

21

Ẓl̥oe'e l̥aw Jesús l̥awgak gaže benne' wsedle chie' ka'

1 Wdé gok da' ki, bl̥oe'e l̥aw Jesusen' da' yoble l̥awgak benne' wsedle chie' ka' gan nak žoa'a nisdo' da' nzin' Nisdo' Che Tiberias, na' ki goken kan bl̥oe'e l̥awe' l̥áwgake'.
2 Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' l̥ezka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nbaben Galilea, na' l̥ezka' ẓi'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsedle ka' che Jesusen'.

3 Smon Bedwn' gože' l̲égake':
—Cha'a chejx̲ena' bel ka'.
Yezika' benne' ka' belyi'e l̲e', na' wnnágake':
—Sá'l̲ento' le'.
Naž jake', na' wžéngake' to l̲o barkw, na' yelen' nitó bel bi wẓéngake'.
4 Kate' za' ža'ní', bejsé Jesusen' žoa'a nisdon', na' benne' wsedle chie' ka' bi gókbe'egekle' cha' Jesusen'.
5 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Ẓí'na'do' ka', ¿bi de bel chele?
Beží'igake', na' belyi'e L̲e':
—Nitoba'.
6 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le wsé yix̲jw bel chele chel̲á'a l̲i ža barkwn', na' senle-ba'.
Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yix̲jw na' bel ka'.
7 Naž benne' wsedle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':
—¡X̲anžon'!
Kate' benle Smon Bedon', "X̲anžon'" beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' l̲o nis.
8 Yezika' benne' wsedle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjzóbgake' yix̲jwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž, da' nakze ka to gaywá' lka' ní'ažo.
9 Katen' bžíngake' l̲o yo bižen', na' bl̲é'egekle' že' to yi' balje ga na', na' ẓoa to bel l̲awen', na' l̲ezka' de yet ga na'.
10 Jesusen' gože' l̲égake':
—Le yedjwá' bel ka' ba wẓéngakle-ba' ga zoa' ni.
11 Bebén Bedon' l̲o barkwn', na' wẓobe' yix̲jwn' zaka' l̲o yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. L̲a'kze zej nak bel zanl̲e'e, bi bžeza' yix̲jwn'.
12 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le da gawle.
Nitó benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' L̲e', bi nne': "¿Noẓ Le'?" Nnézkzegekle' nake' X̲anžon'.
13 Naž wbiga' Jesusen', na' bex̲we' yet ka', na' l̲ezka' bel na', na' bi'en chégake'.
14 Da' ni naken da' chonne chi'i bl̲oe'e l̲aw Jesusen' l̲awgak benne' wsedle chie' ka' wdé bebane' l̲o yel̲a' got.

Jesús ẓchálj̲lene' Smon Bedw

15 Kate' beyóž bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:
—Smon, ẓi'n Jonás, ¿nžíʼiželo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?
Bechebe Bedon', na' gože' L̲e':
—O', X̲an. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' l̲e':
—Bwaw ẓíla'do' chia' ka'.
16 Jesusen' gože' l̲e' da' chope chi'i, na' wnné':
—Smon, ẓi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda' dot l̲ažo'o?
Bechebe Bedon', na' gože' L̲e':
—O', X̲an. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' l̲e':
—Bwaw ẓila' chia' ka'.
17 Jesusen' gože' l̲e' da' chonne chi'i:
—Smon, ẓi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda'?

Gok nyache' laže' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' le', na' wnné': “¿Nži'ilo' neda'?” na' bechebe Bedon', na' gože' Le':
—Xan, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' le':
—Bwaw zila' chia' ka'.
18 Da' li žapa' le', katen' goko' xkwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan znnazen chio' wdó'. Kate' golo', wlío' no'o, na' benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.
19 Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e le'e yag kroze, nich ga'n zen Dios. Kate' beyóž wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':
—Benlen neda' tzen.

Zchalj Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

20 Byechj Bedon', na' ble'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' le', zedjnawe' légake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': “Xan, ¿noz bennen' wdíe' Le'?”
21 Kate' Bedon' ble'ele' le', gože' Jesusen':
—Xan, ¿biz gon benne' ni?
22 Jesusen' gože' le':
—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'. Benlen neda' tzen le'.
23 Wzé diža' ni gan zej nnita' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' le' bi gate', san ki wnné': “Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'.”
24 Benne' wsedlen' naka' neda', Zwa. Zzoa lia' da' ki, na' bzoja' le'e yiche da' ki, na' nnézlele da' znnia' naken dot da' li.
25 Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' légaken le'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yežlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žala' wzojen'. Ka'kze naken.

DA' BENGAK BENNE' WBÁS KA' CHE CRISTO

Dios žone' da' bchebe laže'e, žsele'e Dios Be' La'y

1 Kate' bzoja' chio' le' zga'ale, Teófilo, benne' zaka', neda', Lukas, bzoja' yógo'te da' wzó law Jesusen' žone', na' žsedle',
2 na' zejte beyepe' ya'abá che Dios. Kate' za' yeyepe' ya'abán', ne zoalen Dios Be' La'y Le', wnné' kan žala' gongak benne' wbás chie' ka', benne' ka' wžekze' Le'.
3 Wdé wzaka' Jesusen', na' gote'. Naž bebane', na' bloe'e lawe' lawgak benne' wbás chie' ka'. Bloe'ele' légake' da' zan da' gok biá'gaken zoe' nbane', da' ka' bi gak no benne' wži'e chégaken. Zan chi'i bloe'e lawe' láwgake' dot choplalj ža, na' bcháljlene' légake' kan znna bia' Dios.
4 Katen' wnníta'gake' tzen, gože' légake' bi yekwásgake' lo yež Jerusalén, na' wnné':
—Le kwez ga na' da' bchebe laže' Xa' sele'e chele, kan ba bzenla' le'e.
5 Lezka' wnné':
—Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, na' bi de yeschá gak chele da' zloe'el yela' žezóa nisen', dan' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

6 Naž benne' ka' zej ndobe' gan zoa Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Xan, ¿gono' ga nna bia'gak benách Israel ka' da' yoble ža ni zoažo na'a?
7 Jesusen' gože' légake':
—Bi nak chele nnézlele bi ža o bi yel gon Dios Xa', da' yo'on lo na'kze'.
8 Si'le le'e yela' wak kate' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e. Naž wchaljle kan nak chia' neda' lo yež Jerusalén, na' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ga žíntele dot yežlyó nga.
9 Kate' beyóž bcháljlene' légake' da' ni, na' kate' ne zwíagake' Le', la' beyeptie' lo be'ze gan že' to bejw da' bkachen' Le', na' biž blé'egekle' Le'.
10 Kate' ne zwíagake' ya'abale kate' ne žeyepe Jesusen', bla'gak chope wbás che ya'abá ka' gan nníta'gake', wbás ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze.
11 Zoptie' góžgake' légake', na' wnnágake':
—Benne' Galilea ka', ¿biz chen' zwíale ya'abale? Yela'kze Jesusen' da' yoble kan ba blé'elele-ne' katen' bezé'e gan zoale nga, na' beyepe' ya'abá che Dios.

Zbégake' Matías nich chaze' latje che Judas

12 Naž benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, bezá'gake' gan zoa ya'adon' da' nzin' Ya'a Yag Olibo, na' beyéjgake' lo yež Jerusalén. Ya'adon' zoan gawze gan že' yež Jerusalén na', da' naken kan zej nzi'e latje želzé'e ža la'y chégake'.
13 Kate' bežíngake' lo ežen', belbene' gan nak da' chope kwia lo yo'o, gan zej nnita' Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, na' Lip, na' Mas, na' Bartol, na' Matío, na' Jakob, zi'n Alfeo, na' Smon, bennen' že' laže'e yež chie', na' lezka' Judas, biche' Jakoben'.
14 Yógo'te benne' ki bcháljlengake' Dios tzen. Benne' biche' Jesús ka' len Lia, xna' Jesusen', na' yebale no'le ka', bénlengake' légake' tzen.
15 La' ža na'ze wzé Bedon' gachje láwe'le gan zej nnita' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Gokgak ka xoplalj benne' ka' zej ndobe' ga na'.

16 Bedon' gože' l̲égake', na' wnné':
—Ljéža'do' ka'. Ben byenen gok da' nyejw l̲e'e yiche la'y, kan wnná Dios Be' La'y zgá'atele, dan' bzoj Dabí kan gok che Judas, bennen' bchi'e benne' ka' wz̲éngake' Jesusen'.
17 Judas na' wbábl̲ene' žo'o, na' bénl̲ene' žo'o tz̲en žin ni.
18 Wz̲í'gake' to yežlyó l̲en laz̲jw che da' z̲ia da' ben bennen'. Judas na' wbix̲e', na' wžeza' l̲i'e, na' bžojgak yógo'te da' zej že' l̲i'e.
19 Kate' benne' ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén béngekle' da' ni, naž bé'gake' la yežlyón' Aséldama, to diža' hebreo da' z̲nnan l̲en diža' x̲iža': "Yežlyó Che Žen."
20 Ka' goken che Judas na', kan nyejw l̲e'e yiche la'y da' nzin' Salmo Ka', da' z̲nnan:
Bga'n liže' ka'ze,
na' bi bžel̲ no benne' zoe' l̲o yo'on'.
L̲ezka' z̲nnan:
Benne' yoble yedíe' l̲o wlaze'.
21-22 'Na'a žon byenen kwežo to benne' gónl̲ene' žo'o tz̲en nich wzóa lie' che Jesusen', kan bebane' l̲o yel̲a' got. Žal̲a' gake' to benne' nbabe' benne' ka' bénl̲engake' žo'o tz̲en ža ni'te katen' X̲anžo Jesusen' wdál̲ene' žo'o, benne' ka' wnníta'l̲engake' žo'o katen' Z̲wa bezóe' benne' ka' nis, na' zejte ža beyepe Jesusen' ya'abá che Dios, katen' bezé'e gan zoažo.
23 Naž wléjgake' chope benne' ka', Jwsé, na' Matías. Jwsén' l̲ezka' lie' Sabás, na' zoa yetó l̲e' Justo.
24 Naž bchál̲jl̲engake' Dios, na' wnnágake':
—X̲anto' Dios, nónbia'kzo' yichj l̲áz̲do'gak yógo'te benách. Bl̲oe'el neto' nole benne' chope' ki ba wžekzo' Le',
25 nich gone' žin ni, na' gake' wbás chio', nich chaze' latje che Judas, bennen' bnite' latje chie' dan' bene' dol̲a', na' wyeje' latje chekze' l̲o latje chol̲.
26 Naž bzójgake' lágake' l̲e'e yiche ka', to che Jwsé, na' yetó che Matías. Bchíx̲egake' da' ka', na' bebéjgake' ton, gan nyejw la Matías. Ka' goken, Matíasen' wbábl̲ene' yechinéj benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

2

Dios Be' La'y žedjsóal̲ene' benne' ka' che Benne' Cristo

1 Kate' ba bžin ža Pentecostés, zej ndobe tz̲en yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
2 Chol̲ze benle žak žax̲to' da' bžojen ya'abá, da' benlen kan ženle kate' žak to be' wal̲e, na' benlen dot l̲o yo'o gan žé'gake'.
3 Bl̲a' l̲awgak yi'do' ka' l̲o be'ze l̲áwgake', na' wdísgaken che chégake', na' bejsóal̲engaken l̲égake'.
4 Dios Be' La'y bedjsóal̲ene' yógo'tegake', na' wzó l̲áwgake' z̲chál̲jgake' diža' yoble ka', kan nak da' bnez̲jw Dios Be' la'y che chégake'.
5 Kate' ža na' wnníta'gak benne' judío ka' l̲o yež Jerusalén, benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' Dios, na' zej nžoje' yógo'te yež dot yežlyó nga.
6 Kate' benne' zan ka' béngekle' žak žax̲ton', bdóbgake' ga na', na' gok zédgekle', dan' béngekle' z̲chal̲jgak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston' l̲en diža' che chégake'.
7 Yógo'tegake' béngeklen', na' bebángekle', na' wnnágake':
—Le wia nga. ¿Kege benne' Galilea ka' yógo'te benne' ki z̲chál̲jgake'?

8 ¿Nakxkzen' ženlžo zcháljgake' xtíža'žo da' zchaljžo to tožo?
9 Žo'o nga nakžo benne' yež zan, benne' zej nžoje':
Gan nbab Partia, na' gan nbab Media.
Gan nbab Elam, na' gan nbab Mesopotamia.
Gan nbab Judea, na' gan nbab Kapadosia.
Gan nbab Ponto, na' gan nbab Asia.
10 Gan nbab Frijia, na' gan nbab Panfilia.
Gan nbab lo yežlyó Ejipto.
Gan nbab Áfrika, gan zoaže zi'to' gan nbab Cirene.
Lezka' zej nnita' benne' yež Roma ka' nga. Bale' zej nake' benne' judío ka', na' yebale' nzi' lo ná'gake' da' žejle'gak benne' judío ka' che Dios.
11 Lezka' zej nnita' benne' ka' nga, benne' zej nžoje' yežlyó Creta, na' gan nbab Arabia. Ženlžo zcháljgake' diža' che chežo, na' želzenle' žo'o da' zen ka' da' ben Dios, da' žóngaken ga žebán láže'žo.
12 Ka' goken, bebángekle' yógo'tegake', na' benne' zanle'e ka' gok zédgekle'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Bizkzen' da' žaken?
13 Bale' ben dítjgekle' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' wnnágake':
—Želzóžele'.

Da' bchalj Bedw lawgak benách ka'

14 Naž Bedw wzélene' yechinéj benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' wzó lawe' znnie' zižje, na' gože' légake':
—Le'e, benne' ka' che gan nbab Judea, na' yógo'tele zoale lo yež Jerusalén nga. Da' ni žala' nnézlele. Le wzé nag da' yapa' le'e.
15 Neto' bi zzóžleto' kan žéklele le'e, dan' ne zoažo xsile, na' bi zzožle nitó benne' ka na'a.
16 Da' ni da' žaken naken dan' wnná Joel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
17 Ki wnná Dios:
Da' ni gaken ža ze lawte ža ka'.
Sela'a Be' La'y chia'.
Chejsóalene' yógo'te benách ka'.
Zi'nle ka', benne' byo ka', na' no'le ka', wcháljgake' lo wlaza' neda'.
Le'e dáwe'gekle xkwide' ka' da' wloe'ela' law,
na' benne' gole ka' nnégekle' yele.
18 Kate' žin ža na' chisa' Be' La'y chia',
na' chejsóalene' wen žin chia' ka', benne' byo ka', na' no'le ka',
na' wcháljgake' lo wlaza' neda'.
19 Wloe'ela' law ya'abá ža'le da' ka' góngaken ga yebángekle benách ka',
na' lo yežlyó že'le wloe'ela' law da' ka' zej nak bian',
da' ka' zej naken žen che we', na' yi', na' žen che yin'.
20 Chol wbíž, na' gak byo' xna kan nak žen.
Ki gaken kate' za' žin ža na' Dios ba bloe'elen'.
Gak ža na' ka da' batkle ble'el-len.
21 Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake' La Xanžon'
cha' chejlé'gake' chie' Le'.
22 'Le wzé nag da' ni da' žapa' le'e, benne' Israel ka'. Dios na'kze wdape' Jesús, benne' Nasaret, ba la'ne, lawle le'e. Dios bi'e Le' latje bene' da' ka' žóngaken ga

žebán l̲áže'žo, da' zej naken yel̲a' wak ka', na' da' ka' zej nak bian'. Yógo'te da' ki ben Dios l̲o na' Jesusen', kan ba nnézkzelele l̲e'e.
23 L̲ezka', Dios bi'e to benne' latje bdie' Jesusen' l̲o na'le. Ka' goken, kan gónekzele Dios gaken, na' kan nak da' bkweze' ža ni'te. L̲e'ekze wz̲enle Jesusen', na' bdele-ne' l̲o na'gak benne' wen da' z̲innj ka', benne' ka' bétgake' L̲e' katen' bdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze.
24 Naž Dios na'kze besbane' Jesusen', na' beslé' L̲e' l̲o yel̲a' got, dan' bi gok ga'ne' to chi'ize l̲o yel̲a' goten'.
25 Kan nak da' ni, Dabí bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te kan nak che Jesusen', na' wnné':
Bl̲é'etezela' X̲anžon', na' wzóe' l̲awa'.
L̲e' zoe' kwita' l̲i ža, na' nox̲e' neda',
nich bi gak no benne' bi da' gone' chia'.
26 Che l̲en bebél̲e'ela',
na' l̲o yel̲a' žebél chia' bel̲a'.
Che l̲en wx̲én l̲aža'a L̲e'
na' zejte ža gata'.
27 X̲ana' Dios, nnezla' bi wka'no' neda' latje chol̲ chegak benne' gat ka'.
Bi go'o latje kwia yi' bel̲a' žen chia'.
Naka' benne' nží'ikzelo' Le'.
28 Bzejni'ilo' neda' kan žal̲a' gona'
nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chia'.
Gono' ga yebela' dan' zóal̲enkzo' neda'.
29 'Na'a, ljéža'do' ka'. Nak bia' got x̲a gole chežo Dabín', na' bgache'e l̲o yežw ba, na' ba chien' žen' gan zoažo na' zejte na'a ža.
30 Dabín' bchal̲je' l̲o wláz Dios, na' wnnezle' ben choch Dios da' bchebe l̲aže'e gone' chie', gone' ga galj Benne' Criston' ladjw z̲a'sóe' ka', na' L̲e' nna bi'e latje che Dabín'.
31 Bl̲e'el Dabín' da' ni zga'ale, na' bchal̲je' kan bebán Benne' Criston', na' kan goken, bi bga'ne' latje chol̲ chegak benne' gat ka', na' bi wžía yi' bel̲a' žen chie'.
32 Dios besbane' Jesusen' l̲o yel̲a' got, na' kan gok da' ni yógo'teto' z̲zoa lito' chen.
33 Ka' goken, Dios, l̲en yel̲a' wak chie', bchise' L̲e' ža'le gan nápel̲i'e yel̲a' wnná bia'. Na'a, Jesusen', Benne' Criston', ba bsel̲e'e Dios Be' La'y ga ni, na' žaken kan bchebe l̲aže' Dios gone' l̲o na' Benne' Criston', na' Dios Be' La'y na' žone' da' ki da' zl̲é'elele, na' žénlele.
34 Bi beyepe Dabín' ya'abá che Dios, san Dabí na'kzen' wnné':
X̲anžo Dios gože' X̲ana':
"Wžé' kwita' l̲i ža gan nak blo
35 kate' gonža' ga benne' ka' bi zl̲é'egekle' Le' chawe' wzóa z̲íbgake' l̲awo' Le'."
36 'Na'a, benne' Israel ka', žal̲a' nnézlele da' nakkzen. Jesús nikze, Bennen' bda'le-ne' l̲e'e yag kroze, Dios bene' ga nake' X̲anžo, na' Benne' Weslá chežo.
37 Kate' benne' ka' béngekle' da' ni, gok zédgekle', na' belyi'e Bedon', na' yezika' benne' wbás ka' che Jesús, Benne' Criston', na' wnnágake':
—Lježto' ka', ¿nakx̲kzen' gonto'?
38 Naž Bedon' gože' légake':
—Le yeyát l̲aže', na' le yezóa nis to tole l̲o la Jesús, Benne' Criston', nich yenít l̲aw Dios dol̲a' da' nbága'le, na' Dios Be' La'y, Bennen' sel̲a' Dios chele, yedjsóal̲ene' l̲e'e.

39 Da' bchebe laže' Dios naken chele le'e, na' chegak zi'nle ka', na' lezka' chegak yógo'te benách zi'to' ka', yógo'te benne' ka' wlíž Xanžo Dios légake'.
40 Da' ki, na' da' zan da' ki bchalj Bedon', da' bzejni'ile' légake' kwáselo, na' wnné':
—Le gon da' gon ga yelale, na' le kwas gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.
41 Ka' goken, benne' ka', benne' wzí' lo ná'gake' da' bchalj Bedon', bezóagake' nis. Kate' ža na' ka chonn mil benne' ka' wzó láwgake' žónlengake' légake' tzen.
42 Yógo'tegake' béngake' dot da' bsédgekle benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Gókgake' toze toe' len yetóe', na' we'j bdáwgake' tzen da' žesá' láže'žo kan got Jesusen', na' tzen bcháljlengake' Dios.

Kan bengak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

43 Benne' wbás ka' che Benne' Criston' béngake' da' zan da' žóngaken ga žebán láže'žo, na' da' zan da' zej nak bian', san bžébegak yezika' benách ka'.
44 Yógo'te benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', gókgake' toze, na' beyóngake' toze yógo'te da' zej nape'.
45 Kate' blé'egekle' zej nnita' benne' ka' zoa bi da' želyážjele', benne' ka' žónlengake' légake' tzen, naž benne' ka' zoa bi da' nápegake', béte'gaken', na' belyise' mežwn' da' wzí'gake' che chegak benne' ka' želyážjele'.
46 Tža tža bdóbgake' tzen lo zchil yodo', na' gan nak lo lížgake' ka' gan we'j bdáwgake' da' žesá' láže'žo kan got Xanžon'. We'j bdáwgake' tzen, na' bebégekle', na' gókgake' dot li laže'.
47 Bka'n zéngake' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' légake' ba la'ne. Tža tža Xanžon' bzane' benne' ka' zdóbgake' chie', benne' ka' želágake'.

3

Žeyák to benne' bi žak se'e

1 Kate' ža na' Bedw len Zwa jake' tzen lo zchil yodo', katen' zdobgak benách ka' ga na', nich wcháljlengake' Dios, ne naken žedá chonne.
2 Gan želdíe' zoa to benne' bi žak se'e kate' wzó law ža ni'te katen' nake' xkwide'. Tža tža žjwa'gak benne' ka' le' ga na', na' želbeke' le' žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo. Ki béngake' chie' nich nnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', bennen' zoe' ladjw benne' ka' želyoé'e lo zchil yodon'.
3 Benne' ni, katen' ble'ele' Bedon' len Zwan', benne' ka' zjake' gan žo'ogak benách ka' lo zchil yodon', na' góta'yoele' légake' bi da' wnézjwgake' chie'.
4 Naž Bedon' len Zwan' bwíagake' le', na' Bedon' gože' le':
—Bwia neto'.
5 Naž bennen' bze nage' chégake' dan' žxen laže'e bi da' wnézjwgake' chie'.
6 Bedon' gože' le':
—Bi de mežw plat, na' mežw oro chia', san da' dezen chia' gonna' chio'. Ni'a che yela' wak che la Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret, wzó ža', na' wzá'.
7 Naž Bedon' bexwe' ne'e li ža, na' bchise' le', na' la' beyakte ni'e, na' beyitjte bechj ni'e.
8 Naž wzá' bennen', na' wxite', na' wzíe'. Wyázlene' Bedon' na' Zwan' tzen lo zchil yodo', na' zze'e, na' žxite', na' zka'n zene' Dios.
9 Yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' ga na', blé'egekle' le' zze'e, na' zka'n zene' Dios.

10 Ka' goken, bžébegake', na' bebángekle' kan nak dan' goken, dan' beyónbia'gake' le', nake' bennen' zbi'e žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo, na' znnabe' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.

Da' bchalj Bedw lo zchil yodo'

11 Bennen' bi gok se'e, na' beyake', bexwe' na' Bedw len na' Zwa. Naž bdobgak yógo'te benách ka' gan nníta'gake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón, na' žebángekle'.

12 Kate' ble'el Bedon' da' ni, gože' benne' ka':

—Le'e, benne' Israel ka', ¿biz chen' žebánlele che da' ni? ¿Biz chen' zwíale neto', na' žéklele len yela' wak chezto', o ni'a che da' žejle'to' che Dios, néto'ze beyonto' benne' ni, na' bento' ga zze'e?

13 Nak da' ni da' ben Dios, Bennen' nake' Dios chegak xa wdé chežo ka', Bran, na' Isaak, na' Jakob. Dios na'kze wdápeli'e Zi'ne', Jesusen', ba la'ne. Jesusen', le'ekze bdele-ne' lo na'gak benne' ka' znna biá'gake' le'e. Kate' gónele Pilato wsane' Jesusen', bžonle-ne'.

14 Bzoale chela'ale Benne' Chawen', Benne' la'y, na' wnnáblele Pilaton' wsane' chele to benne' wetw benách ka'.

15 Ka' goken, bétkzele Bennen' žonnkze' yela' nban da' zejlí kanne chežo. Naž Dios besbane' Le' lo yela' got, na' kan nak da' ni zzoa lito' chen lawle le'e.

16 Dan' bejlé' benne' ni che Jesusen', beyák ni'e, na' zlé'elele-ne', na' nónbia'le-ne'. Dan' žejli'e che Jesusen', Le' kate' gabí beyone' benne' ni, na' zlé'ekzelele yógo'tele kan nake' na'a.

17 'Na'a, ljéža'do' ka', nnezla' benle da' ka', na' betle Jesusen' dan' bi bejní'ilele, na' bi bejní'igekle benne' ka' znna biá'gake' le'e.

18 Ki be' Dios latje nich gak da' wnné' zga'ale, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' kan žala' saka' Benne' Criston'.

19 Che len, le yeyát laže', na' le yeyák che Dios, nich yeké'e dola' da' nbága'le, na' gone' ga yeyák láže'le.

20 Naž sele'e Jesusen' da' yoble, Bennen' ža ni'te bzoe' chie' gake' Benne' Criston', Bennen' nna bi'e le'e.

21 Na'a, žon byenen ga'ne' ya'abá che Dios kate' žinže ža yeyone' chawe' yógo'te da' žaken, na' gaken kan ba wnnakze Dios, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' ža ni'te.

22 Lezka' Moisés gože' xa xto'žo ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e chele to benne' galje' ládjwgak biche' lježle ka'. Gake' benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Žon byenen wzé nagle-ne' kan nak yógo'te da' yi'e le'e.

23 Yógo'te benne' ka', benne' bi wzé nággake' che Bennen' wchalje' lo wláz Dios, kwia yí'gake', na' kwáslengake' benách ka' che Dios."

24 'Kan nak ža ni zoažo na'a, bloé'egekle yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios kate' wzó law zoa Samuel, na' wdé na'.

25 Le'e nakle za'sógak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' diža' zka'n chawe', da' bchebe laže' Dios chegak xa xto'žo ka', naken chele. Ki ben Dios katen' gože' Bran: "Ni'a che da' gon za'só' gon chawa'a yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga."

26 Katen' Dios besbane' Zi'ne' lo yela' got, na' bsele'e Le' nežw chele le'e nich gak gon chawe'e le'e, na' nich gone' ga wsanle da' kegle da' žonle.

4

Želžín Bedw l̲en Z̲wa l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka'

1 Kate' Bedw l̲en Z̲wa ne z̲chálj̲lengake' benách ka', bx̲oz judío ka' l̲en benne' yodo' saduseo ka', na' benne' z̲chi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', l̲a' bžíntegake' gan nníta'gake'.

2 Bža'agak benne' ki dan' žsédgekle Bedon' l̲en Z̲wan' benách ka', na' z̲zéngekle' l̲égake' yebangak benne' gat ka' dan' ba bebán Jesusen'.

3 Naž béxwgake' Bedon' l̲en Z̲wan', na' bséjwgake' l̲égake' liž ya kate' žinže ža yoble dan' ba za' žal̲e ža na'.

4 Benne' zan bejl̲é'gake' che Benne' Criston' dan' béngekle' da' bchal̲jgak Bedon' l̲en Z̲wan'. Na'a, l̲égakze benne' byo ka', benne' žejl̲é'gake' che Benne' Criston' zej nake' ka gayo' mile'.

5 Ža chope ža benne' wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', bdóbgake' l̲o yež Jerusalén.

6 L̲ezka' Anás, bx̲oz blo, na' Kaifás, na' Z̲wa, na' Kantr, na' yógo'te ljež bx̲oz blon', bdóbgake' ga na'.

7 Naž bché'gake' Bedon' l̲en Z̲wan', na' bzégake' l̲égake' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake'. Wnnábgekle' l̲égake', na' wnnágake':

—¿Biz̲ yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o na'le žonle da' ki? ¿Noz̲ benne' bdie' l̲o na'le yel̲a' wnná bian'?

8 Naž Bedon' gože' l̲égake', zoal̲en Dios Be' La'y l̲e', na' wnné':

—L̲e'e, benne' ka' z̲nna bia'le neto', benách Israel ka', na' l̲e'e, benne' gole ka'.

9 ¿Z̲nnáblele neto' na'a kan nak da' chawe' da' bento' che benne' yižwé' ni, na' nakx̲ beyake' chawe'?

10 Z̲zejni'ilton' l̲e'e nich nnézgeklen yógo'te benách Israel ka'. Beyák benne' ni zoe' l̲awle dan' ben žin yel̲a' wak che Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret. L̲e'e bda'le-ne' l̲e'e yag kroze, san Dios besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got.

11 Dios bchal̲je' che Jesusen', katen' wnné': “Yej na' da' bzoale l̲e'e chel̲a'ale, l̲e'e, benne' wen ze'e ka', na'a naken yej da' wžekza' neda' nich gaken yej blo che ze'e.”

12 Bi zoa no benne' yoble, benne' gak yeslé' benách ka', dan' bi zoa nitó benne' yoble yežlyó nga, bennen' bzoa Dios, nich yeslé' žo'o.

13 Kate' bl̲é'egekle' zej nak Bedon', na' Z̲wan', benne' wechóg l̲aže' ka', gókbe'egekle' bi nsédgekle' che yodo', na' zej nake' benne' gaz̲jw ka', na' bebángekle', na' besá' l̲áže'gake' Bedon' l̲en Z̲wan' wnníta'l̲engake' Jesusen'.

14 L̲ezka' bl̲é'egekle' zoa bennen' ga na', bennen' beyake', na' zie' l̲áwgake', na' bi be gok nnégake' chégake'.

15 Naž góžgake' benne' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' Bedon' l̲en Z̲wan' l̲í'ale che yo'o gan zej ndobe', na' ben x̲tíža'gake' l̲a' l̲égakze'.

16 Wnnágake':

—¿Nakx̲kzen' gonžo chegak benne' ki? Da' li béngake' to da' žonen ga žebángekle benách ka', na' yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' Jerusalén, nnézgekle' da' ki. Bi gak wži'ižo che da' ki.

17 Na'a, nich bi seže diža' ni, na' nich bi yéngeklen benne' zanže, na'a žal̲a' wchi'lžo benne' ki nich biž wchálj̲lengake' benách ka' kan nak che Jesusen'.

18 Naž bl̲ížgake' Bedon' l̲en Z̲wan', na' bchí'igekle' l̲égake' nich biž wchálj̲lengake' benách ka', na' biž wsédgekle' l̲égake' kan nak che Jesusen'.

19 Naž beží'i Bedon' l̲en Z̲wan', na' belyi'e l̲égake':

—Le wchi'a laže' le'e cha' nak chawe' law Dios wzé nágžeto' xtíža'le le'e ka xtiža' Dios.
20 Bi gak kwe'to' žize. Žon byenen wzóa lito' che da' ble'elto', na' da' benlto'.
21 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bchí'igekle' légake', na' naž bsane' légake' dan' bi bžélgekle' nakle wsaka' zí'gake' légake'. Ki béngake' dan' bžébegake' benne' wláž ka', dan' yógo'tegake' zka'n zéngake' Dios ni'a che dan' goken.
22 Bennen' beyake', na' gok chie' da' žonen ga žebán láže'žo, ba zeje' ka choplalj yiz.

Znnábgekle' Dios gone' ga gákgake' wechóg laže'

23 Kate' bsángake' Bedon' len Zwan', na' benne' ki bežíngake' gan zej nnita' ljéžgake' ka', na' bzéngekle' légake' yógo'te da' wnnagak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka'.
24 Kate' béngekle' da' ni, tzen bcháljlengake' Dios, na' wnnágake':
—¡Xanto' Dios, ga'n zen Lo'! Le' nako' Dios, na' beno' ya'abá. Beno' yežlyó nga. Beno' nisdo'. Beno' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'.
25 Lo wlazo' Le' bchalj Dabí, benne' wen žin chion', na' wzoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':
¿Biz chen' žongak benách ka' žo'osbé,
na' zza' láže'gake' da' bi zej naken chawe'?
26 Bengak benne' wnná bia' ka' žo'osbé lo yežlyó nga,
na' gokgak toze benne' blo ka'.
Bží'igake' chio' Le', Xanto' Dios,
na' lezka' che Benne' Criston', Bennen' wžekzo' Le'.
27 'Da' li Herodes len Ponsio Pilato, na' benne' zi'to' ka', na' benne' Israel ka', gókgake' toze lo yež nga. Bzóagake' Jesús, Zi'no' la'y, chela'ale, Bennen' bzoakzo' cheto'.
28 Béngake' yógo'te da' wnnó' Le' zga'ale kan góngake', na' goken kan ben chocho' xtižo'o kan žala' gaken.
29 Na'a, Xanto', bwia da' zchí'igekle' neto', na' ben ga gakto' wechóg laže', nich wchaljto' xtižo'o, neto' benne' wen žin chio' ka'.
30 Ben ga gak yeyonto' benne' yižwé' ka', na' ben ga soalen yela' wak zen chio' neto', na' ben ga gak gonto' da' ka' góngaken ga yebán láže'to', na' da' ka' gak biá'gaken. Ki gaken dan' Jesús, Zi'no' la'y, zóalene' neto'. Ka'kze gaken.
31 Kate' beyóž bcháljlengake' Dios, wzíz latjen' gan wnníta'gake', na' Dios Be' La'y wzóalene' yógo'tegake', na' len yela' wechóg laže' chégake' bcháljgake' xtiža' Dios.

Žeyóngake' toze da' ka' nápegake'

32 Benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', toze kan že' yichj lázdo'gake', na' toze kan béngake'. Nitó benne' ládjwgake' bi wnné' nak cheze' da' nape', san beyóngake' toze da' nápegake'.
33 Len yela' wak zen, benne' wbás ka' bsela' Xanžo Jesusen', bzoa lígake' kan bebane' Le', na' yela' ži'i laže' che Dios wzóalenen yógo'tegake'.
34 Nitó benne' bi be byážjele', benne' zoe' ládjwgake'. Yógo'te benne' ka' zoa bi da' nápegake', yežlyó chégake', o lížgake', béte'gaken', na' mežw chen yjwá'gaken',
35 na' bdégaken' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' légake' belyisen' chegak benne' ka', benne' zoa bi da' žiažjen chégake'.

36 Jwsé, bennen' bzoagak wbás ka' bseḷa' Benne' Criston' yetó le', Bernabé, da' znnan ḷen diža' xiža', Benne' Žeyón Zene', zoe' ga na'. Nbáblene' za'só Lebí ka', na' golje' ḷo yežlyó Chipre, da' žen' gachje ḷáwe'le nisdo'.
37 Bernabén' bete'e to kwe' yežlyó chie', na' yjwe' mežw chen, na' bdien' ḷo na'gak benne' wbás ka' bseḷa' Benne' Criston'.

5

Doḷa' da' ben Ananías tzen ḷen Safira, zo'le'

1 Zoa to benne' yoble lie' Ananías, na' bete'e to kwe' yežlyó chie'. Zo'le', Safira, bénlene' ḷe' tzen.
2 Bkache' Ananíasen' late' mežw che yežlyón', na' nnezle zo'le' dan' bene'. Da' bega'nzen yjwen', na' wloé'en ḷo na'gak benne' wbás ka' bseḷa' Benne' Criston', na' wnné':
—Kíte'ze wzi'a.
3 Bedw gože' ḷe':
—Ananías, ¿wyó'o da' xiwe' ḷo yichj ḷazdo'o, na' benen ga žénelo' gon ḷáže'lo' Dios Be' La'y, na' bkacho'o che mežw che yežlyó chion'?
4 Katen' bga'n yežlyón' ḷo no'o, ¿bi goken chekzo'? Kate' beyóž beto'on, ¿bi wyó'o mežwn' ḷo na'kzo'? ¿Biz chen' wžé' yichjo' gono' da' ni? Dios na'kze gónelo' gon ḷáže'lo', kege bénne'ze.
5-6 Kate' benle Ananíasen' da' ni, ḷa' wbíxtie' ḷo yo ba nate'. Naž belbíga'te xkwide' ka', na' bchélgakbe' ḷe' laže', na' bebéjgakbe' ḷe', na' bejkáche'gakbe' ḷe'. Bžébegak yógo'te benne' ka' béngekle' kan gok da' ni.
7 Ka chonne hora wdé na', bžin zo'le Ananíasen' ga na', na' bi nnezle' dan' goken che benne' byo chien'.
8 Naž Bedon' gože' ḷe':
—Wnná neda'. ¿Kíte'ze wzi'le che yežlyó chelen'?
No'len' wnné':
—O', kíte'ze wzi'to'.
9 Naž Bedon' gože' ḷe':
—¿Biz chen' ben toze xtíža'le, na' gónelele gon ḷáže'le Dios Be' la'y? Bwia nga. Ná'tege yeḷa'gak xkwide' ka', bi' ka' bejkáche'gakbe' benne' byo chion', na' ḷezka' yebéjgakbe' le'.
10 Naž no'len' ḷa' wbíxtie' xni'a Bedon', ba nate'. Katen' beyo'ogak xkwide' ka', na' blé'egeklbe'-ne' ba nate'. Naž bebéjgakbe'-ne', na' bejkáche'gakbe'-ne' kwit benne' byo chien'.
11 Che ḷen yógo'te benách ka' che Dios bžébegake', na' ḷezka' bžébegak yógo'te benne' ka' béngekle' kan gok da' ni.

Benne' wbás ka' žóngake' yeḷa' wak zan

12 Benne' wbás ka' bseḷa' Benne' Criston' béngake' da' zan da' zej nak bian', na' yeḷa' wak zen ka' ḷawgak benne' ka'. Bdóbgake' tzen yógo'tegake' ḷo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón.
13 Ladjw benne' ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bi bežogle nitó benne' gónlene' légake' toze, na' benne' wláž ka' wdápegake' légake' ba la'ne.
14 Naž yebaḷe benne' zan, benne' byo ka', na' no'le ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'.
15 Kate' blé'egekle benách ka' da' ka' žongak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belxóe' benne' yižwé' ka' ḷo blag ka', na' yebaḷe' ḷo da'aze ka', na'

yjwá'gake' l̲égake' gan nak kwit nez nich kate' te Bedon' ga na', z̲ol̲ze chie' chel̲en bal̲e benne' yižwé' ka', nich yeyákgake'.

16 L̲ezka' bžojgak benách yež gawze ka', na' bží́ngake' l̲o yež Jerusalén, zej noe'e benne' yižwé' ka', na' benne' ka' želzake'e dan' zej yoe'e be' x̲iwe' ka', na' beyákgake' yógo'tegake'.

Benne' yodo' ka' žsaka' zí'gake' benne' wbás ka'

17 Che l̲en bx̲oz blo l̲en benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' žónl̲engake' bx̲oz blon' tz̲en, béx̲wgake' Bedw.

18 Naž bx̲oz blon' l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en, l̲ezka' béx̲wgake' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', na' bséjwgake' l̲égake' liž ya.

19 Naž l̲a' yel na'ze bl̲a' to wbás che ya'abá che X̲anžon', na' bsaljwe' liž yan', na' bebeje' l̲égake'.

20 Wbasen' gože' l̲égake', na' wnné':

—Le chej, na' le chejsé l̲o z̲chil yodo', na' le wchal̲jl̲en benách ka' nníta'gake' ga na', na' le wzenle l̲égake' kan nak che yel̲a' nban da' zejlí kanne, na' kan gak sí'gaken'.

21 Kate' béngekle' da' wnná wbasen', na' kate' za' ža'ní' zildo', belyoé'e l̲o z̲chil yodo', na' bsédgekle' benne' ka' nníta'gake' ga na'.

L̲a' na'ze bx̲oz blon' l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en bdóbgake'. Btóbgake' benne' gole ka' l̲en benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' bsél̲a'gake' ni'a ná'gake' ka' chjake' liž yan', nich chejx̲í'gake' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', dan' žékgekle' ne nníta'gake' ga na'.

22 Kate' bžingak ni'a na'gak benne' yodo' ka' ga na', bi bejx̲áka'gake' l̲égake' l̲o liž yan', na' naž beyéjgake', na' bzéngekle' benne' yodo' ka' da' žaken.

23 Belyi'e benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' wnnágake':

—Da' li bejx̲áka'to' nyéjwte liž yan', na' benne' ka' žape chí'igaken' wnníta'gake' ga na', san kate' bsáljwton', bi bejx̲áka'to' nitó benne' l̲o yo'on'.

24 Naž bx̲oz blon' l̲en bx̲oz wnná bia' ka', na' bennen' z̲chi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', kate' béngekle' da' ni, gok zédgekle' dan' bi nnézgekle' gate žin da' žaken.

25 Naž bl̲a' to benne' ga na'. Bzenle' l̲égake', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ka' bséjwle liž ya nníta'gake' l̲o z̲chil yodo', na' žsédgekle' benách ka'.

26 Naž wyéj bennen' z̲chi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka' tz̲en l̲en ni'a ná'gake' ka', na' béx̲wgake' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', san bi be da' z̲ia béngake' chégake', dan' bžébegake' benách ka' nníta'gake' ga na' wžé'egake' l̲égake' yej.

27 Kate' ba bedjché'gake' benne' wbás ka', bzégake' l̲égake' l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka', na' bx̲oz blon' wnnable' l̲égake',

28 na' wnné':

—¿Bi bchi'leto' l̲e'e biž wsédlele benách ka' kan nak che bennen'? Na'a, ba wdisle da' žsédlele dot l̲o yež Jerusalén, na' žénelele yesbága'le neto' z̲ia ni'a che yel̲a' got che bennen'.

29 Naž Bedon' l̲en yezika' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', bechébegake', na' wnnágake':

—Žon byenen wzé nágžeto' x̲tiža' Dios ka x̲tíža'gak benách ka'.

30 L̲e'e betle Jesusen' katen' bda'le-ne' l̲e'e yag kroze, san Dios chegak x̲a x̲to'žo ka' besbane' L̲e'.

31 Jesusen', Dios bzoakze' Le' gan nak blo kwitkze' li za, nich gake' Benne' Blo, na' Benne' Weslá, na' nich gone' ga yeyát láže'gak benne' Israel ka', nich gak yenít lawe' dola' da' zej nbage'e.
32 Kan nak da' ni, neto' zzoa liton', na' lezka' Dios Be' La'y zzoa lien'. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' žsela' Dios nich sóalene' benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e.
33 Kate' béngekle benne' yodo' wchi'a laže' ka' da' ni, bžá'agake', na' gónegekle' gótgake' benne' wbás ka'.
34 Naž Gamaliel, to benne' yodo' fariseo, wzíe' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Benne' ni žáklí'e da' bchi'le Moisés, na' yógo'te benách ka' žápegake' le' ba la'ne. Gože' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' lí'ale to chi'ido'.
35 Naž gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':
—Le'e, benne' Israel ka', le gape chi'i kwinle kan nak da' žénelele gonle chegak benne' ki.
36 Žala' chejsá' láže'le kan gok zgá'atele kate' bžin za ni zoažo. Bla' Teudas, na' ben kwine' ka to benne' blo. Benne' ka' bénlengake' le' tzen wbábgake' ka tape gaywá' benne' byo ka'. Benne' ka' žjake' lo wdile bétgake' le', na' góslasgak yógo'te benne' ka' bénlengake' le' tzen, na' wzía yi' yógo'te da' ben bennen'.
37 Wdé gok dan', bla' Judas, benne' Galilea. Ki bene' katen' gok za byéla'gak yógo'te benách ka' le'e yiche nich chízjwgake' lázgake', na' bénlengak benne' zan le' tzen. Lezka' bétgake' bennen', na' góslasgak yógo'te benne' ka' bénlengake' le' tzen.
38 Che len žapa' le'e: le wsán benne' ki, na' bi be gonle chégake'. Cha' dan' znnágake' o dan' žóngake' naken chégakze benách ka', na' kwia yin',
39 san cha' zej naken che Dios, bi gak wchinnjlen. ¡Le gape chi'i kwinle bi tíl-lenle Dios!
40 Naž béngake' toze diža' len le'. Blížgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' bdíngake' légake'. Bchí'igekle' légake' nich bi wzénžegekle' benách ka' kan nak che Jesusen'. Naž bsángake' légake'.
41 Benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bžójgake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' žebéle'egekle' dan' be' Dios légake' latje wzáka'gake' dan' zej nake' che Jesusen'.
42 Tža tža bsédtezgekle' benách ka', na' bzoa lígake' che Jesús, Benne' Criston', gan nak lo zchil yodo', na' gan nak lo ližgak benách ka'.

6

Zbégake' gaže benne' nich gáklengake' benách yache' ka'

1 Kate' ža ka', belyán benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljgake' diža' griego, wnnégake' chegak benne' judío ka' zcháljgake' diža' hebreo. Ka' goken dan' bi be bnezjw no benne' chegak no'le wzebe ka', no'le ka' zcháljgake' diža' griego, katen' bdísgake' da' gawgak no'le wzebe ka'.
2 Naž benne' chežinno wbás ka' bsela' Benne' Criston' btóbgake' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie', na' belyi'e légake':
—Bi nak chawe' soato' žize, na' bi wzóa lito' che xtiža' Dios, nich gonto' žin wawto' benách ka'.
3 Che len, lježto' ka', žala' kwele gaže benne' byo ka' ládjwle le'e nich ko'ožo lo ná'gake' žin ni. Benne' byo ka', žon byenen gákgake' benne' ka' žápegak yógo'te

benách ka' l̲égake' ba la'ne. Žal̲a' gákgake' benne' žejní'il ka', na' nak bia' Dios Be' La'y zóal̲ene' l̲égake'.
4 Neto' wchálj̲l̲entezto' Dios, na' wsedlto' benách ka' x̲tiže'e.
5 Wyáz l̲áže'gak yógo'tegake' da' ni, na' wžégake' Esteban, to benne' dot l̲aže'e žejl̲i'e che Benne' Criston', na' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'. L̲ezka' wžégake' Lip, na' Prókoro, na' Nikanor, na' Timón, na' Parmenas, na' Nikolás, to benne' yež Antiokía, benne' zga'ale bche'e kan žone' nich wká'n z̲ene' Dios kan žongak benne' judío ka'.
6 Naž bzégake' benne' ka' wžégake' l̲awgak benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston'. Benne' wbás ka' bx̲oa ná'gake' l̲égake', na' wnnábgekle' Dios gákl̲ene' l̲égake'.
7 Wzeže x̲tiža' X̲anžon', na' belyanl̲e'e benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén. L̲ezka' benne' zan, bx̲oz judío ka', wz̲í' l̲o ná'gake' da' žejl̲e'žo che Benne' Criston'.

Želzene' Esteban

8 Naž Esteban, zoal̲en yel̲a' wak che Dios l̲e', dan' bde Dios l̲o ne'e, bene' da' ka' žóngaken ga žebán l̲áže'žo, na' da' ka' zej nak bian', da' ka' bene' l̲awgak benne' wláž ka'.
9 Naž bžojgak bal̲e benne' ka' zej nbabe' yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, yo'on' nzin' Yo'o Chegak Benne' Ka' Biž Zej Ndo'e. L̲ezka' benne' ka' zej nžoje' yež Sirene, na' yež Alejandría, na' gan nbab Silisia, na' gan nbab Asia, béngake' benne' ka' tz̲en. Benne' ki wdíl̲ díža'gake' l̲en Esteban na'.
10 Bi bzoele x̲tíža'gake', dan' bchal̲j Esteban na' l̲en yel̲a' žejní'il dan' bnez̲jw Dios Be' La'y l̲e'.
11 Naž bdíz̲jwgake' benne' wen l̲aže' ka', nich nnágake': "Neto' benlto' da' z̲nna Esteban na', z̲nnie' che Moisés, na' che Dios."
12 Ka' goken, benne' ki béngake' ga bža'agak benne' wláž ka'. L̲ezka' béngake' ga bža'agak benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Yógo'te benne' ki belbía di'e Esteban na'. Béx̲wgake' l̲e', na' bché'gake' l̲e' l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka'.
13 L̲ezka' bnníta'gake' l̲áwgake' bal̲e benne' ka' nich nnágake' da' wen l̲aže', na' wnnágake':
—Bi zoa ži benne' ni z̲nnie' che yodo' la'y nga, na' che da' bchi'le Dios žo'o.
14 Benlto' da' wnná benne' ni kan gon Jesús, benne' Nasaret. Wnné' wchinnje' yodo' ni, na' wché'e da' ka' žónteze žonžo, da' ka' bchi'le Moisés žo'o.
15 Naž benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka' l̲en yógo'te benne' ka' žé'gake' ga na', bwíagake' Esteban na', na' bl̲é'egekle' l̲awe', da' z̲nnan' kan z̲nna' l̲aw to wbás che ya'abá che Dios.

7

Da' bchal̲j Esteban l̲awgak benne' yodo' ka'

1 Naž bx̲oz blo wnnable' Esteban, na' wnné':
—¿Nakkze ki?
2 Bechebe Esteban, na' wnné':
—L̲e'e, benne' gole ka', na' l̲e'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' l̲e'e. Dios, Benne' z̲ente, bl̲oe'e l̲awe' gan wzóa Bran, x̲ažo wdé na', katen' wzóe' gan nbab Mesopotamia, zga'ale kate' bejsóe' l̲o yež Harán.

3 Dios gože' le': “Bžoj lažo', na' bkwasłen biche' lježo' ka', na' wyéj ło yežłyó da' wloe'elan' le'.”
4 Naž bžoj Bran na' gan nbab Mesopotamia, da' naken yežłyó chegak benne' Kaldea ka', na' bejsóe' ło yež Harán. Ło yežen' got xa Bran na', na' le' bekwase' ga na', na' Dios bchi'e le' ło yežłyó nga, gan zoažo na'a.
5 Dios bi bi'e le' latje gak yežłyó nga chie'. Bi bnezjwe' Łe' ni láte'ze gan soe' ło yežłyó nga, san Dios bchebe łaže'e wnezjwe' Łe' yežłyó nga, na' te gat Bran na', na' gaken chegak za'sóe' ka', ła'kze bi na' soa nitó xkwide' chie'.
6 Łezka' Dios gože' Bran na': “Chjak za'só' ka' gan nak ło yežłyó chegak benne' zi'to' ka', na' za'só' ka' gákgake' ka benne' zi'to' ka' ga na'. Benne' yežłyón' ka' góngake' za'só' ka' benne' ndo'w ka'. Wsaka' zí'gake' légake' tape gaywá' yiz.”
7 Łezka' Dios gože' le': “Neda' wsaka' zi'a benne' yežłyón' ka' gan za'só' ka' gákgake' benne' ndo'w ka', na' te na' žójgake' ga na', na' wká'n zéngake' neda' ło yežłyó nga.”
8 Dios bénłene' Bran na' to diža' da' zka'n chawen', na' gože' le' choge' ło bela' chegak benne' byo ka' nníta'gake' liže' to da' gak bian' nzi' ło ná'gake' dižan' da' zka'n chawen'. Wdé na' gok Bran na' xa Isaak, xkwide' byo chien', na' katen' ba zejbe' xono' ža, bchoge' ło bela' chebe' dan' nak bian'. Isaak na', łezka' bene' che Jakob, xkwide' byo chie', na' łezka' ben Jakob chegak chežínnote xkwide' byo chie', benne' ka' gókgake' xa wdé chegak chežinno kwe' lježgak benne' Israel ka'.
9 'Xa wdé chežo ka', ło yela' zge'el chégake', béte'gake' xkwide' Jwsé, bi' bíche'gake', ło na'gak benne' ka' bejché'gake'-be' ło yežłyó Ejipto. Dios wzóałene' xkwide' Jwsén',
10 na' beslé'-be' ło da' goken chebe'. Dios bnezjwe' yela' žejní'il chebe', da' benen ga wyáz łaže' benne' Faraón łebe'. Benne' Faraón wnná bi'e lo yežłyó Ejipto, na' le' bdie' ło na' xkwide' Jwsén' yela' wnná bia', nich nna bia'be' benách Ejipto ka' łen yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ližkze Benne' Faraón na'.
11 'Naž goklе'e wbín dot ło yežłyó Ejipton', na' gan nbab Kanaán nga, na' wzáka'gak yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ža na'. Bi bžeł da' gawgak xa wdé chežo ka'.
12 Kate' benle Jakob de zoa' stribe ło yežłyó Ejipton', bsełe'e zi'ne' byo ka' ga na', benne' ka' zej nake' xa wdé chežo ka'. Ka' goken da' nežw chi'i jake' ga na'.
13 Kate' da' chope chi'i jake' ło yežłyó Ejipton', ben Jwsé na' ga beyónbia'gak benne' biche'e ka' łe'. Ka' goken, wnnezle benne' Faraón no benne' ka' zej nake' biche' Jwsén'.
14 Naž Jwsén' bsełe'e diža', na' bene' ga bła' Jakob, benne' nake' xe', ga na', tzen łen biche' lježe' ka', benne' ka' gókgake' chonnłalj chi benne' ka'.
15 Ka' goken, wzóa Jakob ło yežłyó Ejipto, gan gote' łe', na' łezka' gotgak xa wdé chežo ka' ga na' kate' bza'a ža chégake'.
16 Katen' got to to xa wdé chežo ka', na' za'sógake' ka' yjwá'gake' légake' ło yežłyó che bennen' lie' Sikem, na' bkáche'gake' légake' ło yežw ba ka' ło blojen' da' go'w Bran ło na'gak zi'n Hemor, benne' nake' zi'n Sikem na'.
17 'Kate' ba wdé yiz zan, na' bžin ža žała' gak da' bchebe łaže' Dios, dan' ben choche' xtiže'e gone' che Bran na'. Belyán benne' ka' zej nbabe' chežinno kwe' za'só Israel, na' gókgake' benne' zanłe'e katen' wnníta'gake' ło yežłyó Ejipton'.
18 Naž bła' benne' yoble, benne' wnná bi'e ło yežłyó Ejipton', na' batkle benle' kan nak da' ben Jwsé, bennen' gókłene' benne' Ejipto ka'.

19 Benne' wnná bian' ben l̲áže'le' x̲a x̲to'žo ka'. Bsaka' zi'e l̲égake', na' bene' ga bsángake' x̲kwide' byodo' ka' chégake', nich gátgakbe'.
20 L̲a' ža na'ze golj x̲kwide' Moisés, na' wyáz l̲aže' Dios l̲ebe'. Dot chonne byo' x̲a x̲na'be' besgole'-be' lo yo'o lížgake'.
21 Kate' bžin ža žal̲a' wsangak x̲a x̲na' x̲kwide' Moisés na' l̲ebe' nich gatbe', na' bl̲a' bi' no'le che benne' Faraón gan belka'ne'-be', na' bejx̲i'e-be', na' besgole'-be' ka x̲kwide' chekze'.
22 Ka' goken, bsedle x̲kwide' Moisés na' yógo'te da' žakgak benne' Ejipto ka', na' gókl̲e'ebe' z̲en l̲o da' wnnabe', na' l̲o da' benbe'.

23 'Kate' ba zej x̲kwide' Moisés na' chopl̲alj yiz, wnná l̲áže'be' chejwíabe' benne' wláž chebe' ka', benne' Israel ka'.
24 Kate' bžinbe' gan nníta'gake', bl̲e'elbe' to benne' Ejipto, žsaka' zi'e to benne' wláž chebe'. Naž gókl̲enbe' benne' wláž cheben', na' betbe' benne' Ejipton'. Ka' goken, x̲kwide' Moisés na' bezi'be' wzón bennen' l̲o wláz benne' wláž cheben'.
25 Gokle Moisés na' chejní'igekle benne' lježbe' ka' gon Dios ga yeslabe' l̲ekzbe' l̲égake', san l̲égake' bi bejní'igekle'.
26 Ža chope ža na' bejx̲áka'be' yechope benne' Israel ka', na' želdil̲e', na' gónelbe' wzóa žibe' l̲égake', na' gožbe' l̲égake': "L̲e'e nak biche' lježle. ¿Biz̲ chen' žsaka' zi'le biche' lježle?"
27 Naž bennen' žone' lježe' da' z̲ia bžige'e x̲kwide' Moisés na', na' wnné': "¿Noz̲kze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a l̲ažo'o da' žonto'?
28 ¿Žénelo' goto' neda' kan beno' neje, beto' benne' Ejipton'?"
29 Kate' benle x̲kwide' Moisés na' da' ni, naž bz̲onnjbe' ga na', na' bejsoabe' l̲o yežlyó Madián gan wzoabe' ka to benne' zi'to'. L̲o yežlyó Madián na' bchag ná'l̲enbe' to x̲kwide' no'le l̲o yežen', na' goljgak chope x̲kwide' byo chie'.

30 'Kate' ba wdé chopl̲alj yiz wzóe' ga na', na' kate' zoe' gan nak l̲o latje dach, da' zoan l̲aw ya'a da' nzin' Sinaí, na' bl̲oe'e l̲aw to wbás che ya'abá l̲o yi' che yag yéche'do' da' žeyen.
31 Kate' Moisés na' bl̲e'ele' yin', bebanle', na' wbige'e gawze nich l̲e'elen' binlo, na' benle' chi'i X̲anžon'.
32 X̲anžon' gože' l̲e': "Neda' naka' Dios chegak x̲a wdé chio' ka'. Naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Naž Moisés na', l̲o yel̲a' z̲žebe chie' wzízel̲i'e, na' biž bežogle' wien'.
33 X̲anžon' gože' l̲e': "Wléj z̲elo' ni'o, dan' nak la'y gan zo' dan' zoakza' neda', Dios, nga.
34 Da' li ba bl̲e'ela' da' želzaka' benách chia' ka', benne' Israel ka' nníta'gake' l̲o yežlyó Ejipto, na' ba benla' želbeže nyáche'gake'. Betja', na' zoa' nga nich yeslá' l̲égake'. Da na'a, sel̲a'a le' l̲o yežlyó Ejipton'."

35 'L̲a'kze benne' wláž ka' che Moisés na' bzóagake' l̲e' chel̲a'ale, na' wnnágake': "¿Noz̲kze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a l̲ažo'o da' žonto'?" san Dios bsel̲e'e l̲e' nich gake' benne' wnná bia', na' benne' weslá, kan wbás che ya'abán' gože' Moisés na' gan wzóe', katen' bl̲oe'e l̲awe' l̲o yag yéche'don' da' žeyen.
36 Moisés nikze bebeje' benne' wláž chežo ka' l̲o yežlyó Ejipton'. Ka' goken, bene' da' ka' béngaken ga bebán l̲áže'gekle benách ka', na' l̲ezka' da' ka' gok biá'gaken, da' ka' bene' l̲o yežlyón'. L̲ezka' bene' l̲o nisdo' da' nzin' Nisdo' X̲na, na' l̲ezka' bene' l̲áwgake' chopl̲alj yiz gan nak l̲o latje dach.

37 Moisés na'kze gože' benne' Israel ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e to
Benne' chele, Benne' galje' ladjw biche' ležle ka', na' gake' Benne' wchalje' lo
wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Lekze' žon byenen wzé nagle-ne'."
38 Lezka' Moisés na'kze wzóalene' benne' ka' bdóbgake' che Dios lo latje dach,
na' benlen wbás che ya'abán' le' tzen, wbasen' bcháljlene' le' law Ya'a Sinaí na'.
Moisés na' wzóalene' xa xto'žo ka', na' Dios bdie' lo ne'e diža' la'y chie', da'
zloe'elen kan gak gata' yela' nban chegak benách ka', na' bde Moisés na' dižan'
lo na'gak za'sógake' ka' na' zejte ža zoažo na'a.
39 'Bi gónegekle xa xto'žo ka' góngake' da' bchi'le Moisés na' légake', san
bzóagake' le' chela'ale, na' gónegekle' yeyéjgake' lo yežlyó Ejipton'.
40 Katen' wzóa Moisés na' law Ya'a Sinaí na', légake' belyi'e Aarón, benne'
biche' Moisés na', na' wnnágake': "Žénelto' gono' dios ka' cheto', lo'a ka', nich
chjaken lawto'. Bi nnezlto' bi gok che Moisés, bennen' bebeje' neto' lo yežlyó
Ejipto."
41 Naž béngake' to beždo' da' naken ya oro, na' bétgake' to zíla'do', na'
bdégake'-ba' law beže oron', na' béngake' lni law bežen' dan' béngake'.
42 Che len Dios bsane' légake', na' wléj yichje' légake'. Naž bka'n zéngake' yi'
ka' da' zej nnitan' ya'abá. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche kan wnnagak benne'
ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan:
Le'e, benne' Israel ka',
¿wlo'ole lawa' neda' bia beže ka',
bia ka, betle-ba', na' bzeyle-ba',
dan' benle lo latje dach choplalj yiz?
43 Bi wlo'ole-ba' lawa' neda',
san bia'le Molok, lo'a chelen'.
Lezka' bia'le to da' naken ka belj ya'abá da' nzin' Dios Refán,
dan' bzoale ka dios chele.
Da' ka' gókgaken lo'a chele ka'.
Le'ekze béngaklen nich bka'n zenle légaken.
Che len, yebeja' le'e lo yežlyó chele,
na' wchi'a le'e zí'to'že gan že' yežlyó Babilonia.
44 'Katen' wnníta'gak xa xto'žo ka' lo latje dach, na' gota' to yo'o laže' chégake'
gan wdape chí'igake' da' bchi'le Dios, dan' gok bian' Dios wzóalene' légake'.
Béngake' yo'o lažen' kan Dios gože' Moisés gonen', katen' gože' le' gonen' kan
nak dan' ble'ele', da' bloe'el Dios le' law ya'a na'.
45 Lezka' bdégake' yo'o lažen' lo na'gak zí'ngake' ka' na' zejte ža na' xa xto'žo
ka' bedjwá'gaken' lo yežlyó nga, katen' wzoalen Josué légake', na' beká'agake'
yežlyón' lo na'gak benách zi'to' ka', benne' ka' blag Dios lawgak xa xto'žo ka'. Ki
béngake' yiz zan kate' bžinte ža wzóa Dabí.
46 Dios wyáz laže'e Dabín', na' le' wnnable' Diosen' we'e le' latje gone' to yo'o
gan soa Dios che Jakob.
47 Diosen' bi bi'e le' latje, san Salomón, zi'n Dabín', bene' to yo'o che Diosen'.
48 Ki bene', la'kze bi zoa Dios, Benne' wak zenle'e, to lo yodo' da' bengak
benách ka'. Kan nak da' ni wnná to benne' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':
49 Ya'abá chia' naken ga ži'a znna bi'a
na' yežlyó naken ga zzoa' ni'a.
Ki wnná Xanžon': ¿Gonkzle le'e to liža'?
¿Zoakze to latje gan žon byenen yezí' laža'a?
50 ¿Kege len na'kza' bena' yógo'te da' ki?

51 Naž Esteban na' gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':
—Le'e, benne' choch laže' ka', bi be žazen lo yichj lázdo'le. Nak zižje yichj lázdo'le kan žak chegak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Zží'itezle che Dios Be' La'y. Kan bengak xa xto'le ka', lezka' žonle le'e.
52 Xa xto'le ka' wží a láže'gake' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' bétgake' benne' ka' wnnágake' zga'ale kan žala' la' Benne' Criston', Benne' Chawe', na' na'a, katen' bla' Benne' Chawen', le'ekze betle-ne' len na'gak benne' ka' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.
53 Le'ekze nzi' lo na'le da' bsedle Dios, dan' bdegak wbás che ya'abá ka' lo na'gak xa xto'le ka', san bi žonle kan znnan.

Žótgake' Esteban

54 Kate' benne' yodo' wchi'a laže' ka' béngekle' da' ki, naž bžá'ale'egake' Esteban, na' lo yela' zža'a chégake' le' bxej láygake'.
55 Naž Esteban na' bwie' ya'abale, na' zoalen Dios Be' La'y le', ble'ele' latje baní' gan zoa Dios, na' lezka' Jesusen', zie' kwit li ža che Dios gan nak blo.
56 Naž wnné':
—Le wia nga. Zle'ela' nyaljw ya'abá, na' ze Benne' Golje' Benách kwit li ža che Dios.
57 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bséjwgake' nággake', na' wžéžeya'agake' zižje, na' tzen belbága'gake' le'.
58 Wléjgake' le' na'le žoa'a yežen', na' bžé'egake' le' yej. Benne' ka' besbága'gake' Esteban na' zia bségake' laže' želxóa yéngake' gan nak xni'a to benne' lie' Saulo katen' bžé'egake' Esteban na' yej.
59 Kate' ne zžé'egake' Esteban na' yej, le' bliže' Dios, na' wnné':
—Xana' Jesús. Wzí' be' nakkza'.
60 Naž byechwe', na' bzoa zibe'. Wnníe' zižje, na' wnné':
—Xan. Bi yesbago'o légake' dola' ni.
Kate' beyóž bchalje' da' ni, na' gote'.

8

Saulo zbia laže'e benách ka' che Benne' Cristo

1-3 Saulo bénlene' tzen benne' ka' bétgake' Esteban.
La' na'ze benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' žejlé'gake' che Jesusen', biá'gake' Esteban, na' bejkáche'gake' le'. Belbéželi'e chie'.
Kate' ža ka' benne' judío ka', benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', belbía láže'li'e benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zej nnite'e lo yež Jerusalén. Lezka' Saulo wží a laže'e benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Wyoé'e lížgake' ka', na' bexwe' benne' byo ka', na' no'le ka', na' bsejwe' légake' liž ya.
Naž yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belgáselase' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' légakze benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bgá'ngake' lo yež Jerusalén.

Zžin diža' chawe' gan nbab Samaria

4 Benne' ka' belgáselase' jake' yógo'te latje, na' bzégake' diža' chawen'.
5 Naž Lip, to benne' žónlene' tzen benne' ka' belgáselase', wyeje' gan nbab Samaria, na' bzoa lie' che Benne' Criston'.
6 Bdobgak benách Samaria ka', na' dot láže'gake' bze nággake' da' wnná Lipen', dan' béngekle' xtiže'e, na' blé'egekle' da' zej nak bia' ka' da' žone'.

7 Ka' goken, dan' bene' ga bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' belbéžeya'an zižje, na' beyakgak benne' zan, benne' yižwé' ka', benne' ka' bi gok sá'gake', na' benne' ka' gok nyokgak ni'a ná'gake'.
8 Ka' goken, bebégekle benne' ka' nníta'gake' lo yežen'.
9 Wzóa to benne' lie' Smon ga na'. Nake' benne' zga'ale goke' benne' wžá' wnné ya'a lo yežen', na' ben láže'le' benne' Samaria ka', na' lekze' wnné' nake' benne' wak zente.
10 Yógo'te benne' ka' bze nággake' che benne' ni, gan zzo law benne' gaxjw ka', na' zejte benne' blo ka', na' wnnágake': "Benne' ni, nzi' lo ne'e yela' wak zen che Dios."
11 Ka' goken, wdápegake' le' ba la'ne, dan' scha ba ben láže'le' légake' len yela' wžá' wnné ya'a chie'.
12 Kate' bejlé'gake' da' bzoa li Lipen' che diža' chawen' kan znna bia' Dios, na' kan nak che Jesús, Benne' Criston', naž bezóagake' nis, benne' byo ka', na' no'le ka'.
13 Lezka' Smon na' bejli'e che Jesusen', na' bezóe' nis, na' wdáteze' tzen len Lipen'. Kate' ble'ele' yela' wak zen ka' da' zej nak bian' da' žon Lipen', bebanle Smon na'.
14 Kate' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngekle' kan goken, benne' ka' zej nbabe' Samaria ba nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, naž bséla'gake' Bedw len Zwa ga na'.
15 Kate' Bedon' len Zwan' bžíngake' ga na', naž góta'yoegekle' Dios lo wláz benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yedjsoalen Dios Be' La'y légake'.
16 Kate' bžinte ža na', bi na' yedjsoalen Dios Be' La'y légake'. Bezóazegake' nis nich gákgake' toze len Xanžo Jesusen'.
17 Naž Bedon' len Zwan' belxóa ná'gake' benne' Samaria ka'. Góta'yoegekle' Dios, na' bedjsoalen Dios Be' La'y légake'.
18 Kate' ble'el Smon, bennen' goke' wžá', dan' goken katen' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' belxóa ná'gake' benách ka', bedjsoalen Dios Be' La'y légake', na' gónele' chizjwe' légake' mežw,
19 na' gože' légake':
—Benn yela' wak ni chia', nich kate' xoa na'a nóte'teze benne', yedjsoalen Dios Be' La'y le'.
20 Naž Bedon' gože' le', na' wnné':
—Kwia yi' mežw chion' tzen len le', dan' žeklo' len mežw si'o yela' wak che Dios.
21 Bi nako' zi gónleno' da' ni tzen, dan' yichj lazdo'o bi naken chawe' law Dios.
22 Beyát láže' che da' kegle da' žono', na' góta'yoele Dios, cha' yenít lawe' chio' da' ni da' zza' lažo'o.
23 Zle'ela' nbago'o zia, na' nžejo' lo yelj che da' xiwe'.
24 Naž beží'i Simon na', na' gože' légake':
—Le wlíž Dios, na' le gáta'yoele Xanžon' ni'a chia' neda' nich bi gak chia' nitó da' ba wnnale.
25 Kate' Bedon' len Zwan' beyóž bzoa lígake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' xtiža' Dios lo yežen', naž lezka' bcháljgake' che diža' chawen' gan zej nnita' da' zan lažgak benne' Samaria ka', na' wdé na' beyéjgake' lo yež Jerusalén.

Lip zcháljlene' to benne' nbabe' yežlyó Etiopía

26 Naž to wbás che ya'abá bcháljlene' Lip, na' gože' le':

—Wzó ža', na' wyéj zaka' gan zde wbíž byo' zag ka'. Žino' gan zla' nez da' zejen Jerusalén, na' zejten yež Gasa, nezen' zden latje dach.
27 Naž wyó'o Lipen' nez, na' zeje' lo nezen', na' bejchage' to benne' nbabe' yežlyó Etiopía, benne' wbíž. Lo yežlyó Etiopía na' nake' benne' blo law Kandase, no'len' znna bi'e benách Etiopía ka', na' žape chi'i benne' ni yógo'te yela' wnni'a che no'len', dan' žen' liže'. Wyéj benne' ni lo yež Jerusalén nich bka'n zene' Dios.
28 Na'a, zeyeje' laže', na' ži'e lo karret chie', na' žole' da' nyejw le'e yiche kan wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
29 Naž Dios Be' La'y gože' Lipen', na' wnné':
—Wbiga' gan zej karreten', na' wyéjlenen.
30 Kate' ba wbiga' Lipen' ga na', benle' che benne' wbižen'. Žole' da' nyejw le'e yiche dan' wnná Isaíasen'. Lipen' gože' le':
—¿Žejni'ilo' dan' žolo'?
31 Beží'i benne' Etiopía na', na' wnné':
—¿Nakx gak chejni'ilan' cha' bi zoa no benne' wzejni'ile' neda'?
Naž góta'yoele' Lipen' kwene', na' kwé'lene' le' tzen lo karreten'.
32 Dan' nyejw le'e yiche dan' žole', znnan ki:
Ka to zíla'do',
bché'gake' Le' nich gótgake' Le',
na' ka zíla'do',
bia bi zbéžeba' kate' zchóggake' yícha'ba',
lezka' ben Le', bi bsaljw žoe'e, na' bi be wnné'.
33 Bzóagake' Le' chela'ale,
na' bi biá'gake' latje no benne' wchi'a laže'e Le'.
¿Nozkze benne' gak wloe'ele' zia da' zej nbaga' benne' wláž chie' ka'?
Légakkze' bétgake' Le'.
34 Naž benne' wbižen' wnnable' Lipen', na' gože' le':
—Žáta'yoela' le' wzejni'ilo' neda'. ¿Noz benne' wnná bennen' bchalje' lo wláz Dios da' ni kan nak chie'? ¿Bchalje' chekze', o che benne' yoble?
35 Naž len la' diža' nize wzó law Lipen', na' bzejni'ile' le' diža' chawen' kan nak che Jesusen'.
36 Katen' zej yoe'e nez zjake', bžíngake' gan de nis. Naž benne' wbižen' gože' Lipen', na' wnné':
—Bwia nga. Že' nis nga. ¿Wakkze yezóa' nis?
37 Lipen' gože' le':
—Cha' žejli'o dot lažo'o, gak yezó' nis.
Le' beži'e, na' wnné':
—Žejli'a che Jesús, Benne' Criston', nake' Zi'n Dios.
38 Naž wleke' karret chien' žize, na' žoptie' bétjgake', na' wyázgake' lo nisen'. Naž Lipen' bezóe' benne' wbižen' nis.
39 Kate' bežójgake' lo nisen', Dios Be' La'y bechi'e Lipen', na' biž ble'el benne' wbižen' le'. Naž beyoé'e nezen', zeyeje', na' žebele'.
40 Kate' ba žakbe'el Lipen', ba zoe' lo yež Asoto. Wdíe' yógo'te yež ka' zej nnitan' ga na', na' bchalje' diža' chawen' ga bžintie' lo yež Sesarea.

9

Saulo žeyake' che Benne' Cristo

1 Xakte na' bi bsan Saulo zbia laže'e benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon', na' gónele' gote' légake'. Nich gone' ki wyeje' law bxoz blo,
2 na' wnnable' le' gone' to yiche wnná bia' da' chjo'e lawgak benne' wnná bia' ka' chegak yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' cha' chejxake'e benne' byo ka', o no'le ka' ga na', benne' žejlé'gake' che Jesusen', na' gak yechi'e légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén.
3 Kate' Saulon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen, ne zej yoe'e nezen' zjake', na' kate' za' žíngake' lo yež Damaskon', ka' gaze wza'ni'le'e to baní' da' zan' ya'abá, dan' wza'nín' gan zjake'.
4 Naž Saulon' bgo'ne' lo yo, na' benle' chi'i to benne' ži'e le':
—Saulo, Saulo, ¿biz chen' zbia lažo'o neda'?
5 Saulo wnnable' Le', na' wnné':
—¿Noz Le', Xan?
Le' wnné':
—Naka' Jesús na'kze, Bennen' zbia lažo'o. Žsaka' zi' kwino', dan' zži'o chia'. Žak chio' kan žak che beže, bia žsaka' zi' kwinba' kate' zlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'.
6 Naž Saulon' wzízli'e, na' bžebe'. Wnné':
—Xan, ¿biz žénelo' gona'?
Xanžon' gože' le':
—Wyase, na' wyáz lo ežen', na' sela'a to benne' gan so', benne' wzenle' le' da' žala' gono'.
7 Bžébegak benne' ka' zjáklene' Saulon' tzen, dan' béngekle' chi'in', la'kze bi blé'egekle' nitó benne'.
8 Naž beyás Saulon', na' kate' bxá' yej lawe', bi be zle'ele'. Che len béxwgake' ne'e, na' bché'gake' le' lo yež Damaskon'.
9 Saulon' wzóe' ga na' chonne ža nchol yej lawe', na' bi be we'j bdawe'.
10 Lezka' Ananías, to benne' žejli'e che Benne' Criston', zoe' lo yež Damaskon', na' Xanžon' bloe'e lawe' gan zoe' lo da' ble'e dáwe'le', na' gože' le':
—Ananías.
Le' bechebe', na' wnné':
—Zoa' nga, Xan.
11 Xanžon' gože' le':
—Wzó ža', na' wyéj gan nak nezen' nzin' Nez Li, na' lo liž Judas wnnáb cha' zoa Saulo, benne' Tarso, ga na'. Žáta'yoele' Dios lo yo'on'.
12 Ba ble'e dáwe'le' za' to benne' lie' Ananías, na' choe'e gan zoe', na' xoa ne'e le' nich yeyaljw yej lawe'.
13 Naž beží'i Ananías na', na' gože' Le':
—Xan, benne' zan ba bzéngekle' neda' kan žon bennen', dan' benle'e da' zia chegak benne' ka' žejlé'gake' chio', benne' ka' nníta'gake' Jerusalén.
14 Lezka' ze'e nga, na' lo wláz bxoz wnná bia' ka' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' goxwe' yógo'te benne' ka' zcháljlengake' Dios ni'a che Lo'.
15 Naž Xanžon' gože' Ananíasen', na' wnné':
—Wyéj, dan' wžekza' neda' bennen' nich wzóa lie' chia' neda' lawgak benách zi'to' ka', na' lawgak benne' ka' znna biá'gake' légake', na' lezka' lawgak benách Israel ka'.
16 Wloe'ela' le' da' zan da' sáka'li'e lo wlaza' neda', katen' gone' xchina'.

17 Naž Ananíasen' wyeje' ga na', na' wyoé'e yo'on'. Bxoa ne'e Saulon', na' gože' le':
—Bicha'a Saulo, Xanžo Jesús, Bennen' bloe'e lawe' lo nez gan zo'o, bsele'e neda' nich yeyaljw yej lawo', na' nich yedjsoalen Dios Be' La'y le'.
18 La' na'ze da' zej naken ka zeza' bel ka' béxjwgaken lo yej lawe', na' la' beyáljwte yej lawe'. Naž wzó ža' Saulon', na' bezóe' nis.
19 Wdé na' we'j bdawe', na' beyák laže'e. Ka chope chonne ža wzóalene' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko.

Saulo zzoa lie' che Benne' Cristo lo yež Damasko

20 La' wzó lawte Saulo zzoa lie' che Benne' Criston' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' wnné':
—Jesús na'kze nake' Zi'n Dios.
21 Bebán láže'gak yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chie', na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni bennen' bžia yi'e benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, benne' ka' zcháljlengake' Dios lo la Jesusen'? Nich gone' ki ble'e ga ni, nich wchi'e légake' zej nžeje' lawgak bxoz wnná bia' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
22 Saulon' gok chochže', na' bene' ga wžé' zédgekle benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damasko, dan' bloe'ele' légake' Jesús na'kze nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gake' yedjnná bi'e légake'.

Želá Saulo lo na'gak benne' judío ka'

23 Kate' ba gok zan ža, naž benne' judío ka' béngake' toze diža' gótgake' Saulon'.
24 Dot ža dot yele benne' judío ka' wžé' náwgake' le' gan zdégake' lo ze'e da' žape chi'in yežen', nich gótgake' le', san gókbe'ele Saulon' da' žénegekle' góngake' chie'.
25 Naž benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bché'gake' Saulon' žel, na' belwé'e le' to lo xkwit zen da' nžejen do, na' btínnegake' le' na'le lo ze'en' dan' žape chi'in yežen'.

Žežín Saulo lo yež Jerusalén

26 Kate' bežín Saulo lo yež Jerusalén, gónele' gónlene' tzen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', san yógo'tegake' bžébegake' le', dan' bi žejlé'gake' žejlé' Saulon' che Benne' Criston'.
27 Naž Bernabé bchi'e Saulon' gan zej nnita' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Bzenle' légake' kan gok che Saulon', na' kan ble'ele' Xanžon' lo nez, na' Xanžo na'kze bcháljlene' le', na' kan ben Saulon' lo yež Damasko, len yela' wechóg laže' bzoa lie' che Jesusen'.
28 Naž Saulon' wzóalene' légake' lo yež Jerusalén, na' bénlene' légake' tzen.
29 Len yela' wechóg laže' Saulon' bzoa lie' che Xanžon', na' bdil diže'e len benne' judío ka', benne' ka' zcháljgake' diža' griego, na' légake' gónegekle' gótgake' le'.
30 Kate' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' gókbe'egekle' da' ni, na' bché'gake' Saulon' lo yež Sesarea, na' bséla'gake' le' lo yež Tarso, da' naken laž Saulon'.
31 Naž gok chawe' chegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Galilea, na' gan nbab Samaria, na' gok chóchgake'. Bžébegake' Xanžon', na' belyane' dan' goklen Dios Be' La'y légake'.

Bedw žeyone' Eneas

32 Yetó da' goken, kate' Bedw ne žejwíe' lježžo ka', blẹ'e gan zej nnita' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' lọ yež Lida.
33 Bejxake'e to benne' lie' Eneas ga na', na' ba gok xono' yiz die' lọ da'a dan' de'e yižwé', na' bi žak se'e.
34 Bedon' gože' lẹ':
—Eneas, Jesús, Benne' Criston', žeyone' le'. Wyase, na' betób da'a chion'.
La' wyaste Enéasen'.
35 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' lọ yež Lida, na' lọ yež Sarón, blé'egekle' lẹ', na' bejlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie'.

Žat Dorkas, na' žebane'

36 Yetó da' goken, lọ yež Jope wzóa to no'le žejli'e che Benne' Criston', no'len' lie' Tabita, na' kan nak diža' griego lie' Dorkas. No'len' bene' zan da' zej naken chawe', na' da' žáklengaken benne' yache' ka'.
37 Da' goken ža na', wdá' Dorkasen' yižwé', na' gote'. Wdé bdíbgake' lẹ', bdíxjwgake' lẹ' to lọ yo'o gan nak da' chope kwia.
38 Dan' že' yež Jopen' gawze gan že' yež Lida gan zoa Bedon', benne' Jope ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', béngekle' zoa Bedon' ga na'. Che len bsélạ'gake' chope benne' gan zoe'. Góta'yoegekle' lẹ', na' belyi'e lẹ':
—Bi želo' sá'leno' neto'.
39 Naž lạ' wzó ža'te Bedon', na' wyéjlene' légake'. Katen' bžine' ga na', lạ' belche'tie' lẹ' gan nak lọ yo'o gan de no'le gat na'. Naž no'le wzebe ka' bdóbgake' dot kwite', na' želbeže'. Bloé'egekle' lẹ' laže' ka' chegak benne' byo ka', na' laže' chegak no'le ka', da' ka' ben Dorkasen' kate' ne wzóalene' légake'.
40 Naž Bedon' bebeje' yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na' na'le. Naž bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios. Byechje' gan de Dorkasen', na' wnné':
—Tabita, wyase.
La' bxa'te yej law Dorkasen'. Kate' blẹ'ele' Bedon', lạ' wyastie', na' wži'e.
41 Bedon' bexwe' ne'e, na' bchise' lẹ'. Naž bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' lezka' no'le wzebe ka', na' bejzíe' Dorkasen' láwgake', ba bebane'.
42 Kan gok da' ni wzé diža' chen dot lọ yež Jope, na' bejle'gak benne' zan che Xanžon'.
43 Zan ža bga'n Bedon' lọ yež Jopen' lọ liž Smon, to benne' žon chawe'e yid za beže.

10

Da' ben Bedw lọ liž Kornelio

1 Wzóa to benne' yež Roma lie' Kornelio lọ yež Sesarea, na' zchi'e to gaywá' benne' žjake' lọ wdilẹ, benne' ka' légake' Benne' Italia Žjake' Lọ Wdilẹ.
2 Kornelion' zka'n zene' Dios, na' zžebe' Le'. Yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže' žónlengake' lẹ' tzen. Kornelion' znezjwe' mežw zan da' žáklenen benne' yache' ka', na' zcháljlenteze' Dios.
3 Žedá chonne Kornelion' blẹ'e dáwe'le' wyó'o to wbás che ya'abá gan zoe'. Wbasen' gože' lẹ':
—Kornelio.
4 Bžebe Kornelion'. Bwie' wbás che ya'abán', na' gože' lẹ':
—¿Biz yi'o neda' Xan?
Wbás che ya'abán' gože' lẹ', na' wnné':

—Dios ženle' da' zchálj̱leno'-ne', na' nnézkzele' da' žono', kan žákḻeno' benne' yache' ka'.
5 Na'a, žaḻa' seḻo'o benne' ka' chjake' ḻo yež Jope, nich chejlížgake' to benne' lie' Smon, na' ḻezka' lie' Bedw.
6 Bennen' zoe' liž to benne' žon chawe'e yid ẕa beže, na' ḻezka' lie' Smon, na' zoa liže' žoa'a nisdo'. Bedon' wzenle' le' da' žaḻa' gono'.
7 Kate' ba bezá' wbás che ya'abán', wbasen' bchálj̱lene' ḻe', naž Kornelion' bḻiže' chope bi' wen žin chie' ka', na' to benne' žeje' ḻo wdiḻe, benne' ẕka'n ẕene' Dios, na' žónḻene' tẕen benne' ka' nníta'gake' liž Kornelion'.
8 Kate' beyóž bzenle' ḻégake' yógo'te dan' goken, bseḻe'e ḻégake' ḻo yež Jopen'.
9 Ža chope ža, katen' zej yoe'e nez, na' za' žíngake' gan že' yež Jopen', ḻa' na'ze wžén Bedon' yíchjo'ole nich wchálj̱lene' Dios, ne nak wawbíž.
10 Ḻa' na'ze wdón Bedon', na' gónele' gawe'. X̱ak žsi'ní'agake' da' gawe', bḻe'e dáwe'le'.
11 Bḻe'ele' nyaljw ya'abá, na' to da' naken ka to laže' žeje ẕen žetjen gan zoe', na' nžejen dap kwe'te.
12 Žiagak bia yix̱e' ka' ḻaw lažen', na' zan kan zej nakba', bia ka' zej nnita' tape ni'a ná'gakba', na' bia ka' želẕobe kwíngakba' ḻo yo, na' bia ka' zoa x̱ílgakba'.
13 Naž benle' chi'i to benne' ži'e ḻe':
—Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'.
14 Beží'i Bedon', na' wnné':
—O'o, X̱an. Batkle bdawa' da' bi žaḻa' gawto' o da' bi naken chawe'.
15 Da' bežope chi'i benle' chi'i bennen', na' gože' ḻe':
—Da' ben chawe' Dios, bi nnio' chen: “Bi naken chawe'.”
16 Chonne chi'i gok da' ki, na' naž laže' ẕen na' ḻa' beyepten ya'abá.
17 Kate' ne žek zedle Bedon', na' žezá' ḻaže'e biẕ zejḻás dan' bḻe'e dáwe'le', benne' ka' bseḻa' Kornelion' bžíngake' ga na', na' wnnábgake' gan zoa liž Smon na'.
18 Kate' bžíngake' ža yo'on', blížgake' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgekle' ḻégake' cha' zoa to benne' lie' Smon ga na', bennen' ḻezka' lie' Bedw.
19 Kate' ne žezá' ḻaže' Bedon' kan nak dan' bḻe'e dáwe'le', Dios Be' La'y gože' ḻe', na' wnné':
—Bwia nga. Ba bžingak chonne benne' ka' nga, na' žíljgake' le'.
20 Wzó ža' na'a. Betj ẕan yo'o. Bi gak chope ḻažo'o chéjḻeno' ḻégake', dan' bseḻa'a nedkza' ḻégake'.
21 Naž betj Bedon' ẕan yo'o gan zej nnita' benne' ka' bseḻa' Kornelion', na' gože' ḻégake':
—Neda' bennen' žiljle. ¿Biẕ chen' za'le nga?
22 Bechébegake', na' belyi'e ḻe':
—Kornelio, bennen' ẕchi'e benne' ka' žjake' ḻo wdil̃e, bseḻe'e neto'. Nake' benne' chawe', na' zžebe' Dios. Yógo'te benne' judío ka' žápegake' bennen' ba la'ne, na' zej nži'ile' ḻe'. Yetó da' goken, to wbás che ya'abá bchálj̱lene' ḻe', na' gože' ḻe' seḻe'e benne' ka' yedjlížgake' le' yido' liže' nich yenle' da' nno'.
23 Naž Bedon' wḻoé'e ḻégake' ḻo yo'o, na' bi'e gan gá'ngake'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wyase Bedon', na' wyéjḻene' ḻégake'. Baḻe lježdžo ka' bénḻengake' ḻe' tẕen, benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Jopen'.
24 Ža chonne ža, bžíngake' ḻo yež Sesarea. Ba zoa Kornelion' ẕbeze' ḻégake', na' ba btobe' biche'e ka', na' lježe' ka', benne' ka' nží'ižele', gan nak liže'.

25 Kate' wyáz Bedon' li'a, bžoj Kornelion' lo yo'on', na' bejchage' le'. Bzoa zibe' xni'a Bedon', na' bka'n zene' le' kan žonžo che Dios na'kze.
26 Bedon' besó že'e le', na' gože' le':
—Wzó ža'. Lezka' benne' yežlyó nga naka' kan nako' le'.
27 Kate' ne zchalje' da' ni, wyo'ote Bedon' lo yo'on', na' bejxake'e zej ndobe benne' zan ga na'.
28 Naž Bedon' gože' légake', na' wnné':
—Le'e nnézkzelele da' bchi'le Moisés, dan' znnan bi žala' gonlen to benne' judío tzen o chó'olene' to benne' zi'to'. Na'a, Dios ba bloe'ele' neda' bi žala' nnia' che nitó benne' nake' ka'ze o bi nake' chawe'.
29 Che len, kate' blížle neda', la' bidtia', na' bi gok chope laža'a. Na'a znnaba', ¿biz chen' wnnele neda'?
30 Naž bechebe Kornelion', na' wnné':
—Ba gok tape ža ka zoažo na'a, žedá chonne, kate' ne žona' wbás, na' žliža' Dios lo liža' nga, ble'ela' to xkwide' byo. Bloe'e lawbe' lawa' neda', nákwbe' laže' da' žákti'ten.
31 Gožbe' neda', na' wnnabe': "Kornelio. Dios ženle' da' znnablo'-ne', na' nnezle' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'.
32 Na'a, bsela' benne' ka' lo yež Jope nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. Bennen' zoe' gan nak liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon. Zoa liž bennen' žoa'a nisdo'. Kate' la' Bedon' ga zo' ni, wzenle' le' diža' chawen'."
33 Ka' goken, la' bséla'tia' benne' ka' chejtíljgake' le', na' chawe' beno' bido' gan zoato' ni. Che len zoato' yógo'teto' nga, na' ndobto' law Dios nich wzé nagto' yógo'te da' ye' Dios le' wzenlo' neto'.

Da' wnná Bedw liž Kornelio

34 Naž wzó law Bedw zchalje', na' wnné':
—Da' li žejni'ila' na'a, Dios bi zwíe' yela' znneze chegak benách ka', san tlebe kan zle'ele' žo'o.
35 Žaz laže' Dios benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zžébegake' Le', na' žóngake' da' naken chawe'.
36 Dios bdie' xtiže'e lo na'gak benne' Israel ka', na' bsele'e to benne' bzoa lie' che diža' chawen' chie', da' žonen ga zga'n chawe' benách ka', na' bžinen chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. Lekze' nake' Xanžo yógo'težo.
37 Le'e nnézkzelele da' goken gan nbab Judea, dan' wzó law goken gan nbab Galilea wdé bchalj Zwa nich yezóagak benách ka' nis.
38 Nnézkzelele kan ben Dios che Jesusen', Benne' Nasaret. Bsele'e Dios Be' La'y len yela' wak zen chie', na' Le' bénlene' Jesusen' tzen. Nnézkzelele kan wdé', na' kan bene' da' naken chawe', na' beyone' yógo'te benne' ka' belzake'e lo na' da' xiwe'. Ki bene', dan' wzoalen Dios Le'.
39 Na'a, neto' zzoa lito' che yógo'te da' ben Jesusen' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén, na' kan goken, bétgake' Le', katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.
40 Naž Dios besbane' Le' kate' gok chonne ža nate', na' bene' ga bloe'e lawe' gan wzoato' neto'.
41 Bi bloe'e lawe' lawgak yógo'te benách ka', san láwzeto' neto' bloe'e lawe'. Dios wžekze' neto' ža ni'te nich wzóa lito' che Jesusen', na' we'j bdáwlento' Le' tzen wdé bebane' lo yela' got.
42 Dios gože' neto' wzóa lito' chie' Le' lawgak benách ka', na' zzoa lito' che Benne' Criston', na' znnato' nake' Bennen' bzoakze Dios nich wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'.

43 Lezka' yógo'te benne' ka', benne' bchálj gake' lo wláz Dios ža ni'te, bzoa
lígake' che Jesusen', na' wnnágake': "Yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le',
Dios yenít lawe' dola' da' zej nbage'e ni'a che da' bene' Le'."

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' zi'to' ka'

44 Kate' ne zchalj Bedw da' ni, la' bžinte Dios Be' La'y, na' bedjsóalene' légake',
yógo'te benne' ka' belyenle' dan' bchalj Bedon'.
45 Bebán láže'gekle benne' judío ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston',
na' bžíngake' ga na' tzen len Bedon', dan' Dios Be' La'y, Benne' bsela' Xažo Dios,
bedjsóalene' benne' ka' bi zej nake' judío.
46 Ki béngake' dan' béngekle' zchaljgak benne' zi'to' ka' diža' yoble, na' zka'n
zéngake' Dios.
47 Naž bchalj Bedon', na' wnné':
—¿Wak no benne' wžóngake' benne' ki nich bi yezóagake' nis? Nak bia' Dios
Be' La'y bedjsóalene' légake', kan bedjsóalene' žo'o, benne' judío ka'.
48 Wnná Bedon' yezóagake' nis dan' nzi' lo ná'gake' Xanžo Jesús. Naž benne'
ka' góta'yoegekle' Bedon' gá'nlene' légake' chope chonne ža ka'.

11

Da' wnná Bedw lawgak benne' judío ka', benne' ka' che Jesús lo yež Jerusalén

1 Béngekle benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len lježžo ka' nníta'gake' gan
nbab Judea, kan benne' ka' bi zej nake' judío wzí' lo ná'gake' xtiža' Dios.
2 Kate' bežín Bedw lo yež Jerusalén, na' lježžo judío ka', benne' žejlé'gake'
che Benne' Criston', bdil díža'gake' len le'.
3 Belyi'e Bedon':
—¿Biz chen' wyó'oleno' benne' ka' bi zej nake' judío, na' bdáwleno' légake'
tzen?
4 Naž wzó law Bedon' zzejni'ile' légake' kan nak dot dan' goken,
5 na' wnné':
—Wzóa' lo yež Jope, na' kate' ne zchálj lena' Dios, ble'e dáwe'la' to da' bloe'el
Dios neda'. Ble'ela' to da' naken ka to laže' žeje zen, dan' nžejen dap kwe'te.
Betjen zan ya'abá, na' bžinen gan zoa'.
6 Katen' bwian', nich le'ela' da' žian lawlen, ble'ela' bia yixe' ka' zej nnita' tape
ni'a ná'gakba', bia yixe' snia ka', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka'
zoa xílgakba'.
7 Benla' chi'i to benne' gože' neda': "Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'."
8 Naž goža'-ne': "O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto', o da' bi naken
chawe'."
9 Naž da' bežope chi'i bliž benne' ya'abán' neda', na' gože' neda': "Da' ben
chawe' Dios, bi nno' chen: bi naken chawe'."
10 Chonne chi'i gok da' ni, na' naž dot dan' ble'ela' la' beyepten ya'abá.
11 La' na'ze bžíntegak chonne benne' ža yo'o gan zoa', benne' ka' zej nžoje' lo
yež Sesarea. Bsela' to benne' lie' Kornelio légake', na' bedjdíljgake' neda'.
12 Dios Be' La'y gože' neda': "Wyejlen légake', na' bi gak chope lažo'o." Lezka'
wzá'lengak žopte lježžo ki neda' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea gan wyo'oto'
liž to benne' zoe' ga na'.
13 Bennen' bzenle' neto' da' ble'ele' kate' bla' to wbás che ya'abá lo liže'. Wzíe'
lawe', na' gože' le': "Na'a bsela' benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejnnégake'
to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw.

14 Bennen' wzenle' le' diža' chawen' kan gak yeló' le', na' lezka' yelagak
yógo'te benne' ka' nníta'gake' ližo'."
15 Katen' wzó lawa' zcháljlena' légake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake'
kan bedjsóalene' žo'o zga'ale.
16 Naž bejsá' laža'a da' wnná Xanžon', katen' wnné': "Da' li Zwa bezóe' benách
ka' nis lo nis, san le'e, gak chele da' zloé'ezele yela' žezóa nisen', dan' Dios Be'
La'y yedjsóalene' le'e."
17 Che len, cha' Dios bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' légake', tlebe kan
bene' chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Xanžo Jesús, Benne' Criston', ¿nozkze neda'
wži'a che Dios?
18 Naž, kate' béngekle' da' ni wnníta'gake' žize, na' bka'n zéngake' Dios.
Wnnágake':
—Ki naken, Dios žwe'e latje benne' ka' bi zej nake' judío, žeyát láže'gake' nich
gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Benne' yež Antiokía ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

19 Katen' benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bétgake'
Esteban, na' belbía láže'gake' yezika' benne' ka' žejlé'gake' chie', naž bzonnjgak
benne' ki, na' góslasgake'. Bejnníta'gake' yež zan gan nbab Fenisia, na' lo yežlyó
Chipre, na' lo yež Antiokía, gan bzoa lígake' che xtiža' Dios, san láwgakze benne'
judío ka'.
20 Lezka' yezika' benne' ka' bénlengake' légake' tzen, benne' ka' zej nbabe'
yežlyó Chipre, na' benne' yež Sirene ka'. Benne' ki, kate' bžíngake' lo yež
Antiokía, lezka' bcháljlengake' benne' zi'to' ka', na' bzoa lígake' che diža'
chawen' kan nak che Xanžo Jesús.
21 Yela' wak che Xanžon' wzóalenen légake', na' benne' zan bejlé'gake' che
Xanžon', na' beyákgake' chie' Le'.
22 Kate' bžin diža' kan gok da' ni, benne' ka' che Benne' Criston', benne'
nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngeklen', na' bséla'gake' Bernabé nich cheje' lo
yež Antiokía na'.
23 Kate' Bernabén' ble'e lo yež Antiokía, ble'ele' da' žonn Dios chégake', na'
bebele'. Goze' légake' žala' chejlé'tezgake' che Xanžon' dot láže'gake'.
24 Bernabén' nake' benne' chawe', na' Dios Be' La'y zóalene' le', na' dot laže'e
žejli'e che Benne' Criston'. Ni'a che da' bchalj Bernabén', benne' zan lo yežen'
bejlé'gake' che Xanžon'.
25 Wdé na', wyéj Bernabén' lo yež Tarso, na' bejdilje' Saulo. Kate' bežel-le'-
ne', bchi'e le' lo yež Antiokían'.
26 Dot to yiz wnníta'gake' ga na', na' bénlengake' tzen benne' ka' zej nake' che
Benne' Criston', na' bsédgekle' benne' zan ka'. Lo yež Antiokían', benne' ka'
žejlé'gake' che Jesusen' wzí lágake' da' nežw chi'i Benne' Cristiano ka', da' zejlás
Benne' Zej Yoe'e Benne' Criston'.
27 Kate' ža ka' bale benne' ka', benne' zcháljgake' lo wláz Dios, bžójgake' lo yež
Jerusalén, na' bžíngake' lo yež Antiokían'.
28 Wzé Agabo, to benne' žónlene' benne' ka' tzen, na' lo wláz Dios Be' La'y
bzejni'ile' légake', na' wnné':
—Za' gak wbín dot yežlyó nga.
Gok wbín na' katen' znna bia' Klaudio, benne' Roma.

29 Naž bchebe l̲áže'gak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' l̲o yež Antiokía, sél̲a'gake' ka da' nápegake', da' gákl̲enen lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea.
30 Ki béngake', na' dan' bnézjwgake', bdégaken' l̲o na'gak Bernabén', na' Saulon' nich chjwá'gaken' l̲awgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' gan nbab Judea.

12

Žótgake' Jakob, na' žsejwgake' Bedw liž ya

1 Kate' ža ka' Herodes, benne' znna bi'e, bene' ga béx̲wgake' bal̲e benne' ka' che Benne' Criston', nich wsaka' zí'gake' l̲égake'.
2 Herodes na' bsel̲e'e benne' ka', na' bétgake' Jakob, benne' biche' Z̲wa. Bé'gake' l̲e' ya ntoche'.
3 Kate' gókbe'ele Herodes na' wyáz l̲áže'gak benne' judío ka' da' ni, na' bene' ga béx̲wgake' Bedw. Gok da' ni ža ka' kate' žak lni katen' žáwgake' yet x̲til da' bi nzi' kwa zichj chen.
4 Wdé béx̲wgake' Bedon', na' bsejwgake' l̲e' liž ya, na' bdégake' l̲e' l̲o na'gak tape kwe' benne' žjake' l̲o wdil̲e Wnníta'gake' tape' to kwe' ka'. Ka' béngake' nich gape chí'igake' l̲e'. Bžia l̲aže' Herodes na' yebeje' Bedon' l̲awgak benách ka' te Lni Pasko', lni na' žejdínnegekle' kan ben Dios katen' bebeje' benách judío ka' l̲o yežlyó Ejipto.
5 Ka' goken, wdape chí'igake' Bedon' l̲o liž ya na', san benne' ka' che Benne' Criston' bchál̲jl̲entezegake' Dios, na' wnnábgekle' L̲e' gákl̲ene' Bedon'.

Dios žebeje' Bedw liž ya

6 Kate' za' žin ža žia l̲aže' Herodes yebeje' Bedw liž ya na' nich gote' l̲e', l̲a' že' na'ze de Bedon' z̲tase', na' zej nnita' chope benne' žjake' l̲o wdil̲e kwit Bedon', na' nžeje' l̲en chope do ya. Wnníta'gak yebal̲e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e ža yo'o liž ya na', na' žape chí'igaken'.
7 L̲a' na'ze to wbás che ya'abá che X̲anžo Dios bl̲oe'e l̲awe' ga na', na' wza'ni'l̲e'e baní' liž ya na'. Wbás che ya'abán' wdane' l̲e'el sina' Bedon', na' besbane' l̲e', na' gože' l̲e':
—Wyase.
Naž beyéž do yan' dan' nžejen na' Bedon'.
8 Wbás che ya'abán' gože' l̲e', na' wnné':
—Bchej l̲i'o, na' blej z̲elo'.
L̲a' bente Bedon' da' ni. Naž wbás che ya'abán' gože' l̲e', na' wnné':
—Bx̲oa laže' yeno', na' da l̲en neda'.
9 Bežój Bedon', na' wyéjl̲ene' wbás che ya'abán', san bi žákbe'ele' cha' da' žon wbasen' naken da' li. Gokle' yele z̲nnele'.
10 Katen' ba wdégake' gan zej nnita' benne' nežw ka', na' benne' bežope' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' žape chí'igake', na' bžíngake' gan zoa da' naken ya, da' nbagan' gan žó'ogake' liž ya na', gan žežójgake' l̲o nez che yež. Gan žó'ogake', žakze chen wyaljwn. Kate' bžójgake', belzé'e gan bžíngake' yetó nez, na' wbás che ya'abán' l̲a' bezá'al̲entie' Bedon'.
11 Naž gókbe'ele Bedon', na' l̲o yichj l̲ázdo'ze' wnné':
—Na'a nnezla' da' li bsel̲a' X̲anžo Dios to wbás che ya'abá chie', na' beslé' neda' l̲o na' Herodes, na' l̲o yógo'te da' gónegekle benne' judío ka' góngake' chia'.

12 Kate' ne yo'o nez Bedon', žesá' laže'e kan nak da' goken, na' ble'e ža yo'o liž Lia, xna' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos. Lo yo'on' zej ndobe benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljlengake' Dios.
13 Katen' bliž Bedon' gan žó'ogake' li'a, bžoj to xkwide' no'le lebe' Rode nich nnezlbe' nozen'.
14 Katen' beyónbia'be' chi'i Bedon', lo yela' žebél chebe' bi bsáljwben', san taríaze beyejbe' lo yo'on', na' bejzenlbe' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':
—Zoa Bedon' ža yo'o.
15 Naž belyi'e-be':
—Nak yal yichjo'.
Lebe' chochže ben xtíža'be' naken ki. Naž wnnágake':
—Kege le'. Bxin chelgen'.
16 Xak na' bi wzóa ži Bedon', žliže' benne' ka' nníta'gake' lo yo'on'. Kate' bsáljwgake' yo'o, to belnítzele' katen' blé'egekle' le'.
17 Naž Bedon' bchis ne'e nich nníta'gake' žize, na' bzenle' légake' kan ben Xanžon', bebeje' le' liž yan'. Gože' légake':
—Le chejzenle Jakob, na' lježžo ka' kan goken.
Naž bežój Bedon' ga na', na' wyeje' ga yoble.
18 Kate' za' ža'ní' ža na', wžé' zédgekle benne' ka' žjake' lo wdile kan goken, dan' biž yo'o Bedon' liž yan'.
19 Naž bsela' Herodes benne' ka' chejxí'gake' Bedon'. Katen' bi bžélgekle' le', wnnable' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' wdape chí'igake' Bedon', dot da' goken. Wdé na' Herodes na' gože' ni'a ne'e ka' gótgake' benne' ka' žjake' lo wdile. Naž bezá' Herodes na' gan nbab Judea, na' wyeje' lo yež Sesarea, gan bga'ne'.

Kan got Herodes

20 Kate' ža ka' benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka' zdil díža'gake' len Herodes. Zga'ale benne' ka' nníta'gake' lo yežlyó che Herodes na' belsele'e da' žiažje chegak benne' ka' nníta'gake' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón, san dan' zža'a Herodes na' légake', biž bi želsele'e chégake'. Naž benne' Tiro ka', len benne' Sidón ka', gókgake' toze, na' béngake' ga bchálj Blasto lo wláz légake' law Herodes na'. Nak Blaston' wen žin blo law Herodes na'. Benne' Tiro ka', len benne' Sidón ka', gónegekle' žíngake' law Herodes na', nich nnábgekle' le' ga'n chawe' diža' bizjw chégake'.
21 Naž Herodes na' bžia bi'e to ža yenle' chégake', na' ža na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e bi da' žaken, nakwe' to laže' da' zakan', na' bchalje' láwgake'.
22 Naž wžéžeya'agak benne' ka', na' wnnágake':
—¡Kege bénne'ze nga! ¡Dios na'kze zchalje'!
23 La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo la' be'tie' le' dan' lekze' wzi'e yela' zka'n zen da' žala' gaken che Dios. Naž golj bzoga' le'e Herodes na', na' gote' dan' žáwgakba' le'.
24 Naž wzé diža' kan nak che Xanžon', na' belyán benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Bernabé len Saulo žejcháljgake' diža' chawe' da' nežw chi'i

25 Kate' Bernabé len Saulo ba bdégake' mežwn' da' btobgak benne' ka' che Benne' Criston' lo na'gak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' bezá'gake' ga na',

na' beyéjgake' l̲o yež Antiokía. L̲ezka' bché'gake' Z̲wa, x̲kwiden' zoa yetó labe' Markos.

13

1 L̲a' ža na'ze wnníta'gak benne' ka' z̲cháljgake' l̲o wláz Dios, na' benne' wsedle ka', l̲o yež Antiokía, benne' ka' zej nbábl̲ene' benne' ka' che Benne' Criston' l̲o yežen'. Ki lágake':
Bernabé,
Smon, (l̲ezka' lie' Benne' Gasj),
Lusio, (benne' yež Sirene),
Saulo,
Manaén, (benne' bgól-l̲ene' tz̲en Herodes, benne' z̲nna bi'e gan nbab Galilea).
2 Katen' zej ndobe benne' ki l̲aw X̲anžon', na' žóngake' wbás, Dios Be' La'y gože' l̲égake', na' wnné':
—Le kwej Bernabé l̲en Saulo cheze chia' nich chjéngake' žin na' dan' bl̲iža' l̲égake' góngaken'.
3 Katen' beyóž béngake' wbás, na' bcháljl̲engake' Dios, naž bx̲oa ná'gake' chope' ki, na' bsél̲a'gake' l̲égake'.

Wbás ka' z̲cháljgake' diža' chawe' l̲o yežlyó Chipre

4 Naž Bernabé l̲en Saulo jake' l̲o yež Seleusia dan' bsel̲a' Dios Be' La'y l̲égake' ga na', na' belbene' to l̲o barkw da' bchen' l̲égake' gan nak to yežlyó l̲o nisdo' da' nzin' Chipre.
5 Kate' bžíngake' l̲o yež Salamina, bcháljgake' x̲tiža' Dios ga nak l̲o yo'o ka' gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios. Zej nchi'e x̲kwide' Z̲wa nich gákl̲enbe' l̲égake'.
6 Kate' beyóž wdégake' yógo'te yeždo' ka' zej nnitan' l̲o yežlyó Chipren', da' zoan l̲o nisdo', naž bžíngake' l̲o yež Pafos gan bejx̲áka'gake' to benne' judío lie' Barjesús. Nake' benne' wžá' wen l̲aže', na' z̲nne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios.
7 Benne' ni zóal̲ene' Serjio Paulo, to benne' wnná bia', benne' žejni'ile'. Benne' wnná bian' bl̲iže' Bernabén' l̲en Saulon', dan' gónele' yenle' x̲tiža' Dios.
8 Naž benne' wžán' beži'e chegak Bernabén', na' Saulon', dan' gónele' gone' ga bi chejlé' benne' wnná bian' che Dios. Benne' wžán' l̲ezka' lie' Elimas l̲en x̲tíža'gak benne' zi'to' ka'.
9 Naž Saulon', bennen' l̲ezka' lie' Pablo, bzóa choch l̲awe', na' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e', bwie' Elímasen',
10 na' gože' l̲e':
—Le', benne' wen l̲aže', na' benne' wen da' kegle. Nako' ka z̲i'nkze da' x̲iwe', na' bi z̲l̲e'elo' chawe' yógo'te da' naken chawe'. ¿Bi wsano' da' žono', z̲ži'o che diža' chawen' che X̲anžon', na' žsejo' x̲nez no benne' žénele' chejl̲i'e chie' L̲e'?
11 Na'a, X̲anžo na'kze wsaka' zi'e le', na' chol̲ yej l̲awo', na' bi l̲e'elo' wbíž bal̲e ža ka'.
L̲a' wchol̲te yej l̲aw Elímasen', na' wdé' nile na'le, žilje' no benne' go x̲we' ne'e, nich wchi'e l̲e'.
12 Katen' benne' wnná bian' bl̲e'ele' da' goken, na' bebanle' kan nak x̲tiža' X̲anžon', na' bejl̲i'e che Benne' Criston'.

Da' ben Pablo l̲en Bernabé l̲o yež Antiokía gan nbab Pisidia

13 Naž Pablo l̲en benne' ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en wžéngake' to l̲o barkw, na' bezá'gake' l̲o yež Pafos, na' bžíngake' l̲o yež Perje gan nbab Panfilia. L̲o yežen' x̲kwide' Z̲wa bl̲á'al̲enbe' l̲égake', na' beyejbe' l̲o yež Jerusalén.

14 Wdé na' bezá'gake' l̲o yež Perjen', na' jake' l̲o yež Antiokía gan nbab Pisidia. L̲o yežen', katen' nak ža la'y chegak benne' judío ka', belyoé'e l̲o yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' l̲o yo'on' wžé'gake'.

15 Naž to benne' zoe' ga na' bel̲e' to da' bsedle Moisés, na' l̲ezka' to da' wnná to benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios. Wdé na' benne' wnná bia' che yo'on' bsel̲e'e to benne', na' bchál̲j̲l̲ene' Saulon', na' Bernabén', na' wnné':

—L̲e'e, lježto' ka'. Cha' nche'le to da' nnale da' wzejni'ilen neto', le nnan.

16 Naž wzó ža' Pablon', na' bchis ne'e nich kwé'gake' žize, na' wnné':

—Le wzé nag da' yapa' l̲e'e, benne' Israel ka', na' l̲e'e, nole z̲žébele Dios.

17 X̲anžo Dios, Bennen' z̲ka'n z̲engak benne' Israel ka', wžekze' x̲a x̲to'žo ka', na' bene' ga belyánl̲i'e katen' gókgake' benne' zi'to' ka' l̲o yežlyó Ejipto. Wdé na' l̲en yel̲a' wak z̲en chie' bebeje' l̲égake' l̲o yežlyón'.

18 Chopl̲alj yiz Dios goke' z̲en l̲aže' l̲en l̲égake' katen' wdágake' dot l̲o yo biž l̲o latje dach.

19 Kate' beyóž bchinnje' gaže kwe' yež ka' wnníta'gaken l̲o yežlyó Kanaán, na' bnezjwe' x̲a x̲to'žo ka' yežlyó chegak benne' ka'.

20 Wdé na', da' goken tape gaywá' chi yon yiz, Dios bnnite' benne' ka' nich wchi'a l̲aže'e l̲égake' na' zejte wzóa Samuel, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios.

21 Naž belnnable' Dios wzóe' to benne' nich nna bi'e l̲égake', na' Dios bzoe' Saúl, z̲i'n Sis, to benne' nbábl̲ene' z̲a'só Benjamín ka' nich nna bi'e l̲égake', na' ki ben Saúl na' chopl̲alj yiz.

22 Wdé na' Dios beké'e Saúl na', na' bzoe' Dabí nich nna bi'e l̲égake'. Dios bl̲oe'ele' kan nak Dabín', katen' wnné': "Nnezla' Dabí, z̲i'n Isaí, žone' da' žaz l̲aža'a neda', na' gone' yógo'te da' žénela' gone'."

23 Ladjw z̲a'só Dabín', Dios bene' ga golj Jesusen' nich yeslé' benne' Israel ka', kan zga'ale bchebe l̲aže' Dios gone'.

24 Zga'ale kate' bl̲a' Jesusen', bchal̲j Z̲wa l̲awgak yógo'te benne' Israel ka' nich yeyát l̲áže'gake', na' yezóagake' nis.

25 Katen' za' yeyóž wchál̲j Z̲wan', na' wnné': "¿Noz̲kze žéklele naka' neda'? Bi naka' Benne' Criston', Bennen' žal̲a' yide'. Le wia nga. Za' l̲a' Bennen' ga zoa' ni, na' neda' bi naka' zi kweja' z̲ele' da' žleje'."

26 'L̲e'e, ljéža'do' ka', l̲e'ekzle nakle z̲a'só Bran l̲en nole l̲e'e zoale nga, na' z̲žébele Dios. Dios na'kze bsel̲e'e diža' ni chele nich yelale.

27 Benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Jerusalén l̲en benne' ka' wnná biá'gake' l̲égake', bi gókbe'egekle' Jesusen' nake' Benne' Criston', na' bi bejní'igekle' da' nyejw l̲e'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bchál̲j̲gake' l̲o wláz Dios, žsedlen kan nak che Jesusen', l̲a'kze žól̲gaken' ža la'y ka', san l̲o yel̲a' bi žejní'il chégake' béngake' da' benen ga bžin dan' z̲nna dižan' katen' belchoge' che Jesusen' gate'.

28 L̲a'kze bi bžél̲gekle' bi da' nbaga' Jesusen' nich chóggake' chie' gate', san belnnable' Pilato yi'e benne' ka' gótgake' L̲e'.

29 Kate' beyóž béngake' yógo'te da' nyejw l̲e'e yiche kan žal̲a' gaken chie', belétjgake' L̲e' l̲e'e yag kroze, na' belkache'e L̲e' l̲o yežw ba.

30 Naž Dios besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got,

31 na' zan ža bl̲oe'e l̲aw Jesusen' l̲awgak benne' ka' wdál̲engake' L̲e' tz̲en katen' wdé' gan nbab Galilea, na' bl̲e'e l̲o yež Jerusalén. Na'a, z̲zoa ligak benne' ka' chie' L̲e' l̲awgak benách ka'.

32 'Ka' naken, l̲ezka' neto' z̲chál̲j̲l̲ento' l̲e'e diža' chawen' kan nak dan' bchebe l̲aže' Dios gone' chegak x̲a x̲to'žo ka'.

33 Dan' bchebe laže' Dios gone' chégake', Lekze' bene' ga goken lawžo žo'o,
nakžo za'sógake' ka'. Ki bene' katen' besbane' Jesusen', na' goken kan nyejw
le'e yiche gan zoa salmo da' chopen', dan' znnan ki: "Le' nako' Zi'na'. Neda'
bzoakza' Le'."
34 Ka naken, Dios besbane' Le' lo yela' got nich bi kwia yi' bela' žen chie', Dios
na'kze wnné' ki: "Wnezjwa' chio' da' ba nez zen da' bchebe laža'a che Dabí."
35 Che len lezka' nyejw le'e yiche, gan zoa yetó salmo, da' znnan ki: "Bi go'o
latje ga'n benne' la'y chio' gan kwia yi' bela' žen chie'."
36 Da' goken che Dabín' nak bian'. Wdé bene' žin lawgak benne' wláž chie'
ka', kan Dios gože' le' gone', naž gote', na' wló'ogake' le' lo yežw ba gan
wnníta'gak xa xta'we' ka', na' wzía yi' bela' žen chie'.
37 Na'a, kan nak che Jesusen', Dios besbane' Le', na' bi wzía yi' bela' žen chie'
lo yežw ba.
38 Le'e, ljéža'do' ka', žala' nnézlele da' ni da' zzenla' le'e. Ni'a che da' ben
Jesusen' Dios ženít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.
39 Na'a, Dios žeyón chawe'e yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na'
žeké'e dola' ka' da' bi gok yeká'a da' wnná xtiža' Dios, dan' bde Moisés chežo.
40 Le gape chi'i kwinle na'a nich bi gak chele da' nyejw le'e yiche dan'
wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan ki:
41 Le wia nga, le'e, benne' ka' bi žaple neda' ba la'ne.
Yebán láže'le, san lo yela' bi žejlé' chele gatle.
Neda' gona' to žin ža ni zoale le'e,
na' la'kze no benne' wloe'ele' le'e da' zejlás žin na', bi chejle'le chie'.
42 Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen bežójgake' lo yo'o gan
zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, naž góta'yoegekle benne' ka'
légake' wzéngekle' légake' da' ki kate' žin yetó ža la'y chégake'.
43 Kate' benne' ka' zej ndobe' lo yo'on', bežójgake' ga na', benne' zan, benne'
judío ka', len benne' ka' beyákgake' judío, benne' ka' zka'n zéngake' Dios,
bénlengake' Pablon' len Bernabén' tzen. Chope' ki bcháljlengake' légake', na' ben
chóchgake' légake' nich gá'nteze chóchgake', na' nich wxén láže'gake' da' gonnze
Dios chégake'.
44 Yexono' ža ka' katen' bžin yetó ža la'y chégake', na' bdobgak yeláte'ze ka
bdachgak benne' ka' che yežen' nich yéngekle' xtiža' Dios.
45 Naž bgé'egekle benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', kate'
blé'egekle' benne' zan ka', na' che len wnnégake' che da' znna Pablon', na'
beží'igake' chen.
46 Naž Pablon' len Bernabén', len yela' wechóg laže' chégake', belyi'e benne'
judío ka', na' wnnágake':
—Ben byenen wzenlto' le'e néžwle xtiža' Dios, san dan' zzoale chela'ale diža'
ni, da' žonle nak bian' bi nakle zi gata' yela' nban da' zejlí kanne ni chele, che
len, na'a chejto' gan zej nnita' benne' zi'to' ka'.
47 Lezka' gož Xanžo Dios neto' gonto' ki, na' wchaljto' che Benne' Criston'
lawgak benne' zi'to' ka'. Ki znna da' wnná Dios kan nak che Benne' Criston',
katen' wnné':
Bzoa' Le' nich gako' baní' chegak benne' zi'to' ka',
na' gako' Benne' yeslé' benách ka' dot yežlyó nga.
48 Kate' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' da' ni, na'
bebégekle', na' bka'n zéngake' Xanžon' ni'a che xtiže'e. Yógo'te benne' ka' ba

ben Dios chégake' gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', bejlé'gake' che Benne' Criston'.
49 Ka' goken, wzé xtiža' Xanžon', na' benne' yógo'te yež zej nnitan' yežlyón', béngeklen'.
50 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', belkó'o yele'e benne' blo ka' che yežen' nich bi lé'egekle' Pablon', na' Bernabén' chawe'. Lezka' belkó'o yele'e no'le blo ka', no'le zka'n zéngake' Dios. Ka' goken, béngake' ga belbía láže'gake' Pablon', na' Bernabén', na' blággake' chope' ki na'le lo yežlyó chégake'.
51 Naž Pablon' len Bernabén', bechínnjgake' bixte yo da' dan' lábgake', dan' zloe'elen nga'n zia da' zej nbaga' benne' ka' che yežen', na' jake' lo yež Ikonio.
52 Bebégekle benne' ka' che yež Antiokía, benne' žejlé'gake' che Xanžon', na' Dios Be' La'y wzóalene' légake'.

14

Da' ben Pablo tzen len Bernabé lo yež Ikonio

1 Kate' bžin Pablo len Bernabé lo yež Ikonio, belyoé'e tzen lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bcháljgake' diža' chawen' ga na'. Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'.
2 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie', belkó'o yele'e bale benne' zi'to' ka' nich bi chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich bi lé'egekle' chawe' lježžo ka', benne' žejlé'gake' chie' Le'.
3 Dan' bejle'gak benne' zan ka' che Benne' Criston', Pablon' len Bernabén' wnníta'gake' ga na' zan ža, na' lo yela' wechóg laže' bcháljgake' xtiža' Dios, dan' žxen láže'gake' Xanžon'. Xanžo na'kze bloe'ele' da' wnnágake' kan nži'il Dios benách ka' naken dot da' li, na' Dios bi'e légake' latje béngake' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebángekle benách ka'.
4 Naž benne' ka' nníta'gake' lo yežen' gok chópelegake'. Bale' bénlengake' benne' judío ka' tzen, benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', na' yebale' bénlengake' Bernabén' len Pablon', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', tzen.
5 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie' len benne' zi'to' ka', bénlengake' tzen benne' ka' znna biá'gake' légake', na' bdóbgake' nich góngake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' zia, na' nich wžé'egake' légake' yej.
6 Kate' Pablon' len Bernabén' gókbe'egekle' da' ni, bzónnjgake' ga na', na' jake' lo yež Listra, na' lo yež Derbe, yež ka' zej nbaben Likaonia, gan wdégake' yógo'te yeždo' ka', da' zej nnitan' gawze.
7 Lo yež ka' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

Zžé'egake' Pablo yej lo yež Listra

8 Lo yež Listra wzóa to benne' bi žak se'e. Že'ze' ga na' dan' bi zza'kze' katen' golje', na' batkle wzé'e ni'e.
9 Benne' ni wzé nage' da' wnná Pablo. Pablon' bwie' le', na' gókbe'ele' žejli'e che Benne' Criston' nich yeyake'.
10 Naž wnné zižje Pablon', na' gože' le':
—Wzé.
La' bxíte'te bennen', na' wzé'e ni'e.
11 Kate' benne' Listra ka' blé'egekle' dan' ben Pablon', wzó láwgake' znnégake' zižje len xtíža'gak benne' Likaonia ka', na' wnnágake':

—¡Dios ka' benne' ki! Bétjgake' ga ni zoažo, na' zl̲oe'el kwíngake' kan z̲nna'gak benne' ka'.
12 Wnnágake' Bernabén' nake' Júpiter, kan nak la dios blo chégake', na' wnnágake' Pablon' nake' Merkurio, yetó dios chégake'. Ki wnnágake' dan' z̲chal̲j Pablon' kan z̲nnágake' žon Merkurion'.
13 Gan nníta'gake' zoa yodo' che Júpiter, da' žen' kwit nez gan žo'ogak benách ka' l̲o yežen'. Bx̲oz che Júpiter na' l̲a' bžintie' ga na', na' nchi'e beže ka', na' l̲ezka' noe'e yeje ka', na' žónl̲engak benne' zan l̲e' tz̲en. Gónegekle' gótgake' beže ka' l̲awgak Pablon' l̲en Bernabén' nich wká'n z̲éngake' l̲égake' kan žóngake' chegak dios ka' chégake'.
14 Kate' Bernabén', na' Pablon', benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston', gókbe'egekle' da' ni, na' belcheze'e lažе' da' zej nakwe'. Gok nyache' l̲áže'gake' dan' žongak benne' ka' da' bi žal̲a' góngake', na' belx̲ite' Pablon', na' Bernabén', na' bejcházgake' gachje l̲áwe'le benne' zan ka'. Wnnégake' zižje,
15 na' gózgake' l̲égake':
—L̲e'e, benne' ka'. ¿Biz chen' žonle da' ki? L̲ezka' bénne'ze nakto' kan nakle l̲e'e, na' z̲zenlto' l̲e'e da' nikze žal̲a' wsanle žonle, dan' bi be zakan', nich gakle che Dios ban. Dios ni bene' ya'abá, na' yežlyó nga, na' nisdo', na' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'.
16 Yiz ka' da' wdégaken, bengak yógo'te benách ka' kan nak da' z̲nnazen chégake', na' Dios bi bsejwe' x̲nézgake',
17 san bene' ga nak bia' da' nake', ni'a che da' chawe' da' žone' chégake'. Žsel̲e'e nis yejw gan zoažo, na' žone' ga želgole da' žazžon. Z̲wawe' žo'o, na' žone' ga žebelžo.
18 L̲a'kze Bernabén' l̲en Pablon' góžgake' l̲égake' da' ki, kánneze bzóegekle' bséjwgake' x̲nezgak benne' zan ka', nich bi gótgake' beže ka' l̲áwgake'.
19 Naž bal̲e benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston', bžíngake' ga na', benne' ka' zej nžoje' l̲o yež Antiokía, na' l̲o yež Ikonio, na' belkó'o yel̲e'e benne' zan ka'. Naž yógo'tegake' bžé'egake' Pablo yej, na' bz̲óbgake' l̲e' na'le žoa'a yežen', dan' žékgekle' ba nate'.
20 Naž kate' benne' ka', benne' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', bdóbgake' dot kwit gan de Pablon', na' wyase', na' beyaze' l̲o yežen'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, Pablon' bežójl̲ene' Bernabén', na' jake' l̲o yež Derbe.
21 L̲o yežen' bchál̲jgake' diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' benne' zan bejl̲é'gake' chie' L̲e'. Wdé na' beyéjgake' l̲o yež Listra, na' l̲o yež Ikonio, na' l̲o yež Antiokía.
22 Kate' Bernabén' l̲en Pablon' wdégake' l̲o yež ka', ben chóchgake' benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' besá'gake' l̲áže'gake' nich ga'n chóchgake' kan žejl̲é'gake' chie' L̲e'. Belyi'e l̲égake':
—Cho'ožo žo'o gan z̲nna bia' Dios, san žon byenen sáka'žo da' zan da' gaken chežo.
23 Gan zoa to kwe' to kwe' benách ka' che Benne' Criston', Pablon' l̲en Benabén' bnníta'gake' benne' gole ka' nich gape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston'. Kate' ba bchál̲jl̲engake' Dios, na' béngake' wbás, naž bdégake' l̲égake' l̲o na' X̲anžo, Bennen' žejl̲é'gake' chie'.

Pablo l̲en Bernabé žežíngake' l̲o yež Antiokía gan nbab Siria

24 Naž Pablo l̲en Bernabé wdégake' gan nbab Pisidia, na' bžíngake' gan nbab Panfilia.

25 Kate' beyóž bchálj̱gake' x̱tiža' Benne' Criston' ḻo yež Perje, na' jake' ḻo yež Atalia.
26 Bezá'gake' ga na', na' belbene' to ḻo barkw, na' bežíngake' ḻo yež Antiokía, gan zej nnita' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' bséḻa'gake' ḻégake' nich chejzégake' x̱tiža' Dios, katen' wló'ogake' ḻégake' ḻo na' Dios, Bennen' žon chawe'e ḻégake' nich góngake' x̱chine', žin na' da' ba beyóž béngake'.
27 Katen' bežíngake' ḻo yež Antiokía, na' bdobgak benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na'. Naž Pablon' ḻen Bernabén' bzéngekle' ḻégake' kan zej nak da' ẕen ka' da' ben Dios ḻo ná'gake', na' ḻezka' kan ben Dios, bi'e benách zi'to' ka' latje žejḻé'gake' che Benne' Criston'.
28 Zan ža Pablon' ḻen Bernabén' bgá'nḻengake' benách ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston' ḻo yežen'.

15

Benne' ka' che Benne' Cristo žon x̱tíža'gake' ḻo yež Jerusalén

1 Naž baḻe benne' ka', benne' zej nžoje' gan nbab Judea, bžíngake' ḻo yež Antiokía. Bsédgekle' lježžo ka', na' wnnágake':
—Ḻe'e, benne' byo ka', cha' bi chog ḻo beḻa' chele kan žónteze žonto', kan bchi'le Moisés, bi gak yelale.
2 Naž Pablo ḻen Bernabé beldíḻ diže'e ḻen ḻégake', na' gokḻe'e žo'osbé. Wdé na', benne' Antiokía ka' wžégake' Pablon' ḻen Bernabén', na' yebaḻe lježžo ka', nich chjake' ḻo yež Jerusalén, nich ḻá'gake' ḻawgak benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston', na' ḻezka' ḻawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wchálj̱ḻengake' ḻégake' kan nak da' ni da' žaken, na' kan nak da' yaḻze da' žsédgekle benne' ka'.
3 Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' Antiokía ka', wló'ogake' ḻégake' nez. Wdégake' gan nbab Fenisia, na' gan nbab Samaria, na' bzéngekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', kan goken, beyakgak benne' zi'to' ka' che Benne' Criston'. Da' ni benen ga bebégekle yógo'te lježžo ka'.
4 Pablon' ḻen Bernabén' bžíngake' ḻo yež Jerusalén. Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na' ḻen benne' wbás ka' bseḻe'e Ḻe', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wdápegake' ḻégake' ba la'ne. Pablon' ḻen Bernabén' bzéngekle' ḻégake' yógo'te da' ben Dios ḻo ná'gake'.
5 Naž baḻe benne' yodo' fariseo ka', benne' žejḻé'gake' che Benne' Criston', belzó ži'e, na' wnnágake':
—Žon byenen chog ḻo beḻa' chegak benne' byo ka', benne' zi'to' ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston', na' wchi'ilžo ḻégake' góngake' kan ẕnna da' bchi'le Moisés žo'o.
6 Naž benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston' ḻen benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', bdóbgake' nich wchi'a ḻáže'gake' da' ni da' žaken.
7 Wdé bchálj̱gake' scha, na' wzé Bedw, na' gože' ḻégake':
—Ljéža'do' ka'. Nnézkzelele kan gok ža ni'te, kan Dios wžekze' neda' nich wchaḻja' x̱tiže'e ḻawgak benách zi'to' ka' nich yéngekle' diža' chawen', na' chejḻé'gake' che Benne' Criston'.
8 Dios, Bennen' nónbia'kze' da' yo'o ḻo yichj ḻázdo'gak benách ka', bzoe' da' nak bia' žape' ḻégake' ba la'ne, dan' bseḻe'e Dios Be' La'y chégake', kan bseḻe'e Ḻe' chežo žo'o.

9 Bi bche'e kan bene' chégake', na' chežo, na' l̲ezka' beyón chawe'e yichj l̲ázdo'gake' dan' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
10 Na'a, ¿biz̲ chen' z̲ži'ile che Dios, na' žesbága'le to ywa' zi'i yengak lježžo ka'? Ywa' na', da' naken da' bchi'le Moisés, bi gok wa'žon žo'o, na' bi gok wá'gaken x̲a x̲to'žo ka'.
11 Žejl̲e'žo yelažo ni'a cheze da' ben X̲anžo Jesús l̲o wláz žo'o, na' kan yelažo žo'o, l̲ezka' yelágake' l̲égake'.
12 Katen' beyóž bchal̲j Bedon' da' ni, na' yógo'tegake' wnníta'gake' žize, na' bze nággake' da' bchal̲jgak Bernabén', na' Pablon'. Benne' ki bzéngekle' l̲égake' da' ka' da' zej nak bian' da' žóngaken ga žebángekle benách ka', da' ka' ben Dios l̲o ná'gake' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.
13 Katen' beyóž wnnagak Bernabén', na' Pablon' da' ni, bechebe Jakob, na' wnné':
—Ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' l̲e'e.
14 Smon Bedw ba bzenle' žo'o kan ben Dios, bl̲oe'ele' l̲aw yel̲a' wak chie' da' nežw chi'i l̲awgak benách zi'to' ka' nich bebeje' benách ka' che L̲eze', benne' ka' nníta'gake' ládjwgake'.
15 Kan nak da' ni naken tl̲ebe l̲en x̲tíža'gak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan:
16 Kate' ža ka' te ža ki yel̲á'a, na' wchisa' to Benne' nna bi'e,
Bennen' chaze' latje che Dabí, bennen' wnná bi'e.
Gona' kan žon to benne' žechise' to yo'o nyinnj.
L̲ezka' yechisa' benne' z̲a'sóe' ka', benne' ka' zej nga'ne'.
Gona' kan žon to benne' žechise' to ze'e gole.
Ki gona' nich yechisa' da' wnná bia' Dabín',
17 na' nich chiljgak yezika' benách ka' X̲anžon'.
Benách zi'to' ka' chíljgake' L̲e',
na' si' lágake': Benách Ka' Che Dios.
18 Ki wnnakze X̲anžo, Bennen'
ža ni'te bene' ga zej nak bia' yógo'te da' ki.
19 'Che l̲en žekla' neda' bi žal̲a' wséjwžo x̲nezgak benách zi'to' ka', benne' ka' žeyákgake' che Dios.
20 Žal̲a' wzojžo chégake' nich wká'ngake' da' ka' da' bi žal̲a' gáwgake', da' bdegak benách ka' l̲awgak lo'a ka', na' bi góngake' da' sban ka', na' bi gáwgake' bel̲a' chegak bia yix̲e' ka' l̲en x̲chéngakba', na' bi gáwgake' x̲chen nóte'teze bia yix̲e'.
21 Ža ni'te, na' zejte na'a ža zej nnita' benne' ka' z̲chál̲jgake' l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios yógo'te yež ka', na' z̲chál̲jgake' che da' bzoj Moisés. Žól̲gakkzen' ža la'y ka'.
22 Naž benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' l̲en benne' gole ka', na' yógo'te benne' ka' che Benne' Criston', wyáz l̲áže'gake' wžégake' bal̲e benne' ka' ládjwgake' nich sél̲a'gake' l̲égake' l̲o yež Antiokía, tz̲en l̲en Pablon', na' Bernabén'. Chope' ka' wžégake' zej nake' Judas l̲en Silas. Judas na' l̲ezka' lie' Barsabás. Chope' ki zej nake' benne' blo ládjwgak lježžo ka'.
23 Bzójgake' to l̲e'e yiche da' bdégake' l̲o ná'gake', nich chjwá'gaken', dan' z̲nnan ki: "Neto', benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' l̲en benne' gole ka', na' lježžo ka', žapto' l̲e'e: "Padiox̲" lježto' ka', nakle benách zi'to' ka', na' zoale l̲o yež Antiokía, na' l̲o yež ka' zej nbaben Siria, na' Silicia.

24 Benlto' kan žongak bale benne' ka', benne' bžójgake' ga ni zoato', san bi
bséla'to' légake'. Žedjchá'gake' le'e len da' ka' znnágake', na' zchíxgake' yichj
lázdo'le, dan' znnágake' žon byenen chog lo bela' chele, benne' byo ka', na' žala'
gonle kan znna da' bchi'le Moisés.
25 Che len wyáz láže'to' katen' ba ben toze xtíža'to', wžeto' chope benne',
na' séla'to' légake' nich yedjwíagake' le'e. Yídlengake' tzen Bernabé len Pablo,
benne' ka' nži'ilžo.
26 Bernabén', na' Pablon' ba jake' gan wzóa da' ben zož gátgake' dan' zej
nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
27 Ki naken, žséla'to' Judas len Silas gan zoale. Chope' ki wzejní'igekle' le'e
da' ni da' zzojto' chele le'e yiche ni.
28 Dios Be' La'y bloe'ele' neto' da' žaz laže'e, na' lezka' žaz láže'to' neto', bi
yesbágа'žeto' le'e ywa', da' naken da' bchi'le Moisés, san toze da' ki da' žon
byenen gonlen.
29 Bi gawle da' wdé lawgak lo'a ka'.
Bi gawle žen.
Bi gawle bela' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.
Bi gonle da' sban ka'.
Cha' gape chi'i kwinle, nich gonle kan znnagak da' ki, na' gonle da' naken
chawe'."
30 Ka' goken, benne' ka' bséla'gake' bžíngake' lo yež Antiokía. Katen' blá'gake'
ga na', btóbgake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na',
na' wló'ogake' yichen' lo ná'gake'.
31 Katen' beyóž bélgaken', bebégekle' ni'a che da' nyejw le'e yichen', da' žeyón
zenen légake'.
32 Judas na' len Sílasen' lezka' zej nake' benne' zcháljgake' lo wláz Dios. Che len
bkóngekle' žin diža' zan, da' ka' bcháljlengake' lježdžo ka', nich beyón zéngake'
légake', na' ben chóchgake' légake'.
33 Wdé bžégekle' chope' ka' ga na' bale ža, naž lježdžo ka' bzégake' légake' diža'
nich yeyéjgake' lo yež Jerusalén gan zej nnita' benne' ka' bséla'gake' légake'.
34 Wyáz laže' Sílasen' bga'ne' lo yež Antiokían'.
35 Lezka' Pablon', na' Bernabén' bgá'ngake' lo yežen', na' bsédgekle' benách
ka', na' bzoa lígake' che xtiža' Xanžon'. Lezka' bengak benách zanže ka'.

Zzo law Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chope chi'i

36 Kate' ba wdé bale ža Pablo gože' Bernabé:
—Le cho'o chejžo da' yoble nich chejwíažo lježdžo ka' nníta'gake' yógo'te yež
ka' gan ba bchaljžo xtiža' Xanžon', nich le'elžo kan žak chégake'.
37 Gónele Bernabén' wché'gake' xkwide' Zwa Markos, nich chéjlenbe' légake',
38 san bi wyáz laže' Pablon' wché'gake'-be' nich chéjlenbe' légake' dan'
blá'alenbe' légake' gan nbab Panfilia, na' biž yjénlenbe' légake' žin che Xanžon'.
39 Bi gok toze xtíža'gak Bernabén', na' Pablon', ga bžinte bla'a lázgake' toe'
yetóe'. Bernabén' bchi'e xkwide' Markos, na' belbene' to lo barkw, na' jake' lo
yežlyó Chipre.
40 Pablon' wžíe' Silas nich chéjlene' le' tzen. Naž lježdžo ka' wló'ogake' légake'
lo na' Xanžon', na' wnnábgekle' Le' gon chawe'e légake'. Naž Pablon' len Sílasen'
wyó'ogake' nez.
41 Wdégake' lo yež ka' gan nbab Siria, na' gan nbab Silisia, na' ben chóchgake'
benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež ka'.

16

Xkwide' Timoteo žónlenbe' Pablo len Silas tzen

1 Wdé na' bžin Pablo len Silas lo yež Derbe, na' lo yež Listra. Wzóa to xkwide' byo lebe' Timoteo ga na', na' žejle'be' che Benne' Criston'. Nakbe' zi'n to no'le judío žejli'e che Benne' Criston', san xabe' bi nake' judío.
2 Lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio znnágake' žon Timoteon' da' naken chawe'.
3 Gónele Pablon' chejlen xkwiden' le'. Bchi'e-be', na' bchoge' lo bela' chebe' kan žongak benne' judío ka'. Ki bene' nich bi nnegak benne' judío ka' chebe', dan' nnézgekle' yógo'tegake' bi nak xabe' benne' judío.
4 Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan zej nnita' yež ka', na' to to yež ka' bdégake' lo na'gak lježžo ka' nníta'gake' ga na' da' bzojgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Bdégake' yichen' lo ná'gake' nich góngake' kan znnan.
5 Ka' goken, gok chochgak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' belyane' tža tža.

Benne' Masedonia žliže' Pablo lo da' ble'e dáwe'le'

6 Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan nbab Frijia, na' gan nbab Galasia. Ki béngake' dan' bsejw Dios Be' La'y xnézgake', nich bi chejcháljgake' xtiža' Xanžon' gan nbab Asia.
7 Kate' bžíngake' gan nbab Misia, gónegekle' chjake' gan nbab Bitinia, san Dios Be' La'y, Bennen' žsela' Jesusen' chežo, bi bi'e légake' latje.
8 Naž wdégake' chela'ale gan nbab Misia, na' jake' lo yež Troas. Neda', Lukas, zzoja' chio' da' ni, wzóa' lo yež Troasen', gan wzó lawa' žónlena' Pablon' tzen.
9 Lo yežen' Dios bloe'ele' Pablon' to da' ble'e dáwe'le'. To benne' byo, benne' Masedonia, bloe'e lawe' gan zoe', na' góta'yoele' Pablon', na' wnné': “Da lažto', gan nbab Masedonia, na' goklen neto'.”
10 Kate' Pablon' ble'ele' da' ni, dan' ble'e dáwe'le', la' be' láže'teto' chejto' gan nbab Masedonia, dan' gókbe'elto' Dios ba bliže' neto' nich chejchaljto' diža' chawen' chie' lawgak benách ka' nníta'gake' lo yežlyón'.

Da' bengak Pablo, na' Silas lo yež Filipos

11 Naž wžento' to lo barkw, na' wza'to' lo yež Troas. Wdeto' ga bžínteto' lo yež Samotrasia, na' wdé yetó ža bžinto' lo yež Neápolis.
12 Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Filipos, yežen' nakžen blo ka yógo'te yež ka' zej nbaben chelá'a na' che gan nbab Masedonia. Lo yežen' zej nnita' benách wláž ka' chegak benne' Roma ka'. Wzoato' lo yežen' bale ža.
13 Kate' bžin to ža la'y, bžojto' lo yež, na' wyejto' žoa'a yego gan zdóbgakkze benne' ka' che yežen' nich wcháljlengake' Dios, na' wže'to' ga na', na' bcháljlento' no'le ka' zej ndobe' ga na', kan nak xtiža' Xanžon'.
14 Zoa Lidia ládjwgake', to no'le che yež Tiatira. Nake' no'le žóti'e laže' xna da' záka'le'en. No'le ni zka'n zene' Dios, na' bze nage' da' bchalj Pablon', na' Xanžon' góklene' no'len' nich wzí' lo ne'e dan' wnná Pablon'.
15 Naž bezóe' le' nis, na' lezka' belzóa nis benách ka' nníta'gake' liže'. Wdé na' góta'yoele' neto', na' wnné':

—Cha' žákbe'elele žejli'a che Xanžon', le cho'o liža', na' le soa ga na'.

Ben byene' bga'nto' ga na'.

16 Yetó da' goken to ža kate' ne zejto' gan zchálj̱lento' Dios, bedjchág to x̱kwide' no'le neto', na' yo'obe' be' da' žonen ga znnéya'abe'. Ḻen yeḻa' wnnéya'a chebe' benbe' ga benne' x̱anbe' ka' belzí'ḻi'e mežw.
17 X̱kwide' no'len' bejnawbe' Pablon', na' neto'. Wnnebe' zižje, na' wnnabe':
—Benne' ki žóngake' x̱chin Dios, Benne' wak zente. Zḻoé'egekle' ḻe'e kan gak yelale.
18 Ki benbe' zan ža. Katen' biž wyáz ḻaže' Pablon', byechje', na' bḻiže' ben' yo'obe', na' wnné':
—Ni'a che X̱anžo Jesús, Benne' Criston', žapa' le': bežój ḻo yichj ḻázdo'w x̱kwide' no'le ni.
Ḻa' na'ze bežojte ben'.
19 Kate' x̱anbe' ka' gókbe'egekle' ba bežój ben' da' benen ga wnnéya'abe', na' biž sí'gake' mežw ni'a chebe', che ḻen béx̱wgake' Pablon' ḻen Silas, na' bché'gake' ḻégake' ḻawgak benne' yolawe' ka', benne' ka' zej ndobe' gan nak ḻawe' ya'a.
20 Bzégake' ḻégake' ḻawgak benne' yolawe' ka', na' wnnágake':
—Benne' ki zej nake' benne' judío ka', na' žóngake' ga žongak benne' wláž chežo ka' žo'osbé.
21 Žsédgekle' da' bi žaḻa' si' ḻo na'žo, na' da' bi žaḻa' gonžon, dan' nbabžo yež Roma.
22 Benne' zan ka' bží'igake' che Pablon' ḻen Sílasen'. Naž benne' yolawe' ka' góžgake' ni'a ná'gake' ka' yeká'gake' laže' da' zej nakw Pablon', na' Sílasen', na' chíngake' ḻégake' yid.
23 Wdé belyínḻi'e ḻégake', na' bséjwgake' ḻégake' liž ya. Góžgake' benne' žsejwe' liž yan' gape chi'e ḻégake'.
24 Benne' ni, kate' ba góžgake' ḻe' ki, bsejwe' ḻégake' ḻo liž yan' ni'te, na' wḻoé'e ní'agake' ḻo bloj yag ka'.
25 Gachje yele Pablon' ḻen Sílasen' zchálj̱lengake' Dios, na' žóḻgake' da' žoe ḻáwgake' Ḻe'. Benne' ka' zej nyejwe' liž yan' bze nággaken'.
26 Naž wzó'ḻe'e yežlyó. Ka' goken ga bžinte wẕize ḻen ze'e liž yan', na' ḻa' belyáljwte yógo'te gan želyoé'e ḻo yo'on', na' beyéž do ya ka' da' zej nžejen benne' ka' zej yoe'e ga na'.
27 Bebán bennen' žsejwe' liž yan'. Kate' bḻe'ele' zej nyaljw gan želyoé'e liž yan', bleje' ya ntoche' chie' nich got kwine'. Ki gónele' gone' dan' žekle' ba bẕonnjgak benne' ka' zej nyejwe' liž yan'.
28 Naž wnné zižje Pablon', na' bḻiže' ḻe', na' wnné':
—Bi be gon kwino', dan' zoato' yógo'teto' nga.
29 Naž bennen' wnnabe' yi', na' ḻa' wyo'otie' liž yan'. Wẕízḻi'e ḻo yeḻa' zžebe chie', na' bzoa ẕibe' x̱ní'agak Pablon', na' Sílasen'.
30 Kate' ba bebeje' ḻégake' ḻo liž yan', gože' ḻégake':
—Ḻe'e, benne' ka', ¿biẕ žaḻa' gona' nich yelá'?
31 Ḻégake' belyi'e ḻe':
—Bejḻé' che X̱anžo Jesús, Benne' Criston', na' yeló' le', na' ḻezka' yelagak benách ka' nníta'gake' ližo'.
32 Bchálj̱lengake' ḻe' tẕen ḻen yógo'te benách ka' nníta'gake' liže', kan nak che x̱tiža' X̱anžon'.
33 Ḻa' na'ze, kate' ne nak žel, bennen' žsejwe' liž yan' ḻa' bche'tie' ḻégake', na' bejtibe' ḻégake' gan zíagake' we'. Wdé na', ḻa' bezoatie' nis, na' ḻezka' belzóa nis yógo'te benách ka' nníta'gake' liže'.

34 Naž bchi'e l̲égake' liže', na' bi'e da' we'j bdáwgake'. Žebele' tz̲en l̲en yógo'te
benách ka' nníta'gake' liže' dan' žejl̲é'gake' che Dios.
35 Kate' za' ža'ní' ža na', benne' yolawe' ka' bsél̲a'gake' ni'a ná'gake', na' belyi'e
bennen' žsejwe' liž yan', na' wnnágake':
—Bsan benne' ka'.
36 Naž bennen' žsejwe' liž yan' bzenle' Pablo da' ni, na' wnné':
—Benne' yolawe' ka' góžgake' neda' wsana' l̲e'e. Na'a, le žoj, na' binlo le yeyéj
gan zoale.
37 Naž bžoj Pablon', na' gože' ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' wnné':
—Ba wdíngake' neto' l̲awgak benách ka' l̲a'kze bi bchi'a l̲áže'gake' neto' kan
z̲nna benne' Roma, benne' wnná bia'. Bséjwgake' neto' liž ya, na' neto' nbabto'
yež Roma na'. ¿Na'a wsángake' neto' ži žize? ¡Bi gaken ki! Žal̲a' yedjsángake'
l̲égakkze' neto'.
38 Beyejgak ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' bzéngekle' l̲égake' da' ni, na'
l̲égake' bžébegake' kate' béngekle' zej nbab Pablon', na' Sílasen' yež Roma.
39 Kate' bžíngake' liž yan', góta'yoegekle' Pablon' l̲en Sílasen' bi yesbága'gake'
l̲égake' z̲ia. Naž belbeje' l̲égake' liž yan', na' góta'yoegekle' l̲égake' žójgake' l̲o
yežen'.
40 Naž Pablon' l̲en Sílasen' bžójgake' liž yan', na' wyó'ogake' liž Lidia. Katen'
ba bl̲é'egekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', beyón z̲éngake' l̲égake', na' l̲a'
bezá'tegake' ga na'.

17

Benne' yež Tesalónika ka' žóngake' žo'osbé

1 Wdé Pablo l̲en Silas l̲o yež Anfípolis, na' l̲o yež Apolonia, na' bžíngake' l̲o yež
Tesalónika, gan zoa to yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža'
Dios.
2 Bga'n Pablon' l̲o yežen' galj ža, na' ka žónteze žone', wyoé'e yo'on' kate' nak
ža la'y chegak benne' judío ka', na' bchál̲jl̲ene' l̲égake' x̲tiža' Dios.
3 Bzejni'ile' l̲égake', na' bl̲oe'ele' l̲égake' žsedle da' nyejw l̲e'e yiche la'y žon
byenen saka' Benne' Criston', Bennen' žx̲en l̲áže'gak benne' judío ka' yide', na'
gate' nich yeslé' l̲égake', na' te gate', na' yebane' l̲o yel̲a' got. Naž Pablon' gože'
l̲égake', na' wnné':
—Ka' g̲oken che Bennen' lie' Jesús, Bennen' z̲zenla' l̲e'e kan nak chie'. Benne'
ni nake' Benne' Criston'.
4 Naž bal̲e' bejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' bénl̲engake' Pablon' l̲en Sílasen'
tz̲en. L̲ezka' benne' zan, benne' zi'to' ka', benne' z̲ka'n z̲éngake' Dios, bejl̲é'gake'
che Benne' Criston'. L̲ezka' no'le zan, no'le blo ka', bejl̲é'gake' chie' L̲e'.
5 Naž benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che Jesusen', l̲o yel̲a' z̲ge'el
chégake' Pablo, btóbgake' benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' kon želdaze'
ga na'. Kate' ba btóbgake' benne' zan ka', béngake' žo'osbé dot l̲o yežen', na' de
chgi' belyoé'e liž Jasón nich kwéjgake' Pablon' l̲en Sílasen' l̲awgak benách ka',
benne' ka' žóngake' žo'osbé.
6 Kate' bi bžél̲gekle' Pablon' l̲en Sílasen', naž belbeje' Jasón, na' yezika' lježžo
ka', benne' nníta'gake' ga na', na' bché'gake' l̲égake' l̲awgak benne' yolawe' ka'.
Wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Ba bžingak benne' ka' nga, benne' ka' z̲chíx̲gake' benách ka' dot yežlyó nga.
7 Jasón ni wl̲oé'e l̲égake' liže'. Z̲žĭ'igake' che da' z̲nna benne' Sésar, bennen'
z̲nna bi'e žo'o, na' z̲nnágake' zoa yetó benne' z̲nna bi'e, bennen' lie' Jesús.

8 Kate' benne' wláž ka', na' benne' yolawe' ka', béngekle' da' ni, wžé' zédgekle'.
9 Naž, benne' yolawe' ka' wzí'gake' mežw da' bka'ngak Jasón na', na' yezika' benne' ka', nich wsángake' légake'.

Da' bengak Pablo len Silas lo yež Berea

10 Naž lježžo ka', benne' Tesalónika ka', la' belsélа'tie' Pablo len Silas kate' ne nak žel, na' jake' lo yež Berea. Katen' bžíngake' ga na', belyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' che yežen' nich yéngekle' xtiža' Dios.
11 Benne' ki gókgakže' chawe' ka zej nak benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, dan' wzí' lo ná'gake' xtiža' Xanžon' dot láže'gake'. Tža tža bélgake' da' nyejw le'e yiche la'y, nich nnézgekle' cha' nak dot da' li dan' znna Pablon'.
12 Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka', benne' zan, benne' zi'to' ka', no'le blo ka', na' benne' byo ka', bejlé'gake' chie' Le'.
13 Naž kate' gókbe'egekle benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, lezka' zchalj Pablon' xtiža' Dios lo yež Berea, naž jake' ga na', na' béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé ga na'.
14 Naž lježžo ka' la' belsélа'tie' Pablon', nich cheje' žoa'a nisdo', san Sílasen', na' xkwide' Timoteo, bgá'ngakze' lo yež Berea na'.
15 Benne' Berea ka' bché'gake' Pablon' lo yež Atenas. Naž la' beyéjtegake' lo yež Berea na', na' biá'gake' xtiža' Pablon', nich yé'gake' Sílasen' len xkwide' Timoteon' chjaktie' gan zoa Pablon'.

Da' ben Pablo lo yež Atenas

16 Kate' ne zoa Pablo zbeze' Silas len xkwide' Timoteo, lo yež Atenas, gok nyache' laže'e dan' ble'ele' kan žongak yógo'te benne' ka' che yežen', zka'n zéngake' lo'a ka'.
17 Che len bchálјlene' benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios. Ki bene' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. Lezka' tža tža bchálјlene' benne' ka' zdágake' lawe' ya'a kan nak xtiža' Benne' Criston'.
18 Pablon' bchálјlene' bale benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' epikúreo ka', na' da' žsédgekle benne' estoiko ka'. Bale' wnnágake':

—¿Biz chen zchalj benne' wnnele'e ni?

Yebale' wnnágake':

—Žeklto' zchalje' chegak dios zi'to' ka'.

Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' láwgake' diža' chawen' che Jesusen', na' che yela' yebán.
19 Naž béxwgake' na' Pablon', na' bché'gake' le' law Ya'a Areópago, gan zdóbgake' nich wchálјgake', na' wnnágake':

—¿Wak yenlto' da' kobe ni da' zchaljo' chen?
20 Zzenlo' neto' da' ka' žóngaken ga žebán láže'to'. Na'a, žénelto' nnezlto' bizen' dan' zchaljo' chen.
21 Biž bi žaz láže'gak gongak benne' Atenas ka', na' benne' zi'to' ka' nníta'gake' ga na', san žénzegekle', na' zchálјzegake' che to da' kobe.
22 Naž wzé Pablon' gachje láwe'le li'a Areópagon', na' wnné':

—Benne' Atenas ka', yógo'te da' zle'ela' zej nak bian' zka'n zénle'ele dios ka' chele.

23 Katen' wdía' l̲o yež nga bl̲e'ela' da' zan da' z̲ka'n z̲enle, na' l̲ezka' bejx̲aka'a to nichw gan nyejw da' z̲nnan ki: “To Dios, Bi Nonbia' Nitó Benne' L̲e'.” Dios na' z̲ka'n z̲enle-ne' l̲a'kze bi nónbia'le-ne', Dios na' z̲chal̲ja' l̲awle kan nak chie'.
24 'Dios ni bene' yežlyó nga, na' yógo'te da' zej nnitan' yežlyó nga. Nake' X̲an ya'abá, na' X̲an yežlyó nga, na' bi zoe' to l̲o yodo' da' zej non benách ka'.
25 Bi be žiážjele' da' gak wnézjwgak benne' ka' chie', dan' L̲ekze' z̲nez̲jwe' chegak yógo'te benách yel̲a' nban, na' yógo'te da' žiážjegekle'.
26 'L̲e' bene' toze benne' byo gan za'gak yógo'te kwe' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, na' bl̲oe'ele' ža žal̲a' nníta'gake', na' gan žal̲a' nníta'gake'.
27 Dios bzoakze' chégake' nich chíljgake' L̲e', cha' nákteze wžélgekle' L̲e' l̲a'kze kángakze'. Ki žaken l̲a'kze bi zoe' zi'to' gan zoažo to tožo.
28 L̲ekze' žone' ga zoažo nbanžo, na' da' gak gonžo, na' da' nakžo. Naken kan wnnagak bal̲e benne' ka' wnníta'gake' ládjwle l̲e'e, benne' ka' bzójgake' da' ka' žol̲-le, na' wnnágake': “Ljež Dios nakžo.”
29 Na'a, cha' nakžo ljež Dios, bi žal̲a' nnažo nak Dios ka to lo'a da' naken ya oro, o ya plat, o da' naken yej, da' ka' zej non benne' ka' kan nak to da' yo'ozen l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.
30 Dios bzoe' chel̲a'ale da' ka' béngake' l̲o yel̲a' bi žejní'il chégake' yiz ka' da' ba wdégaken, san na'a žénele' yeyát l̲áže'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
31 Dios ba bl̲oe'ele' to ža kate' wchi'a l̲aže'e yógo'te benách ka'. Nak dot chawe' kan wchi'a l̲aže'e l̲égake' l̲o na' Jesús, Bennen' bzoakze' L̲e', na' l̲awgak yógo'te benách ben choche' gaken ki dan' besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got.
32 Katen' béngekle' da' ni dan' wnná Pablo kan goken, wzóa to benne' bebane' l̲o yel̲a' got, na' bal̲e' ben dítjgekle' L̲e', na' yebal̲e' wnnágake':
—Wak yenlto' da' z̲chal̲jo' chen ža yoble.
33 Naž bežój Pablon' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.
34 Bal̲e' bejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' bénl̲engake' Pablon' tz̲en. Zoa Dionisio ládjwgake'. Nake' benne' bénl̲ene' tz̲en benne' ka' z̲dóbgake' l̲aw ya'a Areópago. L̲ezka' to no'le lie' Dámaris, na' yebal̲e benne' ka' bejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

18

Da' ben Pablo l̲o yež Korinto

1 Wdé gok da' ni, bezá' Pablo l̲o yež Atenas, na' wyeje' l̲o yež Korinto.
2 Bejx̲ake'e Akila, to benne' byo judío, ga na'. Golj bennen' gan nbab Ponto, na' ba zoakze' l̲o yež Korinton'. Zga'ale bezé'e gan nbab Italia tz̲en l̲en z̲o'le', no'len' lie' Prisila. Ki bene' dan' bchi'le Klaudio, benne' Roma wnná bia', žojgak benne' judío ka' l̲o yež Roma. Wyéj Pablon' gan zoa Akilan' l̲en Prisilan'.
3 Dan' l̲ébeze nak žin da' žongak Akilan', na' Pablon', che l̲en bgá'nl̲ene' l̲égake', na' tz̲en béngake' žin, žóngake' yo'o láže'do' ka'.
4 Kate' zej nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Pablon' l̲o yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, gan bchál̲jl̲ene' l̲égake' diža' chawen'. Gónele' wl̲oe'ele' benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' nníta'gake' ga na', nak dot da' li da' z̲zenle' l̲égake' kan nak che Jesús, Benne' Criston'.
5 Silas l̲en x̲kwide' Timoteo bezá'gake' gan nbab Masedonia, na' bl̲á'gake' gan z̲chal̲jkze Pablon' x̲tiža' Dios l̲awgak benne' judío ka'. Pablon' wnné':
—Jesusen' nake' Benne' Criston', Bennen' žx̲en l̲áže'gak benne' judío ka' yide' yeslé' l̲égake'.

6 Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ga na', beží'igake' che xtiže'e, na' wnnégake' chie', naž wží́b Pablon' laže' da' nakwe', dan' zloe'elen zbej yichje' légake' dan' zží'igake' che xtiža' Dios, na' gože' légake':

—La' kwínzele nbágа'le zia che yela' got chele, kege neda' nbaga'an. Na'a, cha'a gan zej nnita' benách zi'to' ka'.

7 Naž Pablon' bežoje' ga na', na' wyeje' liž Justo, to benne' zka'n zene' Dios, na' zoa liže' gawze gan že' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.

8 Crispo nake' benne' blo che yo'on'. Bejli'e che Xanžo Jesús, na' bénlengak le' tzen yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže'. Benne' zan, benne' Korinto ka', bejlé'gake' che Benne' Criston', katen' béngekle' xtiža' Dios, na' bezóagake' nis.

9 Naž Xanžon' na'kze gože' Pablon' lo da' ble'e dáwe'le', na' wnné':

—Bi žebo', na' bi wsano' zchaljo' xtiža'a,

10 dan' zóalenkza' neda' le', na' bi wlapa' na' nitó benne' le' nich bi da' gone' chio', dan' benne' zan lo yež nga zej nake' chia'.

11 To yiz yo'o gachje bga'n Pablon' ga na', na' bsedle' légake' xtiža' Dios.

12 Kate' bžin ža znna bia' Galión gan nbab Akaya, benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', ben toze xtíža'gake', na' béxwgake' Pablon', na' bché'gake' le' gan zchi'a laže' Galión na'.

13 Belyi'e Galión na':

—Benne' ni zko'o yele'e benách ka' nich wká'n zéngake' Dios, kan bi nak tlebe len da' nzi' lo na'to' neto'.

14 Kate' za' wchálj Pablon', Galión na'kze gože' benne' judío ka', na' wnné':

—Le'e, benne' judío ka', chela' gak to da' bi nak tlebe len da' znna benne' Sésar, o to da' zinnj da' bene', soela' wzé naga' xtíža'le kan žala' gona',

15 san dan' nak diža' bizjw che díža'ze, na' che lagak benách ka', na' kan nak da' žsédlele lé'ezele, le wká'n chawen' lé'ekzele, dan' bi žénela' wchi'a laža'a da' ki.

16 Naž Galión na' bchache' légake' lo yolawe'.

17 Naž yógo'te benne' wláž ka' béxwgake' Sóstenes, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' belyine' le' yid la' li'a yolawe', san Galión na' bzoe' chela'ale da' žóngake'.

18 Bga'n Pablon' lo yežen' ža zan, na' wdé bzele' diža' lježžo ka', na' wyeje' lo yež Senkrea, gan bene' yidze yichje', dan' de to da' bchebe laže'e law Dios gone'. Naž wžene' to lo barkw, nich cheje' gan nbab Siria, na' wyéjlengak Prisila len Akila le'.

19 Kate' bžíngake' lo yež Éfeso, wlá'a lázgake'. Wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bchálj̓lene' benne' ka' nníta'gake' ga na'.

20 Benne' ka' góta'yoegekle' Pablon' gá'nlene' légake' yelate' scha, san le' bi gónele'.

21 Bzele' diža' légake', na' wnné':

—Žon byenen soa' lena' lni da' za' gaken lo yež Jerusalén, na' te na' da' yoble yelá'a ga ni zoale, cha' Dios nne'.

Naž wžén Pablon' to lo barkw, na' bezé'e lo yež Éfeson'.

Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chonne chi'i

22 Wdé bla' Pablo lo yež Sesarea, na' wyeje' lo yež Jerusalén, gan bejwíe' benách ka' che Benne' Criston', na' naž bezé'e ga na', na' wyeje' lo yež Antiokía.

23 Wdé wzóe' ga na' bale ža, na' bžoje' ga na', na' wyeje' to to yež ka' zej nnitan' gan nbab Galasia, na' gan nbab Frijia. Ben choche' lježžo ka' nníta'gake' ga na', lo da' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Zchalj Apolo che Benne' Cristo lo yež Éfeso

24 To ža na' bla' Apolo lo yež Éfeso. Nake' benne' judío, na' golje' lo yež Alejandría lo yežlyó Ejipto. Žáklie zchalje', na' nsedle' da' nyejw le'e yiche la'y.
25 Lezka' nsedle' kan nak da' žejle'žo che Xanžon'. Dot laže'e bchalje', na' kwáselo bsedle' benách ka' kan nak che Jesusen', la'kze nónbia'ze' da' žezóa benách ka' nis kan ben Zwa.
26 Wzó law Apolon' zchalje' dot laže'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Kate' béngekle Prisila len Akila da' zchalj Apolon', na' bché'gake' le' cheze, na' bzejní'igekle' le' kwáselo kan nak xtiža' Dios.
27 Kate' Apolon' gónele' cheje' gan nbab Akaya, na' lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Éfeso, ben chóchgake' le'. Bzójgake' to le'e yiche da' chjwe'e lo na'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' gan nbab Akaya na', nich gápegake' Apolon' ba la'ne. Kate' bla' Apolon' lo yežlyón', da' bchalje' gókle'elenen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', dan' wzoalen Dios légake'.
28 Ki goken dan' Apolon' bzoa žie' benne' judío ka' lawgak yógo'te benách ka', bkonle' žin da' nyejw le'e yiche la'y, na' bloe'ele' légake' Bennen' lie' Jesús nake' Benne' Criston'.

19

Da' ben Pablo lo yež Éfeso

1 Katen' wzóa Apolo lo yež Korinto, wdé Pablo gan zej nnita' yež ka' zej žen' yelate' ža'le, na' ble'e lo yež Éfeso. Lo yežen' bejxake'e bale benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
2 Pablon' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Bedjsoalen Dios Be' La'y le'e katen' bejle'le che Benne' Criston'?
Belyi'e le':
—Bí na' yenlto' cha' zoa Dios Be' La'y.
3 Naž Pablon' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Nakx gok da' bezoale nis?
Na' wnnágake':
—Kan bezóa Zwa benách ka' nis.
4 Pablon' wnné':
—Zwan' bezóe' benách ka' nis, benne' ka' beyát láže'gake', na' Zwa na'kzen' gože' légake' žala' chejlé'gake' che Bennen' za' ze'e ka le', Bennen' lie' Jesús, na' nake' Le' Benne' Criston'.
5 Kate' benne' ka' béngekle' da' ni dan' znna Pablon', bezóagake' nis dan' ba žejlé'gake' che Xanžo Jesús.
6 Kate' Pablon' bxoa ne'e légake', na' wnnable' Dios lo wlázgake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', na' bcháljgake' diža' yoble, na' bcháljgake' lo wláz Dios.
7 Gokgak benne' ki chežinnoe'.
8 Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo', na' žó'oteze' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lo yela' wechóg laže' bchalje' láwgake'. Bcháljlene' légake', na' gónele' wloe'ele' légake' nak da' li da' znne' kan znna bia' Dios.

9 Bale' ben chóchgake' yichj lázdo'gake', na' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', na' wnnégake' che xtiža' Xanžon' gan zej nnita' benne' zan ka'. Naž Pablon' bekwase' len benne' judío ka', na' bebeje' benne' ka' na'le, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Tža tža bcháljlene' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' gan zdóbgake' lo yo'o gan žsedle Tiranno benách ka'.

10 Ki bénteze Pablon' ka chopiz, na' ka' goken, yógo'te benách ka' nníta'gake' lo yež ka' gan nbab Asia, benne' judío ka', na' benách zi'to' ka', béngekle' kan nak che Xanžo Jesusen'.

11 Dios bene' da' zan yela' wak zen lo na' Pablon'.

12 Ka' goken, bale benne' ka' béxwgake' láže'do' ka' da' bchej Pablon' yichje', na' laže' chelá'a ka' da' bde'e li'e, na' yjwá'gake' légaken gan zej nnita' benne' yižwé' ka'. Beyákgake' kan zej nak yižwé' ka' che chégake', na' bežojgak be' xiwe' ka' zej yo'o benne' ka'.

13 Naž bale benne' judío, benne' wdá žag ka', benne' zbéjgake' be' xiwe' ka', gónegekle' wkóngekle' žin la Xanžo Jesusen' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' wnnágake':

—Ni'a che la Jesús, Bennen' zchalj Pablon' kan nak chie', že'to' le'e yežojle.

14 Ki bengak gaže benne' byo zi'n Eseba, to benne' judío, benne' blo ládjwgak bxoz wnná bia' ka'.

15 Beží'i be' xiwen', na' wnnán:

—Nónbi'a Jesusen', na' nnezla' no benne' nake' Pablon', san le'e, ¿noz benne' le'e?

16 Naž bxite' bennen' yoe'e be' xiwe', na' bsaka' zi'e légake'. Blej bchochje' yógo'tegake', dan' wzáke'že' ka légake'. Ka' goken bzonnjgak benne' gaže ka' lo yo'on', zej nak gale yídzegake', na' wé'zegake'.

17 Kan gok da' ni wzé diža' chen, na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Éfeso, benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', béngeklen', na' yógo'tegake' bžébegake' Dios. Che len bka'n zéngake' la Xanžo Jesusen'.

18 Lezka' bžingak benne' zan, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bexóalapagake' dola' da' zej nbage'e, na' bloé'egekle' da' kegle ka' da' ba béngake'.

19 Lezka' bengak benne' zan, benne' ka' zga'ale béngake' yela' wžá'. Bžíngake' zej noe'e yiche wžá' chégake' ka', na' bzéygake' da' ka' lawgak yógo'te benách ka'. Blábgake' kan záka'gak yiche ka', na' goken chi yon mil mežw plat.

20 Ka' goken, wzéle'e diža', na' xtiža' Xanžon' benen ga beyakgak benách zan chie' Le'. Dot láže'gake' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

21 Wdé gok da' ki, Pablon' ben byene' cheje' lo yež Jerusalén, san gónele' tie' zga'ale yež ka' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. Wnné':

—Te cha'a lo yež Jerusalén, žon byenen cha'a lo yež Roma.

22 Naž bsele'e chope xkwide' byo ka' gan nbab Masedonia, bi' ka' žónlengakbe' le' tzen, na' légakbe' Timoteo, na' Erasto, san lekze' bga'ne' bale ža gan nbab Asia na'.

Benne' Éfeso ka' žóngake' žo'osbé lo yežen'

23 Kate' ža ka' bengak benne' Éfeso ka' žo'osbé, na' beží'igake' che xtiža' Xanžon'.

24 Demetrio, to benne' wen da' zej naken ya plat, bene' ga béngake' žo'osbé na'. Demetrion' žonkze' liž lo'a ka' da' zej naken ya plat, da' ka' zej naken che dios no'le chégake' lie' Diana. Benne' ka' žóngake' žin ni zzí'gake' mežw zan.

25 Demetrion' btobe' yezika' benne' ka' žóngake' la' žin nize, na' gože' légake':
—Le'e, ljéža'do' ka', nnézkzelele kan nak žin da' žonžo, žonnen mežw chežo.
26 Zlé'elele, na' žénlele kan žon Pablon'. Kégeze lo yež Éfeso nga, san dot gan nbab Asia, ba bene' ga beyakgak benne' zan che Benne' Criston', na' ba bche'e kan žóngake', dan' ži'e légake' da' ka' žongak benách ka' bi zej naken dios.
27 Kégeze ga'n ka'ze žin ni da' žonžo, san lezka' ga'n ka'ze yodo' che dios no'le zen lie' Diana. Ki gaken, ga'n ka'ze yela' zen che dios no'le ni, diosen' zka'n zengak benách dot gan nbab Asia, na' lezka' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
28 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, belžé'e, na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Ga'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!
29 Ka' goken, bengak benách ka' žo'osbé dot lo yežen', na' tzen jake' taríaze la' li'a yolawe'. Bzóbgake' Gayo len Aristarko ga na', benne' ka' zej nbabe' Masedonia, na' žónlengake' Pablon' tzen.
30 Gónele Pablon' choe'e gan zej nnita' benne' zan ka', san benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bi bé'gake' le' latje.
31 Lezka' bengak bale benne' yolawe' ka' che gan nbab Asia, benne' ka' zlé'egekle' Pablon' chawe'. Bséla'gake' benne' ka' góta'yoegekle' le' bi choe'e la' li'a yolawen'.
32 Gan žóngake' žo'osbé, na' zbéžeya'agake', to da' znnágake' bale', na' yetó da' znnágake' yebale'. Ka' goken dan' zej nchixe benne' zan ka' žóngake' žo'osbé, na' yeláte'ze ka ndachgak benne' ka' bi nnézgekle' biz chen' zej ndobe' ga na'.
33 Naž benne' judío ka' bebéjgake' Kantr, to benne' judío, ladjw benne' zan ka', na' bzégake' le' láwgake'. Bloe'el Kantren' len ne'e, nich kwé'gake' žize, dan' gónele' nne' da' gáklenen benne' judío ka' lawgak yógo'te benne' ka'.
34 Katen' gókbe'egekle' nake' benne' judío, na' tzen wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake' ka chope hora, na' wnnágake':
—¡Ga'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!
35 Naž benne' wzój che yolawe' bene' ga wže'gak benne' zan ka' žize, na' wnné':
—Benne' Éfeso ka', nnézgekle yógo'te benách zoa yodo' che Diana nga, dios no'le zen, na' žo'o ni, benne' Éfeso ka', žape chi'ižo yodon', na' lezka' yej na' da' naken lo'a Diana na', dan' bžojen ya'abá, na' bexjwn ga zoažo ni.
36 Bi gak nitó benne' wži'e che da' ni. Che len žon byenen soale žize, na' bi be ka gónzele.
37 Bche'le benne' ki nga, na' bi želbane' da' že' yodo', na' bi wnné zí'gake' che dios no'le chele.
38 Che len, cha' zoa diža' bizjw chegak Demetrion', na' chegak benne' wen da' zej naken ya plat, benne' ka' nníta'lengake' le', len nóte'teze benne', de latje gan wzé nagto' chégake', na' de gan zoa benne' wchi'a laže'e légake', ga na' gak yesbága'gake' ljéžgake' zia toe' yetóe'.
39 Na'a, cha' de yetó da' nnable, wak wká'n cháwe'žon kate' dobgak benne' yolawe' ka', kan znna yolawe' che yež Roma.
40 Wak no benne' yesbage'e žo'o zia ni'a che žo'osbé da' goken na'a, na' nne' zži'ižo che yolawen'. Bi be zoa da' gak nnažo biz chen' gok žo'osbé na'.
41 Kate' beyóž bchalje' da' ni, beselе'e benne' zan ka' lížgake', benne' ka' zej ndobe' ga na'.

20

Pablo zeje' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Gresia

1 Kate' wžé' ži žo'osbé na' dan' goken l̲o yež Éfeso, naž Pablo bl̲iže' benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' kwáselo bzejni'ile' l̲égake'. Wdé na' bzele' diža' l̲égake', na' l̲a' bkwastie' l̲en l̲égake'. Bžoje' ga na', na' wyeje' gan nbab Masedonia.
2 Wdíe' l̲o yež ka' zej nbaben ga na', na' bzejni'ile' benne' lježžo ka' nníta'gake' to yež ka', na' wdé na' wyeje' gan nbab Gresia.
3 Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo'. Kate' za' kwene' to l̲o barkw nich cheje' gan nbab Siria, na' gókbe'ele' žénegekle benne' judío ka' gó x̲wgake' l̲e'. Che l̲en wyoé'e nez, na' beyeje' gan nbab Masedonia, na' bžine' l̲o yež Filipos.
4 Sópater, z̲i'n Pirro, benne' Berea, l̲en Aristarko, na' Segundo, benne' Tesalónika ka', na' Gayo, benne' Derbe, na' l̲ezka' x̲kwide' Timoteo, na' Tíkiko, na' Trófimo, benne' Asia ka', bénl̲engake' l̲e' tz̲en.
5 Naž benne' ki jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' bžíngake' l̲o yež Troas, gan belbeze' l̲e'.
6 L̲o yež Filipos na', neda', Lukas, bejchaga' Pablon'. Kate' ba wdé lnin' kate' žawgak benne' judío ka' yet x̲til da' bi nzin' kwa zichj chen, na' wžento' to l̲o barkw, na' beza'to' l̲o yež Filipos na'. Wdé gayo' ža bžagto' benne' ka' jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' z̲bézgake' l̲e' l̲o yež Troas, gan bga'nto' gaže ža.

Da' ben Pablo l̲o yež Troas

7 Ža nežw bdobgak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston' nich ye'j gáwgake' da' žsa' l̲áže'žo kan got Jesús, Benne' Criston'. Na' bsedle Pablo l̲égake', na' dan' žal̲a' yezé'e ga na' kate' za' ža'ní' ža na', che l̲en scha bchal̲je', ga bžinte wdé gachje yele.
8 Gan zej ndobe' naken l̲o yo'o ža'le, na' zej nnita' da' zan da' z̲gó'ogaken baní' ga na'.
9 Wzóa x̲kwide' Eutiko ga na', na' že'be' gan žo'o baní' che yo'on', na' z̲nnal̲e'en tasbe' dan' z̲tonn Pablon' da' z̲chal̲je'. Gan že' z̲tas x̲kwiden' naken da' chonne kwia l̲o yo'on', na' z̲tászebe' wbíx̲tebe', na' bžíntebe' l̲o yo že'le. Náttebe' bechísgake'-be'.
10 Betj Pablon' z̲an yo'on', na' bejx̲óe' l̲ebe', na' beyel̲e'e-be'. Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Bi žébele. Nbanbe'.
11 Kate' ba bebén Pablon' ža'le, bex̲we' yet x̲til, na' bdawen'. Naž Pablon' bchál̲l̲ene' l̲égake' ga bžinte chbal-le. Wdé na' bežoje' ga na'.
12 X̲kwide' byon', bin' wbix̲be', nbanbe' beché'gake'-be', na' beyák z̲énl̲e'egake'.

Kan gok bžinto' l̲o yež Mileto

13 Bejchento' l̲o barkw, na' wdeto' ga bžinto' l̲o yež Asón nich chejchagto' Pablo ga na', kan ba ben x̲tíža'to', dan' gónele Pablon' cheje' ga na' sa'ze ni'e.
14 Kate' ba bžagto'-ne' l̲o yež Asón na', wžene' l̲o barkwn' gan yo'oto', na' wyejto' gan že' yež Mitilene.
15 Bezá' barkwn' ga na', na' ža chope ža bžinto' to l̲i gan zoa to yežlyó l̲o nisdon' da' nzin' Chio, na' yetó ža wdeto' to l̲i gan de yetó yežlyó da' nzin' Samos, na' bžinto' l̲o yež Trojilio gan bga'nto' to chi'i. Yetó ža bžinto' l̲o yež Mileto.

16 Ki bento' dan' Pablon' ba ben choche' teze' yež Éfeso, nich bi žele' gan nbab Asia, dan' žak l̲áže'l̲i'e soe' l̲o yež Jerusalén kate' žin ža Pentecostés cha' sáke'le'.

Da' bchal̲j Pablo l̲awgak benne' Éfeso ka' l̲o yež Mileto

17 Kate' ne zoa Pablo l̲o yež Mileto, bsel̲e'e to benne' bejl̲iže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Éfeso.

18 Kate' bžíngake' gan zoa Pablon', l̲e' gože' l̲égake':

—L̲e'e ba nnézkzelele kan bénteza' gan zoale kate' wzó l̲aw bl̲a'a gan nbab Asia.

19 Tža tža bena' x̲chin X̲anžon' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže'. Ki bena' ga bžinte wžeža' ni'a chele, na' da' zan da' goken chia' da' ka' wz̲í' biá'gaken neda' ni'a che da' z̲ia da' bengak benne' judío ka' chia', benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

20 Bchál̲jteza' gan zoale yógo'te da' žóngaken ga žak chawe' chele, na' kwáselo bsedla' l̲e'e gan z̲dóbele che Benne' Criston', na' gan nak l̲o ližle ka'.

21 Bzoa lia' l̲awgak benne' judío ka', na' l̲awgak benne' zi'to' ka', nich yeyát l̲áže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' nich chejl̲é'gake' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

22 Na'a, Dios Be' La'y ba bene' chia' cha'a l̲o yež Jerusalén, na' bi nnezla' biz̲ gaken chia' ga na'.

23 Yógo'te yež gan z̲da', Dios Be' La'y z̲l̲oe'ele' neda', na' ži'e neda' kan gongak benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston', z̲nne' wséjwgake' neda' liž ya, na' gon zí'gake' neda'.

24 Bi be žekla' neda' ni'a che da' gaken, l̲a'kze gata' o bi gata', san žénezela' yeyóž gona' da' ne žona', nich gona' žin da' bde X̲anžo Jesús l̲o na'a, da' naken wchal̲ja' diža' chawen' kan nak da' žonnze Dios chežo. Ki gona' l̲en yel̲a' žebél.

25 'Ba bchal̲ja' l̲awle l̲e'e kan z̲nna bia' Dios. Na'a, nnezla' biž l̲é'elele neda'.

26 Che l̲en, žapa' l̲e'e da' naken dot da' li na'a ža. Bi be nbaga'a neda' che nitole l̲e'e.

27 Bi be zoa da' bi bsedla' l̲e'e, san bzenla' l̲e'e yógo'te da' wnnakze Dios.

28 Che l̲en, le gape chi'i kwinle, na' le gape chi'i yógo'te benách ka' che Benne' Criston', dan' Dios Be' La'y bnnite' l̲e'e nich gákl̲enle, na' gape chi'ile benách ka' che X̲anžo, Bennen' gote' l̲o wláz l̲égake', na' bl̲alje' x̲chene' da' beyá'wle' l̲égake'.

29 Ba nnezla', te yezá'a gan zoale, chazgak benne' ka' gan zoale, benne' yénegekle' wchíx̲gake' benách ka' che Benne' Criston'. Góngake' kan žongak beko' yix̲e' snia ka', bia ka' z̲bia yí'gakba' z̲ila' ka'.

30 Žojgak benne' ka' nníta'gake' ládjwle, na' wchál̲jgake' da' wen l̲aže' nich kwéjgake' chégakze' benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' žónl̲engake' l̲e'e tz̲en.

31 Che l̲en, le gak ban l̲aže', na' le yesá' l̲aže' kan bena' neda' chonniz, dan' dot ža dot yele kwáselo bzejni'ila' l̲e'e to tole na' zejte wžeža' ni'a chele.

32 'Na'a, z̲í'na'do' ka', z̲go'a l̲e'e l̲o na' Dios. Z̲nnabla' L̲e' gon chawe'e l̲e'e, na' gone' kan z̲nna x̲tiže'e. Dios gon choche' l̲e'e, na' gone' ga gak gónl̲enle tz̲en benne' ka' ba wleje' cheze'.

33 Batkle wdán l̲aža'a da' naken chegak lježa' ka'. Bi wdán l̲aža'a mežw, o laže' chégake'.

34 Nnézkzelele, l̲en na' kwinkza' bena' žin nich gak ga'wa' da' byažjen chia', na' da' byažjen chegak benne' ka' bénl̲engake' neda' tz̲en žin.

35 Len yógo'te da' bena', bloe'ela' le'e kan žala' gonžo žin nich gak gáklenžo benne' ka' želyážjele'. Žala' chejsá' láže'žo dan' wnná Xanžo Jesús na'kze, katen' wnné': “Gakže chawe' che bennen' bi da' znezjwe' ka da' gaken che bennen' bi da' zzi'e.”
36 Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, naž bzoa zibe', na' bénlene' tzen yógo'tegake', bcháljlengake' Dios.
37 Naž yógo'tegake' belbeže', na' byéla'gake' yen Pablon', na' bchag láwgake' le'.
38 Ki béngake' dan' gok nyache' láže'gake' ni'a che dan' wnná Pablon', katen' wnné': “Biž lé'elele neda'.” Jáklene' le' tzen, na' bžíngake' ga bebene' le' lo barkw.

21

Pablo zeje' lo yež Jerusalén

1 Wdé beza'to' gan wnníta'gak benne' Éfeso ka', barkw da' yo'oto' la' wyo'oten nez, na' to liža wdeto' gan zoa yežlyodon' nzin' Kos. Ža chope ža, bžinto' yetó latje da' nzin' Rodas. Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Pátara.
2 Lo yežen' bejxáka'to' to barkw yoble da' zejen gan nbab Fenisia. Wžento' lo barkwn', na' la' wyo'oten nez.
3 Wdeto' gan zla' yežlyó Chipre, da' wzóan chelá'a yegle, na' bžinto' gan nbab Siria. Wyáz barkwn' latjen' gan že' yež Tiro, dan' žala' chejká'ngake' ywa' da' nwa' barkwn' ga na'.
4 Lo yež Tiro na' bejxáka'to' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bgá'nlento' légake' gaže ža. Dan' ba bloe'el Dios Be' La'y légake' da' žala' gak che Pablon', belyi'e le' bi cheje' lo yež Jerusalén.
5 Wdé na' katen' za' yežojto' ga na', yógo'tegake' wzá'lengake' neto' tzen len no'le ka' chégake', na' xkwide' ka' chégake', na' bžinto' na'le žoa'a yežen'. Naž bzoa zibto' žoa'a nisdo', na' bcháljlento' Dios.
6 Beyóž wdéla'to' lježto' toto' yetoto', na' bebento' lo barkwn', na' légake' beyéjgake' lížgake'.
7 Naž la' wza'te barkwn' lo yež Tiron', na' ga ze lawte bžinen lo yež Tolemaida. Lo yežen' bežojto' lo barkwn'. Wdapto' “Padiox” benne' lježžo ka' nníta'gake' ga na', na' bgá'nlento' légake' to ža.
8 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bežój Pablon' ga na', na' neto' bénlento'-ne' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea, gan wyo'oto' liž Lip, na' bgá'nlento' le'. Lipen' zchalje' diža' chawen', na' bénlene' tzen gaže benne' ka' wžégake' ža ni'te nich gáklengake' benách ka' che Benne' Criston'.
9 Zej nnita' tape xkwide' no'le che Lipen', na' zcháljgakbe' lo wláz Dios.
10 Wdé wzoato' ga na' chope chonne ža, naž bla' Agabo, benne' bžoje' gan nbab Judea, na' zchalje' lo wláz Dios.
11 Benne' ni bedjwíe' neto', na' bexwe' yid nžejen le'e Pablon'. Bcheje' ni'a na' kwine', na' wnné':
—Ki znna Dios Be' La'y: “Ki gongak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Wchéjgake' bennen' nak yid ni chie', na' wdégake' le' lo na'gak benne' zi'to' ka'.”
12 Kate' benlto' da' ni, neto' len benne' ka' nníta'gake' ga na' góta'yoelto' Pablon' nich bi cheje' lo yež Jerusalén.
13 Beží'i Pablon', na' wnné':

—¿Biz da' ni žonle, zbéžele, na' žonle ga žak nyache' laža'a? Neda' ba zoakza', kégeze wchéjgake' neda', san lezka' gata' lo yež Jerusalén ni'a che Xanžo Jesús.
14 Dan' bi gok wcha'to'-ne', biž bi gožto'-ne', na' wnnato':
—Gak kan nna Xanžon'.
15 Kate' ba wdegak ža ka', bkwezto' dan' nwa'to', na' wyejto' lo yež Jerusalén.
16 Bale benne' ka' che yež Sesarea na', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', wzá'lengake' neto', na' Mnasón, to benne' Chipre, bénlene' légake' tzen. Žejli'e che Benne' Criston' ža ni'te, na' žala' chejga'nto' liž benne' ni.

Pablo zejwíe' Jakob

17 Katen' bžinto' lo yež Jerusalén, benne' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', len yela' žebél chégake' wdápegake' neto' ba la'ne.
18 Ža chope ža, Pablo wyó'olene' neto' lo yo'o, gan bejwíato' Jakob, na' zej ndobe yógo'te benne' gole ka' ga na', benne' ka' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
19 Kate' Pablon' ba wdape' légake' "Padiox" bzenle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ne'e le' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.
20 Kate' béngekle' da' ni, bka'n zéngake' Dios. Naž belyi'e Pablon', na' wnnágake':
—Zlé'ekzelo', lježto', benne' zante gaywá', benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yógo'tegake' žápele'egake' ba la'ne da' bchi'le Moisés.
21 Ba béngekle' da' ka' znnagak benách ka' kan naken chio', znnágake' zzejni'ilo' yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' ladjw benách zi'to' ka', nich wká'ngake' da' bchi'le Moisés benách Israel ka', na' ži'o légake' bi chóggake' lo bela' chegak xkwide' byo chégake' ka', na' bi gápegake' ba la'ne da' ka' žónteze žonžo žo'o, benne' judío ka'.
22 ¿Nakx gonžo na'a? Dobgak benne' zan kate' yéngekle' ba belo'o nga.
23 Na'a, ben da' ni da' ye'to' le'. Nníta'lengak tape benne' byo ka' neto' nga, benne' ka' ba bchebe láže'gake' law Dios to da' góngake'.
24 Bche' benne' ki len le', na' benlen légake' tzen nich gon chawe' kwinle kan nak che yodo', na' wdizjw le' da' žala' chízjwgake' nich góngake' yidze yíchjgake', nich nnézgekle yógo'te benne' judío ka' bi nakkze dan' znnégake' chio', san lezka' le' žono' da' naken chawe', na' žapo' ba la'ne da' bchi'le Moisés.
25 Kan nak chegak benách zi'to' ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', ba bento' chawe' diža', na' ba bzojto' kan žala' góngake'. Bi žon byenen gape chí'igake' da' ki da' žónteze žongak benne' judío ka', san toze:
Bi ye'j gáwgake' da' wlo'ogak benách ka' lawgak lo'a ka'.
Bi gáwgake' žen.
Bi gáwgake' bela' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.
Bi góngake' da' sban.

Žóxwgake' Pablo la' li'a yodo'

26 Naž Pablo bchi'e tape benne' ka' len le', na' ža chope ža ben chawe' kwine' tzen len légake' kan nak che yodo'. Naž wyaze' la' li'a yodo', nich gak bia' biz ža yeyóž góngake' da' gon chawe' kwíngake', ža na' žala' chjwá'gake' da' kó'ogake' law Dios to toe'.
27 Kate' za' yeyožgak gaže ža ka', bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, blé'egekle' Pablon' la' li'a yodo'. Béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé, na' béxwgake' Pablon'.
28 Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Le gaklen neto', le'e, benne' Israel ka'. Benne' ni žsedle' yógo'te benách yógo'te latje nich wká'ngake' ka'ze yež chežo, na' da' bchi'le Moisés, na' yodo' chežo nga. Na'a, ba wloé'e benne' zi'to' ka' lo yodo' nga. Ki žone', zka'n ditjle' latje la'y nga.

29 Ki wnnágake' dan' zga'ale blé'egekle' Pablon' lo yež tzen len Trófimo, benne' Éfeso, na' žékgekle' bchi'e bennen' lo yodon'.

30 Ka' goken, bdobgak yógo'te benne' ka' che yežen', na' bžíngake' ga na'. Naž wzéngake' Pablon', na' wzóbgake' le', na' bebéjgake' le' na'le la' li'a yodon', na' la' bséjwtegake' gan žó'ogake' la' li'a yodon'.

31 Kate' za' gótgake' Pablon', bžin diža' law benne' blo, benne' žeje' lo wdile. Benle' žongak yógo'te benách nníta'gake' lo yež Jerusalén žo'osbé.

32 Naž benne' blon' la' btobtie' benne' ka' žjake' lo wdile, tzen len benne' ka' zché'gake' légake', na' taríaze wyéjlene' légake' gan žongak benne' ka' žo'osbé. Katen' blé'egekle' benne' blon' len benne' ka' žjake' lo wdile, naž bsángake' zwaw zžá'agake' Pablon'.

33 Wbiga' benne' blon' ga na', na' bexwe' Pablon'. Gože' benne' ka' žjake' lo wdile wchéjgake' le' len chope do ya. Wdé na' wnnable' benne' zan ka', na' wnné':

—¿Nozkze benne' ni, na' biz bene'?

34 Benne' zan ka' belbéžeyi'e, na' che chégake' kan wnnágake'. Ka' goken, benne' blon' bi be gok chejni'ile', dan' žongak benne' ka' žo'osbé. Che len gože' benne' ka' žjake' lo wdile ché'gake' Pablon' lo yo'o zen gan zdóbgake'.

35 Katen' bžíngake' gan nak nepe' che yo'o zen na', yjwa'gak benne' ka' žjake' lo wdile Pablon', dan' žíadi'igak benne' zan ka' légake'.

36 Za'gak benne' ka' xkóže'lgake'. Želbéžeyi'e, na' znnágake':

—¡Le gote'!

Da' bchalj Pablo lawgak benne' zan ka'

37 Kate' wzó láwgake' kó'ogake' Pablo lo yo'o zen na', le' gože' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, na' wnné':

—¿Gonno' neda' latje yapa' le' to diža'?

Benne' blon' gože' Pablon':

—¿Žako' diža' griego?

38 ¿Kege le' benne' Ejipto na' ža nize btobe' benne' wen da' zinnj ka', na' bchi'e ka tape mil benne' wetw benne' ka' lo latje dach?

39 Naž Pablon' gože' le', na' wnné':

—Da' li naka' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso, to yež blo gan nbab Silisia. Žáta'yoela' le' gonno' neda' latje wchalja' lawgak benách ki.

40 Benne' blon' bi'e le' latje, na' Pablon' wzíe' gan nak nepe', na' bchis ne'e nich kwe'gak benách zan ka' žize. Kate' ba wnníta'gake' žize, naž Pablon' bcháljlene' légake' len diža' hebreo.

22

1 Ki wnná Pablon':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e kan nak da' žona'.

2 Kate' béngekle' zchalje' diža' hebreo, wnníta'gakže' žize. Pablon' gože' légake', na' wnné':

3 —Nakkza' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso gan nbab Silisia, san
bgola' lo yež nga, na' bsedle Gamaliel neda' dot kan nak da' bsédgekle xa xto'žo
ka'. Be' láže'teza' bka'n zena' Dios kan žonle le'e na'a.
4 Zga'ale wžía laža'a benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiža' Benne' Criston', na'
bchi'a légake' gan gátgake'. Wzéngaka'-ne', na' bséjwgaka'-ne' liž ya, benne' byo
ka' len no'le ka'.
5 Lezka' wak wzóa ligak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' da' béngake'.
Bzójgake' to yiche wnná bia' da' chjwa'a gan zej nnita' lježžo judío ka' lo yež
Damasko. Wyá'a ga na' nich chejxena' benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka'
žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yedjchi'a légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén
nga, nich gonto' légake' zia.

Zloe'el Pablo kan beyake' che Benne' Cristo

6 Naž wnná Pablo:
—Katen' zeyá'a lo nez, na' za' žina' lo yež Damaskon', katen' goken wawbíž,
ka' gaze wyép yes baní' da' zan' ya'abá, na' bsa'nín' gan zeyá'a.
7 La' bgo'ntia' lo yo, na' benla' chi'i to Benne' gože' neda': "Saulo, Saulo, ¿biz
chen' zbia lažo'o neda'?"
8 Naž wnnabla' Le', na' wnnía': "¿Noz Le', Xan?" Le' gože' neda': "Neda' Jesús,
benne' Nasaret. Nedkza' zbia lažo'o."
9 Benne' ka' wnníta'lengake' neda' blé'egekle' banín', na' bžébegake', san bi
béngekle' chi'i Bennen' bcháljlene' neda'.
10 Naž goža'-ne': "¿Biz žala' gona', Xan?" Xanžon' gože' neda': "Beyás, na'
wyéj lo yež Damasko gan zoa to benne' yi'e le' yógo'te da' žala' gono'."
11 Dan' biž bi ble'ela' dan' bdi'i yes baní' na' yej lawa', che len benne' ka'
zéjlengake' neda' tzen béxwgake' na'a, na' bché'gake' neda' gan bžintia' lo yež
Damaskon'.
12 'Lo yežen' zoa Ananías, to benne' žone' dot kan znna da' bchi'le Dios, na'
benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damaskon' žápegake' le' ba la'ne.
13 Ananíasen' ble'e gan wzóa', na' gože' neda': "Saulo, bicha'a, yeyaljw yej
lawo'." La' na'ze beyaljw yej lawa', na' ble'ela' le'.
14 Le' gože' neda': "Dios chegak xa xto'žo ka', wžekze' le' ža ni'te nich nnezlo'
da' žénekzele' Le', na' nich le'elo' Benne' Chawe', Bennen' nake' Zi'nkze', na'
nich yenlo' da' ye'kze' le'.
15 Ki naken dan' žala' wzóa lio' chie' Le' lawgak yógo'te benách ka', na' wzenlo'
légake' da' ba ble'elo', na' da' ba benlo'.
16 Na'a, ¿biz chen' želo'? Wzó ža', na' bezóa nis. Wnnable Xanžon' yeyone'
le' chawe', na' yeké'e dola' da' nbago'o."

Jesús bsele'e Pablo nich wzóa lie' chie' Le'

17 Lezka' wnná Pablo:
—Wdé na', katen' belá'a lo yež Jerusalén nga, na' kate' ne zcháljlena' Dios lo
zchil yodo', na' ble'e dáwe'la'.
18 Ble'ela' Xanžon', na' gože' neda': "Taríaze wyéj. Bežojte lo yež Jerusalén
nga, dan' benne' ki bi gápegake' ba la'ne da' wchaljo' chia'."
19 Neda' goža'-ne': "Xan, nnézgekle' kan bena' neda'. Wyoá'a gan nak lo
yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Wdina' benne'
ka' žejlé'gake' chio' Le', na' bséjwgaka'-ne' liž ya.
20 Katen' bétgake' Esteban, bennen' bzoa lie' chio', lezka' neda' wzóa' ga na',
na' bénlena' tzen benne' ka' bétgake' le', na' ben chi'a laže' da' bxoa yengak
benne' ka' bžé'egake' le' yej."

21 Naž Xanžon' gože' neda': “Wyéj, dan' žsela'a le' lawgak benách zi'to' ka'.”

Pablo zcháljlene' benne' blo, benne' žeje' lo wdile

22 Nize ze law bze naggak benne' judío ka' che Pablo, na' naž wžéžeya'agake'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Le got bennen'. Bi žala' soe' nbane'.

23 Naž, dan' belbéžeyi'e, na' lo yela' zža'a chégake', bchézgake' laže' da' zej nakwe', na' belgo'ne' goxo',

24 che len benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, gože' benne' ka' žjake' lo wdile wché'gake' Pablon' lo yo'o zen na'. Lezka' gože' légake' chíngake' Pablon' nich nne' da' nakkzen, nich nnezle' biz chen' želbéžeya'a ki benne' judío ka' che Pablon'.

25 Kate' ne zchéjgake' ni'a na' Pablon' len yid ka' nich chíngake' le', Pablon' gože' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', na' wnné':

—¿De latje chinle neda'? Neda' nbaba' Roma, na' bi bchi'a laže' nitó benne' neda' cha' nbaga'a zia.

26 Kate' benle bennen' da' ni, wyeje', na' bejzenle' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile. Gože' le':

—¿Bizkze žonžo? Benne' ni nbabe' Roma.

27 Naž benne' blon' ble'e gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Wnná cha' nbabkzo' Roma.

Pablon' gože' le':

—O', nbabkza'.

28 Beží'i benne' blon', na' wnné':

—Neda' wdízjwkza' mežw zan nich baba' Roma.

Naž Pablon' gože' le':

—Neda' wbaba' Roma katen' golja' dan' zej nbab xa xna'a Roma.

29 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, benne' ka' za' chíngake' Pablon', naž bebíga'gake' gan zoe'. Lezka' bžebe benne' blon' katen' wnnezle' nbab Pablon' Roma, dan' ba wnné' wchéjgake' le'.

Zla' Pablo lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'

30 Ža chope ža, gónele benne' blon' nnezle' kwáselo bizen' da' žesbága'gak benne' judío ka' Pablo zia. Wnné' beseže' do yan' da' nžejen Pablon', na' wnné' dobgak bxoz wnná bia', bxoz judío ka' len yógo'te benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka'. Naž bebeje' Pablon' gan bséjwgake' le', na' bzie' le' láwgake'.

23

1 Naž Pablon' bwie' lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Na' zejte na'a žonkza' da' chawe'. Ki naken, bi zoa da' žesbaga' lázda'wa' neda' zia law Dios.

2 Naž Ananías, bxoz blo, gože' benne' ka' nníta'gake' dot kwit Pablon' kápa'gake' žoe'e.

3 Pablon' gože' le':

—Lezka' Dios yebi'e chio' le', benne' zloé'ezele chawe' kwino'. ¿Že'kzo' zchi'a lažo'o neda' kan bchi'le Moisés, san zdetle žono' kan bchi'kzle Moisesen', znno' kápa'gake' neda'?

4 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e Pablon':

—¿Žliž zi'o bxoz blo che Dios?

5 Pablon' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Nyejw le'e yiche da' znnan: “Bi wlíž zi'o benne' znna bi'e benách wláž chio' ka'” san neda' bi gókbe'ela' nake' bxoz blo.

6 Naž gókbe'ele Pablon' bale' zej nake' benne' yodo' saduseo ka', na' yezíka'gake' benne' yodo' fariseo ka'. Wnníe' zižje lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Naka' benne' fariseo, na' naka' zi'n to benne' fariseo. Na'a zchi'a láže'le neda' dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.

7 Kate' wnná Pablon' da' ni, bžoj chóplegak benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka', na' beldíl diže'e la' légakze'.

8 Ki béngake' dan' znnagak benne' saduseo ka' bi yebangak benne' gat ka', na' bi zej nnita' wbás che ya'abá ka', na' bi zej nnita' be' nákgakkze benách ka', san benne' yodo' fariseo ka' žejlé'gake' zej nnita' yógo'te da' ki.

9 Che len wžéžeya'agake'. Naž wzó ža'gak benne' wsedle, benne' yodo' fariseo ka'. Beldíl diže'e, na' wnnágake':

—Žeklto' neto' bi be da' zia nbaga' benne' ni, dan' cha' bchaljlen to be' nakkze no benne' le', o cha' bchaljlen to wbás che ya'abá le', bi žala' wži'ižo che Dios.

10 Kate' ba beldíl díža'le'e benne' judío ka', na' bžebe benne' blon', benne' žeje' lo wdile, dan' žekle' wzózj tile' Pablon'. Naž wnné' chjak benne' ka' žjake' lo wdile, nich chejbéjgake' Pablon' ladjw benne' judío ka', na' yeché'gake' le' lo yo'o zen gan zdobgak benne' ka' žjake' lo wdile.

11 Kate' ba nak žel ža na'ze, bloe'e law Xanžon' gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, Pablo. Kan ba bchaljo' chia' neda' lo yež Jerusalén nga, lezka' žon byenen wchaljo' chia' lo yež Roma.

Žóngake' toze diža' gótgake' Pablo

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bale benne' judío ka' béngake' toze diža', na' ben choch xtíža'gake', na' wnnágake' Dios wsaka' zi'e légake' cha' bi góngake' dan' bchebe láže'gake'. Wnnágake' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' Pablon'.

13 Nníta'gakže ka chopljalj benne' ka', benne' ben choch xtíža'gake' ki.

14 Jak benne' ki gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka', benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ba ben choch xtíža'to', na' znnabto' wsaka' Dios neto' zi' cha' bi gonto' ki, na' bi be ye'j gawto' na' zejte gotto' Pablon'.

15 Na'a, le'e len benne' yodo' wchi'a laže' ka', le ye' benne' blon', benne' žeje' lo wdile, nich yedjwá'gake' Pablon' wxé, nich žine' gan ndoble, na' nnale žénelele nnáblele Pablon' to diža' gaze lo de. Neto' kwe' nawto'-ne' la' nez, na' gotto'-ne' zga'ale kate' žine' nga.

16 Benle xkwide' byo che no'le zan Pablon' kan kwe' náwgake' Pablon', na' wyejbe', na' wyo'obe' yo'o zen na', na' bejzenlben' Pablon'.

17 Pablon' bliže' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' gože' le':

—Bche' xkwide' ni law benne' blo, dan' nwa'be' to diža' ye'be'-ne'.

18 Naž bennen' bchi'e-be' gan zoa benne' blon', na' gože' le':

—Pablo, bennen' nyejwe' liž ya, bliže' neda', na' góta'yoele' neda' yedjwá'a xkwide' ni lawo', dan' žénelbe' wcháljlenbe' le'.

19 Benne' blon' bexwe' na'be', na' bchi'e-be' cheze, na' wnnable'-be', na' wnné':

—¿Bizen' žénelo' yi'o neda'?

20 Lebe' gožbe'-ne':

—Benne' judío ka' ba ben toze xtíža'gake' gáta'yoegekle' le' chi'o Pablo wxé,
nich žine' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Yé'gake' le' žénegekle' nnábgekle'
le' to diža' gaze lo de,
21 san le', bi chejli'o dan' nnágake', dan' nníta'gakže ka chóplaljgake' kwe'
náwgake' Pablon'. Ba ben choch xtíža'gak benne' ka', na' wnnágake' wsaka'
Dios légake' zi' cha' bi gótgake' Pablon', na' bi be ye'j gáwgake' na' zejte
gótgake' le'. Na'a, ba nníta'gake' ban laže', na' želbeze' wchebe lažo'o gono' dan'
nnábgekle' le'.
22 Naž benne' blon', benne' žeje' lo wdile, gože'-be' bi ye'be' nitó benne' dan'
ba gožbe' le', na' naž besele'e xkwiden'.

Zla' Pablo law Féliks, benne' blo wnná bia'

23 Naž benne' blon' bliže' chope benne' zché'gake' to gaywá' benne' ka' žjake'
lo wdile to toe', na' gože' légake' wkwézgake' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo
wdile, benne' želzá' ní'agake', na' chonnlalj chi benne' ka' žjake' lo wdile, benne'
žíagake' bia ka', na' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zej noe'e yag
ntoche' ka', nich chjake' lo yež Sesarea te xche'.
24 Lezka' gože' légake' wkwézgake' to bia, da' kwia Pablon', na' ché'gake' le'
binlo, nich bi be gaken chie', nich žine' law Féliks, benne' blo wnná bia'.
25 Lezka' bsele'e to yiche da' znnan ki:
26 "Neda', Klaudio Lisias, žapa' le': Padiox Féliks, benne' blo wnná bia'.
27 Benne' ni žsela'a-ne' lawo', wzengak benne' judío ka' le', na' gónegekle'
gótgake' le'. Kate' gókbe'ela' nbabe' Roma, bchi'a benne' ka' žjake' lo wdile, na'
beslá'-ne' lo na'gak benne' judío ka'.
28 Gónela' nnezla' biz bene', dan' žesbága'gak benne' judío ka' le' zia, na'
bchi'a-ne' lawgak benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' chégake' ka'.
29 Kate' bchi'a laža'a dižan' kwáselo, wnnezla' žesbága'gake' le' zia kan nak
da' znna da' žsédgekle', na' bi be zia nbaga' benne' ni, nich no benne' gote' le', o
wsejwe' le' liž ya.
30 Naž bla' to benne' bzenle' neda' že' nawgak benne' judío ka' le' nich
gótgake' le', na' che len žsela'a le' gan zo', na' goža' benne' ka', benne'
žesbága'gake' le' zia lá'gake' lawo' le', nich wloé'egekle' le' bi diža' zej nape' le'.
Dios gon chawe'e le'."
31 Naž benne' ka' žjake' lo wdile béxwgake' Pablon', na' béngake' kan ba gož
benne' blon' légake', na' bché'gake' le' lo yež Antípatris, ne nak žel.
32 Kate' za' ža'ní' yetó ža benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake',
beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žíagake'
bia ka', beyó'ogake' nez, zché'gake' Pablon'.
33 Kate' benne' ka' zché'gake' Pablon' bžíngake' lo yež Sesarea, bdégake'
yichen' lo na' benne' blo wnná bian', na' bzégake' Pablon' lawe'.
34 Kate' beyóž bel benne' blo wnná bian' yichen', na' wnnable' Pablon' gaz
benne' le'. Kate' gókbe'ele' nbabe' gan nbab Silisia,
35 gože' le':
—Yenla' da' nno' kate' benne' ka' žesbága'gake' le' zia lá'gake' ga ni.
Naž gože' benne' ka' gape chí'igake' le' lo yolawe' gan zchi'a laže' Herodes,
benne' znna bi'e ga na'.

24

Pablo zchalje' law Féliks

1 Wdé gayo' ža, bla' Ananías, bxoz blo, ga na', tzen len bale benne' gole, benne' judío ka', na' lezka' len Tértolo, to benne' žákli'e diža'. Blá'gake' law benne' blo wnná bian', na' besbága'gake' Pablo zia.
2 Katen' ba blížgake' Pablon', na' ble'e ga na', wzó law Tértolon' žesbage'e le' zia, na' wnné':
—Benne' blo wnná bia', Féliks. Ni'a chio' le' žak chawe' cheto', dan' lo yela' žejní'il chio' cháwe'do' znna bi'o benách wláž cheto' ka'.
3 Yógo'te da' ki žonen ga žak chawe' gáte'teze, na' dot láže'to' že'to' le': "Žóxkeno'."
4 Na'a, nich bi gon lelto' le', žáta'yoela' le' gon zen lažo'o, na' yenlo' cheto' to chi'ido'.
5 Gókbe'elto' benne' ni zko'o yele'e benách ka', na' žone' ga benne' judío ka' nníta'gake' dot yežlyó zží'igake' che yolawe', na' nake' benne' blo ládjwgak benne' ka' zej nzi'e da' bsedle benne' Nasaret na'.
6 Lezka' gónele' wká'n ditje' yodo' cheto'. Che len wzento'-ne', na' gónelto' wchi'a láže'to' le' kan znna da' žsedlto'.
7 Naž Lisias, benne' blo, benne' žeje' lo wdile, ble'e gan zoato', na' len yela' snia zen beké'e benne' ni lo na'to'.
8 Naž gož Lisias na' benne' ka' žesbága'gake' le' zia, yídgake' lawo' le'. Na'a, le'kzo', kate' nnablo' Pablo ni binlo, gak nnezlo' kwáselo yógo'te da' ki da' žesbága'to'-ne' zia.
9 Lezka' wnnagak benne' judío ka', na' wnnágake' da' likzen'.
10 Naž benne' blo wnná bian' btaze ne'e nich wchálj Pablon', na' le' bechebe', na' wnné':
—Dot laža'a zchalja' kan nak da' žona', dan' ba zej nak yiz zan zchi'a lažo'o da' žak chegak benách lažto' ka'.
11 Da' bena' wak nnabo'. Bi na' gak chežinno ža wyá'a lo yež Jerusalén nich wká'n zena' Dios.
12 Bi bejxáka'gake' neda' zdil diža'a len no benne', na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé gan nak lo zchil yodo', o lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, o lo yež.
13 Lezka' bi gak kwej lígake' da' ki da' žesbága'gake' neda' zia.
14 Da' nize žexóalapa' lawo'. Kan žona' xchin Dios chegak xa xto'to' ka' naken tlebe len da' žsédgekle benne' ki, san légake' znnágake' naken da' zži'in che Dios, dan' žejli'a yógo'te da' znna xtiža' Dios, na' lezka' yógo'te da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.
15 Kan légake' žxen láže'gake' Dios, lezka' neda' žxen laža'a Le', yesbane' benne' gat ka', benne' chawe' ka', na' benne' ka' bi zej nake' chawe'.
16 Che len žon byena' bi baga'a da' gonen ga yesbaga' lázda'wa' neda' zia law Dios o lawgak benách ka'.
17 'Wdé wzóa' ga yoble chope chonne yiz, na' belá'a gan zej nnita' benách wláž chia' ka' nich wnezjwa' mežw da' gáklenen benách yache' ka', na' nich bi da' wdía' law Dios.
18 Kate' ne žona' da' ki, bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia bedjxáka'gake' neda'. Wzóa' la' li'a yodo', na' ba wléj chawe' kwina' kan nak che yodo', na' bi ntoba' benách zan, na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé.
19 Benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, žala' lá'gake' lawo' le', na' yesbága'gake' neda' zia cha' zej nape' diža' bizjw len neda'.

20 Žala' nnagak benne' judío ki cha' bi da' bžélgekle' da' zinnj da' bena' katen' bla'a lawgak benne' yodo' ka', benne' zchi'a láže'gake' légake'.
21 Toze katen' wzóa' láwgake', zižje wžežia', wnnía': "Zchi'a láže'le neda' na'a dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'."
22 Kate' benle Féliks na' da' ni, na' dan' kwáselo ba nnezle' kan nak che da' žsedle Pablon', bzoe' chela'ale diža' bizjw ni, na' wnné':
—Kate' la' Lisias, benne' blon', benne' žeje' lo wdile, na' yeyóž yenla' kan nak diža' bizjw chele.
23 Naž Féliks na' gože' benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', gape chi'e Pablon', san we'e le' latje te' la' lí'ale, na' bi wsejwe' xnezgak lježe' ka' yedjwíagake' le', nich bi da' góngake' chie'.
24 Chope chonne žaze wdé na', da' yoble bla' Féliks na' ga na' tzen len Drusila, zo'le'. No'len' nake' judío. Féliks na' bliže' Pablon', na' bze nage' chie' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.
25 Kate' bchalj Pablon' kan žala' gakžo chawe', na' nna bia' kwinžo, na' la'žo law Dios gan wchi'a laže'e žo'o ža da' za' za', naž bžebe Féliks na', na' gože' Pablon':
—Beyéj na'a. Kate' gapa' latje, wliža' le' yetó.
26 Lezka' gónele Féliks na' si'e mežw da' wnezjw Pablon' nich wsane' le', na' che len, zan chi'i bliže' Pablon', na' bcháljlene' le'.
27 Kate' gok chopiz, wyáz Porsio Festo latje che Féliks na', na' dan' gónele Féliks na' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' bka'ne' Pablon' nyejwe' liž ya.

25

Zla' Pablo law Festo

1 Bla' Festo lo yež Sesarea nich chaze' latje chie', gan gake' benne' blo wnná bia'. Wdé chonne ža bezé'e lo yežen', na' wyeje' lo yež Jerusalén.
2 Naž bla'gak bxoz wnná bia' ka' len benne' blo ka' chegak benne' judío ka' law Feston', nich yesbága'gake' Pablo zia. Góta'yoegekle' Feston'
3 gone' da' žénegekle', na' sele'e benne' ka' chejxí'gake' Pablon', nich yežine' lo yež Jerusalén. Gónegekle' kwe' náwgake' le' lo nez nich gótgake' le'.
4 Beží'i Feston', na' gože' légake':
—Nžej Pablon' lo yež Sesarea, na' žala' cha'a neda' ga na' wxé wižj nize.
5 Che len, nóte'tezlele le'e nzi' lo na'le, žala' sá'lenle neda', na' cha' nbaga' bennen' zia, na' gak yesbága'le-ne' zia.
6 Bga'n Feston' lo yež Jerusalén xono' ža. Naž beyeje' lo yež Sesarea. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wži'e gan zchi'a laže'e, na' gože' benne' ka' chejxí'gake' Pablon'.
7 Kate' bla' Pablon' ga na', benne' judío ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén, wbíga'gake' gan zoe', na' zan da' wnnégake' chie'. Besbága'gake' le' zia, san bi gok kwej lígake' da' ka' wnnégake' chie'.
8 Naž wnná Pablon' lo wlaze', na' wnné':
—Bi be bena' da' zži'i che da' žsédgekle benne' judío ka', na' kege bi da' bena' che yodo' chégake', na' kege che benne' Sésar, bennen' znna bi'e žo'o.
9 Gónele Feston' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' gože' Pablon':
—¿Žénelo' chejo' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki da' znnégake' chio'?
10 Beží'i Pablon', na' gože' le':

—Zoakza' gan že' benne' zchi'a laže'e lo wláz benne' Sésar, gan žala' wchi'a laže'e neda'. Bi be da' zinnj bena' chegak benne' judío ka', na' ba nnézkzelo' da' ni.

11 Chela' bena' to da' zinnj, o bíte'teze da' gonen ga baga'a zia gata', na' bi wžona' gata'. Na'a, cha' bi bena' kan znnegak benne' ki chia', bi nzi' lo na' no benne' wdíe' neda' lo ná'gake'. Znnaba' cha'a law benne' Sésar gan wchi'a laže'e neda'.

12 Kate' Feston' ba bcháljlene' benne' yolawe' ka', gože' Pablon':

—Ba wnnabo' chejo' law benne' Sésar. Law Sésar na' chejo'.

Zchalj Pablo law Agripa, benne' znna bi'e

13 Wdé chope chonne ža, Agripa, benne' znna bi'e, ble'e lo yež Sesarea, tzen len Berenise, zo'le'. Bedjwíagake' Festo.

14 Kate' ba wnníta'gake' ga na' zan ža, Feston' bzenle' Agripan', benne' znna bi'e, kan nak che Pablon'. Gože' le':

—Zoa to benne' nga, bka'n Féliks le' liž ya.

15 Kate' wzóa' lo yež Jerusalén, bla'gak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' lawa', na' wnnégake' che benne' ni. Wnnábgekle' neda' choga' chie' gate'.

16 Neda' becheba', na' goža' légake' bi zchoggak benne' Roma ka' che to benne' gate' cha' bi žingak benne' ka' znnégake' chie' lawe', benne' ka' žesbága'gake' le' zia, nich gak yechebe' chen.

17 Che len, kate' bžíngake' légake' ga ni, bi wžela', san kate' bžin yetó ža, wži'a gan zchi'a laža'a, na' bsela'a benne' ka' bejxí'gake' Pablon'.

18 Kate' ne nníta'gak benne' ka' nga, benne' ka' žesbága'gake' le' zia, bi be wnnégake' chie' kan gokla' nnágake'.

19 Wnnégake' chie' bale diža' bizjw kan nak da' žejlé'gake' che Dios, na' kan nak che to benne' lie' Jesús, bennen' gote', san Pablon' žon choch xtiže'e znne' zoe' nbane' da' yoble.

20 Dan' bnitla' kan zej nak da' ki, wnnabla' Pablon' cha' žénele' cheje' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki.

21 Naž kate' wnnáb Pablon' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', na' goža' benne' ka' žjake' lo wdile gape chí'igake' le' na' zejte sela'a-ne' law benne' Sésar.

22 Naž Agripan' gože' Feston':

—Lezka' neda' žénela' yenla' da' nna bennen'.

Feston' gože' le':

—Wxé yenlo' da' nne'.

23 Kate' za' ža'ní' yetó ža, len yela' zen belá' Agripan' len Berenise ga na'. Belyaze' gan žala' wcháljgake', tzen len benne' wnná bia' ka'. Naž bséla'gake' benne' ka' chejxí'gake' Pablon'.

24 Naž Feston' gože' Agripan', bennen' znna bi'e, na' wnné':

—Benne' wnná bia', Agripa, na' yógo'tele le'e zoale nga tzen len neto'. Na'a zoa bennen' lawle le'e, na' zlé'elele-ne'. Yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' lo yež nga, znnégake' chie'. Žé'gake' neda' žala' gate'.

25 Žekla' neda' bi be bene' da' nbage'e zia gate', san dan' wnnable' lekze' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', che len ba bena' chia' sela'a-ne' law Auguston'.

26 Dan' bi nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche da' nbaga' benne' ni, dan' sela'a
lo na' Xana', benne' Sésar, che len zchi'a-ne' lawle le'e, na' da' nakže blo, zchi'a-
ne' lawo' le', Agripa, benne' wnná bia', nich kate' yeyóž znnablo'-ne', nnezla' bi
žala' wzoja' le'e yiche kan nak che benne' ni.
27 Žekla' neda' bi nak chawe' sela'a to benne' nžeje' ga na' cha' bi gak wloe'ela'
zia da' nbage'e.

26

Da' bchalj Pablo law Agripa

1 Naž Agripan' gože' Pablo:
—De latje wchaljo'.
Bli na' Pablon' law Agripan', na' wzó lawe' zchalje', na' wnné':
2 —Benne' wnná bia', Agripa. Žaz laža'a dan' de latje na'a wchalja' lo wlaza'
neda' lawo' le' kan nak yógo'te da' žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia.
3 Žaz láže'ža' dan' nónbi'o yógo'te da' žónteze žongak benne' judío ka', na' lezka'
da' ki da' zdil díža'to' chen.

Da' ka' ben Pablo zga'ale

4 Lezka' wnná Pablon':
—Nnézkzegekle yógo'te benne' judío ka' kan bena' katen' gok yiz kwide' chia'
gan zej nnita' benách wláž chia' ka', na' lezka' lo yež Jerusalén.
5 Lezka' nnézkzegekle', na' wak nnágake' kan bena' ža ni'te. Goka' benne'
fariseo. Benne' fariseo ka' žon byéngake' zka'n zéngakže' Dios ka žongak yezika'
benne' judío ka'.
6 Na'a, zoa' nga lawle le'e nich no benne' wchi'a laže'e neda' dan' žxen laža'a
Dios, na' dan' žejli'a chie' yesbane' benne' gat ka', na' gone' kan bchebe laže'e
lawgak xa xto'to' ka'.
7 Žxen láže'gak benne' chežinno kwe' lježto' ka' sí'gake' dan' bchebe laže' Dios
chégake'. Che len zka'n zéngake' Dios, na' žóngake' xchine' te ža, na' žel. Dan'
žxen laža'a da' ni, žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. Ki naken, benne' wnná
bia', Agripa.
8 Na'a, ¿žéklele le'e bi nak da' chejle'žo, yesbane' Dios benne' gat ka'?

Pablo wžía laže'e benách ka' che Benne' Cristo

9 Lezka' wnná Pablo:
—Lezka' neda', zga'ale gokla' da' zan žala' gona' nich wži'a che Jesús, benne'
Nasaret.
10 Ki bena' lo yež Jerusalén. Bsejwa' benne' zan liž ya, benne' ka' žejlé'gake'
che Jesusen', dan' bdegak bxoz wnná bia' ka' yela' wnná bia' lo na'a. Katen'
bétgake' benne' ka', bénlengaka'-ne' tzen.
11 Zan chi'i bsaka' zi'a benne' ka', nich wsángake' kan žejlé'gake' che Benne'
Criston'. Ki bena' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle'
xtiža' Dios. Bžá'ale'egaka'-ne', na' wžía láže'gaka'-ne' na' zejte wyá'a gan zej
nnita' yež zi'to' ka' nich bejxéngaka'-ne'.

Pablo zloe'ele' kan beyake' che Benne' Cristo

12 Lezka' wnná Pablo:
—Nich gona' ki wyá'a lo yež Damasko, na' bxoz wnná bia' ka', benne' ka'
bséla'gake' neda', bdégake' yela' wnná bia' lo na'a.

13 Ka' goken, benne' wnná bia', Agripa. Kate' ne zeyá'a lo nez, ne nak
wawbíž, ble'ela' to baní' ya'abá da' wza'ni'žen ka wbíž. Wza'nín' gan zeyá'a,
na' gan zjak benne' ka' zá'lengake' neda' tzen.
14 Naž yógo'teto' bgo'nto' lo yo, na' benla' chi'i to benne' bliže' neda'. Bchalje'
diža' hebreo, na' wnné': "Saulo, Saulo, ¿biz chen' zbia lažo'o neda'? Žon zi'
kwino', zži'o chia' neda'. Žak chio' kan žak che beže, bia žon zi' kwinba', kate'
zlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'."
15 Naž goža'-ne': "¿Noz le', Xan?" Xanžon' gože' neda': "Neda' Jesús, Bennen'
zbia lažo'o.
16 Na'a, beyás, na' wzé, dan' bloe'e lawa' na'a, nich wzóa' le' gono' xchina',
na' wzóa lio' kan nak che da' ni da' ba ble'elo', na' chegak da' ka' wloe'ela' le',
katen' wloé'e lawa' gan zo'.
17 Yeslá' le' lo na'gak benne' wláž chio' ka', na' lo na'gak benne' zi'to' ka'. Na'a
žsela'a le' lawgak benne' ka'.
18 Žsela'a le' gan nníta'gake' nich gono' ga yeyaljw yej láwgake', na' yeyákgake'
che Dios, na' kwásgake' len da' zej nak che da' chol, na' tágake' lo baní'.
Yežójgake' lo na' da' xiwe', na' cházgake' lo na' Dios. Cha' chejlé'gake' chia'
neda', Dios yenít lawe' chégake', na' yeké'e dola' da' zej nbage'e, na' gata'
chégake' latje bábengake' benách ka', benne' ka' Dios ba wleje' cheze'."

Ben Pablo kan nak da' bloe'el Xanžo le'

19 Lezka' wnná Pablon':
—Che len, benne' wnná bia', Agripa, bi bži'a gona' da' bloe'el Dios, Bennen'
zoe' ya'abá, neda'.
20 Bzejni'ila' benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' wdé na' benne' ka'
nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na'
benách ka' che yež zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na'
góngake' da' gak bia' ba beyát láže'gake'.
21 Dan' bena' ki, wzengak benne' judío ka' neda' katen' wzóa' la' li'a yodo', na'
gónegekle' gótgake' neda'.
22 Naž Dios góklene' neda', na' na' zejte na'a ža, dot laža'a zchalja' lawgak
benne' gaxjw ka', na' lawgak benne' blo ka'. Bi zchalja' che da' yoble, san toze
kan belnná zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan wnná
Moisés kan žala' gaken.
23 Wnnágake': "Benne' Criston' sáka'li'e, na' te gate' gake' Benne' nežw
yebane' lo yela' got, nich wloe'ele' law gak wxén láže'gak benách ka' žíngake'
lo latje baní' chie', na' soa no benne' wzóa lie' che da' ki lawgak benne' wláž
cheto' ka', na' lezka' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zzejni'ile' Agripa nich chejli'e che Benne' Cristo

24 Kate' ba bchalj Pablo da' ki, dan' wnné' lo wlaze', naž Festo wnníe' zižje,
na' wnné':
—Žak yal yichjo', Pablo. Dan' bsédli'o, ba gok yal yichjo'.
25 Naž Pablon' gože' le':
—Bi nak yal yichja', žapa' le', Festo, na' da' znnia' naken dot da' li, na' naken
da' zakan'.
26 Agrípakze', benne' ni znna bi'e, nnézkzele' da' ni, na' che len, dot laža'a
zchalja' lawe' le'. Nnézkzele' da' ni, dan' bi goken bagáche'ze.
27 Benne' wnná bia', Agripa. ¿Žejli'o da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo
wláz Dios? Nnezla' žejli'o da' ni.

28 Naž Agripan' gože' Pablon':
—Yeláte'ze žek gono' neda' che Benne' Criston'.
29 Pablon' gože' le':
—Ni'a che Xanžo Dios žénela', la'kze yeláte'ze o da' zenle'e, kégeze le', san lezka' yógo'te benne' ki, benne' želyenle' chia', gakle dot kan naka' neda', naka' che Benne' Criston', san kege chejle do ya kan nžeja' neda'.
30 Kate' beyóž bchalj Pablon' ki, na' wzó ža' benne' blo wnná bian', na' lezka' wzó ža'gak bennen' znna bi'e, na' Berenise, na' benne' ka' žé'lengake' légake' tzen.
31 Katen' bžójgake' cheze, na' ben chawe' xtíža'gake', na' wnnágake':
—Bi be ben benne' ni da' gonen ga bage'e zia gate', o yejwe' le' liž ya.
32 Agripan' gože' Feston':
—Wak no benne' wsán benne' ni chela' bi wnnable' cheje' law benne' Sésar nich wchi'a laže'e le'.

27

Želsele'e Pablo lo yež Roma

1 Katen' ba ben toze xtíža'gake' séla'gake' neto' to lo barkw nich chejto' lo yež Roma, gan nbab Italia, béxwgake' Pablo, na' yebale benne' ka' zej nžeje'. Bdégake' légake' lo na' Julio, benne' zchi'e to kwe' benne' žjake' lo wdile, da' nzin': Benne' Ka' Che Augusto, bennen' nake' benne' Sésar.
2 Wžento' to lo barkw che gan nbab Adramitio, dan' žala' ten gan zej nnita' yež ka' gan želžín barkw ka', yež ka' zej nbaben lo yežlyó Asia, na' yó'ozeto' lo barkwn', wza'to' lo yež Sesarea. Lezka' žonlen Aristarko neto' tzen. Nake' benne' Tesalónika, to yež nbaben Masedonia.
3 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžinto' lo yež Sidón, na' Julio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, lo yela' žiʼi laže' chie', bi'e Pablon' latje cheje' gan zej nnita' benne' ležžo ka' nich wnézjwgake' le' bi da' žiážjele'.
4 Wdé na', bebento' lo barkwn', na' wza'to' ga na'. Wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Chipre gan že' ži ben' da' žaken. Ki béngake' dan' ben' da' žaken lo nisdo', zan' zaka' lawto'.
5 Naž wdeto' lo nisdon' gan nla' gan nbab Silisia, na' gan nbab Panfilia, na' bžinto' lo yež Mira, to yež nbaben yežlyó Lisia.
6 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' yo'oto' lo ne'e, bejxake'e to barkw ga na' da' nžojen lo yež Alejandría, na' zejen gan nbab Italia. Lo barkwn' wló'ogake' neto'.
7 Wzá' barkwn' cho laže' zan ža, na' len yela' zzáka'le'e bžinto' gan nla' to yežlyó da' nzin' Gnido, na' dan' ben' da' žaken bžiga' neto', na' wdeto' chelá'a yežlyó da' nzin' Creta gan že' ži ben' da' žaken, na' wdeto' gan nla' yež Salmón.
8 Len yela' zzáka'le'e wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Cretan', na' bžinto' to latje gan želžín barkw ka', da' nzin' Buenos Puertos, dan' žen' gawze gan zoa yež Lasea.
9 Dan' ba wžél-le'eto', ba bžin ža žon zož gak ditje bíte'teze barkw cha' zzan' lo nisdo' lo ža ka', dan' ba wdé ža ka' kate' žóngake' wbás, na' za' žin byo' zag ka' kate' žakle'e be'. Che len Pablon' bzejni'ile' légake',
10 na' wnné':
—Le'e, benne' ka', žákbe'ela' gan chej barkw ni, gon zož kwia yin', tzen len da' ka' nwan', na' lezka' gon zož gatžo žo'o.

11 Bennen' ẕchi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e bejl̲e'že' da' wnnagak bennen' nzi' l̲o ne'e barkwn', na' benne' x̲ankzen, ka dan' wnná Pablon'.
12 Dan' latjen' gan želžín barkw ka', dan' nzin' Buenos Puertos, bi naken ga gá'ngake' byo' zag ka', che l̲en yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' nníta'gake' l̲o barkwn' ben toze x̲tíža'gake' yekwásgake' ga na', cha' wak žíngake' gan želžín barkw ka' l̲o yež Fenise, to yež l̲ezka' žen' l̲o yežlyón' da' nzin' Creta, na' zoan chel̲a'ale gan žen wbíž, na' gónegekle' gá'ngake' ga na' byo' zag ka'.

Žak to be' wal̲e l̲o nisdo'

13 Dan' žaken to be'do' da' za' zaka' chel̲a'ale gan ẕde wbíž byo' zag ka', gókgekle' wak góngake' kan žénegekle', na' bechísgake' ya zi'i da' nžejen do ya da' ẕzoan žize barkwn', na' wdé barkwn' gawze kwit yežlyón' nzin' Creta.
14 Yetó chí'ido'ze, gok to be' wal̲e da' zan' l̲awto', dan' nzin' Euroklidón.
15 Dan' ben' da' žaken ẕzejen chel̲a'ale barkwn', na' dan' bi gok chej barkwn' gan za' ben', naž bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'.
16 Kate' wdé barkwn' ga bžinten chel̲a'ale to yežlyodo' nzin' Kauda, bžinen chel̲a'ale gan bi žakl̲e'e ben', na' l̲en yel̲a' ẕzáka'l̲e'e bchísgake' bárkwdon', da' žẕoben barkw ẕen na', na' bzóagaken' l̲awle barkwn' gan yo'oto'.
17 Wdé bžéngaken' l̲o barkw ẕen na', naž bchej chóchgake' barkw ẕen na'. Bdégake' do ka' ẕanle barkwn', nich bi kwia yin' l̲o nisdo'. Dan' bžébegake' te barkwn', na' chejche'ten l̲o yož da' žen' ẕan nisen', che l̲en btíngake' laže' chen, da' ẕtoben be' nich wsán' barkwn'. Naž bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'.
18 Kate' za' ža'ní' yetó ža, dan' be' wal̲e da' žaken ẕche'l̲e'en barkwn', bžó'ngake' bal̲e ywa' da' nwa' barkwn' l̲o nisdo'.
19 Ža chonne ža, l̲en na' kwinto' bžo'nto' da' ẕkóngekle' žin l̲o barkwn' l̲o nisdon'.
20 Kate' ba gok zan ža bi ẕl̲e'elto' wbíž o belj ka', na' dan' žakl̲e'e ben' da' ẕchen' barkwn' gan yo'oto', biž bx̲en l̲áže'to' yelato'.
21 Kate' ba gok zan ža bi be bdawto', wzé Pablon' gachje l̲áwe'legake', na' gože' l̲égake':

—L̲e'e, benne' ka', gokžen chawe' chela' bze nagle chia', na' bi wza'žo l̲o yežlyó Creta, na' bi yedjchagžo da' ni da' ẕzáka'žo, na' da' žaken che barkw ni.
22 Na'a, žapa' l̲e'e: le gon choch l̲áže'le, dan' bi gatle nitole l̲e'e zoale nga, l̲a'kze kwia yi' barkw ni.
23 Ki gaken dan' wdé yele bl̲a' to wbás che ya'abá che Dios l̲awa' neda'. Diosen' naka' chie', na' žona' x̲chine'.
24 Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': “Pablo, bi žebo'. Žon byenen žino' l̲aw benne' Sésar. Dan' nži'il Dios le', yeslé' yógo'te benách ka' nníta'l̲engake' le' l̲o barkw ni.”
25 Che l̲en, le gon choch l̲áže'le, dan' žx̲en l̲aža'a Dios, gone' kan ba gož wbás che ya'abá chie' neda'.
26 Ki gaken l̲a'kze žon byenen kwia yi' barkw ni to l̲o yežlyodo', gan chejka'nen žo'o.
27 Kate' ba wdé x̲da' ža, ben' da' žaken ẕchen' barkwn' l̲o nisdo' da' nzin' Adriátiko, na' gachje yele gókgekle benne' ka' žóngake' žin l̲o barkwn' za' žin barkwn' gawze gan že' to yežlyó.
28 Belžo'ne' to do l̲o nisdon', na' belnnezle' galje wes naken ga bžinten ẕante nisen'. Kate' wdé barkwn' yeláte'do', na' belžo'ne' don' da' yoble l̲o nis, na' belnnezle' ba nakzen chi wes.

29 Dan' bžébegake' chejžé' barkwn' l̲o yej ka', che l̲en, zaka' chel̲á'a x̲kóže'le
che barkwn' belžo'ne' tape ya zi'i l̲o nis, da' ka' zej nžejen do ya, na' z̲zóagaken
žize barkw. L̲en yel̲a' žek zedle chégake' belbeze' cha'ní'.
30 Naž benne' ka' žóngake' žin l̲o barkwn' gónegekle' wz̲ónnjgake' l̲o barkwn'.
Blétjgake' bárkwdon' da' žian l̲o barkw z̲en na' l̲o nisdo'. Béngake' ka žénegekle'
kó'ogake' ya zi'i na' yelate' zi'to', da' nžejen do ya, na' z̲zoan žize barkwn', dan'
zoan zaka' chel̲á'a l̲awle.
31 Naž Pablon' gože' bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e tz̲en l̲en benne'
ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' wnné':
—Cha' bi ga'ngak benne' ki l̲o barkw nga, bi gak yelale.
32 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e belchoge' do ka' da' zej nžejen bárkwdon', na'
bé'gake' latje wbix̲en l̲o nisdo'.
33 Kate' za' ža'ní', Pablon' góta'yoele' l̲égake' gáwgake' late'. Gože' l̲égake':
—Na'a ba gok x̲da' ža z̲nna'le dot yele, na' žonle wbás, na'bi be bdawle.
34 Che l̲en, žáta'yoela' l̲e'e gawle late' nich yeyák l̲áže'le, dan' bi gatle nitole
l̲e'e.
35 Kate' beyóž bchal̲j Pablon' da' ni, bex̲we' yet x̲til, na' gože' Dios:
"Žóx̲keno'." Ki bene' l̲awgak yógo'tegake'. Naž bzoz̲je' yet x̲tilen', na' wzó l̲awe'
žawe'.
36 Naž yógo'tegake' gok choch l̲áže'gake', na' bdáwgake'.
37 Ka wyo'oto' l̲o barkwn', wbabto' chope gaywá' chonnl̲alj chino' toto'.
38 Wdé bdáwgake', na' béljegekle', naž belžo'ne' z̲oa' stribe da' nwa' barkwn'
l̲o nis, nich góngake' láte'že ywa' da' nwa' barkwn'.

Z̲bia yi' barkw l̲o nisdo'

39 Kate' ba nak te ža, na' benne' ka' žóngake' žin l̲o barkwn' bi bénbia'gake'
yežlyón'. Bl̲é'egekle' to gan z̲žin nisdon' yelate' gachje l̲áwe'le yežlyón', na' de
gan nak lache' žoa'a nisdo' l̲o latjen'. Gónegekle' góngake' ga cho'o barkwn' ga
na'.
40 Naž beséžgake' do ya ka' da' zej nžejen ya zi'i ka' da' z̲zóagaken barkwn' žize,
na' bsángake' l̲égaken, na' belbix̲en l̲o nisdo'. L̲ezka' beséžgake' do da' nžejen ne'e
yag da' z̲zechjen barkwn' ki ka'le. Naž bechísgake' laže' che barkwn', da' z̲toben
be', dan' zoan chel̲á'a l̲awle che barkwn', na' wzó l̲aw z̲de barkwn' zaka' gan
z̲žin nisdo' yelate' gachje l̲áwe'le yežlyodon'.
41 Kate' bžin barkwn' to latje gan z̲chaggak chope nis, na' bejché' chel̲á'a l̲awle
che barkwn' l̲o yož z̲an nisdon', na' bga'nze barkwn' ga na'. Biž gok tan, na'
chel̲á'a x̲kóže'le che barkwn', wzó l̲aw nisdon' z̲chinnjen l̲en yel̲a' z̲za' chen.
42 Naž gónegekle benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e gótgake' benne' ka' zej nžeje', nich
bi x̲óagake' l̲o nis, na' bi wz̲ónnjgake'.
43 Bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e gónele' yeslé' Pablon', na' gože'
l̲égake' bi góngake' kan žénegekle'. Naž gože' benne' ka' žak x̲óagake' l̲o nis,
zgá'alegake' cházgake' l̲o nis nich žíngake' l̲o yo biž.
44 L̲ezka' gože' benne' ka' zej nga'ne' x̲óagake' l̲o blag ka', na' yezíka'gake'
l̲awgak blagdo' ka' che barkwn'. Ka' goken, belágake' yógo'tegake', na' bžíngake'
l̲o yo biz̲en'.

28

Da' ben Pablo l̲o yežlyó da' nzin' Malta

1 Kate' ba bžinto' yógo'teto' l̲o yo biže, na' wnnezlto' yežlyón' gan zoato' nzin' Malta.
2 Benne' x̲iža' ka', benne' nníta'gake' l̲o yežlyón', l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. Bz̲éngake' yi', na' bl̲ížgake' neto' yógo'teto' yeché'l kwinto', dan' žak yejw, na' žakl̲e'e zag.
3 Naž Pablo bex̲we' chelén z̲is wage bižd̲o', na' katen' wloé'en l̲o yin', bžoj to bele snia ladjw z̲is wagen', bia žz̲onnjlba' da' l̲a che yin', na' wka'aba' yen na' Pablon'.
4 Kate' benne' x̲iža' ka' bl̲é'egekle' belen', bia nál̲a'ba' yen na' Pablon', naž belyi'e ljéžgake':
—Da' li benne' ni nake' benne' wetw benách ka'. L̲a'kze belé' l̲o nisdo', diosen' lie' Chawe' bi we'e l̲e' latje soe' nbane'.
5 Pablon' bží́besise' ne'e, na' beyex̲jw bele snia na'. Bejx̲óateba' l̲o yin', na' l̲e' bi be gokle'.
6 Benne' x̲iža' ka' nníta'gake' ga na' bwíagake' Pablon'. Z̲bézgake' batz̲e kwi'e yi, o bix̲e' gate'. Naž kate' ba belbeze' scha, na' bl̲é'egekle' bi be gokle', gókgekle' yetó, na' wnnágake' nake' to dios.
7 L̲o latje na'ze že' yežlyó che Publio, benne' wnná bia' l̲o yežlyón', na' wdape' neto' ba la'ne. L̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie' bnnite' neto' liže' chonne ža.
8 Kate' ža ka' x̲a Publio na' de'e yižwé'. Yoe'e da' l̲a, na' de'e yižwé' žen. Wyáz Pablon', zejwíe' l̲e', na' wdé bchál̲jl̲ene' Dios, bx̲oa ne'e benne' yižwén', na' beyake'.
9 Dan' ben Pablon' da' ni, l̲ezka' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' l̲o yežlyón', bží́ngake' gan zoe', na' beyákgake'.
10 Benne' ka' wdápegake' neto' ba la'ne, na' béngake' da' zan da' gókl̲engaken neto'. Kate' za' yeza'to' l̲o yežlyón', bénngake' cheto' da' ka' byážjelto'.

Z̲žin Pablo l̲o yež Roma

11 Kate' gok chonne byo' zoato' ga na', wžento' to l̲o barkw che yež Alejandría, da' bga'nen l̲o yežlyón' byo' zag ka'. Chel̲á'a l̲awle che barkwn' zej da'gak lo'a ka' zej nzin' Kástor l̲en Póluks, dios kwach ka' chegak benne' Alejandría ka'.
12 Bezá' barkwn' ga na', na' bžinen l̲o yež Sirakusa, gan bga'nto' chonne ža.
13 Beza'to' ga na', na' wdeto' chel̲a'ale yežlyón', na' bžinto' l̲o yež Rejio. Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' žak be' da' zan' zaka' gan z̲de wbíž byo' zag ka', na' beza'to' ga na', na' ža chope ža l̲a' bží́nteto' l̲o yež Puteoli.
14 L̲o yežen' bejx̲áka'to' bal̲e benne' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' góta'yoegekle' neto' gá'nl̲ento' l̲égake' x̲ono' ža. Kate' wdé ža ka', beza'to' ga na' nich chejto' l̲o yež Roma, na' bezá' ní'ato'.
15 Benne' lježžo ka' nníta'gake' l̲o yež Roma ba béngekle' za' žinto' ga na', na' bžójgake' bedjchággake' neto'. Bží́ngake' to yeždo' nzin' Ga Z̲do'w Apio. Yebal̲e' bží́ngake' to latje nzin' Chonne Yo'o Gan Z̲ga'ngak Benne' Ka' Zej Yoe'e Nez. Kate' Pablon' bl̲e'ele' l̲égake', bdip l̲aže'e, na' gože' Dios: “Žóx̲keno'.”
16 Kate' bžinto' l̲o yež Roma, na' bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, bchi'e benne' ka' zej nžeje', na' bdie' l̲égake' l̲o na' to benne' blo žeje' l̲o wdil̲e. Benne' ni bi'e Pablo latje soe' cheze', san to benne' žeje' l̲o wdil̲e wzóal̲ene' l̲e', bennen' žape chi'e l̲e'.

Da' bchal̲j Pablo l̲o yež Roma

17 Ža chonne ža, Pablon' bl̲iže' benne' blo ka' chegak benne' judío ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Roma. Kate' ba zej ndobe' gan zoa Pablon', l̲e' gože' l̲égake':

—L̲e'e, ljéža'do' ka', l̲a'kze bi be bena' chegak benne' wláž chežo ka', na' kege chegak da' žónteze žonžo kan bengak x̲a x̲to'žo ka', benne' judío ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén bdégake' neda' l̲o na'gak benne' Roma ka', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, nich wsé̱jwgake' neda' liž ya.

18 Naž kate' ba wnnábgekle benne' Roma ka' neda', gónegekle' wsángake' neda', dan' gókbe'egekle' bi nbaga'a z̲ia gata'.

19 Benne' judío ka' bsé̱jwgake' x̲nezgak benne' ka' gónegekle' wsángake' neda', na' ben byenen wnnaba' cha'a l̲aw benne' Sésar nich wchi'a l̲aže'e neda', na' kege nich yesbaga'a benne' wláž chežo ka' z̲ia.

20 Che l̲en bl̲iža' l̲e'e nich l̲e'ela' l̲e'e, na' wchál̲j̲lena' l̲e'e, dan' nžeja' do ya ni dan' žx̲en l̲aža'a da' žx̲en l̲áže'žo žo'o, benne' Israel ka', gon Dios da' bchebe l̲aže'e gonne' chežo.

21 Naž l̲égake' belyi'e Pablon':

—Bi na' si'to' nitó diža' da' zan' gan nbab Judea kan nak che da' žaken chio', na' bi na' l̲a' nitó benne' lježžo nga, benne' judío, nich wl̲oe'ele' neto' cha' zoa no benne' bi da' z̲nnie' chio'.

22 Na'a, žénelto' yenlto' da' nno', da' žej̲l̲i'o, dan' nnezlto' yógo'te latje z̲nnegak benách ka' chegak benne' ka' zej nzi' l̲o ná'gake' diža' koben'.

23 Ka' goken, Pablon' bžie' bia' to ža, na' ža na' benne' zan bdóbgake' gan zoe'. Wzó l̲aw Pablo zildo', na' gól̲tele', bzejni'ile' l̲égake', na' bzenle' l̲égake' kwáselo kan z̲nna bia' Dios. Gónele' wl̲oe'ele' l̲égake' nak dot da' li da' z̲chal̲je' kan nak che Jesusen'. Nich gone' ki bkonle' žin da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

24 Bal̲e' wz̲í' l̲o ná'gake' da' bchal̲j Pablon', san yezíka'gake' bi bejl̲é'gaken'.

25 Dan' gok chóplegake', wzó l̲áwgake' žezá'gake' ga na', na' Pablon' gože' l̲égake', na' wnné':

—Nakkze da' li da' wnná Dios Be' La'y l̲o na' Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, dan' bzejni'ile' x̲a x̲to'žo ka', katen' wnné':

26 Wyéj l̲awgak benne' ka', na' yé'gako'-ne':
Wzé nagle, san bi chejní'ilele.
Wíale, san bi l̲é'elele.
27 Benne' ki nak zide yichj l̲áz̲do'gake'
na' bi be žazen l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.
Žóngake' kan žongak benne' l̲o chol̲e ka'.
Bi z̲l̲é'egekle' l̲en yej l̲áwgake'
na' bi žéngekle nággake',
na' bi žejní'il yichj l̲áz̲do'gake'
na' bi žénegekle' yeyákgake' che Dios
nich gak yeyóngaka'-ne'.

28 Na'a, žal̲a' nnézlele da' ni. Dios žsel̲e'e neto' l̲awgak benách zi'to' ka' nich yelágake', katen' yéngekle' x̲tiže'e.

29 Kate' beyóž bchal̲j Pablon' da' ki, naž bežojgak benne' judío ka', na' želdíl̲ díža'gake' l̲a' l̲égakze'.

30 Pablon' bga'ne' ga na' chopiz, na' wzóe' to l̲o yo'o gan žiz̲jwe', na' wdape' ba la'ne yógo'te benne' ka' bedjwíagake' l̲e'.

31 L̲en yel̲a' wechóg l̲aže' bchal̲je' kan z̲nna bia' Dios. Bsedle' benách ka' kan nak che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' bi wzóa no benne' wsejwe' x̲neze'. Ka'kze naken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO Ḷo YEŽ ROMA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús l̲o yež Roma

1 Neda', Pablo, naka' benne' ndo'w che Jesús, Benne' Criston', na' wbás chie', dan' bliž Dios neda', na' wžekze' neda' nich wchal̲ja' diža' chawe' chien'.
2 Bchebe l̲aže' Dios ža ni'te sel̲e'e diža' chawen' chežo. Bene' ki l̲o na'gak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wlaze' Ḷe', na' l̲égake' bzójgake' x̲tiže'e l̲e'e yiche la'y che Dios.
3 Bzójgake' yógo'te da' žal̲a' gon z̲í'nkze Dios, Bennen' nake' X̲anžo Jesús, Benne' Criston'. Ḷo yel̲a' benách chie' nake' z̲a'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka',
4 san kan nak be' nakkze', da' naken la'y, nak bia' nake' Z̲i'n Dios, na' nape' dot yel̲a' wak. Nak bia' naken ki dan' bebane' l̲o yel̲a' got.
5 Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', z̲zi'žo da' žonn Dios chežo l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie', na' bzoe' neda' wbás chie' nich l̲o wlaze' Ḷe' gona' ga benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga chejl̲é'gake' chie' Ḷe', na' góngake' kan z̲nna x̲tiže'e.
6 Benle l̲e'e da' z̲innj tz̲en l̲en benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san na'a ba bliž Dios l̲e'e nich gakle che Jesús, Benne' Criston'.
7 Dios nži'ile' l̲e'e, na' bliže' l̲e'e nich gakle che Ḷeze'. Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Žénele Pablo chejwíe' benách ka' che Jesús l̲o yež Roma

8 Z̲zo l̲awa' z̲zoja' chele da' ni. Dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', žapa' Dios: "Žóx̲keno'" kan nak chele yógo'tele, dan' z̲chal̲jgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga kan žejl̲e'le chie' Ḷe'.
9 Dot l̲aža'a žona' x̲chin Dios, na' z̲chal̲ja' diža' chawen' kan nak che Z̲i'ne'. Nnézkzele Dios z̲chál̲jl̲enteza'-ne', na' z̲nnabla'-ne' gon chawe'e l̲e'e.
10 Z̲nnábtezla' Dios, cha' naken da' žénele' Ḷe', gonne' neda' latje yedjwía' l̲e'e.
11 Ki z̲nnabla'-ne' dan' žak l̲aža'a l̲e'ela' l̲e'e nich gak gona' ga gata' chele to da' wnez̲jw Dios Be' La'y chele, da' gonen ga gólele l̲o da' nak che X̲anžon'.
12 Dan' žénela' naken gon chochžo tožo yetožo, dan' žejl̲e'žo to tožo che Jesús, Benne' Criston'.
13 Z̲í'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni. Gok l̲aža'a zan chi'i yida' gan zoale, san na' zejte na'a bi na' gonnen chia'. Žénela' yida' gan zoale nich gona' ga yebél̲enlele da' z̲chal̲ja', kan žebél̲engeklen yezika' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
14 Zoa da' nbaga'a chegak yógo'te benách, chegak benách ka' nníta'gake' yež gawze ka', na' chegak benách ka' nníta'gake' yež zi'to' ka', chegak benách ka' zej nsedle', na' chegak benách ka' bi zej nsedle'.
15 Che l̲en, kan sáke'la' gona', ba zoa' wchal̲ja' diža' chawen' gan zoale l̲e'e l̲o yež Roma.

Yel̲a' wak z̲en che diža' chawen'

16 Bi žedoe'ela' z̲chal̲ja' diža' chawen', dan' napen yel̲a' wak che Dios nich yeslán yógo'te benne' ka' žejl̲é'gaken'. Gan z̲zo l̲aw, žénele Dios yéngeklen benne' judío ka', na' te na' yéngeklen benách zi'to' ka'.
17 Diža' chawen' z̲l̲oe'elen žo'o Dios gone' ga yeyakžo chawe' l̲awe' Ḷe', cha' chejl̲e'žo chie' Ḷe', na' bi gak chope l̲áže'žo. Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche

la'y, da' znnan: “No benne' nake' chawe' dan' žejli'e che Dios, gata' yela' nban chie'.”

Zia da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga

18 Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bloe'ele' law bi zle'ele' chawe' yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' wsaka' zi'e légake', benne' ka', lo yela' bi nak chawe' chégake' zzóagake' chela'ale da' naken dot da' li.
19 Ki naken chégake' dan' bla' da' nak bian' zoakze Dios lawgak yógo'te benách ka', dan' Dios na'kze bloe'elen' law gan nníta'gake'.
20 Ža ni'te katen' wzó law gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, da' ka' ben Dios zej nak bian' da' bi gak le'elžo che Dios, kan zej nak yela' wak zen chie', na' da' nakkze' Le'. Che len, bi gak nnágake' bi zej nbage'e zia.
21 Katen' bénbia'gake' Dios, bi bka'n zéngake' le' kan žala' wká'n zenžo-ne', na' bi belyi'e Le': “Žóxkeno'.” Che len dáche'ze beyák da' zza' láže'gake', na' bchol yichj lázdo'gake' dan' béngake' zide yichj lázdo'gake'.
22 La'kze gókgekle' žejní'ile'egekle', beyákgake' benne' bi nnezle ka',
23 dan' bká'ngake' yela' zen che Dios, Benne' zóateze', na' bka'n zéngake' lo'a ka', da' ka' zej naken ka benne' ka' žátgakkze', na' ka bia ka' zoa xílgakba', na' ka bia yixe' ka' želdaba' lo yo, na' ka bele ka' žzob kwíngakba' lo yo.
24 Che len Dios bebéj yichje' légake' nich góngake' da' kegle ka' da' zze láže'gake', na' ki goken, bka'n sto' kwíngake' toe' len yetóe'.
25 Goken ki dan' bká'ngake' xtiža' Dios, da' naken dot da' li, na' wzí' lo ná'gake' to da' wen laže'. Wdápegake' ba la'ne, na' bka'n zéngake' da' ka' ben Dios, na' kege Dios na'kze, Bennen' žala' wká'n zéntezžo. Ka'kze gaken.
26 Che len Dios bebéj yichje' légake' nich góngake' da' ka' zze láže'gake' da' žóngaken ga žedoe'elžo. No'le ka' bká'ngake' yela' zzoalen benne' byo, nich góngake' da' zej naken sban.
27 Lezka' bengak benne' byo ka', bká'ngake' yela' zzoalen no'le, na' wzé láže'gake' da' zej nak sban da' žóngake' toe' len yetóe', na' béngake' da' žóngaken ga žedoe'elžo, dan' wnníta'lengake' la' ljež benne' byógakze'. Benne' ka' béngake' ki zzáka'gake' lo bela' žen chégake' dan' bebí'i Dios chégake' da' naken tlebe len dolan' da' béngake' dan' bká'ngake' Dios.
28 Dan' bi gónegekle' gápegake' Dios ba la'ne, che len bebéj yichje' légake' nich sa' láže'gake' da' wen laže', na' góngake' da' bi zakan'.
29 Žóntezgake' yógo'te da' bi zej nak chawe'.
Žóngake' yela' sto' ka'.
Žóngake' da' kegle.
Zdan láže'gake' yela' gape.
Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe'.
Zgé'egekle' ljéžgake' ka'.
Žótgake' ljéžgake' ka'.
Zdíl-lengake' ljéžgake' ka'.
Žon láže'gekle' benách ka'.
Žónle'egake' da' zinnj.
Znnégake' che ljéžgake' ka'.
30 Znnágake' da' wen laže' che ljéžgake' ka'.
Bi zlé'egekle' Dios chawe'.
Zej nake' benne' bizjw ka'.

Žon kwíngake' benne' blo ka'.
Zka'n zen kwíngake'.
Žíljgake' da' zinnj da' góngake'.
Žeží'igake' che xa xná'gake'.
31 Zej nake' benne' bi žejní'il ka'.
Bi žóngake' da' bchebe láže'gake' góngake'.
Bi zej nake' ži'i laže' kan žala' gákgake'.
Bi ženít láwgake' che ljéžgake' ka'.
Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka'.
32 Nnézkzegekle' da' bzoa Dios to chi'ize kan žala' gak chegak benne' ka' žóngake' da' ki, gátgake' to chi'ize. La'kze nnézgeklen', kégeze žóngake' ki, san žaz láže'gake' benne' ka' žóngake' da' ki.

2

Chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'

1 Che len, bi gak gon kwino' chawe', no benne' nako', cha' znnio' che lježo'. Katen' znnio' che lježo', žesbaga' kwino' zia, dan' znnio' che lježo', na' lezka' žono' le'.
2 Nnézkzelžo kan zchi'a laže' Dios. Lo da' naken dot da' li zchi'a laže'e benne' wen da' zinnj ka'.
3 Le' znnio' chegak benne' ka' žóngake' da' kegle, na' lezka' žono' le'. ¿Žeklo' wdé gónzele Dios kate' wchi'a laže'e le'?
4 ¿Zka'no' ka'ze yela' ži'i laže' che Dios, na' yela' zbez zen laže' chie', na' kan žone', zžele' nich že'e le'? ¿Bi nnézkzelo' Dios žónlene' le' lo yela' ži'i laže' chie' nich gata' chio' latje yeyát lažo'o?
5 Lo yela' lazdo' zižje chio' bi beyát lažo'o. Che len ztobo' yela' zzaka' da' yebí'i Dios chio' kate' wchi'a laže'e benne' ka', na' gak bia' naken kan žala' gon Dios kate' choge' chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'.
6 La' ža na'ze yebi'ikze Dios che to to benne' kan zej nak da' béngake' to toe'.
7 Wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken chawe', na' že' láže'gake' sí'gake' da' chawe' da' znezjw Dios, na' žénegekle' yežójgake' chawe' lawe' Le', nich sóagake' nbángake' to chi'ize.
8 Dios, lo yela' zža'a chie', wsaka' zi'e benne' ka' zží'igake' che xtiže'e, benne' ka' bi žénegekle' góngake' kan znna da' naken dot da' li, san žóngake' da' bi naken chawe'.
9 Sáka'gak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gak nyache' láže'gake'. Ga zzo law gaken ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gaken chegak benách zi'to' ka'.
10 Dios gon chawe'e yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe', na' gape' légake' ba la'ne, na' wká'n žie' yichj lázdo'gake'. Ga zzo law gone' ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gone' chegak benách zi'to' ka'.
11 Ki wchi'a laže' Dios benách ka', na' Le' zle'ele' yógo'te benách ka' ka zej nakkze'.
12 Gatgak yógo'te benách ka' žóngake' dola', la'kze bi žákbe'egekle' zží'igake' che xtiža' Dios dan' bi na' yéngekle' xtiže'e. Lezka', ka nak da' znna xtiža' Dios, Le' wchi'a laže'e yógo'te benne' ka' zej nzi'e xtiže'e, san žóngakkze' dola'.
13 Ki gaken dan' benne' ka' zénzegekle' xtiža' Dios bi zej nake' chawe' lawe' Le', san yeyakgak chawe' benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e na'.

14 Ka nak chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', san žóngakkze' kan
znna xtiža' Dios la'kze bi na' yéngeklen', zoa to da' bzoa Dios lo yichj lázdo'gake'
da' žsedlen légake'.
15 Benne' ki zloé'egekle' law žon žin xtiže'e da' yo'on lo yichj lázdo'gake'.
Da' žon da' yo'on lo yichj lázdo'gake' nak bian' naken ki. Kan zza' láže'gake',
žesbága'gake' ljéžgake' ka' zia, o žebéj ljéžgake' ka' chawe' toe' yetóe'.
16 Ki yebí'i Dios chégake' ža na' katen' wchi'a laže'e yógo'tegake' lo na' Jesús,
Benne' Criston', kan zej nak da' béngake', na' kan nak da' wzá' láže'gake'. Ki
žsedle diža' chawen' da' zchaljan'.

Da' žongak benne' judío ka', na' da' wnnakze Dios

17 Le'e znnale nakle benne' judío ka', na' žxen láže'le yelale dan' žonle kan
znna xtiža' Dios, na' zka'n zen kwinle dan' žéklele nónbia'le Le',
18 na' nnézkzelele da' žénele Dios gonle, na' da' wnnakze' Le', da' žsédlele le'e,
na' žákbe'elele da' naken dot chawe'.
19 Zej nnita' benne' ka' zdágake' ga yoble, kan žongak benne' lo chole ka'.
Žéklele wak wzejní'ilele benne' ka' zej nchol yichj lázdo'gake'.
20 Žéklele wak wsédlele benne' ka' bi žejní'igekle', na' benne' ka' žejní'igekle'
láte'do'ze, dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' žsedlen benách ka' kan nak yela'
žejní'il da' naken dot li laže', na' da' naken dot da' li.
21 Na'a, le'e žsédlele yezika' benách ka'. ¿Bi žala' wsédl kwinle? Le'e znnale:
"Bi kwano'". ¿Zbanle le'e?
22 Lezka' znnale: "Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'". ¿Žonle le'e
dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'? Le'e bi zlé'elele chawe' lo'a ka'. ¿Zbanle le'e
da' zej že' lo yodo' chégaken?
23 Zka'n zen kwinle dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios. ¿Zka'nle le'e Dios ka'ze, dan'
zzoale da' wnnakze' Le' chela'ale?
24 Nyejw le'e yiche la'y kan žonle, dan' znnan: "Ni'a che da' žonle le'e, benne'
ka' bi zej nake' benne' judío ka' znne zí'gake' che Dios."
25 Wak yebélenlele da' nžogen lo bela' chele, benne' byo ka', dan' nak bian'
nzi' lo na'le xtiža' Dios, cha' žonle kan znna xtiže'e, san cha' zzoale da' wnnakze'
Le' chela'ale, ba beyakle ka zej nak benne' ka' bi zej nake' che Dios.
26 Che len, benne' byon', benne' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian' no benne'
byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot kan znna xtiže'e, benne' ni nake' law
Dios ka to benne' byo nžog lo xpele'e dan' nak bian', la'kze bi nžogen lo bela'
chekze'.
27 Benne' byon' bi nžog lo xpele'e da' nak bian' no benne' nzi' lo ne'e xtiža'
Dios, san žone' dot da' znna xtiže'e, ka žon benne' ni zloe'elen nbága'le le'e zia,
la'kze nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' nžog lo bela' chele dan' nak bian' naken ki,
san bi žonle kan znna xtiže'e na'.
28 Cha' to benne' judío nakzen' lo bela' žen chie', bi nakkze' benne' judío, na'
da' nak bian' da' nžogzen lo bela' chie' bi naken li laže'.
29 Bennen' nake' ki lo yichj lázda'we' nake' da' li benne' judío, benne' nake'
che Dios, na' da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios da' naken li laže' naken to da'
yo'on lo yichj lázda'we'. Da' nak bian' da' naken li laže' naken che be' nakkzžo,
na' kege che yela' benachze chežo. Bennen' nake' che Dios ki, bi žápegak
benách ka' le' ba la'ne, san Dios na'kze žape' le' ba la'ne.

3

1 Cha' ki naken, ¿biz da' chawe' žaken che to benne' dan' nake' benne' judío?
¿Biz da' chawe' žaken che benne' byo, benne' judío, dan' nžog da' nak bian' lo
xpele'e?
2 Da' cháwe'le'e naken chie', na' da' zan kan zej naken. Da' naken blo, Dios
bdie' diža' la'y chie' lo na'gak benne' judío ka'.
3 Bale' bi žejlé'gake' che Dios. ¿Žeklo' bi gon Dios kan znna xtiže'e dan' bi
žejlé'gake' chie' Le'?
4 Bi gaken ki. Žala' gákbe'elžo žónteze Dios kan znna xtiže'e, la'kze žon láže'gak
yógo'te benách ka'. Kan nak chie' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Gak bia' nako' chawe' dan' žono' kan znno',
na' yežojo' chawe' cha' no benne' wchi'a laže'e Le'.
5 Kate' žonžo da' kegle, Dios znne' bi nak chawe' da' žonžo. Da' ni nak bian'
Dios nake' chawe'. Zej nnita' benne' ka' znnágake': "Da' kegle da' žonžo nak
bian' Dios nake' chawe', na' che len bi žala' wsaka' zi'e žo'o."
6 Bi naken ki. Chela' ga'n zen Dios ni'a che da' kegle da' žonžo, ¿nakxkze gak
wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?
7 Kate' no benne' žon laže'e, Dios znne' bi zchalj bennen' da' naken dot da' li
kan žone' Le'. Da' ni nak bian' nak dot da' li da' znnakze Dios. Zej nnita' benne'
ka' znnágake' da' žon láže'gake' légake' žonen ga ga'n zen Dios, na' bi žala' choge'
chégake', bi nne' zej nbage'e dola'. Ki znnágake'.
8 ¿Nnažo: "Gonžo da' kegle nich gak da' nak chawe'?" Benne' ka' znne zí'gake'
chežo znnágake' žsedlžo da' ki, na' naken chawe' chog Dios chégake' gátgake'.

Yógo'težo nbága'žo dola'

9 ¿Bizkze nnažo na'a? Kan nak cheto' neto', benne' judío ka', ¿nákžeto'
chawe' ka yezika' benách ka'? Bi nakto', dan' ba bloe'elto' nga, zej nbaga'
benách judío ka' dola', na' lezka' zej nbaga' benách zi'to' ka' dola'. Yógo'težo
nbága'žo dola'.
10 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Bi zoa nitó benne' nake' chawe', nitóe'.
11 Nitó benne' žejni'ile'.
Nitó benne' žilje' Dios.
12 Yógo'tegake' zdágake' ga yoble; yógo'tie' zej nnitle'.
Nitó benne' žone' da' nak chawe', nitóe'.
13 Lbá'gake' zej naken ka yežw ba ka' da' zej nyaljwn.
Len da' znnágake' žon láže'gekle' ljéžgake' ka'.
Diža' da' žežojen žoá'agake' naken ka da' žozen laye' bele snia ka'.
14 Len da' znnágake', znne zí'gake' chegak benne' ka'.
15 Nníta'gake' zbézgake' nich gótgake' benách ka'.
16 Zbía yí'tezgake', na' žsaka' zí'tezgake' ljéžgake' ka'.
17 Bi gak gá'nlengake' ljéžgake' ka' cháwe'do'.
18 Bi zžébegake' Dios.
19 Nnezlžo bchalj Dios yógo'te da' ki, da' ži'e benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiže'e.
Che len bi gak nitó benne' nne' bi nbage'e dola', na' yógo'te benách, benne' ka'
nníta'gake' dot yežlyó nga, Dios wchi'a laže'e légake'.
20 Že' láže'gak benne' judío ka' góngake' da' znna xtiža' Dios nich yeyákgake'
chawe', san bi gak nitó benne' yeyake' chawe' ki, dan' bzoa Dios da' wnnakze'
nich gákbe'elžo nbága'žo dola', dan' bi žonžo dot da' wnnakze' Le'.

Yelažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Cristo

21 Na'a, ba bla' law kan gak yeyakžo chawe' law Dios. Bi gak yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' žónzežo kan znna xtiže'e, la'kze nyejw le'e yiche la'y da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' zloe'elen kan gak yeyakžo chawe' lawe' Le'.
22 Dios žonkze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le' dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' gone' ga yeyakgak chawe' yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'. Tlebe zej nak yógo'te benách,
23 dan' yógo'tie' béngake' dola', na' bi zej nake' chawe' kan nak Dios dot chawe'.
24 Dios, lo yela' žiʼi laže' chie', žonze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le', na' beyone' žo'o chawe' dan' Jesús, Benne' Criston', beya'we' žo'o.
25 Ki goken dan' Dios bdie' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got lo wlazžo žo'o. Le' blalje' xchene', da' žeká'n dola', dan' žaken chežo cha' žejle'žo chie' Le'. Ki ben Dios nich gak bia' Le' nake' chawe', la'kze lo yela' zbez zen laže' chie' bzoe' chela'ale dola' ka' da' benžo ža niʼte.
26 Ki ben Dios, na' bloe'el kwine' chawe' ža ni zoažo na'a, na' zga'ne' chawe' la'kze žeké'e dola' da' zej nbaga' benách ka', na' žone' ga žeyákgake' chawe' cha' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston'.
27 ¿Wak wká'n zen kwinžo dan' nakžo chawe' law Dios? Bi gakžo. ¿Biz chen'? Naken dan' belažo, kege dan' žonžo kan znna xtiža' Dios, san dan' žejlé'zežo che Jesús, Benne' Criston'.
28 Na'a, nnezlžo žeyák chawe' to benne' law Dios dan' žejli'e che Jesús, Benne' Criston', na' kege dan' žone' kan znna xtiža' Dios.
29 ¿Nak Dios Dios chégakze benne' judío ka'? ¿Bi nake' lezka' Dios chegak benách ziʼto' ka'? O', lezka' nake' Dios chegak benách ziʼto' ka',
30 dan' zoa toze Benne' nake' Dios. Dios na' žone' ga žeyakgak chawe' benne' judío ka' lawe' Le', benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Ki žone' Le' dan' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston', na' lezka' gone' ga yeyakgak chawe' benne' ziʼto' ka' lawe' Le', benne' byo ka' bi nžog lo bela' chégake' dan' nak bian'.
31 Na'a, cha' belažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', ¿wak nnažo biž zaka' da' bchiʼle Dios žo'o? Bi gakžo, san yela' žejlé' chežo zloe'elen nak choch xtiže'e na'.

4

Da' ben Bran žsedlen žo'o

1 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Nakx beyák Bran, xa wdé cheto', benne' judío ka', chawe' law Dios?
2 Chela' beyák Bran chawe' law Dios dan' wzóa da' benkze' le', wak wká'n zen kwine', san kege law Dios.
3 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Bran bejli'e che Dios, na' che len Dios ble'ele' le' ka benne' chawe' lawe' Le'.”
4 Cha' zoa no benne' žone' xchinžo, da' žízjwžo-ne' bi naken to da' žonnžo chie', san naken to da' nbága'žo chie'.
5 Lezka' cha' to benne' žejle'ze' che Dios, la'kze bi be žin bene', Dios, Bennen' žone' ga žeyakgak chawe' benne' ka' lawe' Le', benne' ka' bi zej nake' chawe', znne' nake' chawe' lawe' le' dan' žejli'e chie' Le'.
6 Lezka' bchalj Dabí kan žaken da' chawe' che no benne', Dios znne' nake' chawe' lawe' Le' la'kze bi be žin bene'.

7 Ki wnná Dabín':
Ba nez z̲en naken che bennen' Dios ženít l̲awe' chie' ka nak da' kegle da' bene'.
Na' žeké'e dol̲a' da' nbage'e.
8 Ba nez z̲en naken che bennen', Dios bi žesbage'e l̲e' z̲ia ni'a che dol̲a' da' bene'.
9 ¿Žak da' chawe' ni chégakze benne' byo ka' nžog l̲o bel̲a' chégake' dan' nak bian' nzi' l̲o ná'gake' x̲tiža' Dios, o l̲ezka' žaken chegak benne' byo ka' bi nžog ki l̲o bel̲a' chégake'? Ba wnnákzežo beyák chawe' Bran na' l̲aw Dios dan' bejl̲i'e chie' L̲e'.
10 ¿Batx̲ beyák chawe' Bran na'? ¿Goken katen' ba nžog l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian', o goken zga'ale? Bi goken kate' ba nžogen l̲o x̲pel̲e'e, san zga'ale goken.
11 Bran na' bejl̲i'e che Dios katen' bi na' chog l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian'. Wdé na' bchog l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian', dan' z̲l̲oe'elen ba beyake' chawe' l̲aw Dios. Goken ki nich gak Bran na' ka x̲agak benne' ka' chejl̲é'gake' che Dios, l̲a'kze bi nžog l̲o x̲pél̲a'gake' dan' nak bian'. Dan' žejl̲é'gake' che Dios, gak nna Dios zej nake' chawe' l̲awe' L̲e'.
12 Nak Bran na' x̲a wdé chegak benne' judío ka', benne' žejl̲é'gake' che Dios. Kégeze nake' x̲agak benne' byo ka' nžog l̲o bel̲a' chégake' dan' nak bian', san l̲ezka' nake' x̲agak benne' ka' žóngake' kan ben Bran na', dan' žejl̲é'gake' che Dios kan ben Bran na' kate' bi na' chog l̲o x̲pel̲e'e dan' nak bian'.

Da' wnnacze Dios gata' chežo dan' žejl̲e'žo chie' L̲e'

13 Bchebe l̲aže' Dios bi da' wnez̲jwe' che Bran na', na' chegak z̲a'sóe' ka', gata' chégake' yežlyó ngakze. Gaken ki, kege dan' žóngake' kan z̲nna x̲tiža' Dios, san dan' beyákgake' chawe' l̲awe' L̲e' dan' žejl̲é'gake' chie'.
14 Chela' yežlyó nga gata' chégakze benne' ka' žóngake' kan z̲nna x̲tiža' Dios, bi gon byenen chejl̲e'žo chie', na' gak da' bchebe l̲aže' Dios to da' bi zaka'.
15 X̲tiža' Dios z̲l̲oe'elen žo'o nbága'žo z̲ia, da' žonen ga chog Dios chežo gatžo. Gan bi na' žin da' wnnakze Dios, bi gak bága'gak benách ka' z̲ia dan' bi béngake' kan wnnakze' L̲e'.
16 Che l̲en žebelžo dan' žal̲a' si'žo dan' bchebe l̲aže' Dios dan' žejl̲e'žo chie' L̲e', dan' nak bian' naken to da' žonnze' chežo. Ki naken nich gak bia' gata' dan' bchebe l̲aže' Dios gonne' chegak yógo'te z̲a'só Bran na', kégeze chegak benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' da' wnnakze Dios, san l̲ezka' chegak benne' ka' žejl̲é'gake' che Dios kan bejl̲é' Bran na' che Dios. Bran na' nake' ka x̲ažo yógo'težo žo'o, nolžo žejl̲e'žo che Dios.
17 Ki naken kan nyejw l̲e'e yiche la'y kan Dios gože' Bran na', dan' z̲nnan: “Bzoa' le' ka x̲agak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó.”

Ki naken, l̲aw Dios, Bennen' bejl̲é' Bran na' chie', nak Bran na' ka x̲ažo yógo'težo. Dios na' žesbane' benne' gat ka', na' z̲chal̲je' che to benne' bi na' soe' kan ba zoakze bennen' bi na' soe'.
18 Ki naken dan' Dios gože' Bran na': “Benne' zante gakgak z̲a'só' ka'.” Bran na' bejl̲i'e che Dios, na' bx̲en l̲aže'e Dios gone' dan' bchebe l̲aže'e wnez̲jwe' chie', l̲a'kze bi gok l̲e'ele' dan' žx̲en l̲aže'e si'e, na' ka' goken, wyó'o l̲o ne'e gake' x̲agak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
19 Bran na' bi gok chop l̲aže'e kan žejl̲i'e che Dios, l̲a'kze ba zeje' ka to gaywá' yiz, na' bejsá' l̲aže'e kan nak che bel̲a' žen chie', da' ba natkzen dan' ba ngóle l̲i'e, na' l̲ezka' kan nak che Sara, z̲o'le', nake' no'le wbíž.
20 Bi gok chop l̲aže'e, na' bi goke' benne' bi žejl̲é' kan nak da' bchebe l̲aže' Dios gone' chie', san gokže' choch dan' bejl̲i'e che Dios, na' bka'n z̲ene' Dios.

21 Dot laže'e bxen laže'e Dios, nape' yela' wak gone' dot dan' bchebe laže'e gone'.
22 Che len, Dios bzoe' che Bran na' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie' Le'.
23 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios bzoe' chie' nake' chawe' lawe' Le'." Ki nyejwn le'e yichen', kégeze nich yebélenlen Bran na',
24 san nich yebélenlžon lezka' žo'o. Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' chejle'žo chie' Le', besbane' Xanžo Jesusen' lo yela' got.
25 Jesusen', Dios bdie' Le' nich gote' ni'a che dola' da' nbága'žo žo'o, na' besbane' Le' lo yela' got, nich gak gone' ga yeyakžo žo'o chawe' lawe' Le'.

5

Da' žata' chežo dan' ba beyakžo chawe' law Dios

1 Na'a, znna Dios ba beyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', cha' žejle'žo chie' Le', na' che len ba begá'nlenžo Le' cháwe'do'.
2 Dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', žebélenlžo da' žonn Dios chežo, dan' žon chochen lázdo'žo. Žebelžo dan' žxen láže'žo gata' chežo yela' baní' che Dios.
3 Kégeze ki žebelžo, san lezka' žebelžo kate' zzáka'žo, dan' nnezlžo da' zzáka'žo žsedlen žo'o kwezžo zen laže'.
4 Kate' zbezžo zen laže' žežojžo chawe' law Dios, na' kate' ba bežojžo chawe' lawe' Le' žxen láže'žo Lekze' gáklene' žo'o.
5 Kate' žxen láže'žo Le', bi žak chope láže'žo. Ki naken dan' yela' nži'il che Dios len žo'o yo'on yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y, Bennen' bsela' Dios chežo, žone' ga žaken chežo ki.
6 Katen' bi gok yelažo žakze chežo, kate' bžin ža, Benne' Criston' gote' lo wlazžo žo'o, kate' ne gokžo benne' dola' ka'.
7 Bi yénele no benne' gate' lo wláz to benne' chawe'. Wak no benne' wechóg laže'e gate' lo wláz to benne' nake' dot chawe'.
8 Dios zloe'ele' žo'o kan nží'ile'ele' žo'o, dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o kate' ne gokžo benne' dola' ka'.
9 Ba beyakžo chawe' law Dios dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, katen' blalje' xchene'. Che len žxen láže'žežo Le' yeslé' žo'o lo ža chog Dios chegak benne' dola' ka' gátgake' to chi'ize.
10 Katen' bi ble'elžo Dios chawe', Zi'nkze Dios gote' lo wlazžo žo'o nich gak yeyakžo toze len Dios. Na'a, dan' zoa nban Bennen' bene' ga ba beyakžo toze len Diosen', žxen láže'žežo yelažo to chi'ize.
11 Lezka' žebelžo law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' ba beyakžo toze len Diosen' ni'a che da' bene' Le'.

Da' ben Adán, na' da' ben Benne' Cristo

12 Bla' dola' lo yežlyó nga ni'a che da' ben toze benne', Adán, na' dan' bene' dola', lezka' wyó'o yela' got. Che len gatgak yógo'te benách ka' dan' yógo'tegake' zej nbage'e dola'.
13 Zga'ale kate' bla' da' bchi'le Dios lo yežlyó nga, bengak benách ka' dola', benne' ka' wnníta'gake' yežlyó nga, na' gótgake', san Dios bi besbage'e benne' ka' zia dan' bi béngake' ka znna xtiže'e. Ki goken dan' bi na' žin da' bchi'le' Le' gan wnníta'gake'.
14 Kate' wzó law zoa Adán, na' zejte ža wzóa Moisés gotgak yógo'te benách ka' dan' wbága'gake' dola', la'kze bi bzóagake' chela'ale to da' wnnakze Dios kan

ben Adán na'. Yógo'te benách ka' zej nake' toze l̲en Adán na' dan' zej nake' z̲a'sóe' ka'. Da' ni z̲l̲oe'elen žo'o kan gakgak yógo'te benách ka' toze l̲en Benne' Criston', benne' ka' chejl̲é'gake' chie' L̲e'.

15 Da' žonnze Dios chežo bi naken ka da' goken chežo ni'a che dol̲an' da' ben Adán na'. Ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen', gatgak yógo'te benách ka'. Da' zénl̲e'eže naken da' žonnze Dios chežo, dan' naken yel̲a' nban da' zejlí kanne. Žonne' chežo da' ni ni'a che da' ben yetoze Benne', Jesús, Benne' Criston'.

16 Da' žonnze Dios chežo bi naken tl̲ebe ka da' goken chežo ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen'. Da' bchog Dios che Adán na' ni'a che dol̲an' da' bene', l̲ezka' bchog Dios chegak yógo'te benách ka'. Dan' žonnze Dios chežo naken nich gak yeyakžo chawe' l̲awe' L̲e' l̲a'kze nbágа'žo dol̲a' zan.

17 Wyó'o yel̲a' got yežlyó nga ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen'. Ni'a che da' ben yetoze Bennen', Jesús, Benne' Criston', gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' yeyákgake' chawe' l̲aw Dios, dan' naken da' žonnze Dios chežo.

18 Dios bchoge' chegak yógo'te benách ka' gátgake' ni'a che dol̲an' da' ben toze bennen'. L̲ezka' yógo'te benách ka' gak yeyákgake' chawe' l̲awe' L̲e' ni'a che da' nak chawe' dan' ben yetoze Bennen', na' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

19 Beyakgak benne' zan wen dol̲a' ka' dan' bi ben toze bennen' kan z̲nna x̲tiža' Dios. L̲ezka' benne' zan yeyákgake' chawe' l̲aw Dios dan' ben yetoze Bennen' kan z̲nna x̲tiža' Dios.

20 Wyó'o da' wnnakze Dios l̲o yežlyó nga nich gak bia' zej nbaga' benách ka' dol̲a'. Dan' gok bia' zej nbage'e dol̲a', l̲ezka' gok bia' z̲énl̲e'eže nak da' žonnze Dios chegak benách ka'.

21 Gota' yel̲a' wak che dol̲a' goten žo'o. L̲ezka' da' žonn Dios chežo napen yel̲a' wak gonen ga yeyakžo chawe' l̲awe' L̲e' ni'a che da' ben X̲anžo Jesús, Benne' Criston', na' gonen ga gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo.

6

Zoažo nbanžo ni'a che Jesús, Benne' Cristo

1 ¿Biz̲kze nnažo na'a? ¿Žal̲a' gonžo dol̲a' nich l̲o yel̲a' nži'il che Dios L̲e' yenít l̲awe'e chežo da' zanže?

2 ¡Bi gónkzežon! Nak chežo ka ba gotžo to chi'ize nich biž gonžo dol̲a'. ¿Nakx̲kze gak gónžežo dol̲a'?

3 ¿Bi nnézlele kan naken chežo? Cha' bezoažo nis nich yeyakžo toze l̲en Benne' Criston', dan' bezoažo nis z̲l̲oe'elen žo'o ba wdežo l̲o yel̲a' got tz̲en l̲en L̲e'.

4 Kan goken, gótl̲enžo-ne' tz̲en, l̲ezka' bgáche'l̲enžo-ne' tz̲en l̲o yežw ba katen' bezoažo nis. Kan ben Dios, l̲en yel̲a' wak z̲en chie' besbane' Benne' Criston' l̲o yel̲a' got, l̲ezka' bene' ga bebánl̲enžo tz̲en Jesusen' nich gakžo benách kobe chie' ka'.

5 Cha' bénl̲enžo tz̲en Benne' Criston', na' gotžo kan gote' L̲e', l̲ezka' gónl̲enžo-ne' tz̲en, yebanžo l̲o yel̲a' got kan bebane' L̲e'.

6 Ba nnézkzelžo da' ni: yel̲a' benách chežo da' wzóan zga'ale, wdál̲enen L̲e' tz̲en l̲e'e yag kroze nich kwia yi' yel̲a' benách chežo da' bénl̲enžon dol̲a', nich biž nna bia' da' nak dol̲a' žo'o.

7 Cha' nakžo toze l̲en Bennen' gote' ni'a che dol̲a', na' ba beyakžo chawe' l̲aw Dios, biž nbágа'žo dol̲an', na' biž yo'ožo l̲o na' dol̲a'.

8 Na'a, cha' nátl̲enžo tz̲en Benne' Criston', žejl̲e'žo yebánl̲enžo-ne' tz̲en,
9 dan' nnezlžo ba bebán Benne' Criston' l̲o yel̲a' got, na' biž gate'. Che l̲en biž
bi gak gon yel̲a' got na' chie' L̲e'.
10 Kan goken, gote' L̲e', toze chi'i gote' ni'a che dol̲a' da' wbága'žo žo'o, san
kan naken, zoe' nbane', nbánl̲ene' Dios.
11 L̲ezka' žal̲a' géklele l̲e'e naken chele ka ba nátkzele nich biž gonle dol̲a', san
zoale nbanle nich gonle kan z̲nna x̲tiža' Dios, dan' nakle toze l̲en X̲anžo Jesús,
Benne' Criston'.
12 Che l̲en, bi we'le latje da' naken dol̲a', nich bi gonen ga gonle dol̲a' l̲o bel̲a'
žen chele da' gatkzen. Biž gonle kan nak da' z̲ze l̲áže'le da' kegle l̲o bel̲a' žen
chele.
13 Bi wdé kwinle l̲o na' da' naken dol̲a', na' bi gonle da' kegle, san le wdé
kwinle l̲o na' Dios dan' ba bebanle l̲o yel̲a' got, na' le wdé bel̲a' žen chele l̲o
ne'e nich gónl̲enen' da' naken chawe'.
14 Bi we'le latje da' naken dol̲a', nich bi gonen ga gonle dol̲a', dan' bzoa Dios
l̲e'e nich gonle kan z̲nna da' chawe' chie' L̲e', na' kege gónžele kan z̲nna da'
bchi'le' benách dol̲a' ka'.

Da' žsaka' l̲ebe kan nak che benne' ndo'w

15 ¿Biz̲kze nnažo na'a? ¿Žal̲a' gonžo dol̲a' dan' biž yo'ožo l̲o na' da' bchi'le Dios
benách dol̲a' ka', san žonžo kan z̲nna da' chawe' che Dios? ¡Bi gonžon!
16 Ba nnézkzelele cha' wdé kwinle l̲o na' to benne' nich gakle benne' ndo'w
chie' ka', na' nich gonle kan z̲nna x̲tiže'e, to chi'ize nakle benne' ndo'w ka' che
bennen' žonle kan z̲nna x̲tiže'e. L̲ezka' gaken cha' wdé kwinle nich gonle dol̲a'
da' gonen ga gatle, o cha' wdé kwinle nich gonle kan z̲nna x̲tiža' Dios, Bennen'
gone' ga yeyakle chawe' l̲awe' L̲e'.
17 Na'a, žox̲ken Dios. L̲a'kze zga'ale gokle benne' ndo'w ka' l̲o na' dol̲a', na'a
dot l̲áže'le žonle kan z̲nna x̲tiža' Dios, dan' bde kwinle l̲o nan'.
18 Dan' ba belale l̲o na' dol̲a', ba beyakle ka benne' ndo'w ka' l̲o na' da' naken
chawe'.
19 Z̲chál̲jl̲ena' l̲e'e kan žak chegak benách ndo'w ka', dan' bi žejní'ilele kwáselo
l̲o yel̲a' benachze chele. Zga'ale bde kwinle tz̲en l̲en bel̲a' žen chele l̲o na' da'
kegle, na' l̲o na' da' bi naken chawe', na' gokle ka benne' ndo'w ka' chen,
na' benle x̲chin da' bi naken chawe'. Na'a, le wdé bel̲a' žen chele l̲o na' da'
naken chawe', nich gakle ka benne' ndo'w ka' chen, na' gonle x̲chin da' naken
chawe' nich gakle benne' ka' zej nake' che Dios.
20 Katen' gokle ka benne' ndo'w ka' l̲o na' dol̲a', bi benle x̲chin da' naken
chawe'.
21 Na'a, ¿gok chawe' chele ni'a che da' benle zga'ale? Na'a dan' benle žonen
ga žedoé'elele, na' žonen ga gat to chi'ize no benne' žonen'.
22 Na'a ba belale l̲o na' dol̲a', na' nakle ka benne' ndo'w ka' che Dios, dan'
žonen ga žak da' chawe' chele dan' žonen ga nakle che Dios, na' žonen ga naple
yel̲a' nban da' zejlí kanne.
23 Laz̲jw no benne' žone' dol̲a' naken yel̲a' got, san da' žonnze Dios chežo
naken yel̲a' nban da' zejlí kanne, dan' napžo dan' nakžo toze l̲en X̲anžo Jesús,
Benne' Criston'.

7

Da' žsaka' l̲ebe yel̲a' z̲chag na'

1 Z̲í'na'do' ka', nólele l̲e'e nzi' l̲o na'le da' bchi'le Dios benách judío ka'.
Nnézkzelele yo'o l̲o na' x̲tiže'e na' no benne' kate' ne zoe' nbane'.

2 L̲ezka' to no'le nžag ná'l̲ene' to benne' byo yoe'e l̲o na' benne' byo chien' kate' ne zoa nban benne' byo chien', dan' ki z̲nna da' bsedle Dios kan nak che yel̲a' z̲chag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžo̲j no'len' l̲o na' x̲tiža' Dios dan' bchagen l̲égake'.

3 Ki naken, kate' ne zoa nban benne' byo chien', cha' no'len' wchág ná'l̲ene' no benne' byo yoble, gone' dol̲a' da' wká'n ditjen yel̲a' z̲chag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžo̲j no'len' l̲o na' x̲tiža' Dios na', na' na'a, cha' wchág ná'l̲ene' to benne' byo yoble, bi gone' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'.

4 L̲ezka' žaken chele, z̲í'na'do' ka'. Dan' nžagle Benne' Criston', naken ka ba nátkzele l̲e'e, na' biž yo'ole l̲o na' da' bchi'le Moisés žo'o, nich gak gakle che Benne' yoblen'. Na'a nakle che Benne' Criston', Bennen' bebane' l̲o yel̲a' got. Ki naken nich gak gonžo da' žaz l̲aže' Dios.

5 Katen' wyo'ožo l̲o na' yel̲a' benachze chežo, da' z̲nna x̲tiža' Dios benen ga gok bia'gak da' ka' wzé l̲áže'žo da' bi zej naken chawe', da' ka' béngaken žin l̲o bel̲a' žen chežo nich góngaken ga gatžo.

6 Na'a ba belažo l̲o na' da' bchi'le Moisés žo'o dan' nátkzežo kan nak da' z̲nna x̲tiže'e, dan' bchi'len žo'o zga'ale. Ki naken nich gak gonžo x̲chin Dios l̲o yel̲a' nban kobe da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' kege gonžon l̲o da' ba wdé chen, dan' naken dan' bchi'le Moisés žo'o.

Zoal̲en neda' da' naken dol̲a'

7 ¿Biz̲kze nnažo na'a? ¿Žon da' wnnakze Dios ga žona' dol̲a'? Bi žonen ki, san chela' bi bzejní'il neda' da' z̲nna x̲tiže'e, bi wnnezla' nak dol̲a' da' žona'. Chela' bi zoa l̲o da' wnnakze' L̲e' da' z̲nnan: "Bi se l̲ažo'o da' de che lježo'" bi nnezla' nak dol̲a' yel̲a' z̲ze l̲aže' da' de che lježa'.

8 Kate' benla' x̲tiže'e, na' gókbe'ela' da' nak dol̲a' žonen žin l̲o bel̲a' žen chia', na' benen ga gókbe'ela' z̲ze l̲aža'a yógo'te da' kegle. Gan bi na' l̲a' x̲tiže'e, bi nak bia' da' naken dol̲a'.

9 Ža ni'te, kate' bi na' yenla' x̲tiža' Dios, gokla' zoa' nbana', san kate' benla' x̲tiže'e, gókbe'ela' nbaga'a dol̲a', na' goka' ka to benne' gat l̲aw Dios.

10 Dios bdix̲jwe' da' z̲nna x̲tiže'e nich gonen ga gata' yel̲a' nban chežo, san benen ga gókbe'ela' ba natkza'.

11 Gok bia' nchíx̲ela' kan nak dol̲a', dan' ben x̲tiže'e ga gókbe'ela' nbaga'a dol̲a', na' žal̲a' gata'.

12 Che l̲en, la'y nak x̲tiža' Dios, na' la'y, na' chawe', na' x̲tan nak da' bchi'le' žo'o.

13 ¿Ben da' naken chawe' ga goka' ka to benne' gat? Bi naken ki, san da' nak dol̲a' gok bian' ni'a che da' naken chawe', na' benen ga gókbe'ela' ba natkza' nich gak bia' nak dol̲a' da' žona'. Ki goken nich gak bia' ni'a che x̲tiža' Dios yógo'te da' zej naken dol̲a' zej nakl̲e'en da' z̲innj.

14 Nnezlžo Dios Be' La'y benne' chežo x̲tiža' Dios, san neda' naka' benachze, na' yoa'a l̲o na' dol̲a' ka to benne' ndo'w chen.

15 Na'a, bi žejni'ila' da' žona'. Žénela' gona' kan z̲nna x̲tiža' Dios, san bi žona' dan' žénela' gona'. Da' žona' naken dol̲a' da' bi z̲l̲e'ela' chawe'.

16 Žona' dol̲a' l̲a'kze bi žénela' gona' dol̲an'. Ki naken dan' x̲tiža' Dios žsedlen neda' bi naken chawe' da' žona'. Che l̲en nak bia' nak chawe' da' z̲nna x̲tiže'e.

17 Ki naken, kege nedza' žona' dol̲an', san dol̲a' da' zoal̲en neda' žonen ga žona' dol̲an'.

18 Nnezla' da' nak chawe' bi zóalenen neda', o žala' nnia', dan' naken chawe' bi zóalenen da' nak yela' benachze chia'. Žénela' gona' dan' naken chawe', san la' nedza' bi gak gonan'.
19 Bi žona' da' naken chawe' da' žénela' gona', san žónteza' da' kegle da' bi žénela' gona'.
20 Che len, cha' žona' dola' da' bi žénela' gona', kege nedkza' žonan', san dola' da' zóalenen neda' žonen ga žona' dolan'.
21 Ki nak da' žaken chežo yógo'težo. Kate' žénelžo gonžo da' naken chawe', zoalen žo'o da' žonen ga žonžo da' kegle.
22 Lo yichj lázda'wa' žaz laža'a xtiža' Dios,
23 san žákbe'ela' zoa da' znna bia' neda' da' zoalen bela' žen chia', na' to da' zži'i che xtiža' Dios yo'on lo yichj lázda'wa'. Dan' zóalenen bela' žen chia' žonen ga žona' dola'.
24 ¡Da' nyáche'le'e naken chia' neda'! ¿Nozkze benne' gak yeslé' neda' lo yela' benachze chia' da' žonen ga žona' dola'?
25 ¡Žoxken Dios, ba belažo na'a ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Che len, kan nak da' yo'on lo yichj lázda'wa' žona' kan znna xtiža' Dios, la'kze yela' benachze chia' žonen ga žénela' gona' dola'.

8

Da' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o

1 Che len, benne' ka' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston', biž bi zia zej nbage'e, benne' ka' biž žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', san žóngake' kan žénele Dios Be' La'y.
2 Dan' naka' toze len Jesusen', Dios Be' La'y, Bennen' nbánlenžo, žáklene' neda'. Che len, ba belá' lo da' benen ga bena' dola', na' lezka' lo yela' got.
3 Ba ben Dios da' bi gok gon da' bchi'le' žo'o. Bi be gok gonen da' gáklenen žo'o dan' nakžo benachze. Che len Dios bsele'e Zi'nkze', Bennen' beyake' benách kan nakžo žo'o, nakžo benách dola' ka', san Le' bi be dola' bene'. Besbaga' kwine' dola' da' wbága'žo žo'o, na' ka' goken, Dios bchoge' chie' gote' ni'a che dola' da' žonžo lo yela' benachze chežo nich biž ga'nžo lo na' dolan'.
4 Ki bene' nich gak gonžo da' zej naken chawe' da' že' xtiža' Dios žo'o gonžo, nolžo biž žonžo kan žénele yela' benachze chežo, san žonžo kan žénele Dios Be' La'y.
5 Benne' ka', benne' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', že' láže'gake' da' naken che yela' benachze chégake', san benne' ka' žóngake' kan žénele Dios Be' La'y, že' láže'gake' da' naken che Dios Be' La'y.
6 Cha' že' láže'zežo da' naken che yela' benachze chežo, gatžo to chi'ize, san cha' že' láže'žo da' naken che Dios Be' La'y, ba napžo yela' nban da' zejlí kanne, na' zga'n ži yichj lázdo'žo.
7 No benne' že' láže'ze' da' naken che yela' benachze chie', bi zchage' Dios chawe', dan' bi žon bennen' kan znna xtiža' Dios, na' bi gak gonen'.
8 Che len, benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', bi gak góngake' da' žaz laže' Dios.
9 Na'a, le'e biž žonle kan žénele yela' benachze chele, san žonle kan žénele Dios Be' La'y dan' zóalenkze' Le' le'e. Benne' Criston' bsele'e Dios Be' La'y chežo. No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi nake' toze len Benne' Criston'.

10 Cha' Benne' Criston' zóalene' le'e, la'kze gat yela' benachze chele ni'a che dola', soale nbanle ni'a che Dios Be' La'y dan' ben Dios ga nakle chawe' lawe' Le'.
11 Be' La'y che Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, zóalene' le'e. Dios, Bennen' besbankze' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got, gone' ga yebanle le'e lo bela' žen chele da' žatkzen. Ki gone' dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.
12 Che len, zí'na'do' ka', zoa to da' nbágaʼžo, san kege che yela' benachze chežo, nich bi gonžo kan žénele yela' benachze chežo na'.
13 Cha' žonle kan žénele yela' benachze chele, gatle to chi'ize, san cha', len yela' wak che Dios Be' La'y, žonle ga kwia yi' da' žonle lo yela' benachze chele, na' gaple yela' nban da' zejlí kanne.
14 Zej nak zi'nkze Dios yógo'te benne' ka' žóngake' ka žénele Dios Be' La'y.
15 Dios Be' La'y na', Bennen' zóalene' le'e, bi bnnite'e le'e da' yoble ka benne' ndo'w ka' nich žébele, san ba bene' le'e zi'nkze Dios, na' Lekze' žone' ga žližžo Dios, na' znnažo: "Xe."
16 Dios Be' La'y na' zzejní'ikzele' be' nakkzžo, na' žone' ga nnezlžo nakžo zi'n Dios.
17 Cha' ba nakžo zi'n Dios, lezka' da' zej naken che Xažo Dios gata' chežo tzen len Benne' Criston'. Ki gaken chežo cha' sáka'lenžo tzen Benne' Criston' nich tzen len Le' soažo lo yela' baní' chie'.

18 Žekla' neda', da' zzáka'žo na'a bi be naken kan nak yela' baní' da' gata' chežo ža da' ba za'.
19 Zbezgak yógo'te da' ben Dios, na' žak láže'gaken žinte ža na' katen' Dios wloe'ele' law zej nak zi'nkze' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.
20 Yógo'te da' ben Dios wdégaken lo na' da' žonen ga kwia yí'gaken, kege dan' gónegeklen gaken ki, san ki goken dan' ben Dios ga naken ki. Lezka' bene' ga gak wxén láže'gak Le' da' ka' bene',
21 na' yelagak yógo'te da' ka' ben Dios lo da' žonen ga zbia yí'gaken. Ki naken, lezka' yebégeklen lo yela' žeslá da' záka'le'en da' yebélengekle benne' ka' zej nake' zi'n Dios.
22 Nnezlžo yógo'te da' ben Dios zzáka'gaken na' zejte na'a ža, kan zzaka' to no'le za' galj bi'do' chie'.
23 Kégeze yežlyó nga zzakan', san lezka' zzáka'žo žo'o, la'kze Dios Be' La'y zóalene' žo'o. Le' nake' chežo da' zloe'elen žo'o kan gákkzežo. Zzáka'žo kate' ne zbezžo ža na' katen' Dios wloe'ele' law nakžo zi'nkze' ka', ža na' lezka' yeskobe' bela' žen chežo.
24 Dan' žxen láže'žo gone' da' ni, belažo žo'o, san cha' gak le'elžo dan' žxen láže'žo, bi naken to da' zbez láže'žon. Bi zbezžo da' ba zle'elžon.
25 Na'a, cha' žxen láže'žo to da' bi zle'elžo, na' lo yela' zbez zen laže' zbezžon.

26 Lezka' Dios Be' La'y žáklene' žo'o kate' žedó láže'žo, dan' bi nnezlžo bi žala' nnablžo Dios, san Dios Be' La'y zdekze' xtíža'žo law Dios, na' lo yela' znnab chie' zbeže láže'li'e, kan bi gak no benne' nne'.
27 Dios zwie' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', na' nnezle' da' žénele nna Dios Be' La'y na', na' Le', kan žénekzele Dios, zdie' xtíža'gak benne' ka' law Dios, benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'.

Ba belažo dan' yo'ožo Benne' Cristo

28 Nnezlžo yógo'te da' žak chegak benne' ka' zej nži'ile' Dios žon cháwe'gaken légake', benne' ka' bliž Dios légake' kan wnnakze' gone'.

29 Benne' ka' wžekze Dios zga'ale, l̲ezka' bzoe' ché̲gake' zga'ale gákgake' tl̲ebe
kan nak Z̲i'nkze', nich gak blo Z̲i'nen' ladjw benne' zan, benne' lježe ka'.
30 Benne' ka' bzoa Dios ché̲gake' zga'ale kan žal̲a' gákgake', l̲ezka' bl̲iže' l̲égake',
na' benne' ka' bl̲iže', bene' l̲égake' chawe' l̲awe' L̲e', na' benne' ka' bene' l̲égake'
chawe', l̲ezka' ba bzoe' ché̲gake' sí'gake' yel̲a' baní' chie'.
31 ¿Biz̲kze nnažo na'a kan zej nak da' ki? Cha' Dios žákl̲ene' žo'o, bi žal̲a'
žébežo l̲a'kze soa da' gongak benách ka' chežo.
32 Dios, dot l̲aže'e benne' chežo Z̲i'nkzen'. Bdie' L̲e' nich gote' l̲o wlazžo žo'o.
Cha' ki ben Dios, ¿bi gónnl̲i'e chežo tz̲en l̲en Z̲i'nen' yógo'te da' žiážjelžo?
33 ¿Noz̲kze benne' gak yesbage'e benne' ka' z̲ia, benne' ka' wžekze Dios? Bi
gak nitó benne' dan' benkze Dios ga ba beyakžo chawe' l̲awe' L̲e'.
34 ¿Noz̲kze benne' gak choge' chežo gatžo to chi'ize? Bi gak nitó benne' dan'
gotkze Benne' Criston' l̲o wlazžo žo'o, na' da' nakže z̲en, bebane' l̲o yel̲a' got, na'
na'a zoe' kwit l̲i ža che Dios gan nzi' l̲o ne'e yel̲a' wnná bia', na' z̲nne chawe'e
l̲o wlazžo žo'o l̲aw Dios.
35 L̲a'kze zoa bi da' žaken chežo, nnézkzelžo Benne' Criston' nži'ile' žo'o.
Nnezlžo nži'ile' žo'o
l̲a'kze z̲záka'žo, o l̲a'kze nak nyache' l̲áže'žo,
l̲a'kze z̲bia l̲áže'gak benách ka' žo'o, o l̲a'kze z̲donžo,
o l̲a'kze žiažje da' gákwžo, o l̲a'kze žon z̲ož chežo,
o l̲a'kze gotgak benách ka' žo'o.
36 Kan zej nak da' ki nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Dan' nakžo chio' Le',
žóntezgak benách ka' ga gatžo.
Nakžo ka z̲ila' ka',
bia ka' ndégakba' l̲o na' benne' gote' l̲égakba'.
37 Na'a, dan' Bennen' nži'ile' žo'o zóal̲ene' žo'o, žx̲en l̲áže'žo soelžo l̲o da' žaken
chežo.
38-39 Che l̲en žekla' neda':
Bi be sáke'le gonen ga biž ži'il Dios žo'o.
Nži'ile' žo'o dan' nakžo toze l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
Bi sáke'le gon yel̲a' got o yel̲a' nban ga biž ži'ile' žo'o,
na' kege wbás che ya'abá ka',
o benne' wnná bia' ka', o yel̲a' wak che da' x̲iwe',
o bíte'teze da' zoan, o bíte'teze da' zan',
o to da' že' ža'le, o to da' že' že'le,
o bíte'teze da' ben Dios.

9

Dios wžekze' benne' Israel ka' nich gákgake' chie'

1 Z̲chal̲ja' da' naken dot da' li dan' naka' che Benne' Criston', na' da' z̲nnia'
naken tl̲ebe l̲en da' z̲nnakze Dios Be' La'y l̲o yichj láz̲da'wa'. Bi žon l̲aža'a.
2 Žakl̲e'e nyache' l̲aža'a, na' žéktezela',
3 dan' žak l̲aža'a gona' ga yelagak lježa' ka', benne' wláž chia' ka'. Chela'
gakl̲en l̲égake', yénekzela' yebéj yichj Dios neda', na' kwásl̲ena' Benne' Criston'.
4 Benne' wláž chia' ka' zej nake' z̲a'só Israel, na' Dios bi'e l̲égake' latje gákgake'
z̲i'nkze' ka'. Yel̲a' baní' che Dios wzóal̲enen l̲égake', na' Dios bdie' l̲o ná'gake'
diža' chie' da' z̲ka'n chawen', na' l̲ezka' da' bchi'le' žo'o. Bl̲iže' l̲égake' nich
wká'n z̲éngake' L̲e', na' bchebe l̲aže'e gon chawe'e yógo'te benách zi'to' ka' ni'a
ché̲gake'.

5 Zej nake' za'sógak xa wdé cheto', Bran, na' Isaak, na' Jakob, na' ladjw ljéžgake' ka', kan nak yela' benách chie', golj Benne' Criston', Bennen' nakkze' Dios, na' znna bi'e yógo'te. ¡Ga'n zénteze' Le'! Ka'kze gaken.

6 La'kze yógo'te benne' wláž chia' ka' bi nzi' lo ná'gake' Benne' Criston', bi žala' nnažo: "Beyák xtiža' Dios dáche'ze." Kege yógo'te za'só Israel zej nake' da' li benne' Israel ka', benne' ka' zej nake' che Dios.

7 La'kze goljgak benne' zan za'só Bran, kege yógo'tegake' gókgake' da' li za'só Bran na', san naken kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Za'só Isaak ka' gákgakze' da' li za'só' ka'."

8 Ki naken, benne' ka' zej nake' zi'n to benne', bennen' nake' che Dios, kege yógo'tegake' zej nake' zi'nkze Dios. Na'a, benne' ka' náljgake' ni'a che da' bchebe laže' Dios zej nakze' da' li za'só Bran na'.

9 Dan' bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na' znnan ki: "Yetó yiz na'a ža yelá'a, na' Sara, zo'lo', galje to bi' byodo' chie'."

10 Kégeze da' ni goken ki, san lezka' katen' Rebeka ne noe'e bi' byodo' ka' che Isaak, xa wdé cheto', lo li'e,

11-13 katen' bi na' gáljgakbe', na' bi na' góngakbe' da' nak chawe' o da' kegle, Dios gože' Rebeka na', na' wnné': "Xkwide' nežw chio' gonbe' xchin xkwide' bežopen'." Da' ni naken tlebe len da' nyejw le'e yiche kan wnná Dios, dan' znnan: "Bži'ila' Jakob, na' kege Esaú." Ka' goken, bga'n choch da' bzoa Dios to chi'ize kan nak chegak benne' ka' ba wžekze' Le'. Che len bi žaken ki ni'a che to da' gak gongak benách ka', san naken ki dan' zbekze Dios no benne' žliže'.

14 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Žon Dios da' kegle? Bi žonen'.

15 Dios gože' Moisés, na' wnné': "Yeyache' láže'la' no benne' žénela' yeyache' láže'la'-ne', na' we' laža'a no benne' žénela' we' laža'a-ne'."

16 Che len, bi žaken ki ni'a che da' žénegekle benách ka', o dan' žon byene to benne', san naken dan' žénekzele Dios, Bennen' žeyache' láže'le' benách ka'.

17 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Benne' Faraón, katen' wnné': "Che len bzoa' le' gan znna bi'o nich wloe'ela' law yela' wak zen chia' ni'a chio' le', na' gona' ga gónbia'gak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó da' nakkza' neda'."

18 Ki naken, Dios žeyache' láže'le' no benne' žénekzele', na' lezka' žone' zižje yichj lázdo'w no benne' žénele' gone' zižje yichj lázda'we', kan bene' che Benne' Faraón na'.

19 Na'a ye'le neda': "Cha' ki naken, ¿biz chen' žesbaga' Dios benách ka' zia? ¿Nozkze benne' gak wsejwe' xnez Dios nich bi gone' da' žénekzele' Le'?"

20 Bi naken ki. ¿Nozkze le' znnio' che Dios? ¿Wak to yeso' da' naken yo yen' benne' wen že'e, na' nnan: "¿Biz chen' beno' neda' ki?"

21 ¿Bi nzi' lo na' benne' wen že'e gone' che gona' na' to yeso' da' wkonlžon žin ga nla' law, na' che la' gona' na'ze gone' yetó yeso' da' wkonlžon žin ga bi nla' law?

22 Gónekzele Dios wloe'ele' law kan wsaka' zi'e no benne' wen da' kegle, na' gone' ga gak bia' yela' wak zen chie', san lo yela' zbez zen laže' chie' bzoele' benne' ka' žala' choge' chégake' gátgake', benne' ka' zej nbage'e zia, da' žon byenen wžía yi'e légake'.

23 Ki ben Dios nich gak bia' záka'le'e yela' baní' chie', dan' zloe'ele' law lawgak benne' ka' žeyache' láže'le', benne' ka' bzoe' chégake' zga'ale sóagake' lo yela' baní' chien'.

24 Dios bl̲iže' benách ki. Kégeze bl̲iže' neto', benne' judío ka', san l̲ezka' bl̲iže'
benách zi'to' ka'.
25 Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y da' bchal̲j Oseas l̲o wláz Dios, katen'
wnné':
Benne' ka' bi zej nake' benách chia' ka',
go'a lágake': "Benách chia' ka'."
Na' benne' ka' bi bži'ila',
go'a lágake': "Benne' ka' nži'ila'."
26 L̲a' na'ze gan wnnía' kan nak chégake':
"Bi nakle benách chia' ka'"
go'a lágake': "Z̲i'nkze Dios ban."
27 Na'a, kan nak chegak z̲a'só Israel ka', Isaías wnné':
L̲a'kze yangak z̲a'só Israel ka',
na' nníta'gake' kan že' yox̲ žoa'a to yego z̲en,
nbábzegake' yelágake'.
28 X̲anžo Dios l̲a' gontie' ga l̲a' l̲awte
da' bchoge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
29 L̲ezka' Isaías na' bchal̲je' zga'ale, na' wnné':
X̲anžo Dios, Bennen' nape' dot yel̲a' wnná bia',
chela' bi bka'ne' chežo z̲a'sóžo ka',
ga'nžo kan zej nak yež Sodoma, na' yež Gomorra,
yež ka' bchinnj Dios.

Benách Israel ka', na' diža' chawe'

30 ¿Biz̲kze nnažo na'a? Benne' ka' bi zej nbabe' Israel, na' bi be' l̲áže'gake'
yeyákgake' chawe' l̲aw Dios, ba beyákgake' chawe' l̲awe' L̲e', san beyákgake'
chawe' l̲awe' L̲e' dan' žejlé'gake' chie'.
31 Na'a, l̲a'kze be' l̲áže'gak benne' Israel ka' góngake' kan z̲nna x̲tiža' Dios, da'
žal̲a' gonen ga gákgake' chawe' l̲awe' L̲e', bi gota' chégake' da' žal̲a' gata' chégake'
dan' žóngake' kan z̲nna x̲tiže'e.
32 ¿Biz̲ chen' goken ki? Ki goken dan' bi béngaken' l̲o yel̲a' žejlé' chégake'
che Dios, san žakze chégake' gónegekle' góngake' kan z̲nna x̲tiže'e, na' che l̲en
bchíx̲gekle', o wak nnažo: bejchégwgake' l̲o da' nzin': Yej Gan Žejchégo'gak
Benách Ka'.
33 Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Le wia nga, wdix̲jwa' l̲o yež Sión to benne' byo,
bennen' gake' ka to yej gan chejchégo'gak benách ka',
yej na' gonen ga wchíx̲gekle'.
No benne' chejl̲i'e chie' L̲e', bi yedoe'ele'.

10

1 Z̲í'na'do' ka', da' žak l̲aža'a, na' da' z̲nnabla' Dios gone' chegak benách Israel
ka', naken gone' ga yelágake'.
2 Z̲zoa lia' chégake', dot l̲áže'gake' že' l̲áže'gake' Dios, san kege l̲en yel̲a' žejní'il
l̲i l̲aže'.
3 Bi nnézgekle' kan žon Dios, žonze' ga nakžo chawe' l̲awe' L̲e', san žénegekle'
gon kwíngake' chawe' l̲aw Dios žakze chégake', na' bi nníta'gake' gax̲jw l̲aže' l̲aw
Dios nich gak gone' L̲e' l̲égake' chawe' l̲awe' L̲e'.

4 Beyóž ben Benne' Criston' da' žénele gon da' bchi'le Moisés gonžo. Ben
benne' Criston' ga gak yeyakgak yógo'te benách ka' chawe' law Dios, benne'
ka' chejlé'gake' chie' Le'.
5 Kan nak che no benne' cha' yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan znna
xtiža' Dios, bzoj Moisés da' znnan ki: "Bennen' gone' dot kan znna xtiže'e, soe'
nbane' dan' žone' ki."
6 Na'a, kan nak che no benne' yeyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le',
znnan ki: "Bi nno' lo yichj lazdo'o, bi nno': ¿Nozkze benne' kwene' ya'abá che
Dios? (dan' naken: nich gone' ga yetj Benne' Criston'),
7 na' bi nno': ¿Nozkze benne' yetje' gan de latje che benne' gat ka'? (dan'
naken, nich gone' ga kwen Benne' Criston', na' yežoje' lo yela' got)."
8 Na'a, ¿bizkze znnan? Ki znnan: "Gawze gan zo' zoakze xtiža' Dios. Lo žo'o,
na' lo yichj lazdo'o zoa xtiže'e na'." Da' ni naken diža' che da' žejle'žo che Dios
dan' zchaljton', na' znnato':
9 "Cha' da' znno' nak bian' Jesusen' nake' Xano', na' cha' žejli'o dot lažo'o Dios
besbane' Le' lo yela' got, yeló' le'."
10 Lo yichj lázdo'žo žejle'žo che Jesusen' nich yeyakžo chawe', na' ni'a che da'
zchaljžo, zloe'elžo dan' nak Jesusen', Benne' Criston', chežo nich yelažo.
11 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi yedoé'egekle yógo'te benne' ka'
žejlé'gake' chie' Le'."
12 Dios, tlebe kan že' laže'e benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' ka'
nníta'gake' dot yežlyó nga, dan' Xanžo na'kze nake' Xangak yógo'tegake', na'
náplí'e bi da' wnezjwe' chegak yógo'te benne' ka' znnábgekle' Le'.
13 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Yelagak yógo'te benne' ka'
wlížgake' La Xanžon'."
14 ¿Nakx gak wlížgake' Le' cha' bi žejlé'gake' chie' Le'? ¿Nakx gak chejlé'gake'
chie' Le' cha' batkle béngekle' kan nak chie'? ¿Nakx gak yéngekle' chie' cha' bi
zoa no benne' wzenle' légake' xtiže'e?
15 ¿Nakxkze gak wzéngekle' xtiže'e cha' bi sela' no benne' légake'? Kan nak
da' ni nyejw le'e yiche da' znnan: "Ba nez zen gaken chegak benne' ka' žingak
benne' ka' gan nníta'gake', benne' ka' zcháljgake' da' zka'n ži yichj lázdo'žo." Ki
znna diža' chawe' che Benne' Criston'.
16 Na'a, kege yógo'tegake' wzí' lo ná'gake' diža' chawen'. Kan nak da' ni, Isaías
wnné': "Xan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljton'?"
17 Ki naken, benne' ka' yéngekle' chejlé'gake' chie' Le', na' dan' žala' yéngeklen'
naken xtiža' Benne' Criston'.
18 Na'a znnia': "¿Bi béngeklen'?" Da' li béngeklen', kan nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
Benle chí'igake' dot yežlyó nga.
Yógo'te latje bžingak xtíža'gake'.
19 Lezka' znnaba': "¿Bi gókbe'egekle benne' Israel ka' da' ni?" Da' li gókbe'egeklen'.
Gan wzó law, bchalj Moisés lo wláz Dios, na' wnné':
Gonkza' ga gé'elele le'e,
dan' ži'ila' benách ka' bi zej nbáblene' le'e.
Ni'a chegak benách ka' bi žejní'igekle' gona' ga ža'ale.
20 Wdé na' Isaías na' gókli'e benne' wechóg laže', na' bchalje' lo wláz Dios, na'
wnné':
Benne' ka', benne' bi bdíljgake' neda', bžélgekle' neda'.
Bloe'e lawa' lawgak benne' ka' bi be wnnábgekle' neda'.

21 Na'a, kan nak chegak benne' Israel ka', bchalj Isaías na' lo wláz Dios, na' wnné': "Tža tža bli na'a, na' bliža' benách ka' bi žóngake' kan znna xtiža'a, na' zzóagake' neda' chela'ale."

11

No benne' ka' yelágake' ladjw benách Israel ka'

1 Na'a znnaba': ¿Bebéj yichj Dios benách Israel ka' to chi'ize? Bi naken ki. Nedkza' naka' benne' Israel. Naka' za'só Bran, na' nbaba' ljež Benjamín ka', zi'nkze Israel na'.
2 Dios bi bebéj yichje' benách chie' ka', benne' ka' wžekze' Le' ža ni'te nich gákgake' che Leze'. ¿Bi nnézlele dan' nyejw le'e yiche la'y kan ben Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios? Bliže' Dios, na' besbage'e benách Israel ka' zia, na' wnné':
3 "Xan, ba bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', na' bchínnjgake' bkog la'y chio' ka' gan bzeyto' bia beždo' ka' lawo' Le'. Toza' neda' nga'na' chio', na' žénegekle' gótgake' neda'."
4 Na'a, ¿biz bechebe Dios? Ki wnné': "Žape chi'a chonnlalj chi gaywá' benne' chia' ka', benne' ka' bi zzoa zíbgake' lawgak lo'a ka' zej nzin' Baal."
5 Lezka' naken ža ni zoažo na'a, zej nga'n bale benne' Israel ka', benne' ka' wžekze Dios nich gákgake' chie' Le'. Le' žape chi'ikze' légake'.
6 Cha' naken da' žonze' Le' ni'a chégake', bi naken ni'a che to da' gak góngake'. Chela' goken ni'a che to da' gak gonžo, dan' žonze Dios ni'a chežo biž gaken to da' žonze' ni'a chežo.
7 ¿Bizkze nnažo na'a? Bi wzi'gak benne' Israel ka' dan' bdíljgake', san ba wzí'gaken benne' ka' wžekze Dios nich gákgake' chie' Le', na' yezíka'že' ka', Dios bene' zižje yichj lázdo'gake'.
8 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios bene' ga zej nake' chol laže'." Ki bene', na' la'kze gak lé'egekle' da' žone' Le', na' yéngekle' xtiže'e, bi žejní'igekle'. Ki naken chégake' na' zejte ža ni zoažo na'a.
9 Kan nak da' ni lezka' bchalj Dabí, katen' wnné':
Lni ka' chégake' yeyákgaken da' séngaken légake',
na' ka to do yelj gan chéjgake'.
Lezka' góngaken ga chíxgekle',
na' Dios wsaka' zi'e légake'.
10 Cholgak yej láwgake', nich bi lé'egekle',
na' to chi'ize yéchwgake' nich wá'gake' ywa'.

Kan gak yelagak benách ka' bi zej nake' benne' judío

11 Na'a znnia': ¿Bchíxgekle benne' judío ka' ga bžinte wnítgekle' to chi'ize? Bi goken ki, san bzóagake' xtiža' Dios chela'ale, na' na'a Dios žoe'e latje yelagak benne' ka' bi zej nake' benne' judío nich gone' ga gé'egekle benne' judío ka' légake'.
12 Dan' bengak benne' judío ka', bchíxgekle', benen ga bžin da' naken ka to yela' wnni'a zen chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' ki goken, gota' to yela' wnni'a zen chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío dan' wnítgekle benne' judío ka', na' da' zenle'eže gata' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kate' yeyakgak benne' judío ka' che Dios.
13 Na'a žapa' le'e, benne' ka' bi nakle benne' judío, znnia': dan' naka' wbás bsela' Dios nich wzenla' benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' xtiže'e, zkónle'ela' žin dan' nzi' lo na'a,

14 nich gak gona' ga gé'egekle benne' wláž chia' ka' le'e, na' nich gona' ga yelágake' bale'.
15 Cha' gota' latje chegak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga yeyákgake' che Dios dan' wnítgekle benne' judío ka' latje chégake', na' da' zénle'eže gata' chegak benách ka', kate' benne' judío ka' yeyázgake' lo latje chégakkze' na'. Gaken kan žak kate' žebangak benne' gat ka'.
16 Cha' znézjwžo che Dios kwa nildo' da' žebejžon néžwle, lezka' kwa dan' nga'nen naken che Leze', na' cha' nnažo nak che Dios lwe yag, lezka' ni'a nen zej naken che Leze'.
17 Zej nak bale benne' judío ka' ka ni'a na' to yag olibo chawe' da' ka' zej nžogen, na' le'e, ka ni'a na' to yag olibo yixe', bejda'le yag olibo chawen', na' beyazle lo latje chegak benne' ka' wžóggake', na' zzi'le da' žonn lwen, na' xis yag olibo chawen'.
18 Che len, bi wká'n zen kwinle, bi wzoale chela'ale benne' ka' zej nake' ka ni'a nen ka', da' zej nžogen. Cha' zka'n zen kwinle, žala' nnézlele kege le'e zwawle lwe yagen', san lwe yagen' zwawn le'e.
19 Wak nno': "Wžoggak ni'a na' yagen' nich gak chaza' neda' lo latje chégaken."
20 Da' znno' naken dot da' li, san wžóggake' dan' bi bejlé'gake' che Dios, na' bejdó'o le' yagen' dan' žejli'o che Dios. Che len, bi žala' wká'n zen kwino', san žala' žebo' Dios.
21 Cha' bsaka' zi'i Dios benne' ka', benne' ka' zej nakkze' ni'a na' yag chawen', lezka' wsaka' zi'e le'.
22 Na'a, bwia nga kan nak Dios ži'i laže', na' lezka' kan žsaka' zí'li'e no benne'. Da' li žsaka' zí'li'e benne' ka' bchíxgekle', san nake' ži'i laže' len le'. Che len, žala' góntezo' da' naken tlebe len yela' ži'i laže' chie' na', nich bi choge' lezka' le' lo yag chien'.
23 Lezka' gaken chégake' cha' bi gá'ngake' lo yela' bi žejlé' chégake', na' chejtá'gake' da' yoble lo yagen', dan' nap Dios yela' wak gone' ga chejtá'gaken' da' yoble.
24 Nako' le' ka ni'a na' yag olibo yixe' da' bchogen', na' bejtó'o yag olibo chawen' gan nitó benne' wdé' ni'a na' to yag yixe'. Bi gakže zede chegak benne' ka' zej nakkze' ka ni'a na' yag chawen', chejtá'gake' da' yoble lo yag chégakkzen'.

Kan gak yelagak benách Israel ka'

25 Zí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni da' bgachen', nich bi wká'n zen kwinle ni'a che yela' žejní'il chele. Bale benne' Israel ka' beyákgake' zižje laže', na' ki gákgake' ga žinže ža yógo'te benách ka', benne' bi zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žala' yelágake', ba zej nbabe' gan znna bia' Dios.
26 Te na' gata' latje yelagak yógo'te benne' Israel ka', kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Žoj Benne' Weslá lo yež Sión,
na' yeké'e da' kegle da' bengak za'só Jakob ka'.
27 Da' ni naken diža' žag da' gónlena' légake'
katen' yeká'a dola' da' zej nbage'e.
28 Ki naken, bzóagake' diža' žag da' ben Dios chela'ale, na' Dios wléj yichje' légake' nich gak yelale le'e, san lezka' nži'il Dios légake', dan' wžekze' Le' xa xtó'gake' ka'.
29 To chi'ize znezjw Dios da' znezjwe', na' to chi'ize zbie' benách ka'.

30 Kan nak chele, zga'ale bi benle kan znna xtiža' Dios, na' na'a Dios žeyache' láže'le' le'e dan' bi bengak benne' judío ka' kan wnnakze' Le'.
31 Lezka' žaken chégake' na'a, bi žóngake' kan wnná Dios, san ki gakzen na' zejte Dios yeyache' láže'le' légake', kan žeyache' láže'le' le'e na'a.
32 Dios wléj yichje' yógo'te benách ka' bzóagake' xtiže'e chela'ale, nich gak yeyache' láže'le' yógo'tegake'.
33 Zenle'e nak yela' wnni'a che Dios, dan' naken yela' wak zen chie', na' yela' žejní'il chie'. Bi gak nitó benne' chejni'ile' da' bzoa Dios gone', na' bi gak no benne' nnezle' da' ka' žon Dios.
34 ¿Nozkze benne' žejni'ile' da' zza' laže' Xanžon'? ¿Nozkze benne' gak wzejni'ile' Le'?
35 ¿Nozkze benne' zoa da' bnezjwe' che Dios nich gon byenen bi da' yebí'i Dios chie'?
36 Yógo'te da' zej den zej nžojen lo na' Dios, na' zej nnitan' ni'a chie' Le', na' zej nnitan' nich yebélenle' Le' légaken. ¡Ga'n zen Dios to chi'ize! Ka'kze gaken.

12

Žala' wdé kwinžo lo na' Dios

1 Zí'na'do' ka'. Dios žeyache' láže'le' žo'o. Che len žáta'yoela' le'e wdé kwinle lo na' Dios, na' gakle ka to da' nak ban da' zdežo law Dios, nich gakle che Leze', dan' naken to da' žaz laže' Dios. Da' ni žala' gonle, da' naken tlebe len da' zka'n zenžo Dios.
2 Biž gonle tlebe kan žongak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, san le gak benách kobe ka' dan' ba bkob Dios yichj lázdo'le. Le gon ki nich gak nnézlele da' chawe' da' zénele Dios gonle, dan' žaz laže'e Le', na' da' naken dot li laže'.
3 Na'a, dan' zoa da' bde Dios lo na'a, žapa' yógo'tele: bi wká'n zen kwinle, da' bi žala' gonle, san žala' gakle gaxjw laže' kan zza' láže'le, na' kan nak yela' žejlé' chele da' benn Dios che chele.
4 Kan nak toze bela' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej dan', na' kege toze žin žon to to da' ka',
5 lezka' naken chežo. La'kze benne' zan nakžo, nakžo ka toze bela' žen dan' nžagžo žo'o Benne' Criston', na' che len yógo'težo nakžo toze tožo len yetožo.
6 To tožo nzi' lo na'žo to da' benn Dios chežo, na' nža' to ton kan nak da' benne' che chežo.
No benne' Dios bnezjwe' chie' wchalje' lo wlaze' Le', len yela' žejlé' chie', žala' wchalje'.
7 No benne' Dios bnezjwe' chie' gone' xchine', cháwe'do' žala' gonen'.
No benne' Dios bnezjwe' chie' wsedle' benách ka', cháwe'do' žala' wsedle' légake'.
8 No benne' Dios bnezjwe' chie' wzejni'ile' benách ka', na' cháwe'do' žala' wzejni'ile' légake'.
No benne' bi da' wnezjwe' che no benne' yoble, dot laže'e žala' wnezjwen'.
No benne' znna bi'e benách ka', lo yela' gaxjw laže' žala' gonen'.
No benne' žáklene' lježe' ka', len yela' žebél žala' gonen'.

Kan žala' gon no benne' nake' toze len Jesús

9 Žala' zí'ilele lježle ka' dot láže'le.
Le wzóa da' kegle chela'ale.
Le we' laže' gonle da' naken chawe'.
10 Le ži'il lježle ka' kan nži'il kwinkzle.

Kan žaple ba la'ne lježle žala' gonle ga gakže' benne' blo.
11 Le gon chóchteze láže'le, na' bi wedle.
Le gon xchin Xanžon' dot láže'le.
12 Le yebél dan' zoa da' žxen láže'le.
Le kwez zen laže' kate' bi zzáka'le.
Le wcháljlenteze Dios.
13 Le wnezjw benách ka' che Jesusen' da' žiážjegekle'.
Le we' gan chejnníta'gak benne' ka' zlá'gake' ližle.
14 Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' zbia láže'gake' le'e.
Le nnab gak chawe' chégake', na' bi wžiale légake' zia.
15 Le yebél tzen len benne' ka' žebégekle'.
Le kwéželen benne' ka' zbéžegake'.
16 Le gak toze len lježle ka'.
Bi wká'n zen kwinle, san le gonlen tzen benne' gaxjw laže' ka'.
Bi gekle ba naple dot yela' žejní'il.
17 Bi yebi'ile che nitó benne', bi gonle da' zia che no benne' žone' chele da' zia.
Le gon da' nak chawe' chegak yógo'te benách.
18 Cha' sáke'le, le kwez chawe' len yógo'te benách.
19 Zí'na'do' ka', bi yezi'le wzón benách ka' la' le'eze, san le we' latje yebí'i Dios chegak benne' ka', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Nedkza' yezi'a wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios.
20 Lezka' znnan: "Cha' zoa no benne' bi zle'ele' le' chawe', na' cha' zdone', bnezjw da' gawe'. Cha' zbile' nis, bnezjw da' ye'je'." Kate' gono' ki, gono' ga yedoé'el bennen'.
21 Bi go'o latje nna bia' da' kegle le', san wnná bia' da' keglen', wkonlo' žin da' naken chawe'.

13

1 Yógo'tele žala' gonle kan znnagak benne' yolawe' ka'. Dios bdekze' lo ná'gake' yela' wnná bia' da' zej nzi'e, na' wak nnažo bnníta'kze' Le' benne' ka' lo latje chégake'.
2 Che len, no benne' zzoe' no benne' yolawe' chela'ale, zzoe' chela'ale to da' bzoa Dios, na' benne' ka' žóngake' ki, choge' chégake' kwia yí'gake'.
3 Zej nnita' benne' yolawe' ka', kege nich wchébegake' no benne' žone' da' naken chawe', san nich wchébegake' no benne' žone' da' zinnj. Cha' žénelo' gono' ga bi wchébegake' le', ben da' naken chawe', na' yežojo' chawe' gan zchi'a láže'gake'.
4 Benne' yolawen' nake' ni'a na' Dios nich gáklene' le', san cha' žono' da' zinnj, na' žala' žebo', dan' bi noe'e dáche'ze bar che yolawe'. Nake' ni'a na' Dios nich yebi'e da' žeyala' no benne' žone' da' zinnj.
5 Che len žon byenen gonle kan znna bennen' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kégeze dan' bde Dios lo ne'e wsaka' zi'e le'e, san lezka' nich kwe' ži yichj lázdo'le law Dios.
6 Che len žízjwle lazle che yolawe', dan' zej nak benne' yolawe' ka' ni'a na' Dios, na' žóngake' da' bdie' Le' lo ná'gake'.
7 Le chizjw yógo'te benne' ka' da' nbága'le chégake'. Le chizjw lazle lo na' no benne' žala' wchizjwe' lazle. Le chizjw mežw no benne' žala' chízjwlen. Le žebe no benne' žala' žébele, na' le gape ba la'ne no benne' žala' gaple le' ba la'ne.

8 Bi be ža̱a' bágа'le che nitó benne', san toze ža̱a' žíʼilele ležle ka', da' nbágа'le chegak yógo'te benách ka', dan' no benne' nži'ile' leže' ba bene' dot da' ẕnna x̱tiža' Dios.
9 Ki ẕnna x̱tiže'e:
Bi gono' do̱a' da' ẕka'n ditjen ye̱a' ẕchag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che ležo' da' wen ža̱že'.
Bi dan ža̱žo'o da' de che ležo'.
Da' wnné' ki, na' yógo'te da' yezika' da' wnné', yeyóž gon no benne' žone' kan ẕnna da' ẕnnan ki: “Bži'il ležo' kan nži'il kwino'.”
10 Bennen' nži'ile' leže' bi be žone' che leže' da' kegle. Ki naken, bennen' nži'ile' leže' žone' dot da' ẕnna x̱tiža' Dios.
11 Le gon ki dan' nnézlele kan žak ža ni zoažo na'a, na' ža̱zka' nnézlele ba bžin ža ža̱a' gakle ban ža̱že' kan žebán no benne' ẕtase', dan' ba zoaže gawze ža yelažo ža̱o da' kegle ka goken katen' wzó ža̱wžo žejže'žo che Benne' Criston'.
12 Gan zoažo na'a naken ka yele, na' za' te yelen', na' gan zoa Benne' Criston' naken ka te ža, na' za' chejsoažo ga na'. Che ža̱en ža̱a' kwásža̱enžo da' žongak benách ka' gan nak chož. Kan žon to benne' žeje' ža̱o wdiže, ẕwakw kwine' da' žape chi'in že' ža̱o wdiže, ža̱zka' ža̱a' tažo ža̱o baní' che Dios, dan' gape chi'in žo'o nich bi cho'ožo ža̱o na' da' x̱iwe'.
13 Nich gonžo ki ža̱a' gonžo da' chawe' kan ža̱a' gon no benne' ẕde' te ža.
Bi ža̱a' sožlžo, na' bi gáwže'ežo.
Bi ža̱a' gonžo da' kegle, na' kege da' gon ditjen žo'o.
Bi ža̱a' tíž-ža̱enžo ležžžo ka', na' bi gé'elžo žégake'.
14 Na'a, ža̱a' yeyón kwinle ža̱o yichj áždo'le kan nak X̱anžo Jesús, Benne' Criston', na' bi we' žáže'le gonle da' ẕdan žáže'le ža̱o ye̱a' benachze chele.

14

Bi ža̱a' nnežo chegak ležžo ka'

1 Le we' latje no benne' gónžene' že'e tẕen, benne' žejži'e che Benne' Criston', ža̱'kze bi nak dot ži ža̱že' kan žejži'e chie' Že'. Bi tíž-ža̱enže-ne' kan nak da' žéklele že'e ža̱a' gone'.
2 Kan nak da' ni, zej nnita' benne' ka' žékgekle' wak gáwgake' bíte'teze da' žawgak benách ka', san yeba̱e benne', benne' ka' bi nak dot ži ža̱že' kan žejžé'gake' che Benne' Criston', žáwgake' toze da' žazžo.
3 Na'a, bennen' žawe' yógo'te bi ža̱a' wzóe' che̱a'ale no benne' bi žawe' yógo'te, na' ža̱zka', bennen' bi žawe' yógo'te bi ža̱a' nnie' che bennen' žawe' yógo'te, dan' nzi' ža̱o na' Dios bežope benne' ka' žejžé'gake' che Benne' Criston'.
4 ¿Noẕkze le', ẕnnio' che benne' wen žin che benne' yoble? Ža̱w X̱ankze yežój chawe' o bi yežój chawe' no bennen' nake' wen žin che Dios. Yežoje' chawe' ža̱w Dios, dan' gonkze X̱anžo Dios ga yežoje' chawe'.
5 Zoalja to benne' ẕka'n ẕenže' to ža ka ẕka'n ẕene' yezika' ža ka', na' benne' yoble, toze kan ẕka'n ẕene' yógo'te ža. To tožo ža̱a' wíažo cha' nak chawe' da' žonžo.
6 Bennen' ẕka'n ẕene' to ža, ẕka'n ẕenen' nich wká'n ẕene' X̱anžon', na' bennen' bi ẕka'n ẕene' ža na', nich wká'n ẕene' X̱anžon' bi ẕka'n ẕenen'. Ža̱zka', bennen' žawe' yógo'te, žawe' ki nich wká'n ẕene' X̱anžon', dan' ži'e Dios: “Žóx̱keno'” na'

bennen' bi žawe' yógo'te, bi žawen' nich wká'n ẓene' X̱anžon', na' ḻezka' ži'e Dios:
“Žóx̱keno'.”
7 Nitó benne' ládjwžo žo'o bi nak bane' cheze', na' nitó benne' bi žate' cheze'.
8 Cha' zoažo nbanžo, nich ga'n ẓen X̱anžon' zoažo nbanžo, na' cha' gatžo, nich
ga'n ẓen X̱anžon' gatžo. Ki naken, cha' zoažo nbanžo o cha' gatžo, nakžo che
X̱anžon'.
9 Ḻezka' che ḻen got Benne' Criston', na' bebane', nich gake' X̱angak benne'
gat ka', na' X̱angak benne' ban ka'.
10 Na'a le', ¿biẓ chen' ẓnnio' che lježo'? ¿Biẓ chen' ẓzo' lježon' cheḻa'ale? Žon
byenen ḻa'žo yógo'težo ḻaw Benne' Criston' gan wchi'a ḻaže'e žo'o.
11 Kan nak da' ni nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẓnnan:
Ẓnna X̱anžo: “Ni'a chia' nedkza',
wzóa ẓibgak yógo'te benách ka' ḻawa' neda'.
Nnágake' kwáselo naka' Dios.”
12 Ki naken, Dios wchi'a ḻaže'e yógo'težo.

Bi žaḻa' gonžo da' gonen ga chíx̱gekle lježžo ka'

13 Che ḻen, biž žaḻa' nnežo che lježžo ka', san žaḻa' we' ḻáže'žo bi gonžo bi da'
gonen ga chíx̱gekle', o bi da' gonen ga góngake' doḻa'.
14 Nnézkzeḻa' bi be zoa da' žawžon da' gak gonen ga biž nakžo chawe' ḻaw
Dios, na' da' bchal̷j X̱anžo Jesusen' naken tḻebe ḻen da' ni. Cha' žekle no benne'
zoa bi da' gak gonen ga biž nake' chawe' ḻaw Dios, che bennen', naken ki.
15 Cha' žono' le' ga gak ležo' nyache' ḻaže'e, dan' žawo' le' da' žekle' ḻe' bi žaḻa'
gawžon, bi žono' kan žaḻa' gon no benne' nži'ile' lježe'. Bi be žaḻa' gawžo da'
gonen ga gak chope ḻaže' no benne', bennen' got Benne' Criston' ni'a chie'.
16 Che ḻen, bi be gonle da' gonen ga nne zi'gak benách ka' che da' žéklele ḻe'e
nzi'le latje gonlen.
17 Kate' ẓnna bia' Dios žo'o, bi že' ḻáže'žo da' ye'j gawžo, san že' ḻáže'žo gakžo
chawe' ḻawe' Ḻe', na' ga'n ži yichj ḻáẓdo'žo, na' yebelžo, da' ka' gak gonžo dan'
zoaḻen Dios Be' La'y žo'o.
18 No benne' žone' x̱chin Benne' Criston' kan zej nak da' ki, žone' da' žaz ḻaže'
Dios, na' yežoje' chawe' ḻawgak benách ka'.
19 Che ḻen žaḻa' gonžo chegak benách ka' da' góngaken ga gata' da' wká'n ži
yichj ḻáẓdo'žo, na' da' gon chochen ḻáẓdo'žo kan žejḻe'žo che Benne' Criston'.
20 Bi be žaḻa' gawžo da' gonen ga gak chope ḻaže' bennen' bzoa Dios ḻe'. Nak
dot da' li dan' ẓnnagak benách ka': “Yógo'te de latje gawžon” san gonžo da' kegle
cha' gonžo ga chix̱le lježžo ni'a che da' žawžo.
21 Gakže chawe' cha' bi gawo' beḻa', na' bi ye'jo' x̱is uba, na' bi be gono' da'
wchix̱en lježo', o da' gonen ga gak chope ḻaže'e, o da' gonen ga biž žejḻi'e che
Benne' Criston' dot ḻaže'e.
22 Cha' žejḻi'o de latje bi da' gono', žaḻa' gonon' ḻaw Dios gan zo' tozo'. Ba nez
ẓen gaken che bennen' bi ẓchebe ḻáẓda'we' ḻe' ni'a che da' žekle' de latje gone',
23 san bennen' žak chope ḻaže'e ni'a che da' žawe', nbage'e ẓia, dan' žone' da'
bi žekle' de latje gone'. Cha' žonžo da' žeklžo bi žaḻa' gonžon, ẓbága'žo doḻa'.

15

Žaḻa' gonžo da' žaz ḻáže'gak lježžo ka'

1 Che l̲en, cha' nakžo choch kan žejl̲e'žo che Benne' Criston', žal̲a' soelžo
benne' ka' bi žejl̲é'gake' chie' L̲e' dot l̲áže'gake'. Bi žal̲a' gonžo da' žaz l̲áže'zežo
žo'o.
2 Yógo'težo žal̲a' gonžo da' žaz l̲áže'gak lježžo ka' nich gak chawe' chégake', na'
gak choch l̲áže'gake' kan žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
3 Ki žal̲a' gonžo, dan' bi ben Benne' Criston' da' wyáz l̲áže'ze', san gok
chie' kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Bedjbága'gak neda' diža' zi' ka' da'
wnnegak benne' ka', da' wnné zí'gake' chio' Le', Dios."
4 Yógo'te da' bzójgake' l̲e'e yiche la'y ža ni'te, bzójgaken' nich wsedlen žo'o.
Dan' nyejw l̲e'e yiche la'y žonen ga z̲bežžo z̲en l̲aže', na' žeyón z̲enen žo'o. Che
l̲en zoa da' žx̲en l̲áže'žo.
5 Z̲nnabla' Dios, Bennen' žone' ga z̲bežžo z̲en l̲aže', na' žeyón z̲ene' žo'o, gone'
ga gakle toze kan žonle l̲e'e, na' gakle kan Jesús, Benne' Criston', žénele' gakle.
6 Ki žal̲a' gonle nich gakle toze, na' tz̲en wká'n z̲enle Dios, X̲a X̲anžo Jesusen'.
7 Che l̲en, nich ga'n z̲en Dios, le si' l̲o na'le tole yetole kan Benne' Criston' wz̲í'
l̲o ne'e žo'o.
8 Ki žal̲a' gonle, dan' žapa' l̲e'e: bl̲a' Jesús, Benne' Criston', na' gókl̲ene' benne'
judío ka' nich bl̲oe'ele' l̲aw nak dot da' li da' z̲chal̲j Dios, na' bene' ga bžin da'
bchebe l̲aže'e wnez̲jwe' chegak x̲a wdé che'to' ka'.

Benách zi'to' ka' yéngekle' diža' chawe'

9 L̲ezka' bl̲a' Benne' Criston' nich bene' ga benne' ka' bi zej nake' benne' judío
yéngekle' x̲tiža' Dios dan' žeyache' l̲áže'le' l̲égake'. Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche
la'y da' z̲nnan:
Che l̲en, wká'n z̲ena' da' nako' Le',
l̲awgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga,
na' gol̲a' da' we l̲awa' Le'.
10 Ga yoble nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
L̲e'e, benách ka' zoale dot yežlyó nga,
le yebél tz̲en l̲en benách ka' che Dios.
11 Ga yoble nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
¡Le wká'n z̲en X̲anžon',
yógo'tele bi nakle benne' judío ka'!
¡Le gol̲e da' we l̲awn L̲e',
yógo'tele zoale dot yežlyó nga!
12 L̲ezka' bzoj Isaías da' z̲nnan:
L̲a' l̲aw Benne' nbábl̲ene' benne' ka' zej nake' z̲a'só Isaí, x̲a Dabí.
Gak blo Bennen' nich nna bi'e benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka'.
Benne' ki wx̲én l̲áže'gake' L̲e'.
13 Z̲nnabla' Dios, Bennen' žone' ga žx̲en l̲áže'žo L̲e', gone' ga yebél̲e'elele, na'
ga'n ži yichj l̲áz̲do'le dan' žejl̲e'le chie' L̲e', na' gone' ga gak dot l̲i l̲aže' kan žx̲en
l̲áže'le L̲e', dan' zoal̲en yel̲a' wak che Dios Be' La'y l̲e'e.
14 Z̲í'na'do' ka', ba nnézkzela' žóntezle da' ka' naken chawe', na' nápl̲e'ele yel̲a'
žejní'il nich gak wzejní'ilele lježle ka'.
15 Na'a naka' wechóg l̲aže', na' z̲zoja' chele l̲e'e l̲e'e yiche ni, z̲í'na'do' ka', na'
žsa'a l̲áže'le dan' zoa da' besbaga' Dios neda' gona' dan' nži'ile' l̲e'e.
16 Che l̲en žona' x̲chin Jesús, Benne' Criston', l̲awgak benách ka' bi zej nake'
benne' judío ka', na' z̲chal̲ja' diža' chawe' che Dios, nich gak wdía' benách ka'
bi zej nake' benne' judío ka' l̲o na' Dios, benne' ka' wžekze Dios Be' La'y nich
gákgake' che L̲eze'. Gákgake' ka to da' wdekza' l̲o na' Dios, da' chaz l̲aže'e L̲e'.

17 Na'a, dan' žónlena' tzen Jesús, Benne' Criston', žin, nzi' lo na'a chaz laža'a
kan nak da' bena' lo xchin Dios.
18 Lezka' naka' wechóg laže' wchalja' kan nak da' ben Benne' Criston' lo na'a
neda', na' kege da' bena' nedza'. Bene' ga žongak benách ka' bi zej nake' benne'
judío ka' kan znna xtiža' Dios. Da' ni bene' Lekze', na' bkonle' žin da' bchalja'
neda', na' žin da' bena' neda'.
19 Lezka' bkonle' žin da' ka' zej nak bian' da' bloe'ele' law Le' lo na'a neda', na'
yela' wak zen ka' da' bene', na' yela' wak che Dios Be' La'y da' wzóalenen neda'.
Ka' goken, wzó lawa' zchalja' lo yež Jerusalén, na' dot gawze na' zejte gan nbab
Ilíriko, ba bchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.
20 Be' laža'a bchalja' diža' chawen' gan bi na' yéngekle benách ka' kan nak che
Benne' Criston'. Chela' wchalja' ga ba béngekle benách ka', na' gona' neda' ka
žon to benne' žone' to yo'o law len ze'e da' ba bdixjw benne' yoble.
21 Ka bena' neda' naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Lé'egekle benne' ka' nníta'gake' gan bi benle nitó benne' kan nak chie' Le',
na' chejní'igekle benne' ka' batkle béngekle' kan nak chie'.

Žénele Pablo cheje' lo yež Roma

22 Che len, la'kze zan chi'i gónela' yida' gan zoale, bi na' gak yida'.
23 Na'a, dan' ba beyóž bena' žin che Dios latje ki, na' zan yiz ba žénela' yida'
gan zoale,
24 che len, kate' cha'a lo yežlyó España, tia' gan zoale le'e, dan' žxen laža'a
yedjwía' le'e, na' yebélenla' le'e. Te na' gak yego'ole neda' nez.
25 Na'a žala' cha'a lo yež Jerusalén, nich chjwa'a to da' gáklenen benne' ka'
che Benne' Criston' nníta'gake' ga na'.
26 Ki gona' dan' wyáz láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na'
gan nbab Akaya, btóbgake' mežw da' znézjwgake' chegak benách yache' ka' zej
nbabe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
27 Wyáz láže'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', béngake' da' ni. Da'
li naken to da' zej nbage'e chegak benne' judío ka'. Cha' zzi'gak benne' ka' bi
zej nake' benne' judío ka' da' naken che Dios ni'a che da' bengak benne' judío
ka', na' žala' gáklengake' benne' judío ka' len da' nápgake'.
28 Che len, kate' yeyóž wdía' dan' bnézjwgak benne' ki lo na'gak benne' judío
ka', naž tia' gan zoale le'e kate' cha'a lo yežlyó España.
29 Kate' la'a gan zoale, žxen laža'a žínlena' yógo'te da' žebélenlžo ni'a che diža'
chawe' che Benne' Criston'.
30 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che yela' nži'il da' zchiz Dios
Be' La'y lo yichj lázdo'žo, neda' žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', nich wcháljlenle Dios
tzen len neda', na' nnáblele-ne' gáklene' neda'.
31 Le nnable' gone' ga yelá' neda' lo na'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che
Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' gone' ga chaz
láže'gak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež
Jerusalén, sí'gake' dan' chjwa'a ga na'.
32 Lezka' le nnable', cha' nak da' znna Dios, wnezjwe' neda' latje la'a gan zoale
lo yela' žebél chia', nich yezí' láže'lena' le'e tzen.
33 Na'a znnabla' Dios, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, sóalene' yógo'tele le'e.
Ka'kze gaken.

16

Benne' ka' che Jesús žápegake' "Padiox̲" ljéžgake' ka'

1 Le si' chawe' Febe, no'le zanžon' nake' toze l̲en X̲anžon'. Nake' no'le wen žin che Dios, na' nbábl̲ene' benne' ka' che Benne' Criston' l̲o yež Sencrea.

2 L̲o wláz X̲anžon' le si' l̲o na'le no'len', kan žal̲a' gongak benách ka' che Benne' Criston'. Le gákl̲ene', na' le gonn chie' bíte'teze da' žiážjelen'. L̲ekze' gókl̲ene' benne' zan, na' l̲ezka' gókl̲ene' neda'.

3 Le gape "Padiox̲" Prisila, na' Akila, benne' byo chie'. Benne' ki bénl̲engake' neda' tz̲en žin che Jesús, Benne' Criston'.

4 Žopte benne' ki wdégake' gan ben z̲ož gátgake' nich béngake' ga bi gata' neda', na' žápegaka'-ne': "Žóx̲kenle" na' kege nedza', san l̲ezka' yógo'te lježžo ka' zej nbabe' gan zej nnita' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', žé'gake' l̲égake': "Žóx̲kenle."

5 Le gape "Padiox̲" benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' z̲dóbgake' l̲o ližgak Prisilan', na' Akilan'. Le gape "Padiox̲" Epeneto, bennen' nži'ila'. L̲e' bejl̲i'e che Benne' Criston' zga'ale' ka yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan nbab Akaya.

6 Le gape "Padiox̲" Lia, no'len' bene' žin z̲en che Benne' Criston' gan z̲doble l̲e'e.

7 Le gape "Padiox̲" Andróniko l̲en Junias, benne' wláž chia' ka'. Benne' ki byéjwl̲engake' neda' tz̲en liž ya, na' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' žápegake' l̲égake' ba la'ne. L̲ezka' bejl̲é'gake' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka neda'.

8 Le gape "Padiox̲" Amplias, bennen' nži'ila' dan' nake' che X̲anžon'.

9 Le gape "Padiox̲" Urbano, bennen' bénl̲ene' neto' tz̲en žin che Jesús, Benne' Criston'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" Estakis, bennen' nži'ila'.

10 Le gape "Padiox̲" Apeles, bennen' nak bia' žejl̲i'e che Benne' Criston'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" benne' ka' nníta'gake' liž Aristóbulo.

11 Le gape "Padiox̲" Herodión, benne' wláž chia'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" benne' ka' nníta'gake' liž Narsiso, na' žejl̲é'gake' che X̲anžon'.

12 Le gape "Padiox̲" Trifena l̲en Trifosa, no'le ka' žóngake' žin che X̲anžon'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" Pérsida, no'len' bene' žin z̲en che X̲anžon', na' nži'ilžo-ne'.

13 Le gape "Padiox̲" Rufo, benne' wžekze X̲anžon'. L̲ezka' le gape "Padiox̲" x̲na' Rufo na', no'len' nake' ka x̲na'kza' neda'.

14 L̲ezka' le gape "Padiox̲" Asíncrito, na' Flegonte, na' Hermas, na' Patrobas, na' Hermes, na' l̲ezka' lježžo ka' zej nake' toze l̲en X̲anžon', na' nníta'l̲engake' benne' ka'.

15 L̲ezka' le gape "Padiox̲" Filólogo l̲en Julia, na' Nereo l̲en no'le zane', na' l̲ezka' Olimpas, na' yógo'te lježžo ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' nníta'l̲engake' benne' ka'.

16 Le gape "Padiox̲" lježle ka', na' le chel̲a' lježle ka' l̲o yel̲a' nži'il chele. Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga, na' zej nbábl̲ene' benách ka' che Benne' Criston', žápegake' l̲e'e "Padiox̲".

17 Na'a, žáta'yoela' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', le gon ga gak bia'gak benne' ka' žóngake' ga žoj chóplele, na' z̲chíx̲gake' l̲e'e, dan' žsédgekle' da' bi naken tl̲ebe l̲en da' nsedle l̲e'e. Le kwas gan zej nnita' benách ki,

18 dan' bi žóngake' xchin Jesús, Benne' Criston'. Žóngake' žin nich gata' yela' wnni'a chégake', na' žon láže'gekle' benne' gaxjw laže' ka', zkóngekle' žin diža' gaxjw laže' ka', na' diža' chejle'žo da' wen laže'.
19 Zze diža' žonle kan znna xtiža' Xanžon', na' žéngekle yógo'te benách ka' da' ni. Che len žebela' ni'a che da' žonle le'e. Na'a, žénela' soale gonle da' nak chawe', na' kege gonle da' kegle.
20 Dios, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, za' gone' ga wléj wchochjle da' xiwe'. Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e.
21 Xkwide' Timoteo, xkwiden' žónlenbe' neda' tzen žin, žápebe' le'e "Padiox." Lezka' Lusio len Jasón, na' Sosípater, benne' wláž chia' ka', žápegake' le'e "Padiox."
22 Neda', Tersio, zzoja' da' znna Pablo le'e yiche ni, lezka' žapa' le'e "Padiox" na' zoalen Xanžon' neda'.
23 Lezka' Gayo, bennen' žonne' neda' latje zoa' liže' nga, žape' le'e "Padiox." Lezka' žonne' latje yógo'te benách ka' che Benne' Criston' zdóbgake' nga. Erasto, benne' yo'o lo ne'e mežw che yež nga žape' le'e "Padiox." Lezka' Kuarto, benne' lježžo, žape' le'e "Padiox."
24 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

¡Ga'n zen Dios!

25 Na'a, ¡zka'n zento' Dios, Bennen' gak gone' le'e choch ni'a che diža' chawe' da' zchaljan', na' ni'a che da' zchalja' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che da' bloe'e law Dios che da' bgache' chie', dan' bkache'e Le' ža ni'te ga bžinte na'a ža!
26 Na'a ba bla' da' ni le'egak yiche ka' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, Bennen' zóateze', kan wnnakze' Le'. Na'a zej nnita' benne' ka' zcháljgaken' gan že'gak yógo'te benách ka' nich gak chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich gak góngake' kan znna xtiže'e.
27 ¡Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ga'n zen to chi'ize Dios tlícha'kze, Bennen' napkze' dot yela' wak! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO LO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

1 Dios bliže' neda', Pablo, kan žénekzele' Le', nich gaka' wbás che Jesús, Benne' Criston'. Lješšo Sóstenes žónlene' neda' tzen.

2 Žapa' le'e "Padiox" zí'na'do' ka', zdoble che Dios lo yež Corinto, na' nakle che Leze' dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. Dios na'kze bliže' le'e nich gakle che Leze' tzen len yógo'te benne' ka' nníta'gake' gáte'teze, na' zcháljlengake' Dios, zkóngekle' žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', Xángake', na' lezka' Xanžo.

3 Žáta'yoela' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' napžo dan' nakžo toze len Jesús

4 Žápeteza' Dios: "Žóxkeno'" kan nak chele le'e, dan' zoa da' chawe' da' bennze' chele dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.

5 Dan' nakle toze len Benne' Criston', Dios ba bénnli'e chele da' zej naken chie'. Žáklene' le'e lo yógo'te da' znnale, na' žone' ga žejní'ile'elele.

6 Ki naken dan' dot láže'le wzí' lo na'le da' zchaljto' kan nak che Benne' Criston'.

7 Che len, bi be žiážjelele che da' žonn Dios Be' La'y chežo, kate' ne zbezle ža na' yelá' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

8 Lekze' gon choche' le'e nich gak sóelele yógo'te kate' žinže ža ze lawte ža na', nich bi gak no benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

9 Dios žone' kan znne', na' Lekze' bliže' le'e nich gakle toze len Zi'ne', Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Zej nžoj chople benách Corinto ka'

10 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', nich gonle toze xtíža'le yógo'tele. Bi žoj chóplele, san le gak toze kan zza' láže'le, na' kan žonle le'e.

11 Ki žapa' le'e, zí'na'do' ka', dan' benne' ka' nníta'gake' liž Kloé bzéngekle' neda' kan žonle, na' wnnágake' zdil díža'le.

12 Znnia' da' ni: zej nža' da' znnale to tole. Bálele znnale žónlenle Pablo tzen. Yebálele znnale žónlenle Apolo tzen. Yebálele znnale žónlenle Sefas tzen, na' yebálele znnale žónlenle Benne' Criston' tzen.

13 ¿Bžoj chople Benne' Criston'? ¿Wdá' neda', Pablo, le'e yag kroze lo wlazle le'e? ¿Bezoale le'e nis nich gakle toze len neda'?

14 Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' bi bezóa' nis nitóžele le'e, san chopze Crispo len Gayo.

15 Che len bi gak nnale bezoale nis nich gakle toze len neda'.

16 Lezka' bezóa' nis Estéfanas len benne' ka' nníta'gake' liže'. Bi žejsá' laža'a cha' bezóa' nis no benne' yoble ga na'.

17 Benne' Criston' bsele'e neda', kege nich yezóa' benách ka' nis, san nich wzenla' benách ka' diža' chawe' chie'. Zchaljan', san kege len yela' žejní'il

chekza', nich bi wka'na' ka'ze yela' wak che da' ben Benne' Criston' katen' gote' le'e yag kroze.

Jesús napkze' yela' wak, na' yela' žejní'il che Dios

18 Žékgekle benne' ka', benne' zej nchol yichj láždo'gake', da' zchaljžo kan nak che Jesús, kan gote' le'e yag kroze, naken to da' dáche'ze, san žo'o, dan' ba belažo, žákbe'elžo dan' zchaljžon napen yela' wak che Dios nich yeslán benách ka'.
19 Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Wloe'ela' law nak dáche'ze yela' žejní'il
chegak benne' ka' zej nnezle' da' zenle'e.
Wzóa' chela'ale yela' žejní'il
chegak benne' ka' žejní'igekle' da' zenle'e.
20 ¿Bizkze yebélenle no benne' žejni'ile' da' zenle'e?
¿Bizkze yebélenle no benne' nsédli'e?
¿Bizkze yebélenle no benne' žákli'e zchalje'?
Dios ba bloe'ele' law nak yela' žejní'il chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga, to da' dáche'ze.
21 Dios, lo yela' žejní'il chie', bi bi'e latje benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga gónbia'gake' Le' ni'a che yela' žejní'il chégakkze'. Dios wyáz laže'e beslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' ni'a che dan' zchaljžon, la'kze žékgekle benách ka' naken to da' dáche'ze.
22 Žénegekle benne' judío ka' lé'egekle' yela' wak ka' da' zej nak bian', na' benne' zi'to' ka' žénegekle' yéngekle' da' wzejni'ilen légake'.
23 Žo'o zchaljžo che Benne' Criston', kan gote' le'e yag kroze. Da' li, dan' zchaljžon kan got Benne' Criston', žonen ga zchíxgekle benne' judío ka', na' yezika' benách ka' žékgekle' naken to da' dáche'ze.
24 Benne' ka' bliž Dios légake', la'kze zej nake' benne' judío ka', o benne' zi'to' ka', žákbe'egekle' napkze da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze dot yela' wak che Dios, na' dot yela' žejní'il chie'.
25 Žékgekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' ben Dios nak bian' nake' benne' bi nnezle, san dan' bene' nápežen yela' žejní'il ka da' zej nape benách ka'. Žékgekle' da' ben Dios nak bian' bi nake' wale, san dan' bene' nápežen yela' wak ka da' zej nape benách ka'.
26 Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' kan gokle le'e katen' bliž Dios le'e. Bi gokle zanle benne' ka' žejní'igekle' lo yela' benachze chégake', na' bi gokle zanle benne' wnná bia' ka', na' kege zanle gokle benne' blo ka'.
27 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' benne' bi nnezle ka'. Ki ben Dios nich gone' ga yedoé'egekle benne' yežlyó ka', benne' žejní'igekle'. Lezka' wžé Dios benne' ka' bi zej nake' wale yežlyó nga nich gone' ga yedoé'egekle benne' wale ka'.
28 Lezka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' ka'ze, na' bi be záka'gake', na' bi zej nake' wale. Ki ben Dios nich gone' ga ga'ngak ka'ze da' ka' zka'n zengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
29 Che len, bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' law Dios.
30 Dios na'kze bene' ga nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', na' bene' ga napžo yela' žejní'il chie'. Dan' nak Benne' Criston' toze len žo'o, ba beyakžo chawe', na' nakžo che Dios na'kze, na' belažo.

31 Nak chežo kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Cha' zoa no benne' žénele' bi da' wká'n zene', žala' wká'n zene' Xanžo Dios.”

2

Zchaljžo kan bda' Jesús le'e yag kroze

1 Ki goken, zí'na'do' ka', katen' bla'a gan zoale. Bchalja' xtiža' Dios lawle, kege len yela' žejní'il chekza', na' bi be bena' len yela' wak chekza'.
2 Katen' wzóalena' le'e, be' laža'a bi wchalja' da' yoble, san toze kan nak che Jesús, Benne' Criston', kan bde'e le'e yag kroze.
3 Wzóalena' le'e lo yela' bi nak wale chia', na' lo yela' zžebe wzízeli'a.
4 Bcháljlena' le'e xtiža' Dios, kege kan zchaljgak benách ka' lo yela' žejní'il chégakkze', san goklen Dios Be' La'y neda', na' yela' wak che Dios wzóalenen neda', da' gok bian' nak dot da' li da' wnnía'.
5 Ki bena' nich gak chejle'le che Dios, kege dan' bénlele yela' žejní'il chegak benách ka', san dan' blé'elele yela' wak che Dios.

Dios Be' La'y žone' ga nónbia'žo Dios

6 Zcháljlento' benne' ka' ba nakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios len yela' žejní'il cheto'. Yela' žejní'il ni bi naken ka da' zej nape benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bi naken ka da' zej nape benne' ka' znna biá'gake' ža ni zoažo na'a, benne' ka' kwia yí'gake'.
7 Zchaljto' len yela' žejní'il da' bi gak no benne' žel-len', dan' znezjw Dios, dan' bgache' yela' žejní'il ni da' bzoa Dios ža ni'te nich yebélenlžon.
8 Benne' ka' znna biá'gake' ža ni zoažo na'a bi bénbia'gake' yela' žejní'il ni. Chela' bénbia'gaken', bi bdá'gake' Xanžon', Benne' ze'e ya'abá, le'e yag kroze.
9 Naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Ba bkwez Dios da' ka' si'gak benne' ka' zej nži'ile' Le',
da' ka' bi ble'el nitó benne', na' bi benle' chégaken,
na' bi wzá' láže'gak benách ka' kan zej naken.
10 Na'a, Dios ba bzejni'ile' žo'o da' ki lo na' Dios Be' La'y, dan' zwíakze Dios Be' La'y yógo'te, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'w Dios na'kze.
11 ¿Nnezle no benne' da' yo'o lo yichj lázdo'w yetó benne'? Toze be' nakkze bennen' nnezlen. Lezka', bi nnezle nitó benne' da' yo'o lo yichj lázdo'w Dios. Toze Dios Be' La'y nnezlen'.
12 Bi yo'ožo to be' da' zdazen yežlyó nga, san zoalen Dios Be' La'y žo'o, Bennen' zchiz Dios yichj lázdo'žo nich gak gónbia'žo da' ka' bennkze' Le' chežo.
13 Zchaljžo ka zej nak da' ka' benn Dios chežo, kege len diža' da' žsédgekle benne' ka' žo'o len yela' žejní'il chégakkze', san len diža' ka' da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Ki naken, zzejni'ilžo benne' ka' zoalen Dios Be' La'y légake' kan nak da' žsedle Dios Be' La'y žo'o.
14 No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi zzi' lo ne'e da' žsedle Dios Be' La'y žo'o, dan' žekle' naken to da' yalze. Bi gak chejní'il bennen' da' ni, dan' toze bennen' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zaka' da' ni.
15 No benne' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zej zaka' yógo'te, san bi gak nitó benne' yoble gákbe'ele' da' záka'kze bennen'.
16 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
¿Nozkze benne' nnezle' da' zza' laže' Xanžo?
¿Nozkze benne' gak wzejni'ile' Le'?
San da' zza' laže' Benne' Criston' yo'on lo yichj lázdo'žo žo'o.

3

Nakžo wen žin tzen len Dios

1 Che len, zí'na'do' ka', bi gok wcháljlena' le'e kan zcháljlena' to benne' zoalen Dios Be' La'y le', san bcháljlena' le'e kan zcháljlena' no benne' nake' benachze, na' bi zoalen Dios Be' La'y le'. Nakle ka bi' že'n ka', dan' bi nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'.

2 Bsedla' le'e da' bi naken zede, da' naken ka niže' da' we'jle. Bi bsedla' le'e da' naken zede ka bela' da' gawlen. Bi gok chejní'ilele da' naken ka bela' da' gawlen, na' bi na' gakle na'a.

3 Ki naken dan' nakle ka no benne' nake' benachze na' zejte na'a ža. Kate' ne zgé'elele lježle ka', na' zdile díža'le, na' žežój chóplele, nakle ka no benne' nake' benachze, na' žonle tlebe kan žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.

4 Kate' ne zoalen to benne' le'e, benne' znne' žónlene' Pablo tzen, na' yetó benne' znne' žónlene' Apolo tzen, ne nakle ka no benne' nake' benachze.

5 ¿Bizkze naka' neda', Pablo? ¿Bizkzen' Apolo? Nakto' wen žin che Dios, na' ni'a che da' bento' neto' bejle'le che Benne' Criston'. To toto' žonto' žin da' benn Xanžon' che cheto'.

6 Žin da' bento' lo yichj lázdo'le naken ka žin da' žon to benne' žaz ža'ne'. Neda' goza' bínnedo' ka', na' Apolo bxoen' nis, san Dios bene' ga bla', na' ga bgole bínnedon' da' wyazen lo yichj lázdo'le.

7 Ki naken, láte'ze zaka' benne' žaz, na' láte'ze zaka' benne' žxoen' nis, san záka'le'e Dios, Bennen' žone' ga zla', na' ga zgole bínnedon'.

8 Tlebe kan zej nak bennen' žazen', na' bennen' žxoen' nis. Dios yebi'e che chégake' kan nak žin da' žóngake'.

9 Nakto' neto' wen žin tzen len Dios, na' le'e nakle ka to yežlyó che Dios gan žonto' žin.

Lezka' nakle le'e ka to yo'o da' žon Dios.

10 Lo da' benn Dios chia', naka' ka to benne' blo wen ze'e. Neda' bdixjwa' len ze'e, na' benne' yoble zchise' ze'en'. To tožo žala' wíažo kan zchišžo ze'e law len ze'en'.

11 Dios ba bdixjwe' to len ze'e da' naken Jesús, Benne' Cristo na'kze, na' bi gak no benne' wdixjwe' yetó len ze'e.

12 Žin da' žonžo che Benne' Criston' naken ka zchišžo ze'e law len ze'en'. Law len ze'en' wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken oro, o da' naken plat, o da' naken yej zaka' ka', o wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken yag, o da' naken yix, o da' naken yixe' ka'ze.

13 Gak bia' kan nak žin da' žon to to benne'. Kate' žin ža wchi'a laže' Dios benách ka', na' la' law kan nak žin da' benžo to tožo, dan' te žin na' lo yi', na' yin' si' bian' žin da' ben to to benne'.

14 Cha' žin da' ben no benne', da' naken ka to ze'e da' bchise', yežojen chawe' lo yin', na' Dios yebi'e chie' kan nak tlebe len žin da' bene'.

15 Cha' chey žin da' ben no benne' da' naken ka to ze'e da' bchise', na' wnite' da' gónele Dios yebi'e chie', san yelakze' le', da' gaken chie' kan žak che to benne' želé' to lo yi' zen.

16 ¿Bi nnézlele nákkzele le'e yodo' che Dios, na' zoa Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le?

17 Cha' no benne' wká'n ditje' yodo' che Dios, na' Dios wžía yi'e le', dan' nak la'y yodo' che Dios, na' le'ekze nakle yodon'.

18 Bi gon laže'l kwinle. Cha' no benne' ládjwle le'e žekle' žejní'ile'ele' kan žejní'igekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, žala' yeyák bennen' ka to benne' bi be nnezle' da' naken che yežlyó nga, nich gata' yela' žejní'il chie' da' naken dot li laže'.
19 No benne' napze' yela' žejní'il che yežlyó nga nake' law Dios ka to benne' bi be nnezle'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios žone' ga zchíxgekle benne' sina' ka', zkonle' žin yela' žejní'il chégake'."
20 Lezka' znnan: "Xanžo nnezle' da' zza' láže'gak benne' sina' ka' naken to da' dáche'ze."
21 Che len, bi žala' wká'n zenle no benne' ni'a che da' wsedle' le'e. Yógo'te yo'on lo na'le.
22 Yo'ogak lo na'le Pablo, na' Apolo, na' Sefas, na' yežlyó nga, na' yela' nban, na' yela' got, na' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za'. Yógo'te yó'ogaken lo na'le,
23 na' le'e yo'ole lo na' Benne' Criston', na' Benne' Criston' yoe'e lo na' Dios.

4

Da' žongak benne' wbás ka' bsela' Benne' Cristo

1 Che len, žala' géklele le'e nakto' neto' wen žin che Benne' Criston', na' nzi' lo na'to' da' naken dot da' li, da' ngache' che Dios, da' bi gak no benne' chejni'ile' žakze chie'.
2 Benne' ka', Dios bdie' lo ná'gake' wkóngekle' žin da' nak chie', žon byenen góngake' binlo da' žóngake'.
3 Bi že' zedla' cha' wchi'a láže'le neda', o cha' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga wchi'a láže'gake' neda'. Bi zchi'a laža'a kwina'.
4 Bi zchebe lázda'wa' neda'. Da' ni bi nak bian' bi nbaga'a zia. Xanžon' nake' Benne' zchi'a laže'e neda'.
5 Che len, bi žala' wchi'a láže'le nitó benne' zga'ale kate' žin ža chen. Le kwez ža na' yelá' Xanžon', na' Le' wloe'ele' law dan' ngache' gan nak chol, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'. Naž Dios yebi'e che to to benne' da' gapen le' ba la'ne kan žala' gone' chie'.
6 Na'a, zí'na'do' ka', kan nak da' ni, bchalja' che da' žonto' neto', Apolo, na' neda'. Gak wíale le'e kan žonto' neto' nich gak gonle kan nyéjwze le'e yiche la'y, na' bi wká'n zenle to benne', na' bi wzoale chela'ale yetóe'.
7 ¿Ben no benne' ga nako' le' benne' blo? ¿Nzi' lo no'o to da' bi benn Dios chio'? Cha' Le' bennze' chio' dan' nzi' lo no'o, ¿biz chen' zka'n zen kwino', na' žeklo' žakze chio' wzí' lo no'on?
8 ¿Žéklele le'e nákžele benne' blo ka'? ¿Žéklele naple yela' wnni'a chezle? ¿Žéklele znna bia'le, la'kze bi znna bia'to' neto'? Ni'a che Xanžo Dios žak laža'a nna bia'le le'e nich gak nna biá'lento' le'e tzen.
9 Žekla' neda' nak cheto', benne' wbás ka' che Dios, kan bzoe' neto' zejto' zante kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake' lawgak benách ka'. Nakto' ka to da' zwiagak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lezka' ka to da' zwiagak wbás che ya'abá ka'.
10 Dan' žénelto' gonto' xchin Benne' Criston', žwe'to' benách ka' latje žékgekle' nakto' benne' bi nnezle ka', san le'e žéklele žakle da' zenle'e dan' nakle che Benne' Criston'. Le'e žéklele ba nakle benne' wale ka', san žékgekle benách neto' bi nakto' benne' wale ka'. Zzoagak benách ka' neto' chela'ale, san žápegake' le'e ba la'ne.

11 Na' zejte na'a ža, z̲donto', na' z̲bil̲to'. Bi de laže' da' gákwton'. Žon zi'gak
benne' ka' neto', na' bi zoa ližto'.
12 Žsaka' zi' kwinto', l̲a' néto'ze žonto' žin. Žliž zi'gak benách ka' neto', san
neto' z̲nnablto' Dios gon chawe'e l̲égake'. Z̲bia l̲áže'gak benách ka' neto', san
z̲zoelton'.
13 Z̲nnégake' cheto', san l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' z̲chálj̲lento' l̲égake'. Na' zejte na'a
ža nakto' ka bebe che yežlyó nga, na' ka to da' z̲žo'ngak yógo'te benách ka' na'le.
14 Z̲zoja' chele da' ki, kege dan' žénela' gona' ga yedoé'elele, san žénela'
wzejni'ila' l̲e'e, žona' kan žon to benne' z̲zejni'ile' z̲i'nkze' ka', x̲kwide' ka' nži'ile'.
15 L̲a'kze gak nníta'gak zan gaywá' benne' ka' wsédgekle' l̲e'e kan nak che
Benne' Criston', san toze benne' zoe', benne' nake' ka x̲akzle, bennen' bene'
ga nakle che Benne' Criston'. L̲o yel̲a' nban kobe da' naple dan' nakle toze
l̲en Benne' Criston', nedkza' naka' ka x̲ale dan' zga'ala' neda' bzenla' l̲e'e diža'
chawe' da' wzí' l̲o na'le.
16 Che l̲en, žáta'yoela' l̲e'e we' l̲áže'le gonle kan žona' neda'.
17 Che l̲en žsel̲a'a x̲kwide' Timoteo gan zoale. Dan' scha bénl̲enbe' neda' tz̲en
žin che X̲anžon' nakbe' ka z̲i'nkza', na' nakbe' dot l̲i laže', na' nži'ila'-be'. Gon
x̲kwide' Timoteon' ga chejsá' l̲áže'le da' ka' žsedla' dan' naka' wbás che Benne'
Criston', da' ka' žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' gáte'teze gan
ža'a.
18 Bál̲ele l̲e'e z̲ka'n z̲en kwinle dan' žéklele biž yel̲á'a gan zoale.
19 Na'a, l̲a' yel̲á'tia' gan zoale cha' gonn X̲anžon' neda' latje. Naž gákbe'ela',
kege da' z̲nnágakze benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake', san gákbe'ela' cha' zoal̲en
yel̲a' wak che Dios l̲égake'.
20 Cha' nzi' l̲o na'le nna bia' Dios l̲e'e, bi nak bia' naken ki dan' z̲nnázelen. Nak
bia' naken ki cha' zoal̲en yel̲a' wak che Dios l̲e'e.
21 ¿Biz̲le žénelele? ¿Žénelele yel̲á'a gan zoale l̲en to bar nich sel̲a' snia l̲e'e, o
l̲en yel̲a' nži'il, na' l̲o yel̲a' gax̲jw laže'?

5

Pablo z̲chi'a l̲aže'e to benne' žone' da' kegle

1 Z̲zze diža' zoal̲en to benne' l̲e'e, benne' žone' da' kegle, dan' zóal̲ene' z̲o'le x̲e'.
Da' kegle ki bi žongak benách ka' bi zej nónbi'e Dios.
2 L̲e'e z̲ka'n z̲en kwinle, san žal̲a' gak nyache' l̲áže'le, na' yekwasle bennen'
žone' dol̲an' gan zoale.
3 L̲a'kze bi zóal̲ena' l̲e'e l̲o bel̲a' žen chia', da' li zóal̲ena' l̲e'e l̲o be' nakkza'. Kan
zóal̲enkza' l̲e'e ba bchi'a l̲aža'a bennen' žone' dol̲an'.
4 Kate' doble che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', neda' gona' l̲e'e tz̲en l̲o be'
nakkza'. Naž, l̲en yel̲a' wak che X̲anžo Jesusen',
5 le wdé bennen' l̲o na' da' x̲iwe' nich kwia yi' da' žénele bel̲a' žen chie', san
yelá be' nakkze' ža na' yel̲á' X̲anžon'.
6 Bi žal̲a' wká'n z̲en kwinle kan nak da' žonle. ¿Bi nnézlele da' z̲nnan:
“Láte'do'ze kwa zichj che yet x̲til gonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa
zichjen'?”
7 Na'a, le yekwás dol̲an' gan zoale da' naken ka to kwa gole, nich gakle
chawe'. Naž gakle ka to kwa kobe da' bi nzin' kwa zichj, kan da' li ba nakle.
Nak chežo ka ba zoažo Lni Pasko' kate' žáwgake' yet x̲til da' bi nzin' kwa
zichj, na' ba bétgake' l̲o wlazžo žo'o z̲il̲a' che Lni Paskon', z̲il̲an' nakkze Benne'
Criston'.

8 Che l̲en žal̲a' gonžo lni na', kege zoal̲en kwa gole žo'o, da' zl̲oe'elen da' kegle da' bi zakan', san žal̲a' wkonlžo žin yet x̲til da' bi nzin' kwa zichj, yet x̲tilen' da' zl̲oe'elen da' nak dot chawe', na' da' nak dot da' li.
9 Katen' bzoja' chele l̲e'e yiche nežwn', gožkza' l̲e'e bi gónl̲enle tz̲en benne' ka' žóngake' da' kegle.
10 Goža' l̲e'e ki, kege nich kwasle to chi'ize gan zej nnita' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gan zej nnita' benne' ka' z̲ze l̲áže'gake' da' de che ljéžgake' ka', na' gan zej nnita' benne' wbán ka', na' benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' lo'a ka'. Nich gonle ki gon byenen žojle yežlyó nga.
11 Da' z̲nna da' bzoja' chele, l̲e'e yichen', naken nich bi gónl̲enle tz̲en no benne' z̲nne' nake' che Benne' Criston', san žone' da' kegle, o z̲ze l̲aže'e da' de che lježe', o z̲ka'n z̲ene' lo'a ka', o z̲nne zi'e, o z̲zožle', o z̲bane'. Bi gáwl̲enle tz̲en benne' ki.
12-13 Bi nak chia' neda' wchi'a l̲aža'a benne' ka' bi zej nake' toze l̲en žo'o. Dios wchi'a l̲aže'e l̲égake'. L̲e'ekze žal̲a' wchi'a l̲áže'le benne' ka' zej nake' toze l̲en l̲e'e. Che l̲en, le yekwás bennen' žone' da' keglen' gan zoale.

6

Bi žal̲a' che'žo no lježžo l̲aw benne' z̲chi'a l̲aže'e

1 Kate' z̲dil̲e díža'le tole l̲en yetole, ¿nakx̲kze žežogle chejle yolawe' gan wchi'a l̲áže'gak benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston' l̲e'e? Gakže chawe' chejle l̲awgak benách ka' che Benne' Criston' nich wchi'a l̲áže'gake' l̲e'e.
2 ¿Bi nnézlele da' gongak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston'? Žin ža kate' wchi'a l̲áže'gake' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' l̲e'ekze wchi'a l̲áže'le benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, ¿bi naple yel̲a' žejní'il nich wchi'a l̲áže'le diža' biz̲jw ki?
3 ¿Bi nnézlele wchi'a l̲áže'žo wbás che ya'abá ka'? Žon byenžen wchi'a l̲áže'žo da' žakgak yežlyó ga ni zoažo na'a.
4 Na'a, cha' žak to da' žon byenen no benne' wchi'a l̲aže'en, dan' žaken yežlyó nga, ¿biz̲ chen' žejle l̲awgak benne' ka' wchi'a l̲áže'gaken', benne' ka' bi be nzi' l̲o ná'gake' ládjwgak benne' ka' che Benne' Criston'?
5 Z̲chal̲ja' ki nich gona' ga yedoé'elele. ¿Bi zoal̲en no benne' l̲e'e, benne' žake' late' nich gak wchi'a l̲aže'e da' žak chegak lježle ka'?
6 ¿Nakx̲kze gak to benne' nake' che Benne' Criston' chi'e lježe' yolawe' gan wchi'a l̲áže'gak benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston' l̲égake'?
7 Da' li z̲chíx̲lele l̲e'e kate' z̲dil̲e díža'le. ¿Biz̲ chen' bi sóelele kate' no benne' žone' chele da' kegle? ¿Biz̲ chen' bi sóelele kate' no benne' z̲béjlane' da' den chele?
8 L̲e'e žonle da' kegle, na' z̲béjlanle, na' žonle ki chegak lježle ka', benne' zej nake' toze l̲en Benne' Criston'.
9-10 ¿Bi nnézlele bi chazgak benách ka' bi zej nake' chawe' gan z̲nna bia' Dios?
Bi gon l̲aže'l kwinle.
Bi chaz nitó benne' wen da' z̲innj gan z̲nna bia' Dios,
na' nitó benne' z̲ka'n z̲ene' lo'a ka',
na' nitó benne' z̲ka'n ditje' yel̲a' z̲chag na',
na' nitó benne' byo, benne' žon kwine' ka to no'le,
na' nitó benne' byo zóal̲ene' l̲a' ljež benne' byoze',
na' nitó benne' wbán,
na' nitó benne' z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape,
na' nitó benne' že'je',

na' nitó benne' wnné l̲e'e,
na' nitó benne' z̲béjlane'.
Nitó benne' žone' da' ki bi chaze' gan z̲nna bia' Dios.
11 Ki benle bálele l̲e'e, san na'a ba bekwasle kan zej nak dol̲a' da' wbága'le, na' ba nakle che Dios na'kze, na' ba beyakle chawe' l̲aw Dios ni'a che da' ben X̲anžo Jesusen'. Be' la'y che Dios žone' ga žaken ki chele.

Bel̲a' žen chežo naken che Dios

12 Z̲nnagak benách ka': "Yo'o l̲o na'žo gonžo yógo'te." L̲a'kze da' ni naken dot da' li, bi žal̲a' gonžo yógo'ten. L̲a'kze de latje gona' yógo'te, bi go'a latje bi da' nna bian' neda'.
13 L̲ezka' z̲nnagak benách ka': "Yel̲a' waw nakzen da' chazen l̲e'žo, na' l̲e'žo nakzen da' z̲zin' yel̲a' waw." Da' ni naken dot da' li, san žin ža wžía yi' Dios yel̲a' waw, na' l̲ezka' l̲e'žo. Dios bene' bel̲a' žen chežo, kege nich wkonlžon žin nich gonžo da' kegle. Naken nich yebél̲enlen X̲anžon', na' X̲anžon' nake' nich yebél̲enle bel̲a' žen chežo L̲e'.
14 Dios besbane' X̲anžon' l̲o yel̲a' got. L̲ezka', l̲en yel̲a' wak z̲en chie' yesbane' žo'o.
15 ¿Bi nnézlele, l̲o bel̲a' žen chele nakle toze l̲en da' nakkze Benne' Criston'? ¿Nakx̲kze gak yekwasle to da' naken toze l̲en Benne' Criston' nich gonle ga gaken toze l̲en to no'le l̲e'e? Bi žal̲a' gonle ki.
16 ¿Bi nnézlele cha' to benne' byo zól̲ene' to no'le l̲e'e, nake' toze l̲en l̲e'? Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Chope' gákgake' ka toze benne'."
17 Na'a, no benne' nake' toze l̲en X̲anžon', nake' toze l̲en L̲e' l̲o be' nakkze'.
18 Che l̲en, bi gonle dol̲a' da' naken da' sban. Bíte'teze dol̲a' yoble da' žon no benne', na'le l̲o da' nakkze' žone' dol̲an'. San no benne' žone' dol̲a' da' naken da' sban, žone' dol̲a' da' nžagen l̲ekze'.
19 ¿Bi nnézlele bel̲a' žen chele naken yodo' che Dios Be' La'y? Dios na'kze bchize' l̲e'e Dios Be' La'y na', na' L̲e' zoe' l̲o yichj l̲ázdo'le. Che l̲en bel̲a' žen chele bi naken chezle. Na'a, naken che Dios.
20 Dios beya'we' l̲e'e, na' to da' z̲en wdiz̲jwe'. Le wkonle žin bel̲a' žen chele, na' l̲ezka' be' nákkzele nich wká'n z̲enle Dios, dan' zej nak bel̲a' žen chele, na' be' nákkzele che Dios.

7

Pablo žsedle' kan nak che yel̲a' z̲chag na'

1 Na'a, yecheba' che da' ka' wnnáblele neda', da' ka' bzojle chia' l̲e'e yichen'. Gak chawe' che no benne' byo cha' bi sól̲ene' no'le.
2 Dan' žónl̲e'egak benách ka' da' kegle gan zoale, yógo'te benne' byo, benne' zej nbábl̲ene' l̲e'e žal̲a' nníta'l̲engake' no'le che chégake', na' yógo'te no'le ka' žal̲a' nníta'l̲engake' benne' byo che chégake'.
3 No benne' byo, benne' zoa z̲o'le', žal̲a' gone' che z̲o'le' kan nak yel̲a' žon che yel̲a' z̲chag na', na' tl̲ebe kan žal̲a' gon no'len' l̲en benne' byo chien'.
4 Bel̲a' žen che no no'le bi yo'on l̲o na'ze', san benne' byo chien' nzi' l̲o ne'en. L̲ezka', bi yo'o l̲o na'ze no benne' byo bel̲a' žen chie', san z̲o'le' nzi' l̲o ne'en.
5 No benne' byo l̲en no no'le, benne' ka' zej nžag ná'gake', bi žal̲a' wžóngake' toe' yetóe'. Wak góngake' da' ni toze cha' góngake' toze diža' bi chággake' to chí'ido'ze nich gak wcháljlengake' Dios dot l̲áže'gake'. Te na', da' yoble benne' byon' žal̲a' sól̲ene' z̲o'le', nich bi sáke'le da' x̲iwe' gonen ga chó'ogake' nez dol̲a' dan' bi gak nna bia' kwíngake'.

6 Da' ni da' žapa' le'e naken to da' žonn Xanžon' le'e latje. Bi naken to da' zchi'le' le'e.
7 Žekla' neda' gakže chawe' ga'ngak toze yógo'te benne' ka', kan zoa' toza' neda'. To to benne' nzi' lo ne'e ka da' bnezjw Dios chie' gone'. Toe' nzi'e to da' bnezjwen', na' yetóe' nzi'e yetó da' bnezjwen'.
8 Na'a, žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' lezka' no'le wzebe ka', znnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'.
9 Cha' bi gak nna bia' kwíngake', wak wcháǧ ná'gake', dan' gakže chawe' wcháǧ ná'gake', na' bi se láže'gake' da' kegle.
10 Žápgaka' benne' ka' ba nžag ná'gake', na' kege nedza' znnia' da' ni, san Xanžon' znnakzen', na' xtiže'e znnan: "To no'le bi žala' kwáslene' benne' byo chie'."
11 Cha' no no'le kwáslene' benne' byo chie', žala' ga'ne' toze', o yeyake' toze len benne' byo chien'. Lezka' benne' byo bi žala' wka'ne' zo'le'.
12 Na'a, nedza' žápgaka' yezika' benne' ka', na' kege Xanžon' wnné' ki, na' znnia': cha' zoa no ležžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' zo'le' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' zo'le' žénele' gá'nlene' le', bi žala' kwáslene' zo'len'.
13 Lezka' znnia': cha' zoa no no'le zanžo, no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' benne' byo chie' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' benne' byo chien' žénele' gá'nlene' le', na' no'len' bi žala' kwáslene' le'.
14 Ki žala' góngake'. Benne' byon', benne' bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka to benne' nake' che Leze' dan' nake' toze len zo'le', no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' no no'le bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka to no'le nake' che Leze' dan' nake' toze len benne' byo chie', bennen' nake' ležžo, benne' žejli'e che Benne' Criston'. Chela' bi naken ki, gakgak zi'nle ka' ka zi'n zi' ka' law Dios. San na'a, zej nakbe' che Dios.
15 No benne' byo, o no'le, bennen' bi žejli'e che Benne' Criston', cha' žénele' kwáslene' bennen' nžag ná'lene', waken. Benne' ležžo na', o no'le zanžo na', bennen' žejli'e che Benne' Criston', bi žon byenen gá'nlene' bennen' bi žejli'e chien', dan' bliž Dios žo'o nich gá'nlenžo ležžo cháwe'do'.
16 Ki žala' gaken. Le', no'le, wak gono' ga yelá benne' byo chion', na' le', benne' byo, wak gono' ga yelá no'le chion'.
17 Žala' gonžo to tožo kan nak da' bnezjw Xanžon' che chežo, na' lezka' ga'nžo kan gokžo katen' bliž Dios žo'o nich gakžo chie'. Žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' da' ni.
18 Cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' nžog lo xpele'e da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, žala' ga'ne' ki, zoa lo xpele'e dan' nak bian'. Lezka', cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi žala' chogen' lo xpele'e.
19 Bi be zaka' dan' nžog lo xpela' no benne' byo, na' cha' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi be zakan'. Da' záka'le'en naken gonžo kan znna xtiža' Dios.
20 To benne' žala' ga'ne' kan goke' katen' bliž Dios le'.
21 Cha' bliže' le' katen' nako' benne' ndo'w, bi kwe' zedlo' dan' nako' ki, san cha' gata' chio' latje žojo' lo na' xano', žala' si'o latjen' da' gatan' chio' žojo'.
22 Cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ndo'e, law Xanžon' nake' ka to benne' bžoje' lo na' xane' na', nich gone' xchin Xanžon'. Lezka', cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ba nžoje' lo na' xane' na', benne' ni nake' ka to benne' ndo'w che Benne' Criston'.

23 Da' z̲enl̲e'e naken da' wdiz̲jw Dios, nich beya'we' l̲e'e. Che l̲en bi žal̲a' gote' kwinle l̲o na'gak benách ka'.
24 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', žal̲a' soale l̲aw Dios kan gokle to tole katen' bl̲iže' l̲e'e.
25 Kan nak chegak benne' ka' bi nžag ná'gake', bi be bchi'le X̲anžon' neda'. Ki žekla' neda', na' gak wx̲én l̲áže'le neda' dan' beyache' l̲aže'l X̲anžon' neda'.
26 Dan' žakgak da' zan da' žaken chežo ža ni zoažo na'a, žekla' neda' gak chawe' cha' yógo'te benne' ka' gá'ngake' kan zej nake' na'a.
27 Le', benne' byo, cha' nžag ná'l̲eno' to no'le, bi žal̲a' kwásl̲eno'-ne'. L̲ezka', cha' zo' tozo', bi žal̲a' wchág ná'l̲eno' to no'le.
28 Na'a, cha' wchág ná'l̲eno' to no'le, bi gono' dol̲a', na' cha' to x̲kwide' no'le wchág ná'l̲enbe' to benne' byo, bi gonbe' dol̲a', san benne' ka' nžag ná'gake' sáka'gake' l̲o yežlyó nga, na' žénela' yelale l̲o yel̲a' z̲zaka' na'.
29 Na'a, z̲í'na'do' ka', žapa' l̲e'e da' ni: za' žin ža ze l̲awte ža na'. Che l̲en, benne' byo ka', benne' ka' nžag ná'l̲engake' no'le ka', žal̲a' we' l̲áže'gake' Dios kan žon no benne' byo bi nžag ná'l̲ene' to no'le.
30 L̲ezka', benne' ka' z̲bežе nyáche'gake' žal̲a' yebégekle' l̲en Dios kan žon to benne' bi z̲bežе', na' benne' ka' žebégekle' žal̲a' nníta'gake' gax̲jw l̲aže' l̲aw Dios kan žon no benne' bi žebele', na' benne' wete' ka' žal̲a' gákgake' ka to benne' bi be de chie'.
31 Benne' ka' z̲kóngekle' žin da' de yežlyó nga žal̲a' gákgake' ka to benne' bi že' l̲aže'e da' ka', dan' te chegak da' ka' z̲l̲e'elžo yežlyó nga.
32 Žénela' bi kwe' zédlele. To benne' bi zoa z̲o'le', že' l̲aže'e da' nak che X̲anžon', ka gak gone' da' žaz l̲aže' X̲anžon'.
33 Benne' byon', benne' nžag ná'l̲ene' to no'le, že' l̲aže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz l̲aže' z̲o'le'.
34 L̲ezka' žaken che to no'le nžag ná'l̲ene' to benne' byo, na' che to no'le zoe' toze'. No'len' zoe' toze' že' l̲aže'e da' nak che X̲anžon', ka gak soe' che Dios l̲o bel̲a' žen chie', na' l̲o be' nakkze'. No'len' nžag ná'l̲ene' to benne' byo že' l̲aže'e da' de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz l̲aže' benne' byo chien'.
35 Žapa' l̲e'e da' ki nich yebél̲enlelen, na' kege nich wsejwa' x̲nezle. Žénela' gonle da' žal̲a' gonle, nich gonle x̲chin X̲anžon' dot l̲áže'le.
36 Cha' zoa no benne' žekle' bi nak chawe' ga'n toze x̲kwide' no'le chie', na' ba zoa yiz chebe', na' žénel̲e'elbe' wchág ná'l̲enbe' to benne' byo, wak wchág ná'l̲enbe'-ne'. Bi gonbe' dol̲a'.
37 Cha' bennen' ba ben choche' x̲tiže'e, na' bi žon byenen gone' ki, na' yo'o l̲o ne'e ka gone', na' ba ben choche' x̲tiže'e ga'nbe' tozbe', gone' da' naken chawe'.
38 Ki naken, no benne' žoe'e latje x̲kwide' no'le chie' wchág ná'l̲enbe' to benne' byo, žone' da' naken chawe', san no benne' žone' ga ga'nbe' tozbe' žone' da' nakže chawe'.
39 To no'le nžag ná'l̲ene' to benne' byo, yoe'e l̲o na' da' nak che yel̲a' z̲chag na' kate' ne zoa nban benne' byo chien'. Cha' gat benne' byo chien', na' gata' l̲o na' no'len' wchág ná'l̲ene' no benne' byo žénele', cha' benne' byon' žejl̲i'e che X̲anžon'.
40 Žekla' neda' gakže chawe' che no'len' cha' ga'ne' toze', na' žekla' žon Be' La'y che Dios neda' tz̲en.

8

Da' z̲degak benách ka' l̲awgak lo'a ka'

1 Na'a, wchaḻja' kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' ḻawgak
lo'a ka'. Znnagak benách ka': "Yógo'težo napžo yeḻa' žejní'il." Da' ni naken dot
da' ḻi. Yeḻa' žejní'il ki žonen ga zka'n zen kwinžo, san yeḻa' nži'il chežo ḻen lježžo
žonen ga žákḻenžo lježžon'.
2 Cha' zoa no benne' žekle' ba žejni'ile' yógo'te, bi na' chejni'ile' kan žaḻa'
chejni'ile',
3 san no benne' nži'ile' Dios, Dios na'kze zóaḻene' bennen'.
4 Na'a, kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' ḻawgak lo'a ka',
nnezlžo bi be záka'gak lo'a ka' da' zej nnitan' yežlyó nga, na' bi zoa yetó benne'
nake' Dios.
5 Ḻa'kze zej nnita' da' ka' žékgekle benách ka' zej naken dios ka', da' ka' zej
nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' zan da' žližgak benách
ka', na' znnágake' zej naken dios chégake', na' ḻezka' x̱ángake',
6 san chežo žo'o:
Toze Benne' nake' Dios, Bennen' nake' X̱ažo.
Ḻe' bene' yógo'te da' zḻe'elžo,
na' zoažo nbanžo nich wká'n zenžo Ḻe'.
Toze Benne' nake' X̱anžo, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston'.
Ḻo ne'e Ḻe', Dios bene' yógo'te da' ka' zej nnitan',
na' nbánḻenžo Ḻe'.
7 Kege yógo'te lježžo ka' žejní'igekle' da' ni. Baḻe', benne' ka' zga'ale bka'n
zéngake' lo'a ka', na' zejte na'a ža že'j žáwgake' da' zdegak benách ka' ḻawgak lo'a
ka', na' žékgekle' da' že'j žáwgake' napen yeḻa' wak chegak lo'a ka'. Dan' bi nak
dot ḻi ḻaže' kan žejḻé'gake' che Benne' Criston', che ḻen nbága'gake' zia dan' že'j
žáwgaken'.
8 Da' že'j žawžo bi gonen ga gape Dios žo'o ba la'ne, dan' cha' gawžon, bi
gákžežo chawe', na' cha' bi gawžon, bi gá'nžežo ka'ze.
9 Yo'o ḻo na'le ye'j gawle bíte'teze. Le gape chi'i kwinle nich bi gonle ga
chíx̱gekle benne' ka' bi nak dot ḻi ḻaže' kan žejḻé'gake' che Benne' Criston'.
10 Le' žeklo' napo' yeḻa' žejní'il kan nak da' ni, na' gak gawo' bíte'teze. Cha'
kwi'o latje chegak lo'a ka', na' ye'j gawo' da' bdegak benách ka' ḻawgak lo'a ka',
na' cha' lježo', benne' bi nak dot ḻi ḻaže'e kan žejḻi'e che Benne' Criston', ḻe'ele'
le', kate' ne že'j žawo' ga na', na' wak gono' ga ye'j gawe' dan' bdegak benách
ka' ḻawgak lo'a ka'.
11 Cha' gono' ki, gono' ga chix̱le lježo', bennen' bi nak dot ḻi ḻaže' kan žejḻi'e
che Benne' Criston'. Ki gaken dan' žeklo' le' napo' yeḻa' žejní'il. ¿Gono' ki che
lježo', na' got Benne' Criston' ni'a che bennen'?
12 Cha' ki gono', gono' doḻa' da' yesbagan' lježo' zia, na' gono' ga chix̱le' dan'
bi nak dot ḻi ḻaže' kan žejḻi'e che Benne' Criston', na' ḻezka' gono' doḻa' da' zzoan
Benne' Criston' cheḻa'ale.
13 Che ḻen, cha' da' ye'j gawa' gonen ga chix̱le to lježa', biž gawa' beḻa' na',
nich bi gona' ga gon lježan' doḻa'.

9

Da' yo'o ḻo na' to benne' wbás bseḻa' Jesús

1 Neda' naka' benne' wbás bseḻa' Benne' Criston'. Ḻe' beslakze' neda'. Neda'
bḻe'ekzla' X̱anžo Jesusen'. Nakkzle ḻe'e toze ḻen Benne' Criston' ni'a che žin da'
bena' neda' ḻo wláz X̱anžon'.

2 Yezika' benách ka' gak gékgekle' bi naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston', san le'e žon byenen géklele naka' benne' wbás chien'. Dan' nakle le'e toze len Xanžon', da' nákkzele nak bian' naka' benne' wbás bsela' Xanžon'.
3-4 Zej nnita' benne' ka' zesbága'gake' neda' zia. Ki žebi'a, na' žápgaka'-ne': nzi' lo na'a nnaba' da' ye'j gawa' dan' žona' žin ni.
5 Lezka' de lo na'a wchág ná'lena' to xkwide' zanžo, xkwiden' žejle'be' che Benne' Criston', nich gónlenbe' neda' tzen gan zda', kan žongak yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' kan žongak benne' bíche'kze' ka', na' lezka' Bedon'.
6 ¿Žéklele le'e toza' neda' len Bernabé žala' gonto' žin te ža, nich gata' da' gawto'?
7 Bi zoa no benne' cheje' lo wdile, cha' bi zoa no benne' chizjwe' le'. Bi zoa no benne' gaze' lba uba ka', cha' bi gak gawe' da' zbiagak lba ka'. Bi zoa no benne' gape' zila' ka', cha' bi gak ye'je' niže' chégakba'.
8 Bi géklele la' nedza' zchalja' ki. Lezka' znna da' nyejw le'e yiche lo da' bsedle Moisés.
9 Lo dan' bsedle Moisés na' nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi ko'o do yixjw žoa'a bežе kate' zlejba' zoa' stribe." Bchalj Dios da' ni, kégeze dan' že' laže'e bežе ka',
10 san nich yebélenlžon žo'o. Che len nyejwn le'e yichen', na' benne' zga'ne' bežе, na' lezka' benne' žone' ga zlej bežе zoa' striben', žoptie' žala' wxén láže'gake' sí'gake' che da' zla' lo yežlyón'.
11 Na'a, cha' bento' neto' žin gan zoale le'e, dan' naken ka žin žaz, dan' naken che Dios Be' La'y, ¿žéklele bi žala' yebélenlto' to da' do' da' den chele kan žebélenle to benne' žaz ža'n da' zlape'?
12 Yezika' benne' ka', benne' zzejní'igekle' le'e, žebélengekle' da' den chele. ¿Bi žála'že neto' yebélenlton'?
Batkle bebélenlto' da' ni da' nzi' lo na'ton', san bzoelto' yógo'te da' ki nich gak wchaljto' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.
13 Nnézkzelele kan žak chegak benne' ka' žóngake' žin che yodo', žebélengekle' da' ka' znézjwgak benách che yodo'. Lezka' bxoz ka', benne' zdégake' žen chegak bia bežе ka' lo bkog la'y che Dios, žáwgake' bela' chegak bia bežе ka'.
14 Lezka' bdixjw Xanžon' kan žala' gak chegak benne' ka' zcháljgake' diža' chawe'. Benne' ka' žebélengekle' da' zcháljgake' žala' wáwgake' légake'.
15 Neda' batkle bebélenla' da' ni da' nzi' lo na'a, na' da' ni da' zzoja' le'e yiche ni, bi naken nich nnabla' no benne' bi da' wnezjwe' chia'. Zka'n zen kwina' dan' bi be zzi'a kate' zchalja' diža' chawen'. Yénežela' gata' ka go'a latje no benne' nnie' chia' zchalja' diža' chawen' dan' nazjwa'.
16 Bi yo'o lo na'a wká'n zen kwina' dan' zchalja' diža' chawen', dan' žon byenen wchaljan'. Da' nyáche'le'e gaken chia' neda' cha' bi wchalja' diža' chawen'.
17 Chela' zchalja' diža' chawen' dan' žénekzela', gak nnaba' lazjwa', san žon byenen wchaljan', dan' naken to da' besbaga' Dios neda' gona'.
18 ¿Bizkze yebélenla' cha'? Žebela' dan' bi nazjwa' kate' zchalja' diža' chawen'. Bi žebélenla' dan' yo'o lo na'a dan' zchalja' diža' chawen'.
19 Na'a, la'kze bi nak nitó benne' xana', ba ben kwina' ka to benne' ndo'w chegak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bale benách ka'.
20 Kate' zcháljlena' benne' judío ka', žon kwina' ka to benne' judío nich gak gona' ga yelagak benne' judío ka'. Benne' judío ka' žóngake' kan znna da' bsedle Moisés. Che len žon kwina' ka to benne' žone' kan znna xtiže'e na', la'kze

bi yoa'a l̲o na' x̲tiže'e na'. Ki žona' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' žóngake' kan z̲nna x̲tiže'e na'.
21 Kate' z̲chálj̲lena' benách zi'to' ka', benne' ka' bi yó'ogake' l̲o na' da' bsedle Moisés, žon kwina' ka to benne' zi'to' na', nich gak gona' ga yelágake'. Bi z̲ka'na' ka'ze da' wnná Dios. Neda' žona' kan z̲nna x̲tiža' Benne' Criston'.
22 Žon kwina' ka to benne' bi nak dot l̲i l̲aže' kan žejl̲i'e che Benne' Criston' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' bi nak dot l̲i l̲aže' kan žejlé'gake' chie' L̲e'. Žon kwina' kan zej nak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bal̲e benne' ka'.
23 L̲o yógo'te da' žona', žona' ga gak yéngekle benách ka' diža' chawen', nich gak yebél̲enla' l̲égake' tz̲en diža' chawen'.
24 Ba nnézkzelele kan žongak benne' ka' žítjgake' l̲o witje. Žx̲íte'gake' yógo'tegake', san toze benne' yebél̲enle' latje blo. L̲ezka' žal̲a' gonle l̲e'e x̲chin Dios, gonle kan žongak benne' ka' žítjgake' l̲o witje, nich gak yebél̲enlele da' yebí'i Dios chele.
25 Yógo'te benne' ka', kate' z̲pa' kwíngake' nich gak chítjgake' l̲o witje, z̲nna bia' kwíngake' l̲o yógo'te da' žóngake'. Žóngake' ki nich sí'gake' to da' naken zin da' nitlen, san si'žo žo'o to da' yebél̲entezelžon.
26 Che l̲en, naka' neda' ka to benne' dot l̲aže'e žx̲íti'e. L̲ezka' naka' ka to benne', dot l̲aže'e z̲dil̲e', na' bi z̲di'a da' nitze.
27 Kan žon to benne' žl̲iže' benne' ka' nich chejtítjgake' l̲o witje, l̲ezka' žona' neda', na' z̲chal̲ja' nich yelagak benách ka'. Bennen' žitje' l̲o witje žone' ga gak bel̲a' žen chie' wal̲e, na' z̲nna bi'en. L̲ezka' žona' neda', nich bi wnita' latje chia' l̲o žin che Dios.

10

Bi žal̲a' wká'n z̲enžo lo'a ka'

1 Žénela' wzejni'ila' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', kan gok chegak x̲a wdé cheto' ka'. Dios bzoe' to bejw da' wló'on z̲ol̲ yógo'tie' katen' Moisés bchi'e l̲égake' nich žójgake' l̲o yežlyó Ejipto. L̲ezka', yógo'tie' wdégake' gachje l̲áwe'le nisdo' tz̲en l̲en Moisés na'.
2 L̲o bejw na', na' l̲o nisdon', gok chégake' kan žak che to benne' žezóe' nis. Dan' goken chégake' gok bian' gókgake' toze l̲en Moisés na'.
3 L̲ezka' yógo'tie' bdáwgake' yet x̲tildon', dan' bnez̲jw Dios Be' La'y chégake' l̲o latje dach.
4 Yógo'tie' wé'jgake' nisen' dan' bnez̲jw Dios Be' La'y chégake', dan' wé'jgake' nisen' dan' bžojen l̲e'e yej na' da' bl̲oe'e l̲aw Dios Be' La'y, yej na' wbánl̲engake' l̲égake'. Kan gok yej na' nakkze Benne' Criston', dan' nbánl̲enžo L̲e'.
5 L̲a'kze goken ki, bi wyáz l̲aže' Dios yógo'tie'. Che l̲en gótgake' l̲o latje dach na'.
6 Yógo'te da' ki naken to da' žsedlen žo'o, nich bi se l̲áže'žo da' kegle, kan wzé l̲áže'gaken' l̲égake'.
7 Bi žal̲a' wká'n z̲enžo lo'a ka', kan bengak bal̲e benne' ka'. Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: “Wže'gak benne' ka' nich we'j bdáwgake', na' bezó žá'gake', na' béngake' lni che lo'a na'.”
8 Bi žal̲a' gonžo da' kegle, kan bengak bal̲e benne' ka' da' kegle, na' to žaze gótgake' chonne-žoa mile'.
9 Bi žal̲a' si' bia'žo X̲anžon', kan wzí' bia'gak bal̲e benne' ka' L̲e', na' gótgake' dan' bdáwya'agak bele snia ka' l̲égake'.

10 Lezka', bi žala' nnežo che Dios kan wnnegak bale benne' ka' chie' Le', na' to wbás che ya'abá bžia yi'e légake'.
11 Yógo'te da' ki da' gókgaken chegak xa wdé cheto' ka', žsédgeklen žo'o, na' zej nyejwn le'e yiche la'y nich wchébegaken žo'o, dan' ba zoažo ža kate' za' yesyóž Dios che yežlyó nga.
12 Che len, no benne' žekle' nake' benne' wale, žala' gape chi'i kwine', nich bi chixle'.
13 Kan nak da' zzi' bia' le'e, lezka' žaken chegak yógo'te benách ka'. Dios žone' kan znne', na' bi we'e latje bi da' si' bian' le'e da' bi gak sóelelen, san kate' bi da' si' bian' le'e, na' wloe'ele' le'e kan žojle lo na' da' xiwe', nich gak sóelelen.
14 Che len, zí'na'do' ka', bi wká'n zenle lo'a ka'.
15 Zcháljlena' le'e kan zcháljlena' benne' ka' žejní'igekle'. Le wchi'a laže' da' nnia' na'a.
16 Kate' znnablžo Dios gon la'ye' da' že'jžo kate' žezá' láže'žo kan got Benne' Criston', dan' že'jžon zloe'elen nakžo toze len Benne' Criston', na' žebélenlžo da' bene' katen' blalje' xchene', na' gote' le'e yag kroze. Lezka', yet xtilen' da' zzozjžon, na' žawžon, zloe'elen žónlenžo Benne' Criston' tzen, dan' žebélenlžo da' bene' katen' bdie' bela' žen chie' lo wlazžo žo'o.
17 La'kze benne' zan nakžo, yógo'težo žawžo toze yet xtilen', da' zloe'elen nakžo toze len toze Bennen', na' che len nakžo ka toze benne'.
18 Le wia nga kan žongak benne' Israel ka'. Žáwgake' law Dios da' zdégake' lo bkog la'y chie', na' dan' žáwgake' zloe'elen zej nake' toze len Dios.
19 ¿Bizkze zejlás da' znnia' nga? Bi znnia' zej nape lo'a ka' yela' wak, na' da' zdegak benách ka' lo bkog chegak lo'a ka' bi napen yela' wak.
20 Ki znnia': benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, da' zdégake' lawgak lo'a ka', zdégaken' lawgak be' xiwe' ka', na' kege law Dios. Žénela' bi gakle toze len be' xiwe' ka'.
21 Bi gak ye'jle dan' zloe'elen nakžo toze len Xanžon', na' lezka' dan' wloe'elen nakle toze len be' xiwe' ka'. Bi gak gawle dan' zloe'elen žónlenžo Xanžon' tzen, na' lezka' dan' wloe'elen žónlenle be' xiwe' ka' tzen.
22 ¿Gonžo ga ge'ele Xanžon' žo'o? ¿Žéklele nápžele yela' wak ka da' nape' Le'?

Da' žala' gonžo dan' nži'ilžo lježdžo ka'

23 Nak dot da' li da' znnan: "Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon." Na'a, neda' znnia': kege yógo'ten žala' gonžon. Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon, san kege yógo'ten gonen ga gakže dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'.
24 Žala' we' láže'žo gonžo da' gonen ga gak chawe' chegak lježdžo ka', na' kégeze da' gonen ga gak chawe' che la' kwínzežo.
25 Bíte'teze da' žóte'gak benách ka' lawe' ya'a, wak gawlen, na' bi be žala' nnable chen, nich bi kwe' zede lázdo'le.
26 Nyejw le'e yiche da' znnan: "Che Xanžon' nak yežlyó nga, na' lezka' yógo'te da' zej nnita' yežlyó nga."
27 Cha' to benne' wliže' le'e, benne' bi žejli'e che Dios, nich yidle liže', na' yénelele chejle, le ye'j le gaw bíte'teze da' wkoé'e lawle, na' bi be nnable chen, nich bi kwe' zede lázdo'le.
28 Cha' no benne' yi'e le'e: "Da' ni bdégake' lawgak lo'a ka'" bi gawlen nich gak chawe' che bennen' bloe'elen' le'e, na' nich bi kwe' zede lázda'we'.
29 Znnia': "Nich bi kwe' zede lázdo'w bennen' bloe'elen' le'e" na' kege nich bi kwe' zede lázdo'le le'ekze.

Wak no benne' nnable' neda', na' nne': “¿Biz chen' žala' wzóa' chela'ale da' nzi' lo na'a gona' dan' zbe' zeden lázdo'w benne' yoble?”
30 Lezka' gak nna bennen': “Cha' yapa' Dios: žóxkeno', ni'a che da' žawa', ¿biz chen' yesbaga' no benne' neda' zia ni'a che da' žawan'?”
31 Ka nak bi da' ye'j gawle, o bíte'teze da' gonle, le gon yógo'ten nich ga'n zen Dios.
32 Bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' zej nake' che Dios.
33 Le gon kan žona' neda', kan že' laža'a gona' da' chaz láže'gak yógo'te benách ka', na' bi že' laža'a gona' da' yebélenla' nedza', san da' yebélengekle yezika' benách ka' nich yelágake'.

11

1 Le gon kan žona' neda', kan neda' lezka' žona' kan ben Benne' Criston'.

Da' žala' gongak no'le ka' zej nake' che Jesús

2 Žapa' le'e ba la'ne, zí'na'do' ka', dan' žejsá' láže'tezle neda', na' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' bdia' lo na'le.
3 Na'a, žénela' chejní'ilele nak Benne' Criston' Xangak yógo'te benne' byo ka', na' benne' byon' nake' xan zo'le', na' Xažo Dios nake' Xan Benne' Criston'.
4 Cha' no benne' byo zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' nxoe' zlape'e, zka'ne' Benne' Criston' ka'ze.
5 Na'a, cha' to no'le zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' bi be nxoe' yichje', zka'ne' benne' byo chie' ka'ze, na' naken chie' kan nak che to no'le le'e, no'len' nžog yicha' yichje'.
6 Cha' bi be nxoa no'len' yichje', žala' chog yicha' yichje'. Cha' gon ga yedoe'ele no'len' cha' no benne' choge' yicha' yichje', na' žala' bi xoe' yichje'.
7 To benne' byo bi be žala' xoe' yichje' kate' zle'e law Dios, dan' nake' lo Dios, na' dan' nak benne' byon' zloe'e lawn yela' zen che Dios, san da' nak no'len' zloe'e lawn yela' zen che benne' byo chien'.
8 Katen' Dios bene' benne' ka', bi wleje' benne' byon' lo no'le. No'len', lo benne' byon' wleje' le'.
9 Lezka', bi ben Dios benne' byon' nich yebélenle no'len' le', san bene' no'len' nich yebélenle benne' byo chie' le'.
10 Che len, no'len' žala' xoe' yichje' da' zloe'elen zoa no benne' byo nake' xane' dan' zwíagak wbás che ya'abá ka' žo'o.
11 Na'a, law Xanžon', žon byenen soa to no'le che benne' byo, na' lezka' soa to benne' byo che no'le.
12 Kan ben Dios, wleje' no'len' lo benne' byon', lezka' na'a, benne' byo náljlene' no'le, na' yógo'te zžójgaken lo na' Dios.
13 Le wchi'a laže' la' le'eze. ¿Žala' wchaljlen to no'le Dios, na' bi be xoe' yichje'?
14 ¿Bi žsedle yela' nakze che benách, žala' yedoe'ele benne' byon', cha' žoe'e latje tonn yicha' yichje'?
15 Na'a, cha' ntonn yicha' yichj no'len', naken yela' xtan chie', dan' benn Dios yicha' yichje' nich yesbinen yichje'.
16 Cha' zoa no benne' yénele' wži'e che da' ni, kíte'ze nzi' lo na'to' žonto', na' tlebe kan žongak yógo'te kwe' benách ka' che Dios.

Da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžo

17 Bi žapa' l̲e'e ba la'ne kan nak da' wzejni'ila' l̲e'e na'a. Da' žonle katen' z̲doble
che Benne' Criston', bi žonen ga žak chawe' chele, san žonen ga žak chele da'
z̲innj.
18 Z̲zo l̲awa' z̲zejni'ila' l̲e'e da' ni da' z̲zéngekle benách ka' neda', na' z̲nnágake'
kate' z̲doble che Benne' Criston', nžoj chóplele, na' žejl̲i'a ki naken.
19 Žon byenen nníta'l̲engak benne' ka' l̲e'e, benne' ka' žsédgekle' da' wen l̲aže',
nich gak bia'gak benne' ka' zej nake' da' li benne' ka' che Benne' Criston'.
20 Che l̲en, kate' z̲doble, dan' že'j žawle tz̲en bi naken da' že'j žawžo nich yesá'
l̲áže'žo kan got X̲anžon'.
21 Ki naken dan' žon byenle to tole že'j žawle da' nwa'le che chele kate' že'j
žawle tz̲en, na' che l̲en z̲donle bál̲ele, na' yebál̲ele že'j žawle na' zejte z̲zóžlele.
22 ¿Bi zoa ližle gan gak ye'j gawle? Kan žonle, z̲ka'nle benách ka' che Dios
ka'ze, na' žonle ga žedoé'egekle benne' ka' bi be de chégake'. ¿Biz̲kze yapa' l̲e'e?
¿Gapa' l̲e'e ba la'ne? Bi žapa' l̲e'e ba la'ne kan nak da' ni da' žonle.
23 X̲anžo na'kze bdie' l̲o na'a dan' bsedla' l̲e'e, kan ben X̲anžo Jesusen' yelen'
katen' to benne' bdie' L̲e' l̲o na'gak benne' ka' bétgake' L̲e'. Bex̲we' yet x̲til,
24 na' wdé gože' Dios: "Žóx̲keno'" na' bzoz̲jen', na' wnné': "Le gawn. Da' ni
naken x̲pel̲a'a da' nzoz̲jen l̲o wlazle l̲e'e. Le gon ki nich chejsá' l̲áže'le kan gak
chia' neda'."
25 L̲ezka', wdé bdáwgaken', bex̲we' to z̲íga'do', na' wnné': "Da' yožen z̲íga'do' ni
naken x̲chena', da' žon chochen diža' kobe da' z̲ka'n chawen'. Le gon ki yógo'te
chi'i ye'jlen nich chejsá' l̲áže'le kan gak chia' neda'."
26 Ki žal̲a' gonle na' zejte ža yel̲á' X̲anžon'. Yógo'te chi'i gawle yet x̲til ki, na'
ye'jle che z̲íga'do' ki, wl̲oé'elele l̲aw kan got X̲anžon'.
27 Che l̲en, kate' no benne' gawe' yet x̲til ni, o ye'je' che z̲íga'do' ni che
X̲anžon', cha' bi žapen' ba la'ne, nbage'e z̲ia dan' žone' dol̲a', z̲ka'ne' x̲pel̲a', na'
x̲chen X̲anžon' ka'ze.
28 Che l̲en, žal̲a' wchi'a l̲áže'žo l̲a' kwínzežo to tožo, na' naž gak gawžo yet x̲til
ni, na' ye'jžo che z̲íga'do' ni.
29 No benne' že'j žawen', bi žapen' ba la'ne cha' bi žákbe'ele' z̲l̲oe'elen da' gok
che bel̲a' žen che X̲anžon', na' žesbaga' kwine' dol̲a' ni'a che da' že'j žawe'.
30 Che l̲en da'gak benne' zan ka' yižwé', benne' žónl̲engake' l̲e'e tz̲en, na'
z̲kwíde'gekle', na' benne' zan ba gótgake'.
31 Chela' wchi'a l̲áže'žo l̲a' kwínzežo, bi gon byenen wchi'a l̲aže' X̲anžon' žo'o.
32 Cha' gon byenen wchi'a l̲aže' X̲anžon' žo'o, na' wsaka' zi'e žo'o, nich bi gon
byenen choge' chežo gatžo katen' choge' chegak benne' ka' gátgake', benne'
ka' nníta'gake' yežlyó nga.
33 Che l̲en, zí'na'do' ka', kate' doble nich ye'j gawle nich chejsá' l̲áže'le kan
got X̲anžon', le kwez tole yetole.
34 Cha' zoa no benne' z̲done', žal̲a' gawe' gan nak l̲o yo'o liže', nich bi gon
byenen wchi'a l̲aže' Dios l̲e'e kate' doble. Zej nnita' yebal̲e da' ka' žonle, san
wká'n chawa'a da' ka' katen' yedjwía' l̲e'e.

12

Yel̲a' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo

1 Na'a, zí'na'do' ka', žénela' chejní'ilele kan zej nak yel̲a' wak ka' da' žonn Dios
Be' La'y chežo.

2 Nnézkzelele kan goken katen' bi na' chejle'le che Benne' Criston', be'le latje bche'gak benách ka' le'e ga yoble. Bka'n zenle lo'a ka', da' ka' bi znnégaken.
3 Che len, zzejni'ila' le'e ki, na' znnia': ladjw yógo'te benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios Be' La'y, bi gak nitó benne' nne zi'e che Jesús, na' bi gak nitó benne' nne': "Jesús nake' Xanžo" cha' bi zoalen Dios Be' La'y le'.
4 Na'a, nža'gak to to da' ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, san toze nak Be' La'y na'.
5 Lezka', nža'gak to to žin ka' da' zde Xanžon' lo na'žo, san toze nak Xanžon'.
6 Lezka' nža'gak to to yela' wak ka' da' napžo da' žónlenžo xchin Dios, san toze nak Xažo Dios, Bennen' žonne' chežo yela' wak ka' nich gonžo xchine'.
7 Dios žonne' che chežo to da' nak bian' napžo yela' wak che Dios Be' La'y, da' žebélenlžon yógo'težo.
8 Dios Be' La'y znezjwe' yela' wak che to benne' nich wchalje' len yela' žejní'il, na' Be' La'y na'kze znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wchalje' lo yela' sina'.
9 Lezka', Dios Be' La'y na'kze znezjwe' yela' žejlé' che Benne' Criston' che yetó benne' nich bi da' gone', na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich yeyone' benne' yižwé' ka'.
10 Znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich gone' yela' wak ka' che ya'abá che Dios, na' žoe'e yetó benne' latje wchalje' lo wláz Dios, na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich gákbe'le' cha' be' da' yo'o to benne' naken che Dios o cha' naken che da' xiwe'. Znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle'.
11 Yógo'te da' ki žon Dios Be' La'y na'kze, dan' znezjwe' yela' wak ka' che to to benne' kan žénekzele' Le'.

Yógo'težo nakžo ka toze benne'

12 Kan nak toze bela' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej žian lo bela' žen chežo, san da' zan ka' da' zej žian lo bela' žen chežo zej naken toze len bela' žen chežo, lezka' naken che Benne' Criston'.
13 Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, da' ni naken chežo ka to da' bezoažo nis, da' nak bian' nakžo ka toze benne', la'kze nakžo benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', na' lezka' benne' ndo'w ka', na' benne' ka' bi zej ndo'e. Yógo'težo, Dios bi'e žo'o latje si'žo da' znezjw Dios Be' la'y na'kze chežo.
14 Na'a, ka nak bela' žen chežo, da' zan da' zej žian lo bela' žen chežo, na' kege tozen.
15 Chela' gak wchálj ní'ažo, wak nnan: "Dan' bi naka' na' benne' ni, bi naka' chie'" da' ni bi gonen ga bi naken chie'.
16 Chela' gak wchálj nagžo, wak nnan: "Dan' bi naka' yej lawe', bi naka' che benne' ni" da' ni bi gonen ga bi naken chie'.
17 Chela' nak dot bela' žen chežo yej lawžo, ¿nakxkze gak yenlžo? Chela' nak doten nagžo, ¿nakxkze gak le'el zína'žo?
18 Na'a, Dios bzoe' yógo'te da' ka' da' zej žian lo bela' žen chežo kan gónekzele' Le'.
19 Chela' nak toze da' žian lo bela' žen chežo, na' biž soa bela' žen chežo.
20 Na'a, kan nakžo, da' zan da' zej žian lo bela' žen chežo, san toze bela' žen nakžo.
21 Che len, yej lawžo bi gak yen' na'žo, na' nnan: "Bi žon byenen sóaleno' neda'." Lezka', yichjžo bi gak yen' ní'ažo, na' nnan: "Bi žon byenen sóalenle neda'."

22 Na'a, da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nkwíde'žen, da' ki žon byénežen kwiágaken l̲o bel̲a' žen chežo.
23 L̲ezka', da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nakžen ka'ze, da' ki z̲wákwžežon chawe', na' da' ka' žeklžo bi žal̲a' l̲a' l̲áwgaken, z̲wákwžežon x̲tan.
24 Bi žon byenen gonžo ki che da' ka' zej nakže x̲tan che da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo. Dios bene' bel̲a' žen chežo, na' bene' ga záka'že da' žeklžo žo'o nakžen ka'ze.
25 Ki bene', na' bi nžoj chóplegak da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, dan' žape chí'igaken ljéžgaken ton yetón.
26 Cha' gak zi' to da' žian l̲o bel̲a' žen chežo, gakgak zi' tz̲en l̲en dan' yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo, na' cha' to da' žian l̲o bel̲a' žen chežo, zoa bi da' žebél̲enlen, na' yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo žebél̲engeklen tz̲en l̲en dan'.
27 Na'a, l̲e'ekze nakle toze l̲en bel̲a' žen che Benne' Criston', na' to tole nakle ka to da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chien'.
28 L̲ezka', ladjw benách ka' che Benne' Criston', Dios bnnite' benne' ka' žóngake' x̲chine'.
Ga nežw bnnite' benne' wbás ka' che Benne' Criston'.
Ga bežope bnnite' benne' ka' z̲chál̲jgake' l̲o wlaze' L̲e'.
Ga beyonne bnnite' benne' ka' žsédgekle' benne' chie' ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žóngake' yel̲a' wak che ya'abá ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žeyóngake' benne' yižwé' ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žákl̲engake' ljeżžo ka'.
Naž bnnite' benne' ka' z̲l̲oé'egekle' žo'o žin da' gonžon.
Naž bnnite' benne' ka' z̲chál̲jgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.
29 Kege yógo'tie' zej nake' benne' wbás ka' che Benne' Criston'. Kege yógo'tie' z̲chál̲jgake' l̲o wláz Dios. Kege yógo'tie' žsédgekle' benne' chie' ka'. Kege yógo'tie' žóngake' yel̲a' wak che ya'abá ka'.
30 Kege yógo'tie' nzi' l̲o ná'gake' yeyóngake' benne' yižwé' ka'. Kege yógo'tie' z̲chál̲jgake' diža' yoble da' bi zej nsedle'. Kege yógo'tie' z̲dégake' diža' yoble da' bi zej nsedle'.
31 Le we' l̲aže' si' l̲o na'le yel̲a' wak ka' da' záka'gakžen. Na'a, wl̲oe'ela' l̲e'e to da' záka'žen ka yógo'te da' ki.

13

Žal̲a' ži'ilžo ljeżžo kan Jesús nži'ile' žo'o

1 L̲a'kze z̲chal̲ja' x̲tíža'gak benách ka' da' bi nsedla', na' l̲ezka' x̲tíža'gak wbás che ya'abá ka', san cha' bi nži'ila' lježa', dan' z̲chal̲jan' bi záka'žen ka žax̲to' da' žon to bžejw da' z̲kweżžon o da' žon to ya da' z̲til̲žon l̲en lježen.
2 L̲a'kze nzi' l̲o na'a wchal̲ja' l̲o wláz Dios, na' nich chejni'ila' yógo'te da' zej ngachen', na' yógo'te diža' che yel̲a' žejní'il, na' l̲a'kze nak dot l̲i l̲aže' kan žejl̲i'a che Dios, na' zejte gak yeká'a ya'a z̲en ka', san cha' bi nži'ila' lježa', bi be zaka'a neda'.
3 L̲a'kze chisa' dot da' de chia' nich wawa' benách yache' ka', na' l̲a'kze wdía' bel̲a' žen chia' ga wzeygak benách ka' l̲en dan' naka' toze l̲en Benne' Criston', san cha' bi nži'ila' lježa', bi yebél̲enla' dan' žona'.
4 No benne' nži'ile' lježe':
Z̲beze' z̲en l̲aže', na' nake' ži'i l̲aže'.

Bi z̲ge'ele' lježe'.
Bi z̲ka'n z̲en kwine', na' bi žon kwine' benne' blo.
5 Bi žone' da' kegle, na' bi z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape.
Bi zža'atie', na' bi žejsá' l̲aže'e da' z̲innj da' ben no benne' chie'.
6 Bi žebele' kate' no benne' žone' da' kegle.
Žebele' kate' no benne' z̲nne' da' nak dot da' li.
7 Z̲zoele' bíte'teze da' gon lježe' chie'.
Žejl̲é'teze' che lježe', na' žx̲en l̲áže'teze' gon lježe' da' nak chawe'.
Z̲bézteze' z̲en l̲aže'.
8 Yel̲a' nži'il batkle te chen. Te che da' nzi' l̲o na'gak benách ka' wchál̲jgake' l̲o wláz Dios. Žin ža katen' biž gata' l̲o na'gak benách ka' wchál̲jgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', na' te che yel̲a' žejní'il chegak benách ka'.
9 Láte'ze žejni'ilžo na'a, na' láte'ze z̲chal̲jžo l̲o wláz Dios.
10 Kate' žin da' naken dot l̲i l̲aže', naž yeyóž che da' naken láte'ze.
11 Katen' goka' x̲kwide', bchal̲ja' ka to x̲kwide', na' wlék yichja' ka to x̲kwide', na' wzá' l̲aža'a ka to x̲kwide'. Kate' bgola', na' bka'na' da' zej naken che bi' kwide' chia'.
12 Na'a da' z̲l̲e'elžo nakzen ka da' z̲l̲e'elžo kate' z̲wia kwinžo to l̲o yej wan. Bi z̲l̲e'elžo dot kan naken. Ža da' za' l̲e'elžo yógo'te dot kan zej naken. Na'a nónbi'a láte'ze. Ža da' za' gónbi'a yógo'te kan Dios na'kze nónbi'e neda'.
13 Na'a, nníta'tezgak yel̲a' žejl̲é' che Dios, na' yel̲a' žx̲en l̲aže' Dios, na' yel̲a' nži'il. Zej nnita' da' chonne ki, san da' záka'že naken yel̲a' nži'il.

14

Yel̲a' wak da' žonn Dios Be' La'y chežo da' záka'žen

1 Le gon byene ží'ilele lježle ka', na' le we' l̲aže' si'le yel̲a' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' da' naken blo, yel̲a' wak wchal̲jle l̲o wláz Dios.
2 No benne' z̲chal̲je' diža' yoble da' bi nsedle', kege benách ka' z̲chál̲jl̲ene'. Dios z̲chál̲jl̲enze', dan' bi zoa nitó benne' žejni'ile' da' z̲nne'. Dios Be' La'y žoe'e bennen' latje z̲chal̲je' kan zej nak da' ka' zej ngache' che Dios.
3 Bennen' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios, z̲chál̲jl̲ene' benách ka' nich gakže dot l̲i l̲aže' kan žejl̲é'gake' che Benne' Criston'. Žon choche' l̲égake', na' žeyón z̲ene' l̲égake'.
4 Bennen' z̲chal̲je' diža' yoble da' bi nsedle' žon choche' l̲a' kwinze', san no benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios žon choche' yógo'te benách ka' che Benne' Criston'.
5 Žak l̲aža'a wchal̲jle yógo'tele diža' yoble da' bi nsédlele, san da' žénežela' naken wchal̲jle l̲o wláz Dios. Žebél̲enželžo da' z̲nna to benne' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios ka žebél̲enlžo da' z̲nna to benne' z̲chal̲je' diža' yoble da' bi nsedle', cha' bi zoa no benne' gak wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle', nich gon choche' benách ka' che Benne' Criston'.
6 Che l̲en, zí'na'do' ka', kate' l̲a'a gan zoale, cha' wchál̲jl̲ena' l̲e'e diža' yoble da' bi nsedla', bi be yebél̲enlelen. Yebél̲enlele toze dižan' da' wchál̲jl̲ena' l̲e'e da' bl̲oe'el Dios neda', o diža' da' wzejni'ilen žo'o, o diža' da' wchal̲ja' l̲o wláz Dios, o diža' da' wsedlen žo'o.
7 L̲ezka' žaken che da' ka' žóngaken žax̲to', da' ka' bi zej nnita' nbángaken, kan nak bžejw da' z̲kwežžon, o kan nak gitarra. Cha' bi žól̲gaken kan žal̲a' gól̲gaken, ¿nakx̲kze gónbia'žo biz̲ da' žól̲gaken, dan' žol̲ bžejw na', o gitarra na'?
8 Cha' bi kwež kan žal̲a' kwež lozban' da' žl̲ižen benne' ka' l̲o wdil̲e, ¿noz̲kze benne' wpá' kwine' nich cheje' l̲o wdil̲en'?

9 L̲ezka' žaken chele. Cha' l̲en lóže'le z̲chal̲jle diža' da' bi zej nsedle benách ka', bi chejní'igekle' da' wchal̲jle. Ki gaken, dáche'ze wchal̲jle.
10 Da' li zej nnita' da' zan diža' yoble yežlyó nga da' ka' z̲chal̲jgak da' zan kwe' benách zi'to' ka', na' zej nnita' benách ka' žejní'igekle' to to diža' yoble ka'.
11 Na'a, cha' bi žejni'ila' diža' da' z̲chal̲j to benne', gaka' ka to benne' zi'to' l̲aw bennen' z̲chal̲je', na' l̲e' gake' l̲awa' neda' ka to benne' zi'to'.
12 L̲ezka' naken chele. Že' láže'l̲e'ele si'le da' žonn Dios Be' La'y chežo. Che l̲en, le we' l̲aže' si'le da' ka' góngaken ga gákgakže choch benách ka' che Benne' Criston'.
13 Che l̲en, no benne' z̲chal̲je' diža' yoble da' bi nsedle' žal̲a' nnable' Dios wnez̲jwe' l̲e' yel̲a' wak wdíe' diža' yoble dan' z̲chal̲je'.
14 Kate' žl̲iža' Dios, cha' z̲chal̲ja' diža' yoble da' bi nsedla', l̲o be' nakkza' cháwe'do' žl̲iža' Dios, san dan' bi žejni'ila' da' z̲nnia', l̲o yel̲a' žejní'il chia' bi žebél̲enla' dan' z̲chal̲ja'.
15 ¿Nakx̲kze žal̲a' gona' cha'? Wl̲iža' Dios l̲o be' nakkza', na' l̲ezka' l̲o yel̲a' žejní'il chia' wl̲iža'-ne'. Gol̲a' da' we l̲awa' Dios l̲o be' nakkza', na' l̲ezka' l̲o yel̲a' žejní'il chia' gol̲a' da' we l̲awa'-ne'.
16 Cha' toze l̲o be' nakkzo' žl̲iž la'yo' Dios, na' cha' zoa to benne' žénzele' chio', san cha' bi žejni'ile' dan' z̲chal̲jo', ¿nakx̲kze gak nne': "Ka'kze gaken" ni'a che dan' z̲chal̲jo', kate' ži'o Dios: "Žóx̲keno'?"
17 Wákelja cháwe'do' z̲chal̲jo', kate' ži'o Dios: "Žóx̲keno'." Cha' bi žejní'il bennen' ženle' da' z̲chal̲jo', bi be yebél̲enlen'.
18 Žapa' Dios: "Žóx̲keno'" dan' z̲chal̲jža' diža' yoble da' bi nsedla' ka yógo'tele.
19 L̲awgak benách ka' che Dios yénežela' wchal̲ja' gáyo'ze diža' da' gak chejní'igekle benách ka' ka da' zan gaywá' diža' yoble da' bi nsedla', na' da' bi gak chejní'il nitó benne'. Gak wsedla' yezika' benách ka' toze cha' chejní'igekle' dan' wchal̲ja'.
20 Zí'na'do' ka', bi gakle ka x̲kwide' ka' kan nak da' z̲za' láže'le. Le gak ka x̲kwide' ka' nich bi gonle da' kegle, san le gak benne' ka' ba zej ngole' kan nak da' z̲za' l̲áže'le.
21 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "L̲en diža' yoble, na' l̲en žoá'agak benách zi'to' ka' wchál̲jl̲ena' benách ki. L̲a'kze gona' ki, bi wzé nággake' x̲tiža'a." Ki z̲nna Xanžon'.
22 Ki naken, Dios žoe'e žo'o latje z̲chal̲jžo diža' yoble da' bi nsedlžo nich gaken to da' nak bian' l̲awgak benách ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' kege l̲awgak benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e'. Žoe'e žo'o latje z̲chal̲jžo l̲o wlaze' L̲e' da' žal̲a' si'gak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' kege benne' ka' bi žejl̲é'gake' chie'.
23 Che l̲en, kate' doble tz̲en, yógo'tele l̲e'e, nole nakle che Benne' Criston', cha' wchal̲jle diža' yoble da' bi nsédlele, na' cha' chazgak benne' ka' zej nsedle' láte'ze, o benne' ka' bi na' chejl̲é'gake' che Benne' Criston', ¿bi nnágake': "Nyal̲ yichjle"?
24 San cha' yógo'tele wchal̲jle l̲o wláz Dios, na' cha' cho'o to benne' bi žejl̲i'e che Benne' Criston', o to benne' nsedle' láte'ze, na' gákbe'ele' nbage'e z̲ia, na' Dios wchi'a l̲aže'e l̲e'. Ki gákbe'ele' dan' yenle' diža' da' wchal̲jle yógo'tele.
25 Gákbe'ele' kan nak da' z̲za' l̲aže'e, dan' bgachen', na' wzóa z̲ibe', na' wká'n z̲ene' Dios, na' nne': "Da' li Dios zóal̲ene' l̲e'e."

Kan žal̲a' gonžo gan z̲dobžo che Jesús

26 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', kate' z̲doble che Benne' Criston', to benne' zóal̲ene' l̲e'e žol̲e' to salmo, na' yetóe' žsedle' l̲e'e to da' nsedle', na' yetóe' z̲l̲oe'ele' l̲e'e to da' bl̲oe'el Dios l̲e', na' yetóe' z̲chal̲je' diža' yoble da' bi nsedle', na' yetóe' z̲die' diža' yoblen' da' bi nsedle'. Yógo'te da' gonle žal̲a' gaken da' yebél̲engekle benne' ka' z̲dóbgake' che Benne' Criston'.

27 Kate' nníta'gak benne' ka' ga na', benne' ka' z̲chálj̲gake' diža' yoble da' bi zej nsedle', bi žal̲a' wchalj̲gak ki benne' zanže ka chope chónnzele. Gak wchálj toze bennen', na' te na' gak wchalje' yetóe', san žon byenen soa no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele.

28 Cha' bi gak no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele, na' bennen' z̲chal̲je' diža' yoblen' da' bi nsédlele, žal̲a' soe' žize gan ndoble, na' gak wchálj̲l̲ene' Dios l̲en dižan' l̲o yichj l̲áz̲da'we'.

29 L̲ezka', benne' ka' z̲chálj̲gake' l̲o wláz Dios žal̲a' wchálj̲gake' chope chonnze', na' yezika' benne' ka' z̲chálj̲gake' l̲o wláz Dios žal̲a' wchi'a l̲áže'gake' da' z̲chal̲j bennen'.

30 Cha' Dios wl̲oe'ele' to benne' ži'e ga na' da' z̲nna x̲tiže'e dan' z̲chal̲j bennen', na' žal̲a' soa žize bennen' z̲chal̲je'.

31 Yógo'tele gak wchal̲jle l̲o wláz Dios to tole nich wsédlele yógo'tele, na' gakle choch yógo'tele.

32 Benne' ka' z̲chálj̲gake' l̲o wláz Dios gak nna biá'gake' kwíngake', na' kwé'gake' žize.

33 Kege Dios žone' ga žonžo žo'osbé, dan' žénele' L̲e' gá'nl̲enžo lježžo ka' cháwe'do', kan žone' gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

34 No'le chele ka' žal̲a' kwé'gake' žize gan z̲doble. Bi nzi' l̲o ná'gake' wchálj̲gake' ga na'. Žal̲a' kwé'gake' gax̲jw l̲aže' kan z̲nna x̲tiža' Dios.

35 Cha' žénegekle' chejní'igekle' yelate', žal̲a' nnábgekle' benne' byo che chégake' kate' ne nníta'gake' líz̲gake'. Bi žal̲a' wchal̲jgak no'le ka' gan z̲dóbgake' che Dios.

36 ¿Žéklele l̲e'e Dios bnez̲jwe' x̲tiže'e l̲o na'le l̲e'eze? ¿Žéklele l̲e'e bžin x̲tiža' Dios chezle l̲e'e?

37 Cha' zoa to benne' ládjwle, benne' žekle' z̲chal̲je' l̲o wláz Dios, o žekle' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e', benne' ni žal̲a' si' l̲o ne'e nak da' z̲zoja' chele l̲e'e yiche ni da' bsedle X̲anžon'.

38 San cha' bi wzé nage' diža' ni, bi žal̲a' wzé nagle l̲e'e che bennen'.

39 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', le we' l̲aže' wchal̲jle l̲o wláz Dios, na' bi wséjwle x̲nez no benne' z̲chal̲je' diža' yoble da' bi nsedle'.

40 Žal̲a' gonžo yógo'te kan nak chawe', na' kan žal̲a' gaken.

15

Kan gok, bebán Benne' Cristo l̲o yel̲a' got

1 Na'a, z̲í'na'do' ka', wzenla' l̲e'e kan nak diža' chawen' da' bchal̲ja' gan zoale, dan' wz̲í' l̲o na'le, na' žonen ga nakže l̲i l̲aže' kan žejl̲e'le che Benne' Criston'.

2 Ni'a che dižan' yelale, cha' gonle kan z̲nna diža' chawen' dan' bchal̲jan' gan zoale, cha' da' li bejl̲e'le che Benne' Criston'.

3 Kate' bžina' gan zoale da' nežw chi'i bdia' l̲o na'le da' bde Dios l̲o na'a neda'. Ki z̲nnan: "Got Benne' Criston' l̲o wlažžo žo'o dan' wbágaʼžo dol̲a'." Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y, na' z̲nnan ben byenen benen'.

4 L̲ezka' z̲nnan: "Bgache'e l̲o yežw ba, na' kate' bza'a chonne ža, na' bebane' l̲o yel̲a' got" kan l̲ezka' nyejw l̲e'e yiche la'y, na' z̲nnan ben byenen goken chie'.

5 Wdé bebane' bloe'e law Benne' Criston', na' Bedon' ble'ele' Le', na' wdé na',
benne' chežinno wbás chie' ka' blé'egekle' Le'.
6 Naž Benne' Criston' bloe'e lawe' lawgak benne' zanže ka gayo' gaywá' lježdžo
ka', benne' ka' žejlé'gake' chie' Le', kate' ne zej ndobe' tzen. Yógo'te lježdžo ki
nníta'gake' nbángake' na'a, la'kze bale' ba gótgake'.
7 Naž Jakob ble'ele' Le', na' wdé na' bloe'e lawe' lawgak yógo'te benne' wbás
chie' ka'.
8 Kate' ze lawte lezka' bloe'e lawe' lawa' neda'. Kan gok da' ni, naka' ka to
xkwide' goljbe' kate' ba wdé ža žala' galjbe'.
9 Ki naken dan' nexjwa' neda' ka yógo'te benne' wbás chie' ka', na' bi naka'
neda' zi gaka' wbás chie', dan' wžía laža'a benách ka' che Dios.
10 Na'a, ni'a che da' besbaga' Dios neda', naka' da' naka' na'a, na' kege da'
nitze bene' chia' ki. Benža' neda' xchine' ka yezika' wbás chie' ka', la'kze kege
žakze chia' bena' žin na'. Dios na'kze, lo yela' ži'i laže' chie', bkonle' neda' žin.
11 Na'a, cha' bchalja' neda' o cha' bchaljgak yebale benne' ka', da' ni naken
da' zchaljton', na' da' bejle'le le'e.

Yebanžo lo yela' got

12 Zzoa lito' che Benne' Criston' kan bebane' lo yela' got. Cha' ki naken,
¿nakxkze znnale bálele le'e: “Bi yebangak benne' gat ka'?”
13 Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston',
14 na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak da' zzoa lito', na' dáche'ze
nak yela' žejlé' chele chie' Le'.
15 Lezka', chela' bi bebán Benne' Criston', žon láže'to' kate' zzoa lito' kan nak
che Dios, na' znnato' besbane' Benne' Criston'. Chela' bi yesbane' benne' gat
ka', Dios bi besbane' Benne' Criston'.
16 Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston',
17 na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le',
na' zej nga'n dola' da' nbága'le.
18 Lezka', benne' ka' ba gótgake', na' bejlé'gake' che Benne' Criston', to chi'ize
gótgake' cha' bi bebane' Le'.
19 Cha' toze kate' ne zoažo nbanžo gak yebélenlžo Benne' Criston', nakže da'
nyache' chežo ka da' nak chegak yógo'te benách ka'.
20 Na'a, da' li bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' nake' Benne' nežw,
bennen' bebane' to chi'ize ládjwgak yógo'te benne' ka' yebángake' to chi'ize lo
yela' got.
21 Kan bla' yela' got ni'a che da' ben to benne', lezka', ni'a che da' ben yetó
benne' bla' yela' yebán chegak benne' gat ka'.
22 Kan žatgak yógo'te benách ka' dan' zej nake' za'só Adán, lezka' yebangak
yógo'te benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'.
23 To toe' yebane' kan žala' gaken. Zga'ale bebán Benne' Criston', na' te na'a
yebangak benne' ka' zej nake' chie' Le' katen' yelé'e.
24 Naž žin ža ze lawte ža kate' yeká' Benne' Criston' dot da' yo'o lo na' da'
xiwe', na' dot yela' wnná bia' chen, na' dot yela' wak chen, na' wdíe' da' znna
bi'e Le' lo na' Xažo Dios.
25 Žon byenen nna bia' Benne' Criston' na' zejte ža ba bzoa Dios kate' yógo'te
benne' ka', benne' zží'igake' chie' Le', wzóa zíbgake' lawe' Le'.
26 Da' zdá'baga' Le', da' wchinnje' kate' ze lawte, naken yela' got.

27 Dios ba bdie' yógo'te l̲o na' Z̲i'nen' nich nna bi'en. Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: “Bdie' yógo'te l̲o ne'e nich nna bi'en.” Na'a, nak bia' bi bde kwine' l̲o na' Z̲i'nen', dan' nakkze' L̲e' Bennen' z̲die' yógo'ten l̲o na' Z̲i'nen'.
28 Kate' žin ža na' kate' wdé Dios yógo'ten l̲o na' Benne' Criston' nich nna bi'en, naž Z̲i'nen' wdé kwine' l̲o na' X̲ažo Dios, Bennen' bdie' l̲o na' Z̲i'nen' yógo'ten, na' kate' ze l̲awte, Dios nna bi'e to chi'ize yógo'ten.
29 Bál̲ele l̲e'e žezoale nis l̲o wlazgak benne' gat ka'. Cha' žéklele bi yebangak benne' gat ka', ¿biz̲ chen' žezoale nis l̲o wlazgak benne' gat ka'?
30 Žon z̲ož cheto' gatto' yógo'te ža. ¿Biz̲ chen' žwe'to' latje gaken ki cha' bi yebanžo l̲o yel̲a' got?
31 Yógo'te ža žon z̲ož gata'. Z̲zenla' l̲e'e da' ni, ljéža'do' ka', dan' žaz l̲aža'a da' bena'. Bena' ga žejl̲e'le che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
32 Cha' bdíl̲-l̲ena' bia snia ka' l̲o yež Éfeso dan' wnnazen chia', ¿biz̲kze yebél̲enla'? Cha' bi yebangak benne' gat ka', žal̲a' gonžo kan z̲nnagak benách ka': “Ye'j gawžo dan' gatžo wx̲é wižj.”
33 Bi we'le latje no benne' gon l̲áže'le' l̲e'e. Cha' si' l̲o na'le láte'ze da' wen l̲aže', na' dotle yechól̲ele.
34 Le yeyát l̲aže', na' biž gonle dol̲a' dan' bál̲ele l̲e'e bi nónbia'le Dios. Z̲chal̲ja' ki nich gona' ga yedoé'elele.

Kan gakžo kate' yebanžo l̲o yel̲a' got

35 Wákelja no benne' nne': “¿Nakx̲kze yebangak benne' gat ka'? ¿Nakx̲kze gak bel̲a' žen chégake' kate' yel̲á'gake'?”
36 Le', benne' bi nnezle. Da' žazo' l̲o yo bi l̲an' cha' bi nitlen.
37 Da'žazo' l̲o yo naken to bínnedo'ze, cha' che z̲oa' stribe, o che yetó yix̲e' kwando'. Dan' žazo' bi naken yix̲e' kwando' da' žal̲a' l̲an'.
38 Dios žone' ga gak to to yix̲e' kwando' kan nonkze' chen. Kan nak to to bínnedo' ka' žone' ga gak yix̲e' kwando' chen.
39 L̲ezka', bi nak toze kan nak bel̲a' che chegak yógo'te bia yix̲e' ka'. Zoa to bel̲a' chegak benne' ka', na' yetó kan nak bel̲a' chegak bia yix̲e' ka'. Yetó kan nak bel̲a' chegak byinne ka', na' yetó kan nak bel̲a' chegak bel ka'.
40 L̲ezka' nža' bel̲a' žen chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios ka nak bel̲a' žen chegak benne' ka' zej nnite'e yežlyó nga. Zoa to yel̲a' x̲tan chegak benne' ka' zej nnite'e ya'abá che Dios, na' yetó kan nak yel̲a' x̲tan chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
41 Zoa to yel̲a' x̲tan che wbíž, na' yetó che byo', na' yetó chegak belj ya'abá ka'. Yel̲a' x̲tan che to belj ya'abá nžan' kan nak yel̲a' x̲tan che yetó belj ya'abá.
42 L̲ezka' gaken kate' yebangak benne' gat ka'. Kate' z̲gache' to benne' l̲o yežw ba nake' to bel̲a' žen da' kwia yin'. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize.
43 Kate' z̲gache'e l̲o yežw ba nake' to bel̲a' žen ka'ze, na' da' z̲kwíde'len. Kate' yebane', naž gake' to da' x̲tan, na' da' wal̲e.
44 Kate' z̲gache'e l̲o yežw ba nake' to bel̲a' žen che yežlyó nga. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize ya'abá che Dios. Zoa to bel̲a' žen che yežlyó nga, na' yetó kan gak da' cho'o be' nakkzžo.
45 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: “Benne' nežw, benne' wzóe' yežlyó nga, bennen' lie' Adán, Dios bene' l̲e' benne' ban” san Bennen' wyaze' latje che Adán na', Benne' Criston', Dios bene' ga nake' Be' nbánl̲enžo.

46 Bi bl̲a' zga'ale Benne' nake' Be'. Bl̲a' zga'ale bennen' wdape' yel̲a' benachze chežo, na' naž bl̲a' Benne' nake' Be'.
47 Bennen' wzóe' zga'ale', goke' yo. Bennen' bežope', Bennen' nake' X̲anžon', bžoje' ya'abá che Dios.
48 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nake' kan gok bennen' goke' yo, na' benne' ka' žal̲a' chejnníta'gake' ya'abá che Dios gákgake' kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios.
49 Kan de chežo na'a to bel̲a' žen da' naken kan gok bel̲a' žen che bennen' goke' yo, l̲ezka' žal̲a' yeyakžo kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios.
50 Ki z̲nna da' ni da' žapa' l̲e'e, zí'na'do' ka', z̲nnia': da' naken bel̲a' žen bi chazen gan z̲nna bia' Dios, na' l̲ezka', da' kwia yin' bi sin' da' zoan to chi'ize.
51 Le wia nga, žapa' l̲e'e to da' bgachen': bi gatžo yógo'težo, san Dios wché'e kan nakžo yógo'težo.
52 To chí'ido'ze gaken, kan nak to da' z̲daze yej l̲awžo, kate' kwež lozban' da' z̲ze l̲awten. Kwež lozban', na' yebangak benne' gat ka', na' gákgake' to da' soan to chi'ize, na' Dios wché'e da' nakžo yógo'težo žo'o.
53 Da' nakžo da' kwia yin' žal̲a' yeyaken to da' soan to chi'ize, na' da' nakžo, dan' žal̲a' gaten, yeyaken to da' batkle gaten.
54 Katen' dan' kwia yin' ba beyaken to da' soan to chi'ize, na' l̲ezka' dan' žal̲a' gaten ba beyaken to da' batkle gaten, naž gak dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Begá'a to chi'ize yel̲a' got.
Ben Benne' Criston' da' ni.
55 Biž bi gak gon yel̲a' got chežo.
Biž gak gon ga gatžo.
56 Wak bi gon yel̲a' got chežo dan' nbágа'žo dol̲a', na' nbágа'žo dol̲a' dan' z̲ži'ižo che x̲tiža' Dios.
57 Žox̲ken Dios. L̲e' benkze' ga belažo l̲o yel̲a' got ni'a che da' ben X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
58 Che l̲en, zí'na'do' ka', le soa choch. Le gak dot l̲i l̲aže' nich góntezle x̲chin X̲anžon' dan' nnézkzelele žin da' žonle che X̲anžon' bi naken dáche'ze.

16

Wnéz̲jwgak benne' Corinto ka' da' žiážjegac ljéžgake' ka'

1 Na'a, kan nak che mežwn' da' wnéz̲jwle dan' gákl̲enen lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, le gon na'a kan goža' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Galasia.
2 Tža tža nežw, to tole žal̲a' ko'o cháwe'le late' mežw, kan nak da' žonn Dios chele. Le gape chi'in, nich bi gon byenen wtoblen katen' l̲a'a gan zoale.
3 Katen' l̲a'a gan zoale, sel̲a'a benne' ka' kwele l̲e'e nich chjake' l̲o yež Jerusalén. Wzoja' l̲e'e yiche da' gonen ga gak biá'gake', na' chjwá'gake' mežwn' da' wnéz̲jwlen.
4 Cha' žal̲a' cha'a neda' ga na', na' wak sá'kl̲ene' neda'.

Da' žénele Pablo gone'

5 L̲a'a gan zoale kate' yeyóž tia' l̲o yež ka' gan nbab Masedonia, dan' žon byenen tia' l̲o yež ka'.
6 Žekla' gá'nl̲ena' l̲e'e to chi'i, o ga'nlja' ga na' byo' zag ka'. Naž gak gákl̲enle neda', na' yego'ole neda' nez gáte'teze gan žal̲a' cha'a.

7 Kate' la'a yedjwía' le'e bi žénela' teza' ga na'. Žxen laža'a sóalena' le'e scha, cha' Xanžon' we'e neda' latje.
8 Ga'na' nga lo yež Éfeso kate' žinže ža Pentecostés,
9 dan' de latje gona' to žin zen che Xanžon' nga, la'kze benne' zan žon byéngake' wséjwgake' xneza'.
10 Cha' xkwide' Timoteo la'be' gan zoale, le we' laže'-be', nich bi gak nyache' láže'be' katen' sóalenbe' le'e. Ki žala' gonle dan' žonbe' xchin Xanžon' kan žona' neda' xchine'.
11 Che len, bi žala' no benne' wzóe'-be' chela'ale. Le gaklen-be', na' binlo le yegó'o-be' nez, nich yela'be' ga zoa' neda' ni, dan' zbeza'-be', na' lezka' lježžo ka' žónlengake'-be' tzen žin.
12 Kan nak che lježžo Apolo, góta'yoele'ela'-ne' cheje' chejwíe' le'e tzen len lježžo ka'. Bi žénele' cheje' na'a. Cheje' kate' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

13 Le gak ban laže', na' le gak choch kan žejle'le che Benne' Criston'. Le gak wechóg laže', na' le gon choch lázdo'le.
14 Len yela' nži'il le gon bíte'teze da' gonle.
15 Na'a, zí'na'do' ka', ba nnézkzelele kan nak Estéfanas, na' lezka' kan nakgak lježe' ka'. Zej nake' benne' nežw ka' bejlé'gake' che Benne' Criston' ladjw benách ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. Benne' ki bde kwíngake' nich góngake' xchingak benách ka' che Dios.
16 Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', gaple ba la'ne benne' ka' zej nake' ka nakgak lježžo ki, na' lezka' kan zej nak benne' ka' žónlengake' légake' tzen žin, na' žáklengake' lježžo ka'.
17 Žebela' dan' bžingak Estéfanas, na' Fortunato, na' Akaiko ga zoa' ni, dan' góklengake' neda' lo wlazle le'e.
18 Beyón zéngake' neda' kan lezka' beyón zéngake' le'e. Le gape ba la'ne benne' ki.
19 Yógo'te kwe' benách ka' che Dios, benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia nga žápegake' le'e "Padiox." Akila len zo'le', Prisila, na' lezka' benne' ka' zdóbgake' che Dios gan nak lo lížgake', žápegake' le'e "Padiox."
20 Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox." Le gape "Padiox" tole yetole, na' le chela' lježle ka'.
21 Neda', Pablo, len na' kwinkza' zzoja' da' ni, na' znnia': žapa' le'e "Padiox."
22 No benne' bi nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba nbage'e zia.
Da, Xan.
23 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e.
24 Nži'ila' yógo'tele le'e dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO LO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e zdoble che Dios lo yež Corinto, na' lezka' yógo'tele nakle che Dios gan nbab Acaya. Neda' naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen.

2 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' ka' wzaka' Pablo

3 ¡Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' nake' Xažo, Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, na' žeyón zénteze' žo'o!

4 Dios žeyón zene' žo'o kate' bi da' žaken chežo, nich gak yeyón zenžo benne' ka' zoa bi da' žaken chégake'. Žeyón zenžo légake' kan Dios žeyón zene' žo'o.

5 Kan žan da' zzáka'žo kan wzaka' Benne' Criston', lezka' žan da' žeyón zenen žo'o, dan' nakžo toze len Benne' Criston'.

6 Che len, cha' zoa bi da' zzáka'to', žaken ki cheto' nich gak yeyón zento' lježto' ka', na' gonto' ga yelale le'e. Cha' Dios žeyón zene' neto', žaken ki nich gak yeyón zento' le'e, na' lo yela' zbez zen laže' chele, gak sóelele da' ka' zzáka'le, kan lezka' žaken cheto'.

7 Žxen láže'to' ga'nle choch kan žejle'le che Dios, dan' nnezlto' cha' sáka'le le'e tzen len neto', lezka' yebélele tzen len neto' dan' Dios žeyón zene' žo'o.

8 Žénelto' nnézlele, zí'na'do' ka', kan nak da' zan da' goken cheto' gan nbab Asia. Wdetlen dan' goken cheto', na' gokžen zi' ka da' gok soelto'. Ki goken, biž bxen láže'to' soato' nbanto'.

9 Goklto' goken cheto' kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake'. Goken ki cheto' nich bi wxén láže'to' la' kwínzeto', san wxén láže'to' Dios, Bennen' žesbane' benne' gat ka'.

10 Dios beslé' neto' lo da' benen ga ben zož gatto', na' žeslé' neto' tža tža. Žxen láže'to' Le' yeslé' neto' ki da' yoble,

11 cha' gáklenle neto', na' wcháljlenle Dios, na' nnáblele-ne' gáklene' neto'. Dios gone' kan nnáblele-ne' tzen len benne' zan, na' gon chawe'e neto', na' légake' yé'gake' Dios: "Žóxkeno'" ni'a cheto'.

Biz chen' zžele Pablo nich cheje' yež Corinto

12 Da' ni žonen ga žebelto'. Be' nakkzto' zloe'elen neto', len yela' li laže' cheto', na' dot láže'to' žonto' da' žonto' yežlyó nga, na' lezka' bento' gan zoale le'e. Ki bento', dan' benn Dios cheto' da' góklenen neto', na' kege len yela' žejní'il chezto' bento' ki.

13 Zzojto' chele le'e toze da' gak gol-le, na' da' gak chejní'ilele. Žak laža'a chejní'ilele dot zen

14 dan' žejní'ilele late'. Naž kate' žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gak gaple neto' ba la'ne kan neto' žapto' le'e ba la'ne na'a.

15-16 Dan' bxen laža'a da' ni, wzá' laža'a yedjwía' le'e zga'ale katen' wdía' gan nbab Masedonia, na' yedjwía' le'e da' yoble kate' yezá'a nga, nich yebélenlele neda' chope chi'i. Te na' gak gáklenle neda', na' yego'ole neda' nez nich cha'a gan nbab Judea. Ki gónela' gona'.

17 ¿Žéklele ben laža'a dan' bcha'a kan bena'? ¿Žéklele lo yela' benachze chia' žona' da' znnaze chia', na' bchaljza' katen' wnnía': ki gona'?
18 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' žone' dot zen kan znna xtiže'e, bi bchaljza' katen' bzenla' le'e xtiža' Dios.
19 Bi zchaljze Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios, Bennen' bzenlto' le'e kan nak chie', neda' len Silbano, na' Timoteo. Jesusen' zchalje' da' naken dot da' li.
20 Benne' Criston' žonkze' ga nakkzen yógo'te da' bchebe laže' Dios, na' ni'a chie' Le' gak nnažo: "Ka'kze gaken" nich ga'n zen Dios.
21 Dios na'kze žone' ga žxen láže'to' tzen len le'e nakžo che Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' žin chie' da' žonto'.
22 Le' benne' chežo da' nak bia' nakžo chie', dan' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y na' nake' chežo da' žonen ga nnezlžo si'žo yógo'te da' gonn Dios chežo.
23 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' nnézkzele' da' zza' laža'a, zchalja' da' naken dot da' li. Nnézkzele' Le' bi bedjwía' le'e lo yež Corinto, nich bi gon byenen gona' ga gak nyache' láže'le le'e.
24 Bi žénelto' wchi'ilto' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', dan' ba nakle choch kan žejle'le chie'. Žénelto' gonto' da' gonen ga yebélele.

2

1 Che len be' laža'a bi yedjwía' le'e da' yoble bayén, nich bi gona' ga gak nyache' láže'le.
2 Cha' gona' neda' ga gak nyache' láže'le le'e, ¿nozkze benne' gone' ga yebela' neda'? ¿Žala' gona' ga gak nyache' laže' bennen' žala' gone' ga yebela' neda'?
3 Che len bzoja' chele le'e yiche da' nežw. Bi gónela' yedjwía' le'e, nich bi gonle le'e ga gak nyache' laža'a neda', dan' le'ekze žala' gonle ga yebela' neda'. Dan' žxen laža'a le'e, nnezla' yebélele yógo'tele cha' yebela' neda'.
4 Katen' bzoja' chele diža' nežwn', wžé' zedla', na' goklе'e nyache' laža'a na' zejte wžeža'. Bzoja' da' ka' le'e yichen', kege nich gona' ga gak nyache' láže'le le'e, san nich nnézlele kan nží'ile'ela' le'e.

Žala' yenít lawžo che no benne' žone' da' kegle

5 Bennen' bene' da' kegle, bennen' zoe' ga na', kege bene' ga gok nyache' laža'a nedza', san bene' late' ga gok nyache' láže'le yógo'tele le'e. Znnia' late' nich bi tetlen yesbaga'a bennen' zia.
6 Ka'ze da' ba bsáka'le bennen' yeláte'ze ka bdachle le'e.
7 Na'a, žala' yenít lawle bennen', na' gon chochle le', nich bi tetlen gak nyache' laže'e, na' nich bi yeyale' to chi'ize.
8 Che len žáta'yoela' le'e gonle da' gak bia' nží'ilele-ne' dot láže'le.
9 Lezka' che len bzoja' chele, le'e yichen'. Gónela' si' bi'a le'e nich nnezla' cha' žóntezle kan znna xtiža'a.
10 Kate' ženít lawle le'e che no benne', lezka' neda' ženít lawa' chie'. Kate' ženít lawa' che no benne', zoa bi da' bene', žonan' lo wláz Benne' Criston' nich gak chawe' chele le'e.
11 Ki žona' nich bi sáke'le da' xiwe' bi da' gonen chežo, dan' ba nnezlžo da' žénelen gonen chežo.

Wžé' zedle Pablo lo yež Troas

12 Katen' bla'a lo yež Troas nich wchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston', na' Xanžon' bénnli'e neda' latje wchalja' ga na'.

13 L̲a'kze goken ki, wžé' zedla' dan' bi bejx̲aka'a bi' lježžo Tito ga na'. Che l̲en bkwásl̲ena' benne' ka', na' wyá'a gan nbab Masedonia.

Da' nzi' l̲o na'žo dan' nakžo toze l̲en Jesús

14 Žox̲ken Dios, Bennen' z̲ché'teze' žo'o ka to da' nak bian' beyóž beslá Benne' Criston' žo'o. Dios z̲konle' žo'o žin nich z̲l̲oe'ele' l̲aw kan gak gónbia'gak benách ka' Benne' Criston'. Nakžo ka to da' z̲l̲a' z̲ix̲, da' žisen gáte'teze.

15 Nakžo ka to da' z̲l̲a' z̲ix̲, da' z̲zey Benne' Criston' l̲aw Dios, na' z̲chisen' l̲awgak benne' ka' ba belágake', na' l̲awgak benne' ka' zej nnitle'.

16 L̲awgak benne' ka' zej nnitle' nakžo ka to da' z̲l̲a' zgot da' nak bian' gátgake', san l̲awgak benne' ka' ba belágake' nakžo ka to da' z̲l̲a' z̲ix̲ da' nak bian' sóatezžo nbanžo. ¿Noz̲kze benne' nake' zi gone' ki?

17 Bi žonto' kan žongak benne' zan, benne' z̲kóngekle' x̲tiža' Dios žin ka to da' žóte'gaken', na' žá'wgaken', san dan' bsel̲a' Dios neto', dot l̲áže'to' z̲chal̲jto' l̲awe' L̲e', dan' nakto' toze l̲en Benne' Criston'.

3

Diža' da' žeyonen žo'o toze l̲en Dios

1 ¿Žéklele l̲e'e z̲ka'n z̲en kwinto' katen' z̲chal̲jto' ki? ¿Žon byenen wl̲oe'elto' l̲e'e to yiche da' nak bian' da' nakto'? ¿Žon byenen nnablto' l̲e'e gonnle to yiche ki cheto' kan žongak bal̲e benách ka'?

2 L̲e'ekze nakle ka to yiche da' nak bian' da' nakto', dan' nyejwn l̲o yichj l̲áz̲do'žo, na' yógo'te benách gak gól̲gaken', na' chejní'igeklen'.

3 Da' nakle nl̲a' l̲aw ka to yiche da' bzoj Benne' Criston', dan' bsel̲e'e l̲o na'to' neto'. Bi nyejw to l̲e'e yiche, san Be' La'y che Dios ban bzojen', kege to l̲o yej blag, san l̲o yichj l̲áz̲do'le bzojen'.

4 Ki z̲chal̲jto' dan' žx̲en l̲áže'to' Dios dan' nakto' toze l̲en Benne' Criston'.

5 Bi žeklto' zoa bi da' gak gonto' néto'ze, san Dios žonne' yel̲a' wak cheto' nich bi da' gonto'.

6 Dios bennkze' yel̲a' wak cheto' nich gonto' x̲chine' l̲o diža' koben', da' žeyonen žo'o toze l̲en Dios. Diža' ni bi naken to da' z̲chi'le žo'o da' nyejwn to l̲e'e yiche, san naken to da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. X̲tiže'e da' nyejwn l̲e'e yichen' z̲chogen chežo gatžo, san Dios Be' La'y žone' ga zoažo nbanžo.

7 Da' ka' bchi'le Dios neto' da' zej nyejwn l̲e'e yiche, Dios na'kze bzojen' l̲o yej blag ka', na' bl̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chie' katen' bdien' l̲o na' Moisés. L̲a'kze wdé chen, wyepl̲e'e yes banín' l̲aw Moisés na'. Ka' goken, bi gok wíagak benách Israel ka' l̲aw Moisés na'. Cha' yel̲a' baní' ki wzóal̲enen x̲tiža' Dios, na' x̲tiže'e na' z̲chogen chegak benách ka' gátgake',

8 da' z̲énl̲e'eže nak yel̲a' baní' da' zóal̲enen da' ka' žon Dios Be' La'y.

9 Wzóa to yel̲a' baní' da' wzóal̲enen dan' benen ga nžog chegak benách ka' gátgake'. Da' z̲énl̲e'eže nak yel̲a' baní' che da' žonen ga z̲nna Dios zej nak benách ka' chawe' l̲awe' L̲e'.

10 Dan' záka'l̲e'e yel̲a' baní' da' nl̲a' l̲awn na'a, láte'do'ze nga'n yel̲a' baní' da' bl̲a' l̲awn katen' Dios bnezjwe' da' bchi'le' benách ka'.

11 Cha' wzóa yel̲a' baní' che da' wzóan to chí'ido'ze, da' z̲énl̲e'eže nak yel̲a' baní' che da' zoan to chi'ize.

12 Dan' napto' da' ni da' žx̲en láže'to', z̲chal̲jto' l̲o yel̲a' wechóg l̲aže' cheto'.

13 Bi žonto' kan ben Moisés, bkache'e l̲awe' l̲en to láže'do', nich bi l̲é'egekle benách Israel ka' yel̲a' baní' da' zej z̲nitle.

14 Bcholgak yichj lázdo'gak benne' ka'. Na' zejte na'a ža katen' žólgake' yiche
che diža' golen' da' žeyonen benách ka' toze len Dios, naken chégake' kan zkache'
láže'don' yej láwgake', da' gak yeká' toze Benne' Criston'.
15 Na' zejte na'a ža, katen' žólgake' yichen' gan nyejw diža' che Moisés, zoa
ka to láže'do' yej láwgake' dan' žonen ga ncholj yichj lázdo'gake'.
16 Kate' no benne' žeyake' che Xanžon', žegá'a dan' žonen ga ncholj yichj
lázdo'w bennen'.
17 Katen' znnato' "Xanžo" zchaljto' che Dios Be' La'y. Gan zoa Be' La'y che
Xanžon', zoakze yela' weslá ga na'.
18 Yógo'težo žo'o bi be zoa yej lawžo, san nakžo ka to yej wan gan zla' law yela'
baní' che law Xanžon', na' yela' baní' na' che Xanžon', Bennen' nake' Be' La'y,
zchan' žo'o, na' žonen ga zej žákžežo kan nak Benne' Cristo na'kze, na' žáta'že
yela' baní' chie' len žo'o.

4

1 Dios beyache' láže'le' neto', na' bdie' lo na'to' žin da' žonto', na' che len bi žak
chope láže'to'.
2 Ba bka'nto' da' ka' žongak benne' ka' ngáche'ze, da' ka' žóngaken ga
žedoe'elžo. Bi žon láže'lto' nitó benne', na' bi zcha'to' xtiža' Dios. Dan' zchaljto'
che da' nak dot da' li, že' láže'to' gonto' da' ka' gónbia'gekle yógo'te benách ka'
zej naken chawe' law Dios.
3 Cha' zej nnita' benne' ka' bi žejní'igekle' diža' chawen' da' zchaljto', zej nakze
benne' ka' zej ncholj yichj lázdo'gake' bi žejní'igeklen'.
4 Bi žejle'gak benne' ka', dan' ben da' xiwe' ga naken ki. Da' xiwe' žon kwinen
ka dios, na' znna bian' benách ka' zej nnite'e ža ni zoažo na'a, na' benen ga zej
ncholj yichj lázdo'gake' nich bi lé'egekle' yela' baní' che diža' chawen' kan nak
yela' baní' che Benne' Criston', Bennen' znne'e dot kan znna' Dios na'kze.
5 Bi zchaljto' che la' kwínzeto', san zchaljto' che Jesús, Benne' Criston', na'
zzenlto' benách ka' Le' nake' Xanžo, na' neto' nakto' wen žin chele dan' nži'ilto'
Jesusen'.
6 Dios, Bennen' bene' ga wza'ní' baní' gan gok chol, nake' Bennen' žsa'ni'e lo
yichj lázdo'žo, na' zzejni'ile' žo'o nich gónbia'žo yela' baní' che Dios, da' zza'nín'
žoa'a law Jesús, Benne' Criston'.

Dan' žejle'žo che Dios žonžo kan žénele' Le'

7 Yela' wnni'a che Dios ni yo'on lo yichj lázdo'žo žo'o, na' nakžo ka to yeso'
da' naken yo, nich gak bia' yela' wak zen na' naken che Dios, na' kege chézežo.
8 Žsaka' zí'gake' neto', san bi zkwide' láže'to'.
Že' zedlto', san bi žak chope láže'to'.
9 Zbia láže'gake' neto', san bi žebéj yichj Dios neto'.
Zžó'ngake' neto' lo yo, san bi zbía yí'gake' neto'.
10 Lo bela' žen cheto' žáttezto' tzen len Jesús,
san nak bia' lo bela' žen cheto' zoato' nbánlento' Le' tzen.
11 Kate' ne zoato' nbanto', žónteze zož gatto' dan' nakto' che Jesusen' nich gak
bia' zoato' nbánlento' Le' tzen lo bela' žen cheto', da' znitlen.
12 Ki naken, žon zož gatto' neto', san ni'a che da' ni žata' yela' nban chele le'e.
13 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bejli'a che Dios, na' che len bchalja'."
Lezka' žaken cheto', žejle'to' che Dios, na' che len zchaljto'.
14 Nnezlto' kan gon Dios, Bennen' besbane' Xanžo Jesús, lezka' yesbane'
neto' tzen len Jesusen', na' chejzíe' neto' tzen len le'e lawe' Le'.

15 Yógo'te da' ki žákgaken ki nich gak chawe' chele le'e, na' cha' da' žonn Dios chežo gatan' chegak benách zanže ka', na' yé'gake' Dios: "Žóxkeno'" na' ga'n zen Dios.
16 Che len, bi žak chope láže'to'. La'kze zbia yi' bela' žen cheto', yógo'te ža zkobe Dios da' nakto' lo yichj lázdo'to'.
17 Da' láte'do'ze da' zzáka'žo na'a to chí'ido'ze žonen ga gata' chežo to da' yebéle'elenlžo da' soan to chi'ize, dan' záka'le'ežen kan gak gónbia'žo.
18 Bi že' láže'žo da' zle'elžo yežlyó nga, san da' bi gak le'elžo že' láže'žon. Dan' zle'elžo, to chí'ido'ze zoan, san dan' bi gak le'elžo soan to chi'ize.

5

1 Nnezlžo kate' kwia yi' bela' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do' yežlyó nga, Dios ba bkweze' to da' kobe chežo, da' naken ka to yo'o, dan' zoan to chi'ize ya'abá che Dios, na' naken dan' benkze' Le'.
2 Che len zbeže láže'žo dan' žénelžo cho'ožo da' koben', dan' naken ka to ližžo ya'abá che Dios.
3 Cho'ožo da' koben' kan žákwžo to laže', nich bi soažo gan bi yo'ožo lo bela' žen chežo.
4 Kate' ne zoažo lo bela' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do', zbeže láže'žo lo yela' nyache' laže' chežo. Bi žonžo ki dan' žénelžo wka'nžo bela' žen chežo, san žénelžo cho'ožo to chi'ize da' koben'. Ki gaken, wka'nžo bela' žen chežo da' zbia yin', na' chazžo lo yela' nban da' zejlí kanne.
5 Dios ba bkweze' yógo'te da' ki chežo, na' bchize' Dios Be' La'y žo'o, Bennen' nake' chežo da' nak bian' sí'kzežo dan' bkweze' chežo.
6 Che len zoažo choch. Kate' ne yo'ožo lo bela' žen chežo, nnezlžo zoažo zi'to' gan zoa liž Xanžon'.
7 Žonžo kan žonžo dan' žejle'žo che Dios, na' kege dan' zoa bi da' zle'elžon.
8 Dan' žxen láže'žo da' ni, žénelžo wka'nžo bela' žen chežo nga nich chejsóalenžo Xanžon'.
9 Che len že' láže'žo gonžo da' žaz laže' Xanžon', cha' ga'nžo lo bela' žen chežo nga, o cha' chejsóalenžo Xanžon' ga na'.
10 Ki žonžo dan' žon byenen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan ži'e zchi'a laže'e. Naž yebi'e che chežo kan zej nak da' benžo kate' ne yo'ožo lo bela' žen chežo nga, cha' benžo da' zej naken chawe' o da' kegle.

Da' žeyón žo'o toze len Dios

11 Che len, dan' zžébeto' Dios, že' láže'to' wzejni'ilto' benách ka'. Dios nnézkzele' kan zej nak da' ka' yo'o lo yichj lázdo'to', na' žxen laža'a lezka' le'e nnézlele binlo dan' yo'on lo yichj lázdo'to'.
12 Bi žebéj kwinto' chawe' lawle le'e, san žénelto' gata' latje chele gaple neto' ba la'ne, nich gak yecheble, bi da' ye'le benne' ka' zka'n zen kwíngake' kan zloé'eze law kwíngake', na' kege kan zej nake' lo yichj lázdo'gake'.
13 Cha' nyal yichjto', naken nich ga'n zen Dios, na' cha' bi nyal yichjto', naken nich gak da' chawe' chele le'e.
14 Žon byenen bi da' gonto' dan' nži'il Benne' Criston' žo'o, dan' nnezlžo toze' Le' gote' lo wlazgak yógo'te benách, na' che len nak chegak yógo'te benách ka' kan nátlengake' Le' tzen.
15 Le' gote' lo wlazgak yógo'te benách ka' nich biž bi gongak benne' ka' zej nnita' nbane' da' naken chégakze', san da' naken che Bennen' gote' lo wlázgake', na' bebane' lo yela' got.

16 Che len, biž gónbia'to' benách ka' kan zej nakze' lo bela' žen chégake', na' la'kze kíte'ze bénbia'to' Benne' Criston', bi nónbia'to'-ne' ki na'a.
17 Cha' ba beyák nóte'teze benne' toze len Benne' Criston', ba nake' benne' kobe. Ba wdé che da' gokgak zga'ale, na' ba zej nkoben yógo'ten.
18 Yógo'te da' ki ben Dios, Bennen' beyone' žo'o toze len Lekze' lo na' Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' wchaljto' kan gak yeyakgak yógo'te benách ka' toze len Le'.
19 Da' zchaljto' znnan ki: "Dios wzóalene' Benne' Criston' tzen, na' bene' ga gak yeyakgak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga toze len Lekze', na' bi žejsá' laže'e dola' da' wbága'gake'." Bdie' lo na'to' diža' chawe' ni, kan gak yeyakgak benách ka' toze len Le'.
20 Na'a, nakto' wbás ka' che Benne' Criston', na' žak na'a ka Dios na'kze žáta'yoele' le'e lo na'to' neto'. Che len žáta'yoelto' le'e lo wláz Benne' Criston', le yeyák toze len Dios.
21 Benne' Criston' bi be dola' bene', san Dios bdie' Le' ka to benne' dola' lo wlazžo žo'o nich gata' latje chežo gakžo chawe' kan nak Dios na'kze, dan' nakžo toze len Benne' Criston'.

6

1 Dan' žónlento' Dios tzen žin, žáta'yoelto' le'e, na' znnato' bi wdele ka'ze da' chawe' da' žénele Dios gone' chele.
2 Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan:
To ža wžé' laža'a le', benla' chio',
na' ža bena' ga gak yeló', góklena' le'.
Le wia nga. Na'a naken ža že' laže'e žo'o. Na'a naken ža gak yelažo.
3 Bi žénelto' bi da' gonto' da' gonen ga wchixle no benne', nich bi soa no benne' wka'ne' ka'ze žin da' žonto'.
4 Ni'a che yógo'te da' žonto', že' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Che len, len yela' zbeze zen laže' zzoelto' da' ka' zzáka'to', na' da' ka' žiážjelto', na' da' ka' žóngaken ga že' zedlto'.
5 Ki bento' la'kze bdingak benne' ka' neto' lo yo, na' bséjwgake' neto' liž ya, na' wžía láže'gake' neto'. Wdetle bento' žin, na' bi gota' cheto' latje tasto' o bi da' gawto'.
6 Be' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Gok bia' da' ni
dan' nakto' lazdo' yaž,
na' dan' napto' yela' žejní'il,
na' dan' zbezto' zen laže',
na' dan' nakto' ži'i laže',
na' dan' zoalen Dios Be' La'y neto',
na' dan' nak li laže' kan nži'ilto' lježto' ka'.
7 Zchaljto' da' naken dot da' li,
na' zoalen yela' wak che Dios neto'.
Da' nak chawe' naken ka to da' zdíl-lento' lo wdile,
na' lezka' da' žape chi'in neto' lo wdilen'.
8 Zej nnita' benne' ka' žápegake' neto' ba la'ne,
na' lezka' benne' ka' zzóagake' neto' chela'ale.
Zej nnita' benne' ka' žliž zí'gake' neto',
na' lezka' benne' ka' žliž cháwe'gake' neto'.
La'kze benách ka' znnágake' žon láže'to', zchaljto' da' naken dot da' li.
9 La'kze zej nnita' benách ka' bi zej nónbi'e neto',

l̲ezka' zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neto'.
Z̲dato' gan žon z̲ož gatto', san ne zoato' nbanto'.
Žóngake' neto' da' z̲ia, san bi žótgake' neto'.
10 Žóngake' neto' nyache' l̲aže', san žebétezelto'.
Nakto' benne' yache' ka', san žonnto' yel̲a' wnni'a l̲i l̲aže' chegak benne' zan ka'.
L̲a'kze bi be de cheto', yógo'te da' de naken cheto'.
11 Dot l̲áže'to' z̲chál̲jl̲ento' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', l̲e'e zoale l̲o yež Corinto. Bl̲oe'elto' l̲e'e kan da' li že' l̲áže'to' l̲e'e.
12 Cha' bi nakžo toze bi naken dan' bi že' l̲áže'to' l̲e'e, san l̲e'ekze bi že' l̲áže'le neto'.
13 Na'a, z̲chál̲jl̲ena' l̲e'e kan žon to benne' z̲chál̲jl̲ene' z̲i'nkze' ka', na' z̲nnia': le yebí'i cheto' kan žónl̲ento' l̲e'e. Le we' l̲aže' neto'.

Nakžo ka to yodo' gan yo'o Dios ban

14 Bi gónl̲enle tz̲en benách ka' bi žejl̲é'gake' che Dios.
Bi gak gak toze da' nak chawe' l̲en da' kegle.
Bi gak gak toze da' nak chol̲ l̲en da' nak baní'.
15 Bi gak gak toze Benne' Criston' l̲en da' x̲iwe'.
Bi gak gak toze to benne' žejl̲i'e che Benne' Criston' l̲en to benne' bi žejl̲i'e chie'.
16 Bi gak gak toze yodo' che Dios l̲en lo'a ka'.
L̲e'ekze nakle ka to yodo' gan yo'o Dios ban. Kan nak da' ni, Dios na'kze wnné':
Sóal̲ena' l̲égake', na' tál̲ena' l̲égake'.
Gaka' Dios chégake',
na' l̲égake' gákgake' benách chia' ka'.
17 Che l̲en, l̲ezka' wnné' ki:
Le yežój ládjwgake', na' le kwas gan nníta'gake'.
Wnná X̲anžo: "Bi gónl̲enle l̲égake' tz̲en da' kegle,
na' si' l̲o na'a l̲e'e.
18 Neda' gaka' X̲akzle,
na' l̲e'e gakle z̲i'na' ka', benne' byo ka', na' no'le ka'."
Ki z̲nna X̲anžo, Bennen' napkze' dot yel̲a' wak.

7

1 Da' ki da' bchebe l̲aže' Dios zej naken chežo, ljéža'do' ka'. Che l̲en žal̲a' yeyón kwinžo chawe', na' yekwaszo bíte'teze da' z̲ka'n ditjen bel̲a' žen chežo, na' be' nakkzžo. L̲o yel̲a' z̲zebe Dios chežo žal̲a' gakžo che L̲eze'.

Beyát l̲áže'gak benne' Corinto ka'

2 Le si' l̲o na'le neto'. Bi bento' no benne' ládjwle l̲e'e z̲ia. Bi bento' ga chix̲le no benne'. Bi ben l̲áže'lto' no benne'.
3 Z̲chal̲ja' ki, kege nich yesbaga'a l̲e'e z̲ia, san naken ka wnnía' zga'ale, na' da' yoble z̲nnia': zoa' ban l̲aže' soa' nbánl̲ena' l̲e'e o gátl̲ena' l̲e'e dan' že' l̲aža'a l̲e'e.
4 Ž̲enl̲e'e l̲aža'a l̲e'e, zí'na'do' ka', na' žapa' l̲e'e ba la'ne. L̲a'kze da' zan da' z̲záka'to', zóal̲i'a choch, na' žebél̲e'ela'.
5 Katen' bžinto' gan nbab Masedonia, na' zejte na'a ža, bi žata' cheto' latje yezí' l̲áže'to', san da' zan da' žaken cheto'. Benách ka' z̲díl̲-l̲engake' neto', na' l̲o yichj l̲áz̲do'to' zej yo'o da' ka' z̲chébegaken neto'.
6 Naž Dios, Bennen' žon choche' no benne' za' gak chope l̲aže'e, ben choche' neto' dan' bežín x̲kwide' Tito ga zoato' ni.

7 Bi gokzen dan' bežinbe' ga zoato' ni, san dan' l̲ezka' bzenlbe' neto' kan l̲e'e
ben chochle l̲ázdo'be'. Bzenlbe' neto' kan žénel̲e'elele yelé'elele neda', na' kan
nak nyache' l̲áže'le ni'a che da' goken ga na', na' l̲ezka' kan že' l̲áže'le neda'.
Yógo'te da' ki žóngaken ga žebél̲e'ela'.
8 L̲a'kze da' bzoja' chele l̲e'e l̲e'e yiche nežwn' benen ga gok nyache' l̲áže'le l̲e'e,
bi nak nyache' l̲aža'a na'a. Zga'ale gok nyache' l̲aža'a kate' gókbe'ela' benen ga
gok nyache' l̲áže'le l̲e'e to chi'ido',
9 san na'a žebela', kege dan' gok nyache' l̲áže'le, san dan' ben yel̲a' nyache'
l̲aže' chele na' ga beyát l̲áže'le. Dios bkonle' žin yel̲a' nyache' l̲aže' chele na',
nich bi wchíx̲elele l̲e'e ni'a che da' bento' neto'.
10 Yel̲a' nyache' l̲aže' da' z̲konle Dios žin žonen ga yeyát l̲aže' no benne' nich
yelé', na' che l̲en bi žal̲a' gak nyache' l̲áže'žo ni'a chen, san yel̲a' nyache' l̲aže'
da' naken che yežlyó nga žonen ga žatgak benách ka'.
11 Le wia nga kan bkonle Dios žin yel̲a' nyache' l̲aže' chele na':
Benen ga že' l̲áže'le Dios.
Benen ga gónelele yežojle chawe'.
Benen ga bža'ale bennen' bene' dol̲an'.
Benen ga z̲žébele Dios.
Benen ga be' l̲áže'le gonle kan z̲nna x̲tiža' Dios.
Benen ga nží'ilele Dios dot l̲áže'le.
Benen ga gónelele gonle z̲ia bennen' bene' dol̲an'.
Benle da' nak bia' bi be dol̲a' nbága'le ni'a che dan' goken.
12 Che l̲en, l̲a'kze bzoja' ki l̲e'e yichen', bi gokzen ni'a che bennen' bene' dol̲an',
na' kégeze ni'a che bennen' wz̲ake'e, san l̲ezka' nich gak bia' l̲aw Dios da' li že'
l̲áže'le neto'.
13 Da' ni ben chochen l̲ázdo'to'. Kégeze beyák choch l̲ázdo'to' san žebél̲e'elto'
dan' žebél x̲kwide' Tito ni'a che da' benle l̲e'e, na' ben chochle l̲ázdo'be'.
14 Bka'n z̲ena' l̲e'e l̲aw x̲kwide' Titon', na' bi benle ga bedoe'ela'.
Bchál̲j̲l̲entezto' l̲e'e da' nak dot da' li, na' l̲ezka' nak dot da' li da' bchál̲j̲l̲ento'
x̲kwide' Titon' katen' wdapto' l̲e'e ba la'ne.
15 Zej žakže dot l̲i l̲aže' kan nži'il x̲kwide' Titon' l̲e'e kate' žejsá' l̲áže'be' kan
benle kan z̲nna x̲tíža'to', na' kan wdaple-be' ba la'ne l̲o yel̲a' z̲žebe Dios chele,
na' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele.
16 Žebél̲e'ela' dan' gak wx̲én l̲aža'a l̲e'e dot l̲aža'a.

8

Kan žal̲a' wnézjwžo da' napžo

1 Na'a, zí'na'do' ka', žénelto' wzenlto' l̲e'e kan nak da' benn Dios chegak kwe'
ka' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia.
2 L̲a'kze da' z̲enl̲e'e wz̲áka'gake' l̲o da' ka' gókgaken chégake', da' z̲enl̲e'e
bebégekle', na' dot l̲áže'gake' bnéz̲jwgake' da' z̲enl̲e'e l̲a'kze zej nake' benách
yache' ka'.
3 Neda' z̲zoa lia' kan nak chégake', dot l̲áže'gake' bnéz̲jwgake' yógo'te da' gok
wnéz̲jwgake', na' bnéz̲jwgakže' ka da' gókgake'.
4 De chgi' wnnábgekle' neto', na' góta'yoel̲e'egekle' neto' we'to' l̲égake' latje
tz̲en l̲en neto' gákl̲engake' lježžo ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
5 Béngakže' kan wlék yichjto' góngake', dan' zga'ale bde kwíngake' l̲o na'
X̲anžon', na' l̲ezka' l̲o na'to' neto', na' naken da' žaz l̲aže' Dios.

6 Che l̲en wnnablto' x̲kwide' Titon' yeyóž gonbe' x̲chinbe' gan zoale l̲e'e, nich
wtobbe' mežw da' z̲nézjwle l̲e'e l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chele, kan wzó l̲awbe' benbe'
zga'ale.
7 Nakle benne' blo ka' kan nak yógo'te da' žonle,
kan žejl̲e'le che Benne' Criston', na'
kan žejní'ilele, na'
kan z̲zejní'ilele benách ka', na'
kan že' l̲áže'le gonle da' naken chawe', na'
kan nží'ilele neto'.
L̲ezka' žal̲a' gakle benne' blo ka' kan gákl̲enle lježle ka', na' l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chele
soa bi da' wnézjwle chégake'.
8 Bi žon byena' gonle l̲e'e ki. Z̲chalja' kan žongak yebal̲e benách ka', kan dot
l̲áže'gake' bi da' z̲nézjwgake'. Ki žona' nich gona' ga gonle da' gak bia' nak dot l̲i
l̲aže' kan nží'ilele lježle ka'.
9 Nnézkzelele da' benn X̲anžo Jesús, Benne' Criston', chežo. Gota' yel̲a' wnni'a
z̲en chie', san nich gákl̲ene' l̲e'e beyake' benne' yache' nich gata' yel̲a' wnni'a
chele, dan' goke' L̲e' yache'.
10 Ki žekla' neda': gakže chawe' chele cha' yeyóž gonle da' wzó l̲awle žonle ba
gok to yiz. Gokle benne' blo ka', kégeze kan bnézjwle, san l̲ezka' kan gónelele
wnézjwle.
11 Na'a, dot l̲áže'le le yesyóž gonle dan' wzó l̲awle žonle, na' dot l̲áže'le
bnézjwle. Le wnez̲jw na'a kan sáke'le.
12 Cha' žénelele bi da' wnézjwle, Dios žape' ba la'ne da' z̲nézjwle kan nak da'
deze chele. Bi z̲nnabe' wnézjwžele ka da' deze chele.
13 Bi žénela' gona' ga wnézjwle l̲e'e da' gákl̲enen yezika' benách ka' na' zejte
yážjelele l̲e'e.
14 Žénela' gak tl̲ebe kan de chele, na' chégake'. Na'a da' z̲enl̲e'e de chele
da' gak wnézjwle nich soa da' gata' chegak benne' ka' žiážjegekle'. Naž kate'
yážjelele l̲e'e, l̲égake' gak bi da' wnézjwgake' chele nich ki gak tl̲ebe kan de chele,
na' chégake'.
15 L̲ezka' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: “Bennen' btobe' da' z̲enl̲e'e, bi be
bga'nze chie', na' bennen' btobe' láte'ze, bi be byážjele'.”

Kan žongak x̲kwide' Tito, na' ljež̲be' ka'

16 Žox̲ken Dios, L̲e' bene' ga že' l̲aže' x̲kwide' Tito l̲e'e kan že' l̲aža'a neda' l̲e'e.
17 Kégeze žonbe' kan z̲nna x̲tiža'a da' wnnabla'-be', san dan' že' l̲áže'kzbe' l̲e'e,
žakze chebe' gónelbe' chejwíabe' l̲e'e.
18 Žsél̲a'to' to ljež̲žo tz̲en l̲en l̲ebe', ljež̲žon' žápegak yógo'te kwe' benách ka' che
Benne' Criston' l̲e' ba la'ne, dan' žone' binlo žin che diža' chawen'.
19 L̲ezka' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' wžegak benne' ni nich
sá'l̲ene' neto' tz̲en chjwa'to' dan' z̲nézjwle l̲e'e nich ga'n z̲en X̲anžon', na' l̲ezka'
gak bia' že' l̲áže'žo ljež̲žo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
20 Ki gaken, gónl̲ene' neto' tz̲en nich bi gak no benne' bi da' nnie' cheto' kan
žónl̲ento' mežwn' da' z̲enl̲e'e da' z̲nézjwle l̲e'e, da' gákl̲enen benách yache' ka'.
21 Že' l̲áže'to' gonto' da' naken chawe', kégeze l̲aw X̲anžon', san l̲ezka' l̲awgak
benách.
22 L̲ezka' žsél̲a'to' yetó ljež̲žo tz̲en l̲en légake', bennen' bl̲e'elto' zan chi'i kan
žone' l̲e', na' nak bia' dot l̲aže'e žénele' gónl̲ene' neto' tz̲en žin. L̲ezka', dan' žx̲en
l̲aže'e l̲e'e, žéneže'le' gákl̲ene' neto' l̲o žin ni.

23 Cha' no benne' nnable' kan nak xkwide' Titon', nakbe' lježa', na' žónlenbe' neda' tzen žin nich gáklento' le'e. Cha' no benne' nnable' kan zej nak yezika' lježžo ki, bsélа'gak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' légake', na' zka'n zéngake' Benne' Criston'.
24 Le gon ga gak bia' nží'ilele légake' nich gákbe'egekle yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' žonle ki, na' nich nnézgekle' nak dot da' li da' chawe' da' znnato' kan nak chele.

9

Mežw da' ztobžo da' gáklenen lježžo ka'

1 Kan nak da' znézjwle da' gáklenen lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bi žon byenen wzoja' chele le'e, le'e yiche ni.
2 Ba nnezla' kan žénelele gonle da' ni, na' zchalja' lawgak benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia nga, kan nak da' chawe' da' žonle. Zzenla' légake' kan nak chele le'e, zoale gan nbab Acaya, kan ba gok to yiz ba zoale gonle da' ni, na' dan' že' láže'le gonle da' ni, ben chochen lázdo'gak yeláte'ze bdachgak benách ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
3 Na'a, žsela'a lježžo ki gan zoale nich gak bia' nak dot da' li da' znnato' kan nak chele, na' nak kan ba wnnía' chele, ba zoale gonle dan' gáklenen lježžo ka'.
4 Cha' bale benách Masedonia ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', yídlengake' neda' tzen, na' cha' gak bia' bi zoale gonlen, naž yedoe'elto' dan' bxen láže'to' le'e, na' lezka' le'ekze žala' yedoé'elele.
5 Che len gokla' žala' sela'a lježžo ki nich žíngake' gan zoale zgá'alegake' kate' la'a neda', na' gáklengake' le'e nich yeyóž wtoble dan' bchebe láže'le wnézjwlen. Ki gaken, yeyóž wtoble mežwn' zga'ale kate' la'a, na' gak bia' znézjwlen dan' žénekzelele, na' kege dan' žon byéneto' bi da' wnézjwle.
6 Le chejsá' laže' da' znnan:

No benne' žaze' láte'ze, láte'ze yelape'.
No benne' žaze' da' zenle'e, da' zenle'e yelape'.

7 To tole žala' wnézjwle kan ba wnnale lo yichj lázdo'le, na' kege lo yela' nyache' laže' chele o dan' zoa no benne' žon byene', dan' nži'il Dios no benne' dot laže'e znezjwe'.
8 Dios gak yebi'e chele da' zenle'e kan žiážjelele nich gata' chele yógo'te dan' žiážjelele, na' ga'n chele nich gak gáklenle no benne' zoa da' žiážjele'.
9 Lezka' nyejw le'e yiche la'y kan nak che to benne' wzóa bi da' bnezjwe', da' znnan:

Dot laže'e bnezjwe' chegak benách yache' ka'.
Nak biá'teze yela' ži'i laže' chie'.

10 Dios, Bennen' žonne' chežo bi da' gazžo, na' lezka' bi da' ye'j gawžo, wnezjwe' chele da' gak wnézjwle le'e, dan' naken ka da' žaz to benne', na' lezka' gone' ga chan da' yelaple, da' naken da' chawe' da' žonlen.
11 Dios gone' ga gáta'le'eže yela' wnni'a chele nich gak wnézjwle da' zenle'e. Ki gaken, dan' wnézjwle, dan' chiston' lo wlazle le'e, gonen ga ye'gak benne' zan Dios: "Žóxkeno'."
12 Da' znézjwle dan' gáklenen lježžo ka', kégeze gonnen chégake' da' žiážjegekle', san gonen ga yé'gake' Dios: "Žóxkeno'."

13 Kate' gonle ki, na' wká'n zéngake' Dios dan' gak bia' žonle kan znna diža' chawen' che Benne' Criston' kan znnale žonle. Lezka' we láwgake' Le', dan' nakle le'e žii'i laže', na' znézjwle chégake', na' lezka' chegak yezika' benách ka'.
14 Wcháljlengake' Dios, na' nnábgekle' Le' gon chawe'e le'e dan' zej nži'ile' le'e dan' Dios že' láže'li'e le'e.
15 ¡Žoxken Dios, Bennen' benne' chežo to da' záka'le'en!

10

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Pablo

1 Znnagak bálele le'e naka' gaxjw laže' kate' ne zóalena' le'e, san kate' zoa' zi'to' gan zoale žsela' le'e snia kan zzoja' chele le'e yiche. Dan' nak Benne' Criston' gaxjw laže', na' žii'i laže', neda', Pablo, žáta'yoela' le'e
2 nich bi gonle ga gon byenen sela' le'e snia katen' la'a gan zoale. Ba zoa' sela' snia benne' ka' znnágake' žonto' žin ni lo yela' benachze cheto'.
3 Da' li nakto' benách, san kege žakze cheto' žonto' xchin Dios.
4 Da' ka' zdíl-lento' lo wdile, bi zej naken ka da' ka' zdíl-lengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, san da' ka' zdíl-lenton' zej napen yela' wak che Dios, dan' zkonlto' žin nich wžía yi'to' da' wale ka' che da' xiwe'. Zžia yi'to' da' wen laže' ka' da' znna da' xiwe' kan nak cheto',
5 na' yógo'te da' ka' zkonlen žin nich gonen ga wká'n zen kwinžo, nich gonen ga bi gak gónbia'žo Dios. Žonto' ga zej nak bia' yógo'te da' zza' láže'gak benách ka', da ka' žóngaken ga zžíigake' che Dios, nich gak gonto' kan znna Benne' Criston'.
6 Te gonle da' gak bia' dot láže'le žonle kan znna xtiža' Benne' Criston', soato' selto' snia yógo'te benne' ka' zžíigake' che xtiže'e.
7 Zwíale da' nla' lawze. Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žekle' nake' che Benne' Criston', lezka' žala' gákbe'le' da' ni: kan le' nake' che Benne' Criston', lezka' neto' nakto' chie'.
8 Bi žedoe'ela' la'kze wdetlen bka'n zen kwina' kan nak yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'to'. Da' nzi' lo na'to' naken nich gak gónžeto' li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kege nich wžía yi'to' le'e.
9 Bi žénela' géklele žénela' wcheba' le'e len da' zzoja' chele le'e yiche ni.
10 Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' ka' nnágake': "Kan zej nak da' ka' zzoj Pablo chežo, žsele' žo'o snia, na' žesbage'e žo'o zia, san kate' zóalene' žo'o žon kwine' gaxjw laže', na' diža' zen laže' zchalje'."
11 Bennen' znnie' cheto' ki žala' gákbe'ele' da' ni: kan nakto' kate' zzojto' chele le'e yiche kate' zoato' zi'to' gan zoale, lezka' gakto' lo da' gonto' katen' sóalento' le'e.
12 Da' li bi žežoglto' nnato' nakto' tlebe kan zej nak benne' ka' zka'n zen kwíngake'. Benne' bi nnezle ka' zej nak benne' ka'. Lo da' zza' láže'gake' znnágake' kan žala' gakgak benách ka', na' zchi'a láže'gake' la' légakze' kan nak dan' zza' láže'gake'.
13 Neto' bi wka'nže zen kwinto' kan žala' gonto', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to', na' lo žin na', žala' gonton' gan zoale le'e.
14 Cha' bde Dios lo na'to' žin da' gonto' gan zoale, bi wdetle benton' katen' bžinto' gan zoale, katen' bcháljlento' le'e diža' chawen'.
15 Bi zka'n zen kwinto' kan nak žin da' bengak yezika' benách ka', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to'. Žxen láže'to' gakže li laže' kan žejle'le che

Benne' Criston' nich gak gonto' žin gan zoale da' záka'žen, kan nak da' bde Dios lo na'to' gonton'.

16 Naž gak wchaljto' diža' chawen' gan zej nnita' yež ka' žé'gaken zí'to'že gan zoale. Ki gaken, bi gon byenen wká'n zen kwinto' ni'a che žin da' bengak yezika' benách ka', dan' bde Dios lo ná'gake'.

17 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

No benne' žénele' bi da' wká'n zene',
da' benkze Xanžon' žala' wká'n zenen'.

18 Ba bežój chawe' to benne' kate' znna Xanžon' ba bežoje' chawe', na' kege kate' znne' ki che la' kwinze'.

11

Pablo, na' benne' ka' žon kwíngake' wbás ka' che Jesús

1 Žénela' gakle zen laže' len neda' kate' ne zchalja' lo yela' bi nnezle chia'. Le we' láže'le neda'.

2 Že' laža'a le'e kan Dios na'kze že' laže'e le'e, dan' nakle kan nak to xkwide' no'le nakbe' dot li laže', no'len' bezía'-be' kwit Benne' Criston' nich wchág ná'lenbe' Lekze'.

3 Zžeba' la' no benne' gan zoale, na' gon láže'le' le'e, na' gone' ga wsanle kan dot láže'le nží'ilele Benne' Criston', kan ben Eba, zo'le Adán katen' da' xiwe', lo yela' sina' chen, ben láže'len le'.

4 Ki znnia' dan' dot láže'le žwe'le no benne' latje ze'e gan zoale, na' zchalje' kan nak che xtiža' Jesús, da' nžan' kan nak da' bsedlto' le'e, na' zzi' lo na'le to be', na' to diža' chawe', da' ka' zej nžan' kan nak Be' La'y na', na' diža' chawen' dan' wzí' lo na'le da' bchaljto' neto'.

5 Žekla' bi nakža' neda' ka'ze kan zej nak benne' ka', benne' žéklele le'e zej nákli'e zen, na' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.

6 La'kze naka' ka'ze kan zchalja', bi naka' ka'ze kan nak yela' žejní'il da' napan'. Zan chi'i, na' da' zan kan bloe'elto' le'e kan nak yela' žejní'il da' napton'.

7 ¿Bi gok chawe' da' bena' katen' bi be bchixjwa' le'e katen' bchalja' diža' chawen' gan zoale? Bka'n kwina' ka'ze, san bka'n zena' le'e.

8 Bkonla' žin da' gok chegak yezika' kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', dan' wzi'a mežw da' bnézjwgake' chia' nich gok bena' žin gan zoale le'e.

9 Katen' wzóalena' le'e, cha' wzóa da' byážjela', bi bsaka' zi'a nitole le'e, san lježdžo ka', benne' ka' bžójgake' gan nbab Masedonia, bnézjwgake' chia' dan' byážjelan'. Batkle bsaka' zi'a le'e, na' tlebe kan gona'.

10 Ni'a che da' nak dot da' li kan nak che Benne' Criston' da' zóalenen neda', bi soa' žize, san wká'n zen kwina' kan nak da' ki dot gan nbab Acaya.

11 ¿Žéklele bi nži'ila' le'e dan' znnia' ki? Nnézkzele Dios nži'ila' le'e.

12 Gónteza' kan žona' na'a, nich bi gata' latje chegak benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' ka' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston', na' znnágake' žóngake' xchine' Le' kan žonton' neto'.

13 Bi zej nake' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Žon láže'gake' kan nak žin da' žóngake', na' žonze kwíngake' wbás ka' che Benne' Criston'.

14 Bi žala' yebánležo kan žongak benne' ka'. Lezka' da' xiwe' na'kze zloe'el kwinen ka to wbás che ya'abá, wbasen' zde' lo baní'.

15 Che len bi žala' yebánležo cha' wen žin ka' che da' xiwen' zloe'el kwíngake' ka benne' ka' žóngake' xchin Bennen' nake' chawe'. Kwia yí'gake' kan nak tlebe len da' žóngake'.

Da' ka' wzaka' Pablo

16 Da' yoble žapa' le'e: bi žala' no benne' gekle' nyal yichja'. San cha' žéklele nyal yichja', le gonn neda' latje wchalja' ka to benne' nyal yichje', nich wká'n zen kwina' to chi'ido'.
17 Da' ni da' znnia' bi naken to da' gož Xanžon' neda' gona', san zchalja' ka to benne' nyal yichje', na' wká'n zen kwina'.
18 Zej nnita' benne' zan zka'n zen kwíngake' kan zej nak da' žóngake' žakze chégake'. Che len, lezka' neda' wká'n zen kwina'.
19 Dan' žéklele žakle da' zenle'e, dot láže'le žwe'le latje wchaljgak benne' ka' nyal yíchjgake'.
20 Lezka' žwe'le no benne' latje gone' le'e benne' ndo'w ka', o no benne' ke'e da' den chele, o no benne' nna bi'e le'e, o no benne' wka'ne' le'e ka'ze, o no benne' kape'e žoa'ale.
21 Žedoe'ela' znnia' da' ni: bi bento' ki chele dan' wdetle gokto' gaxjw laže'.

Cha' zoa no benne' žežogle' wká'n zen kwine', lezka' neda' yežoglan', na' wchalja' ka to benne' nyal yichje'.

22 ¿Zej nake' benne' hebreo ka'? Lezka' naka' neda'.
¿Zej nake' benne' Israel ka'? Lezka' naka' neda'.
¿Zej nake' za'só Bran? Lezka' naka' neda'.
23 ¿Zej nake' wen žin ka' che Benne' Criston'? Lezka' nakža' neda'.
(Zchalja' ka to benne' nyal yichje' kate' zchalja' ki.)
Benža' neda' žin ka béngake' légake'.
Byejwa' liž ya da' zanže chi'i ka byéjwgake' légake'.
Bdingak benách ka' neda' lo yo da' zanže chi'i kan gok chégake'.
Ben zož gata' da' zanže chi'i ka goken chégake'.
24 Gayo' chi'i bdingak benne' judío ka' neda' yid.
(To to chi'i ka' bdíngake' neda' to galje žoa chi'i.)
25 Chonne chi'i bdíngake' neda' yag.
To chi'i bžé'egake' neda' yej.
Chonne chi'i wyoá'a to lo barkw da' wzía yin' lo nisdo'.
To chi'i wyoá'a to yele, na' to ža lo nis lo nisdon'.
26 Zan chi'i katen' wyoá'a nez,
wdía' gan ben zož chia' che lo yego ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wbán ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wláž chia' ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' zi'to' ka',
na' gan ben zož chia' lo yež,
na' gan ben zož chia' lo latje dach,
na' gan ben zož chia' lo nisdo',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' znnázegake' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
27 Žin zen bena', na' bedó laža'a.
Zan chi'i bi gota' chia' latje tasa'.
Wdona', na' wbila'.
Zan chi'i bi gota' chia' da' gawa', o gan wché'l kwina', o laže' da' gakwa'.
28 Yógo'te ža gok zedla' dan' že'le'e laža'a yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.
29 Kate' no benne' zkwide' laže'e, lezka' neda' zkwide' laža'a.
Kate' no benne' žone' ga wchixle to lježdžo, zža'a bennen' žone' ki.

30 Cha' žon byenen wká'n ẕen kwina', wká'n ẕen kwina' kan zej nak da' ka' zej nak bian' ẕkwíde'la'.
31 ¡Ga'n ẕen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Le' nnézkzele' ẕchalja' da' nak dot da' li.
32 Katen' wzóa' lo yež Damasko, benne' lie' Aretas, bennen' gota' lo ne'e lo wláz benne' ẕnna bi'e gan nbab Roma, bnnite'e benne' ka' wžé' náwgake' nich séngake' neda',
33 san lježžo ka' bdégake' neda' to ga žo'o baní' che yo'o, ne yoa'a to xkwite ẕen, na' btínnegake' neda' na'le lo ze'e da' žape chi'in yežen'. Ka' goken, belá' lo na'gak benne' ka' wžé' náwgake' neda'.

12

Da' ble'e dáwe'le Pablo, na' da' bloe'el Dios le'

1 Da' li bi žala' wká'n ẕen kwina'. La'kze ki naken, na'a wchalja' kan zej nak da' ka' ble'e dáwe'la', na' da' ka' bloe'el Xanžon' neda'.
2 Nónbia'kza' to benne' žejli'e che Benne' Criston', na' ba gok xda' yiz wzóa no benne' bchi'e le' ya'abá che Dios. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo bela' žen chie', o lo be' nakkzé'. Toze Dios nnezle'.
3 Nnézkzela' wyaze' latje xtan che Dios, da' nzin' paraíso. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo bela' žen chie', o bi. Toze Dios nnezle'.
4 Katen' wzóe' ga na', benle' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bi de latje no benne' wchalje' chégaken.
5 Gak wká'n ẕena' bennen', san bi wká'n ẕen kwina'. Toze wká'n ẕen kwina' kan nak da' nak bia' ẕkwíde'la'.
6 La'kze yénela' wká'n ẕen kwina', bi gaka' benne' bi nnezle, dan' nnia' da' nak dot da' li. Na'a, bi wká'n ẕen kwina' dan' bi žénela' gapže no benne' neda' ba la'ne kan zej nak da' ka' ble'ela' neda', o kan nak da' benla' neda'.
7 Naž, nich bi tetle wká'n ẕen kwina' dan' ble'ela' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, Dios bzoe' to yižwé' da' žlale'en lo xpela'a kan žla gan ẕga'a to yeche'. Yižwén' goken ka to da' bkonle žin da' xiwe', nich bsaka' zin' neda'. Ki goken chia' nich bi tetle wká'n ẕen kwina'.
8 Chonne chi'i góta'yoela' Xanžon', na' wnnabla' Le' yeké'e xwi'a na'.
9 Xanžon' gože' neda': "Nakte chio' da' že' laža'a le'. Yebélenželo' da' že' laža'a le' kate' ẕkwíde'lo'." Che len, žebéle'ela' dan' ẕkwíde'la'. Dan' žaken ki chia', na' žáklenže yela' wak che Benne' Criston' neda'.
10 Che len, dan' nži'ila' Benne' Criston', žebela' kate' ẕkwíde'la', na' kate' no benne' žliž zi'e neda', na' kate' zoa da' žiážjela', na' kate' no benne' ẕbia laže'e neda', na' kate' zoa bi da' žaken chia'. Kate' ẕkwíde'la', napža' yela' wak chie' Le'.

Pablo že' laže'e benách Corinto ka' zej nake' che Jesús

11 Naka' benne' bi nnezle dan' bchalja' kan zej nak da' chawe' ka' da' bena' neda'. Le'ekze ben byenle bena' ki. Le'e žala' wká'n ẕenle neda', na' la'kze bi be naka' neda', bi nakža' ka'ze kan zej nak benne' ka' žéklele le'e zej náklí'e ẕen, benne' ka' ẕnnázegake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.
12 Da' ka' bena' lo yela' ẕbez ẕen laže' chia' gan zoale le'e zej nak bian' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Blé'elele da' ka' bena', da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' yela' wak ẕen che ya'abá che Dios.
13 Toze da' bi bena' gan zoale le'e da' bena' gan zej nnita' yezika' kwe' benách ka' che Benne' Criston'. Bi bsaka' zi'a le'e nich bi da' gonnle da' ye'j gawan'. Le si' ẕen chia' dan' bi bena' ki chele.

14 Za' la'a neda' gan zoale da' beyonne chi'i. Bi be nnaba' da' gonnle chia'.
Žénela' gonnle le'e kwinkzle chia', na' kege bi da' den chele. Bi' že'n ka', bi žon
byenen wáwgakbe' xa xná'gakbe'. Xa xná'gakbe' ka' žala' wáwgake' zí'ngake' ka'.
15 Dot laža'a wkonla' žin yógo'te da' den chia', na' wdé kwina' ni'a chele nich
gak da' chawe' chele, la'kze žekla' neda' kate' nží'ižela' le'e, zej žeyache' yela'
nži'il chele len neda'.
16 Nnézkzelele bi bsaka' zi'a le'e. Na'a, bálele nnale goka' sina', na' len da' wen
laže' bebélenla' da de chele.
17 ¿Žéklele ben láže'la' le'e katen' bsela'a benne' wbás chia' ka' gan zoale?
18 Góta'yoela' xkwide' Titon' yidbe' gan zoale, na' bsela'a ležžon' tzen len
lebe'. ¿Žéklele ben láže'le xkwide' Titon' le'e? ¿Bi bento' tlebe kan žonto' xkwide'
Titon', na' neda', na' lezka' tlebe kan nak dan' bchaljton'?
19 ¿Žéklele le'e, zí'na'do' ka', žebéj kwinto' chawe' lawle le'e? Law Dios zchaljto'
lo wláz Benne' Criston', na' yógo'te da' žonto' zej naken nich gakže dot li laže'
yela' žejlé' chele che Benne' Criston'.
20 Zžeba' bi gakle le'e kan žénela' gakle kate' la'a gan zoale, na' neda' bi gaka'
kan žénelele le'e gaka'. Zžeba' zdílele, na' zgé'elele ležle ka', na' zža'le ležle ka',
na' žliž dítjele ležle ka', na' znnele che ležle ka', na' zka'n zen kwinle, na' žonle
žo'osbé.
21 Kate' la'a gan zoale, cha' ki žaken chele, zžeba' gon Dios ga yedoe'ela' kan
nak chele, na' gon byenen kweža' ni'a chegak benne' zan, benne' ka' béngake'
dola', na' bi beyát láže'gake' kan zej nak da' kegle da' béngake', na' da' ka' wzé
láže'gake' da' kegle.

13

Da' gož Pablo benne' Corinto ka' ga ze lawte

1 Da' beyonne chi'i ni la'a neda' gan zoale. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
"Žon byenen nníta'gak chope chonne benne' ka', benne' wzóa lígake' cha' no
benne' žesbage'e ležle' zia."
2 Ba bchi'la' benne' ka' béngake' dola' katen' wzóalena' le'e da' bežope chi'i, na'
na'a zchi'la' légake' da' yoble', na' lezka' yógo'te benne' ka' žóngake' dola', la'kze
zoa' zi'to' nga, znnia': cha' la'a gan zoale da' yoble, bi gaka' gaxjw laže' katen'
tílegaka'-ne'.
3 Znnable le'e to da' gak bian' zchalja' lo wláz Benne' Criston'. Da' ka' gona' gak
biá'gaken zchalja' ki. Bi zkwíde'le Benne' Criston' kate' bi da' žone' chele, san lo
yela' wak zen chie' žone' bi da' žone' chele.
4 Da' li bde'e le'e yag kroze ka to benne' zkwíde'le', san zoe' nbane' dan'
zoalen yela' wak che Dios Le'. Lezka' neto' zkwíde'lto' tzen len Le', san dan'
nakto' toze len Le' zoato' nbanto', na' zoalen yela' wak che Dios neto' nich bi
da' gonto' gan zoale.
5 Le wia kwinle cha' žejle'le che Benne' Criston' o bi. Le si' bia' la' kwínzele.
¿Bi nnézlele zoalen Jesús, Benne' Criston', le'e, cha' da' li žejle'le chie'?
6 Žxen láže'to' nnézkzelele da' li neto' žejle'to' che Benne' Criston'.
7 Žližto' Dios, na' znnablto'-ne' gáklene' le'e, nich bi gonle da' kegle, kege
nich yežojto' chawe' neto', san nich gonle le'e da' naken chawe', la'kze géklele
zchíxelto' neto'.
8 Bi gak wži'ito' che da' nak dot da' li, san gak gónzeto' da' naken tlebe len da'
naken dot da' li.

9 Che len žebelto' kate' zkwíde'lto', na' le'e žak chochle. Žlížtezto' Dios, na' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'.
10 Che len zzoja' chele le'e da' ni kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Naž kate' la'a gan zoale bi gon byenen wsaka' zi'a le'e, na' bi wkonla' žin yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'a, da' naken nich gon chocha' le'e, na' kege nich wžía yi'a le'e.
11 Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch. Le we' laže' gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Lezka' le we' laže' da' ni da' žapa' le'e. Le gak toze len ležle ka', na' le ga'nlen ležle ka' cháwe'do'. Znnabla' Dios sóalene' le'e. Le' nži'ile' žo'o, na' zka'n žie' yichj lázdo'žo.
12 Le gape "Padiox" ležle ka', tole yetole, na' le chela' ležle ka'.
13 Yógo'te ležžo ka' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox."
14 Znnabla' Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' ži'ile' le'e, na' gone' ga gakle toze len Dios Be' la'y. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO GAN NBAB GALASIA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús gan nbab Galasia

1-2 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox" nbable yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Cristo gan nbab Galasia, na' lježžo ka' nníta'gake' nga, žónlengake' neda' tzen. Neda' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bi belsela' benách ka' neda'. Jesús, Benne' Criston', bséla'kze' neda', na' Xažo Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, bénlene' Le' tzen.

3 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

4 Jesús na'kze, Benne' Criston', bde kwine' lo yela' got ni'a che dola' da' wbága'žo, na' beslé' žo'o lo da' kegle da' žaken ža ni zoažo na'a. Bene' ki dan' goken da' gónekzele Xažo Dios.

5 ¡Ga'n zénteze Dios! Ka'kze gaken.

Toze nak diža' chawe' kan nak che Jesús, Benne' Cristo

6 Žebánle'ela' kan žonle le'e, dan' la' zká'ntele Dios. Le' bliže' le'e nich gakle che Leze' dan' Jesús, Benne' Criston', be' laže'e žo'o, san na'a ženelele si' lo na'le to diža' chawe' yoble.

7 Da' li bi zoa yetó diža' chawe' san zchalja' ki dan' zej nnita' benne' ka' zchíxgake' lježžo ka', na' ženegekle' wchá'gake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

8 Cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' bchaljto' neto' lawle le'e, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'. Žala' wsaka' zi'e nedkza' cha' gona' ki, na' cha' to wbás che ya'abá gone' ki, Dios na'kze wsaka' zi'e le'.

9 Ba wnnikza' ki zga'ale, na' na'a znnia' ki da' yoble: cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' ba wzí' lo na'len, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'.

10 ¿Žéklele ženela' gaple neda' ba la'ne kate' zchalja' ki? O'o. Ženela' yežoja' chawe' law Dios. ¿Žéklele ženela' chaz láže'gak benách ka' neda'? Chela' yénela' chaz láže'gak benách ka' neda', bi gaka' wen žin che Benne' Criston'.

Ka beyák Pablo benne' wbás che Benne' Cristo

11 Na'a, žala' nnézlele da' ni, zí'na'do' ka'. Diža' chawen' dan' zchalja' bi zan' lo yichj lázdo'gak benách ka'.

12 Kege no benne' bdie' diža' chawen' lo na'a, na' kege no benne' bsedlen' neda'. Jesús, Benne' Criston', bzejní'ikzele' neda' kan nak diža' chawe' chien'.

13 Ba bénkzelele kan bena' neda' zga'ale katen' nzi' lo na'a kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios. Nnézkzelele kan bena', katen' wžía láže'li'a benách ka' che Dios, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gónela' wžía yi'a légake'.

14 Kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios, benža' neda' ka yeláte'ze bdachgak lježa' benne' judío ka', benne' ka' zjake' yiz ka zeyá'a neda', dan' wzí'že lo na'a neda' ka légake' da' bdegak xa wdé cheto' ka' lo na'to' kan bénteze béngake'.

15 Ki goka' neda', san dan' nak Dios ži'i laže', wžekze' neda' zga'ale kate' bi na' galja', na' bliže' neda' nich gona' xchine'.

16 Naž, katen' gónekzele Dios, bene' ga bénbi'a Ẓi'ne', Bennen' bseḷe'e neda' nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen' kan nak chie' Ḷe'. Katen' bene' da' ni, bi bejtiḷja' no benne' nake' benachze nich wsedle' neda',
17 na' bi wyá'a ḷo yež Jerusalén nich chejwía' benne' ka' gókgake' wbás ka' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka neda', san wyá'a gan nbab Arabia, na' wdé na' beyá'a ḷo yež Damasko.
18 Ka' goken, katen' ba wdé chonne yiz wyá'a ḷo yež Jerusalén, na' bejwía' Bedw, na' bgá'nḷena' ḷe' x̱da' ža.
19 Katen' wzóa' ga na' bi bḷe'ela' yetože benne' wbás che Benne' Criston'. Toze Jakob, biche' X̱anžon' bḷe'ela'-ne'.
20 Da' ni da' ẓzoja' chele naken dot da' li. Nnézkzele Dios bi žon ḷaža'a.
21 Wdé na' wyá'a, na' wdía' ḷo yež ka' da' zej nbaben Siria, na' da' ka' zej nbaben Silisia.
22 Kate' ža ka' lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston' gan nbab Judea bi bénbia'gake' neda'.
23 Belyenle' toze dan' bchaljgak yezika' benách ka' kan nak chia' neda', na' wnnágake': “Bennen' wžía ḷaže'e žo'o zga'ale, ẓze diže'e na'a che da' žejḷe'žo, dan' gónele' wžía yi'e.”
24 Ka' goken, bka'n ẓéngake' Dios ni'a che da' žona' neda'.

2

Yezika' benne' wbás ka' che Jesús ẓzi' ḷo ná'gake' Pablo

1 Kate' ba gok x̱da' yiz, wyá'aḷena' Bernabé, na' beḷá'a ḷo yež Jerusalén, na' bchi'a x̱kwide' Tito, bin' bénḷenbe' neda' tẓen žin.
2 Wyá'a ga na' dan' bḷoe'el Dios neda' žaḷa' cha'a ga na'. Katen' bḷa'a ga na', na' cheḷa'ale bcháljḷena' benne' ka' nzi' ḷo ná'gake' žin che Benne' Criston', na' bzenla' ḷégake' kan nak diža' chawen' da' ẓzenla' benách zi'to' ka'. Ki bena' dan' gónela' bi ga'n dáche'ze žin da' ba bena', na' žin da' žona' na'a.
3 Ḷa'kze x̱kwide' Titon', bi' lježan', bi nakbe' benne' judío, bi ben byéngake' chog ḷo x̱péḷa'be' dan' nak bian' no benne' byo nzi' ḷo ne'e x̱tiža' Dios kan žónteze žongak benne' judío ka'.
4 Da' li, baḷe benách ka' wnníta'gake' ga na', benne' žilj ḷaže' ka', na' wnnágake' zej nake' lježžo ka', gónegekle' gon byéngake' chog ḷo beḷa' che x̱kwide' Titon' dan' nak bian'. Benne' ki ẓbíga'gake' gan zoažo žo'o, na' ẓwíagake' kan žonžo nich nnézgekle' kan belažo ḷo na' da' bchi'le Moisés. Belažo dan' nakžo toze ḷen Jesús, Benne' Criston'. Gónegekle' gon byéngake' yeyakžo da' yoble ka benne' ka' zej ndo'e ḷo na' x̱tiža' Moisés na'.
5 Nitó chí'ido'ze, bi be'to' ḷégake' latje. Ki bento' nich gape chi'ito' da' nak dot da' li che diža' chawen' nich gak yebéḷenlžon.
6 Benne' ka' žeklžo nzi' ḷo ná'gake' žin che Benne' Criston' bi bchí'igekle' neda' nitó da' kobe. Bi že' ḷaža'a kan zej nake', dan' bi ẓchi'a ḷaže' Dios žo'o kan ẓchi'a ḷáže'gak benách ka' žo'o.
7 Bi bchí'igekle' neda' nitó da' kobe, dan' gókbe'egekle' Dios bdie' ḷo na'a žin chie' da' žona', nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen', tḷebe kan bde Dios ḷo na' Bedon' žin chie', na' ẓzenle' benne' judío ka' diža' chawen'.
8 Dios, ḷen yeḷa' wak chie', bene' neda' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka', tḷebe kan bene' Bedon' wbás chie' nich wsedle' ḷe' benne' judío ka'.
9 Jakob ḷen Bedon', na' Ẓwa, benne' ka' žeklžo nzi' ḷo ná'gake' žin che Benne' Criston', gókbe'egekle' bde Dios ḷo na'a žin ni. Che ḷen wẓí' ḷo ná'gake' neda' ḷen

Bernabé, na' bento' toze diža' chjento' xchin Dios gan nníta'gak benách zi'to' ka', neda' len Bernabé, na' légake' góngake' xchin Dios gan nníta'gak benne' judío ka'.
10 Góta'yoegekle' neto' toze chejsá' láže'to' gáklento' benách yache' ka', na' da' ni že' láže'teza' žona'.

Pablo bdile' Bedw lo yež Antiokía

11 Naž kate' bla' Bedon' lo yež Antiokía, bdila'-ne', dan' bchixle' kan bene'.
12 Ka' goken dan' zga'ale bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen, na' bene' ki na' zejte bžingak bale benne' ka' zej nake' toze len Jakob. Naž wzó lawe' žebige'e, na' biž bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen dan' bžebe' bi da' gongak benne' ka' nzi' lo ná'gake' žóngake' ga chog lo bela' chegak benne' byo, benne' zi'to' ka', kan znna da' bchi'le Moisés.
13 Naž yebale benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bénlengake' Bedon' tzen kan žone' lo yela' zžebe chie', na' ka' goken ga bžinte lezka' bžebe Bernabé, na' le' bénlene' légake' tzen.
14 Naž kate' ble'ela' bi žóngake' kan znna da' naken dot da' li da' žsedle diža' chawen' žo'o, na' goža' Bedon' lawgak yógo'te benne' ka' che Benne' Criston' wnníta'gake' ga na', na' wnnía': "Nako' le' benne' judío, san žono' le' kan žongak benách zi'to' ka', na' kege kan žongak benne' judío ka'. ¿Biz chen' žénelo' gon byeno' gongak benách zi'to' ka' kan žongak benne' judío ka'?"

Želagak benne' judío ka' dan' žejlé'gake' che Jesús kan želagak benách zi'to' ka'

15 Lezka' goža' Bedon': "Žo'o nakžo benne' judío ka' dan' xa xna'žo ka' zej nake' benne' judío ka', na' kege nakžo benách zi'to' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios.
16 Nnézkzelžo nitó benne' bi yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan znna da' bchi'le Moisés. Toze yeyák chawe' lawe' Le' no benne' žejli'e che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' žo'o bejle'žo che Jesusen', nich beyakžo chawe' law Dios, na' kege dan' žonžo kan znna da' bchi'le Moisés na'. Bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' kan znna da' bchi'le Moisés na'.
17 Na'a, želžo beyakžo chawe' law Dios dan' žejle'žo che Benne' Criston', san cha' nak bia' nakžo benne' dola' kan zej nak benách zi'to' ka', ¿žala' nnažo žon Benne' Criston' ga žonžo dola'? O'o.
18 Cha' že' laža'a yechisa' da' bchi'le Moisés da' ba wdé chen, da' ni nak bian' zka'n ditja' da' znnakze Dios."
19 Dan' bi gok gona' kan znna da' bchi'le Moisés na', gok chia' ka ba nata'. Dan' naken ki, ba belá' na'a lo na' da' bchi'le Moisés nich soa' nbana', na' nich gona' kan znnakze Dios.
20 Nak chia' ka ba gótlena' Benne' Criston' tzen le'e yag kroze gan gote' Le'. Che len kege nedkza' zoa' nbana', san zoa nban Benne' Criston' lo yichj lázda'wa'. Kan naken, zoa' nbana' na'a, naken dan' žejli'a che Zi'n Dios, Bennen' bží'ile'ele' neda', na' bde kwine' lo yela' got lo wlaza' neda'.
21 Bi žénela' wzóa' chela'ale da' žonnze Dios chežo. Chela' gak to benne' yeyake' chawe' law Dios, dan' žone' da' znna da' bchi'le Moisés na', naž dáche'ze got Benne' Criston'.

3

Da' znna da' bchi'le Moisés, na' da' žejle'žo che Benne' Cristo

1 ¡Le'e, benne' bi nnezle ka'! ¡Le'e, benne' Galasia ka'! ¿Wzóa no benne' bene' chele yela' wžá' nich biž gonle kan znna da' naken dot da' li? Gaze lo de bzenlto' le'e da' žata' chežo dan' got Jesús, Benne' Criston', le'e yag kroze.
2 Le wchebe neda' da' ni. ¿Bedjsoalen Dios Be' La'y le'e dan' benle kan znna da' bchi'le Moisés na' o dan' bejle'le diža' chawen' da' bénlele?
3 ¿Nakxkze goken nakle benne' bi nnezle ki? Wzó lawle nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y le'e. ¿Žéklele žakze chele gak gonle ga gak dot li laže' kan nakle che Dios?
4 ¿Dáche'ze gok chele yógo'te dan' wzáka'le? ¡Bi goken ki!
5 Kate' Dios žsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' le'e, na' žonne' le'e latje gonle yela' wak che ya'abá ka', ¿žone' ki dan' žonle kan znna da' bchi'le Moisés na' o dan' žejlé'zele diža' chawen' da' bénlele?
6 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie'."
7 Che len žala' nnézlele, benne' ka' žejlé'gake' che Dios, légakze' zej nake' da' li za'só Bran na'.
8 Nyejw le'e yiche la'y, da' bla' lawn zga'ale kan gon Dios, dan' znnan, benne' zi'to' ka', benne' chejlé'gake' chie' Le', gákgake' chawe' lawe' Le'. Che len Dios bloe'ele' Bran na' zga'ale kan nak diža' chawen', na' wnné': "Lo na' Za'só' gon chawa'a benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga."
9 Ki naken, Bran na' bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe'. Lezka' na'a, Dios žone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.
10 Zej nbaga' zia benne' ka' žxen láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios dan' žóngake' kan znna da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' dot da' znna xtiže'e."
11 Na'a, nak bia' bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' da' znna xtiže'e, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Soa nban bennen' beyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le'."
12 Kan žeyák chawe' law Dios no benne' žejli'e che Benne' Criston' nžan' kan nak che benne' žxen laže'e yeyake' chawe' lawe' Le' dan' žone' kan wnná Moisés na'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Soa nban no benne' žone' dot da' znna xtiže'e."
13 Benne' Criston' beslé' žo'o lo na' da' zchogen chežo gatžo da' nyejwn le'e xtiža' Moisés na', dan' bi'e latje wžóg chie' gate' lo wlazžo žo'o. Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' zej de'e to le'e yag."
14 Ka' goken che Benne' Criston' nich gak gon Dios kan bchebe laže'e gone' che Bran, katen' wnné' gon chawe'e benách zi'to' ka' lo na' Jesús, Benne' Criston', nich gak gone' ga yedjsoalen Dios Be' La'y žo'o cha' chejle'žo chie' Le', kan bchebe laže' Dios gone'.

Da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' bchebe laže' Dios gone'

15 Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e to da' žsaka' leba', to da' žaken chežo, na' znnia': Kate' chope benne' ka' ba béngake' toze xtíža'gake', na' ba ben chóchgake' dižan', naž bi gak nitó benne' wché'en, na' bi gak no benne' wzanen'.
16 Dios bchebe laže'e to da' gone' che Bran, na' che Za'sóe'. Gan nyejw le'e yiche da' ni, bi znnan: "za'sóe' ka'", da' zchaljen chegak benne' zan, san znnan: "che Za'sóe'." Da' ni zchaljen che toze Benne', Benne' Criston'.
17 Da' ni žénela' nnia': Dios bene' toze diža' len Bran na', na' bchebe laže'e gone' kan znna da' wnné'. Na'a, da' nyejw le'e xtiža' Dios, da' bchi'le Dios

benne' judío ka' tape gaywá' chi žoa yiz wdé katen' gože' Bran na' dan', bi gak yeká'an dan' bchebe laže' Dios gonen', na' bi gak wsolen.
18 Na'a, cha' žala' gonžo kan znna xtiža' Moisés na' nich si'žo da' bchebe laže' Dios gonze', biž naken to da' bchebe laže'e gonze'. Dios žonze' ki dan' bchebe laže'e gone' ki che Bran na'.
19 Cha' ki naken, ¿biz chen' bchi'le Dios benách ka' da' nyejwn lo da' bzoj Moisés na'? Dios bchi'le' benách ka' ki nich gak bia' zia da' zej nbage'e, san goken ki toze kate' bžinte ža na' bla' law Za'só Bran na', Bennen' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Da' nyejwn lo xtiža' Dios bsele'en yežlyó nga lo na'gak wbás che ya'abá ka', na' Moisés bdie' dižan' lawgak benách ka'.
20 Kate' toze benne' zoa da' zchebe laže'e gonen', bi žon byenen soa no benne' wdíe' dižan', na' Dios, toze' nake'.

Biz chen' gož Dios benách ka' góngake' da' zej nyejw lo da' bzoj Moisés

21 Na'a, kan nak da' nyejwn lo xtiža' Dios, ¿naken tlebe len dan' bchebe laže' Dios gone'? O'o. Chela' bchi'le Dios žo'o gonžo da' gak gonen ga soažo nbanžo to chi'ize, naž gak yeyakžo chawe' law Dios cha' gonžo kan znna xtiže'e.
22 San da' nyejwn le'e yiche la'y znnan yógo'težo nbága'žo dola'. Ki naken nich gak si'žo dan' bchebe laže' Dios gata' chežo cha' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.
23 Kate' bi na' žin ža gak chejle'žo che Benne' Criston', da' znna xtiže'e bchi'len žo'o, kan zoa da' zchi'len to benne' nyejwe' liž ya. Ka' goken na' zejte ža gok bia' gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'.
24 Ki naken, da' znna xtiža' Dios bchi'len žo'o, na' goken chežo ka to benne' bsedle' žo'o na' zejte ža bloe'e law Jesús, Benne' Criston', nich gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'.
25 Na'a, dan' ba bžin ža gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo che Benne' Criston', dan' bsedlen žo'o biž zchi'len žo'o.
26 Yógo'tele le'e nakle zi'nkze Dios dan' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' ba nakle toze len Le'.
27 Yógo'te benne' ka', benne' bezóagake' nis nich yeyákgake' toze len Jesús, Benne' Criston', ba beyákgake' kan nakkze' Le'.
28 Biž zej nžoj chople benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', na' biž zej nžoj chople benne' ndo'w ka' len benne' ka' bi zej ndo'e, na' biž zej nžoj chople benne' byo ka' len no'le ka'. Kate' beyakle toze len Jesús, Benne' Criston', yógo'tele lezka' beyakle toze len ležle tole yetole.
29 Na'a, cha' nakle che Benne' Criston', lezka' nakle za'só Bran, na' nzi'le dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' che Bran na'.

4

1 Da' ni naken da' žénela' nnia': Kate' ne zbez to xkwide' byo ža wloé'e law xabe' ba žeyála'be' si'be' da' žala' wka'ne' chebe', ne nakbe' ka to bi' ndo'w, la'kze da' li yógo'te gaken chebe'.
2 Kate' ne zejbe' yiz kwide' chebe', zej nnita' benne' ka' zchí'igekle' lebe', na' zkóngekle' žin da' žala' gaken chebe' na' zejte ža ba bdixjw xabe' chebe'.
3 Lezka' žaken chežo. Katen' gokžo ka xkwide' ka', da' žónteze žongak benách ka' che yežlyó nga bchí'igeklen žo'o.
4 Naž kate' bza'a ža, Dios bsele'e Zi'nkze' nga. Goke' zi'n to no'le kan nakžo žo'o, na' da' žsédgekle benne' judío ka' bchí'igeklen Le'.

5 Ka' goken chie' nich gok beslé' benne' ka' zchi'le xtiža' Moisés na' légake',
nich gak yeyakžo žo'o zi'nkze Dios.
6 Nich gak bia' ba nakle zi'nkze Dios, Le' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le,
na' Lekze' zcháljlene' Dios lo wlazle le'e, na' znne': "Xe."
7 Ki naken, ba nakle zi'nkze Dios, na' biž nakle ka benne' ndo'w ka'. Na'a,
dan' nakle zi'nkze' Le', Dios na'kze ba bchebe laže'e gonne' chele da' naken
chie', dan' nakle toze len Benne' Criston'.

Pablo že' laže'e benne' Galasia ka' žejlé'gake' che Jesús

8 Katen' bi na' gónbia'le Dios, gokle ka benne' ndo'w ka', na' bka'n zenle lo'a
ka'. Bi zej nak lo'a ka' dios ka'.
9 Na'a, dan' nónbia'le Dios, o wak nnažo: dan' nonbia' Dios le'e, ¿biz chen'
žénelele yeyo'ole lo na' xtiža' Moisés na', da' bi žáklenen nitó benne'? ¿Žénelele
gakle da' yoble benne' ndo'w ka', nich gonle kan znna xtiže'e?
10 Zka'n zenle to yetó ža, na' to yetó byo', na' to yetó da' žaken, na' to yetó yiz.
11 Zžeba' da' gak chele. Bena' žin gan zoale le'e nich gónbia'le da' naken dot
da' li. ¿Beyák dáche'ze žin da' bena'?
12 Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', gakle kan naka' neda', dan' ba belá' lo na' dan'
wnná Moisés na'. Ki žala' gonle dan' beyaka' neda' kan gokle le'e. Bi be da' zia
benle chia' neda'.
13 Ba nnézkzelele biz chen' wzó lawa' zchalja' diža' chawen' gan zoale le'e.
Bchaljan' ga na' dan' gókli'a yižwé'.
14 Bi bka'nle neda' ka'ze, na' bi bzoale neda' chela'ale la'kze bgótelele ni'a
che yižwé' chian'. Wdaple neda' ba la'ne, toze kan gaple ba la'ne to wbás che
ya'abá, o kan gaple ba la'ne Jesús na'kze, Benne' Criston'.
15 Bebéle'elele ža na'. ¿Bizkze goken chele dan' biž žaken ki chele? Da' ni gak
nnia' kan goken chele: Chela' gok to da' sáke'le gonle, na' kwejle yej lawkzle,
na' gonnlen chia' neda'.
16 Na'a, ¿žéklele beyaka' to benne' bi zle'ele' le'e chawe' dan' goža' le'e káteze
naken?
17 Benne' ka' zchíxgake' le'e že' láže'gake' le'e, san kege nich gaken chawe'
chele. Žénegekle' góngake' ga kwej yichjle neto', na' we' láže'le légake'.
18 Na'a, chawe' naken soa no benne' že' laže'e le'e, san toze cha' naken nich
gak chawe' chele. Ki že' láže'teza' le'e, na' kégeze kate' ne zóalena' le'e.
19 Le'e, zí'na'do' ka', kan žak che to no'le za' galj bi' že'n chie', zzáka'li'e, lezka'
zzáka'li'a neda' da' yoble ni'a chele le'e kate' žinže ža gakle dot kan nak Benne'
Criston'.
20 Žak láže'li'a sóalena' le'e na'a nich gak wcháljlena' le'e to diža' nža', dan' že'
zedla' ni'a chele.

Da' žsedle da' goken che Agar, na' che Sara, zo'le Bran

21 Na'a, nólele le'e žénelele wdé kwinle lo na' da' bchi'le Moisés na', le wia da'
ni da' nnia'. ¿Batkle bze nagle da' znna xtiža' Moisés na'?
22 Lo xtiže'e znnan ki: "Wnníta'gak chope xkwide' byo ka' che Bran. Tobe'
gokbe' zi'n to no'le ndo'w, na' yetobe' gokbe' zi'n to no'le bi ndo'e.
23 Zi'n no'le ndo'w na' goljbe' lo ni'a lo na' to benne' kan žaljgak yógo'te
xkwide' ka', san zi'n no'le bi ndo'e na' goljbe' dan' bchebe laže' Dios gone' ga
galjbe'."
24 Da' ni naken to da' žsaka' leben. Kan gok chegak chope no'le ki žsedlen
kan zej nak chope diža' nžag, da' ka' Dios bénlene' benách ka'. To diža' nžag na'
naken da' ben Dios law ya'a Sinaí, na' da' goken che Agar, no'le ndo'w che Sara

z̲l̲oe'elen kan naken. Benne' ka' zej nzi' diža' nžag ni zej nake' ka z̲i'n Agar na', na' zej nake' ka benne' ndo'w ka' l̲o na' diža' nžag na'.
25 Da' gok Agar na' l̲ezka' z̲l̲oe'elen kan nak ya'a Sinaí, dan' žen' gan nbab Arabia, na' l̲ezka' z̲l̲oe'elen kan nak yež Jerusalén dan' žen' na'a ža, dan' naken ka to benne' ndo'w tz̲en l̲en benne' ka' zej nnite'e l̲o ežen'.
26 San bi ndo'gak benách ka' che Jerusalén na' da' žen' ya'abá che Dios, na' žo'o ni nakžo benách wláž ka' che ežen'.
27 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Bebél, no'le wbíž, bi zoa z̲i'no'.
L̲o yel̲a' žebél chio' wžéžeya'a,
l̲a'kze batkle gok chio' da' z̲záka'kze to no'le
za' galj bi' že'n chie'.
Bebél l̲a'kze nbej yichjgak benách ka' le',
dan' Dios gone' ga yánl̲e'eže z̲i'no' ka'
ka x̲kwide' ka' che no'len' zóal̲ene' benne' byo chie'.
28 Z̲í'na'do' ka', žo'o ni nakžo kan gok Isaak, z̲i'n Bran. Nakžo ka z̲a'só Bran na', x̲kwide' ka' bchebe l̲aže' Dios gáljgakbe' chie'.
29 Kate' ža ka', x̲kwiden' goljbe' kan žaljgak yógo'te x̲kwide' ka', wžía l̲áže'be' x̲kwiden', bin' goljbe' ni'a che yel̲a' wak che Dios Be' La'y. L̲ezka' žaken chežo na'a, želbía l̲áže'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga žo'o.
30 Na'a, ¿biz̲kze z̲nna da' nyejw l̲e'e yiche la'y? Ki z̲nnan: “Bebéj no'le ndo'w na' na'le tz̲en l̲en z̲i'ne', dan' bi gak si' z̲i'n no'len' tz̲en l̲en z̲i'n no'le bi ndo'e da' bchebe l̲aže' Dios gatan' che z̲i'n no'le bi ndo'e na'.”
31 Ki naken, z̲í'na'do' ka', bi nakžo kan gok z̲i'n no'le ndo'w na'. Žo'o nakžo ka z̲i'n no'le bi ndo'e na'.

5

Le gape chi'i kwinle, nich ga'nle l̲o yel̲a' želá

1 Ba belažo dan' beslá Benne' Criston' žo'o. Le soa choch cha', na' le ga'n l̲o yel̲a' želá na'. Bi wzóa kwinle da' yoble l̲o na' da' bchi'le Moisés na', nich bi gakle ka benne' ndo'w ka' chen.
2 Le wzé nag da' z̲nnia'. Neda', Pablo, žapa' l̲e'e cha' gonnle no benne' latje choge' l̲o bel̲a' chele kan z̲nna da' bchi'le Moisés na', bi yebél̲enlele da' ben Benne' Criston'.
3 Da' yoble žénela' yapa' no benne' byo žwe'e latje no benne' choge' l̲o x̲pel̲e'e da' ni, žon byenen gone' dot da' z̲nna da' bchi'le Moisés na'.
4 Nólele l̲e'e žéklele yeyakle chawe' l̲aw Dios dan' žonle kan z̲nna x̲tiža' Moisés na', ba bkwásl̲enle Benne' Criston'. Ba bsanle da' žonn Dios chežo.
5 Žo'o ni žx̲en l̲áže'žo yeyakžo chawe' l̲aw Dios ni'a che yel̲a' wak che Dios Be' La'y dan' žejl̲e'žo che Benne' Criston'.
6 Cha' nakžo toze l̲en Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog l̲o bel̲a' chežo kan z̲nna x̲tiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki l̲o bel̲a' chežo. Da' záka'že naken chejl̲e'žo che Benne' Criston', da' gonen ga ži'ilžo lježžo ka'.
7 Cháwe'do' gok kan wzó l̲awle žonle ža na'. ¿Nakx̲kze goken bka'nle da' naken dot da' li?
8 Dios, Bennen' bl̲iže' l̲e'e, bi ben byene' benle ki.
9 Bi gal̲ láže'le da' z̲nnan: “Láte'ze kwa zichj che yet x̲til žonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'.”

10 Dan' nakžo toze l̲en X̲anžon', žx̲en l̲aža'a kan nak chele, sa' l̲áže'le tl̲ebe kan
z̲za' l̲aža'a neda', na' Dios wsaka' zi'e bennen' z̲chix̲e' l̲e'e, nóte'teze benne' nake'.
11 Na'a, kan nak chia' neda', z̲í'na'do' ka', zej nnita' benne' ka' z̲nnágake'
žsedla' benách ka' žal̲a' chog l̲o bel̲a' chegak benne' byo ka' kan z̲nna da' bchi'le
Moisés na'. Cha' žona' ki, ¿biz̲ chen' želbía l̲áže'gak benne' judío ka' neda'?
Chela' žsedla' ki, bi ža'a nitó benne' neda' dan' z̲chal̲ja' kan got Benne' Criston'
l̲e'e yag kroze.
12 Kan nak chegak benne' ka' z̲chíx̲gake' l̲e'e, benne' ka' žénegekle' chog l̲o
bel̲a' chele, žak l̲aža'a chóggake' to chi'ize kwíngake'.
13 Kan nak chele, z̲í'na'do' ka', Dios bl̲iže' l̲e'e nich gakle benách nla ka'. Bi
wkónlele žin yel̲a' želá na' nich gonle kan z̲dan l̲áže'zele, san nich gonle žin che
ležle tole yetole, dan' nží'ilele ležle ka'.
14 Yógo'te da' z̲nna x̲tiža' Dios žon bennen' žone' kan z̲nna x̲tiža' Dios da' z̲nnan:
"Žal̲a' ži'ilo' ležo' kan nži'il kwino'."
15 Na'a, cha' z̲nnele che ležle tole yetole, da' žonle naken kan žongak beko'
yix̲e' snia ka', bia ka' žáwya'agakba', na' žáwgakba' ljéžgakba' ka'. Cha' ki žonle, le
gape chi'i kwinle nich bi wžía yi'le ležle tole yetole.

Da' žonžo žakze chežo, na' da' žon Dios Be' La'y l̲o yichj l̲áz̲do'žo

16 Da' ni žapa' l̲e'e: le we' laže' gonle da' žénele Dios Be' La'y, na' naž biž gonle
kan žénelele l̲o yel̲a' benachze chele.
17 Da' žénelžo gonžo l̲o yel̲a' benachze chežo bi naken tl̲ebe l̲en da' žénele Dios
Be' La'y gonžon, na' da' žénele Dios Be' La'y bi naken tl̲ebe l̲en da' ka' žénelžo
gonžo l̲o yel̲a' benachze chežo. Da' chopen ki, bi zej naken tl̲ebe, na' che l̲en bi
gak gonle kan žénekzelele.
18 Na'a, cha' žonle kan žénele Dios Be' La'y, biž yo'ole l̲o na' da' bchi'le Moisés
na'.
19 Zej nak bia' da' žongak benách ka', benne' ka' žóngake' kan žénele yel̲a'
benachze chégake':
Z̲ka'n dítjgake' yel̲a' z̲chag na'.
Žóngake' da' z̲innj, na' da' kegle, na' da' bi naken chawe'.
20 Z̲ka'n z̲éngake' lo'a ka', na' žóngake' yel̲a' wžá'.
Bi z̲l̲é'egekle' ljéžgake' ka' chawe', na' želdíl̲-l̲ene' l̲égake'.
Z̲gé'egekle' ljéžgake' ka', na' želžé'e.
Z̲ze l̲áže'gake' da' kegle.
Želžój chóplegake', na' z̲béjgake' chel̲a'ale benách ka'.
21 Z̲dan l̲áže'gake' yel̲a' gape, na' žótgake' benách ka'.
Želzožle', na' žáwl̲e'egake'.
Z̲detlen žóngake' da' ka' žóngake'.
Da' zan da' ki žóngake'. Neda' z̲chi'la' l̲e'e na'a nich bi gonle ki, kan bchi'la' l̲e'e
zga'ale, z̲nnia': benne' ka' žóngake' ki bi gak cházgake' gan z̲nna bia' Dios.
22 Na'a, nak bia' Dios Be' La'y žone' žin l̲o yichj l̲áz̲do'žo dan' žonžo ki:
Nži'ilžo ležžo ka', na' žebél̲e'elžo.
Z̲ga'n ži yichj l̲áz̲do'žo, na' z̲bezžo z̲en l̲aže'.
Že' l̲áže'žo ležžo ka', na' nakžo ži'i l̲aže'.
Žonžo kan z̲nnažo.
23 Nakžo gax̲jw l̲aže', na' z̲nna bia'žo kwinžo.
Da' bchi'le Moisés žo'o bi z̲ži'il che da' ki.

24 Benne' ka' zej nake' che Benne' Criston' biž žóngake' kan žénekzegekle', na' bi žóngake' da' zdanze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.
25 Dios Be' La'y nbánlenžo. Lekze' žala' nna bi'e žo'o kan nak yógo'te da' žonžo.
26 Bi žala' wká'n zen kwinžo, na' bi wcha'žo ležžo tožo yetožo, na' bi ge'elžo ležžo tožo yetožo.

6

Žala' gáklenžo ležžo ka'

1 Na'a, zí'na'do' ka', cha' lé'elele žon to ležle dola', naž nólele le'e zoalen Dios Be' La'y le'e, žala' gonle ga yeyát laže' bennen', san žon byenen gonle ki lo yela' gaxjw laže' chele, na' le gape chi'i kwinle nich bi gon da' xiwe' ga bága'le dola'.
2 Le gaklen ležle tole yetole kan nak ywa' da' nbága'le. Cha' gonle ki, na' gonle kan znna da' gož Benne' Criston' žo'o gonžo.
3 Cha' zoa no benne' žekle' nake' benne' zen, san bi be nake', benne' ni žon láže'le' la' kwinze'.
4 To to benne' žala' wie' binlo da' žonkze'. Naž cha' ežoje' chawe', gak wká'n zen kwine' kan nak da' ba bene', na' bi gon byenen wie' kan bengak yezika' benách ka' cha' bene' le' da' nakže chawe' o bi bene' ki.
5 To to benne' žala' we'e da' besbaga' Dios le'.
6 Cha' zoa no benne' žsedle' le'e diža' chawen', žala' wnézjwle bennen' žsedle' le'e late' da' den chele.
7 Bi gon laže'l kwinle, dan' bi gak gon láže'lele Dios. Yelaple kan nak da' gozle.
8 Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan zdanze láže'le lo yela' benachze chele, na' da' yelaple gaken yela' got. Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan žaz laže' Dios Be' La'y, na' yelaple da' gonn Dios Be' La'y chele, da' naken yela' nban da' zejlí kanne.
9 Ki naken, bi žala' wsanžo gonžo da' naken chawe', na' cha' bi yekwaždo, žin ža yelapžon.
10 Che len, bátteze gata' latje chežo, žala' gonžo da' nak chawe' chegak yógo'te benách ka', na' da' naken blo, žala' gonžo ki chegak ležžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Da' bzoj Pablo kate' ze lawte

11 Le wia kato da' zen diža' ni da' zzoja' nga chele len na' kwina'.
12 Benne' ka' žénegekle' góngake' ga chog lo bela' chele kan znna da' bchi'le Moisés na', žóngake' ki nich yežójgake' chawe' lawgak benne' judío ka', nich bi kwia láže'gake' légake' dan' zcháljgake' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze.
13 Na'a, benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' kan znna da' bchi'le Moisés na', bi žóngake' dot kan znna da' bchi'le'. Žénegekle' góngake' ga chog lo bela' chele nich gak wká'n zen kwíngake' dan' gata' latje chégake' nna biá'gake' le'e.
14 Kan nak chia' neda', wká'n zena' toze da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' gote' le'e yag kroze. Ni'a che da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze, da' žen' yežlyó nga naken chia' neda' ka to da' ba naten, na' bi že' laža'an, na' neda' naka' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ka to benne' gat, na' bi gak yekwásgake' neda'.
15 Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo bela' chežo kan znna xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo bela' chežo. Da' záka'kze naken gakžo benách kobe lo yichj lázdo'žo.

16 Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' kan z̲nna da' žsedla' nga, na' yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios, z̲nnabla' Dios wká'n žie' yichj l̲áz̲do'gake', na' yeyache' l̲aže'e l̲égake'.
17 Na'a so l̲aw, biž gak no benne' gone' ga kwe' zedla' neda', dan' zej že' l̲o x̲pel̲a'a yiž ka' da' zej nak bian' naka' wen žin che X̲anžo Jesusen'.
18 Na'a, z̲í'na'do' ka', z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ ÉFESO

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", nakle che Dios, na' žejl̲e'le che Jesús, Benne' Criston', na' zoale l̲o yež Éfeso. Naka' neda' wbás bsel̲a' Jesús, Benne' Criston', dan' Dios na'kze gónele' gaka' ki.

2 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', we' l̲aže'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Da' žonn Dios chežo dan' nakžo toze l̲en Jesús

3 ¡Ga'n z̲en Dios, X̲a X̲anžo Jesús, Benne' Criston'! Dan' nakžo toze l̲en Benne' Criston', Dios ba benne' chežo yógo'te da' naken chawe' che ya'abá chie', dan' bsel̲e'e Dios Be' La'y nich yedjsóal̲ene' žo'o.

4 Zga'ale kate' ben Dios yežlyó nga, wžekze' žo'o nich gakžo che L̲eze' ni'a che Benne' Criston', na' nich gakžo benách la'y chie' ka', na' nich gakžo chawe' l̲awe' L̲e'.

5 Dios bkweze' zga'ale si' l̲o ne'e žo'o ka z̲i'nkze' ka' ni'a che da' gon Jesús, Benne' Criston', dan' wyáz l̲aže'e L̲e' gone' ki, na' dan' naken da' gónekzele' gone'.

6 Žal̲a' wká'n z̲éntezžo Dios ni'a che da' benne' chežo, dan' bennze' chežo dan' nakžo toze l̲en Z̲i'ne', Bennen' nži'ile'.

7 Benne' Criston' beya'we' žo'o katen' gote' l̲o wlazžo žo'o nich gak yenít l̲aw Dios žo'o che dol̲a' da' nbága'žo. Ki ben Dios dan' nží'il̲e'ele' žo'o.

8 Bl̲oe'ele' l̲aw kan nži'ile' žo'o dan' benne' chežo yel̲a' sina' chie', na' yel̲a' žejní'il chie'

9 nich gak gónbia'žo da' bkweze' chežo, na' bl̲oe'ele' žo'o da' bgache', dan' bzoakzen' zga'ale gonen' l̲o na' Benne' Criston'.

10 Dan' bzoakze Dios gonen' kate' žinte ža, naken gone' ga gakgak toze, na' chazgak l̲o na' Benne' Criston' yógo'te da' de, da' ka' zej nnitan' ya'abá che Dios, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

11 Dan' nakžo toze l̲en Benne' Criston', Dios wžekze' žo'o zga'ale nich gak chežo da' naken che X̲ažo Dios, dan' bkwezen' chežo kan nak da' gónekzele' L̲e'. Nake' L̲e' Bennen' žone' yógo'te kan žénekzele' L̲e'.

12 Ki ben Dios nich wká'n z̲enžo-ne' kan nak yel̲a' z̲en chie', žo'o ni žx̲en l̲áže'žo Benne' Criston' zgá'aležo ka yezika' benách ka'.

13 L̲ezka' goken chele l̲e'e. Katen' bénlele diža' da' naken dot da' li, diža' chawen' kan gak yelažo, na' bejl̲e'le che Benne' Criston', na' Dios bzoe' chele da' nak bian' nakle chie', katen' bchize' Dios Be' La'y l̲o yichj l̲áz̲do'le. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' bchebe l̲aže' Dios sel̲e'e chežo.

14 Dan' zoal̲en Dios Be' La'y žo'o, nak bia' gak chežo da' naken che X̲ažo Dios kate' yeyóž yeya'we' žo'o, žo'o na' ba nakžo chie' L̲e'. Ki naken nich ga'n z̲en yel̲a' baní' chie'.

Pablo z̲nnable' Dios wzejni'ile' benách ka' che Jesús

15 Che l̲en, katen' benla' kan žejl̲e'le che X̲anžo Jesusen', na' kan nží'ilele yógo'te benách ka' che Dios, na' zejte na'a ža

16 bi žsana' žapa' Dios: "Žóx̲keno'" ni'a chele. Žejsá' l̲aža'a l̲e'e kate' z̲chál̲jl̲ena' Dios,

17 Bennen' nake' Dios che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' nake' Xažo, na' nape' dot yela' wak. Znnabla'-ne' sele'e Dios Be' La'y chele, nich gone' ga gónbia'le Dios dot kan nake'. Dios Be' La'y na' žonne' chežo yela' žejní'il, na' zloe'ele' žo'o da' nakkze Dios.
18 Znnabla' Dios wzejni'ile' le'e lo yichj lázdo'le nich gak nnézlele kan nak da' žxen láže'žo, dan' bliže' le'e nich yebélenlelen, na' nich nnézlele kan nak yela' wnni'a che ya'abá che Dios da' gaken chegak benne' ka' zej nake' chie' Le',
19 na' nich nnézlele kato da' zen nak yela' wak chie', dan' žáklenen žo'o, nolžo žejle'žo chie' Le'. Yela' wak zen ni naken da' bloe'el law Dios
20 katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' bene' ga wži'e kwit li ža chie' Le' gan nake' blo ya'abá che Dios,
21 ga na' znna bi'e benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', na' benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. Benne' Criston' nakže' blo ka yógo'te benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' yežlyó nga, na' lo yežlyó da' zan'.
22 Dios bdie' lo na' Benne' Criston' yógo'te da' den nich nna bi'en, na' bzoe' Le' chegak benách chie' ka' nich gake' Xanžo lo yógo'te da' zej naken chežo.
23 Benách ka' che Benne' Criston' zej nake' ka bela' žen chekze', na' žake' Le' dot zen lo bela' žen chie' na'. Žonkze' Le' ga zgólegak dot chawe' yógo'te da' den.

2

Belažo dan' nži'il Dios žo'o

1 Dios ba benne' yela' nban da' zejlí kanne chele, la'kze zga'ale gokle ka benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'le, na' ni'a che da' zinnj da' benle.
2 Ža na' benle tlebe kan žongak benách ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' benle kan gónele da' xiwe', dan' znna bian' lo be'ze, na' zkonlen žin benne' ka' bi žóngake' kan znna xtiža' Dios.
3 Lezka' gokžo yógo'težo žo'o, dan' benžo kan wzeze láže'žo, na' kan wyáz láže'žo lo yela' benachze chežo. Che len wbága'žo dola' law Dios, dan' žonen ga choge' chežo gatžo kan gone' chegak yezika' benách ka'.
4-5 Naž katen' gokžo ka benne' gat ka' ni'a che dolan' da' wbága'žo, Dios besbane' žo'o lo yela' got tzen len Benne' Criston' dan' beyache' láže'le' žo'o, na' bží'ile'ele' žo'o. Belale le'e dan' že' laže' Dios le'e.
6 Dios besbane' žo'o tzen len Benne' Criston' nich gone' ga kwe'žo tzen len Le' gan znna bi'e ya'abá chie' Le'.
7 Katen' ben Dios ki, bloe'ele' benách ka' zá'gake' kan nak yela' wnni'a che da' bennze' chežo, katen' bsele'e Jesús, Benne' Criston', nich gáklene' žo'o, da' nak bian' kan nží'ile'ele' žo'o.
8 Belale le'e dan' že' laže' Dios le'e dan' žejle'le che Benne' Criston'. Beslé' le'e, kege dan' zoa da' chawe' da' benle le'e, san dan' naken da' žonze Dios.
9 Bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' dan' belé', dan' bi belé' ni'a che da' chawe' da' benkze' le'.
10 Da' nakžo naken da' benkze Dios. Dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bzoe' žo'o nich gonžo da' naken chawe', da' bkweze' zga'ale nich gonžon.

Že' ži yichj lázdo'žo law Dios ni'a che da' ben Jesús

11 Le chejsá' laže' kan gokle zga'ale. Gokle benách zi'to' ka', na' che len benne' judío ka', benne' želchoge' lo bela' chegak benne' byo ka' da' nak bian'

nzi' l̲o ná'gake' x̲tiža' Dios, na' z̲nnágake' zej nake' benne' nžog l̲o bel̲a' chégake', z̲nnágake' nakle l̲e'e benne' bi nžog l̲o bel̲a' chégake'.

12 Ža na' wzoale zi'to' gan zoa Benne' Criston'. Gokle benne' zi'to' ka' l̲awgak benách Israel ka', na' bi wz̲i'le da' chawe' che diža' da' ben choch Dios, dan' bchebe l̲aže'e gata' chegak benách chie' ka'. Wzoale yežlyó nga, na' bi wzóa da' žx̲en l̲áže'le, na' bi bénbia'le Dios.

13 Na'a, nakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston'. Zga'ale wzoale zi'to' gan zoa Dios, san na'a Dios ba bnnite' l̲e'e gawze dan' got Benne' Criston' l̲o wlazžo žo'o.

14 Benne' Cristo na'kze z̲ka'n žie' yichj l̲ázdo'žo l̲aw Dios. L̲e' bene' ga beyakgak benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', ka toze benách, na' bsol̲e' yel̲a' zža'a dan' bebejen l̲égake' chople, dan' goken ka to ze'e sibe.

15 Da' ni ben Benne' Criston' katen' gote' l̲o wlazžo žo'o, na' bsol̲e' da' ka' z̲chí'igeklen benne' judío ka', da' ka' zej nyejwn l̲o da' bzoj Moisés na', na' chope kwe' benne' ka', beyone' l̲égake' toze benách kobe, benne' ka' zej nake' toze l̲en L̲ekze'. Ki bene', na' bka'n žie' yel̲a' z̲ža'a na'.

16 Dan' got Benne' Criston' l̲e'e yag kroze, bsol̲e' yel̲a' z̲ža'a na', na' chope kwe' benách ka', beyone' l̲égake' ka toze benách, na' bzoa žie' yichj l̲ázdo'gake' l̲aw Dios.

17 Ka' goken, z̲í'na'do' ka', bl̲a' l̲aw Benne' Criston', na' bchal̲je' diža' chawen' kan gak ga'ngak cháwe'do' yógo'te benách ka', l̲e'e na' nakle benách zi'to' ka', na' wzoale zi'to' gan zoa Dios, na' l̲ezka' benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' gawze.

18 Na'a, ni'a che da' ben Benne' Criston', gak bíga'žo l̲aw X̲ažo Dios, dan' zóal̲enkze Dios Be' La'y žo'o, l̲a'kze nakžo benne' judío ka' o benách zi'to' ka'.

19 Che l̲en, l̲e'e, benne' zi'to' ka', biž nakle ka benách zi'to' ka', na' biž zoale to yežlyó da' bi naken chele, san nbábl̲enle benách ka' che Dios. Ba nakle ljež Dios na'kze.

20 L̲e'e nakle ka to yo'o da' zoan to chi'ize. Nakle ka yej ka' da' zej z̲oan l̲aw l̲en ze'e, da' wlo'ogak benne' wbás ka' che Benne' Criston' l̲en benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios. Jesús na'kze, Benne' Criston', nake' ka yej blo che l̲en ze'e na'.

21 Dot yo'on' da' nakle l̲e'ekze žasen l̲aw l̲en ze'e na', dan' nakkze Benne' Criston', na' yej chen ka' zej nnita' binlo, nich gaken to yodo' la'y che X̲anžon' gan zoakze' L̲e'.

22 L̲e'ekze nakle toze l̲en Benne' Criston', Bennen' bnnite' l̲e'e nich gakle ka to yo'o gan yo'o Dios, dan' zoal̲en Dios Be' la'y l̲e'e.

3

Nak Pablo wen žin nich wchal̲je' diža' chawe'

1 Che l̲en, neda', Pablo, nyejwa' liž ya nga dan' z̲chal̲ja' che Jesús, Benne' Criston', nich si'le l̲e'e da' chawe' chie', l̲e'e, benách zi'to' ka'.

2 Žekla' ba nnézkzelele kan ben Dios, bdie' l̲o na'a žin da' žona' nich yebél̲enlele da' žonne' chežo.

3 Dios bl̲oe'ele' da' bgache' che da' žone' L̲e', na' bzejni'ile' neda' kan naken. Kan nak da' ni ba bzoja' chele l̲e'e láte'do'ze.

4 Kate' gol̲-le diža' ni, na' gónbia'le da' žejni'ila' kan nak da' bgache' kan nak che Benne' Criston'.

5 Ža ni'te bi bzejní'il Dios nitó benne' kan nak da' bgache' na', san na'a, lo na' Dios Be' La'y, Dios ba bloe'ele' law kan naken. Bzejni'ile' benne' wbás ka', benne' ka' bebeje' cheze chie', na' lezka' benne' ka' bchálǰgake' lo wlaze' Le'.
6 Ki znna da' bgachen': "Ni'a che diža' chawen' si'gak benách zi'to' ka' tzen len benne' judío ka', da' ka' zej naken che Dios, na' yeyákgake' ka toze benách, na' lezka' gata' yela' žebél chégake' tzen len benne' judío ka', da' bchebe laže' Dios wnezǰwe' chégake' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'."
7 Dios, lo yela' ži'i laže' chie', bdien' lo na'a neda'. Lo yela' wak zen chie', bene' neda' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawe' chien'.
8 Néxjwža' neda' ka yógo'te benách ka' che Dios, san Le' benne' neda' latje gaka' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawen' gan nníta'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che Benne' Criston', da' záka'le'en.
9 Dios bdie' lo na'a gona' ga gónbia'gekle yógo'te benách ka' kan nak da' bzoakze Dios ža ni'te, dan' naken to da' bgache' che Dios, Bennen' bene' yógo'te da' zle'elžo.
10 Ka' goken nich gónbia'gekle yógo'te benne' ka' na'a, benne' ka' znna biá'gake' len benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' ya'abá che Dios, dot kan nak yela' žejní'il che Dios, kate' lé'egekle' kan zej nak benách ka' che Benne' Criston'.
11 Dios bene' da' ni katen' bene' dan' bzoakze' Le' ža ni'te, dan' bene' lo na' Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
12 Dan' nakžo toze len Benne' Criston', ba nzi'žo latje bíga'žo dot láže'žo law Dios, dan' žejle'žo chie' Le'.
13 Che len žáta'yoela' le'e bi gak chope láže'le ni'a che da' zzaka'a neda' nich gáklena' le'e, dan' gonen ga gak chawe' chele.

Kan nak yela' nži'il che Jesús

14 Che len zzoa ziba' law Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
15 Kan lie' Le' lezka' nzi' lagak yógo'te benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
16 Znnabla' Xažo Dios, lo yela' wnni'a da' zenle'e chie', wnezǰwe' chele yela' wak che Dios Be' La'y, na' gone' ga gólele lo yichj lázdo'le.
17 Znnabla' Benne' Criston' sóateze' lo yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le'. Znnabla' Le' gone' ga soale to chi'ize lo yela' nži'il chie', na' bi yechá' yichj lázdo'le kan nží'ilele-ne',
18 nich gak chejní'ilele tzen len yógo'te benách ka' che Benne' Criston' kan nží'ile'ele' žo'o gáte'teze na' to chi'ize.
19 Znnabla' Dios gone' ga gónbia'le yela' nži'il na', da' bi gak gónbia'žo dot kan naken, nich soa dot da' nakkze Dios len le'e.
20 Na'a, ¡ga'n zen Dios, Bennen' gak gónle'eže' kan gak nnablžo-ne' o kan gak sa' láže'žo, na' wkonle' žin yela' wak chie' lo yichj lázdo'žo!
21 ¡Ga'n zénteze Dios lawgak benách ka' che Benne' Criston', na' law Jesús na'kze, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

4

Dios Be' La'y žone' žo'o toze len lježžo ka'

1 Na'a, neda' žáta'yoela' le'e, ne nyejwa' liž ya nga dan' zzoa lia' che Benne' Criston'. Znnabla' le'e gonle dot kan žala' gongak benne' ka' bliž Dios nich gákgake' che Leze', kan lezka' bliže' le'e.

2 Le gak gaxjw laže', na' ži'i laže'. Le kwez zen laže', na' le we' laže' lježle tole
yetole lo yela' nži'il chele.
3 Le we' laže' gáktezle toze kan ba ben Dios Be' La'y le'e, na' gonle ki lo yela'
zga'n cháwe'do' chele da' zóalenen le'e.
4 Toze nak bela' žen che Benne' Criston' da' nžagžo žo'o.
Toze nak Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.
Toze nak da' žxen láže'žo, dan' bliž Dios žo'o nich yebélenlžon.
5 Toze nak Xanžon', na' toze da' žejle'žo, na' toze da' bezoažo nis.
6 Toze nak Dios, Bennen' nake' Xažo yógo'težo.
Le' znna bi'e yógo'težo, na' zkonle' žin yógo'težo,
na' zoakze' Le' lo yichj lázdo'žo yógo'težo.
7 To tožo nzi'žo to yela' wak che Dios kan nak da' benn Benne' Criston' che
chežo.
8 Naken ki kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Beyepe' ya'abá che Dios, na' bchi'e benne' zan, benne' ka' beslé' lo na' da'
xiwe'.
Bdise' chegak benách ka' da' žonnze' chégake'.
9 ¿Bizkze zejlás dan' znnan: "beyepe'?" Žsedlen žo'o betje' zga'ale, na' ble'e
že'le lo yežlyó nga.
10 Bennen' betje' nake' Bennen' beyepe' žá'teže ya'abale nich besché'e
yógo'te len da' nakkze' Le'.
11 Benne' Criston' bennkze' che chežo yela' wak chie' ka':
Bi'e bale benne' ka' latje gákgake' wbás chie' ka'.
Bene' ga zchaljgak yebale benne' ka' lo wláz Dios.
Bsele'e yebale benne' ka' chejchálјgake' diža' chawen'.
Bnnite' yebale benne' ka' nich gape chí'igake' benách chie' ka'.
Wžíe' yebale' nich wsédgekle' benách chie' ka'.
12 Benne' Criston' bpa'kze' benách chie' ka' nich gak góngake' xchine', nich
góngake' ga gakgak dot li laže' benne' ka' zej nake' ka bela' žen chekze' Le'.
13 Ki gaken na' zejte yeyakžo toze yógo'težo kan žejle'žo che Benne' Criston',
Zi'n Dios, na' kan nónbia'žo-ne'. Gakžo wale, na' yeyakžo dot kan nakkze
Benne' Criston'.
14 Biž gakžo ka xkwide' ka', kan zej nak benne' ka' la' zchá'tegake' kan žóngake',
na' zej nake' ka to da' zejen law nis yego, o ka to da' zche' bíte'teze be' žaken, na'
zzi' lo ná'gake' bíte'teze diža' da' žsedle no benne' légake', bennen' žon láže'le'
légake' len yela' sina' chie', na' žone' ga zchíxgekle benách ka'.
15 Na'a, dan' nži'ilžo žo'o lježžo ka', žala' wchaljžo da' naken dot da' li nich gak
yeyakžo dot kan nak Benne' Criston', na' gakžo toze len Le', Bennen' nake'
Xane dot bela' žen chie', da' nakžo žo'o.
16 Benne' Criston' žonkze' ga nžag chawe' bela' žen chie', da' nakžo žo'o, na' dot
bela' žen chien' nžagen tzen ni'a che da' žon toze bela' žen chien'. Kate' žonžo
xchinžo to tožo žo'o, žo'o na' nžagžo bela' žen chien', na' doten zgolen, na' žaken
dot li laže', kan zej žakže dot li laže' kan nži'ilžo lježžo ka'.

Yela' nban kobe da' napžo dan' nakžo che Jesús

17 Lo wláz Xanžon' žapa' le'e da' ni, na' zdian' lo na'le, znnia': biž gonle kan
žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, benne' ka' žóngake' kan želzá' láže'gakze',
18 na' zej nchol yichj lázdo'gake'. Dan' zej nake' benne' bi nnezle ka', na' zej
non zižje lázdo'gake', che len bi zej nzi'e yela' nban da' žonn Dios chežo.
19 Bi žedoé'egekle'.

Bde kwíngake' nich góngake' da' z̲innj.
Dot l̲áže'gake' žóngake' yógo'te da' kegle.
20 Benne' ka' bsédgekle' l̲e'e kan nak che Benne' Criston', bi bsédgekle' l̲e'e gonle kan žongak benách ki.
21 Da' naken dot da' li da' bénlele kan nak che Benne' Criston', na' da' nakle chie' L̲e', žsédgeklen l̲e'e da' naken dot da' li da' zóal̲enen Jesusen'.
22 Le nna bia' yel̲a' benachze chele da' gokle zga'ale, dan' z̲nitlen ni'a che yel̲a' z̲ze l̲aže' chele da' kegle dan' ben l̲áže'len l̲e'e.
23 Le yeyák kobe l̲o yichj l̲ázdo'le, na' l̲o be' nákkzele.
24 Le si' yel̲a' benách kobe da' žon Dios kan nakkze' L̲e', dan' z̲l̲a' l̲awn dan' žonen ga žonle da' naken chawe', na' da' naken l̲i l̲aže'.
25 Che l̲en, biž gon l̲áže'le. Yógo'težo žal̲a' wchálj̲l̲enžo lješšo ka' da' naken dot da' li, dan' nžagžo yógo'težo bel̲a' žen che Benne' Criston'.
26 Cha' ža'le, bi žal̲a' gonle dol̲a'. Bi ža'le scha.
27 Bi be gonle da' wnné x̲jon latje da' x̲iwe' nna bian' l̲e'e.
28 No benne' z̲bane' žal̲a' wsane' yel̲a' wbán chie', na' cheje' wen žin nich gata' chie' bi da' wnez̲jwe' chegak benách yache' ka'.
29 Bi nne zi'le, san le nna da' naken chawe', da' gákl̲enen no benne' yenlen', na' gonen ga gak chawe' che bennen'.
30 Bi gonle nyache' l̲aže' Dios Be' La'y, dan' nak bia' nakle che Dios dan' zoal̲en Dios Be' La'y na' l̲e'e, na' žin ža yeyóž yeslé' l̲e'e l̲o na' dol̲a'.
31 Le kwas ládjwle l̲e'e:
Yel̲a' z̲ge'el, na' yel̲a' z̲ža'a,
na' yel̲a' z̲ze l̲aže',
na' yel̲a' z̲dil̲e diža', na' yel̲a' wnné zi',
na' yógo'te da' kegle.
32 Žal̲a' gakle ži'i l̲aže', na' yeyache' l̲áže'lele l̲ježle tole yetole, na' yenít l̲awle che l̲ježle tole yetole, kan ben Dios, benít l̲awe' chele l̲e'e dan' nakle toze l̲en Benne' Criston'.

5

Kan žal̲a' gakgak benne' ka' zej nake' z̲i'n Dios

1 Dan' nakle z̲i'nkze Dios, na' L̲e' nži'ile' l̲e'e, le we' l̲aže' gakle kan nake' L̲e'.
2 Kan nak yógo'te da' žonle, žal̲a' žíilele lježle ka', kan Benne' Criston' bží'il̲e'ele' žo'o, na' bde kwine' l̲o yel̲a' got l̲o wlazžo žo'o. Ben kwine' ka to biado' žotžo-ba' l̲aw Dios ni'a che dol̲a' da' nbágaž'o. L̲ezka' goke' ka to da' z̲l̲a' z̲ix̲, da' žaz l̲aže' Dios, dan' z̲ko'žo l̲o bkog la'y chie'.
3 Dan' nakle che Dios, bi gonle da' sban, na' bi gonle da' kegle, na' bi dan l̲áže'le yel̲a' gape. Naž bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele.
4 Bi nnale da' sban o da' wen l̲aže' o diža' ka'ze, da' ka' bi žal̲a' gonle, san gakže chawe' ye'le Dios: “Žóx̲keno'.”
5 Ba nnézkzelele bi chaz nitó benne' gan z̲nna bia' Benne' Criston' tz̲en l̲en Dios, bennen' žone' da' sban, o bennen' žone' da' kegle, o bennen' z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape. Bennen' z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape nake' ka to benne' z̲ka'n z̲ene' lo'a ka'.
6 Bi we'le latje no benne' gon l̲áže'le' l̲e'e l̲en da' bi naken dot da' li. Ni'a che dol̲a' ki Dios gone' z̲ia benne' ka' bi žóngake' kan z̲nna x̲tiže'e.
7 Bi gónl̲enle tz̲en benách ki.
8 Zga'ale wyo'ole l̲e'e da' nak chol̲, san na'a yo'ole baní' che Dios, dan' nakle toze l̲en X̲anžon'. Le gon da' naken che banín',

9 dan' žon banín' ga gakžo ži'i laže', na' ga wchaljžo da' naken dot da' li, na' ga gakžo chawe'.
10 Le we' laže' nnézlele da' žaz laže' Xanžon'.
11 Bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' zinnj, dan' žóngake' gan nak chol, san le yebéj lawe' law dan' žóngake'.
12 Yedoé'elžo wchaljžo kan nak da' žongak benne' ka' ngáche'ze.
13 Kate' bi da' yebejžo lawe' law, gak bia' yógo'te kan zej naken, dan' gon da' nak baní' ga gak bia' yógo'ten.
14 Che len nyejw le'e yiche da' znnan:
Bebán, le' na' ztaso'.
Wyase ladjw benne' gat ka'.
Benne' Criston' wza'ni'e chio'.
15 Le wia kwinle kan žonle. Bi gakle benne' bi žejní'igekle', san le gak benne' žejní'igekle'.
16 Le wkonle žin latje da' den chele dan' ba zoažo ža bi žak chawe' chežo.
17 Bi gakle benne' bi nnezle ka'. Le we' laže' chejní'ilele da' žénele Xanžon' gonlen.
18 Bi sóžlele, dan' gon yela' zzožle ga nítlele to chi'ize. Le we' latje nna bia' Dios Be' La'y le'e.
19 Le wchaljlen ležle tole yetole, wkónlele žin salmo ka', na' da' ka' žol-le che Dios, na' da' ka' žol-le ni'a che Dios Be' La'y. Dot láže'žo žala' golžo che Dios da' wká'n zenen Le'.
20 Le wkonle žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno'" ni'a che yógo'te da' žaken.

Kan žala' gonžo chegak ležžo ka'

21 Le gon kan znna xtiža' ležle tole yetole nich ki wká'n zenle Dios.
22 Le'e, no'le ka', le gon kan znna xtíža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle kan znna xtiža' Xanžon'.
23 Ki žala' gonle dan' znna bia' to benne' byo zo'le' kan žon Benne' Criston', znna bi'e benách chie' ka'. Benne' Criston' nake' Benne' žeslé' benách chie' ka', benne' ka' zej nžage' bela' žen chie' Le'.
24 Kan žongak benách ka' che Benne' Criston' kan znna xtiže'e, lezka' žala' gongak no'le ka' kan znna xtíža'gak benne' byo che chégake' lo yógo'te da' žaken.
25 Le'e, benne' byo ka', le ži'il no'le che chele kan Benne' Criston' nži'ile' benách chie' ka', na' bde kwine' nich gote' lo wlázgake'.
26 Ki got Benne' Criston' nich wnnite'e benách chie' ka' lo na' Dios, na' zej nyaže' to lo nis da' naken xtiže'e.
27 Got Benne' Criston' lo wlázgake' nich gak wzíe' légake' law Dios, zej nake' ka to laže' xtan, da' bi naken sban, na' bi xonjen, na' bi zoa nitó da' zchinnjen, dan' žone' ga gákgake' dot chawe', na' ga bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
28 Le ži'il no'le che chele kan nži'il kwinle. No benne' byo nži'ile' zo'le, nži'il kwine'.
29 Bi zoa no benne' žon zi' kwine', san zwaw kwine', na' žape chi'i kwine', kan žon Benne' Criston' len benách chie' ka',
30 benne' ka' zej nžage' bela' žen chie', na' žo'o nžagžo bela' žen chien'. Nakžo žo'o ka xpele'e, na' žit chie' ka'.
31 Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Che len benne' byo žala' wka'ne' xa xne'e nich chejsóalene' no'le chie', na' da' chope' yeyákgake' ka toze benne'."

32 Da' ni da' nyejwn le'e yiche zloe'elen law to da' naken dot da' li, na' neda' žekla' lezka' zchaljen kan nak che Benne' Criston', na' chegak benách chie' ka'.
33 Lezka' zchaljen kan nak chele. Yógo'tele le'e, benne' byo ka', žala' žíʼilele no'le che chele kan nži'il kwinle, na' le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byon' che chele.

6

1 Le'e, xkwide' ka', žala' gonle kan znna xtíža'gak xa xna'le nich ki gonle kan znna xtiža' Xanžon'. Žala' gonle da' naken chawe'.
2 Da' bchi'le Dios da' naken blo, dan' zchen' to da' bchebe laže'e gone', naken da' znnan: “Wdape ba la'ne xa xno'o,
3 na' gak chawe' chio', na' scha so' nbano' yežlyó nga.”
4 Le'e, benne' ka' nakle xagak xkwide' ka', bi gonle ga ža'agak zi'nle ka', san le yesgól légakbe', na' le sel-gakbe' snia, na' le wsedle-gakbe' kan žaz laže' Xanžon'.
5 Le'e, nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le gon dot láže'le kan znna xtíža'gak xanle ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' le gape-gake' ba la'ne lo yela' zžebe chele, na' le gon xchíngake' kan žala' gonle xchin Benne' Criston'.
6 Le gon xchíngake', kégeze kate' ne zwíagake' le'e, nich yežójzele chawe' láwgake', san dot láže'le le gon xchíngake' kan žaz laže' Dios, kan žala' gonle xchin Benne' Criston'.
7 Dot láže'le le gon xchíngake', na' ki gaken, gonle xchin Xanžon', na' kégeze xchingak benách ka'.
8 Nnézkzelele kan gon Xanžon'. Yebi'e che chežo kan zej nak da' chawe' da' žonžo cha' nakžo benne' ndo'w ka', o cha' bi ndo'žo.
9 Le'e, benne' ka' zej yo'o benne' ndo'w ka' lo na'le, le gon chawe' chegak wen žin chele ka', na' bi wchébele légake'. Le chejsá' laže' kan nak chele, yo'ole lo na' Xanžo, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, tlebe kan nak chégake', na' Le' bi zche'e kan žone' che to to benne' ka'.

Dios žonne' chežo da' ka' žon chóchgaken žo'o

10 Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch dan' nakle toze len Xanžon', na' zoalen yela' wak zen chie' le'e.
11 Le gape chi'i kwinle, wkónlele žin da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o, nich gak soale choch katen' yénele da' xiwe' gonen ga bága'le dola'.
12 Bi zdíl-lenzežo benách ka', benne' zej nake' bela', na' žit, san zdíl-lenžo yela' wnná bia' chegak be' xiwe' ka', be' ka' želdán lo be'ze, na' žónlengaken tzen benne' ka' znna biá'gake', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', be' ka' zej nnitan' yežlyó nga gan nak chol.
13 Che len:

Le si' yógo'te da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o, nich kate' žin ža katen' gak da' bi naken chawe' chežo, na' gak sóelelen, na' kate' yeyóž gonle ki, na' ga'nle choch.

14 Le soa choch.

Le si' da' naken dot da' li, da' gaken chele ka to yid da' nžejen le'le.

Le gak chawe', na' da' naken chawe' gape chi'in le'e kan žon to laže' žeje da' žape chi'in lcho'w to benne' žeje' lo wdile.

15 Le soa ban laže' nich gak wchaljle diža' chawen' da' zka'n žin yichj lázdo'žo law Dios, kan zoa ban laže' to benne' žeje' lo wdile, na' zleje' zele' ni'e.

16 Da' naken blo, yela' žejlé' chele che Benne' Criston' gaken chele ka to da' naken choch da' wzele lawle, nich bi gala' da' ka' wsé da' xiwe' le'e, da' ka' zej naken ka yag ntóche'do' ka' da' žia yi' láwe'gaken.
17 Yela' žeslá gaken chele ka to lo'o ya da' gape chi'in yichjle.
Xtiža' Dios gaken chele ka to ya ntoche' da' žonn Dios Be' la'y chežo, nich wtíl-lenžon da' bi naken chawe'.
18 Le gon yógo'te da' ki, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e.
Le wcháljlenteze Dios, zoalen Dios Be' La'y le'e.
Nich gonle da' ki, žala' soale ban laže', na' bi yedó láže'le, na' nnáblele Dios gáklene' benne' ka' zej nake' chie' Le'.
19 Lewchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' neda', na' wzejni'ile' neda' da' nnia' katen' žala' wchalja', na' gone' ga gaka' wechóg laže' katen' wchalja', nich gak wzejni'ila' benách ka' kan nak da' ngache' che diža' chawen'.
20 Dios bdie' lo na'a diža' chawen' nich wchaljan', na' dan' bena' ki nyejwa' liž ya nga. Le wchaljlen Dios cha', na' le nnable-ne' gone' ga gaka' wechóg laže' nich wchalja' diža' chawen', kan žala' gona'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

21 Tíkiko, lježžo na' nži'ilžo-ne', na' žone' xchin Xanžon' dot laže'e, wloe'ele' le'e dot kan žak chia' nga, na' kan žona'.
22 Che len, sela'a-ne' gan zoale, na' wloe'ele' le'e kan žaken cheto', na' gon choche' le'e.
23 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', wká'n žie' yichj lázdo'le, na' gone' ga gata' chele yela' nži'il da' nžagen yela' žejlé' chele che Benne' Criston', yógo'tele na' nakle chie' Le'.
24 Dios gon chawe'e le'e, yógo'tele na' nží'ilele Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' nak li laže' yela' nži'il chele Le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO Ḷo YEŽ FILIPOS

Pablo žape' "Padioẋ" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' ḷe'e "Padioẋ", ḷe'e na' žejḷe'le che Jesús, Benne' Criston', na' nólele žákḷenle benách chie' ka', na' nólele ḷe'e žape chi'ile légake'. Zoale yež Filipos, na' nakle che Dios, na' nakle toze ḷen Jesusen'. Ẋkwide' Timoteo žónḷenbe' neda' tẓen, na' nakto' wen žin che Jesusen'.

2 Ẓnnabla' Ẋažo Dios ḷen Ẋanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷáẓdo'le.

Pablo ẓnnable' Dios gákḷene' benách ka' che Jesús

3 Žapa' Dios: "Žóẋkeno'" kate' ẓza' ḷaža'a chele ḷe'e.

4 Žebela' kate' ẓcháḷjḷena' Dios, na' ẓnnabla'-ne' gákḷene' ḷe'e

5 dan' žejsá' ḷaža'a kan bénḷenle neda' tẓen žin che diža' chawen'. Wzó ḷawle žonle žin na' ža na' bénlelen, na' žonlen na' zejte na'a ža.

6 Dios wzó ḷawe' žone' to da' naken chawe' ḷo yichj ḷáẓdo'le. Žẋen ḷaža'a Ḷe' gónteze' ki na' zejte ža yeḷá' Jesús, Benne' Criston'.

7 Kan ẓza' ḷaža'a chele naken kan žaḷa' gona' dan' nží'iḷe'ela' ḷe'e. Yógo'tele žebéḷenlele da' žonn Dios chežo, na' ḷo be' nakkzle žónḷenle neda' tẓen kate' ne nyejwa' liž ya nga, na' ki gonle kate' žina' ḷawgak benne' yolawe' ka' nich wḷoe'ela' ḷaw, na' gon chi'a diža' chawen' che Benne' Criston'.

8 Nnézkzele Dios kan nží'iḷe'ela' ḷe'e. Naken kan Jesús, Benne' Criston', nží'iḷe'ekzele' žo'o.

9 Ẓnnabla' Dios gone' ga ží'iželele ležle ka', na' gónnḷi'e yeḷa' sina', na' yeḷa' žejní'il chele,

10 nich gak kwele da' nákḷe'eže chawe'. Cha' gaken ki chele, na' gakle dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yeḷá' Benne' Criston'.

11 Da' nakle nak bian' da' naken chawe' da' žon Benne' Criston' ḷo yichj ḷáẓdo'le nich ḷa' ḷaw yeḷa' baní' che Dios, na' nich ga'n ẓene' Ḷe'.

Zoažo nbanžo nich gakžo kan nak Jesús

12 Ẓí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni: yógo'te da' goken chia' gókḷenen neda' nich gota' latje chia' bchaḷja' diža' chawen'.

13 Ka' goken, yógo'te ni'a na'gak benne' yolawe' ka' ḷen yezika' benne' ka', nnézgekle' nyejwa' liž ya nga dan' žona' ẋchin Benne' Criston'.

14 Dan' nyejwa' neda' liž ya nga, yeláte'ze ndachgak lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' nga, zej nakže' benne' wechóg ḷaže' ka', na' žẋen láže'gake' Ẋanžon', na' biž zžébegake' ẓcháḷjgake' ẋtiža' Dios.

15 Da' li baḷe' ẓcháḷjgake' che Benne' Criston' dan' ẓgé'egekle' neda', na' želdíḷ diže'e, san yebaḷe' ẓcháḷjgake' chie' dot ḷi láže'gake'.

16 Benne' ka' ẓgé'egekle' neda' ẓcháḷjgake' che Benne' Criston' ḷo yeḷa' ẓka'n ẓen kwíngake', na' kege dot ḷi láže'gake'. Žénegekle' wsaka' zí'gake' neda' kate' ne nyejwa' liž ya nga.

17 Benne' dot ḷaže' ka', ḷo yeḷa' nži'il chégake' ẓcháḷjgake' chie' Ḷe', dan' nnézgekle' Dios na'kze bdie' ḷo na'a žin da' žona', ẓchaḷja' diža' chawen'.

18 Bi žonen ga že' zedla'. Žebela' dan' ẓcháḷjgake' che Benne' Criston' nákteze, cha' ẓcháḷjgake' dot ḷáže'gake' o cha' bi žóngaken' ki.

Na'a, žebéžela'
19 dan' nnezla' yelá' neda' l̲o da' žaken chia', nyejwa' liž ya nga, dan' z̲nnáblele l̲e'e Dios gaken ki, na' dan' žakl̲en Dios Be' La'y neda'. Nake' L̲e' Bennen' žsel̲a' Jesús, Benne' Criston', chežo.
20 Ki žénela', na' žx̲en l̲aža'a Dios, gone' ga bi yedoe'ela', na' gone' ga gak wchal̲ja' l̲o yel̲a' wechóg l̲aže', na' l̲o na'a neda' gá'nteze z̲en Benne' Criston' na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken, cha' gon byenen l̲a' gattia' o cha' soa' nbana'.
21 Kan žekla' neda', cha' zoa' nbana', naken nich gaka' kan nak Benne' Criston', na' cha' gata', gaken to da' nakžen chawe'.
22 Cha' gak gona' žin da' gákl̲enen diža' chawen' che Benne' Criston' cha' soaza' nbana', bi nnezla' bile žal̲a' kwian'.
23 Nak zede kwian'. Žénela' gata' nich chejsóal̲ena' Benne' Criston', da' gakžen chawe' chia',
24 san žonže byenen soaza' nbana' nich gak gákl̲ena' l̲e'e.
25 Dan' nnezla' naken ki, l̲ezka' nnezla' gá'nl̲ena' l̲e'e nich gákl̲ena' l̲e'e nich gakže l̲i l̲aže' kan žejl̲e'le che Benne' Criston', na' yebéželele dan' žejl̲e'le chie' L̲e'.
26 Ki naken, yedjsóal̲ena' l̲e'e da' yoble, da' gonen ga chaz l̲áže'le Jesús, Benne' Criston', ni'a che da' gone', gákl̲ene' neda'.
27 Le we' l̲áže'ze gakle kan naken tl̲ebe l̲en diža' chawen' che Benne' Criston'. Ki gaken, cha' yedjwía' l̲e'e o cha' soa' zi'to', yenla' nakle choch, na' nakle toze kan žonle tz̲en žin che da' žejl̲e'žo, dan' zan' chežo ni'a che diža' chawen'.
28 Bi we'le latje benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' l̲e'e chawe' nich bi wchébegake' l̲e'e. Da' ni wl̲oe'elen l̲égake' kwia yí'gake', san yelale l̲e'e, dan' gak bia' Dios žákl̲enkze' l̲e'e.
29 Dios žonne' l̲e'e latje gonle x̲chin Benne' Criston', kégeze kan žejl̲e'le chie', san l̲ezka' kan z̲záka'le katen' žonle x̲chinen'.
30 Na'a, gak gónl̲enle neda' tz̲en we' l̲áže'žo wchaljžo diža' chawen'. Bl̲é'ekzelele kan wz̲aka'a katen' bena' ki zga'ale, na' žénlele kan l̲ezka' z̲zaka'a na'a.

2

Jesús goke' gaxjw l̲aže', na' wz̲i'e yel̲a' z̲en

1 Dan' Benne' Criston' žon choche' l̲e'e, na' l̲o yel̲a' nži'il chie' žeyache' l̲áže'le' l̲e'e, na' nakle toze l̲en Dios Be' La'y, na' nží'ilele lježle ka', na' žeyache' l̲áže'lele lježle tole yetole,
2 le gon ga yebél̲e'ežela'. Nich gonle ki, žal̲a' gakle toze l̲en lježle ka', na' gak toze kan nží'ilele lježle tole yetole. L̲ezka' žal̲a' gakle toze l̲o be' nákkzele, na' kan z̲za' l̲áže'le.
3 Kan nak da' žonle, bi be žal̲a' gonle l̲o yel̲a' z̲dan yel̲a' gape chele o nich wká'n z̲en kwinle, san cháwe'do' žal̲a' gonle yógo'te, na' bi géklele nákžele l̲e'e blo ka lježle ka'.
4 L̲ezka' le we' l̲aže' gak chawe' chegak lježle ka', na' kege chele l̲e'eze.
5 Žal̲a' gakle gax̲jw l̲aže' kan gok Jesús, Benne' Criston', gax̲jw l̲aže'.
6 L̲e' nake' tl̲ebe kan nak Dios na'kze, san bi gokle' žal̲a' gon byene' ga'ne' tl̲ebe kan nak Dios.
7 Bzoakze' chel̲a'ale yógo'te da' wdape', na' ben kwine' ka to benne' ndo'w. Golje' kan žaljgak benách ka', na' goke' benách.

8 Katen' goke' benne', goke' gaxjw laže', na' bene' kan znna xtiža' Dios, na' gote'. Wdé'e le'e yag kroze kan žak che to benne' wen da' zinnj.
9 Che len Dios bechise' Le', na' bene' ga nake' blo ya'abá chie', na' bzoe' chie' to la da' záka'žen ka yógo'te lagak benách ka'.
10 Ki ben Dios nich wzóa zibgak yógo'te benne' ka', benne' nníta'gake' ya'abá chie', na' yežlyó nga, na' lo latje chol, katen' yéngekle' la Jesusen'.
11 Yógo'tegake' nnágake' kwáselo nak Jesús, Benne' Criston', Xángake' nich ga'n zen Xažo Dios.

Žala' gakžo ka da' ka' zgó'ogaken baní' yežlyó nga

12 Che len, zí'na'do' ka', kan bénlele da' wnnía' katen' wzóalena' le'e, na'a žon byenžen gonle kan znnía' kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Le gon xchin Xanžon' na' zejte yeyóž yeslé' le'e. Le gon ki lo yela' zžebe chele Le', na' lo yela' žzize.
13 Dios žonkze' žin lo yichj lázdo'le, na' žone' ga žénelele gonle da' žaz laže'e Le', na' lezka' žonne' yela' wak chele nich gak gonlen.
14 Le gon yógo'te da' žala' gonle, na' bi be nnele chen, na' bi til díža'le.
15 Ki žala' gonle, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, san nich gakle li laže' zi'n Dios, na' gakle dot chawe' yežlyó nga, gan zoale ladjw benách ka' bi zej nake' chawe', na' zzóagake' Dios chela'ale. Le'e zgo'le baní' ládwjgake' kan zgo'ogak belj ya'abá ka' baní' katen' nak chol nga.
16 Žonle ki kate' zchaljle diža' da' zbánlenžo láwgake'. Cha' ki gonle, na' gak yebéle'ela' ni'a che da' nákkzele le'e ža na' yelá' Benne' Criston', dan' nnezla' kege dáche'ze wdía' gan ben zož gata', na' bénli'a žin.
17 Yela' žejlé' chele che Benne' Criston' naken to da' žaz laže' Dios. Chela' gon byenen gata' neda' nich gak li laže' yela' žejlé' chele chie' Le', yebela', na' gak da' chawe' chia' neda' tzen len yógo'tele le'e.
18 Lezka' žala' yebélele le'e, lježto' ka', dan' gak da' chawe' chele le'e tzen len neda'.

Kan žongak xkwide' Timoteo, na' xkwide' Epafrodito

19 Cha' ki žénele Xanžo Jesusen', žxen laža'a la' séla'tia' xkwide' Timoteo gan zoale, nich gak yebela' katen' yela'be' nga, na' yedjloé'elbe' neda' kan žaken chele.
20 Tozbe' lebe' zza' láže'be' kan zza' laža'a neda', na' že' láže'le'ebe' le'e.
21 Yógo'te benne' yezika' že' láže'gake' da' naken chégakze'. Bi že' láže'gake' xchin Benne' Criston'.
22 Nnézkzelele kan ben xkwide' Timoteon', bežojbe' chawe'. Bénlenbe' neda' tzen žin che diža' chawen', na' nakbe' chia' ka to xkwide' byo, žónlenbe' xabe' tzen žin.
23 Sela'a xkwide' Timoteon' gan zoale katen' nnezla' bi da' gaken chia' nga,
24 la'kze žxen laža'a Xanžon' gone' ga la' yedjwíatia' le'e.
25 Lezka' žekla' žon byenen sela'a bi' lježžo Epafrodito gan zoale. Xkwide' ni bénlenbe' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' wdíl-lento' da' xiwe'. Le'e bséla'kzele-be' ga zoa' ni nich gáklenbe' neda'.
26 Lebe' žénekzelbe' yedjwíabe' le'e, lježto' ka', dan' že' láže'le'ebe' le'e dan' nnézlele wda'be' yižwé'.
27 Da' li wda'be' yižwé', na' gok gatbe', san Dios beyache' láže'le'-be', na' kégeze lebe', san lezka' beyache' láže'le' neda', nich bi gakže nyache' laža'a ka naka' na'a.
28 Che len, gónežela' sela'a-be' gan zoale nich gak yebélele da' yoble katen' yelé'elele-be', na' biž gak nyache' laža'a neda'.

29 Le si' lo na'le-be' lo yela' žebél chele, dan' nakbe' bi' lješšo žejle'be' che
Benne' Criston'. Le gape ba la'ne yógo'te benách ka' zej nake' kan nakbe' lebe',
30 dan' ben zož chebe' gatbe' dan' benbe' xchin Benne' Criston', na' dan'
góklenbe' neda' lo wlazle le'e.

3

Da' naken dot chawe'

1 Na'a, zí'na'do' ka', le yebél dan' nakle toze len Xanžon'. Bi že' zedla' wzoja'
chele da' yoble kan nak dan' bzoja' chele zga'ale, dan' gáklenen le'e.
2 Le gape chi'i kwinle chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj. Zej nake' ka bia
yixe' snia ka', benne' ka' žon byéngake' chog lo bela' chegak benne' byo ka' da'
nak bia' nzí'gake' xtiža' Dios.
3 Da' nak bian' nzi'žo xtiža' Dios, dan' naken dot li laže', zóalenen žo'o. Dan'
žejle'žo che Dios, yo'o Dios Be' La'y yichj lázdo'žo, na' žebelžo dan' nakžo toze
len Jesús, Benne' Criston'. Bi žxen láže'žo to da' žiazen lo bela' žen chežo.
4 La'kze žxen láže'žo naken ki, lezka' neda' de chia' to da' gak wxén laža'a. Cha'
zoa no benne' žekle' yelé' dan' zoa da' chawe' da' bene', neda' ba benža' ka da'
ben bennen':
5 Wžóg lo xpela'a dan' nak bian' katen' goka' xono' ža.
Golja' ladjw biche' ljež benne' Israel ka'.
Nbáblena' za'só Benjamín, zi'nkze Israel na'.
Xa xna'a zej nake' benne' hebreo ka'.
Goka' benne' yodo' fariseo kan bka'n zena' Dios.
6 Be' láže'li'a xtiže'e ga bžinte wžía laža'a benách ka' che Benne' Criston'.
Cha' wak to benne' gake' chawe' law Dios dan' žone' kan znna xtiža' Dios, bi
gok no benne' bi da' nnie' chia'.
7 Na'a, da ka' bxen laža'a zga'ale, ba bzoan' chela'ale dan' naka' che Benne'
Criston'.
8 Kégeze da' ki, san lezka' bnnita' chela'ale yógo'te da' zej den, nich gak gónbi'a
Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' záka'težen ka yógo'te da' ka'. Nich gónbi'a Le'
bnnita' chela'ale yógo'te da' ka', na' žekla' zej naken ka bebe, nich gata' chia' da'
žonn Benne' Criston' chežo,
9 na' nich gaka' toze len Le'. Beyaka' chawe', kege dan' žona' kan znna xtiže'e,
san Dios na'kze beyone' neda' chawe' dan' žejli'a che Benne' Criston', kan
žeyone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.
10 Žénezela' gónbi'a Benne' Criston', na' soalen yela' wak che Dios neda', dan'
bkonle' žin katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' nich gónlena' Le'
tzen, saka'a neda' kan wzake'e Le', na' nich soa' gata' kan gote' Le',
11 dan' žxen laža'a Dios, yesbane' neda' lo yela' got.

Da' žonžo nich la'žo latje chežo

12 Bi znnia' ba napa' yógo'te da' ki da' gonn Dios chia', na' bi žekla' ba naka'
dot chawe' lawe' Le'. Na'a, žon byena' gata' chia' yógo'te da' ka' dan' ba wzí' lo
na' Jesús, Benne' Criston', neda'.
13 Le'e, zí'na'do' ka', bi na' gapa' da' ki, san toze da' žon byena'. Zzal laža'a da'
ba napa', na' žon byena' gata' chia' da' za'.
14 Žona' kan žon to benne' taría taría žitje' lo witje nich gata' chie' to da'
yebélenle'. Ki žona' nich gata' chia' da' bliž Dios žo'o nich gatan' chežo ya'abá
chie' dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'.

15 Ki ža_la' gonžo yógo'težo žo'o, nak dot _li _laže' kan žej_le'žo che Benne' Criston'. Cha' žéklele bá_lele ža_la' gonle to da' yoble, z_nnabla' Dios wzejni'ile' _le'e.
16 Na'a, kan nak da' ba nzi' _lo na'žo, ža_la' góntezežon.
17 _Le'e, z_í'na'do' ka', le gon kan žona' neda'. Ba bsedlto' _le'e kan ža_la' gonle. Le wia kan žongak benne' ka' žóngake' kan bento' neto'.
18 Ba gožkza' _le'e zan chi'i, na' žapa' _le'e da' yoble _len ye_la' z_bežе chia', z_nnia': da' žongak benne' zan žonen ga zej nake' ka benne' ka' bi z_lé'egekle' Benne' Criston' chawe', dan' z_zóagake' che_la'ale da' benkze' _Le' _le'e yag kroze.
19 Chjak benne' ka' žóngake' ki _lo yi' gabíl dan' dios ché_gake' naken da' z_zeze _láže'gake', na' z_ka'n z_en kwíngake' ni'a che da' žóngake', da' ka' ža_la' gonen ga yedoé'egekle'. Že' _láže'zegake' da' de yežlyó nga,
20 san žo'o že' _láže'žo da' de ya'abá che Dios gan nbabžo, na' z_bezžo ža ye_lá' X_anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, katen' yežoje' ya'abá che Dios.
21 _Le' wché'e be_la' žen chežo, da' kwia yi'kzen, na' gone' ga yeyaken kan nak be_la' žen chekze' _Le', da' soan to chi'ize. Ki gone' _len ye_la' wak z_en chie' da' wkonle' žin nich nna bi'e yógo'te.

4

Ža_la' yebétezе_lenlžo X_anžo

1 Che _len, z_í'na'do' ka', le gak choch kan žej_le'le che X_anžon'. Nží'i_le'ela' _le'e, na' žénela' yedjwía' _le'e. Žonle _le'e ga žebela', na' nakle chia' ka to da' chawe' da' benn Dios chia'.
2 _Le'e, Ebodia _len Síntike, žáta'yoela' _le'e gakle toze kan ža_la' gakgak benne' ka' zej nake' che X_anžon'.
3 Na'a, lježa' _li _laže', žénela' gák_leno' chope' ka', dan' bén_lengake' neda' tz_en žin, bcha_ljto' diža' chawen', na' bén_lengak Klemente _len yezika' lježa' ka', neto' tz_en. Ba zej nyejw lágake' ya'abá che Dios gan zej nyejw lagak benne' ka' ba de ye_la' nban da' zejlí kanne ché_gake'.
4 Le yebétezе_lenle X_anžon'. Da' yoble, z_nnia': Le yebél.
5 Le gak ži'i _laže' _len yógo'te benách ka'. Za' ye_lá' X_anžon'.
6 Bi kwe' zedle, san le nnable Dios da' žiažjen chele, na' le yi'e: “Žóxkeno'” ni'a che yógo'te dan' z_nnable.
7 Dios wká'n žie' yichj _láz_do'le, kan z_detlen ka da' gak chejní'igekle benách ka'. Dan' z_zoa žin yichj _láz_do'žo gape chi'in yichj _láz_do'le, na' da' z_za' _láže'le, dan' nakle toze _len Jesús, Benne' Criston'.

Ža_la' sa' _láže'žo da' naken chawe'

8 Da' žapa' _le'e kate' ze _lawte, z_í'na'do' ka', le sa' _láže'le che:
Da' ka' zej naken chawe'.
Da' ka' žon cháwe'gaken benách ka'.
Da' naken dot da' li.
Da' naken _li _laže'.
Da' žebé_lenlžo.
Da' naken dot _laže'.
Da' naken x_tan.
Da' ža_la' gapžon ba la'ne.
9 Le gon kan bsedla' _le'e, dan' wz_í' _lo na'le, kan bchá_ljlena' _le'e, na' kan bena' gan zoale. Dios, Bennen' žonne' chežo da' z_ka'n žin yichj _láz_do'žo sóa_lene' _le'e.

Da' chawe' da' bengak benne' yež Filipos ka' che Pablo

10 Žebélenla' Xanžon' dan' že' láže'le le'e neda' da' yoble. Bi znnia' gol láže'le
neda', san bi na' gata' latje chele gáklenle neda'.
11 Lezka', bi znnia' ki dan' zoa bi da' žiážjela', dan' ba nsedla' chaz laža'a da'
dezen chia'.
12 Ba wdía' lo yela' yache', na' lo yela' wnni'a. Nsedla' soa' nákteze, cha' neljla'
o zbil zdona', na' cha' de chia' da' zenle'e o zoa bi da' žiážjela'.
13 Yógo'te zzáke'la' dan' Benne' Criston' žon choche' neda'.
14 Benle le'e da' chawe' katen' góklenle neda', na' beyón zenle neda' katen'
wzaka'a.
15 Le'e, benne' yež Filipos ka', nnézkzelele kan gok chia' ža na' katen' bezá'a
gan nbab Masedonia, nich bejchalja' diža' chawen'. Ládwjgak benách ka' che
Benne' Criston', bi wzóa no benne' góklene' neda', san lé'ezele góklenle neda'.
Bséla'le chia' dan' bnézjwlen, dan' wzí' lo na'le da' bzenla' le'e.
16 Katen' wzóa' lo yež Tesalónika, to chope chi'i bséla'le dan' bnézjwlen chia'
katen' byážjelan'.
17 Bi že' laža'a bi da' si'an, san žénela' gáta'že chele da' yebélenlelen ya'abá
che Dios.
18 Žapa' le'e: ba wzi'a yógo'te dan' bséla'le chia', na' wdetle ka da' byážjela'.
Dan' bséla'le lo na' xkwide' Epafroditon' benen ga goken ki. Dan' bnézjwlen
naken ka to da' zla' zix da' zla'ten law Dios, na' ka to da' zgo'ožon law Dios da'
žaz laže'e Le'.
19 Dios wnezjwe' chele yógo'te da' žiážjelele, kan nak yela' wnni'a da' žen'
ya'abá chie', dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.
20 ¡Ga'n zénteze Xažo Dios! Ka'kze gaken.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox" ljéžgake' ka'

21 Lo wlaza' neda', le gape "Padiox" benne' ka' zej nake' che Dios ga na', dan'
zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. Lješšo ka' nníta'gake' nga, benne' ka'
žónlengake' neda' tzen, žápegake' le'e "Padiox."
22 Lezka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nga, benne' ka' zej nake' che Dios,
žápegake' le'e "Padiox." Lezka' benne' wen žin ka' nníta'gake' liž benne' znna
bi'e dot gan nbab Roma žápegake' le'e "Padiox."
23 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze
gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ COLOSAS

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1-2 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", nakle che Dios, na' nakle lježto' ka' žejl̲e'le che Benne' Criston', na' zoale l̲o yež Colosas. Z̲nnabla' X̲ažo Dios gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le. Naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónl̲enbe' neda' tz̲en.

Pablo z̲chálj̲l̲ene' Dios, na' ží'e L̲e': "Žóx̲keno'"

3 Kate' z̲chálj̲l̲ento' Dios, X̲a X̲anžo Jesús, Benne' Criston', žé'tezto'-ne': "Žóx̲keno'" ka nak chele, na' z̲nnablto'-ne' gon chawe'e l̲e'e

4 dan' benlto' kan žejl̲e'le che Jesús, Benne' Criston', na' kan nží'ilele yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios.

5 Ki žonle dan' žx̲en l̲áže'le da' bchebe l̲aže' X̲anžon' gonne' chele, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, dan' bénlelen katen' bžin chele l̲e'e da' naken dot da' li che diža' chawen'.

6 Diža' chawen' bžinen chele kan z̲žinen dot yežlyó nga. Žonen žin, na' z̲zze diža' chen dot yežlyó nga, tl̲ebe kan žaken gan zoale l̲e'e. Ki žaken ža ni'te katen' bénlelen, na' zejte na'a ža, na' da' li bénbia'le kan žon chawe' Dios žo'o.

7 Epafras bsedle' l̲e'e da' ni. Nake' benne' nži'ilžo-ne', na' žónl̲ene' neto' tz̲en žin, na' l̲ezka' nake' wen žin l̲i l̲aže' che Benne' Criston', na' žákl̲ene' l̲e'e.

8 Benne' ni bzenle' neto' kan nží'ilele lježle ka', da' gak gonlen dan' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e.

9 Che l̲en l̲ezka' neto', ža ni'te katen' gókbe'elto' da' ni, na' zejte na'a ža bi žsento' z̲chálj̲l̲ento' Dios, na' z̲nnablto'-ne' gákl̲ene' l̲e'e, na' gone' ga gónbia'le dot da' žénekzele' L̲e', na' wnez̲jwe' chele dot yel̲a' žejní'il, na' yel̲a' sina' da' z̲go'o Dios Be' La'y l̲o yichj l̲ázdo'žo.

10 Ki z̲nnablto'-ne' nich gak gonle kan žal̲a' gongak benne' ka' zej nake' che X̲anžon', na' nich gak gonle yógo'te da' žaz l̲aže'e L̲e', na' nich gak gonle yógo'te da' naken chawe', na' gakže l̲i l̲aže' kan nónbia'le Dios.

11 Z̲nnablto'-ne' gon choche' l̲e'e, na' wnez̲jwe' chele yel̲a' wak chawe' chie', nich gak sóelele yógo'te da' žaken, na' nich gakle z̲en l̲aže', na' yebél̲e'elele.

12 L̲o yel̲a' žebél chele le ye' X̲ažo Dios: "Žóx̲keno'" dan' bdie' l̲o na'žo gata' chežo latje l̲o baní' chie', nich gónl̲enžo tz̲en benne' ka' zej nake' che L̲eze'.

13 X̲ažo Dios na'kze beslé' žo'o l̲o na' da' x̲iwe', dan' z̲nna bian' latje chol̲, na' bdie' žo'o gan z̲nna bia' Z̲i'nkze', Bennen' nži'ile'.

14 Z̲i'ne' na' beya'we' žo'o, katen' gote' l̲o wlazžo žo'o, na' benít l̲awe' chežo dol̲a' da' wbágа'žo.

Beyakžo toze l̲en Dios dan' got Jesús l̲o wlazžo žo'o

15 Benne' Criston' nake' tl̲ebe kan nak Dios na'kze, Bennen' bi gak l̲e'elžo. Wzoakze Benne' Criston' zga'ale' ka yógo'te da' ben Dios.

16 L̲o na' Benne' Criston' ben Dios yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, da' ka' z̲l̲e'elžon, na' da' ka' bi gak l̲e'elžon, da ka' zej naken latje blo ka', na' yel̲a' wnná bia', na' da' ka' nzi' l̲o ná'gaken yel̲a' z̲en, na' yel̲a' wak che ya'abá che Dios, na' che yežlyó nga. Ben Dios yógo'te da' ka' l̲o na' Benne' Criston' nich yebél̲enle' L̲e' l̲égaken.

17 Benne' Criston' wzoakze' zga'ale' ka yógo'te da' zej den, na' yógo'ten
nníta'gaken ni'a che yela' wak chie' Le'.
18 Benne' Criston' nake' Xangak benách chie' ka', na' znezjwe' yela' nban
chégake'. Lezka' nake' Bennen' nežw bebane' to chi'ize lo yela' got. Zga'ale'
Le' bebane' to chi'ize lo yela' got nich gake' blo lawgak yógo'te da' zej den.
19 Ka' goken dan' wyáz laže' Xažo Dios soa dot da' nakkze' Le' len Benne'
Criston'.
20 Ni'a che da' ben Benne' Criston', Dios bene' ga gak gá'nlengak Le' chawe'
yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' zej nnitan' ya'abá.
Beyone' légaken toze len Lekze' dan' blalj Benne' Criston' xchene' katen' gote'
le'e yag kroze.
21 Le'e, zga'ale bkwáslenle Dios, na' gokle ka benne' ka' bi zlé'egekle' Dios
chawe' lo yichj lázdo'le ni'a che zia da' wbága'le, san na'a ba beyone' le'e toze
len Lekze'.
22 Ka' goken dan' Benne' Criston' bde kwine', na' gote' lo wlazle le'e nich gak
wzíe' le'e law Dios, nakle che Leze', na' nakle dot chawe', na' bi gak nitó benne'
bi da' nnie' chele.
23 Ki gaken cha' ga'nle choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' gakle ka
to yo'o da' že' lenen gže', na' cha' bi cha' lázdo'le kan žxen láže'le diža' chawen'
dan' bénlele, dan' zze diža' chen dot yežlyó nga dan' ben Dios zan ya'abá. Dios
bzoe' neda', Pablo, nich gaka' wen žin che diža' chawen'.

Žin da' bde Dios lo na' Pablo

24 Žebela' na'a ni'a che da' zzaka'a nich gáklena' le'e, na' lo bela' žen chia'
zzáka'lena' Benne' Criston' tzen lo wláz bela' žen chie' Le', da' naken benách
chie' ka'.
25 Dios bene' ga naka' neda' wen žin chegak benách ka' che Benne' Criston',
na' žona' xchin Dios, dan' bdie' lo na'a gona' nich gáklena' le'e, na' wzenla' le'e
dot kan nak xtiža' Dios.
26 Zzejni'ila' benách ka' da' ngache', dan' bgachen' ža ni'te, na' nitó benne' bi
gok gónbi'en, san na'a Dios ba bzejni'ile' benách ka' zej nake' che Leze' kan nak
chen.
27 Dios gónekzele' gone' ga gónbia'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a
che dan' bgachen'. Ki znna dan' bgachen': "Benne' Criston' nake' toze len le'e,
na' nake' da' nak bian' gak chazle le'e lo baní' chie'."
28 Zchaljto' che Benne' Criston', na' žsa'to' láže'gak yógo'te benách ka', na'
žsedlto' légake' len yela' žejní'il che Dios, nich gak wzeto' yógo'te benách ka' law
Dios, zej nake' dot chawe' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'.
29 Nich gaken ki žona' žin, na' že' laža'a yeyóž gona' da' ni, zkonla' žin dot yela'
wak, na' yela' wnná bia', da' ka' žonn Benne' Criston' chia'.

2

1 Ljéža'do' ka', žénela' nnézlele že' láže'li'a gona' da' gáklenen le'e len benách ka'
nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' yógo'te benne' ka' bi na' lé'egekle' neda'.
2 Žona' ki nich gon chocha' yógo'tele le'e nich gakle toze lo yela' nži'il, na'
gata' yela' žebél chele, na' gaple dot yela' wnni'a che yela' žxen laže' da' naken
li laže', da' žonn yela' žejní'il chežo. Ki žaken nich gónbia'le da' bgache' che Xažo
Dios, dan' nakkzen Benne' Criston'.
3 Lo na' Benne' Criston' žebélenlžo dot yela' wnni'a che yela' žejní'il, na' yela'
sina' che Dios.

4 Da' ni žapa' le'e nich bi gak no benne' gon láže'le' le'e, bennen' yénele' chejle'žo da' wen laže'.
5 La'kze zoa' zi'to' gan zoale le'e lo bela' žen chia', lo be' nakkza' žónlena' le'e toze, na' žebela' dan' ženla' že' cháwe'le, na' nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'.
6 Che len, kan wzí' lo na'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', lezka' žala' gonle yógo'te da' gonle, zóalene' Le' le'e.
7 Kan žon to yag, zzoan lwen gže', na' lezka' kan nyas to ze'e lo lenen, le soalen Benne' Criston'. Le soa choch kan žejle'le chie' Le', kan ba bsédlele. Le yé'teze Dios: "Žóxkeno'."

Da' kobe da' nakžo dan' nakžo toze len Jesús

8 Le gape chi'i kwinle nich bi we'le no benne' latje gon láže'le' le'e, bennen' wkonle' žin yela' žejní'il chegak benách ka', na' diža' ka' znnázegake' zej naken dot da' li, kan nak da' žónteze žongak benách ka', na' kan nak da' žsédgekle benách ka', da' naken che yežlyó nga, na' kege da' naken xtiža' Benne' Criston'.
9 Dot da' nakkze Dios zóalenen Benne' Criston' la'kze beyake' benách,
10 na' le'e naple dot da' nak Dios dan' nakle toze len Benne' Criston', Bennen' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' bi da' nzi' lo ná'gake'.
11 Nžog lo bela' chegak benne' judío, benne' byo ka', da' zloe'elen nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, san le'e, dan' nakle toze len Benne' Criston', zoalen le'e da' zloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, da' bi naken to da' nonen lo ni'a lo na'gak benách ka'. Benne' judío ka' zchóggake' to yiddo' chegak bi' byodo' ka', san le'e, ba nde che dot yela' benách chele da' bénlenlen dola'. Ki naken chele dan' bénlenle Benne' Criston' tzen katen' gote' le'e yag kroze.
12 Katen' bezoale le'e nis bgáche'lenle Benne' Criston' tzen lo yežw ba, na' bebánlenle-ne' tzen dan' bejle'le che Dios, len yela' wak chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got.
13 Zga'ale gokle le'e ka benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'le, na' bi wzoalen le'e da' zloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, san na'a Dios ba bene' ga zoale nbanle tzen len Benne' Criston', na' benít lawe' chele le'e yógo'te dola' ka' da' wbága'le.
14 Dios bsole' da' ka' wbága'žo, da' ka' zej nyejwn le'e yiche lo da' bchi'le Moisés, da' ka' žesbága'gaken žo'o zia. Beké'e da' ka' wbága'žo, na' bde'en le'e yag kroze ka to da' wbaga' Benne' Criston'.
15 Katen' got Benne' Criston' le'e yag krozen', beké'e yela' wnná bia' chegak be' xiwe' wnná bia' ka', na' chegak be' ka' nzi' lo ná'gaken yela' wak che da' xiwe', dan' bloe'ele' dan' zej nakkze be' xiwe' ka', na' beké'e yela' wnná bia' chégaken, katen' gote' le'e yag kroze na'.

Žala' we' láže'žo da' naken che ya'abá che Dios

16 Che len, bi we'le no benne' latje yesbage'e le'e zia ni'a che da' že'j žawle, o dan' bi žápele ža lni da' žápegak benne' Israel ka', da' žápegake' kate' zoa byo' že'n ka', na' ža la'y ka' chégake'.
17 Yógo'te da' ki zej naken ka to bxin che da' žala' gaken, na' zloé'ezegeklen da' napžo ni'a che Benne' Criston'.
18 Bi we'le no benne' latje gone' ga wnitle le'e da' žeyala' chele, bennen' žon byénli'e gakgak benne' ka' gaxjw laže', na' wka'n zéngake' wbás che ya'abá ka'. Znnágake' bloe'el Dios légake' da' ka' bi blé'egeklen', na' zka'n zen kwíngake' kan nak da' že'ze yíchjgake' lo yela' benachze chégake'.

19 No benne' žone' ki bi nake' toze l̲en Benne' Criston', Bennen' nake' X̲anžon', na' L̲e' z̲zoa choche' bel̲a' žen chie', da' nakžo žo'o. Z̲wawen', na' žone' ga naken toze ni'a che da' zej l̲o žit l̲o bin, na' z̲gole bel̲a' žen chie' na' kan žénele Dios wz̲enen'.
20 L̲e'e ba nátl̲enle Benne' Criston' tz̲en nich biž wchí'igekle da' wsedle ka' che yežlyó nga l̲e'e. ¿Biz̲ chen' žonle kan ne nakle che yežlyó nga, na' žo'le latje z̲chí'igekle da' wsedle ka' chen l̲e'e?
21 Ki z̲nnagak da' wsedle ka' che yežlyó nga:
Bi wkonle žin da' ni.
Bi gawo' dan'.
Bi kano' yetó da' den.
22 Yógo'te da' ki kwia yí'gaken katen' ba bkonlžo l̲égaken žin. Ki zej nak da' ka' z̲chí'igekle benách ka', da' wsedle ka' nzi' l̲o ná'gake'.
23 Da' li, da' wsedle ki, žékgekle benách ka' zej napen yel̲a' žejní'il. Žóngaken ga z̲l̲oe'el kwíngake' ka benne' yodo' ka', na' ka benne' gax̲jw l̲aže' ka', na' žsaka' zí'gake' bel̲a' žen chégake', san da' wsedle ki bi žákl̲engaken l̲égake' nich gak nna biá'gake' da' ka' z̲ze l̲áže'gake' l̲o yel̲a' benachze chégake'.

3

1 Na'a, cha' l̲e'e bebánl̲enle Benne' Criston' tz̲en, le we' l̲aže' da' naken che ya'abá che Dios gan že' Benne' Criston' kwit l̲i ža che Dios, gan nake' blo.
2 Le sa' l̲aže' da' žaken ža'le, na' kege da' žaken yežlyó ngaze.
3 Naken chele ka ba natle, na' yel̲a' nban chele žape chi'i Benne' Criston' gan zoakze Dios.
4 L̲e'e nbánl̲enle Benne' Criston' tz̲en. Kate' l̲a' l̲awe' L̲e', naž l̲a' l̲awle l̲e'e tz̲en l̲en L̲e' l̲o baní' chie'.

Yel̲a' nban gole, na' yel̲a' nban kobe

5 Che l̲en, le gon ga kwia yi'gak da' zej zoal̲en l̲e'e, da ka' zej naken che yežlyó nga, da ka' zej naken:
Da' kegle, na' da' z̲innj,
na' da' z̲ze l̲áže'le da' kegle,
na' da' z̲ze l̲áže'le da' naken sban,
na' yel̲a' z̲dan yel̲a' gape.
Ki žal̲a' gonle dan' no benne' z̲dan laže'e yel̲a' gape nake' tl̲ebe ka to benne' z̲ka'n z̲ene' lo'a ka', dan' bennen' z̲dan l̲aže'en bi z̲dan l̲aže'e Dios, na' bi gak wká'n z̲ene' L̲e' dot l̲aže'e.
6 Dan' žongak benách ka' da' ki, Dios gone' z̲ia yógo'te benne' ka' bi žóngake' kan z̲nna x̲tiže'e.
7 L̲ezka' benle l̲e'e dol̲a' ki katen' wyo'ole l̲o ná'gaken.
8 Na'a, biž gonle da' ki:
Biž ža'ale, na' biž gekle lježle ka' zi'.
Biž gonle da' z̲ia che no benne'.
Biž nne x̲íwe'le, na' biž wchal̲jle da' kegle.
9 Bi gon l̲áže'le lježle tole yetole dan' ba bka'nle da' gokle zga'ale, na' da' ka' benle zga'ale.
10 Ba nakle l̲e'e benách kobe ka', na' Dios žekobe' yichj l̲ázdo'le nich yeyákžele kan nak Bennen' beyone' l̲e'e. Ki žal̲a' gonle nich gónbia'le L̲e' dot kan nake' L̲e'.
11 Dan' ba nakžo toze l̲en Benne' Criston':
Biž nakžo benne' zi'to' ka', na' benne' judío ka'.

Biž nakžo benne' ka' nžog lo bela' chégake' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios,
na' benne' ka' bi nžog lo bela' chégake' dan' nak bian'.
Biž nakžo benne' ka' žejní'igekle', na' benne' ka' bi žejní'igekle'.
Biž nakžo benne' ndo'w ka', na' benne' bi zej ndo'e.
Na'a, Benne' Criston' nake' dot da' zakan', na' nake' toze len yógo'težo.
12 Dios nži'ile' le'e, na' wžekze' le'e nich gakle che Leze'. Che len, žala':
We' láže'le lježle ka', na' gakle ži'i laže',
na' gaxjw laže', na' kwide' laže', na' zen laže'.
13 Cha' žak diža' bizjw tole len yetole, le soele len lježle tole yetole, na' le yenít law che lježle tole yetole kan ben Benne' Criston', benít lawe' chele le'e.
14 Da' nakže blo ka yógo'te da' ki, žala' žíilele yógo'te benách ka', dan' nak yela' nži'il da' žonen žo'o toze, na' li laže'.
15 Le we' latje da' zka'n ži yichj lázdo'žo nna bian' yichj lázdo'le. Dan' zka'n žin yichj lázdo'žo žonn Dios chežo. Che len bliže' le'e, nich gakle toze lo bela' žen che Benne' Criston'. Le ye' Dios: "Žóxkeno'."
16 Le si' lo na'le xtiža' Benne' Criston' da' gaken chele ka to yela' wnni'a zen. Dan' zoalen yela' žejní'il che Dios le'e, le wsedle, na' le wzejni'ile lježle tole yetole. Dot láže'le le gol che Dios salmo ka', na' da' ka' žol-le nich we lawle Le', na' da' la'y ka' da' žol-le, na' le ye' Dios: "Žóxkeno'."
17 Kan nak yógo'te da' žonle, da' naken da' zchaljlen o žin da' žonlen, le gon yógo'ten lo la Xanžo Jesusen', na' le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno'" dan' nak Benne' Criston' toze len le'e.

Da' žala' gonžo che lježžo ka' dan' nakžo che Jesús

18 Le'e, no'le ka' nžag ná'lenle benne' byo ka', le gon kan znna xtíža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle, dan' nakle che Xanžon'.
19 Le'e, benne' byo ka' nžag ná'lenle no'le ka', le ži'il no'le che chele, na' bi wchébele-ne'.
20 Le'e, xkwide' ka', le gon kan znna yógo'te xtíža'gak xa xna'le. Da' ni žaz laže' Xanžon'.
21 Le'e, nólele nakle xagak xkwide' ka', bi tetle sel-le zi'nle ka' snia, nich bi yexjw láže'gakbe'.
22 Le'e, nólele nakle benne' ndo'w ka', le gon kan znna yógo'te xtíža'gak benne' xanle yežlyó nga. Kégeze gonle ki katen' zwíagake' le'e kan žongak benne' ka' žénezegekle' góngake' ga chaz láže'gak benách ka', san dot láže'le le gon xchíngake' kan žala' gongak benne' ka' zžébegake' Dios.
23 Kan nak yógo'te da' žonle, le gonen dot láže'le, dan' gaken kan žonle xchin Xanžon', na' kege kan žónzele xchingak benách ka'.
24 Ba nnézkzelele yebí'i Xanžon' chele, na' wnezjwe' chele da' ba bkwez Dios chegak benne' ka' zej nake' ka zi'nkze' ka'. Ki gaken dan' žonle xchin Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
25 No benne' žone' da' kegle, yebí'i Xanžon' che bennen' kan nak da' kegle da' bene', dan' bi wchá' Dios kan žala' yebi'e che chegak benách ka'.

4

1 Le'e, nólele nakle xangak benách ka', le gon da' naken chawe', na' da' naken li laže', kan zkónlele žin benne' wen žin chele ka'. Le chejsá' laže' lezka' zoa Xanle ya'abá che Dios.

2 L̲e'e, yógo'tele, le wchálj̲l̲enteze Dios. Le sóateze wchálj̲l̲enle-ne', na' le yi'e: "Žóx̲keno'."
3 Kate' ne z̲chálj̲l̲enle Dios, l̲ezka' le nnable' gákl̲ene' neto', nich wnez̲jwe' neto' latje wchal̲jto' x̲tiža' X̲anžon', nich gak wzejni'ilto' benách ka' da' ngache' kan nak che Benne' Criston'. Dan' žona' ki nyejwa' liž ya nga.
4 L̲ezka' le nnable Dios wnez̲jwe' neda' latje wzejni'ila' benách ka' da' ngachen' kan žal̲a' gona'.
5 L̲o yel̲a' žejní'il chele, le gon da' žonle l̲awgak benne' ka' bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston'. Le wkonle binlo žin ža ka' gonn Dios chele nich gonle x̲chine'.
6 Žal̲a' wchal̲jle diža' cháwe'do' ka' nich sí'gaken benách ka', kan z̲ži'ižo bel̲a' zede' nich gaken dz̲i', na' ki nnézlele kan žal̲a' yecheble, bi da' ye'le to to benne'.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox̲" ljéžgake' ka'

7 Tíkiko wzenle' l̲e'e da' žaken chia' nga. Nake' lješšo nži'ilžo-ne'. L̲ezka' nake' wen žin l̲i l̲aže' che X̲anžon', na' žónl̲ene' neda' tz̲en žin chie' L̲e'.
8 Che l̲en žsel̲a'a-ne' gan zoale, nich wzenle' l̲e'e da' žaken chia', na' gon choche' l̲e'e.
9 Onésimo, lješšon' nbábl̲ene' l̲e'e chéjl̲ene' l̲e' tz̲en. L̲ezka' nake' lješšo nži'ilžo-ne', na' žejl̲i'e che X̲anžon'. Chope' ki wzéngekle' l̲e'e yógo'te da' žaken nga.
10 Aristarko, benne' nyéjwl̲ene' neda' tz̲en liž ya nga žape' l̲e'e "Padiox̲." L̲ezka' x̲kwide' Markos, bi' byo che no'le zan Bernabé, žápebe' l̲e'e "Padiox̲." Ba goža' l̲e'e da' žal̲a' gonle nich gákl̲enle x̲kwide' Markos na'. Cha' l̲a'be' gan zoale, le gape-be' ba la'ne.
11 L̲ezka' bennen' zoe' nga, bennen' lie' Jesús, na' zoa yetó le' Justo, žape' l̲e'e "Padiox̲." Zej nnita' benne' zan, benne' judío ka', žejl̲é'gake' che Benne' Criston', san chonnze' ki ladjw benne' judío ka' žónl̲engake' neda' tz̲en žin che x̲tiža' Dios, na' žeyón z̲énl̲e'egake' neda'.
12 Epafras, bennen' nbabe' l̲e'e, na' nake' wen žin che Benne' Criston', žape' l̲e'e "Padiox̲." Dot l̲aže'e z̲chálj̲l̲ene' Dios, na' žáta'yoetezle' L̲e' gon chawe'e l̲e'e nich gakle l̲i l̲aže', na' sóatezle gonle yógo'te da' žénekzele Dios.
13 Z̲zoa lia' kan nak che Epafras na', že' l̲aže'e l̲e'e, na' l̲ezka' benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Laodisea, na' l̲o yež Hierápolis.
14 Demas žape' l̲e'e "Padiox̲" na' l̲ezka' Lukas, bennen' žeyone' benách ka', žape' l̲e'e "Padiox̲" na' nži'ilžo-ne'.
15 Le gape "Padiox̲" lješšo ka' nníta'gake' l̲o yež Laodisea, na' l̲ezka' Ninfas l̲en benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' z̲dóbgake' liže'.
16 Kate' yeyóž gol̲-le yiche ni gan zoale, le gon ga gól̲gaken benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež Laodisea. Le gol̲ l̲e'e yichen' sél̲a'gak benách Laodisea ka' chele.
17 Le ye' Arkipo: "Be' l̲aže' gono' žin da' bde X̲anžon' l̲o no'o."
18 Neda', Pablo, z̲zojkza' díža'do' ni l̲e'e yiche, z̲nnia': žapa' l̲e'e "Padiox̲." Le chejsá' l̲aže' kan žak chia' ga nyejwa' liž ya ni. Z̲nnabla' Dios gon chawe'e l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ TESALÓNIKA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", nakle che Benne' Criston', na' zoale l̲o yež Tesalónika. Nakle toze l̲en Dios, na' l̲ezka' l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'. Silbano l̲en x̲kwide' Timoteo žónl̲engake' neda' tz̲en. Z̲nnabla' X̲ažo Dios, na' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Da' nak bia' žejl̲e'gak benne' Tesalónika ka' che Dios

2 Žé'tezto' Dios: "Žóx̲keno'" kate' žejsá' l̲áže'to' kan nak chele yógo'tele. Žejsá' l̲áže'tezto' l̲e'e, na' zoa da' z̲nnablto' Dios ni'a chele katen' z̲chál̲jl̲ento'-ne'.

3 Žejsá' l̲áže'tezto' l̲aw X̲ažo Dios kan nak da' žonle dan' žejl̲e'le che Benne' Criston', na' kan nak žin da' žonle dan' nží'ilele-ne', na' kan náktezle choch dan' žx̲en l̲áže'le X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

4 L̲e'e, lježto' ka', Dios nži'ile' l̲e'e, na' nnezlto' wžekze' L̲e' l̲e'e.

5 Ki naken dan' wz̲í' l̲o na'le diža' chawen', da' z̲chal̲jton'. Kege l̲en díža'ze, san l̲ezka' l̲en yel̲a' wak bžinen chele, na' Dios Be' La'y ben chochen', na' dot l̲áže'le bx̲en l̲áže'len. Nnézkzelele kan gokto' gan zoale l̲e'e dan' nži'ilto' l̲e'e.

6 L̲e'e bcha' kwinle, na' žonle kan žonto' neto', na' l̲ezka' kan ben X̲anžon', dan' wz̲í' l̲o na'le x̲tiže'e, na' l̲a'kze wz̲áka'l̲e'ele, bebélele dan' yo'ole Dios Be' La'y.

7 Ki naken, ba nakle to da' nak bian' l̲awgak yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya.

8 Ki naken dan' wzé x̲tiža' X̲anžon' l̲o na'le l̲e'e. Kégeze gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, san l̲ezka' yógo'te latje wzé diža' kan žejl̲e'le che Dios. Ki naken, bi žon byenen bi da' nnato',

9 dan' l̲a' l̲égakze benne' ka' z̲zéngekle' neto' kan wdaple neto' ba la'ne, na' kan bcha' kwinle, na' wléj yichjle lo'a ka', na' beyakle che Dios nich gonle x̲chin Dios ban, Bennen' nakkze' Dios.

10 Na'a, z̲bezle ža yel̲á' Z̲i'n Dios, yežoje' ya'abá che Dios. Dios na'kze besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got. Benne' ni nake' Jesusen', Bennen' žeslé' žo'o l̲o dol̲a', nich bi soa da' gonen ga gon Dios žo'o z̲ia ža da' zan'.

2

X̲chin Dios da' ben Pablo l̲o yež Tesalónika

1 L̲e'e, lježto' ka', nnézkzelele žin che Dios da' benton' katen' wzóal̲ento' l̲e'e bi goken dáche'ze.

2 Nnézlele kan gok cheto' l̲o yež Filipos, kan wz̲áka'to', na' bengak benne' ka' neto' z̲ia. Naž katen' bl̲a'to' gan zoale l̲e'e gokto' wechóg l̲aže' dan' wzoal̲en Dios chežo neto', na' bzenlto' l̲e'e diža' chawen' da' bde Dios l̲o na'to'. Ki bento' l̲a'kze benne' wláž chele ka' bží'igake' che x̲tíža'to'.

3 Katen' bzenlto' l̲e'e x̲tiža' Dios, bchal̲jto', kege dan' nchíx̲elto', na' kege dan' gónelto' si'to' bi da' den chele, na' bi ben l̲áže'lto' l̲e'e.

4 Dan' žxen laže' Dios neto', bdie' lo na'to' wchaljto' diža' chawe' chien', na' kíte'ze zchaljton'. Bi benton' nich chaz láže'gak benách ka' da' žonto' san nich chaz lažen' Dios, Bennen' zchi'a laže'e da' yo'on yichj lázdo'žo.
5 Nnézkzelele batkle bcháljlento' le'e da' wká'n zenen le'e, na' bi bebéj chawe' kwinto' kan žon no benne' žénele' si'e da' de chele. Nnézkzele Dios naken ki.
6 Bi wdiljto' yela' zen da' naken che yežlyó nga, dan' wka'nle le'e neto', na' kege da' wka'ngak benách ka' neto'. La'kze nzi' lo na'to' ye'to' le'e bi da' gonle dan' nakto' wbás ka' bsela' Benne' Criston',
7 wzóalento' le'e lo yela' ži'i laže', na' bento' kan žongak xna'gak bi' že'ndo' ka', no'le ka' žape chí'igake' légakbe' lo yela' ži'i laže'.
8 Ka' goken, bží'ile'elto' le'e, na' zejte gónelto' wdeto' lo na'le, kégeze diža' chawen' che Dios, san yeláte'ze bi goken wdekzto' lo na'le yela' nban cheto', dan' nží'ile'elto' le'e.
9 Žejsá' láže'le, lježto' ka', kan goken katen' bzenlto' le'e diža' chawen' che Dios, kan béntezto' žin zede, na' lawe' ža, na' yele bento' žin nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.
10 Le'e, lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', gak wzóa lile le'e kan bento', na' nnézkzele Dios kan wdálento' le'e dot kan žaz laže' Dios, na' dot cháwe'do', na' kan bi gak nitó benne' nnie' chen.
11 Lezka' nnézlele kan bento' kan žon to xa xkwide' ka' chegak zi'ne' ka', bcháljlento' le'e, na' ben chochto' le'e to tole.
12 Bsa'to' láže'le gonle kan žala' gon no benne' nake' che Dios. Lekze' bliže' le'e nich gak chazle gan znna bi'e Le' lo baní' chie'.
13 Che len lezka' žé'tezto' Dios: "Žóxkeno'." Ki žonto' dan' wzí' lo na'le xtiža' Dios da' bénlele, dan' bzenlto' le'e. Wzí' lo na'len, kege ka xtiža' benachze, san kan da' li naken, xtiža' Dios naken. Xtiže'e na' žonen žin lo yichj lázdo'le le'e, le'e na' žejle'le che Benne' Criston'.
14 Le'e, lježto' ka', žaken chele kan žaken chegak benách ka' che Dios, benne' ka' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', na' nníta'gake' gan nbab Judea. Ki naken dan' ba wzáka'le'ele lo na'gak benách wláž chele ka', tlebe kan wzáka'gake' légake' lo na'gak benách wláž chégake' ka', benne' ka' zej nake' benne' judío ka'.
15 Benne' judío ka' bétgake' Xanžo Jesusen', na' lezka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' belbía láže'gake', na' blággake' neto'. Bi žóngake' da' žaz laže' Dios, dan' bi zlé'egekle' chawe' yógo'te benách zi'to' ka'.
16 Lezka' žséjwgake' xnezto' neto', nich bi wcháljlento' benách zi'to' ka', benne' ka' bi zej nbáblene' légake'. Ki žóngake' dan' zcháljlento' légake' nich yelágake'. Ki žaken, zzántezgake' dola' ka' da' zej nbage'e, na' ba zej nbage'e zia da' gonen ga chog Dios chégake' kwia yí'gake'.

Pablo žénele' chejwíe' lježžo ka' lo yež Tesalónika

17 Na'a, lježto' ka', žak nyache' láže'to' kan žaken che to benne' wzebe dan' ben byene soato' zi'to' gan zoale le'e to chi'ido', san la'kze bi zle'elto' le'e, bi na' gal láže'to' le'e. Che len, žéneželto' yele'elto' le'e, dan' žak láže'le'eto' gonton'.
18 Che len lezka' gónelto' yidto' gan zoale, na' neda', Pablo, da' li be' laža'a yida' ga na' chope chonne chi'i, san bsejw da' xiwe' xnezto'.
19 ¿Bizkze da' žonen ga žxen láže'to', o da' žon ga žebelto', o da' chawe' da' žala' gapto', da' yebélenlto' law Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' yelé'e? ¿Kege le'ekze na'?

20 L̲e'ekze nakle da' žonen ga žak cheto' yel̲a' ba nez z̲en, na' da' žonen ga žebelto'.

3

1 Che l̲en, kate' biž gok soelton', na' ben x̲tíža'to' ga'nto' chopto' l̲o yež Atenas,
2 na' bsél̲a'to' bi' lježžo, Timoteo, gan zoale. Nakbe' bi' wen žin che Dios,
na' žónl̲enbe' neda' tz̲en z̲chal̲jto' diža' chawen' che Benne' Criston'. Bsél̲a'to'-
be' gan zoale nich gon chochbe' l̲e'e, na' wzejni'ilbe' l̲e'e kan žal̲a' chejl̲e'le che
Benne' Criston',
3 nich bi gak chope l̲aže' no benne' ládjwle l̲e'e ni'a che da' žsaka' zi'gak
benách ki neto', dan' nnézkzelele zoažo yežlyó nga nich soelžo da' ki.
4 L̲ezka' katen' wzóal̲ento' l̲e'e, bzenlto' l̲e'e kan za' gak chežo da' wsaka'
zí'gake' žo'o kan ba goken cheto', na' nnézkzelelen.
5 Che l̲en, katen' biž gok soelan', na' bsel̲a'a x̲kwide' Timoteon' gan zoale
nich yedjzenlbe' neda' kan nak chele, kan žejl̲e'le che Benne' Criston', na' cha'
da' x̲iwe', ben' žonen ga bága'gak benách ka' dol̲a', bi bden l̲e'e nez dol̲a', na' cha'
žin da' bento' gan zoale bi beyák dáche'ze.
6 Kate' bezá' x̲kwide' Timoteon' gan zoale, na' bežinbe' ga zoato' neto' ni,
bzenlbe' neto' da' chawe', dan' gožbe' neto' kan žejl̲e'le che Benne' Criston',
na' kan nží'ilele lježžo ka', na' kan l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chele žejsá' l̲áže'tezle neto',
na' l̲ezka' kan žak l̲áže'le yel̲é'elele neto', kan neto' l̲ezka' žak l̲áže'to' yel̲e'elto' l̲e'e.
7 Che l̲en, lježto' ka', katen' wz̲áka'to' yógo'te da' ka', na' da' zan da' goken
cheto', naž gok da' beyón z̲enen neto' katen' benlto' kan žejl̲e'le l̲e'e che Benne'
Criston'.
8 Na'a, beyák l̲áže'to' dan' ženlto' zoale choch l̲o da' žejl̲e'le che X̲anžon'.
9 ¿Nakx̲kze gak ye'to' Dios: "Žóx̲keno'" kan žal̲a' gonto' ni'a che yógo'te da'
ka' žóngaken ga žebél̲e'elto' l̲aw Dios chežo ni'a che da' nakle l̲e'e?
10 De chgi' žližto' Dios, z̲nnablto'-ne' l̲awe' ža, na' yele, nich gak yel̲e'elto' l̲e'e,
nich gak wsa'to' da' žiážjelele kan nak da' žejl̲e'le che Benne' Criston'.
11 Na'a z̲nnablto' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', ko'e neto' nez
nich yidto' gan zoale.
12 L̲ezka' z̲nnablto' X̲anžon' gone' ga gole, na' gak l̲i l̲aže' kan nží'ilele lježle tole
yetole, na' kan nží'ilele yógo'te benách ka', kan neto' l̲ezka' nži'ilto' l̲e'e.
13 L̲ezka' z̲nnablto'-ne' gone' ga gak choch, na' dot chawe' yichj l̲áz̲do'le l̲aw
X̲ažo Dios kan naken tl̲ebe l̲en da' nak la'y, na' gone' ki na' zejte ža yel̲á' X̲anžo
Jesús, Benne' Criston', tz̲en l̲en benách la'y chie' ka'.

4

Da' žonžo da' žaz l̲aže' Dios

1 Yetó da' žon byenen, ljež'to' ka', ni'a che X̲anžo Jesusen' žáta'yoelto' l̲e'e, na'
z̲chí'leto' l̲e'e nich gonle kan nak da' ba bsedlto' l̲e'e kan žal̲a' gonle da' žaz l̲aže'
Dios. Kan ba žonle, ka'kze žal̲a' góntezle.
2 Ba nnézkzelele da' ka' gožto' l̲e'e gonle, dan' wnnato' l̲o wláz X̲anžo Jesusen'.
3 Da' žénele Dios naken gakle che L̲eze', na' biž gonle da' kegle.
4 Nnézlele to tole kan žal̲a' sóal̲enle no'le che chele kan naken tl̲ebe l̲en da'
nak la'y, na' gaple l̲égake' ba la'ne.
5 Bi žal̲a' sóal̲enle no'le chele l̲o yel̲a' z̲ze l̲aže' da' sban, kan žongak benách ka'
bi zej nake' che Dios, na' bi zej nónbi'e Dios.

6 Kan zej nak da' ki, bi žala' nitó benne' tetle gone', na' bi gon láže'le' lježe' ngáche'ze, dan' chog Xanžo na'kze chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' ki kwia yí'gake', dan' gone' kan ba gožto' lježto' ka', na' bzenlton' le'e.
7 Dios bliže' žo'o, nich biž gonžo da' kegle, na' nich gakžo dot chawe' lawe' Le'.
8 Ki naken, no benne' zzoe' chela'ale da' ni, kege benachze zzoe' chela'ale, san Dios na'kze zzoe' chela'ale, dan' bsela' Dios Dios Be' La'y nich sóalene' žo'o, na' Lekze' znne' da' ni.
9 Bi žon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche kan žala' žíilele lježle ka', dan' Dios na'kze ba bsedle' le'e kan žala' žíilele lježle tole yetole.
10 Da' li nží'ilele yógo'te lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. Na'a, žáta'yoelto' le'e, lježto' ka', nich žíiželele yógo'te lježle ka'.
11 Lezka' žáta'yoelto' le'e we' láže'le kwezle cháwe'do', na' gonle da' ka' bde Dios lo na'kzle, na' gonkzle žin kan ba gožto' le'e žala' gonle.
12 Gožto' le'e ki nich gak gonle da' naken cháwe'do' lawgak benne' ka' bi zej nbáblene' le'e, na' ki gaken, bi be yážjelele le'e.

Kan gak katen' yelá' Xanžo Jesús

13 Lezka', lježto' ka', žénelto' nnézlele kan nak chegak benne' gat ka', nich bi gak nyache' láže'le kan žaken chegak yezika' benách ka', benne' ka' bi žxen láže'gake' yebangak benne' gat ka'.
14 Cha' žejle'žo got Jesusen', na' bebane', lezka' žala' wxén láže'žo Dios, gone' ga benne' gat ka' yelá'gake' tzen len Jesusen', benne' ka' bejlé'gake' chie' Le'.
15 Che len zzenlto' le'e xtiža' Xanžon' da' znnan ki: "Žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo kate' žinže ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', bi chejchagžo Benne' Criston' zgá'aležo kate' góngaken benne' ka' ba gótgake'."
16 Ki gaken dan' Xanžo na'kze žoje' ya'abá che Dios, na' yetje' nga, na' yenle chi'e dan' len yela' wnná bia' wliže', na' lezka' yenle chi'i wbás blo che ya'abá, na' lezka' yenle lozba' na' che Dios, na' yebangak benne' ka' ba gótgake', benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'.
17 Naž žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo yežlyó nga, wchise' žo'o tzen len légake' lo bejw ya'abá nich chejchagžo Xanžon' lo be'ze. Ki gaken, sóalentezžo Xanžon'.
18 Che len, le yeyón zen lježle tole yetole kan zej nak da' ki.

5

1 Na'a, kan nak ža na' o yelen' katen' gakgak da' ki, bi žon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche, lježto' ka'.
2 Le'e ba nnézkzelele kan gak ža kate' yelá' Xanžon'. Katen' ežine', kon yela'kze' kan zla' to benne' wbán žel.
3 Kate' nnagak benách ka': "Zga'n cháwe'žo, na' bi be gaken chežo" naž la' žinte da' wžía yin' légake', dan' gaken chégake' kan zla' da' zzaka' to no'le za' galj bi' že'n chie', na' bi yelá nitó benne' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga katen' gak dan' žala' gaken.
4 Na'a, lježto' ka', bi nchol-le, na' che len bi žin ža na' chele ngáche'ze kan zla' benne' wbán.
5 Yógo'tele nakle benách ka' che baní', na' che te ža. Bi nakžo benách ka' che žel, na' kege che da' naken chol.
6 Che len, bi žala' te yele lawžo kan žak chegak benne' ka' bi zej nbáblene' žo'o, san žala' soato' ban laže', na' kwezžo cháwe'do'.

7 Benne' ka' ztásgake', ztásgake' žel, na' benne' ka' zzóžgekle', lezka' zzóžgekle' žel.
8 Na'a, žo'o nakžo che te ža, na' žala' kwezžo cháwe'do', dan' ba nákwžo zažo da' žape chi'in žo'o, da' naken yela' žejlé' che Dios, na' yela' nži'il, na' da' žxen láže'žo yelažo naken ka to lapa' ya da' žape chi'in yichjžo.
9 Ki naken dan' bzoa Dios žo'o nga, kege nich la'žo gan choge' chežo gatžo, san nich yelažo dan' žxen láže'žo Xanžo Jesús, Benne' Criston',
10 dan' got Jesusen' lo wlazžo žo'o nich soažo nbanžo tzen len Le' katen' yelé'e, la'kze ba natžo o soažo nbanžo ža na'.
11 Che len žala' wsá' láže'le ležle tole yetole, na' gon chochle ležle tole yetole kan ba žonle.

Pablo zzejni'ile' ležе' ka' žejlé'gake' che Jesús

12 Žáta'yoelto' le'e, ležto' ka', si' lo na'le benne' ka' žóngake' xchin Xanžon' gan zoale le'e, benne' ka' znna biá'gake' le'e lo wláz Xanžon', na' zzejní'igekle' le'e.
13 Lezka' žáta'yoelto' le'e, gaple légake' ba la'ne lo yela' nži'il chele, dan' žóngake' žin na'. Le ga'nlen ležle ka' cháwe'do' tole yetole.
14 Lezka' zzejni'ilto' le'e, ležto' ka', nich wsa'le láže'gak benne' ka' bi žóngake' žin, na' gon chochle benne' ka' žedó láže'gake', na' gáklenle benne' ka' bi nak choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston', na' žala' gakle gaxjw laže' lawgak yógo'te benách ka'.
15 Le gape chi'i kwinle nich bi yebéj láže'le ležle ka', na' bi be yebi'ile che no benne' bi da' gone' chele, san le we' laže' góntezle da' naken chawe' che ležle tole yetole, na' chegak yógo'te benách ka'.
16 Le yebétezle,
17 na' le wcháljlenteze Dios,
18 na' le yi'e Le': "Žóxkeno'." Ki žala' gonle ni'a che yógo'te da' žaken chele, dan' zej nak da' ki da' žénele Dios gonle dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'.
19 Bi wzóa žile da' zchi'le Dios Be' La'y le'e,
20 na' bi wzoale chela'ale xtiža' no benne' zchalje' lo wláz Dios,
21 san le si' bia' yógo'ten. Le si' lo na'le da' naken chawe',
22 na' bi be gonle da' kegle.
23 Dios na'kze, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, gone' ga gakle dot chawe', na' gape chi'e be' nákkzele, na' yichj lázdo'le, na' bela' žen chele, na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
24 Dios žone' kan znne', na' nake' Bennen' bliže' le'e. Lekze' gone' da' ki.

Pablo zgo'e ležе' ka' lo na' Dios

25 Le'e, ležto' ka', le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto'.
26 Le gape "Padiox" yógo'te ležžo ka', na' le chela' légake' lo yela' nži'il chele.
27 Ni'a che Xanžo Dios zchi'la' le'e golle yiche ni lawgak yógo'te ležžo ka' zej nake' che Benne' Criston'.
28 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO LO YEŽ TESALÓNIKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox." Nakle che Xažo Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' zoale lo yež Tesalónika. Žónlengak Silbano, na' xkwide' Timoteo neda' tzen.

2 Znnablto' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Dios choge' chegak benách dola' ka' gátgake'

3 Žala' yé'tezto' Dios: "Žóxkeno'" kan nak chele le'e, ležto' ka', na' nak chawe' gonto' ki, dan' zej žakže dot li laže' kan žejle'le che Dios, na' kan nží'ilele ležle tole yetole.

4 Che len, len yela' žebél zzenlto' benách ka' che Diosen' kan nak chele, dan' nakle zen laže', na' žejle'le che Dios la'kze želbía láže'gak benne' ka' le'e, na' zzáka'le'ele, san zzóelelen.

5 Da' ki zej nak bian' nak chawe' kan zchi'a laže' Dios benách ka'. Žwi'e latje zzáka'le le'e na'a, nich gak chazle gan znna bi'e Le'.

6 Nak chawe' kan gon Dios, yebi'e chegak benne' ka' žsaka' zí'gake' le'e, na' gone' ga sáka'gak benne' ka'.

7 Yetó da' gaken, le'e zzáka'le na'a, na' yebí'i Dios chele, gone' ga yezí' láže'le tzen len neto', ža na' yeloé'e law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Yežoje' ya'abá che Dios, na' gónlengak wbás che ya'abá ka' Le' tzen. Zej nake' ni'a ne'e ka', na' wloé'egekle' law yela' wak zen chie'.

8 La' law Benne' Criston' ža na' ka to yi' zen katen' yebi'e chegak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, na' bi žóngake' kan znna diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

9 Benách ki, yebi'e chégake', na' to chi'ize chejchó'ogake' lo yi' gabíl. To chi'ize kwásgake' law Xanžon', na' gan nla' law yela' baní' chie', na' yela' wak zen chie'.

10 Ki gaken ža na' katen' yelé'e, na' wká'n zengak benách la'y chie' ka' Le', na' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' yebán láže'gekle chie'. Lezka' gonle le'e dan' bejle'le da' bzenlto' le'e kan nak che Jesusen'.

11 Che len zchálj̈lentezto' Dios chežo, na' znnablto'-ne' gon chawe'e le'e, na' gáklene' le'e nich sáke'lele si'le dan' bliže' le'e nich yebélenlelen. Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li laže' yógo'te da' že' láže'le gonle da' naken chawe', na' yógo'te žin žonle lo yela' žejlé' chele chie' Le'. Gak gonle da' ki len yela' wak che Dios.

12 Ki gaken, ga'n zen la Xanžo Jesús, Benne' Criston' ni'a che da' žonle le'e, na' gak chele yela' ba nez zen ni'a che da' gone' Le'. Gaken ki dan' nži'il Dios le'e tzen len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

2

La' law benne' yoe'e da' xiwe'

1 Na'a, kan nak che ža na' katen' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' kan gak, yedjtobe' žo'o chie' Le', žáta'yoelto' le'e, ležto' ka',

2 nich bi we'le latje no benne' wchix̱e' ḻe'e kan nak da' wẕí' ḻo na'le. Bi kwek
zede yichj ḻáẕdo'le ni'a che bi da' nnagak benne' wen ḻaže' ka', cha' nnázegake'
zoaḻen Dios Be' La'y ḻégake', o ni'a che bi da' gon chochgak benách ka', o ni'a
che bi da' nyejw to ḻe'e yiche da' nnágake' neto' bséḻa'ton', cha' nnágake': "Ba
wdé ža na' kate' yeḻá' X̱anžon'."
3 Bi we'le latje no benne' gon ḻáže'le' ḻe'e, dan' bi žin ža na' kate' yeḻá' Jesusen'
cha' bi ḻa' ḻawgak benne' zan zga'ale, benne' ka' wží'igake' che Dios, na' ḻa' ḻaw
bennen' yoe'e da' x̱iwe', bennen' wsé Dios ḻo yi' gabíl.
4 Bennen', ḻo yeḻa' ẕka'n ẕen kwine', wsejwe' x̱nezgak, na' wži'e chegak
yógo'te da' zej naken che Dios o da' ẕka'n ẕengak benách ka' ḻo yeḻa' žape Dios
ba la'ne chégake'. Ki gon bennen' na' zejte kwi'e ka Dios na'kze ḻo yodo' gan
zoa latje che Dios, na' gon kwine' ka Dios.
5 ¿Bi žejsá' ḻáže'le bzenla' ḻe'e da' ki katen' wzóaḻena' ḻe'e?
6 Na'a, nnézlele no Benne' žsejwe' x̱nez bennen' yoe'e da' x̱iwe', nich bi ḻa'
ḻawe' zga'ale kate' žinže ža chien'.
7 Ba žon žin da' ngache' che da' naken che da' x̱iwe', san ne zoa Bennen'
žsejwe' x̱nez bennen' yoe'e da' x̱iwe' ga žinže ža yekwás kwin Bennen' žsejwe'
x̱neze'.
8 Naž ḻa' ḻaw benne' yoe'e da' x̱iwe', na' X̱anžo Jesús, Benne' Criston', wléj
wchochje' ḻe' ḻen be' da' ẕžojen žoe'e, na' wžía yi'e ḻe' ḻen yeḻa' baní' che ža yeḻé'e.
9 Katen' ḻa' ḻaw bennen' yoe'e da' x̱iwe', ḻen yeḻa' wak che da' x̱iwe' ḻa' ḻawe'.
Ḻen yeḻa' wak che da' wen ḻaže' gone' da' zan yeḻa' wak ẕen, na' da' zan da' gak
biá'gaken, na' da' zan da' góngaken ga yebángekle benách ka'.
10 Ḻen yeḻa' wak che da' wen ḻaže' gone' ki ḻawgak benne' ka' kwia yí'gake' dan'
bi wẕí' ḻo ná'gake' dot ḻáže'gake' da' naken dot da' li, nich yelágake'.
11 Che ḻen Dios we'e latje gaken chégake' to da' žonen yeḻa' wak da' gon
ḻáže'len ḻégake' nich chejḻé'gake' da' wen ḻažen'.
12 Ki gaken nich bága'gak ẕia yógo'te benne' ka' bi bejḻé'gake' da' naken dot
da' li, san wyáz ḻáže'gake' da' kegle.

Benne' ka' wžekze Dios nich yelágake'

13 Ḻe'e, lježto' ka', na' nži'il X̱anžon' ḻe'e, žaḻa' yé'tezto' Dios: "Žóx̱keno'" ni'a
che da' naken chele, dan' ba wžekze Dios ḻe'e ža ni'te nich yelale ni'a che da'
žon Dios Be' La'y, nich gakle dot chawe' ḻaw Dios, dan' žejḻe'le da' naken dot da'
li.
14 Nich gaken ki chele, Dios na'kze bliže' ḻe'e, nich gak gónḻenle X̱anžo
Jesús, Benne' Criston' tẕen ḻo baní' chie'. Ki gaken ni'a che diža' chawen' da'
ẕchaḻjton'.
15 Che ḻen, lježto' ka', le soa choch, na' le gape chi'i diža' da' bsédlele, dan'
bcháḻjḻento' ḻe'e, na' bzojton' chele ḻe'e yiche.
16-17 Ẕnnablto' X̱anžo Jesús, Benne' Criston' ḻen X̱ažo Dios, gon chawe'e ḻe'e,
na' gone' ga gakle choch kan zej nak yógo'te da' zej naken chawe', da' ka' žonle,
na' kan zej nak yógo'te diža' chawen' da' ẕchaḻjle. Ḻekze' nži'ile' žo'o, na' benne'
chežo da' žeyón ẕénteze žo'o, na' da' zej naken chawe' da' žx̱en ḻáže'žo si'žo, da'
ka' gonnze Dios chežo.

3

Da' žaḻa' nnablžo Dios

1 Yetoze, lježto' ka', le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', nich gak wchaljto' che Benne' Criston' nga, nich se xtiža' Xanžon', na' gápegak benách ka' dižan' ba la'ne, na' nich gaken nga kan goken gan zoale le'e.
2 Lezka' le nnable' yeslé' neto' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', dan' bi žejle'gak yógo'te benách ka' che Dios.
3 Na'a, dan' žon Xanžon' kan znne', gon choche' le'e, na' gape chi'e le'e, nich bi cho'le le'e lo na' da' xiwe'.
4 Žxen láže'to' Xanžon' kan nak chele, gonle da' ki da' ba wnnablto' le'e, kan ba žonlen.
5 Znnablto' Xanžon' wsé'e láže'le nich ží'iželele Dios, na' gakle zen laže' kan gok Benne' Criston'.

Kan žon byenen gonžo žin

6 Ni'a che la Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' le'e, lježto' ka', nich kwasle gan zej nnita' lješšo ka' kon želdaze' bi be žin žóngake'. Le gon kan nak da' bsedlto' le'e.
7 Nnézkzelele žala' gonle kan žonto' neto', dan' bi wdázeto' bi be žin žonto' neto' gan zoale.
8 Bi bdawto' da' bénnzele cheto', san lo yela' že' zede, na' lo yela' žedó laže', bento' žin lawe' ža, na' yele, nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.
9 Ki bento' nich gakto' lawle le'e ka to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle le'e, la'kze nzi' lo na'to' nnablto' le'e bi da' gonle cheto'.
10 Lezka' katen' wzóalento' le'e, bchi'leto' le'e ki, da' znnan: "Cha' bi žénele no benne' gone' žin, bi gonnle da' gawe'."
11 Kíte'ze znnato' dan' ženlto' nníta'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' kon želdaze', bi be žin žóngake'.
12 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' benne' ka' žóngake' ki, na' zzejni'ilto' légake' góngake' žin lo yela' zbez cháwe'do', nich gak gáwgake' da' naken chégakkze'.
13 Na'a, lježto' ka', bi soa žile, góntezle da' nak chawe'.
14 Cha' no benne' bi gone' kan znna xtíža'to', da' zzojto' le'e yiche ni, le gon ga gak bia' bennen', na' bi gónlenle le' tzen nich yedoe'ele'.
15 Bi žala' géklele nake' benne' bi zle'ele' le'e chawe', san le wsá' laže'e le' ka lježkzle.

Pablo znnable' Dios gon chawe'e lježe' ka'

16 Znnablto' Xanžon' wká'n žíteze' yichj lázdo'le lo yógo'te da' žonle, na' sóalene' yógo'tele. Lekze' zzoa žie' yichj lázdo'žo.
17 Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni le'e yiche: žapa' le'e "Padiox" na' naken to da' nak bian' yógo'te yiche ka' žsela'a. Kíte'ze zzoja' le'e yiche.
18 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TIMOTEO

Pablo žiˈe "Padiox" xkwide' Timoteo

1-2 Neda', Pablo, Žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Dios. Naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston' dan' naken da' wnnakze Dios, Bennen' želé' žo'o, na' lezka' da' wnnakze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'žo. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', lo yela' ži'i laže' chie' gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Pablo zchalje' che da' žsédgekle benne' wen laže' ka'

3 Žáta'yoela' le' gono' na'a kan góta'yoela' le' katen' wyá'a gan nbab Masedonia, nich ga'no' lo yež Éfeso, na' wchi'lo' bale benne' ka' ga na' nich bi wsédgekle' to da' nyalen,

4 na' nich bi gápegake' ba la'ne diža' ka'ze ka', na' lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga že' láže'gak benách ka' da' dáche'ze. Da' ki bi žon chóchgaken benách ka' che Dios lo da' žejlé'gake' chie' Le'.

5 Da' žénela' gon da' ni da' žapa' le', naken nich žíˈigekle ležžo ka' ljéžgake' ka' dot láže'gake', na' gak chawe' da' zza' láže'gake', na' gak dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios.

6 Kan zej nak da' ki, bale benne' ka' bi bežójgake' chawe', san wyó'ogake' nez yoble, na' nzi' lo ná'gake' da' bi naken da' li.

7 Žénegekle' wsédgekle' benách ka' kan zej nak da' žsedle da' wnnakze Dios, la'kze bi žejníˈigekle' da' ka' znnázegake', na' da' žon chóchgake'.

8 Žo'o nnezlžo da' wnnakze Dios naken chawe', cha' zkonlžon žin kan žala' gonžo.

9 Lezka' nnezlžo Dios bdixjwe' da' wnnakze', kege nich nna bian' benách chawe' ka', san nich nna bian' benne' ki:
Benne' ka' zžíˈigake' che xtiža' Dios,
benne' ka' bi žóngake' da' bsedle' Le',
benne' ka' zzóagake' Dios chela'ale,
benne' ka' žóngake' da' zinnj,
benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios,
benne' ka' zká'ngake' ka'ze da' naken che Dios,
benne' ka' žótgake' xa xná'gake',
benne' ka' žótgake' benách ka',
10 benne' ka' žóngake' da' kegle,
benne' byo ka' nníta'lengake' la' ljež benne' byoze' ka',
benne' ka' zbángake' xkwide' ka' nich góte'gake' légakbe',
benne' ka' žon láže'gake',
benne' ka' žon chóchgake' xtíža'gake' kate' žon láže'gake',
benne' ka' zžíˈigake' che da' chawe' da' žsedlžo.

11 Nnezlžo naken ki dan' bžin diža' chawen' chežo, da' benn Dios, Benne' la'y, chežo lo yela' ži'i laže' chie', dan' bdie' lo na'a wchaljan'.

Pablo žiˈe Benne' Criston': "Žóxkeno'"

12 Žapa' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žon choche' neda': "Žóxkeno'" dan' bxen laže'e neda', na' bzoe' neda' nich gona' xchine'.
13 Ki bene' la'kze neda' wnné zi'a chie' zga'ale, na' wžía laža'a benách chie' ka', na' da' zan da' zia bena' chégake', san Benne' Criston' beyache' láže'le' neda', dan' benan' lo yela' bi žejní'il chia' katen' bi na' chejli'a chie' Le'.
14 Na'a, da' zenle'e nak da' bnezjw Xanžon' chia' lo yela' ži'i laže' chie', dan' žonen ga žejle'žo chie' Le', na' lezka' žonen ga nži'ilžo Jesús, Benne' Criston'.
15 Diža' dot da' li da' ni, da' zakan' si' lo na'gak yógo'te benách, na' znnan: "Jesús na'kze, Benne' Criston', ble'e yežlyó nga nich beslé' benách dola' ka'" na' beslé' neda' la'kze nakža' neda' benne' dola' ka yógo'te benách yezika' ka'.
16 Che len beyache' laže'l Jesús, Benne' Criston', neda', benne' dola', na' bloe'ele' law kan nak yela' zen laže' zen chie', nich gaka' to da' zloe'elen benách ka' kan gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', cha' chejlé'gake' chie' Le'.
17 Na'a znnia': ¡Ga'n zen Dios! ¡Le' znna biá'teze', na' batkle te chie'! Bi gak le'elžo-ne'. Nake' tlícha'tekze Dios, Bennen' nnézkzele' yógo'te. ¡Chie' Le' gákteze yela' žape ba la'ne, na' yela' zen, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.
18 Zí'na'do' Timoteo, zdia' lo no'o le' da' ni da' žsedla' nich gono' xchin Dios ka to benne' dot laže'e žeje' lo wdile, ka zej nak da' ka' wnnagak benne' ka' zga'ale kan gak chio', benne' ka' bcháljgake' da' bloe'el Dios légake'.
19 Le yela' žejlé' chio' che Benne' Criston' žala' gono' ki, nak dot chawe' yichj lazdo'o, dan' ba bchíxgekle bale benách ka', benne' ka' bzóagake' da' žejle'žo che Benne' Criston' chela'ale.
20 Ki bengak Himeneo len Kantr, benne' ka' bdia' lo na' da' xiwe' nich wsédgekle' kan žala' góngake', nich biž nne zí'gake' che da' naken che Dios.

2

Da' žsedlen žo'o kan žala' wcháljlenžo Dios

1 Che len da' naken blo da' zzejni'ila' benách ka' naken kan žala' wcháljlenžo Dios, na' kan žala' gáta'yoelžo Le', na' kan žala' nnablžo-ne' bi da' žiážjelžo, na' kan žala' ye'žo-ne': "Žóxkeno'." Da' ki žala' gonžo lo wlazgak yógo'te benách ka'.
2 Lezka' žala' gonžo lo wlazgak benne' wnná bia' ka', na' lo wlazgak yógo'te benne' blo ka'. Ki žala' gonžo nich gak chawe' chežo, na' nich gak kwezžo cháwe'do'. Žala' gonžo ki lo yela' žejlé' chežo che Dios, na' lo yela' li laže' chežo.
3 Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios, Bennen' žeslé' žo'o.
4 Dios na'kze žénele' yelagak yógo'te benne' ka', na' žénele' gónbia'gake' da' naken dot da' li.
5 Toze Benne' nake' Dios, na' toze Benne' žeyone' benách ka' toze len Dios, Jesús, Benne' Criston', Bennen' golje' benách.
6 Lekze' bde kwine' lo yela' got, katen' besbaga' kwine' da' zia da' wbága'gak yógo'te benách ka' ni'a che dola' da' wbága'gake'. Dios bloe'ele' law kan gok da' ni che Jesusen' katen' bžin ža chie' gote'.
7 Kan nak da' ni, Dios bzoe' neda' nich wchaljan', na' nich gaka' wbás bsela' Benne' Criston', nich wsedla' benách zi'to' ka' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' naken dot da' li. Zchalja' da' li, na' bi žon laža'a.
8 Na'a, žénela' wcháljlengak benne' ka' Dios, na' gáta'yoegekle' Le' gáte'teze, zej nake' dot chawe', na' bi zžá'agake' ljéžgake' ka', na' bi zdil díža'gake'.

9 Lezka', žénela' gákwgak no'le ka' da' naken binlo. Da' zej nak xtan da' žala' wloé'egekle' law zej naken yela' gaxjw laže', na' yela' nak li laže', na' kege da' zpá'gake' yichj láwgake', na' da' ka' zej naken oro, na' bga ka', na' laže' da' záka'le'en.
10 Da' chawe' da' žóngake' wloé'elen da' zej nake', kan žon da' žákwgake' da' naken binlo. Ki žala' gongak no'le ka' zej nónbi'e Dios.
11 Žala' ga'ngak no'le ka' žize kate' no benne' byo ne žsedle' légake', na' gákgake' gaxjw laže'.
12 Bi žonna' no'le ka' latje wsédgekle', na' bi nna biá'gake' benne' byo ka'. Žala' gá'ngake' žize gan zej ndobe benách ka' che Benne' Criston'.
13 Ki žala' gaken dan' bzoa Dios zga'ale Adán, na' wdé na' bzoe' Eba.
14 Adán na', bi ben láže'le da' xiwe' le', san zo'len', ben láže'len le'. Ka' goken, bži'i no'len' che da' bchi'lekze Dios légake',
15 san yelá no no'le cha' znnite'e xkwide' ka', na' cha' gónteze' kan nak tlebe len da' žejle'žo che Dios, na' gonen' len yela' nži'il, na' cha' gake' dot chawe', na' dot li laže'.

3

Kan žala' gakgak benne' ka' žape chí'igake' žo'o

1 Nak dot da' li dižan' dan' znnan: “Cha' že' laže' to benne' gake' benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', zdan laže'e to žin chawe'.”
2 No benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston':
Žon byenen bi soa no benne' gak bi da' nnie' chie'.
Žala' soa toze zo'le.
Žala' gake' ban laže'.
Žala' gake' dot li laže'.
Žala' gake' gaxjw laže'.
Žala' wi'e latje gan ga'ngak lježžo ka' žíngake' liže'.
Žala' sáke'le' wsedle' benách ka'.
3 Bi žala' gake' benne' že'je'.
Bi žala' gake' benne' snia.
Bi žala' dan láže'ze' si'e mežw.
Žala' gake' ži'i laže'.
Žala' gake' zen laže'.
Žala' gake' benne' bi zdan laže'e yela' gape.
4 Žala' nna bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake' liže'.
Zi'ne' ka' žala' góngakbe' kan znna xtiže'e.
Žala' gápegakbe' xágakben' ba la'ne.
5 (¿Nakxkze gak to benne' gape chi'e benách ka' che Dios cha' bi žak nna bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake' liže'?)
6 Bi žala' gake' benne' la' wzó lawtie' nake' tzen len Benne' Criston', nich bi tetle wká'n zen kwine', na' bi gak chie' kan gok che da' xiwe', dan' bka'n zen kwinen, na' Dios bchoge' chen kwia yin'.
7 Benne' ka' bi zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žala' nne cháwe'gake' chie' nich bi soa no benne' wzóe' le' chela'ale, nich bi chejžeje' lo yelj che da' xiwe'.

Kan gakgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' žo'o

8 Ḻezka' benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' gákl̲engake' benách ka' che Benne' Criston':
Žal̲a' gákgake' dot l̲i l̲aže'.
Žal̲a' góngake' kan z̲nnágake'.
Žal̲a' gákgake' benne' bi že'j ka'.
Žal̲a' gákgake' benne' ka' bi z̲dángake' yel̲a' gape.
9 Žal̲a' gape chí'igake' da' žejl̲e'žo che Benne' Criston'.
Žal̲a' gak dot chawe' yichj l̲ázdo'gake'.
10 Žal̲a' si' bia'le l̲égake' zga'ale, na' naž si' l̲o ná'gake' gákgake' benne' ka' gákl̲engake' benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zoa no benne' gak bi da' nnie' chégake'.
11 Ḻezka', no'le che chégake' žal̲a' gákgake' dot l̲i l̲áže'gake', na' bi gákgake' benne' wenné che lježe'. Žal̲a' gákgake' z̲en l̲aže', na' gákgake' dot chawe' l̲o yógo'te da' žóngake'.
12 Benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' gákl̲engake' benách ka' che Benne' Criston':
Žal̲a' soa toze no'le che chégake'.
Žal̲a' nna biá'gake' binlo z̲í'ngake' ka', na' benne' ka' nníta'gake' lížgake' ka'.
13 Žon byenen gaken ki, dan' nzi' l̲o ná'gake' latje gan gápegak benách ka' x̲tíža'gake' ba la'ne, cha' žóngake' binlo žin da' žóngake' žákl̲engake' benách ka' che Benne' Criston', na' gákgakže' benne' wechóg l̲aže' kate' z̲chál̲jgake' kan nak da' žejl̲e'žo che Jesús, Benne' Criston'.

Da' bgache' che da' z̲ka'n z̲enžo Dios

14 Z̲zoja' diža' ki chio' le', l̲a'kze žx̲en l̲aža'a yedjwía' le' bayente.
15 Cha' wžela', z̲zoja' da' ki chio' nich nnezlo' kan žal̲a' gono' l̲awgak benách ka' nníta'gake' liž Dios, benne' ka' zej nake' che Dios ban, na' zej nake' choch, na' z̲chál̲jgake' da' naken dot da' li. Zej nake' ka yag ka' da' žóx̲gaken yo'o, na' ka da' ka' žon chóchgaken ze'e.
16 Da' li, z̲enl̲e'e nak da' bgache' che da' z̲ka'n z̲enžo Dios, kan nyejw l̲e'e yiche da' z̲nnan:
Dios bl̲oe'e l̲awe', na' goke' benách.
Gok bia' nake' chawe' dan' wyoé'e Dios Be' La'y.
Bl̲é'egekle wbás ka' che ya'abá che Dios Ḻe'.
Wzé diža' kan nak chie' l̲awgak benách zi'to' ka'.
Bejl̲e'gak benách ka' chie' Ḻe' l̲o yežlyó nga.
Dios bchise' Ḻe' ža'le gan nake' blo.

4

Benne' ka' kwej yíchjgake' da' žejl̲e'žo che Jesús

1 Kwáselo z̲chal̲j Dios Be' La'y, z̲nne': "Ža ze l̲awte ža ka' bal̲e benách ka' wží'igake' che Benne' Criston'." Kwej yíchjgake' da' žejl̲e'žo chie' Ḻe'. Wzé nággake' x̲tíža'gak benne' ka' yó'ogake' be' wen l̲aže' ka', na' wzé nággake' da' wsédgekle be' x̲iwe' ka'.
2 Wzé nággake' x̲tíža'gak benách ka' zl̲oé'ezele chawe' kwíngake', benne' ka' z̲chál̲jgake' da' wen l̲aže'. Ba nzid l̲ázdo'gake' nich bi yesbagan' l̲égake' z̲ia.
3 Ki naken, wsejwgake' x̲nezgak benne' ka' žénegekle' wchág ná'gake', na' wchí'igekle' benách ka' nich bi gáwgake' da' bnez̲jw Dios nich yebél̲enlžon, da'

gak gawgak benne' ka' žejl̲é'gake' che Dios, benne' ka' zej nónbi'e da' naken dot da' li, na' žé'gake' Dios: “Žóx̲keno'” kate' žáwgaken'.
4 Chawe' zej nak yógo'te da' ben Dios, na' bi be žal̲a' wzoažo chel̲a'ale cha' že'žo Dios: “Žóx̲keno'” kate' žawžon.
5 Žsedle x̲tiža' Dios žo'o, L̲e' yeyone' chawe' yógo'te da' žal̲a' gawžo cha' wchálj̲lenžo-ne', na' nnablžo-ne' gon chawe'e da' gawžo.

Kan žežój chawe' benne' wen žin che Jesús

6 Cha' wsedlo' lježžo ka' da' ki, na' yežojo' chawe', na' gako' benne' wen žin l̲i l̲aže' che Jesús, Benne' Criston', na' gak bia' nsedlo' binlo kan nak che da' žejl̲e'žo chie' L̲e', na' kan nak da' chawe' da' žsedlžo, da' žape chi'on.
7 Bzoa chel̲a'ale diža' ka'ze ka' che yežlyó nga kan zej nak da' z̲chal̲jgak no'le gole ka'. Bénteze da' gonen ga gako' choch nich gono' kan žénele Dios.
8 Láte'ze yebél̲enlo' da' gono' da' gonen ga gakže wal̲e ni'a no'o, san da' z̲en da' yebél̲enlo' da' gono' nich gako' wal̲e l̲o da' naken che Dios. Da' ni naken da' yebél̲enlžo yežlyó nga, na' l̲ezka' da' yebél̲enlžo ža ka' te yeza'žo yežlyó nga.
9 Diža' ni naken dot da' li, na' zakan' si' l̲o ná'gaken yógo'te benách ka'.
10 Che l̲en, da' z̲enl̲e'e žsaka' zi' kwinžo žonžo žin, dan' žx̲en l̲áže'žo Dios ban. Benne' Criston' gote' nich yeslé' yógo'te benách ka'. Žeslé' benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e'.
11 Bchi'le, na' bsedle benách ka' nich góngake' da' ki.
12 Bi žal̲a' no benne' wzóe' le' chel̲a'ale dan' nako' x̲kwide', san žal̲a' gono' da' wl̲oe'elen benne' ka' žejl̲é'gake' che Dios žal̲a' góngake' kan žono' le'. Ki wl̲oe'elo' l̲égake':
L̲en da' z̲chal̲jo', na' l̲en da' žono',
kan nži'ilo' lježo' ka', na' kan yo'o Dios Be' La'y,
kan žono' kan z̲nno', na' kan nako' dot chawe'.
13 Kate' ne z̲bezo' na' zejte l̲a'a neda' gan zo', be' l̲áže'teze gol̲o' yiche la'y l̲awgak benách ka' nníta'gake' gan zo'. Bzejní'i-gekle' da' ni, na' bsedlen l̲égake'.
14 Bi wdío' ka'ze da' benn Dios chio', dan' benne' chio' kan wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios kan gaken chio', katen' bx̲oa ná'gake' le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wnnábgekle' Dios gon chawe'e le'.
15 Bénteze da' ki. Be' l̲áže'teze gono' ki, nich l̲é'egekle yógo'te benách ka' kan zej žata' chio' da' ka' zej naken che Benne' Criston'.
16 Wdape chi'i kwino', na' wdape chi'i da' žsedlžo. Bénteze da' ki, na' cha' žono' ki, na' yeló' le', na' yelagak benne' ka' yéngekle' le'.

5

Kan žal̲a' gon x̲kwide' Timoteo

1 Bi til̲o' benne' byo gole ka', san bzejní'i-gekle' ka x̲akzo' ka'. Bzejní'il x̲kwide' byo ka' ka bi' bíche'kzo' ka'.
2 Bzejní'il no'le gole ka' ka x̲na'kzo' ka'. Bzejní'il x̲kwide' no'le ka' ka bi' zankzo' ka', nak dot chawe' da' z̲za' l̲ažo'o.
3 Wdape ba la'ne no'le wzebe ka', no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.
4 Cha' zoa to no'le wzebe zej nnita' x̲kwide' chie' ka', o z̲a'sóe' ka', žal̲a' wsédgeklbe' góngakbe' kan žénele Dios, na' gákl̲engakbe' zga'ale benách ka' nníta'gake' lížgakbe' ka', na' yebí'igakbe' chegak x̲a x̲ná'gakbe'. Da' ni naken chawe', na' da' žaz l̲aže' Dios.

5 Na'a, no'len' da' li nake' no'le wzebe, na' nga'ne' toze', žxen laže'e Dios, na' dot ža dot yel zchálj̱lene' Ḻe', na' znnábtezle' Ḻe' ni'a chegak benách chie' ka',
6 san no'le wzebe na', no'len' žone' kan nak da' zdan laže'e, nake' ka to no'le gat kate' ne zoe' nbane'.
7 Ḻezka', bchi'le benách ka' nníta'gake' gan zo', nich góngake' kan nak tḻebe ḻen da' ki, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
8 Cha' zoa no benne' bi zwawe' lježe' ka', na' da' nakže blo, cha' bi zwawe' benách ka' nníta'gake' liže', na' zži'e che da' žejḻe'žo che Benne' Criston', na' nbága'že' zia ka to benne' bi žejḻi'e che Dios.
9 Toze no'le wzebe na', no'len' ba zejže' ka chonnlalj yiz, gak bábḻene' benne' ka' žákḻengakle-ne', cha' bi bka'ne' benne' byo chie' nich sóaḻene' yetó benne' byo.
10 Žon byenen soa no benne' wzóa lie' kan nak che no'le wzebe na' kan nak da' chawe' da' žone'. Gákḻenle-ne' cha' besgole' x̱kwide' ka', na' cha' zwi'e gan ga'ngak lježžo ka' zá'gake' yež zi'to', na' zžíngake' liže', na' cha' znezjwe' da' ye'j gawgak benách ka' che Dios, na' cha' žákḻene' benne' ka' zzáka'gake', na' cha' žónteze' da' naken chawe'.
11 No'le wzebe ka' bi na' zéjgake' chonnlalj yiz, bi žal̥a' bábl̥engake' no'le ka' žákl̥engakle-ne', dan' góngake' kan zdan láže'zegake', na' wží'igake' che Benne' Criston', na' yénegekle' wchág ná'gake' da' yoble.
12 Cha' góngake' ki, na' bága'gake' dol̥a' dan' wzóagake' chel̥a'ale da' bejl̥é'gake' che Benne' Criston' zga'ale.
13 L̥ezka' gákgake' no'le za'wed ka', na' no'le kon želdaze' bi be žin žóngake', na' kégeze gákgake' za'wed, san l̥ezka' gákgake' no'le wenné che ljéžgake' ka', na' gákgake' benne' wedil̥e ka', na' nnágake' da' kegle.
14 Che l̥en, žénela' wchág na'gak no'le wzebe ka' da' yoble, no'le ka' bi nápegake' zan yiz, na' yesgólgake' x̱kwide' ka', na' wsédgekle' binlo x̱kwide' ka' nníta'gakbe' yo'o che chégake', nich bi wé'gake' latje no benne' nnie' chežo, bennen' zži'e chežo žo'o, nolžo žejl̥e'žo che Benne' Criston'.
15 Ki žal̥a' gaken, dan' ba beyálgake' bal̥e', na' žóngake' kan žénele da' x̱iwe'.
16 Cha' zej nnita' no'le wzebe ka' liž no benne' byo o no no'le, benne' žejl̥i'e che Benne' Criston', na' žal̥a' gákl̥ene' l̥égake', nich bi wsaka' zí'gake' benách ka' che Benne' Criston'. Ki gaken, benách ka' che Benne' Criston' gak gákl̥engake' no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.
17 Wdápeže ba la'ne benne' gole' ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', na' znna biá'gake' binlo, na' wdápel̥e'eže ba la'ne benne' gole ka' žóngake' žin, benne' zzégake' diža' chawen', na' žsédgekle' benách ka'.
18 Nyejw l̥e'e yiche la'y da' znnan: “Bi ko'o do žoa' bežen' zl̥ejba' zoa' stribe.” L̥ezka' znnan: “Benne' wen žin nake' zi si'e lazjwe'.”
19 Bi si' l̥o no'o da' znna no benne' žesbage'e zia no benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zej nnita' chope chonne benne' ka' zzoa lígake' dan' bene'.
20 Benne' ka' žóntezgake' dol̥a', bdil̥-gake' l̥awgak yógo'te benách ka' che Benne' Criston' nich žébegak yezika' benne' ka' Dios.
21 Ni'a che X̱ažo Dios, na' ni'a che X̱anžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' wžé Dios, zchi'la' le' gono' kan znnagak diža' ki. Tl̥ebe kan žal̥a' wchi'a l̥ažo'o benách ka', na' bi gapo' ba la'ne toze benne'.

22 Bi wxoate no'o nitó benne', bi gono' le' wen žin che Benne' Criston', nich
bi bago'o tzen len le' dola' ni'a che da' žone' cha' gone' dola'.
23 Biž ye'jo' nisze. Dan' zdia' li'o žala' ye'jo' láte'do' xis uba wal nich ga'nen
chawe'.
24 Dola' ka' da' zej nbaga' bale benách ka' la' láwgaken zga'ale kate' žíngake'
gan wchi'a laže' Dios légake', na' te na' la' law dola' da' zej nbaga' yezika' benách
ka'.
25 Lezka', la' law žin chawe' da' bengak benách ka', na' cha' bi nla' lawn, bi gak
nitó benne' wkache'e to chi'ize žin na' da' bene'.

6

1 Yógo'te benne' ndo'w ka' žala' gápele'egake' ba la'ne benne' xángake' ka' nich
bi gak no benne' nne xiwe'e che La Dios, na' che da' bsedle' Le'.
2 Benne' ndo'w ka' cha' žejle'gak xángake' ka' che Benne' Criston', bi žala'
wká'ngake' légake' ka'ze dan' zej nake' ljéžgake' ka'. Žala' góngakže' binlo
xchíngake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yebélengekle' žin chawen',
na' Benne' Cristo na'kzen' nži'ile' légake'. Bsedle benách ka' nníta'gake' ga na'
kan nak da' ni, na' bzejní'i-gekle'.

Da' zka'n zenžo Dios da' žebélenlžon

3 Cha' zoa no benne' žsedle' da' yoble, na' bi žsedle' diža' chawen' che Xanžo
Jesús, Benne' Criston', dan' žsedlen žo'o kan žala' gonžo kan žénele Dios,
4 zka'n zen kwin bennen', na' bi be nnezle'. Zdan laže'e diža' ka'ze ka' kan
zej nak diža' zede ka', na' diža' bizjw ka', da' ka' žóngaken ga zgé'egekle benách
ka' ljéžgake' ka', na' zdíl-lengake' légake'. Lezka' diža' ki žóngaken ga znne zí'gake'
chegak ljéžgake' ka', na' zza' láže'gake' chégake' da' kegle.
5 Lezka' žóngaken ga zdil díža'gak benách ka', benne' ka' bi žejní'igekle', na'
bi nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li. Žékgekle' gak sí'gake' mežw zen cha'
gónlengake' tzen benne' ka' zka'n zéngake' Dios. Bkwas gan zej nnita' benne'
ki.
6 Da' zente naken da' žebélenlžon kate' len yela' zen laže' zka'n zenžo Dios.
7 Bi be bia'žo žo'o katen' bla'žo yežlyó nga, na' lezka', bi be yeywa'žo katen'
yeza'žo yežlyó nga.
8 Che len, cha' de da' gawžon, na' da' gákwžon, žala' chaz láže'žon.
9 Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape, gak chégake' da' gonen ga bága'gake'
dola', na' chéjgake' lo yelj che da' xiwe', na' lo yela' bi nnezle chégake' dan
láže'gake' da' zan da' den, da' ka' gon dítjgaken légake'. Da' ki wžía yí'gaken
légake', na' góngaken ga gátgake' to chi'ize.
10 Dan' zdan láže'gake' yela' gape, da' ni žonen ga žóngake' yógo'te da' kegle.
Bale benne' ka', dan' zdan láže'gaken', ba bsángake' da' bejlé'gake' che Benne'
Criston', na' ba žak chégake' da' zan da' žsaka' zí'gaken légake'.

Benne' žone' xchin Jesús nake' ka benne' žeje' lo wdile

11 Na'a le', benne' che Dios, bkwas gan žak da' kegle ki. Be' láže'teze gono'
da' naken chawe', na' da' žénele Dios. Bejlé'teze che Benne' Criston', na' bži'il
lježo' ka'. Be' laže' gako' zen laže', na' gaxjw laže'.
12 Kan žon bennen' dot laže'e žeje' lo wdile, ben žin che da' žejle'žo che Benne'
Criston', na' be' laže' bi wnito' yela' nban da' zejlí kanne. Bliž Dios le' nich
si'on. Chawe' gok da' bzoa lio' kan žejli'o che Benne' Criston', dan' wnnón'
lawgak benne' zan, benne' zzoa lígake' dan' wnnón'.

13-14 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' zej nbanlen yógo'te da' zej nnitan', na' lezka' ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' bzoa lie' da' nak chawe', da' wnné' kwáselo law Ponsio Pilato, zchi'la' le' gape chi'o da' ka' gož Benne' Criston' žo'o. Žala' gako' dot chawe', na' bi be gono' da' gonen ga no benne' nnie' chio'. Ki žala' gono' na' zejte ža la' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

15 Kate' žin ža yelá' Jesusen', Dios wloe'ele' law Le'.

Dios nake' la'y. Toze' Le' yo'o lo ne'e dot yela' wnná bia', na' znna bi'e yógo'te benne' ka' znna biá'gake', na' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka'.

16 Toze' Le' zóateze', na' zoe' lo baní' gan bi gak žin no benne' žakze chie'. Batkle ble'el no benne' Le', na' bi gak no benne' le'ele' Le'. Chie' Le' gáta'teze da' žape Le' ba la'ne, na' yela' wnná bia'. Ka'kze gaken.

17 Bchi'le benne' ka' zej nape' yela' wnni'a ža ni zoažo na'a, nich bi wká'n zen kwíngake', na' nich bi wxén láže'gake' yela' wnni'a na' dan' bi sóatezen. Žala' wxén láže'gake' Dios ban, Bennen' žónnli'e yógo'te da' žebélenlžon.

18 Bchí'i-gekle' góngake' da' naken chawe', nich chanže žin chawe' da' žóngake', da' naken to yela' wnni'a li laže'. Žala' wnézjwgake' late' chegak benách yache' ka', na' we' láže'gake' légake'.

19 Cha' góngake' ki, na' wtóbgake' yela' wnni'a da' naken li laže', da' yebélengekle' ža ka' da' zá'gaken, na' gata' yela' nban li laže' chégake'.

Da' bchi'le Pablo xkwide' Timoteo

20 Ljéža'do' Timoteo, wdape chi'i da' nzi' lo no'o, na' bkwas gan zej nnita' benne' ka' zchaljgake' da' ka'ze, na' diža' ka' da' bi zej zakan', na' diža' bizjw ka', da' ka' zchaljgak benne' ka' znnázegake' žákgake' da' zenle'e, na' žon láže'gake' kan zej nak da' ka' žóngake'.

21 Bale benách ka', benne' wzí' lo ná'gake' diža' ki, bchíxgekle' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Znnabla' Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSEL̲A' PABLO CHE X̲KWIDE' TIMOTEO

Pablo žape' "Padiox̲" x̲kwide' Timoteo

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox̲" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka z̲i'nkza' dan' bénl̲eno' neda' tz̲en žin che Benne' Criston', na' nži'ila' le'. Naka' wbás bsel̲a' Benne' Criston' dan' žénele Dios gaka' ki, nich gak da' bchebe l̲aže'e, wnez̲jwe' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo, dan' zoal̲en Jesús, Benne' Criston'. Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le', na' yeyache' l̲áže'le' le', na' wká'n žie' yichj l̲az̲do'o.

Timoteo žal̲a' wzóa libe' che Jesús

3 Kate' z̲chál̲jl̲ena' Dios žapa' L̲e' "žóx̲keno'" kan nak chio' le'. Bi žsana' z̲nnaba' ni'a chio' dot ža dot yel, l̲aw Dios, Bennen' žona' x̲chine' dot l̲aža'a kan bengak x̲a wdé chia' ka'.

4 Kate' žejsá' l̲aža'a kan wžežo', na' žak l̲aža'a yel̲e'ela' le', nich gak yebela' dot l̲aža'a.

5 Žapa' Dios: "Žóx̲keno'" dan' bžin chia' diža' da' žonen ga žejsá' l̲aža'a kan žejl̲i'o che Benne' Criston' dot l̲ažo'o. X̲na' golo' Loida, na' x̲no'o Eunise, bejl̲é'gake' chie' L̲e' zgá'alegake' ka le', na' nnézkzela' l̲ezka' le' žejl̲i'o chie' L̲e' na'a.

6 Dan' naken ki, žsa'a l̲ažo'o yesbano' da' benn Dios chio', dan' wz̲i'o katen' neda' bx̲oa na'a le', na' wnnabla' Dios bi da' gonne' chio'.

7 Dios Be' La'y, Bennen' benn Dios chežo, bi nake' to be' da' gonen ga žébežo, san bennkze' L̲e' Be' La'y chie' chežo. Dios Be' La'y na' žone' ga napžo yel̲a' wak, na' ga nži'ilžo lježžo ka', na' ga z̲nna bia' kwinžo.

8 Che l̲en, bi yedoe'elo' wchal̲jo' che X̲anžon', na' bi yedoe'elo' kan žak chia' neda', nyejwa' liž ya nga dan' žona' x̲chin X̲anžon', san benl̲en tz̲en benne' ka' z̲záka'gake' dan' z̲zéngekle' benách ka' diža' chawen'. Dios wnez̲jwe' yel̲a' wak chio' nich gak gono' ki.

9 Dios na'kze beslé' žo'o, na' bl̲iže' žo'o nich gakžo dot chawe'. Bi bl̲iže' žo'o dan' zoa da' chawe' da' benžo žo'o, san bl̲iže' žo'o dan' gónekzele' L̲e', na' dan' be' l̲aže'e žo'o. Ža ni'te bzoe' ki chežo zga'ale kate' bi na' soa yežlyó nga, dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston'.

10 Na'a, ba bl̲a' dan' žonn Dios chežo, dan' bl̲a' l̲aw ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. Beké'e yel̲a' wak che yel̲a' got, na' bl̲oe'ele' l̲aw gak gápežo yel̲a' nban da' zejlí kanne, da' bi kwia yin', dan' nápežo ni'a che diža' chawen'.

11 Benne' Criston' wží́e' neda' nich wchal̲ja' diža' chawen', na' nich gaka' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka'.

12 Che l̲en z̲zaka'a da' ka' da' žákgaken chia' nga, san bi žedoe'ela', dan' nónbi'a Bennen' žejl̲i'a chie'. Nnézkzela' L̲e' nape' yel̲a' wak nich gape chi'e da' bdia' l̲o ne'e na' zejte ža yel̲é'e.

13 Diža' chawen' dan' benlon', dan' bchal̲jan', žal̲a' gaken chio' to da' z̲l̲oe'elen kan žal̲a' wl̲oe'elo' benách ka' kan žejl̲e'žo che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilžo-ne'.

14 Wdape chi'i da' nak chawe', dan' nzi' l̲o no'o. Gak gono' ki l̲en yel̲a' wak
che Dios Be' La'y, Bennen' zóal̲ene' žo'o.
15 Ba nnézkzelo' kan bengak yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne'
Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, wléj yíchjgake' neda'. Fijelo, na'
Hermójenes zej nbábl̲ene' benne' ka'.
16-17 Z̲nnabla' X̲anžo Dios yeyache' l̲áže'le' benne' ka' nníta'gake' liž Onesíforo,
dan' ben choche' neda' zan chi'i. Katen' bl̲a'a neda' l̲o yež Roma, dot l̲aže'e
beyilje' neda', na' bežel̲-le' neda'. Bi bedoe'ele' ni'a chia' neda' dan' nyejwa' liž
ya nga, nžeja' do ya.
18 Z̲nnabla' X̲anžon' yeyache' l̲áže'le' l̲e' ža na' žine' l̲aw Dios. Ba nnézkzelo' kan
gókl̲ene' žo'o, katen' wzoažo l̲o yež Éfeso.

2

Timoteo žal̲a' gakbe' ka to benne' žeje' l̲o wdil̲e

1 Na'a, zí'na'do', ben choch l̲az̲do'o l̲o da' žonn Jesús, Benne' Criston', chio'.
2 Da' benlo' da' bchal̲ja' neda' l̲awgak benne' zan, benne' ka' z̲zoa lígaken',
bden l̲o na'gak benne' ka' žóngake' kan z̲nnágake', benne' ka' gak wsédgekle'
yezika' benách ka'.
3 Žal̲a' soelo' da' wsaka' zi'gak benách ka' le' kan z̲zoelen to benne' nake' che
Jesús, Benne' Criston', na' dot l̲aže'e žeje' l̲o wdil̲e.
4 No benne' žeje' l̲o wdil̲e, bi chejchaze' da' ka' žongak benách ka' nníta'gake'
yežlyó nga, nich chaz l̲aže' bennen' wžíe' l̲e' nich gake' benne' chie' žeje' l̲o
wdil̲e.
5 L̲ezka', no benne' chaze' l̲o witje, bi be si'e cha' bi žitje' kan žal̲a' gone'.
6 Benne' žaz ža'ne', zga'ale' l̲e' si'e che da' yel̲ape'.
7 Bsa' l̲aže' da' ni da' žapa' le', na' X̲anžo na'kze gone' ga chejni'ilo' yógo'ten.
8 Bejsá' l̲aže' kan goken che Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' goke' z̲a'só
Dabí, na' wdé gote', bebane' l̲o yel̲a' got. Ki z̲nna diža' chawen' da' z̲chal̲jan'.
9 Dan' z̲chal̲ja' diža' chawen', z̲zaka'a da' žaken chia', na' zejte nyejwa' liž ya
nga ka to benne' wen da' z̲innj, san bi nyejw x̲tiža' Dios.
10 Che l̲en z̲zoela' yógo'te da' ki dan' nži'ila' benne' ka' wžekze Dios, nich
yelágake'. Jesús na'kze, Benne' Criston', žone' ga želagak benne' ka' nich sí'gake'
baní' l̲i l̲aže' chie'.
11 Naken káteze z̲nna da' ni:
Cha' nátl̲enžo L̲e', sóal̲enžo-ne' nbanžo.
12 Cha' soelžo da' sáka'žo, nna biá'l̲enžo L̲e' tz̲en.
Cha' nnažo bi nónbia'žo-ne', L̲e' nne' bi nónbi'e žo'o.
13 L̲a'kze bi žonžo kan z̲nnažo, L̲e' žónteze' kan z̲nne'.
L̲e' bi gak wché'e da' nakkze' L̲e'.

Benne' wen žin che Jesús, benne' žežoje' chawe'

14 Bsa' l̲áže'gak benne' ka' nníta'gake' gan zo' kan zej nak da' ki, na' ni'a che
X̲anžo Dios bchí'i-gekle' nich bi til̲ díža'gake' kan zej nak diža' ka'ze ka'. Diža'
ki žóngaken ga kwia yi'gak benne' ka' z̲zi' l̲o ná'gake' l̲égaken.
15 Be' l̲áže'teze yežojo' chawe' l̲aw Dios nich gako' benne' wen žin bi žedoe'ele'
ni'a che žin da' bene'. Žal̲a' wkonlo' binlo žin diža' da' naken dot da' li.
16 Na'a, bkwas gan zej nnita' benne' ka' z̲chál̲jgake' da' bi zaka', na' diža' ka'ze
ka', dan' žongak diža' ki ga góngakže' da' bi žénele Dios.

17 Segak diža' ka' da' zchálǰgake' kan žzen yižwé' nozo' da' žlan. Himeneo len
Fileto zej nbáblene' benne' ka' zchálǰgake' ki.
18 Benne' ki bchíxgekle' kan nak da' naken dot da' li, dan' znnágake' ba wdé
ža žala' yebangak benne' gat ka', na' bže' zédgekle' bale benách ka' na' zejte biž
žejlé'gake' che Benne' Criston'.
19 Da' ben choch Dios zóatezen, na' zoa to da' nak bian', dan' znnan: "Dios
nónbi'e benne' ka' zej nake' chie'." Lezka' znnan: "Le kwas gan žak da' kegle,
yógo'tele le'e nakle che Benne' Criston'."
20 To lo yo'o zen zej yo'o da' zej naken, kégeze oro, na' plat, san lezka' da' zej
naken yag, na' yo. Zkonlžo balen žin kwáselo, na' yebalen ga bi nak kwáselo.
21 Nich gakžo kan zej nak da' ka' zkonlžo žin kwáselo, na' nich gak gonžo da'
naken chawe', na' gakžo da' wkonle Xanžon' žin, žala' kwasžo gan žak da' kegle.
Cha' gonžo ki, gakžo zi gonžo yógo'te žin chawe'.
22 Bzoa chela'ale da' ka' žóngaken ga se laže' no benne' da' kegle kan nak da'
žaken chegak xkwide' ka'. Be' laže' gako' chawe'. Ben da' žonen ga žejli'o che
Benne' Criston', na' da' žonen ga nži'ilo' ležžo' ka', na' da' žonen ga zgá'nlenžo'
ležžžo ka' cháwe'do'. Kan zej nak da' ki, benlen tzen benne' ka' zchálǰlengake'
Xanžon', ne nak dot chawe' yichj lázdo'gake'.
23 Na'a, lezka' bzoa chela'ale diža' ka'ze ka', na' diža' da' bi zej zakan', dan'
nnézkzelo' žóngaken ga zdil díža'gak benách ka'.
24 Benne' wen žin che Xanžon' bi žala' til díža'lene' benách ka', san žala' gake'
gaxǰw laže' lawgak yógo'te benách. Žala' gak wsedle' benách ka', na' gake' zen
laže'.
25 Lo yela' gaxǰw laže' chie' žala' wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che da'
zchalje'. Cha' gone' ki, Dios gak wnezǰwe' légake' latje yeyát láže'gake' nich
gónbia'gake' da' naken dot da' li.
26 Ki yelágake' lo yelǰ che da' xiwe' gan zej nžeje', na' yeyákgake' chawe' nich
góngake' kan žénele Dios.

3

Kan gakgak benách ka' ža se lawte ža ka'

1 Lezka' žala' nnezlo' da' ni: ža se lawte ža ka' sáka'le'egak benách ka'.
2 Kate' ža ka' nníta'gak benne' ka' góngake' ki:
Ží'igekle' la' kwíngakze', na' dan láže'gake' yela' gape.
Wká'n zen kwíngake', na' gon kwíngake' benne' blo ka'.
Nne zí'gake' che da' ka' zej naken la'y.
Wží'igake' che xa xná'gake'.
Gákgake' benne' bi chaz laže' ka'.
Bi góngake' kan žénele Dios.
3 Bi ží'igekle' kan žala' góngake'.
Gákgake' benne' zižje laže' ka'.
Nnégake' che ljéžgake' ka'.
Bi nna bia' kwíngake', na' gákgake' benne' ža'a ka'.
Bi lé'egekle' chawe' da' naken chawe'.
4 Gákgake' benne' wdé ljéžgake' ka', na' bi gá'ngake' chawe'.
Wloé'el kwíngake' ka benne' zen ka'.
Ží'igekle' da' dan láže'gakze', na' kege Dios.
5 Wloé'el kwíngake' ka benne' ka' zej nónbi'e Dios,

san bi soa̱len ye̱la' wak che Dios le̱gake'.
Bkwas gan zej nnita' benách ka'.
6 Le̱zka', le̱ ye̱la' wen la̱že' chégake' chó'ogake' yo'o ka', na' gon le̱áže'gekle' no'le bi nnezle ka' nich si' le̱ na'gak no'le ka' da' žsédgekle'. No'le ka' bága'gake' do̱la' zan, na' we' le̱áže'gake' da' ka' dan le̱áže'gakze', da' ka' bi zej zakan'.
7 Yéntezgekle no'le ka' diža' ka' da' wcha̱ljgak benne' ka', san bi chejní'igekle' da' naken dot da' li.
8 Kan gokgak Janes le̱n Jambres, benne' ka' bží'igake' che Moisés, le̱zka' gakgak benne' ki, wží'igake' che da' naken dot da' li. Gákgake' benne' cho̱l la̱že' ka', na' chíxgekle' kan nak da' žeje̱'žo che Benne' Criston'.
9 Bi be sí'gakže', san gak bia' zej nake' benne' bi nnezle ka' la̱wgak yógo'te benách ka', na' gak chégake' kan gok chegak Janes le̱n Jambres, benne' ka' bžia yi' Dios.

Da' bsa' la̱že' Pablo Timoteo

10 Nnézkzelo' le' kan nak da' žsedla' neda' benách ka', na' da' žona'. Nnezlo' da' že' la̱ža'a gona', na' kan žeje̱li'a che Benne' Criston', na' kan naka' gaxjw la̱že', na' kan nži'ila' lježa' ka', na' kan zzoela' da' žak chia'.
11 Le̱zka' nnezlo' kan wžía le̱áže'gak benách ka' neda', na' da' ka' wzaka'a, da' ka' gókgaken chia' le̱ yež Antiokía, na' le̱ yež Ikonio, na' le̱ yež Listra. Da' ka' wžía le̱áže'gak benne' ka' neda' bzoelan', na' Xanžo Jesusen' beslé' neda' le̱ yógo'te da' ka'.
12 Yógo'te benne' ka', benne' žénegekle' gákgake' dot chawe' dan' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', le̱zka' sáka'gake' da' ka' kwia le̱áže'gak benách ka' le̱gake'.
13 Na'a, benne' wen da' zinnj ka', na' benne' wen la̱že' ka', góngakže' ki. Gon le̱áže'gekle' benách ka', na' benách ka' gon le̱áže'gekle' le̱gake'.
14 Na'a, wdape chi'i da' ka' nsedlo', na' da' wzí' le̱ no'o, dan' nónbia'kzo' benne' ka' bsédgekle' le'.
15 Katen' goko' xkwide', na' zejte na'a ža, nónbi'o da' ka' zej nyejwn le̱'e yiche la'y, da' ka' gak wzejní'igeklen le' nich yeló' dan' žeje̱li'o che Jesús, Benne' Criston'.
16 Yógo'te da' ka' zej nyejwn le̱'e yiche la'y Dios bzejni'ile' benách chie' ka', benne' ka' bzójgake' da' bcha̱lj Dios. Da' ka' zej nyejwn le̱'e yiche zej zakan' nich wsédgeklen žo'o, na' wlóé'egeklen da' gonžo, na' yegó'ogaken žo'o nez chawe', na' wzejní'igeklen žo'o nich gakžo chawe'.
17 Ki žóngaken, nich gak ban la̱že' no benne' nake' che Dios, na' nich gak gone' yógo'te da' naken chawe'.

4

1-2 Ni'a che Xažo Dios le̱n Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'la' le' wzenlo' benách ka' xtiža' Xanžon'. Le̱kze' wchi'a la̱že'e benne' ban ka', na' benne' gat ka', ža na' katen' ye̱lé'e nich nna bi'e. Be' la̱že' gono' da' ni, cha' žak chawe' chio' o bi žak chawe'. Lo ye̱la' zen la̱že' chio', blóe'el dan' žongak benách ka', na' bsa' le̱áže'gake', na' bzejní'i-gekle' kan nak dan' žsedlžo žo'o.
3 Ki žala' gono' dan' žin ža katen' bi wzé nággake' da' chawe' da' žsedlžo, san yénegekle' yéngekle' da' žaz le̱áže'zegake'. Wtóbgake' chégake' benne' ka' wsédgekle' le̱gake' da' zdan le̱áže'zegake'.
4 Wzóagake' che̱la'ale da' naken dot da' li, na' si' le̱ ná'gake' diža' ka'ze ka'.

5 Na'a, žala' gako' zen laže' lo yógo'te da' žono'. Bzóel da' wsaka' zí'gake' le'. Bzenle benách ka' diža' chawen'. Dot lažo'o ben žin dan' wló'o Benne' Criston' lo no'o gono'.
6 Kan nak chia' neda', ba bde kwina' lo na' Dios, na' za' gótgake' neda' dan' žona' xchin Dios, na' ža yezá'a yežlyó nga za' žinen.
7 Kan žon no benne' dot laže'e žeje' lo wdile, lezka' bena' neda' žin, na' ba beyóž bena' neda' dan' wló'o Benne' Criston' lo na'a gona', dan' bena' kan nak tlebe len da' žejle'žo chie' Le'.
8 Na'a za' si'kza' da' žala' si'gak benne' chawe' ka', dan' gonn Xanžon' chia' neda' ža na', na' nak chawe' kan zchi'a laže'e žo'o. Kege chia' nedza' gonnen', san lezka' gonnen' chegak yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le', na' dot láže'gake' želbeze' ža yelé'e.

Da' bzoj Pablo kan žala' gon Timoteo

9 Be' laže' yidtio' ga zoa' ni,
10 dan' bsan laže' Demas neda', dan' nži'ile' da' žebélenle' yežlyó nga, na' wyeje' lo yež Tesalónika. Ben byenen wyéj Cresente gan nbab Galasia, na' lezka' wyéj xkwide' Tito gan nbab Dalmasia.
11 Toze Lukas zóalene' neda'. Bche' xkwide' Markos nich yídlenbe' le' tzen, dan' nakbe' gónlenbe' neda' tzen xchin Benne' Criston'.
12 Bsela'a xkwide' Tíkiko lo yež Éfeso.
13 Katen' yido', bedjwá' laže' yichan' dan' bka'na' lo yež Troas lo liž Karpo, na' lezka' bedjwá' yiche ka', na' da' nakže blo, yichen' da' naken yid.
14 Kantr, benne' wen yeso' ya ka', bene' chia' da' zan da' zia. Xanžo na'kze yebi'e chie' kan nak da' bene' chia' neda'.
15 Wdape chi'i kwino' che bennen', dan' zží'ili'e che da' zchaljžo.
16 Kate' da' nežw chi'i bla'a neda' lawgak benne' yolawe' ka', bi goklen nitó benne' neda', san bsan láže'gak yógo'te benách ka' neda'. Bi žénela' yebéj yichj Dios légake'.
17 Xanžon' wzóalene' neda', na' ben choche' neda' nich yeyóž wchalja' xtiže'e nich yéngeklen yógo'te benách zi'to' ka'. Ki goken, Xanžo na'kze beslé' neda'. Goken chia' ka belá' lo na'gak beže yixe' ka'.
18 Xanžo na'kze yeslé' neda' lo yógo'te da' kegle ka', na' gape chi'e neda' kate' žintia' gan znna bi'e Le' ya'abá che Dios. ¡Ga'n zen Le' to chi'ize! Ka'kze gaken.

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

19 Wdape "Padiox" Prisila len Akila, na' lezka' benách ka' nníta'gake' liž Onesíforo.
20 Bga'n Erasto lo yež Korinto, na' bka'na' Trófimo gan nbab Mileto dan' žake' yižwé'.
21 Be' laže' yido' ga zoa' ni zga'ale kate' žin byo' zag ka'. Eubulo, na' Pudente, na' Lino, na' Klaudia, na' yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga, žápegake' le' "Padiox."
22 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', sóalene' le'. Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO CHE X̲KWIDE' TITO

Pablo žape' "Padiox̲" x̲kwide' Tito

1 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox̲" ljéža'do' Tito. Nako' ka z̲i'nkza' dan' bénl̲eno' neda' tz̲en žin che Benne' Criston'. Naka' wen žin che Dios, na' benne' wbás bsel̲a' Jesús, Benne' Criston'. Bsel̲e'e neda' nich gona' ga chejl̲e'gak benách ka' chie' L̲e', benne' ka' wžekze Dios, nich gónbia'gake' da' naken dot da' li kan žal̲a' gon no benne' nónbi'e Dios.

2 Ki naka' neda' dan' žx̲en l̲aža'a ba nzi'a yel̲a' nban da' zejlí kanne da' bchebe l̲aže' Dios wnezjwe' chežo žo'o ža ni'te kate' bi na' gata' yógo'te da' zej nnitan', na' L̲e' žonkze' da' bchebe l̲aže'e gonen'.

3 Kate' bžin ža chen, Dios bl̲oe'ele' l̲aw x̲tiže'e, da' bdien' l̲o na'a neda' wchal̲jan'. Dios na'kze gože' neda' gona' ki. Nakkze' L̲e' Benne' Weslá chežo.

4 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' beslé' žo'o, gon chawe'e le', na' yeyache' l̲áže'le' le', na' wká'n žie' yichj l̲az̲do'o.

Žin che Jesús da' žon Tito l̲o yežlyó Creta

5 Bka'na' le' l̲o yežlyó Creta, nich wsó'o da' žiážjegekle benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', nich gákgake' dot l̲i l̲aže', na' nich wnnito'o benne' gole ka' yógo'te yež ka', benne' ka' gape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' to to yež ka', kan ba goža' le' gono'.

6 To benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston':

Žal̲a' gake' benne' bi žone' da' gak no benne' nnie' chen.

Žal̲a' soa toze z̲o'le'.

Žal̲a' chejl̲e'gak z̲i'ne' ka' che Benne' Criston'.

(Bi žal̲a' góngakbe' da' gak no benne' nnie' chen, bi nne' bi žóngakbe' žin, o z̲žíigakbe' che x̲a x̲ná'gakbe'.)

7 Bi žal̲a' gone' da' gak no benne' nnie' chie' kan žone' x̲chin Dios.

Bi žal̲a' gake' benne' zide, o benne' ža'a,

o benne' že'je', o benne' wedil̲e diža',

o benne' z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape.

8 Žal̲a' wnezjwe' gan ga'ngak lješšo ka' želžine' liže'.

Žal̲a' dan l̲aže'e gone' da' naken chawe'.

Žal̲a' gake' benne' žejni'ile'.

Žal̲a' gake' benne' chawe'.

Žal̲a' žebe' Dios, na' nna bia' kwine'.

9 Žal̲a' gape chi'e diža' da' li kan ba nsedle', nich gak wzejni'ile' benách ka' kan naken tl̲ebe l̲en da' chawe' da' žsedlžo, na' nich gak wzóa žie' benne' ka' z̲žíigake' chen.

10 Ki žal̲a' gak gone' dan' z̲žiigak benne' zan che x̲tíža'žo, benne' ka' z̲chálj̲gake' da' bi zakan', na' žon láže'gekle' benách ka'. Benne' zan, benne' žóngake' ki, zej nake' benne' judío ka', benne' ka' z̲nnágake' žon byenen chog l̲o x̲pél̲a'gak benne' byo ka' da' nak bian' zej nzi'e x̲tiža' Dios.

11 Benne' ki, žon byenen wzóa žio' l̲égake', dan' z̲chíx̲gake' yógo'te benách ka' nníta'gake' bíte'teze yo'o gan želyoé'e, na' žsédgekle' da' bi žal̲a' wsédgekle'. Ki žóngake' nich sí'gakze' mežw.

12 To benne' wbáblene' benách Creta ka' gan zo', bennen' bchalje' lo wláz
yodo' chégake', wnné':
Žon láže'tezgak benne' Creta ka'.
Zej nake' ka beko' yixe' snia ka'.
Zej nake' benne' za'wed, benne' wawle'e ka'.
13 Da' ni da' bchalje' kan zej nake' naken dot da' li. Che len bdíl-gake' nich gak
li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston',
14 na' nich bi wzé nággake' diža' ka'ze ka' da' zchaljgak benne' judío ka', na' bi
góngake' kan znna benách ka' žala' góngake', benne' ka' bzóagake' chela'ale da'
naken dot da' li.
15 Yógo'te da' non Dios naken chawe' chegak benne' chawe' ka', san chegak
benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios, bi be zoalen
légake' da' naken chawe', san dot da' zej nake' naken sban, na' zejte da' zbek
yíchjgake', na' da' zza' láže'gake'.
16 Znnágake' zej nónbi'e Dios, san da' žóngake' bi naken tlebe len dan'
znnágake', dan' zej nake' benne' bi žaz laže' ka'. Bi žóngake' kan znnágake', na'
bi gak góngake' nitó da' naken chawe'.

2

Žala' wsedlžo da' naken chawe'

1 Na'a, da' zchaljo' žala' gaken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo.
2 Bsedle benne' byo, benne' gole ka':
Žala' wcháljgake' diža' chawe' ka'.
Žala' gákgake' benne' chawe' ka'.
Žala' gákgake' benne' žejní'igekle'.
Žala' chejlé'gake' che Benne' Criston' dot láže'gake'.
Žala' ží'igekle' ljéžgake' ka'.
Žala' sóegekle' da' gak chégake'.
3 Bsedle no'le gole ka':
Žala' góngake' da' žaz laže' Dios.
Bi žala' nnégake' che ljéžgake' ka'.
Bi žala' yé'jgake'.
Da' žóngake' žala' wsedlen da' nak chawe'.
4 Bsedle xkwide' no'le ka'.
Žala' ží'igeklbe' benne' byo che chégakbe', na' zí'ngakbe' ka'.
5 Žala' gákgakbe' no'le žejni'ile.
Žala' gákgakbe' no'le chawe' ka'.
Žala' gape chí'igakbe' da' de lížgakbe'.
Žala' gákgakbe' ži'i laže'.
Žala' gápegakbe' ba la'ne benne' byo che chégakbe'.
Žala' bi góngakbe' da' gonen ga no benne' nnie' che xtiža' Dios.
6 Bsedle xkwide' byo ka':
Žala' gákgakbe' xkwide' žejni'ile.
7 Žala' góntezo' da' naken chawe', na' ki wloe'elo' légakbe' kan žala' góngakbe'.
Kan žsedlo' žala' wloe'elen nako' li laže', na' gaxjw laže'.

8 Žala' wchaljo' diža' chawe' ka' nich bi soa da' gak no benne' nnie' chen, nich
yedoe'ele no benne' wži'e chen, na' bi gak nnie' chele le'e.
9 Bsedle lježdžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zej nake' benne'
ndo'w ka':
Žala' gákgake' gaxjw laže' len xángake' ka'.
Žala' góngake' yógo'te da' žaz láže'gak xángake' ka'.
Bi žala' wží'igake' che xángake' ka'.
10 Bi žala' wkache' lángake' da' naken che xángake' ka'.
Žala' wloé'el kwíngake' chawe' lo yógo'te da' žóngake'.
Yógo'te da' žóngake' žala' wloe'elen nak chawe' xtiža' Dios, Bennen' beslé' žo'o.
11 Yela' ži'i laže' che Dios ba bla' lawn lawgak yógo'te benách ka' nich yelágake'.
12 Len žsedlen žo'o biž žala' gonžo da' bi žaz laže' Dios, na' bi dan láže'žo da'
naken che yežlyó nga, san žala' gakžo zen laže', na' gakžo chawe' ža ni zoažo
na'a, na' gonžo kan žénekzele Dios.
13 Žala' kwezžo da' žxen láže'žo gonen ga gak yela' ba nez zen chežo, dan'
gaken ža na' katen' la' law Jesús, Benne' Criston', lo baní' zen chie'. Nake' Dios
zen, na' Bennen' žeslé' žo'o. Lekze' bchebe laže'e gone' da' ni.
14 Lekze' bde kwine' lo wlazžo žo'o, nich beya'we' žo'o lo yógo'te da' bi naken
chawe', na' žeyone' žo'o chawe' nich gakžo benách chie' ka', na' nich yénelžo
gonžo da' naken chawe'.
15 Bsedle da' ki, na' bzejni'ilen benne' ka', na' len yela' wnná bia' bdil-gake'.
Bénteze ki, nich bi gak no benne' wka'ne' xtižo'o ka'ze.

3

Da' žala' gongak benách ka' žejlé'gake' che Jesús

1 Bsa' láže'gak lježdžo ka' nich góngake' kan znnagak benne' ka' nzi' lo ná'gake'
yela' wnná bia', na' benne' yolawe' ka', nich góngake' kan znna xtíža'gake'. Žala'
sóatezgake' góngake' da' naken chawe'.
2 Bi žala' nnégake' chegak ljéžgake' ka', na' bi žala' til díža'gake' len légake', san
žala' gákgake' gaxjw laže', na' dot li laže' lawgak yógo'te benách ka'.
3 Lezka' žo'o, zga'ale gokžo benne' bi žejni'ile ka', na' bži'ižo che Dios. Wdažo
wnitlžo, na' gokžo ka benne' ndo'w ka', dan' benžo da' bdan láže'žo, da' bi
naken chawe', na' yezika' da' wyáz láže'žo. Lezka' benžo žo'o da' kegle, na'
bge'elžo lježdžo ka'. Bi blé'egekle benách ka' žo'o chawe', na' žo'o bi ble'elžo
lježdžo ka' chawe' tožo yetožo.
4 Naž bla' law Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' nak bia' nake' dot chawe', na'
nži'ile' yógo'te benách ka'.
5 Beslé' žo'o, kege dan' zoa bi da' naken chawe' da' benžo žo'o, san dan'
beyache' láže'le' žo'o. Beyone' žo'o chawe', na' bene' ga nakžo benne' kobe
ka'. Napžo yela' nban kobe dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o.
6 Dios bsele'e Dios Be' La'y chežo dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston',
Bennen' žeslé' žo'o.
7 Be' laže'e chežo, na' beyone' žo'o chawe' nich gata' yela' nban da' zejlí
kanne chežo, dan' žxen láže'žo gonne' chežo.
8 Da' ni da' zzoja' chio' le' naken dot da' li. Žénela' wsedlo' benne' ka'
žejlé'gake' che Dios, da' ki, nich we' láže'gake' góntezgake' da' naken chawe'.
Da' ni naken chawe', na' záka'le'en nich si' lo na'gak yógo'te benách.

9 Na'a, bi go'o no benne' latje wchalje' da' bi zakan', o we' laže'e kan zej nak
lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', o wchalje' diža' bizjw ka', o til diže'e
kan nak che da' bchi'le Moisés. Da' ki bi zej zakan', na' bi gáklengaken nitó
benne'.
10 Cha' zoa no benne' ga na', benne' žone' chope la'a benách ka' che Benne'
Criston', te wsó'o laže'e to yetó chi'i, cha' bi yenle' chio', na' žala' yebejle-ne'
gan zdoble.
11 Nnézkzelo' to benne' žone' ki ba beyake' benne' bi nake' chawe', na' žone'
dola'. Ba nbage'e zia ni'a che dan' žone'.

Da' bzoj Pablo da' žala' gon Tito

12 Kate' sela'a Artemas o Tíkiko gan zo', ben byen yido' ga zoa' ni lo yež
Nikópolis, dan' ba besyožan' ga'na' nga byo' zag ka'.
13 Senas, bennen' zdie' diža' da' znna benne' yolawe', na' Apolo, žíngake' gan
zoale le'e. Begó'o légake' nez len yela' žaklen, nich bi be yážjegekle'.
14 Bsedle lježžo ka' góntezgake' da' naken chawe', nich gata' bi da'
wnézjwgake' chegak benne' ka' zoa bi da' žiážjegekle', nich gak bia' ki zej nake'
che Benne' Criston'.

Pablo len lježe' ka' zzélgake' diža' benách ka'

15 Yógo'te benne' ka' nníta'lengake' neda' žápegake' le' "Padiox." Wdape
"Padiox" benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zej nži'ile' žo'o dan' žejlé'gake'
che Dios. Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE FILEMÓN

Pablo žape' "Padiox" Filemón

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" Filemón. Ljeżžo, Timoteo žonlenbe' neda' tzen, na' nži'ilto' le'. Žono' le' xchin Benne' Criston' kan žonton' neto'. Lezka' žapa' "Padiox" zo'lo', Apia. Nake' no'le zanžo žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' žapa' "Padiox" zi'no', Arkipo. Nakbe' che Jesús, Benne' Criston', ka to benne' žeje' lo wdile, na' žonbe' xchine' Le' kan neto' žonton'. Lezka' žapa' "Padiox" benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' lo ližo'. Nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'.

3 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Kan žon Filemón dan' žejli'e che Jesús

4 Žejsá' láže'teza' le' kate' zcháljlena' Dios chežo, na' žápeteza' Le': "Žóxkeno'."

5 Ki žona' dan' zžin diža' ga zoa' ni kan nži'ilo' Xanžo Jesusen', na' kan žejli'o chie' Le', na' kan nži'ilo' yógo'te benách ka' ba wźíe' Le'.

6 Znnabla' Dios gone' ga gonle'e žin da' zchaljo' kan nak da' žejli'o che Benne' Criston', nich si'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' yógo'te da' naken chawe', da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo lo yela' ži'i laže' chie'.

7 Žebela', na' zzi' zena' dan' nži'ilo' ljeżžo ka', na' beno' le', bicha'a, ga beyák láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Filemón žala' yenít lawe' Onésimo, xkwide' ndo'w chie'

8 Che len, la'kze nzi' lo na'a, dan' naka' wbás bsela' Benne' Criston', wchi'la' le' kan žala' gono',

9 žáta'yoela' le' lo yela' ži'i laže' chia', na' naka' benne' gole, na' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'.

10 Žáta'yoela' le' lo wláz xkwide' Onésimo, xkwiden' bena' ga beyakbe' che Benne' Criston', na' che len nakbe' ka zi'nkza' ga nyejwa' liž ya ni.

11 Xkwide' ni, zga'ale bi be wzáka'be' chio', san na'a záka'be' chio' le', na' lezka' chia' neda'.

12 Xkwide' ni žesela'a-be' gan zo'. Na'a, wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne, dan' nži'ila'-be'.

13 Gónela' gá'nlenbe' neda' nga, nich lo wlazo' le' gonbe' xchina' kate' ne nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' diža' chawen',

14 san bi be žénela' gona' da' bi naken da' žak lažo'o le', nich bi gon byena' gákleno' neda', san gak gákleno' neda' dan' žénekzelon'.

15 Bkwasljga xkwide' Onésimo gan zo' to chi'ido' nich yežinbe' to chi'ize gan zo'.

16 Na'a, biž gakbe' chio' ka to xkwide' ndo'w, san gakbe' chio' ka to bi' lježkzo', dan' nakbe' bi' ljeżžo žejle'be' che Benne' Criston', na' nži'ilžo-be'. Nakbe' ki chia' neda', na' žala' gákžebe' ki chio' le', kege ka lježzo', san ka bi' bicho'o žejle'be' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

17 Che len, cha' nako' toze len neda', wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne.

18 Cha' bi da' zia benbe' chio' o cha' bi da' nbága'be' chio', wnnáteze neda' nbaga'an.

19 Neda', Pablo, l̲en na'kza' z̲zoja' da' ni chio', z̲nnia': nedkza' chiz̲jwa' bi da' nbága'be', na' kege yapa' le': l̲ezka' nbago'o le' chia' neda' yógo'te da' napo' dan' bena' neda' ga napo' le' yel̲a' nban da' zejlí kanne.
20 Ka'kze gaken, bicha'a. Cha' zoa da' yebél̲enlo' dan' nakžo che X̲anžon', ben da' ba góta'yoela' le' dan' naka' bicho'o žejl̲i'a che Benne' Criston', na' nich gono' ga yeyák l̲aža'a.
21 Z̲zoja' da' ni chio', dan' žx̲en l̲aža'a le', gono' kan z̲nna x̲tiža'a, na' nnezla' gono' yelate' ka da' ba góta'yoela' le'.
22 L̲ezka' z̲nnabla' le' wkwezo' gan soa' ližo', dan' žx̲en l̲aža'a yežoja' liž ya nga, na' l̲a'a gan zoale l̲e'e dan' z̲chál̲jl̲enle Dios, na' z̲nnáblele-ne' l̲o wlaza' neda'.

Pablo z̲zoje' da' žápegake' "Padiox̲" Filemón

23 Epafras žape' le' "Padiox̲." Nyéjwl̲ene' neda' tz̲en liž ya nga dan' žone' x̲chin Jesús, Benne' Criston'.
24 L̲ezka' Markos, na' Aristarko, na' Demas, na' Lukas, žápegake' le' "Padiox̲." Benne' ki žónl̲engake' neda' tz̲en žin che Benne' Criston'.
25 Z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' ẐZEJNI'ILEN BENÁCH HEBREO KA'

Dios bcháljl̲ene' žo'o l̲o na' Ẑi'nkze'

1 Zan chi'i, na' da' zan kan ben Dios, bcháljl̲ene' x̲a x̲to'žo ka' ža ni'te l̲o na'gak
benne' ka' bcháljgake' l̲o wlaze' L̲e'.
2 Ža ni zoažo na'a, kate' ze l̲awte, Dios bcháljl̲ene' žo'o l̲o na' Ẑi'nkze'. Dios
wnnakze' gape Ẑi'ne' na' yógo'te da' zej naken chie' L̲e', na' l̲o na' Ẑi'ne' na',
Dios bene' yežlyó nga.
3 Ẑi'ne' na' nake' ka to da' žsa'ní' l̲en yel̲a' baní' che Dios, na' kan nak Ẑi'ne'
na' zl̲oe'elen l̲aw dot da' nakkze Dios. Ẑi'ne' na' žonkze' ga nníta'tezgak yógo'te
da' zej den, z̲konle' žin da' z̲nne' l̲en yel̲a' wak z̲en chie'. Katen' beyóž bene' da'
žeyón žo'o chawe' l̲aw Dios dan' beké'e dol̲a' da' nbága'žo, na' bejži'e kwit l̲i ža
che Dios, Bennen' ži'e z̲nna bi'e ža'le.

Ẑi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka'

4 Ẑi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka' che Dios, dan' nakže blo da' lie'
ka zej nak lagak wbás la'y chie' ka', kan bzoa Dios le' dan' nake' Ẑi'nkze'.
5 Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Ẑi'ne', katen' wnné':
Nako' Le' Ẑi'na'.
Bl̲oe'ela' l̲aw na'a naka' X̲o'.
Batkle bchal̲je' che to wbás che ya'abá kan bchal̲je' che Ẑi'ne', katen' wnné':
Neda' naka' X̲e',
na' L̲e' nake' Ẑi'na'.
6 L̲ezka', katen' Dios bzoe' Ẑi'nkzen' l̲o yežlyó nga, na' wnné':
Yógo'te wbás che ya'abá yéngekle' x̲tiža' L̲e'.
7 Kan zej nak wbás che ya'abá chie' ka', wnné':
Zej nak wbás che ya'abá ka' ka be' da' žaken.
Zej nak wbás wen žin chia' ka' ka yi'.
8 Na'a, kan nakkze Ẑi'ne', wnné':
Gan ži'o z̲nna bi'o, nna biá'tezo', Dios.
Nak chawe' kan z̲nna bi'o.
9 Nži'ilo' da' nak chawe', na' kege da' bi nak chawe'.
Che l̲en neda', Dios chio', bdia' l̲o no'o yel̲a' wnná bia',
na' bena' ga napžo' Le' yel̲a' žebél
ka da' napgak lježo' ka'.
10 L̲ezka' wnné':
Le', X̲an, katen' wzó l̲aw, beno' yežlyó nga,
na' l̲en na'kzo' beno' ya'abá.
11 Te chégaken, san Le', zoakzo' to chi'ize.
Yógo'te da' ka' tébgaken kan z̲teb to laže',
12 na' ka to laže' wtobo' l̲égaken,
na' chó'ngakon' ka to laže' teb,
san Le', batkle wchá' kwino'
na' batkle te chio'.
13 Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Ẑi'ne', katen' wnné':
Wžé' kwita' l̲i ža
kate' gonža' ga wzóa z̲ibgak l̲awo'
benne' ka' bi zl̲é'egekle' Le' chawe'.

14 Yógo'te wbás che ya'abá ka' che Dios zej nake' be' wen žin ka' che Dios, na' bseḻe'e ḻégake' nich gákḻengake' benne' ka' želágake'.

2

Bi žaḻa' wzoažo cheḻa'ale yeḻa' žeslá

1 Che ḻen, žaḻa' we' ḻáže'ḻe'ežo da' ba benlžo, nich bi wzoažo x̱tiža' Dios cheḻa'ale.
2 Dižan' da' bžinen chežo ža ni'te ḻo na'gak wbás ka' che ya'abá che Dios, naken dot da' li, na' yógo'te benne' ka', benne' bi béngake' kan ẕnna dižan', Dios bsaka' zi'e ḻégake' kan nak tḻebe ḻen da' béngake'.
3 Ḻezka' bi yelažo žo'o ḻo da' wsaka' zi' Dios žo'o cha' wzoažo cheḻa'ale yeḻa' žeslá ni. X̱anžo na'kze bchaḻjen' zga'ale, na' benne' ka' béngekle' chie' Ḻe' bḻoé'egekle' žo'o naken dot da' li.
4 Ḻezka' Dios na'kze bḻoe'ele' žo'o naken dot da' li, dan' bene' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' da' zan yeḻa' wak ẕen ka', na' benne' chežo da' ka' zej naken che Dios Be' La'y kan gónekzele' Ḻe'.

Dios bene' ga beyák Jesús kan nakžo žo'o

5 Dios bi bdie' ḻo na'gak wbás ka' che ya'abá chie' yežlyó da' zan', dan' ẕchaḻjto' chen.
6 Na'a, kan nak da' ni, nyejw ḻe'e yiche la'y da' wnná to benne' bzoa lien', katen' wnné':
Dios, žebanla' dan' že' ḻažo'o benách ka'.
Žebánḻe'ela' dan' žákḻeno' ḻégake'.
7 Beno' ḻégake' to chí'ido'ze yelate' gax̱jw
ka zej nak wbás ka' che ya'abá chio'.
Bzo' chegak benách ka' yeḻa' ẕen, na' yeḻa' ba la'ne.
8 Bdio' ḻo ná'gake' yógo'te nich nna biá'gaken'.
Ka' naken, katen' bdie' ḻo ná'gake' yógo'te, bi be bka'ne' da' bi bdien' ḻo ná'gake', san na' zejte na'a ža, bi ẕḻe'elžo yo'o yógo'ten ḻo ná'gake'.
9 Nnezlžo da' goken che Jesusen'. Dios bene' ga goke' to chí'ido'ze yelate' gax̱jw ka zej nak wbás ka' che ya'abá chien', dan' goke' benachze nich gote', na' wẕake'e ḻo yeḻa' got ḻo wlazgak yógo'te benách ka', dan' be' ḻaže' Dios žo'o nich goken ki. Dan' ben Jesusen' da' ni, Dios bene' ga nape' yeḻa' ẕen, na' yeḻa' ba la'ne.
10 Dios bene' yógo'te da' ẕḻe'elžo, na' žone' ga zej nnitan'. Dios bene' kan žaḻa' gone' katen' bene' ga nak bia' nak Benne' Criston' Benne' Weslá ḻi ḻaže' ni'a che da' wẕake'e. Ki ben Dios che Benne' Criston', Bennen' bene' yeḻa' žeslá nich gak yechi'e benne' zan ya'abá che Dios.
11 Ḻe' žeyón chawe'e benách ka' nich gákgake' che Dios. Benne' ka' žeyón chawe' Benne' Criston', toze nak X̱ágake', na' X̱akze'. Che ḻen, Ẕi'n Dios bi žedoe'ele' katen' ẕnne' zej nake' biche'e ka'.
12 Ka nak da' ni nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan:
Wcháḻjlena' bicha'a ka' kan nako' Le', Dios.
Ga zej ndobe benách chio' ka' goḻa' da' we ḻawa' Le'.
13 Ḻezka' wnné':
Wx̱én ḻaža'a Dios.
Ga yoble wnné':
Le wia neda' ḻen ẕi'na' ka',
Benne' ka' benn Dios chia'.

14 Che l̲en, dan' zej nak z̲i'ne' ka' bel̲a' žen, l̲ezka' Benne' Criston' ben kwine' kan zej nake', na' golje' bel̲a' žen. Ki bene' nich gok gote', na' ka' goken beké'e yel̲a' wnná bia' che da' x̲iwe', dan' wz̲í' l̲o nan' goten benách ka'.
15 Ki ben Benne' Criston' nich gok beslé' yógo'te benne' ka' gókgake' ka benne' ndo'w ka' kate' ne zej nnite'e nbángake', dan' bžébegake' yel̲a' got.
16 Nak bia' bi bene' ki nich gákl̲ene' wbás che ya'abá ka' che Dios, san nich gókl̲ene' benne' ka' zej nake' z̲a'só Bran.
17 Che l̲en, ben byenen gok Benne' Criston' kan zej nak lježe' ka', nich gake' l̲aw Dios to bx̲oz blo, benne' žone' kan z̲nne', na' žeyache' l̲áže'le' benách ka', na' l̲ezka' nich gone' da' gon ga gata' l̲o ne'e yeké'e dol̲a' da' zej nbaga' benách ka'.
18 Na'a, dan' wz̲áka'kze Benne' Criston', na' dan' ben da' x̲iwe' da' gónelen gon ga bage'e L̲e' dol̲a', che l̲en nape' yel̲a' wak gákl̲ene' benne' ka', žon da' x̲iwe' da' žénelen gonen ga bága'gake' dol̲a'.

3

Jesús nakže' blo ka Moisés

1 Che l̲en, zí'na'do' ka', l̲e'e na' nakle che Dios dan' bl̲iže' l̲e'e, le wia binlo kan nak Jesús, Benne' Criston'. Nake' wbás bsel̲a' Dios, na' l̲ezka' bx̲oz blo che da' nzi' l̲o na'žo.
2 Jesusen' žone' kan z̲nna x̲tiža' Dios, Bennen' bzoe' L̲e' latje chie', na' žone' kan ben Moisés, benne' bene' kan z̲nna x̲tiža' Dios, da' bene' l̲awgak yógo'te benách ka' che Dios.
3 Jesusen' nakže' blo ka Moisés na', nich ga'n z̲ene' L̲e', kan nakže blo to benne' nak chie' to yo'o ka no benne' wen žin zoe' l̲o yo'on'.
4 Yógo'te yo'o, zoa no benne' benen', san Dios bene' yógo'te da' z̲l̲e'elžo.
5 Da' li Moisés na' bene' kan z̲nna x̲tiža' Dios l̲awgak benách ka' che Dios, san goke' ka to benne' wen žin, nich bdie' da' ka' wnnakze Dios l̲awgak benách ka'.
6 San Benne' Criston' nake' Z̲i'nkze Dios, na' žone' kan z̲nna x̲tiža' Dios. Na'a benách ka' che Dios zej yoe'e l̲o ne'e L̲e'. Žo'o nakžo benách ka' che Dios cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze l̲awte ža ka', kan žon chochžo l̲áz̲do'žo, na' kan žebél̲enlžo da' žx̲en l̲áže'žo.

De latje gan yezí' l̲áže'gak benách ka' che Dios

7 Che l̲en, nyejw l̲e'e yiche kan wnná Dios Be' La'y, da' z̲nnan:
Na'a, cha' žénlele da' z̲chal̲j Dios,
8 bi gonle zide l̲áz̲do'le
kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios
katen' gónegekle' si' biá'gake' L̲e' l̲o latje dach.
9 Gónegekle x̲a x̲to'le ka' si' biá'gake' neda'
l̲a'kze bl̲é'egekle' da' ka' bena' chopl̲alj yiz.
10 Che l̲en bža'a benách ka' wnníta'gake' ža na',
na' wnnía': "Z̲chíx̲tezgekle' kan z̲za' l̲áže'gake'.
Bi žénegekle' yéngekle' da' žénela' góngake'."
11 Che l̲en bža'a l̲égake', na' ben chocha' x̲tiža'a, na' wnnía':
Bi chó'ogake' gan yezí' l̲áže'gake' tz̲en l̲en neda'.
12 Le gape chi'i kwinle, z̲í'na'do' ka', nich bi gonle zide yichj l̲áz̲do'le nitole l̲e'e, na' bi kwásl̲enle Dios ban, na' bi wsanle žejl̲e'le che Dios.
13 Na'a, le wzejní'il tole yetole yógo'te ža, kate' ne naken ža ni zoažo na'a, nich bi gon l̲aže'l da' nak dol̲a' l̲e'e, na' bi gonle zide yichj l̲áz̲do'le nitole l̲e'e.

14 Yógo'težo gónlenžo Benne' Criston' tzen cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze
lawte ža ka', kan wzó law žon chochžo kwinžo.
15 Ki žala' gonžo kate' ne znna xtiža' Dios:
Na'a, cha' žénlele chi'i Dios,
Bi gonle zide yichj lázdo'le,
Kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios.
16 ¿Noz benne' ka' béngekle' xtiža' Dios, na' bží'igake' chie' Le'? Yógo'te benne'
ka' bebéj Moisés lo yežlyó Egipto béngake' ki.
17 ¿Noz benne' ka' bža'a Dios légake' choplalj yiz? Gokgak benne' ka' béngake'
dola', na' gótgake' lo latje dach.
18 ¿Noz benne' ka' Dios ben choche' xtiže'e, na' wnné' bi chó'ogake' gan yezí'
láže'gake' tzen len Le'? Gokgak benne' ka' bi béngake' kan znna xtiža' Dios.
19 Na'a, žákbe'elžo bi gok chó'ogake' ga na' dan' bi bejlé'gake' che Dios.

4

1 Na'a, kate' ne nga'n da' bchebe laže' Dios, gone' ga gak cho'ožo latje chie'
gan yezí' láže'žo, žala' žébežo wnitžo latje cho'ožo ga na'.
2 Benlžo žo'o diža' chawen' kan béngekle' légake', san dižan' da' béngekle' bi
góklenen légake', dan' bi bejlé'gake' che Dios katen' béngeklen'.
3 Žo'o žejle'žo che Dios, na' cho'ožo latje chie' gan yezí' láže'žo. Naken kan
wnná Dios:
Che len bža'a légake'
na' ben chocha' xtiža'a, wnnía':
"Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len neda'."
De latje cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Dios tzen, la'kze beyóž ben Dios xchine' ža
ni'te katen' bene' yežlyó nga, na' ba bezí' laže'e.
4 Nyejw le'e yiche la'y da' zchaljen kan nak che ža gaže ža, da' znnan: "Bezí' laže'
Dios ža gaže ža lo žin da' bene'."
5 Ga yoble znnan: "Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len neda'."
6 Benne' ka' béngekle' diža' chawen' zga'ale, bi wyó'ogake' ga na' dan' bi
béngake' kan znna xtiža' Dios. Che len, žala' cho'ogak benách yoble ka' ga na'.
7 Che len, lezka' bloe'el Dios to ža yoble, na' wnné': "na'a ža." Ka' goken, kate'
ba wdé yiz zan, na' bchalj Dios lo na' Dabí, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Na'a ža, cha' žénlele da' zchalj Dios,
bi gonle zide lázdo'le.
8 Chela' ben Josué ga bezí' láže'gake', bi bchalj Dios wdé na' che yetó ža katen'
yezí' láže'gak benách ka' tzen len Le'.
9 Che len, nga'n latje chegak benách ka' che Dios nich yezí' láže'lengake' Le' tzen.
10 Benne' ka' chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len Dios, yezí' láže'gake' lo žin
da' žóngake', kan bezí' laže' Diosen' lo žin da' bene' Le'.
11 Che len, žala' we' láže'žo cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Diosen' tzen. Bi žala'
wží'ižo che xtiže'e kan bengak benne' ka' bi bejlé'gake' che Dios, na' bi
wyó'ogake' ga na'.
12 Xtiža' Dios nakkzen ban, na' napkzen yela' wak. Zchogžen ka žon to ya
ntoche' da' ntochen' bežope la'al. Zchogen gan zej nžag be' nakkzžo, na' da' zoa
lo yichj lázdo'žo, ka nak to da' chazen ga žinten lo žit lo bin. Žonen ga nak bia'
da' zbek yichjžo, na' da' zza' láže'žo.

13 Bi be gak wkáche'žo gan bi gak Dios le'elen'. Yógo'te da' benkze Dios nla' lawn, na' nžojen lawe' law law Dios. Lawe' Le' žon byenen wloe'elžo da' ka' da' benžo.

Jesús nake' Bxoz Blo, Benne' zente

14 Zoa chežo to Bxoz Blo, Benne' zente, Bennen' beyepe' ya'abá che Dios. Bennen' nake' Jesús, Zi'n Dios. Che len žala' ga'nžo choch lo da' nzi' lo na'žo.

15 Zoa chežo to Bxoz Blo, Bennen' gak yeyache' láže'le' žo'o kan nak da' žaken chežo, dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga baga' Lekze' dola' dot kan žonen da' žénelen gonen ga bága'žo žo'o dola', san Jesusen', bi be dola' bene'.

16 Che len, dot láže'žo žala' bíga'žo gawze gan že' znna bia' Dios, Bennen' žáklene' žo'o, na' nnablžo-ne' yeyache' láže'le' žo'o, na' lo yela' ži'i laže' chie', gáklene' žo'o kate' bi da' gaken chežo.

5

1 Dios zbekze' no benne' žénele' ladjw benách ka', nich gake' bxoz blo, na' zzoe' le' nich gone' da' ka' žone' law Dios lo wlazgak benách ka', na' nich wdíe' law Dios da' ka' znézjwgake', na' bia yixe' ka' žótgake' lo bkog la'y ni'a che dola' da' zej nbage'e.

2 Bxoz blon', dan' žak chie' tlebe kan žaken chegak yógo'te benách ka', gak gake' zen laže' len benne' bi nnezle ka', benne' ka' zchíxgekle'.

3 Dan' nak bxoz blon' benachze, che len žala' wdíe' law Dios to bia yixe', bian' gote' lo bkog la'y, ni'a che dola' da' nbága'kze' le', kan žone' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka'.

4 Bi gak nitó benne' gon kwine' bxoz blo, san Dios zbie' no benne' žala' gake' bxoz blo, kan wží́e' Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw.

5 Lezka' goken che Benne' Criston', bi ben kwine' Bxoz Blo, san Dios bzoe' Le' Bxoz Blo. Kan nak da' ni, Dios gože' Le':
Le' nako' Zi'na'.
Bzoa' Le' na'a.

6 Lezka' gože' Le' kan nyejw ga yoble, katen' wnné':
Le' náktezo' Bxoz,
kan gok Melkisedek bxoz.

7 Benne' Criston', katen' wzoakze' yežlyó nga, bchálj̱lene' Dios, na' góta'yoele' Le'. Wžéžeyi'e, na' wžeže' law Dios, Bennen' gok yeslé' Le' lo yela' got, na' Dios benle' chie' dan' bžebe' Dios dot laže'e.

8 La'kze goke' Zi'n Dios, bsedle' gone' kan znna xtiža' Dios ni'a che da' ka' gókgaken chie', da' ka' wzake'e.

9 Katen' ba gok Benne' Criston' dot kan žala' gak Bxoz Blo, na' Dios bene' Le' Benne' žeslé' to chi'ize yógo'te benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e.

10 Naž Dios bzoe' Le' Bxoz Blo kan gok Melkisedek na' bxoz blo.

Žon zož chežo wži'ižo che Benne' Cristo

11 Kan nak da' ni, žala' wchálj̱lento' le'e da' zan, dan' naken zede wzejni'ilto' le'e, dan' bi na' chejní'ilele.

12 Ba wdé ža žala' gak wsédlele le'e benách ka' xtiža' Dios, dan' ba bénlele scha, san žon byenen no benne' wsedle' le'e da' yoble da' bi naken zede dan' ba nzi' lo na' no benne' zzo lawe' žejli'e che Benne' Criston'. Nga'nle ka to xkwide' že'ndo', bi'don' ne žáze'be' niže', na' bi gak gawbe' yela' waw choch.

13 No benne' žon byenen soa no benne' wsedle' le' da' bi naken zede, nake' ka to xkwide' ne žáze'be' niže'. Bi nsedle' kan nak tlebe len da' naken chawe'.

14 Yela' waw choch naken da' žawgak benne' ka' ba zej nake' benne' wale ka', benne' ka' žónbia'gekle' da' naken chawe', na' da' bi naken chawe', dan' ba bkóngekle' žin yela' žejní'il chégake'.

6

1 Che len, bi žala' wsédtezlžo da' ka' ba bsedlžo katen' wzó lawžo ženlžo kan nak che Benne' Criston'. Žala' gólžežo lo yichj lázdo'žo nich gakžo dot li laže' benách chie' ka'. Bi žon byenen wsedlžo da' yoble da' ka' bi zej naken zede:
kan žala' yeyát láže'žo, na'
kan biž žala' gonžo da' kegle ka', na'
kan žala' chejle'žo che Dios, na'
2 da' ka' žsedlžo kan žala' yezoažo nis, na'
kan žala' xoa na'žo benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na'
kan yebangak benne' gat ka', na'
kan chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake' to chi'ize.
Cha' ba nsedlžo yógo'te da' ki bi žon byenen wsédželžon.
3 Ki gonžo cha' Dios gonne' žo'o latje.
4-6 ¿Wak gonžo ga yeyát láže'gak da' yoble benne' ka' žebéj yíchjgake' Dios, na' zží'igake' chie' Le'? Cha' bžin baní' che Dios lo yichj lázdo'gake', na' cha' wzí'gake' da' znezjw Dios, na' gókgake' toze len Dios Be' La'y, na' cha' wzí'gake' diža' chawen' che Dios, na' yela' wak che da' za', na' cha' naž yebéj yíchjgake' Dios, na' wží'igake' chie' Le', bi gak gonžo ga yeyát láže'gake' da' yoble, dan' gaken kan wdá'gake' Zi'n Dios le'e yag kroze da' yoble, na' gon dítjgekle' Le' lawgak yógo'te benách ka'.
7 Benne' ka' žóngake' ki zej nake' ka yežlyón' da' zzin' nis yejw da' zbixen lawlen zan chi'i. Cha' yežlyón' znezjwn da' yebélengekle benne' ka' žá'ngaken', na' Dios žaz laže'en,
8 san cha' zzoazen lba yeche', na' bisgá', na' nga'n ditjen, na' nbaga'n zia, na' ba naken da' wzeyžon.

Da' žxen láže'žo da' žonen ga zga'nžo choch

9 La'kze zchaljto' ki, ležto' ka', nži'ilto' le'e, na' žeklto' nakle ka yežlyón' da' znézjwle'en, na' žebélenlele yela' weslá da' ba nzi'le.
10 Dios nake' chawe', na' bi gal laže'e žin chawe' da' benle, na' da' ka' benle dan' nží'ilele-ne', na' kan góklenle benne' ka' che Dios, na' zej žáklenle légake'.
11 Na'a, žénelto' we' láže'le ležle tole yetole, na' gonle ki na' zejte ža ze lawte ža ka', nich gata' chele dot da' žxen láže'le.
12 Žénelto' bi gakle za'wed, san gonle kan žongak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, na' kwezle zen laže', na' si'le da' ka' bchebe laže' Dios gonne' chežo.
13 Ki naken dan' ben choch Dios xtiže'e katen' bchebe laže'e bi da' wnezjwe' che Bran. Dan' bi zoa no benne' nakže' blo ka Dios, che len ben choche' xtiže'e ni'a che la' kwinze'.
14 Ki wnná Dios: “Da' li gon chawa'a le', na' gona' ga chanle'e za'só' ka'.”
15 Bran na' wleze' zen laže', na' gota' chie' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'.
16 Kate' to benne' žon choche' xtiže'e, žon chochen' ni'a che to benne' nakže' blo ka le', na' da' ni zzoa žin yógo'te diža' bizjw, dan' ben choche' xtiže'e.
17 Che len katen' Dios ben choche' da' bchebe laže'e gone', ben chochen' ni'a che la' kwinze'. Bene' ki dan' gónele' wloe'ele' benne' ka' žala' sí'gake' da' bchebe laže'e wnezjwe' chégake', nakkzen, na' to chi'ize že' da' bzoa lawe' gone'.

18 Dan' bchebe laže' Dios, na' dan' ben chochen', da' chopen ki batkle chá'gaken, na' kan nak chegak da' chopen ki, bi gak gon laže' Dios. Ki ben Dios nich gakkzen chežo to da' yeyón zen žo'o. Žxen láže'žo Le', gata' chežo da' zbez láže'žo dan' bzoen' chežo.
19 Dan' žxen láže'žon zzoa chóchtezen yichj lázdo'žo, na' naken ka to do ya da' zzoa žin to barkw zen. Dan' žxen láže'žon žape chi'i Benne' Criston' ni'a chežo gan zoa Dios ya'abá, na' žen' lo latje la'y dan' zoan xkóže'le laže' da' nalan' lo yodon' da' zoan ya'abá che Dios.
20 Wyó'o Jesusen' lo wlazžo žo'o gan zoa Dios ka to benne' zloe'ele' žo'o nez, na' Dios bzoe' Le' Bxoz Blo to chi'ize kan gok Melkisedek bxoz blo.

7

Jesús nake' Bxoz Blo kan gok Melkisedek

1 Melkisedek goke' benne' wnná bi'e lo yež Salem, na' lezka' goke' bxoz che Dios, Bennen' zente. Kate' ne zezá' Bran, zeyeje' wdé gok wdile katen' blej bchochje' benne' wnná bia' ka', na' bžoj Melkisedek na', na' bejchage' Bran na', na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na'.
2 Bran na' bnezjwe' Melkisedek na' to kwe' che to chi kwe' che yógo'te da' wzi'e lo wdilen'. Da' zejlás la Melkisedek na' znnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Chawe'" na' lezka' nake' benne' znna bi'e lo yež Salem, da' znnan len diža' xiža': "Benne' Wnná Bia' Zka'n Žie'."
3 Bi nyejw le'e yiche da' znnan wnníta'gak xa xne'e, o xa xta'we' ka', na' bi nyejw ža golje' o ža gote', san nake' kan nak Zi'n Dios dan' nake' to chi'ize bxoz blo.
4 Le wia nga, kan gok Melkisedek na' zen, dan' xažo Bran na'kze bnezjwe' chie' to kwe' che to chi kwe' che da' wlejen' lo na'gak benne' wnná bia' ka', benne' ka' blej bchochje' lo wdilen'.
5 Lo da' bzoj Moisés, Dios wnné' benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' bxoz ka', sí'gake' to kwe' che to chi kwe' che da' zzi'gak benách Israel ka', la'kze zej nake' ljéžgake' ka', dan' yógo'tegake' zej nake' za'só Bran na'.
6 Melkisedek na' bi nake' ljéžgake', san wzi'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', bennen' wzi'e da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Lezka' Melkisedek na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na',
7 na' bi gak nitó benne' wži'e che da' znnan: "Bennen' nakže' blo law Dios znnable' Dios gon chawe'e bennen' nakže' gaxjw."
8 Na'a, ža ni zoažo na'a, benne' ka' zzí'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka' lezka' zej nake' benách žátgakkze', san Melkisedek na', zoa da' znnan kan nak chie', da' znnan zoe' nbane'.
9 Na'a, gak nnažo kan nak che Lebí, na' chegak za'sóe' ka', benne' ka' zzí'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka', lezka' wdízjwgake' to kwe' che to chi kwe' katen' Melkisedek na' wzi'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', xa gole wdé chégake'.
10 Ki naken dan' gak nnažo Bran na' ne noe'e Lebín', na' za'sóe' ka' li'e katen' Melkisedek na' bejchage' le', dan' bi na' gáljgake'.
11 Benách Israel ka' zzí'gake' xtiža' Moisés lo na'gak bxoz ka', benne' ka' zej nake' za'só Lebín', gan lezka' nbab Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw. Na'a, chela' gak yeyakgak benách ka' dot chawe' law Dios dan' žóngake' kan znna da' bchi'le Moisés na', bi gon byenen soa yetó bxoz kan gok Melkisedek na', na' kege kan gok Aarón na'.

12 Cha' bcha' Dios kan žala' gak bx̱oz, na' žon byenen wché'e da' z̲chi'le'
benách ka'.
13 X̱anžon', Bennen' nyejw l̲e'e yiche da' ki kan nak chie', nbabe' yetó kwe'
z̲a'só Israel ka naken da' nbab Lebín', na' che kwe' z̲a'só ka' gan nbab X̱anžon',
nitó benne' goke' bx̱oz l̲aw Dios.
14 Naken ki dan' nak bia' golj X̱anžon' l̲o kwe' ljež ka' Judá, na' Moisés na' bi
bchal̲je' che Judá na' katen' bchal̲je' chegak benne' ka' žal̲a' gákgake' bx̱oz ka'.
15 Nak bia' da' ni ni'a che da' žaken na'a. Kan gok Melkisedek na' bx̱oz, ba
bl̲oe'e l̲aw yetó Bx̱oz, Jesusen'.
16 Benne' ni, bi nake' Bx̱oz dan' z̲nna da' bsedle Moisés na' kan zej nak lježe'
ka', san nake' Bx̱oz dan' nape' yel̲a' wak che yel̲a' nban da' batkle yeyožen.
17 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲zoa lin chie' L̲e', da' z̲nnan:
To chi'ize nako' Le' Bx̱oz
kan gok Melkisedek bx̱oz.
18 Na'a, ba wdé che diža' golen' ka žal̲a' gak bx̱oz, dan' bi wdapkzen yel̲a' wak,
na' bi be gok gonen.
19 Dan' bchi'le Moisés bi gok yeyonen dot chawe' benách ka' l̲aw Dios. Na'a, ba
wyó'o to da' žx̱en l̲áže'žo da' nakžen chawe', da' žonen ga gak bíga'žo l̲aw Dios.
20 Katen' ben Dios ga nak Jesusen' Bx̱oz, ben choche' x̱tiže'e.
21 Bi ben choch Dios x̱tiže'e katen' wží́e' benne' ka' nich gákgake' bx̱oz ka',
san katen' wží́e' Jesusen' nich gake' Bx̱oz, na' ben choche' x̱tiže'e, na' wnné':
Ben chocha' x̱tiža'a neda', X̱ano', wnnía':
“Bi wchá'a kan gona'.
To chi'ize nako' Le' Bx̱oz
kan gok Melkisedek bx̱oz.”
22 Che l̲en, Benne' Criston' nake' Bennen' žone' ga nakkze dižan' da' z̲ka'n
chawe' dan' nakžen chawe' ka gok da' nežwn'.
23 Bx̱oz ka' gókgake' benne' zan, dan' bi gok gá'ngake' nga dan' gótgake',
24 san dan' zóateze Jesusen', to chi'ize nake' Bx̱oz, na' batkle gon byenen chaz
no benne' latje chie' nich gake' bx̱oz.
25 Che l̲en, to chi'ize gak Jesusen' yeslé' benne' ka' z̲bíga'gake' l̲aw Dios, ni'a che
la Jesusen', dan' zóateze' nbane', na' z̲nne chawe'e l̲o wlázgake' l̲aw Diosen'.
26 Ben byenen soa to Bx̱oz Blo ki chežo. Nake' la'y, na' dot chawe', na' bi
žónl̲ene' benne' dol̲a' ka' tz̲en, san nakže' z̲en ka yógo'te da' žen' ya'abá che Dios.
27 Jesusen' bi nake' kan zej nak bx̱oz blo ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó
nga, dan' ben byenen wdégake' žen l̲aw Dios tža tža. Bétgake' bia yix̱e' ka' l̲awe'
L̲e' ni'a che dol̲a' da' zej nbága'kze', na' wdé na' tl̲ebe béngake' ni'a che dol̲a'
da' zej nbaga' benách ka'. Na'a, Jesusen', toze chi'i bdie' žen l̲aw Dios, katen'
bde kwine' l̲aw Dios, na' bl̲alje' x̱chenkze' ni'a che dol̲a' da' zej nbaga' yógo'te
benách ka'.
28 L̲o da' bchi'le Moisés, benách ka' bi zej nake' dot chawe', zej nake' bx̱oz,
san wdé bžin da' bchi'le Moisés ga ni, Dios ben choche' x̱tiže'e, na' bene' ga
nak Z̲i'nkze' Bx̱oz Blo, dan' nake' dot chawe' kan žal̲a' gak to bx̱oz che Dios.

8

Jesús nake' Bx̱oz Blo chežo

1 Na'a, kan nak da' ba wnnía', z̲nnan ki: zoa to Bx̱oz Blo ki chežo, Bennen'
wži'e kwit l̲i ža che Dios gan ži'e, z̲nna bi'e ya'abá.

2 Le' žone' žin ka Bxoz Blo lo latjen' dan' naken dot la'y, dan' naken yodon' dan' bchis Xanžo Dios, na' kege benne' ka'.
3 Dios zbie' yógo'te bxoz blo ka' nich wdégake' lawe' Le' da' ka' znézjwgak benách ka', na' lezka' xchengak bia yixe' ka'. Che len ben byenen soa da' wdé Benne' Criston' law Dios.
4 Chela' zoe' yežlyó nga, bi gake' bxoz, dan' zej nníta'teze bxoz ka' nga, benne' ka' zdégake' law Dios da' ka' znézjwgak benách ka' kan znna da' bchi'le Moisés.
5 Bxoz ki žóngake' žin che to da' zloé'ezelen, dan' naken ka to bxin che dan' zoan ya'abá che Dios. Ki naken dan' wnná Dios katen' gože' Moisés gone' yo'o yiddon', na' wnné': "Bwia nga, ben yógo'te dot kan nak dan' bloe'ela' le' law ya'a na'."
6 Na'a, Bxoz Blo chežo ni, žone' žin che da' záka'žen, na' ni'a che da' bene' Le' zoa chežo to diža' da' zka'n chawe' da' záka'žen, dan' zchaljen che to da' záka'žen, dan' bchebe laže' Dios gatan' chežo.
7 Chela' wdape dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn' dot yela' wak, bi ben byenen soa to diža' bežope da' zka'n chawen'.
8 Na'a, Dios zloe'ele' bi beyakgak benne' ka' dot chawe' lawe' Le' katen' bchalje' dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnán:
Le wia nga, znna Xanžo Dios: "Za'gak ža ka'
katen' wzóa' to diža' kobe da' wká'n chawen',
dan' gónlena' benne' Israel ka', na' benne' Judá ka'.
9 Bi gaken kan gok dižan' da' zka'n chawen',
dan' bénlena' xa xtó'gake' ka',
ža na' bexwa' ná'gake',
na' bebéjgaka'-ne' lo yežlyó Egipto.
Dan' wléj yíchjgake' diža' chia' da' zka'n chawen',
neda' wléj yíchjgaka'-ne'." Ki znna Xanžo Dios:
10 "Che len, ki gak diža' da' wká'n chawen'
dan' gónlena' benách Israel ka'
te ža ki." Ki znna Xanžo Dios:
"Wchiza' lo yichj lázdo'gake' da' wchi'la'
na' wzojan' lo yichj lázdo'gake'.
Naž gaka' Dios chégake'
na' légake' gákgake' benách chia' ka'.
11 Bi gon byenen no benne' wsedle' lježe', na' nne':
Benbia' Xanžo Dios.
Ki gaken dan' gónbia'gake' yógo'tegake' neda',
gan so law no benne' nake' gaxjw,
na' zejte no benne' nake' blo.
12 Yeyache' láže'la' légake',
na' yenít lawa' da' kegle da' béngake',
na' biž chejsá' laža'a dola' da' zej nbage'e."
13 Katen' bchalj Dios che to diža' kobe da' zka'n chawen', naken dan' ba bgole diža' nežwn', na' za' te che dan' ba ngolen, na' ba naken da' ba wdén.

9

Latj la'y da' žen' ngaze, na' Latj La'y da' žen' ya'abá

1 Na'a, kan nak dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn', wnníta'gak da' zchi'l ka' kan žala' wká'n zenžo Dios, da' ka' bžággaken dižan'. Latje la'y, da' bžagen dižan', goken che yežlyó nga.
2 Ki gok yo'o la'y na' da' goken yid. Lo latjen' da' wžén' lawle, dan' nzin' latje la'y, wnníta'gak da' ka' nwá'gaken yi', na' bkog la'y gan bkwá'gake' yet xtildo' ka' law Dios.
3 Xkóže'le laže' bežope dan' nalan' lo yo'on', wzóa latjen' da' nzin' latje la'yte,
4 na' lo latjen' wzóa to bkog da' goken oro gan bzéygake' yale, na' lezka' wzóa to kak ga na', gan wyó'o dižan' da' zka'n chawen', na' gokw kak na' oro, na' loe'ele kak na' wnníta'gak zíga'don' da' goken oro, gan wyó'o yet xtildo' da' nzin' maná, len bar che Aarón, dan' beyeklen ni'a ne'ndo', na' lezka' yej blag ka', gan nyejw dižan' da' zka'n chawen'.
5-6 Law kak na' wnníta'gak chope wbás che ya'abá ka', da' ka' gókgaken oro, na' zej nzin' kerubín che latje gan bloe'e law Dios, na' zoagak xílgaken lawle latje gan bde bxoz blo žen che to zíla'do' ni'a che dola'. Ki bnnita' cháwe'gake' da' ki. Žáztezgak bxoz ka' lo latjen' da' žen' lawle, gan žóngake' žin chégake' che da' zka'n zéngake' Dios. Bi gak wchalja' na'a dot kan gokgak da' ki.
7 Lo latje bežopen', toze bxoz blo wyoé'e toze chi'i twiz twiz, na' bi'e žen, da' bdien' law Dios ni'a che dola' da' nbága'kze' le', na' lezka' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka', dola' ka' béngake' da' bi gókbe'egeklen'.
8 Dios Be' La'y zzejni'ile' žo'o bi gok la'žo law Dios na'kze kate' ne zkóngekle' žin lo latje la'yen' da' žen' lawle lo yo'o la'y da' goken yid, da' bžagen diža' nežwn' da' zka'n chawen'.
9 Da' ki zej naken to da' zloé'ezelen da' žaken na'a ža. Da' ka' bdégake' law Dios len žen chegak bia yixe' ka', bia ka' bétgake' law Dios, bi gok yeyóngaken yichj lázdo'gak benne' ka' dot chawe', benne' ka' bka'n zéngake' Dios ki.
10 Da' ki bloé'ezegeklen kan nak chegak da' we'j bdáwgake', na' kan žala' gon chawe' kwíngake', na' che da' bsedle Dios kan žala' gak che bela' žen chégake'. Dios bnnite' da' ki chégake' na' zejte ža žala' wché'e yógo'te da' ka'.
11 Na'a, ba bedjlá' law Benne' Criston', Bennen' nake' Bxoz Blo che da' naken dot chawe', dan' bla' lawn ni'a che da' bene' Le'. Latje La'y gan wyoé'e Le' naken blo, na' naken dot chawe', na' bi naken da' bengak benách ka', na' bi naken che yežlyó nga.
12 Na'a, ba wyó'o Benne' Criston' lo Latje La'yen', da' žen' ža'le, kege len xchengak bežde' ka', na' xchengak chibo ka', san len žen chekze'. Toze chi'i wyoé'e lo Latje La'yten', na' ka' goken, bene' ga belažo to chi'ize.
13 Da' li, xchengak beže ka', na' chibo ka', na' de chegak bežde' ka', bia bzéygake'-ba' law Dios, da' ka' bchébgake' lo yichjgak benne' ka' zej nbage'e dola', gok yeká'gaken dola' ka' da' zej nbaga' benách ka' nich yeyóngaken légake' chawe' lo bela' žen chégake' kan nak che yela' yodo' chégake'.
14 Na'a, xchen Benne' Criston' gónle'ežen ki, dan' bde kwine' law Dios, na' goke' dot chawe', na' Dios Be' La'y, Bennen' zóateze', wzóalene' Le'. Na'a, xchen Benne' Criston' žeyonen yichj lázdo'žo dot chawe' lo da' ka' wbága'žo, da' ka' žóngaken ga gatgak benách ka'. Ki bene' nich gak bíga'žo nich gonžo žin law Dios ban.
15 Che len Jesús, Benne' Criston', nake' Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawe', dan' gote' Le', na' beké'e dola' da' wbága'gak benách ka' kate' ne zoa diža' nežwn' da' zka'n chawen'. Lezka' gote' nich gak sí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' wžíe', da' ka' zóatezgaken.

16 Kate' žat to benne', na' cha' ba bzoje' le'e yiche kan žala' chísgake' da' ka' wdape', žon byenen gak bia' ba nat bennen' nich gak góngake' kan znna dan' bzojen'.
17 Kate' ba nat bennen', naž gak góngake' kan znna dižan', san kate' ne zoe' nbane', bi gak góngake' kan znnan.
18 Che len, diža' nežwn' da' zka'n chawen' wzakan' dan' gok chochen ni'a che žen, da' zloe'elen zoa no benne' gote'.
19 Katen' Moisés bloe'ele' benne' ka' kan zej nak yógo'te xtiža' Dios, na' bexwe' žen chegak beždo' ka', na' chegak chibo ka', dan' nchixen nis, na' bexwe' to yíxe'do' da' nzin' hisopo, na' yicha' zila' da' ne'jen xna, na' len da' ki bxite' žen dan' nchixen nisen' law yiche gan nyejw xtiže'e, na' lezka' lawgak benách ka'.
20 Naž gože' légake': "Da' ni naken žen da' žon chochen dižan' da' zka'n chawe' da' bchi'le Dios žo'o gonžo kan znnan."
21 Lezka' Moisés bxite' žen na' lo latje la'y da' goken yid, na' lawgak yógo'te da' bkóngekle' žin lo latje la'y nich bka'n zéngake' Dios.
22 Kan znna xtiža' Dios, yeláte'ze ka dachgak yógo'te žala' yeyón žen légaken chawe', na' cha' bi wláljgake' žen, bi yegá'a dola'.

Xchen Jesús, Benne' Cristo, žeká'an dola'

23 Ki naken, ben byenen wzóa da' beyonen chawe' yodo' da' žen' yežlyó nga da' naken to da' zloé'ezelen kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, san kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, ben byenen soa to da' yeyonen chawe' benne' ka' chó'ogake' ga na', dan' záka'žen ka xchengak bia beždo' ka'.
24 Bi wyó'o Benne' Criston' lo latje la'yen' da' bengak benách ka', dan' naken to da' zloé'ezelen kan nak dan' naken dot li laže', san wyoé'e Le' ya'abá na'kze nich gak la' lawe' na'a law Dios lo wlazžo žo'o.
25 Bxoz blo, bennen' zoe' yežlyó nga, žoe'e latje la'yte twiz twiz len žen chegak bia beže ka', san bi žon byenen cho'o Benne' Criston' zan chi'i nich got kwine' law Dios.
26 Chela' goken ki, na' gon byenen saka' Benne' Criston', na' gate' zan chi'i ža ni'te kate' ne žata' yežlyó, na' zejte na'a ža, san na'a, kate' nak ža ze lawte ža ka', toze chi'i bla' lawe', na' to chi'ize bde kwine' law Dios, na' gote' nich beké'e dola' chežo.
27 Kan žon byenen gatgak yógo'te benách ka' toze chi'i, na' te na' Dios wchi'a laže'e légake',
28 lezka', toze chi'i got Benne' Criston', na' bde kwine' law Dios nich beké'e dola' da' zej nbaga' benne' zan. Na'a, la' lawe' da' bežope chi'i, kege nich yeké'e dola', san nich yeslé' to chi'ize benne' ka' zbézgake' Le'.

10

1 Da' bchi'le Moisés žo'o goken to da' zloé'ezelen kan nak da' chawe' da' zan', na' bi goken dot kan naken. Che len, dan' bchi'le Moisés góngake' bi gok yeyonen benne' ka' dot chawe', benne' ka' blá'gake' law Dios twiz twiz, na' biá'gake' žen chegak bia beždo' ka', dan' bdétezegaken' law Dios.
2 Chela' gok yeyonen légake' dot chawe', na' bi bdétezgake' žen na' law Dios, dan' benne' ka' ba beyákgake' dot chawe' biž gákbe'egekle' zej nbage'e dola'.
3 Žen na' da' bdégake' law Dios twiz twiz benen ga bejsá' láže'gake' zej nbage'e dola'.
4 Ka' goken dan' xchengak beže ka', na' chibo ka', bi gok yeká'an dola'.

5 Che l̲en, kate' bl̲a' Benne' Criston' yežlyó nga, gože' Dios kan nyejw l̲e'e
yiche la'y, da' z̲nnan:
Bi žénelo' wdé no benne' žen chegak bia beže ka' l̲awo' Le',
san beno' ga naka' neda' benachze.
6 Bi žaz l̲ažo'o wzéy no benne' bia beže ka' l̲awo',
o wdé no benne' x̲chéngakba' l̲awo' ni'a che dol̲a'.
7 Naž wnnía': "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios.
Naken kan nyejw l̲e'e yiche la'y kan gaken chia'."
8 Dan' nyejw zga'ale z̲nnan: "Bi žénele Dios wdé no benne' žen chegak bia beže
ka' l̲awe' L̲e'." Da' ni z̲l̲oe'elen žo'o biž žaz l̲aže' Dios da' ni, l̲a'kze l̲o da' bchi'le
Moisés gož Dios l̲égake' góngake' ki.
9 Wdé na' z̲nnan: "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios." Da' ni
z̲l̲oe'elen žo'o žeká' Dios dan' bdégake' l̲awe' L̲e' zga'ale, na' z̲zoe' latje chen da'
bde Z̲i'nkze' l̲awe'.
10 Na'a, Dios žeyone' žo'o dot chawe' dan' ben Benne' Criston' kan žénele Dios
katen' bde kwine' l̲awe' L̲e' l̲o wlažžo žo'o, na' gote' toze chi'i.
11 Da' li yógo'te bx̲oz ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, z̲zégake' tža tža,
na' žóngake' x̲chíngake', na' tl̲ebe kan žóngake', na' zan chi'i z̲dégake' x̲chengak
bia beže ka' l̲aw Dios, dan' bi gak yeká'an dol̲a'.
12 Na'a, Benne' Criston', toze chi'i, to da' bdie' to chi'ize l̲aw Dios ni'a che
dol̲a', na' naž bejži'e kwit l̲i ža che Dios,
13 ga na' z̲beze' ža gon Dios ga benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' L̲e' chawe' wzóa
z̲íbgake' l̲awe' L̲e'.
14 Ni'a che toze da' bdie' l̲aw Dios, to chi'ize bene' ga zej nak benne' chie' ka'
dot chawe', na' bdie' l̲égake' l̲o na' Dios.
15 L̲ezka' Dios Be' La'y z̲zoa lie' da' wnné' zga'ale, na' nyejwn l̲e'e yiche, z̲nne':
16 Ki gak dižan' da' wká'n chawen' da' gónl̲ena' l̲égake'
Te ža ki. Z̲nna X̲anžo Dios:
"Wchiza' x̲tiža'a l̲o yichj l̲áz̲do'gake',
na' wzojan' l̲o yichj l̲áz̲do'gake'."
17 Wdé na' wnné':
Biž chejsá' l̲aža'a dol̲a' da' wbága'gake',
na' z̲ia da' béngake'.
18 Che l̲en, cha' ba begá'a dol̲a', biž žon byenen bi da' wdežo l̲aw Dios ni'a che
dol̲a'.

Gak bíga'žo l̲aw Dios

19 Na'a, z̲í'na'do' ka', gak bíga'žo l̲aw Dios dot l̲áže'žo ni'a che x̲chen Jesús,
Benne' Criston'.
20 Chéjl̲enžo to nez kobe, da' naken l̲i l̲aže', dan' bzoa Benne' Criston', dan'
z̲žinen x̲kóže'le l̲ažen' da' bsejwen gan gak chó'ogake' latjen' da' nakten la'y,
dan' nnažo, nezen' dan' bsaljwe' chežo dan' bdie' bel̲a' žen chekze'.
21 Jesusen' nake' Bx̲oz z̲ente chežo, na' z̲nna bi'e benách ka' che Dios.
22 Che l̲en gak bíga'žo l̲aw Dios dot l̲áže'žo, na' l̲o yel̲a' žx̲en l̲aže' chežo, dan'
žejl̲e'žo che Benne' Criston', dan' ba beyone' yichj l̲áz̲do'žo dot chawe', nich bi
yesbaga' l̲áz̲do'žo žo'o z̲ia, na' beyone' bel̲a' žen chežo dot chawe' l̲en to nis da'
záka'l̲e'en.
23 Žal̲a' soa chochžo, na' bi gak chope l̲áže'žo kan nak da' žx̲en l̲áže'žo che da'
nzi' l̲o na'žo, da' bchebe l̲aže' Dios gonne' chežo, na' L̲e' žone' kan z̲nne'.

24 Žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gonžo ga ži'ilžo ljeżžo ka', na' gonžo da' naken chawe'.
25 Bale benách biž zdóblengake' žo'o. Bi žala' gonžo žo'o kan žongak benách ka', san žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gónžežo ki dan' zle'elžo za' žin ža yelá' Xanžon'.
26 Cha' zéjlenžo žonžo dola' kate' ba nónbia'žo da' naken dot da' li, bi be zoa da' gak wdežo law Dios da' yeká'an dolan'.
27 Benne' ka' žóngake' ki, lo yela' zžebe chégake' želbeze' ža chog Dios chégake' chó'ogake' lo yi' gabíl, dan' wzéytezen benne' ka' zží'igake' che Dios.
28 Kate' to benne' bzoe' chela'ale da' bchi'le Moisés, bétgake' le' cha' chope chonne benne' ka' bzoa lígake' da' bene', na' nitó benne' beyache' láže'le' le'.
29 Na'a, cha' no benne' wzóe' chela'ale Zi'n Dios, wzóe' chela'ale xchene' da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', dan' žeyonen žo'o chawe', na' bága'že' zia. No benne' gone' ki wka'ne' ka'ze Dios Be' La'y, Bennen' žonne' chežo da' žiážjelžo.
30 Ki gaken dan' nónbia'žo Dios, Bennen' wnné': "Chia' neda' nak yela' žezí' wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios. Lezka' wnné': "Xanžon' wchi'a laže'e benách chie' ka'."
31 Žala' žebe no benne' žala' wsaka' zi'i Dios ban le'.
32 Le chejsá' laže' ža ka' da' ba wdégaken katen' za' bžin baní' chele, na' bzóelele da' zan da' bsaka' zí'gake' le'e.
33 Bliž zí'gak benách ka' le'e, na' besbága'gake' le'e zia lawgak benách ka', na' le'e bénlenle tzen benne' ka' wzáka'gake' ki.
34 Ka' goken dan' beyache' láže'lele benne' ka' zej nyejwe' liž ya, na' lo yela' žebél chele bzóelele benne' ka' wlejgake' ližle da' ka' gota' chele. Ki benle dan' nnézlele da' nakžen chawe', na' da' zóatezen ya'abá che Dios zej naken chele.
35 Na'a, bi wka'nle dan' žxen láže'le, dan' noan to da' zen da' yebí'i Dios chele.
36 Žon byenen kwezle zen laže', nich kate' ba benle kan žénele Dios gonle, na' si'le da' bchebe laže'e gonne' chele, kan nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios, da' znnan:
37 Yetó chí'ido'ze
la' Bennen' žala' yide',
na' bi žele'.
38 Naž no benne' nake' chawe' lawa' neda',
yelá bennen' dan' žejli'e chia' neda'.
Cha' yekwase', na' wzóe' neda' chela'ale,
biž chaz laža'a-ne'.
39 Na'a, žo'o ni bi nakžo ka benne' ka' zkwásgake', na' zzóagake' Dios chela'ale, na' kwia yí'gake', san žejle'žo che Benne' Criston', na' ba nzi'žo yela' žeslá.

11

Kan žala' chejle'žo che Dios

1 Na'a, dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo si'žo da' žxen láže'žo, na' nak bia' da' bi na' le'elžo.
2 Ki bejle'gak xa wdé chežo ka' che Dios, na' che len nyejw le'e yiche la'y kan goken chégake', da' znnan: "Bežójgake' chawe' law Dios."
3 Dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo bene' Le' yežlyó nga len to díža'ze. Lezka', katen' ben Dios yógo'te da' zle'elžo, bkonle' žin da' bi na' soan.

4 Dan' bejlé' Abel, zi'n Adán, che Dios, na' bdie' žen che bia yíxe'do' ka' law Dios, to da' záka'žen ka da' bde Kaín, bi' bíche'be' Abel na' law Dios, na' che len Dios bchalje' che Abel na', na' wnné' nake' chawe', na' wdape' ba la'ne dan' bdie' lawe' Le'. La'kze ba nat Abel na', na' zejte na'a ža, naken kan ne zchalje', dan' bejli'e che Dios.

5 Dan' bejlé' Enok, za'só Adán na' che Dios, wdíe' ya'abá che Dios, na' bi gote', na' biž blé'egekle' le', dan' Dios bechi'e le', na' nyejw le'e yiche la'y kan nak chie', da' znnan: "Zga'ale kate' Dios bechi'e le', Enok na' bene' da' žaz laže' Dios."

6 Na'a, cha' bi žejle'žo che Dios, bi gak gonžo da' žaz laže'e Le', na' nich bíga'žo law Dios, žon byenen chejle'žo zoakze' Le', na' žechebe' che no benne' znnable' Le' gáklene' le'.

7 Katen' Dios bzejni'ile' Noé kan žala' gakgak da' bi na' gekle Noé na', dan' bejli'e che Dios, ben Noé na' kan znna xtiža' Dios, na' bene' barkw zen na' da' nzin' Arka, na' lo barkwn' belagak lježe' ka' tzen len le'. Dan' bejli'e che Dios, bene' ga nak bia' nžog chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga gátgake', na' belé' lo nisen' dan' bejli'e che Dios.

8 Katen' Dios bliže' Bran, dan' bejlé' Bran na' che Dios, na' bene' kan znna xtiža' Dios na', na' bezé'e laže' nich cheje' lo latjen' da' žala' si'e ka to da' gaken chie' to chi'ize, na' bžoje' laže' la'kze bi wnnezle' gan žala' cheje'.

9 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, goke' ka to benne' zi'to' lo yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Wzóe' to lo yo'o láže'do', na' lezka' ben Isaak, zi'n Bran na', na' lezka' ben Jakob, za'só Bran na', benne' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' bchebe laže'e wnezjwe' che Bran na'.

10 Ki ben Bran na', dan' bxen laže'e gata' chie' yežen' da' zoan to chi'ize len ze'e chen, dan' ben Dios.

11 Lezka' Sara, zo'le Bran na', la'kze goke' no'le wbíž, bejli'e che Dios, na' Le' bnezjwe' chie' yela' wak nich golj to bi' že'n chie'. Golj to xkwide' byodo' chie' la'kze ba wdé yiz chie', dan' bejli'e che Dios gone' kan znna xtiže'e da' bchebe laže'e chie'.

12 Che len, la'kze Bran na' ba bgól-li'e, goljgak zanle'e za'sóe' ka', na' gókgake' kan zej nak belj ya'abá ka', na' kan že' yož žoa'a to yego zen, na' nitó benne' bi gak wlabe' légake'.

13 Yógo'te benne' ki gótgake', na' bi wzí'gake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake', san bejlé'gake' che Dios, na' zí'to'ze blé'egekle' dan' žala' sí'gake'. Bejlé'gake' che Dios, na' bcháljgake' chen. Ka' goken, bloé'egekle' zej nake' ka benne' zi'to' ka', benne' ka' želdaze' yežlyó nga.

14 Benne' ka' zcháljgake' ki, zloé'egekle' želyilje' to latje da' gaken lážgake'.

15 Chela' belzá' láže'gake' ki che yežlyó gan bžójgake', na' gok yeyéjgake' ga na',

16 san belzá' láže'gake' che to yežlyó da' nakžen chawe', dan' zoan ya'abá che Dios. Che len bi žedoé'el Dios kate' znnágake' nake' Le' Dios chégake', na' ba bkweze' to yež chégake'.

17 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, katen' Dios wzí' bi'e le', bdie' xkwide' Isaak chie' law Dios kan zdégake' bia ka' žótgake'-ba' lawe' Le'. Ba wzóa Bran na' wdíe' xkwide' byo nežw chie' law Dios la'kze nakbe' xkwiden' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'.

18 Ki bene' la'kze Dios gože' le', na' wnné': "Lona' xkwide' Isaak chio' gona' ga nníta'gak za'só' ka'."

19 Ki ben Bran na' dan' gókbe'ele' nap Dios yela' wak yesbane'-be' lo yela' got, na' ka to da' žsaka' lebžo, wak nnažo bezi'e-be' lo yela' got la'kze bi gotbe'.

20 Dan' bejlé' Isaak na' che Dios, wnnable' Dios gon chawe'e xkwide' Jakob, na' xkwide' Esaú, kan zej nak da' sí'gakbe' ža ka' da' zá'gaken.

21 Dan' bejlé' Jakob na' che Dios, katen' za' gate' wnnable' Dios gon chawe'e to to zi'n Jwsé, na' bka'n zene' Dios, kate' ne nyechwe' lo bar chie'.

22 Dan' bejlé' Jwsén' che Dios, katen' za' gate', bchalje' che ža katen' za'só Israel yežójgake' lo yežlyó Egipto, na' gože' légake' kan žala' chjwá'gake' žit chie' lo yežlyón' gan chejnníta'gake'.

23 Dan' bejle'gak xa xna' xkwide' Moisés che Dios, katen' golj xkwiden', na' bkáche'gake'-be' chonne byo', dan' blé'egekle' xkwide' byodon' nakbe' xtan, na' bi bžébegake' bennen' znna bi'e lo yežlyó Egipto, bennen' gože' légake' gótgake' xkwide' byodo' ka'.

24 Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, kate' bgolbe', biž be'be' latje wzóagake' labe' xkwide' byo che zi'n no'le Benne' Faraón, bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na'.

25 Ki benbe' dan' goklbe' gakže chawe' sáka'be' tzen len benách ka' che Dios ka yebélenlbe' to chí'ido'ze da' ka' žebélengekle benne' ka' žóngake' dola'.

26 Goklbe' záka'že wlíž zi'gak benách ka' lebe', kan gok che Benne' Criston', ka gata' chebe' yela' wnni'a chegak benách Egipto ka', dan' wzá' láže'be' che da' yebí'i Dios chebe'.

27 Wdé na', dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bžoje' lo yežlyó Egipto, na' bi bžebe' yela' zža'a che bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na', na' bzoele' kan žon to benne' zle'ele' Dios, Bennen' bi gak le'elžo-ne'.

28 Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bene' Lni Pasko' kan gož Diosen' le' gone', na' btope' žen gan žó'ogake' lížgake' ka', nich teze wbás che ya'abá ga na', bennen' žala' gote' xkwide' byo nežw ka' chegak benách Egipto ka', na' bi gote' zi'ngak benne' Israel ka'.

29 Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, wdégake' lo yo biž gachje láwe'le nisdo' da' nzin' Nisdo' Xna. Katen' gónegekle benne' Egipto ka' tégake' ga na', na' gótgake' lo nisen'.

30 Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, kate' beyóž wdégake' dot kwit yež Jerikó tža tža gaže ža, na' byinnj ze'e da' wdape chi'in yežen'.

31 Dan' bejlé' Rahab che Dios, no'len' bnezjwe' benách ka' latje, bi gote' tzen len benách Jerikó ka', benne' ka' bi béngake' kan znna xtiža' Dios. Ka' goken chie' dan' wdape' ba la'ne benne' Israel ka', benne' ka' bedjwíalangake' da' žáklenen benách Jerikó ka'.

32 ¿Bízaže žala' nnia'? Žiažje latje wchalja' kan bengak Jedeón, na' Barak, na' Sansón, na' Jefté, na' Dabí, na' Samuel, na' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

33 Dan' bejlé'gake' che Dios, blej bchóchgake' da' zan yež zen ka', na' béngake' da' naken chawe', na' wzí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'. Bséjwgake' žoá'agak beže yixe' ka'.

34 Belágake' lo yi' zen ka'. Belágake' lo na'gak benne' ka' gónegekle' gótgake' légake' len ya ntoche' ka'. Dios beyón choche' légake' kate' bedó láže'gake', na' beyák chóchgake' lo wdile. Blággake' benne' zan chegak yež zi'to' ka', benne' ka' žjake' lo wdile.

35 No'le chégake', no'le ka' wnníta'gake' ža ka', bezí'gake' xkwide' ka' che chégake' katen' bebángakbe' lo yela' got.

Yebale benne' ka' gótgake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' légake', na' dan' bi gónegekle' kwáslengake' Dios, bi wzí'gake' latje wsangak benách ka' légake', nich gata' yela' yebán lo yela' got chégake', dan' gókgekle' záka'žen.
36 Yebale' bzóegekle' yela' žon ditjle, na' yela' zi' che yid, na' byéjwgake' liž ya, gan bžéjgake' do ya.
37 Bže'egak benách ka' bale' yej, na' bchéza'gake' yebale'. Bsaka' zí'gake' légake', na' bétgake' bale' len ya ntoche'. Wdégake' nile na'le, na' gókwgake' yid zagak zila' ka', na' chibo ka'. Gókgake' benne' yache', na' belzáka'li'e, na' besbága'gak benách ka' légake' zia.
38 Ki gokgak benne' ka', na' benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga bi gókgake' zi sí'gake' yela' ba nez zen chégake'. Wdágakze' lo latje dach ka', na' law ya'a ka', na' wnníta'gakze' lo bloj ka', na' lo yežw ka' zan yo.
39 Yógo'tegake' bežójgake' chawe' law Dios dan' bejlé'gake' chie' Le', la'kze bi wzí'gake' yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'.
40 Ka' goken, dan' ba bkwez Dios chežo to da' nakžen chawe' nich katen' yeyone' légake' dot chawe', žo'o ni gónlenžo légake' tzen.

12

Žala' wíažo Benne' Cristo

1 Lezka' žo'o, dan' zej nnita' dot kwitžo benne' zanle'e, benne' ka' zloé'egekle' kan žejlé'gake' che Dios, che len žala' wzoažo chela'ale yógo'te da' kegle ka' da' zej naken ka to da' nak zi'i da' nwa'žo, na' lezka' yógo'te dola' ka' da' nzéngaken žo'o, na' lo yela' zbez zen laže' chežo, žala' gonžo xchin Dios, da' naken ka sá'le'ežo lo witje gan nyazžo.
2 Žala' wíažo Jesús, Bennen' žone' ga gak chejle'žo che Dios, na' žone' ga žak dot li laže' yela' žejlé' chežo. Jesusen' wzake'e le'e yag kroze, na' bzoele' yela' žedoé'el chen, dan' gónele' si'e yela' žebél da' gata' chie', na' bejži'e kwit li ža che Dios, gan ži'e znna bi'e.
3 Le wia Jesusen', kan wzáka'li'e katen' bsaka' zi'gak benne' dola' ka' Le', nich bi yedó láže'le, na' nich bi gak chope láže'le.
4 Na' zejte na'a ža, bi na' sóelele na' zejte no benne' gone' le'e we' dan' zdíl-lenle da' naken dola'.
5 ¿Gol láže'le dan' zzejní'il Dios le'e? Nakle ka zi'nkze' ka', dan' nyejw le'e yiche da' wnné':
Zi'na', bi wzó' chela'ale da' gon Xano' Dios,
katen' wsedle wzejni'ile' le',
na' bi yebéj yichjo' Le' katen' sele' le' snia.
6 Xanžo Dios zzele' snia no benne' nži'ile',
na' žsedle zzejni'ile' yógo'te benne' ka' nzi' lo ne'e gákgake' zi'nkze' ka'.
7 Žala' sóelele da' sel Dios le'e snia, dan' žone' ki chele dan' nakle zi'nkze' ka'. Bi zoa to xkwide' bi sel xabe' lebe' snia.
8 Na'a, cha' bi zzel Dios le'e snia, kan žone' chegak yógo'te zi'nkze' ka', naž nakle ka zi'n zi' ka', na' bi nakle zi'nkze Dios.
9 Yetó, katen' gokžo xkwide' ka' wnníta'gak xa xna'žo yežlyó nga, na' bzélgake' žo'o snia, san žapžo légake' ba la'ne. Ki naken, žala' gónžežo kan znna xtiža' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nich soažo nbanžo.
10 Xa xna'žo ka' bzélgake' žo'o snia to chí'ido'ze ka da' gókgekle' naken chawe', san kate' Dios zzele' žo'o snia, naken to da' gáklenen žo'o, nich gakžo la'y kan nakkze' Le'.

11 Da' li bi nla' law na'a da' chawe' da' si'žon che da' zzele' žo'o snia, san žonen ga gak nyache' láže'žo. Cha' we'žo latje da' zzele' žo'o snia wsedlen žo'o, na' gonen ga gakžo zen laže', na' ga gakžo chawe'.

De zož chežo cha' bi wzé nagžo che Dios

12 Che len le yeyón choch na'le ka' na' zible ka', nich gakle choch gonle da' naken chawe'.

13 Le cho'o to nez chawe', na' bi gonle ga wká'n no benne' nezen', benne' žedó laže'e, san le gon ga yeyák choche'.

14 Le we' laže' gá'nlenle yógo'te benách ka' chawe', na' gakle li laže' zi'nkze Xanžo Dios. Cha' bi gakle chawe' law Xanžon', bi gak lé'elele-ne'.

15 Le gape chi'i kwinle nich bi wsán no benne' da' žonnze Dios chežo, na' nich bi gak no benne' ka to yixe' sla', da' wká'n ditjen le'e, nich bi gone' ga bi gakle chawe'.

16 Le gape chi'i kwinle nich bi gonle nitole le'e da' bi naken chawe' o da' zka'n ka'ze da' naken la'y, kan ben Esaú, zi'n Israel, bennen' nich si'e to da' gawze' bete'e da' žala' si' lo ne'e dan' goke' xkwide' byo wale che xabe'.

17 Ba nnézkzelele kan gok che Esaú na' wdé na' katen' gónele' gata' chie' da' nnab xágake' law Dios nich gon chawe'e le'. Beyache' laže'l xe' le', san bi gota' latje yeyát laže' Esaú na' la'kze wnnaben' len yela' zbeže chie'.

18 Kan žak chele bi naken kan gok chegak benne' Israel ka'. Wbíga'gake' légake' zanle to ya'a da' gak kanžo, da' wyeyen, na' beyák chol te ža dan' wžé' bejw gasj, na' gokle'e be'.

19 Béngekle' belbeže lozba' ka', na' lezka' chi'i Dios, Bennen' bchalje'. Katen' béngekle' da' ki, na' góta'yoegekle' Moisés biž wchaljlen Dios légake'.

20 Ki béngake' dan' bi gok sóegekle' da' gož Dios légake', katen' wnné': "Cha' chejléj to bia yíxe'do'ze ya'a nga, žala' wžé'egake'-ba' yej, o wdégake'-ba' yag ntoche'."

21 Dan' blé'egekle' bcheble'en légake', na' Moisés wnné': "Zžébeli'a, na' žzízeli'a."

22 Na'a, žala' žébežele le'e dan' zbíga'le zanle to ya'a da' nzin' Sión, na' gan zoa laž Dios ban, dan' nzin' Jerusalén che ya'abá, gan zej nnita' wbás zanle'e che Dios.

23 Zbíga'le gawze gan zej ndobe zi'nkze Dios, benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche da' zoan ya'abá che Dios, na' lezka' gan zoa Dios, Bennen' zchi'a laže'e yógo'te benách ka', na' gan zej nnita' be' ka', be' gókgakkzen benne' chawe' ka', benne' ka' Dios beyone' légake' chawe'.

24 Zbíga'le law Jesús, Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawen', na' lezka' gan bde Jesusen' žen chie' da' žonen ga ženít law Dios žo'o, da' nakžen chawe' ka da' ben xchen Abel, zi'n Adán, dan' ben ga bzoa Dios Kaín, bi' bíche'be' Abel na' chela'ale.

25 Che len, le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale Bennen' zchalje'. Bi belagak benne' ka' bží'igake' che bennen' bliže' légake' lo yežlyó nga. Lezka' gaken chežo, bi yelažo cha' wži'ižo che Bennen' žliže' žo'o, Bennen' zoe' ya'abá che Dios.

26 Ža na' wzíz yežlyó nga dan' benle chi'i Dios, san na'a ba bchebe laže'e, na' wnné': "Yetoze chi'i, na' kege yežlyoze wxiza', san lezka' ya'abá wxiza'."

27 Katen' wnné': "Yetoze chi'i" da' ni žsedlen žo'o žala' yega'agak da' ka' gak zízegaken, da' ka' zej žen' yežlyó nga, na' ga'ngak da' ka' bi gak zízegaken, da' ka' zej žen' ya'abá che Dios.

28 Che l̲en, dan' ža l̲a' gata' to latje chežo gan nna bia'žo, da' bi z̲izen, ža l̲a' ye'žo
Dios: “Žóx̲keno'” na' l̲o ye l̲a' z̲en l̲aže', na' l̲o ye l̲a' z̲žebe L̲e' ža l̲a' wká'n z̲enžo-ne'
kan žaz l̲aže'e L̲e',
29 dan' nak Dios chežo ka to yi' da' wžía yin' da' kegle.

13

Da' ža l̲a' gonžo dan' žaz l̲aže' Dios

1 Ža l̲a' žíitezlele lježle tole yetole.
2 Le chejsá' l̲aže' ža l̲a' wzoale ližle no benne' lježle, benne' zi'ton' l̲e'e gan
zoale. Kate' ba l̲e benách ka' béngake' ki, bnníta'gake' wbás che ya'abá ka'
lížgake', l̲a'kze bi gókbe'egekle' gókgake' wbás che ya'abá ka'.
3 Le we' l̲aže' benne' ka' zej nyejwe' liž ya ka žónl̲enle l̲égake' tz̲en, na' gekle
l̲ezka' nyéjwle liž yan'. Le we' l̲aže' benne' ka' želbía l̲áže'gak benách ka' l̲égake',
kan z̲záka'le l̲e'e tz̲en l̲en l̲égake'.
4 Ža l̲a' gaple ba la'ne ye l̲a' z̲chag na', na' benne' byo l̲o ye l̲a' l̲i l̲aže' chie' ža l̲a'
sóa l̲ene' z̲o'le', dan' chog Dios chegak benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake' to
chi'ize, na' l̲ezka' gone' chegak benne' ka' z̲ka'n dítjgake' ye l̲a' z̲chag na'.
5 Bi dan l̲áže'le ye l̲a' gape, san le chaz l̲aže' ka da' den chele na'a, dan' ba
wnná Dios: “Batkle wka'na' le', na' bi kwej yichja' le'.”
6 Ka' naken, gak nnažo dot l̲áže'žo dan' z̲nnan:
X̲anžo Dios nake' Bennen' žákl̲ene' neda'.
Bi žeba' bi da' gak gon no benne' chia'.
7 Le we' l̲aže' benne' ka' žape chí'igake' l̲e'e, benne' ka' žsédgekle' l̲e'e x̲tiža' Dios.
Le wia da' chawe' da' žóngake', na' le gon kan žóngake' l̲o ye l̲a' žejl̲é' chégake'.
8 Toze kan nak Jesús, Benne' Criston', neje, na' na'a, na' to chi'ize.
9 Bi we'le latje benne' ka' žsédgekle' da' yoble, na' da' nžan' ka da' ba nzi' l̲o
na'le, nich bi ché'gake' l̲e'e ga yoble. Nak chawe' gon chochle yichj l̲ázdo'le kan
nak da' žonnze Dios chele, na' kege da' žsédgekle' kan zej nak da' že'j žawžo, da'
bi gákl̲enen benne' ka' že' l̲áže'gaken'.
10 Zoa to bkog la'y chežo, gan bi de latje benne' ka' žóngake' žin che bkogen'
da' zoal̲en diža' nežwn' da' z̲ka'n chawe' dan' bl̲an' zga'ale.
11 Bx̲oz blo che yo'o la'y na' bdie' x̲chengak bia bež̲e ka' l̲o latje l̲a'yte ni'a che
dol̲a', san bzéygake' bel̲a' ka'ze chégakba' gan nak na'le žoa'a yež.
12 L̲ezka' wz̲aka' Jesusen' na'le žoa'a yež nich beyone' benách ka' chawe' l̲en
x̲chenkze'.
13 Le cho'o chjénl̲enžo Jesusen' tz̲en, l̲a'kze kwejgak benách ka' žo'o l̲o yež, na'
si'žo tz̲en l̲en L̲e' dan' ben dítjgekle benách ka' L̲e'.
14 Bi zoa to yež chežo l̲o yežlyó nga da' zoan to chi'ize, san z̲bezžo to da' zan'.
15 Che l̲en, ža l̲a' wká'n z̲éntezžo Dios, na' wkonlžo žin la Jesús, Benne' Criston'.
Da' z̲ka'n z̲enžo Dios naken ka to da' z̲dežo l̲awe' L̲e'. Ža l̲a' ye'žo Dios: “Žóx̲keno'”
ni'a che da' nake' L̲e'.
16 Bi gal̲ l̲aže' gonle da' naken chawe', na' gákl̲enle lježle tole yetole, dan' nak
da' ni ka to da' z̲dežo l̲aw Dios da' žaz l̲aže'e L̲e'.
17 Le gon kan z̲nna x̲tíža'gak lježžo ka', benne' ka' žape chí'igake' l̲e'e, na' le
we' latje wchí'igekle' l̲e'e, dan' žape chí'igake' yichj l̲ázdo'le, kan žongak benne'
ka' ža l̲a' wl̲oé'egekle' l̲aw Dios da' béngake'. Le gon ki nich góngake' žin na' l̲o
ye l̲a' žebél chégake', na' kege l̲o ye l̲a' nyache' l̲aže' chégake', dan' bi yebél̲enlele
žin da' góngake' l̲o ye l̲a' nyache' l̲aže' chégake'.

18 Le wchaḻjḻen Dios, na' le nnable' gákḻene' neto', dan' žxen ḻáže'to' soa ži yichj ḻázdo'to', na' bi yesbagan' neto' zia, na' že' ḻáže'to' góntezto' da' naken chawe'.
19 Da' nakže blo, žáta'yoela' ḻe'e nnáblele Dios yegoé'e neda' to nez nich yeḻá'a gan zoale bayenže.

Dios žonne' chežo da' gákḻenen žo'o

20 Na'a, zcháljḻento' Dios, Bennen' zka'n chawe'e žo'o, na' nake' Bennen' besbane' Xanžo Jesús, Benne' Criston' ḻo yeḻa' got, Bennen' nake' Benne' Blo Wia Zila', dan' bḻalje' žen chie', da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', da' zoan to chi'ize.
21 Znnablto'-ne' gone' ga gakle dot chawe' nich gak góntezle da' naken chawe', na' gonle kan žénele' Ḻe', nich gone' ga gakle kan žénele' Ḻe', dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'. ¡Gá'nteze zen Benne' Criston'! Ka'kze gaken.
22 Žáta'yoela' ḻe'e, zí'na'do' ka', si' ḻo na'le diža' ni da' zzejni'ilen ḻe'e, dan' láte'do'ze nak da' ni da' zzoja' chele.
23 Žaḻa' nnézlele ba bežój xkwide' Timoteo, bi' lješšon', liž ya, na' cha' ḻá'tebe' ga zoa' ni, na' gónḻenbe' neda' tzen yedjwíato' ḻe'e.
24 Le gape "Padiox" lješšo ka' žape chí'igake' ḻe'e, na' ḻezka' yógo'te benne' ka' Dios ba bebeje' che Ḻeze'. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó Italia nga, na' žejḻé'gake' che Benne' Criston', žápegake' ḻe'e "Padiox."
25 Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele ḻe'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ ŽEDW

Žedw žape' "Padiox" benne' judío ka' žej nake' che Jesús

1 Neda', Žedw, žapa' le'e "Padiox." Le'e na' nbáblenle chežinno kwe' ležgak benách Israel ka', na' náslasle dot yežlyó nga. Naka' wen žin che Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Dios žonne' yela' žejní'il chežo

2 Zí'na'do' ka', kate' gak bi da' gaken chele dan' si' bian' le'e, žala' yebélele dot láže'le
3 dan' nnézkzelele, kate' bi da' žaken chele da' zzi' bian' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', da' ni žsedlen le'e gakle zen laže' kate' zzáka'le.
4 Le we' laže' gak dot li laže' yela' zen laže' chele, nich gakle benne' žejní'igekle', na' bi be yážjelele che da' ki.
5 Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' bi žejni'ile' da' ki, žala' nnable' Dios, na' Dios na'kze wnezjwe' yela' žejní'il chie', dan' znezjwe' dot laže'e chegak yógo'te benách ka', na' bi žek zi'le' gonnen' chežo.
6 Na'a, no benne' bi da' znnable' Dios, žon byenen chejli'e chie' Le', na' bi gak chope laže'e. No benne' žak chope laže'e, žaken chie' kan žak che bebe da' zejzen law nisdo' katen' žak be' da' ztan nisen', na' nisen' zchen' nile na'le.
7 No benne' žaken chie' ki bi gak wxén laže'e bi da' si'e da' wnezjw Xanžon' chie'.
8 Bennen' zda laže'e bi zžel-le' nakle gone'.
9 Cha' zoa no benne' ležžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' no no nake' yežlyó nga, žala' yebele' dan' ba nake' benne' zaka' law Dios.
10 Benne' ležžon', benne' nape' yela' wnni'a, žala' yebele' kate' žon Dios ga biž žxen laže'e dan' nape'. No benne' žxen laže'e yela' wnni'a chie', gak chie' kan žak che yeje yíxe'do', la' zdete chen.
11 Ki naken, dan' gak che bennen' kan žak che yeje yíxe'don', katen' zla' wbíž, na' zzeyle'en, na' la' zbižte yixen', na' zyinnj yéjedo' chen, na' znitle yela' xtan chen. Lezka' gaken che bennen' nape' yela' wnni'a, nitle' kate' ne žone' žin žilje' yela' wnni'a na'.

Da' zzi' bia' žo'o

12 Ba nez zen gaken che bennen' zzoele' da' zzi' bia' le'. Kate' ba bežoje' chawe', na' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'.
13 Kate' bi da' žak chežo da' žonen ga yénelžo gonžo da' kegle, bi žala' nnažo: "Dios zzi' bi'e žo'o nich gonžo da' kegle." Dios bi zzi' bi'e nitó benne' nich gone' da' kegle.
14 Na'a, cha' no benne' zoa bi da' žak chie' da' zzi' bian' le' nich gone' da' kegle, žaken ki dan' zze laže'e da' kegle, na' da' ni benen ga gónele' gone' da' kegle.
15 Da' zze láže'žo da' kegle žonen ga žonžo dola', na' kate' ba benžo dolan', la' dola' na'ze žesbagan' žo'o zia, da' gonen ga gatžo.
16 Zí'na'do' ka', bi gon laže'l kwinle.
17 Yógo'te da' naken chawe', na' yógo'te da' naken dot da' li, da' ka' zzi'žo, zá'gaken zaka' ža'le, na' zžójgaken gan zoa Xažo Dios, Bennen' bene' da' ka'

želyép yes ya'abá, da' ka' ẕchá'gaken, san L̲e' bi ẕcha' kwine', na' bi ẕche'e kan žone', na' žónnteze' da' naken chawe' chežo.
18 Kan žénekzele Dios, bene' ga nakžo benách kobe chie' ka'. Bkonle' žin diža' chien' da' naken dot da' li, nich gakžo ka to wel̲áp nežw chie' ladjw yógo'te benne' ka' benkze' L̲e'.

Da' ẕka'n ẕenžo Dios da' naken dot l̲i l̲aže'

19 Che l̲en žapa' l̲e'e, ẕí'na'do' ka', yógo'tele žal̲a' soale yénlele, san bi žal̲a' nnétele, na' bi žá'atele.
20 Bennen' l̲a' zžá'atie' bi žone' da' naken chawe' l̲aw Dios.
21 Che l̲en, le wzóa chel̲a'ale yógo'te da' bi naken chawe', na' yógo'te da' kegle da' nyanl̲e'en yežlyó nga, na' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' le gon choch dižan' da' yo'on l̲o yichj l̲áẕdo'le, dan' gak gonen ga yelale.
22 Na'a, le gon kan ẕnna diža' ni, na' kege chejzé nágzelen. Cha' yénzelele diža' ni, l̲a' kwínzele gon l̲áže'lele.
23 No benne' žénzele' diža' ni, na' bi žone' kan ẕnnan, benne' ni nake' ka to benne' ẕwie' l̲awe' l̲o yej wan,
24 dan' ẕwia kwine', na' zeyeje', na' l̲a' žal̲ l̲áže'tie' kan ẕnne'e.
25 Na'a, no benne' bi žal̲ l̲aže'e da' ženle', san ẕzi' l̲o ne'e da' wnnakze Dios da' naken dot da' li, da' gak gonen ga yelažo, na' cha' ga'ne' choch, na' gónteze' kan ẕnna x̲tiža' Dios na', gak chawe' che bennen' l̲o yógo'te da' žone'.
26 Cha' no benne' ládjwle l̲e'e žekle' nak l̲i l̲aže' kan ẕka'n ẕene' Dios, san cha' bi žape chi'e lože'e nich bi nnaze' ka', bennen' žon l̲aže'l kwine', na' bi žaz l̲aže' Dios kan ẕka'n ẕen bennen' L̲e'.
27 Da' ẕka'n ẕenžo Dios, da' naken dot da' li, na' da' naken l̲i l̲aže', naken gákl̲enžo x̲kwide' wzebe ka', na' no'le wzebe ka', katen' želzaka' benne' ka', na' nich bi gakžo toze l̲en da' kegle da' naken che yežlyó nga.

2

Žal̲a' gak tl̲ebe kan gapžo benách ka' ba la'ne

1 Ẕí'na'do' ka', cha' žejl̲e'le che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Benne' ẕente, bi žal̲a' wcha'le kan gaple ba la'ne to to benne'.
2 Cha' chaz to benne' gan ndoble l̲e'e, na' ngo'e x̲ben ne'e da' naken oro, na' nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' cha' chaz yetó benne' yáche'do', na' nakwe' laže' ka'ze,
3 na' cha' gaple ba la'ne bennen' nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' ye'le-ne': "Wže'l̲en neto' ga nak chawe' ni" san ye'le benne' yáche'don': "Na'ze wzé" o ye'le-ne': "Wžé' l̲o yo nga."
4 Cha' ki gonle, na' wcha'le kan žaple ba la'ne to to lježle, na' gon kwinle ka to benne' ẕchi'a l̲aže'e lježe' ka', na' bi gak chawe' kan sa' l̲áže'le.
5 Ẕí'na'do' ka', le wzé nag da' ni. Dios wžekze' benne' ka' zej nake' yache' yežlyó nga, nich gata' yel̲a' wnni'a chégake' l̲awe' L̲e' dan' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' gata' latje chégake' gan ẕnna bi'e L̲e'. Gata' chégake' dan' bchebe l̲aže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' L̲e'.
6 L̲e'e ẕka'nle benách yache' ka' ka'ze, na' žaple ba la'ne benne' wnni'a ka'. Benne' wnni'a ka' žsaka' zí'gake' l̲e'e, na' ẕkóngekle' l̲e'e žin. L̲ezka' ẕdégake' l̲e'e l̲o na'gak benne' yolawe' ka'.
7 Benne' wnni'a ka' l̲ezka' ẕnne zí'gake' che la Jesús, Benne' Criston', dan' záka'l̲e'en, na' kan nzi' le' Ẕi'n Dios l̲ezka' l̲e'e nzi' lale ẕi'n Dios dan' nakle toze l̲en L̲e'.

8 Žonle da' chawe' cha' žonle dot kan nak da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo, dan' nyejwn l̲e'e yiche, na' z̲nnan: "Žal̲a' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'."
9 Na'a, cha' z̲cha'le kan žaple ba la'ne to to benne', žonle dol̲a', na' nbágа'le z̲ia l̲o x̲tiža' Dios, dan' bi žonle kan z̲nna x̲tiže'e.
10 Cha' žon to benne' dot kan z̲nna x̲tiža' Dios, san cha' wchix̲le' kan nak toze da' z̲nna x̲tiže'e, ba nbage'e z̲ia che dot da' z̲nna x̲tiže'e.
11 Dios na'kze wnné': "Bi gono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'" na' l̲ezka' wnné': "Bi goto' benách ka'." Na'a, cha' bi žono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na', san žoto' benách ka', nbago'o z̲ia che dot da' wnnakze Dios.
12 Kan nnale, na' kan gonle, žal̲a' gonle dot kan žal̲a' gongak benne' ka' wchi'a l̲aže' Dios l̲égake' kan z̲nna x̲tiže'e, da' bchal̲je' nich yelažo.
13 Benne' ka' bi žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka', wchi'a l̲aže' Dios l̲égake', na' bi yeyache' l̲áže'le' l̲égake', san benne' ka' žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka' yežójgake' chawe' kate' Dios wchi'a l̲aže'e l̲égake'.

Da' žal̲a' gonžo dan' žejl̲e'žo che Jesús

14 Z̲í'na'do' ka', bi be zaka' cha' to benne' nnaze': "Žejl̲i'a che Benne' Criston'" san bi žone' da' naken chawe'. Bi gak yelá bennen' cha' nnaze' žejl̲i'e chie' L̲e'.
15 Cha' zej nnita' lježžo ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' cha' bi de da' gákwgake', na' bi de da' gáwgake',
16 na' cha' to benne' ládjwle l̲e'e ye'ze' l̲égake': "Binlo le yeyéj ližle; ba beljle" san cha' bi be wnez̲jwe' chégake' dan' želyážjele', bi gókl̲ene' l̲égake'.
17 L̲ezka' žaken che no benne' z̲nnaze' žejl̲i'e che Benne' Criston'. Cha' bi žone' da' zej nak bian' nak l̲i l̲aže' kan žejl̲i'e chie' L̲e', bi be zaka' yel̲a' žejl̲é' chien'.
18 Wak no benne' yi'e lježe': "Le' z̲nno' žejl̲i'o che Benne' Criston', na' neda' žona' da' naken chawe'. Bi gak wl̲oe'elo' neda' žejl̲i'o che Benne' Criston' cha' bi zoa da' naken chawe' da' žono'. Neda' wl̲oe'ela' le' žejl̲i'a chie' L̲e' ni'a che da' naken chawe' da' žona'."
19 Le' z̲nno' žejl̲i'o zoa toze Dios. Nak chawe' dan' z̲nno'. L̲ezka' žejl̲e'gak be' x̲iwe' ka' zoe' L̲e', na' žz̲ízegaken dan' gžébegaken L̲e'.
20 Le', benne' bi be nnezlo'. Žal̲a' nnézkzelo' cha' zoa no benne' z̲nnaze' žejl̲i'e che Benne' Criston', san bi žone' da' naken chawe', bi be zaka' yel̲a' žejl̲é' chien'.
21 Nak bia' Bran, x̲ažo wdé, bežoje' chawe' l̲aw Dios ni'a che da' bene', katen' bdie' x̲kwide' Isaak chien' l̲aw Dios. Bdie'-be' kan žongak benách ka' z̲dégake' da' gzéygake' l̲aw Dios, l̲a'kze bi bzeye'-be'.
22 Na'a gak nnézlele kan goken che Bran na'. Dan' bene' gok bian' bejl̲i'e che Dios. Che l̲en nak bia' gok l̲i l̲aže' kan bejl̲i'e che Dios ni'a che dan' bene'.
23 Ki goken, na' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Bran bejl̲i'e che Dios, na' Dios bl̲e'ele' da' bene' ka to da' benen ga beyake' chawe' l̲awe' L̲e'." Che l̲en wz̲í' le' "Ljež Dios."
24 Na'a, zl̲é'ekzelele nak bia' žežój chawe' to benne' ni'a che da' žone', na' kege dan' z̲nnaze' žejl̲i'e che Dios.
25 L̲ezka' goken che Rahab, no'len' bi'e benách ka' latje. L̲ezka' nak bia' bežoje' chawe' dan' wzóa to da' chawe' da' bene', dan' bene' katen' wdape' ba la'ne benne' wíalan ka', na' gókl̲ene' l̲égake' nich beyéjgake' nez yoble.
26 Kan žak che bel̲a' žen chežo cha' bi yo'on be', ba naten, l̲ezka' nak che da' žejl̲e'žo che Benne' Criston' cha' bi zoa da' žonen, bi be zakan'.

3

Da' ẕnna lóže'žo

1 Ẕí'na'do' ka', bi gonte kwinle benne' wsedle ka', dan' ba nnézkzelele wchi'a l̲aže' Dios žo'o zí'l̲e'eže, nolžo žsedlžo benách ka' cha' bi gonžo kan žal̲a' gonžo.
2 Yógo'težo žonžo da' zan da' ẕchíx̲elžon. Cha' bi ẕchix̲le no benne' l̲o da' ẕchal̲je', nake' dot chawe', na' gak nna bia' kwine' l̲o yógo'te da' žone'.
3 Kate' ẕgo'ožo ya žoá'agak bia ka' nich gonžo ga góngakba' kan žénelžo, gak nna bia'žo l̲égakba' nich góngakba' žin chežo.
4 Le wia l̲ezka' kan žak chegak barkw ka'. L̲a'kze nakl̲e'e ẕen to barkw, na' žakl̲e'e be' da' ẕzejen barkwn', san to da' kwíde'ze nak x̲ne'e yag barkwn' da' ẕzechjen barkwn' nich chejen gáte'teze žénele bennen' žse'en.
5 L̲ezka' nak lóže'žo. L̲a'kze to da' do'ze naken, da' ẕen naken da' ẕnna lóže'žon'. Le wia nga kan žon to yi'. L̲a'kze to yí'do'ze ẕbibžo, wak wzeyen to ya'a ẕen.
6 L̲ezka' lóže'žon' naken ka to yi'. Yógo'te da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga ẕnna lóže'žon', na' dan' naken toze l̲en bel̲a' žen chežo, che l̲en žonen ga ẕbaga' ẕia dot da' nakžo. Naken ka ẕbek yi' da' ẕnna lóže'žo, na' wak gonen ga nbága'žo ẕia l̲o yógo'te da' žonžo, na' dan' ki ẕnna lóže'žon', naken kan žal̲a' yi' da' bx̲en da' x̲iwe'.
7 Yógo'te bia yix̲e' ka', bia ẕdágakba' l̲o yo, na' bia ka' zoa x̲ílgakba', na' bia ka' žẕobe kwíngakba' l̲o yo, na' l̲ezka' yógo'te bia ka' nníta'gakba' l̲o nisdo', gak nna bia'gak benách yežlyó nga l̲égakba',
8 san bi gak nitó benne' nna bi'e lože'e, dan' ẕnna lóže'žo da' kegle, na' bi gak no benne' wsejwe' x̲nezen, na' ẕnnal̲e'e lóže'žon' da' naken ka nis snia che bele snia ka'.
9 L̲en l̲a' lóže'žo na'ze žl̲iž cháwe'žo X̲ažo Dios, na' l̲ezka' žl̲iž ditjžo benách ka', benne' ka' ben Dios kan nakkze' L̲e'.
10 Ki naken, l̲en l̲a' lóže'žon' žl̲iž cháwe'žo benne' ka', na' žl̲iž ditjžo benne' ka'. Ẕí'na'do' ka', bi žal̲a' gonžo ki.
11 Cha' zoa to ga žal nis dẕi', bi žal nis zene' l̲a' na'ze.
12 Ẕí'na'do' ka', to yag higo bi gak kwian da' ẕbia yag olibo, na' l̲ezka', to lba uba bi gak kwian da' ẕbia yag higon'. L̲ezka', bi gak gal nis zene', na' nis dẕi' nitó gan žal nis.

Yel̲a' žejní'il da' naken dot l̲i l̲aže'

13 Cha' zoa to benne' ládjwle l̲e'e, benne' žake' da' ẕenl̲e'e, na' žejní'il̲e'ele', l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chie' žal̲a' wl̲oe'ele' nake' ki ni'a che da' chawe' da' žone'.
14 Na'a, cha' ẕgé'elele lježle ka', na' žonle žin nich wká'n ẕengak benách ka' l̲e'e, bi žal̲a' wká'n ẕen kwinle kan nak yel̲a' žejní'il chelen'. No benne' žone' ki žon l̲aže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li.
15 Yel̲a' žejní'il ki bi naken da' ẕnex̲jw Dios, san che yežlyó nga naken, na' che benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' che da' x̲iwe'.
16 Benne' ka' ẕgé'egekle' ljéžgake' ka', na' žénegekle' wká'n ẕengak benách ka' l̲égake', l̲ezka' želdíl̲ diže'e, na' žóngake' yógo'te da' kegle ka'.
17 Benne' ka' zej nape' yel̲a' žejní'il da' ẕnex̲jw Dios:

Žóngake' da' naken dot chawe', na' želbeze' cháwe'do'.
Zej nake' ẕen l̲aže', na' zej nake' gax̲jw l̲aže'.
Žeyache' l̲áže'gekle' benách ka', na' zej nake' ži'i l̲aže'.
Nak tl̲ebe kan ẕchi'a l̲áže'gake' ljéžgake' ka'.
Bi ẕnnégake' chegak ljéžgake' ka'.

18 Benne' ka' že' l̲áže'gake' wká'n cháwe'gake' da' žaken, z̲gá'ngake' cháwe'do', nich gak chawe' dot da' zej nake'.

4

Benne' ka' z̲dan l̲áže'gake' yel̲a' gape

1 ¿Biz̲ chen' z̲dil̲-le, na' z̲dil̲ díža'le? Ki žaken chele dan' z̲dan l̲áže'le da' zan da' z̲dan l̲áže'le to tole, na' che l̲en z̲díl̲-l̲enle lježle ka'.
2 Da' zan da' žénelele, na' dan' bi z̲zi'len, che l̲en žotle benách ka'. Z̲ze l̲áže'le da' zej nap lježle ka', na' dan' bi z̲zi'len, che l̲en z̲dil̲ díža'le, na' z̲dil̲-le. Bi z̲zi'le da' žénelele, dan' bi z̲nnablen l̲aw Dios.
3 L̲a'kze zoa bi da' z̲nnable, bi be z̲zi'le, dan' bi nak chawe' kan z̲nnablen, dan' žénelele da' z̲nnablen nich wkónlelen žin kan žaz l̲áže'zele.
4 L̲e'e, benne' ka' ba wléj yichjle Dios, ¿Bi nnézlele cha' z̲ka'n z̲enle da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, ba beyakle ka to benne' bi z̲l̲e'ele' Dios chawe'? No benne' z̲ka'n z̲ene' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, bi gak wká'n z̲ene' Dios, na' ba beyake' ka to benne' bi z̲l̲e'ele' Dios chawe'.
5 Bi z̲nnaze da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Dios bene' be' da' nakkzžo nich gak ži'ilžo L̲e', na' žekle' chežo cha' z̲bej yichjžo-ne'."
6 Na'a, da' žonn Dios chežo nakl̲e'en z̲en, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Dios žsejwe' x̲nezgak benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake', san dot l̲aže'e žon chawe'e benne' ka' zej nake' gax̲jw l̲aže'."
7 Che l̲en:
Le soa gax̲jw l̲aže' l̲aw Dios.
Le til̲e da' x̲iwe', na' wz̲onnjen gan zoale.
8 Le we' l̲aže' sóal̲enle Dios, na' L̲e' yedjsóal̲ene' l̲e'e.
L̲e'e, benne' dol̲a' ka', le gak chawe', na' biž gonle dol̲a'.
L̲e'e, nólele l̲e'e žak chóplele, na' chope da' nží'ilele, le gon chawe' yichj l̲áz̲do'le.
9 Le gak nyache' l̲aže', na' le kwež, na' le kwež nyache'.
Na'a žz̲ížele san žal̲a' kwéžele.
Žebélele san žal̲a' gak nyache' l̲áže'le.
10 Le gak gax̲jw l̲aže' l̲aw X̲anžon', na' L̲e' l̲e'ele' l̲e'e chawe'.

Bi žal̲a' nnežo che lježžo ka'

11 Z̲í'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole. No benne' z̲nnie' che lježe', na' z̲bej bi'e da' žone', benne' ni z̲nnie' che x̲tiža' Dios, na' z̲nnie' che da' wnnakze' L̲e'. Na'a, cha' zži'le che x̲tiža' Dios, žon kwino' benne' z̲chi'a l̲aže'en, na' bi žono' kan z̲nna x̲tiže'e.
12 Na'a, toze nak Dios, Bennen' bchal̲je' x̲tiže'e, na' l̲ezka' nake' Bennen' z̲chi'a l̲aže'e da' žonžo. L̲ekze' gak yeslé' benách ka' o wžía yi'e benne' ka'. Na'a, ¿noz̲kze žon kwino', z̲bej bi'o lježo'?

Bi nnezlžo da' gak wx̲é wižj

13 Na'a, le wzé nag, nólele z̲nnale: "Wx̲é wižj chejto' yežen', na' soato' ga na' to yiz, na' da' zan da' gá'wto', na' góte'to', na' ki gáta'l̲e'e mežw cheto'."
14 Bi nnézlele da' gak wx̲é wiž. ¿Nakx̲kze nak chežo, kan zoažo yežlyó nga? Nakžo ka bichlá da' z̲l̲an' to chí'ido'ze, na' l̲a' ženitten.
15 Che l̲en, ki žal̲a' nnale: "Cha' yénele X̲anžon', soažo nbanžo, na' to yetó da' gonžon."
16 Na'a, l̲e'e, l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwin chele z̲za' l̲áže'le da' z̲en da' gonle. Yógo'te da' ki da' žonlen zej naken da' kegle ka'.

17 Cha' nnezlžo da' naken chawe' da' žala' gonžon, na' cha' bi gonžon, žonžo dola'.

5

Žedw žse'e láže'gak benne' wnni'a ka'

1 Le'e, benne' wnni'a ka', le kwež, na' le kwéžeya'a, dan' za' ža lé'elele yela' yache'.
2 Ba nbia yi' yela' wnni'a chele, na' beldo' ka' che laže' ba btégakba' da' žákwle.
3 Ba nak che mežw oro, na' mežw plat chele kan nak che ya da' ba wzén xche'en, na' xche'e na' naken ka to da' žesbaga' le'e zia, na' gaken chele ka to yi' da' wžía yin' le'e. Ki gaken chele dan' bsa' btoble chezle yela' wnni'a da' yesbagan' le'e zia ža ze lawte ža kate' wchi'a laže' Dios le'e.
4 Le wia nga. Benne' wen žin ka', benne' belápgake' yez chele, znnab yóžgekle' lázjwgake' dan' bi wdízjwle légake', na' dan' znnabgak benne' wen žin ka' ba ženlen law Xanžon', na' Le' zchi'e ni'a ne'e zan ka'.
5 Bkónlele žin yela' wnni'a chele lo yežlyó nga, na' we'j bdáwtezle da' znnaze chele. Ben zen kwinle, san za' žin ža kwia yi'le. Gak chele kan žak che beže, bia ženne', ba bžin ža gotžo-ba'.
6 Zchogle chegak benne' chawe' ka' gátgake', na' légake' bi zží'igake' chele le'e katen' žotle légake'.

Žala' gakžo zen laže' na' wcháljlenžo Dios

7 Na'a, zí'na'do' ka', le gak zen laže' na' zejte ža yelá' Xanžon'. Le wia kan žon benne' žaz ža'ne'. Lo yela' zen laže' zbeze' yéjwsio', na' yejw che byo' yejw, na' te na' yelape', na' yez zan yetobe'.
8 Lezka', zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Benne' Criston', le gak zen laže', na' le gon choch kwinle, dan' za' gawze ža yelá' Xanžon'.
9 Zí'na'do' ka', bi nnele che ležle tole yetole, nich bi bága'le zia. Le wia nga. Za' žin ža yelá' Xanžon', Bennen' wchi'a laže'e da' žonle.
10 Zí'na'do' ka', le wia kan gok chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Xanžo Dios. Zej nake' ka to da' zloe'elen žo'o kan žala' gakžo zen laže' la'kze sáka'žo.
11 Na'a, znnažo chégake' zej nake' benne' ka' gok yela' ba nez zen chégake', benne' ka' wzáka'gake'. Ba bénlele kan gok che Job. Goke' zen laže' la'kze wzáka'li'e, na' nnézlele da' ben Xanžo Dios chie' wdé na'. Xanžo Dios žeyache' láže'le'ele' žo'o, na' že' laže'e žo'o.
12 Zí'na'do' ka', da' ni da' žapa' le'e naken to da' zenle'en, da' znnan: bi gon chochle xtíža'le ni'a che Bennen' zoe' ya'abá che Dios, na' kege ni'a che da' zej nnita' yežlyó nga, na' kege ni'a che bíte'teze da' žon chochle xtíža'le ni'a chen. Kate' nnale: "o'" žala' nnázele: "o'." Kate' nnale: "o'o" žala' nnázele: "o'o." Ki žala' gonle, nich bi bága'le zia law Dios.
13 Cha' zzaka' no benne' nake' toze len le'e, žala' wcháljlene' Dios. Cha' zoa no benne' žebele', žala' gole' da' žoe lawn Dios.
14 Cha' no benne' žake' yižwé', benne' nake' toze len le'e, žala' wliže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' Dios, na' nnábgekle' Le' yeyone' benne' yižwén'. Žala' chébgake' le' set, na' wcháljlengake' Dios lo la Xanžon'.
15 Kate' wcháljlengake' Dios, na' žejlé'gake' yeyón Benne' Criston' benne' yižwén', naž gon Xanžon' ga yeyase', na' cha' bene' dola', yenít lawe' le'.

16 Che l̲en, cha' nbágа'le dol̲a' le yex̲óalapan' tole l̲en yetole, na' le nnab l̲o wláz lježle tole yetole l̲aw Dios nich yeyone' l̲e'e, na' yežój yižwén' da' žakle. Da' z̲chal̲jl̲en benne' chawe' Dios, dan' žone' dot l̲aže'e, záka'l̲e'en.
17 Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, goke' benne' che yežlyó nga kan nakžo žo'o, san katen' bchál̲jl̲ene' Dios, na' wnnable' L̲e' nich bi gak yejw, na' bi gok yejw l̲o yežlyón' chonne yiz yo'o gachje.
18 Wdé na' bchál̲jl̲ene' Dios da' yoble, na' beyák yejw, na' bnez̲jw da' gozgak benne' ka' wnníta'gake' ža ka'.
19 Z̲í'na'do' ka', da' ni žal̲a' nnézlele. Cha' chix̲le to benne' nake' toze l̲en lježžo ka', benne' nónbi'e da' naken dot da' li, na' cha' zoa no benne' gone' ga yeyát l̲aže'e,
20 na' bennen' bene' ga beyát l̲aže' benne' dol̲an', bennen' wdíe' ga yoble, yeslé' benne' dol̲an' l̲o yel̲a' got, na' gone' ga yenít l̲aw Dios dol̲a' zan da' wbaga' bennen'. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

1 Neda' Bedw, naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston'. Zzoja' chele le'e yiche ni, le'e náslasle zi'to' gan že' lažle, na' zoale gan nbab Ponto, na' gan nbab Galasia, na' gan nbab Kapadosia, na' gan nbab Asia, na' gan nbab Bitinia.
2 Xažo Dios wžekze' le'e lo na' Dios Be' La'y kan wnnakze' gone' ža ni'te nich gakle che Leze', na' nich gonle kan znna xtiža' Benne' Criston', na' gakle dot chawe' ni'a che xchene'. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žxen láže'tezžo

3 ¡Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Lo yela' žeyache' laže' zen chie' bnezjwe' yela' nban kobe chežo. Dan' besbane' Jesusen' lo yela' got žxen láže'tezžo Le',
4 nich gata' chežo da' žape chi'i Dios chežo ya'abá chie'. Dan' žape chi'i Dios, dan' wnezjwe' chegak benách chie' ka', bi nitlen, na' bi žan', na' bi yeyožen.
5 Dan' žejle'le che Dios, lo yela' wak zen chie' gape chi'e le'e na' zejte ža na' yebélenlele yela' žeslá da' naken dot li laže', dan' ba bkweze' chežo, na' dan' wloe'ele' law ža ze lawte ža na'.
6 Che len žebéle'elele, la'kze na'a zzáka'le to chi'ido' dan' nníta'gak da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e.
7 Dan' zzóelele da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e, nak bia' nak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Ki žon cháwe'žo oro, da' nitlen, na' žon cháwe'žon lo yi'. Che len, kate' ba nzi' bia' yela' žejlé' chele, da' záka'žen ka oro na', na' gak yela' zen, na' yela' ba la'ne chele ža na' wloé'e law Jesús, Benne' Criston'.
8 Le'e nží'ilele Benne' Criston' la'kze batkle blé'elele-ne'. Žejle'le chie' Le' la'kze bi zlé'elele-ne' na'a, na' žebéle'elele. Yela' žebél chele da' nakžen zen ka gak wloe'elžo, naken dot li laže'.
9 Ki naken dan' žebélenlele yela' žeslá che be' nákkzele dan' den chele dan' žejle'le che Benne' Criston'.

10 Ža ni'te benne' ka', benne' bchálјgake' lo wláz Dios, bsédgekle' dot kan nak yela' žeslá na', dan' den chežo na'a, na' bchálјgake' kan nak da' chawe' da' žonn Dios chežo.
11 Dios Be' La'y, Benne' nake' toze len Benne' Criston', bzejni'ile' zga'ale benne' ka' bchálјgake' lo wláz Dios, na' bloe'ele' légake' kan žala' saka' Benne' Criston', na' lezka' kan gak yela' zen chie' te na'. Che len be' láže'gake' nnézgekle' batx gaken, na' noz benne' gak chie' dan' bloe'el Ben' nake' toze len Benne' Criston' légake'.
12 Dios bloe'ele' benne' ka' bchálјgake' lo wlaze' Le', bi naken to da' lé'egekle' légake', san žo'o ni le'elžo dan' bchálјgake' chen, na' le'e žénlele na'a kan nak chen. Benne' ka', benne' zzoa lígake' diža' chawen', zchálјgake' che da' ni, na' yela' wak che Dios Be' La'y zóalenen légake'. Dios chežo, Bennen' zoe' ya'abá, žsele'e Dios Be' La'y na' chežo. Žénegekle wbás che ya'abá ka' nnézgekle' kan nak dan' bchálјgake' ža ni'te.

Dios žliže' žo'o nich gakžo la'y

13 Che len, le gak ban laže' na' le kwézteze cháwe'do'. Dot láže'le le wxén laže' Dios gonne' da' chawe' chele ža na' kate' yelá' Jesús, Benne' Criston'.
14 Le gon kan znna xtiža' Dios, na' bi we'le latje da' zdan láže'le chen' le'e ga yoble, kan benle kate' bi na' gónbia'le Dios.
15 Žala' gakle la'y lo yógo'te da' žonle, kan la'y nak Dios, Bennen' bliže' le'e nich gakle chie' Le'.
16 Lezka' nyejw le'e yiche la'y, kan wnnakze Dios, da' znnan: “Le gak la'y, dan' naka' neda' la'y.”
17 Znnale: “Xato'” kate' zcháljlenle Dios, na' Le', nak tlebe kan zchi'a laže'e to to benne' kan nak da' ben to to benne' ka'. Che len žala' žébele Le' kate' ne zoale yežlyó nga, da' bi nakkzen lažle.
18 Dios beslé' le'e lo da' gokle ža na' katen' benle kan zej nak da' ka'ze ka' da' bdegak xa xto'le ka' lo na'le. Nnézkzelele beya'we' le'e, kege len to da' kwia yin' kan zej nak oro, na' plat,
19 san len xchen Jesús, Benne' Criston', da' záka'le'en, dan' bde kwine', na' goke' ka to zila' dot chawe', bian' žótgake'-ba' law Dios nich yegá'a dola'.
20 Dios wžekze' Benne' Criston' zga'ale kate' bi na' gone' yežlyó nga, na' ža ni zoažo na'a bene' ga bloe'e lawe' nich gak gon chawe'e le'e.
21 Ni'a che da' ben Benne' Criston' žejle'le che Dios, Bennen' besbane' Le' lo yela' got, na' bene' ga nake' blo. Ka' naken, žejle'le che Dios, na' žxen láže'le Le'.
22 Na'a, ba beyakle chawe' dan' žonle kan znna da' naken dot da' li, na' naken dot li laže' kan nží'ilele lježle ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Che len, dot láže'le žala' žíilele lježle tole yetole.
23 Ba naple yela' nban kobe, kege dan' bnníta'gak benách ka' le'e, benne' ka' žátgakkze', san Bennen' zoakze' bnnite'e le'e, na' naljle ni'a che xtiža' Dios, da' naken ban, na' da' zoan to chi'ize.
24 Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Yógo'te benách zej nake' kan nak yixe'.
Yela' xtan chégake' naken ka to yeje che yixen'.
Zbiž yixen', na' zbia yi' yejen'.
25 San xtiža' Dios zoan to chi'ize.
Diža' ni bžin chele ni'a che diža' chawen' da' zzenlto' le'e.

2

1 Che len le wká'n yógo'te da' kegle. Biž gon láže'le, na' bi wloé'ezele kwinle ka benne' chawe' ka' lawgak benách ka'. Biž gé'elele, na' bi nnele che lježle ka'.
2 Žala' dan láže'le da' naken che Dios Be' La'y nich gólele kan žongak bi' že'ndo' ka', bi' ka' zdan láže'gakbe' niže'. Ki žala' gonle na' zejte ža yelale,
3 cha' žákbe'elele nak Xanžon' ži'i laže'.

Benne' Cristo nake' ka to yej xe ban

4 Le biga' law Xanžon', Bennen' nake' ka to yej xe ban. Nake' ka to yej da' bzoagak benách ka' chela'ale, san naken to da' wžekze Dios da' zakan'.
5 Lezka', le'e nakle ka yej ban ka'. Le we' latje wkonle Dios le'e žin, nich gone' ga gakle ka to yodo' gan soakze Dios Be' La'y. Lo yodon' gakle ka bxoz ka', benne' zej nake' che Dios, na' lo na' Jesús, Benne' Criston', gak wdele da' ka' žonle law Dios, da' ka' žonle len yela' wak che Dios Be' La'y, dan' žaz laže' Dios.
6 Che len nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Zgo'a to yej blo lo ze'e che yež Sión,
dan' wžekza' neda', na' dan' zakan'.

No benne' žejli'e chie' Le', bi chixle'.
7 Ležto' ka', žejle'le che Benne' Criston', na' nak yej ni chele to da' záka'le'en,
san chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', naken kan nyejw le'e
yiche la'y, da' znnan:
Yej na' dan' bzoagak benne' wen ze'e ka' chela'ale,
na' gókgekle' ka'ze naken,
yej ni ba naken yej blo lo ze'e.
8 Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
Yej na' gonen ga chejchégwgak benách ka',
na' gonen ga chejbíxjgake'.
Da' li bejchégo'gak benne' ka' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', dan'
bchíxgekle' katen' bzóagake' xtiža' Dios chela'ale. Dios wnnakze' góngake' ki.

No benne' ka' zej nake' che Dios

9 Le'e nakle benách ka' wžekze Dios. Yógo'tele nakle bxoz ka' che Benne'
Wnná Bia' La'y. Nakle ka to yež da' naken che Dios na'kze. Nakle benne'
chie' ka'. Ki nakle nich gak wzele diža' che da' zen ka' da' ben Dios, Bennen'
bliže' le'e nich yežojle gan nak chol, na' chazle lo baní' chawe' chie'.
10 Zga'ale bi gokle benách ka' che Dios, san na'a ba nakle benách chie' ka'.
Zga'ale bi beyache' laže'l nitó benne' le'e, san na'a Dios na'kze žeyache' láže'le'
le'e.

Zoažo nbanžo nich gonžo kan žénele Dios

11 Zí'na'do' ka', nakle ka benne' zi'to' ka', zdázele yežlyó nga. Che len,
žáta'yoela' le'e, bi we'le latje da' zdan láže'zele chen' le'e, dan' zdíl-lenen be'
nákkzele.
12 Le gon da' naken chawe' lawgak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Ki gaken,
cha' yesbágа'gake' le'e zia, na' cha' nnágake' nakle benne' wetw benách ka', gak
lé'egekle yezika' benách ka' da' chawe' da' žonle, na' ža yelá' Xanžon' wká'n
zéngake' Dios ni'a che da' nákkzele le'e.
13 Dan' nakle che Xanžon' le gape ba la'ne yógo'te benne' yolawe' ka', cha'
nak benne' znna bi'e dot yežlyó nga, dan' nake' benne' wnná bia' blo,
14 o cha' nak benne' znna bi'e to yež, bennen' bzoa benne' wnná bia' blo na'
latje chie' nich sele' benne' ka' snia, benne' žóngake' da' zinnj, na' gape' ba la'ne
benne' ka' žóngake' da' naken chawe'.
15 Ki žénele Dios gonle nich wzóa žile benne' bi nnezle ka', na' benne' ka'
zej nchixle', kate' lé'egekle' da' naken chawe' da' žonle, na' bi be gak nnégake'
chele.
16 Le gak ka benne' ka' ba belágake', san bi wkónlele žin yela' nla chele nich
gonle da' kegle. Ki žala' gonle:
Le gak ka benne' ndo'w ka' che Dios.
17 Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'.
Le ži'il ležle ka', na' le žebe Dios.
Le gape ba la'ne bennen' znna bi'e dot yežlyó nga.

Da' wzaka' Jesús zzejni'ilen žo'o kan gak chežo

18 Nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le žebe benne' xanle ka', na' le gape-
gake' ba la'ne, kégeze gaple ba la'ne benne' xanle ka', benne' zej nake' chawe',
na' že' láže'gake' le'e, san lezka' le gape ba la'ne benne' xanle ka', benne' žsaka'
zí'gake' le'e lo žin da' žonle chégake'.

19 Cha' sáka'le, na' bi zoa biz chen', na' cha' sóelelen dan' žéklele naken da' žénele Dios, naž yežojle chawe' law Dios.
20 Na'a, cha' žonle da' kegle, na' sel benne' yolawe' le'e snia, ¿nakxkze yebélenlelen la'kze len yela' zen laže' chele sóelele dan' gaken chele? San cha' nakle zen laže', na' zzóelele da' zzáka'le, dan' benle da' chawe', naž yežojle chawe' law Dios.
21 Dios bliže' le'e nich sáka'le ki dan' wzáka'kze Benne' Criston' lo wlazle le'e, na' bzoe' chele to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle. Žala' sóelele da' sáka'le kan bzoele' Le' dan' wzake'e.
22 Benne' Criston' bi be dola' bene', na' batkle ben laže'e.
23 Katen' wnné dítjgake' chie' Le', bi beži'e chégake'.
Katen' bsaka' zí'gake' Le', bi btil diže'e légake',
san bde kwine' lo na' Dios,
Bennen' zchi'a laže'e da' žonžo lo da' nak da' li.
24 Benne' Criston' wzi'kze' dola' chežo lo bela' žen chie' katen' gote' le'e yag kroze, nich gakžo žo'o ka benne' gat ka', na' biž gonžo dola', san soažo nbanžo nich gonžo da' chawe'. Le' goke' yižwé' lo wlazžo žo'o nich yeyakžo žo'o chawe' law Dios.
25 Gokle ka zila' ka' zdágakba' zej nnitlba', san na'a beyakle che Benne' Criston', Bennen' zwie' le'e, na' žape chi'e be' nákkzele, na' nake' chele ka to benne' žape chi'e zila' ka'.

3

Kan žala' gongak benne' ka' zej nžag ne'e

1-2 Le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byo che chele, na' cha' bi žejlé'gake' che xtiža' Benne' Criston', na' chejlé'gake' chie' Le' kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, na' kan nakle gaxjw laže', na' kan žaple légake' ba la'ne, la'kze bi be že'le légake' kan nak che Benne' Criston'.
3 Yela' xtan chele bi naken da' zoan láwzele, kan zpa'le yichjle, na' kan zej nak da' ka' zej naken oro da' zkónlele žin, na' laže' da' záka'le'en da' nákwle.
4 Yela' xtan chele žala' gaken da' yo'on lo yichj lázdo'le. Yela' xtan da' zóatezen naken yela' gaxjw laže', na' yela' li laže', da' ka' záka'le'egaken law Dios.
5 Lezka' gok yela' xtan chegak no'le ka' wnníta'gake' ža ni'te, no'le ka' bka'n zéngake' Dios. Bxen láže'gake' Le', na' wdápegake' ba la'ne benne' byo che chégake'.
6 Ki ben Sara. Bene' kan znna xtiža' Bran, benne' byo chien', na' bliže' le', na' wnné': "xan." Lezka' le'e gónlenle Sara na' tzen cha' gonle da' naken chawe', na' bi be žébele.
7 Le'e, benne' byo ka', žala' we' láže'le no'le che chele. Le gape-gake' ba la'ne, kégeze dan' bi zej nape' kan nak yela' wale chele, san dan' lezka' zej nape' yela' nban na', da' žonn Dios chežo, da' naken tlebe ka da' den chele. Le gon ki, nich bi wsejw da' xiwe' xnezle katen' wcháljlenle Dios.

Sáka'žo la'kze žonžo da' naken chawe'

8 Da' žapa' le'e kate' ze lawte:
Le gak toze tole len yetole yógo'tele.
Le we' laže' ležle tole yetole.
Le gak ži'i laže', na' zen laže'.
9 Bi ežji'ile che ležle.
Bi gonle da' zia che no benne' gone' da' zia chele.
Bi nne ditjle che no benne' znne ditje' chele.

Ki žala' yecheble, nnáblele Dios gon chawe'e bennen', dan' bliž Dios le'e nich gak chawe' chele.
10 Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
No benne' žénele' yebélenle' yela' nban chie', na' kweze' cháwe'do',
žala' wka'ne' diža' zi' ka', na' biž gon laže'e.
11 Žala' wka'ne' da' kegle, na' gone' da' naken chawe'.
Žala' we' laže'e gá'nlene' lježe' ka' chawe', na' gónteze' ki.
12 Xanžo žape chi'e benne' chawe' ka',
na' zze nage' da' zcháljlengake' Le',
san žsejwe' xnezgak benne' ka' žóngake' da' kegle.
13 ¿Nozkze benne' gone' le'e da' zia cha' že' láže'le góntezle da' naken chawe'?
14 La'kze sáka'le katen' žonle da' naken chawe', gak yela' ba nez zen chele. Bi žébele nitó benne', na' bi kwe' zédlele,
15 san le wxén laže' Benne' Criston', na' le we'e latje nna bi'e lo yichj lázdo'le. Le sóateze nich gak wzejní'ilele yógo'te benne' ka', benne' nnábgekle' le'e biz chen' žxen láže'le Benne' Criston', na' žala' gonle da' ni lo yela' gaxjw laže' chele, na' lo yela' žape ba la'ne benne' ka'.
16 Le gónteze da' naken chawe' law Dios, na' cha' zej nnita' benne' ka' znnégake' che da' naken chawe' da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', naž yedoé'egekle' ni'a che da' wnnégake' chele.
17 Cha' sáka'le, gakže chawe' cha' naken dan' žonle da' naken chawe', na' kege dan' žonle da' kegle, cha' Dios žénele' gaken ki chele.
18 Wzáka'kze Benne' Criston', na' gote' lo wlazžo žo'o nich beké'e to chi'ize dola' da' wbága'žo. Le' nake' chawe' san gote' lo wlazžo žo'o, benne' dola' ka'. Ki bene', na' beyone' žo'o toze len Dios. Lo bela' žen chie' gote', san lo be' nakkze' ne zoe' nbane' to lo bela' žen kobe.
19 Lo be' nakkze' wyeje', na' bcháljlene' be' ka' gókgakkze benne' ka', na' nyéjwgake' lo latje chol.
20 Benne' ki bží'igake' che xtiža' Dios ža ni'te, ža na' wzóa Noé, katen' wléz Dios lo yela' zen laže' chie', na' bi bžia yi'e légake', xakte ben Noén' barkw zen na'. Lo barkwn' belagak babze benne' ka' lo nisen', xóno'gake', benne' byo ka' len no'le ka'.
21 Nisen' naken to da' zloe'elen kan nak nis gan yezoažo nis, dan' nak bian' belažo lo yela' got dan' bebán Jesús, Benne' Criston', lo yela' got. Dan' žezoažo nis bi naken to da' žon chawen' da' nakžo láwzele, san zloe'elen že' láže'žo gak yichj lázdo'žo chawe' law Dios.
22 Jesús, Benne' Criston', bebene' ya'abá che Dios, na' bejži'e kwit li ža che Dios, na' znna bi'e wbás che ya'abá ka', na' benne' wnná bia' ka', na' benne' blo ka'.

4

Žala' gonžo xchin Jesús len yela' wak che Dios

1 Che len kan wzaka' Benne' Criston' lo bela' žen chie', lezka' le'e žala' soale sáka'le. Bennen' zzake'e dan' žone' da' naken chawe' ba bka'ne' dola'.
2 Na'a so law, žala' góntezle kan žénele Dios, na' kege kan zdan láže'zele lo yela' benách chele.
3 Schale'e benle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios. Ža ni'te benle da' bi žala' gonle. Wzé láže'le da' kegle ka'. Wzóžlele. We'j bdáwle'ele na' bka'n zenle lo'a ka' da' bi žo'o laže' Dios.

4 Na'a, žebángekle benne' ka' žóngake' ki dan' biž žónl̲enle l̲égake' tz̲en katen' žóngake' da' kegle ki, na' che l̲en z̲nnégake' chele.
5 Žon byenen wl̲oé'el kwíngake' l̲aw Dios, Bennen' za' wchi'a l̲aže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
6 Che l̲en bchal̲j Benne' Criston' diža' chawen' l̲awgak benne' gat ka', benne' ka' Dios bchi'a l̲aže'e l̲égake' katen' wnníta'gake' yežlyó nga, kan z̲chi'a l̲aže'e yógo'te benách ka'. Bchal̲jl̲en Criston' l̲égake' nich nníta'gake' l̲o yel̲a' nban l̲o be' zej nakkze', kan zoakze Dios l̲o yel̲a' nban.
7 Za' žin ža yeyóž che yógo'te da' zej nnitan'. Che l̲en, le gak l̲az̲do' yaž, na' le soa wchál̲jl̲enle Dios.
8 Da' žon byenžen, le ži'il l̲ežle tole yetole, dan' cha' nakle toze l̲o yel̲a' nži'il, soale yenít l̲awle chegak l̲ežle, benne' ka' béngake' chele da' z̲ia.
9 Le we' latje l̲ežle ka' gá'ngake' ližle, na' bi nnele chégake'.
10 Žal̲a' wkónlele binlo žin da' ka' benn Dios chele, nich gákl̲enle l̲ežle tole yetole.
11 No benne' z̲zoa lie' che Dios, žal̲a' wchal̲je' x̲tiža' Dios, na' bennen' žone' x̲chin Benne' Criston' žal̲a' wkonle' žin yel̲a' waken' da' žonn Dios chie'. L̲o yógo'te da' žonle, žal̲a' ga'n z̲en Dios ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston'. ¡Gákteze che Dios yel̲a' z̲en, na' yel̲a' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Sáka'gak benne' ka' che Jesús

12 Z̲í'na'do' ka', bi yebánlele dan' žsaka' zí'l̲e'egak benách ka' l̲e'e. Bi naken da' bi zej nonbia' benách ka' che Dios.
13 Le yebél dan' de latje chele gónl̲enle Benne' Criston' tz̲en l̲o da' z̲zake'e L̲e' nich gak yebélele ža na' yel̲é'e L̲e', katen' l̲é'elele yel̲a' baní' chie'.
14 Cha' nnegak benách ka' chele dan' nakle toze l̲en Benne' Criston', yel̲a' ba nez z̲en gaken chele, dan' gak bian' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e, Bennen' ze'e ya'abá che Dios. Benách ki z̲nnégake' chie' L̲e', san l̲e'e žaple-ne' ba la'ne.
15 Cha' saka' no benne' nake' toze l̲en l̲e'e, žal̲a' gaken dan' nake' toze l̲en Benne' Criston', na' kege dan' nake' benne' wetw benách ka', o benne' wbán, o benne' wen da' kegle, o dan' žliz chie' ga yoble.
16 Na'a, cha' nólele l̲e'e sáka'le dan' nakle toze l̲en Benne' Criston', bi žal̲a' yedoé'elele, san le wká'n z̲en Dios dan' nzi' lale benne' ka' che Benne' Criston'.
17 Ba bžin ža so l̲aw Dios wchi'a l̲aže'e benách ka' zej nake' che L̲eze'. Cha' so l̲awe' wchi'a l̲aže'e žo'o, ¿nakx̲kze gaken chegak benne' ka' bi žóngake' kan z̲nna diža' chawen' chie' L̲e'?
18 Cha' nak zede yelagak benne' ka' žóngake' da' naken chawe', ¿nakx̲kze gaken chegak benne' ka' z̲zí'igake' che Dios, na' žóngake' dol̲a'?
19 Ki naken, benne' ka' z̲záka'gake' dan' žénele Dios gaken ki, žal̲a' góntezgake' da' naken chawe', na' wdégake' be' zej nakkze' l̲o na' Dios, Bennen' benkze' l̲égake', na' žone' L̲e' kan z̲nna x̲tiže'e.

5

Bedw z̲zejni'ile' benne' ka' che Jesús

1 Na'a, z̲zejni'ila' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' l̲e'e, l̲e'e na' nakle che Benne' Criston', dan' l̲ezka' naka' neda' benne' gole kan zej nake' l̲égake', na' bl̲e'ela' da' wz̲aka' Benne' Criston', na' l̲ezka' gónl̲ena' l̲égake' tz̲en, si'to' yel̲a' baní' da' l̲a' l̲awn.

2 L̲e'e, benne' gole ka', le gak ka benne' wape z̲ila' ka' kan žape chi'ile benách ka' bde Dios l̲o na'le. Le gon ki dot l̲áže'le kan žénele Dios, na' kege dan' žon byenen gonlen, o dan' z̲dan l̲áže'le yel̲a' gape. Le gon x̲chinle dan' žaz l̲áže'le gonlen,
3 na' kege dan' žénelele nna biá'zele benne' ka' ndégake' l̲o na'le. Le we' l̲aže' gakle to da' z̲l̲oe'elen kan žal̲a' gakgak benne' ka' žape chi'ile.
4 Ki gaken, katen' yel̲á' Benne' Criston', Bennen' blo wape z̲ila' ka', naž si'le to da' yebél̲enlelen da' batkle te chen.
5 L̲ezka' l̲e'e, x̲kwide' ka', le gon kan z̲nnagak benne' gole ka'. Yógo'tele žal̲a' gaple ba la'ne ljež̲le, tole yetole, l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Dios žsejwe' x̲nezgak benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake'
san žákl̲ene' benne' gax̲jw l̲aže' ka'.
6 Le gak gax̲jw l̲aže' l̲o na' Dios, na' L̲e' gone' l̲e'e benne' wal̲e ka' kate' žin ža chen.
7 Le wdé l̲o na' Dios yógo'te da' žonen ga že' zédelele dan' L̲e' že' l̲aže'e l̲e'e.
8 Le gak l̲az̲do' yaž, na' le soa ban l̲aže', dan' zoa da' x̲iwe', dan' bi z̲l̲e'elen l̲e'e chawe', na' z̲dan dot gawze, na' naken ka to beže yix̲e' z̲béžya'aba', na' žiljba' no benne' gawba'.
9 Le soa choch kan žejl̲e'le che Benne' Criston', na' le wsejw x̲nez da' x̲iwe', dan' nnézlele z̲záka'gak ljež̲le ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, kan z̲záka'le l̲e'e.
10 Naž kate' ba wz̲áka'le to chí'ido'ze, Dios gone' ga gakle dot chawe', na' ga gakle choch, na' ga gólele, na' ga soale nbanle to chi'ize. Dios na'kze žonne' chežo yógo'te da' žebél̲enlžon, na' bl̲iže' žo'o nich yebél̲enlžo yel̲a' baní' chie' da' zoan to chi'ize, dan' nakžo toze l̲en Jesús, Benne' Criston'.
11 ¡Ga'n z̲énteze Dios, na' gákteze chie' yel̲a' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Bedw z̲zele' diža' benne' ka' che Jesús

12 Díža'do' ni z̲zoja' chele l̲o na' Silbano, na' žekla' nake' to lježžo dot l̲i l̲aže'. Žénela' gon chocha' l̲e'e, na' z̲zoa lia' che da' ka' benn Dios chežo, da' zej nak bian' da' li nži'ile' žo'o. Le gak choch dan' zoal̲en yel̲a' nži'il chie' l̲e'e.
13 Benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' Babilonia, žápegake' l̲e'e "Padiox̲." Dios wžekze' l̲égake' kan wžíe' l̲e'e. L̲ezka' x̲kwide' Markos, x̲kwiden' nakbe' ka z̲i'nkza', žapbe' l̲e'e "Padiox̲."
14 Le gape "Padiox̲" ljež̲le tole yetole, na' le chel̲a' ljež̲le tole yetole l̲o yel̲a' nži'il chele.
Z̲nnabla' Dios wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le, yógo'tele na' nakle che Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox̲" benne' ka' che Jesús

1 Neda', Smon Bedw, žapa' l̲e'e "Padiox̲", l̲e'e na' žejl̲e'le che Jesús, Benne' Criston'. Naka' wen žin che Jesusen', na' wbás bsel̲e'e L̲ekze'. Nak tl̲ebe da' zaka' yel̲a' žejl̲é' chele chie' L̲e', ka zaka' yel̲a' žejl̲é' cheto' chie' L̲e'. Dios bene' ga žejl̲e'le chie' L̲e' dan' nakkze' chawe', na' dan' l̲ezka' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, nake' chawe'.

2 Z̲nnabla' Dios gon chawe'e l̲e'e, na' wzóa žie' yichj l̲ázdo'le dan' nónbia'le Dios, na' X̲anžo Jesusen'.

Ka zej nak benne' ka' che Jesús

3 Dios, l̲en yel̲a' wak z̲en chie', ba benne' chežo yógo'te da' žon byenen gapžon nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo, na' nich gakžo l̲az̲do' yaž, dan' nónbia'žo Bennen' bl̲iže' žo'o nich gak si'žo yel̲a' baní' chie' L̲e', na' da' nak chawe' chie'.

4 Dan' žone' ki, bene' ga gak si'žo da' z̲en ka', na' da' naken chawe' da' bchebe l̲aže'e gonne' chežo, na' dan' naken ki, ba belažo l̲o da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga dan' z̲dan l̲áže'gak benách ka' da' kegle, nich gak gakžo kan nak Dios na'kze.

5 Che l̲en, cha' žejl̲e'le che Benne' Criston', le we' l̲aže' gakle ži'i l̲aže'. Kate' ba nakle ži'i l̲aže', le we' l̲aže' gata' yel̲a' žejní'il chele.

6 Kate' ba naple yel̲a' žejní'il, le we' l̲aže' nna bia' kwinle, na' kate' ba z̲nna bia' kwinle, le gak z̲en l̲aže', na' kate' ba nakle z̲en l̲aže', le gak l̲az̲do' yaž.

7 Kate' ba nakle l̲az̲do' yaž, le ži'il lježle ka', na' kate' ba nží'ilele lježle ka', l̲ezka' le ži'il yógo'te benách ka'.

8 Cha' ki žonle, na' zej žakže dot l̲i l̲aže' kan žonle da' ki, na' da' ki góngaken ga bi gak dáche'ze yel̲a' žejl̲é' chele, na' chej gakže l̲i l̲aže' kan nónbia'le X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

9 No benne' bi že' l̲aže'e gone' ki, nake' ka to benne' l̲o chol̲e, benne' nitle', dan' ba gol̲ l̲aže'e beyón Benne' Criston' l̲e' chawe', na' beké'e dol̲a' ka' da' wbage'e zga'ale.

10 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', žal̲a' chejsá' l̲áže'le bl̲iž Dios l̲e'e, na' wžekze' l̲e'e. Cha' gonle ki, bi chíx̲lele.

11 Ki gaken, Dios dot l̲aže'e gonne' l̲e'e latje chazle gan z̲nna biá'teze X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

12 Che l̲en gónteza' ga chejsá' l̲áže'le da' ki l̲a'kze ba nnézkzelelen, na' ba nzi' l̲o na'le da' naken dot da' li, na' z̲kónlelen žin.

13 Žekla' neda' žal̲a' yesá'a l̲áže'le kan zej nak da' ki x̲akte ne zoa' nbana'.

14 Žal̲a' gona' ki dan' nnezla' za' žin ža gata' neda'. X̲anžo Jesús, Benne' Criston', ba gožkze' neda' gaken chia' ki.

15 Che l̲en že' l̲áže'l̲i'a gona' ga chejsá' l̲áže'tezle da' ki te gata'.

No benne' ka' bl̲é'egekle' yel̲a' baní' che Jesús

16 Bi bchál̲jl̲ento' l̲e'e to da' dáche'ze katen' bzejni'ilto' l̲e'e kan žin ža yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' nape' dot yel̲a' wnná bia'. Neto' bl̲é'ekzelto' yel̲a' baní' z̲en chien'.

17 Bl̲e'elto' L̲e' katen' X̲až̲o Dios wdape' L̲e' ba la'ne, na' bka'n z̲ene' L̲e', na' benlto' chi'i Dios, dan' bžojen latje baní' chie', na' wnné': “Benne' ni nake' Z̲i'na'. Nži'ila' L̲e', na' žaz l̲aža'a L̲e'.”
18 Neto' bénkzelto' chi'i na', dan' bžojen ya'abá che Dios katen' wzóal̲ento' X̲anžon' l̲aw ya'a la'y na'.
19 Dan' goken nak bian' nak dot da' li da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios ža ni'te, na' žal̲a' we' l̲áže'le dižan', dan' naken ka to yi' da' z̲za'ní' gan nak chol̲ ni, na' zejte ža yel̲á' Bennen' nake' ka belj x̲sile chežo, na' z̲za'nín' l̲o yichj l̲áz̲do'le.
20 Da' ni žon byenl̲e'en chejní'ilele, dan' z̲nnan: “Bi gak nitó benne', žakze chie', chejni'ile' da' wnná no benne' bchalje' l̲o wláz Dios.”
21 Da' wnnagak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, bi bchál̲jgaken' dan' gónekzegekle', san bchál̲jgake' l̲o wláz Dios da' bchiz Dios Be' La'y l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.

2

No benne' ka' žsédgekle' da' wen l̲aže'

1 L̲ezka' wnníta'gak benne' wen l̲aže' ka', benne' ka' wnnázegake' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, benne' ka' wnníta'l̲engake' benách Israel ka'. L̲ezka' sóal̲engak benne' wen l̲aže' ka' l̲e'e, na' wsédgekle' l̲e'e da' wen l̲aže'. L̲o yel̲a' wen l̲aže' chégake' wsédgekle' l̲e'e da' naken chégakze', dan' gonen ga gon z̲ož chele yebéj yichjle da' naken dot da' li. Z̲ží'igake' che X̲anžo, Bennen' beslé' žo'o. Dan' góngake' gonen ga wžía yi' Dios l̲égake'.
2 Zanle l̲e'e gónl̲enle l̲égake' tz̲en l̲o da' kegle da' góngake', na' dan' gonle bál̲ele ki, na' nnegak benách ka' che diža' chawen' da' naken dot da' li.
3 Dan' dan l̲áže'gake' yel̲a' gape, wsédgekle' l̲e'e da' wen l̲aže', nich sí'gake' da' naple. Ba nžog chegak benne' ka' kwia yí'gake' to chi'ize, na' za' žin ža na'.
4 Dios bi benít l̲awe' wbás che ya'abá chie' ka' katen' bzóagake' chel̲a'ale x̲tiže'e, san bsejwe' l̲égake' latje chol̲, gan zej nžeje' do ya, na' želbeze' ža na' katen' wžía yi' Dios l̲égake'.
5 L̲ezka', bi benít l̲aw Dios benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te katen' bsel̲e'e nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yi'e benne' wen da' z̲innj ka', san beslé' Noé l̲o nisen', bennen' bzoa lie' che da' naken chawe'. L̲ezka' Dios beslé' yegaže ljež Noé na' l̲o nisen'.
6 L̲ezka', Dios bchoge' chegak benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Sodoma, na' l̲o yež Gomorra, na' bžía yi'e l̲égake' l̲en yi', na' beyákgake' de. Da' goken chégake' naken to da' z̲cheblen benne' ka' žóngake' da' kegle.
7 Katen' Dios bchinnje' yež ka', na' beslé' Lot, benne' chawen', l̲o yi' na'. Lot na' gok nyache' l̲áže'l̲i'e ni'a che da' kegle da' bengak benne' wen da' z̲innj ka'.
8 Ka' goken dan' Lot, benne' chawen', wzóal̲ene' l̲égake', na' bl̲e'ele', na' benle' da' bi naken chawe' da' béngake', na' dan' goke' l̲az̲do' yaž, che l̲en gok nyache' l̲áže'l̲i'e yógo'te ža ni'a che da' kegle da' béngake'.
9 Ki naken, X̲anžon' nnezle' yeslé' benne' ka' z̲žébegake' L̲e' l̲o na' da' x̲iwe', dan' žonen ga cho'ogak benách ka' nez dol̲a', san z̲kweze' yel̲a' zi' da' gone' benne' wen da' z̲innj ka' na' zejte ža choge' chégake' gátgake' to chi'ize.
10 Gon zi'že' benne' ki, benne' žóngake' da' kegle da' z̲dan l̲áže'gake', na' z̲ží'igake' che yel̲a' wnná bia' che X̲anžon'. Zej nake' benne' wechóg l̲aže' ka', na' zižje l̲aže'. Bi z̲žébegake' nnégake' chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' z̲dágake' l̲o baní'.

11 Wbás che ya'abá ka' náple'ežegake' yela' wnná bia', na' yela' wak ka benne' ka', san wbás che ya'abá ka' bi žechóg láže'gake' yesbága'gake' no benne' zia law Xanžon'.
12 Benne' ki zej nake' ka bia yixe' ka', bia bi be žejní'igeklba', san náljgakba' nich no benne' sene' légakba', na' gote' légakba'. Znnégake' che da' bi žejní'igekle', na' kwia yí'gake' to chi'ize kan žak chegak bia yixe' ka'.
13 Dios yebi'e chégake' da' sáka'gake', dan' bsaka' zí'gake' benách ka'. Žékgekle' da' žak na'a ža naken da' yebélengekle'. Zej nake' ka to yižwé' nožo', na' to da' zchinnjen, katen' žáwlengake' le'e tzen, na' žebégekle' dan' žon láže'gekle' le'e.
14 Len yela' zze laže' chégake' zwíagake' no'le ka'. Bi nníta'gake' žize žóngake' dola'. Žóngake' ga zchíxgekle benne' ka' bi zej nake' choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žíljtezgake' da' zdan láže'gake'. Dios ba bchoge' chégake' kwia yí'gake'.
15 Wléj yíchjgake' da' naken dot da' li, na' nchol yichj lázdo'gake'. Žóngake' kan ben Balaam, zi'n Beor, bennen' bdan láželi'e yela' gape, na' bene' da' kegle dan' bdízjwgake' le'.
16 Dios bdil dže'e Balaam na' dan' bene' da' keglen'. To búrrodo' bcháljlenba' le' kan zchaljgak benne' ka', na' bséjwba' xnez Balaam na' gan zeje' lo yela' zži'i che Dios.
17 Zej nak benne' ki ka to bdoa nis da' ba nbiž, na' lezka' ka to bejw da' zche' be' wale. Ba nkweze Dios latje chégake' lo latje chol.
18 Ki zej nake' dan' zcháljgake' da' zenle'e lo yela' bi nnezle chégake', na' zkóngekle' žin da' zdan láže'gak benách ka', na' žóngake' ga zchíxgekle benne' ka', benne' ba belágake' ladjw benne' ka' nchólgekle'.
19 Zchebe láže'gake' gata' yela' žeslá chegak yezika' benách ka', san légakkze' zej nžeje', na' žóntezgake' da' kegle. Zej nžej yógo'te benne' ka' lo na' da' zchen' yichj lázdo'gake'.
20 Cha' belágake' lo da' bi naken chawe' da' den yežlyó nga dan' bénbia'gake' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' naž sen da' kegle légake' da' yoble, dan' chen' légake', na' da' li bága'žegake' zia kate' se lawte ka da' wbága'gake' zga'ale.
21 Gakže chawe' chégake' chela' batkle gónbia'gake' Bennen' zzoe' žo'o nez chawe' chien' ka da' gak chégake' cha' bénbia'gake' Le', na' naž wléj yíchjgake' diža' la'y da' bsedle Dios légake'.
22 Ba gok chégake' da' znnan:

Žeyéchj beko', žeyawba' da' beyebba'.

Žeyáz koch lo gona', bian' za' bwazjžo.

3

Nnezlžo yelá' Xanžo

1 Diža' ni naken da' bežopen' da' zzojan' chele, ljéža'do' ka'. Lo da' žópeten že' laža'a yesá'a láže'le kan zej nak da' ki.
2 Le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' la'y ka' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' le chejsá' laže' da' wnná Xanžon', Bennen' žeslé' žo'o, dan' bsédgekle benne' wbás ka' bsele'e Le'.
3 Da' nak blo da' žala' chejsá' láže'le, znnan ki: “Ža se lawte ža ka' la'gak benne' ka' góngake' da' kegle dan' zdan láže'gake'.”

4 Gon dítjgekle' xtiža' Jesusen', na' nnágake': "¿Bizkze gok che dan' bchebe laže' Benne' Criston'? Wnné': Yelá'a da' yoble. Ža ni'te katen' gotgak xa xto'žo ka', na' zejte na'a ža, yógo'te žaken tlebe kan goken katen' wzó law žata' yežlyó nga na' zejte na'a ža."

5 Zzóagake' chela'ale da' goken ža ni'te. Bchalj Dios, na' wzó law nníta'gak ya'abá, na' yežlyó nga. Bžoj yežlyón' lo nis, na' wžén' gachje láwe'le nisen'.

6 Lezka' len nis Dios bchinnje' yežlyó nga ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bžia yin' benách dola' ka'.

7 Ya'abá, na' yežlyó nga, da' ka' zej nnitan' na'a ža, Dios zkweze' légaken na' zejte ža wchinnje' légaken lo yi'. Ki gaken, kan nak da' wnnakze Dios chégaken. Wzeye' légaken ža na' choge' chegak benách ka', benne' bi zej nake' chawe', kwia yí'gake'.

8 Bi gal láže'le le'e da' ni, zí'na'do' ka'. To ža naken law Xanžon' ka zan gaywá' yiz ka', na' zan gaywá' yiz ka' zej naken lawe' Le' ka to žaze.

9 Bi zžele Xanžon' gone' da' bchebe laže'e gone'. Žékgekle bale benách zžele', san zbeze' zen laže', na' zzoele' žo'o dan' bi žénele' kwia yi' nitó benne', san žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka'.

10 Kon yežinkze ža yelá' Xanžon' kan zla' to benne' wbán žel. Kate' žin ža na' te che ya'abá len to žaxto' zen. Kwia yi'gak yógo'te da' zej nnitan' to lo yi' zen. Chey yežlyó nga, tzen len da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

11 Cha' kwia yi'gak yógo'te da' ki, ¿nakxkze žala' gonle? Žala' gakle lazdo' yaž, na' wdé kwinle lo na' Dios.

12 Žala' kwezle ža yelá' Xanžon', na' we' láže'le gonle ga žinte ža na' katen' ya'abá, na' da' ka' zej nnita' kwia yí'gaken lo yin'. Lezka' chey dot yežlyó nga.

13 Ki gaken, san žo'o zbezžo da' bchebe laže' Dios, gone' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe gan gak da' naken chawe'.

14 Che len, zí'na'do' ka', kate' ne zbezle da' ki, le we' laže' gakle dot chawe' law Dios, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, na' kwezle cháwe'do' na' zejte ža na'.

15 Žala' nnézlele zbez Dios zen laže' nich gata' latje chegak benách ka' yelágake', kan lezka' wnná lježžo Pablo, dan' bzoje' chele le'e yiche, na' wdape' yela' žejní'il da' bnezjw Xanžon' chie'.

16 Le'e yógo'te yiche da' zzoje', zchalje' kan zej nak da' ki, la'kze nwá'gaken da' ka' zej naken zede chejni'ilžon. Benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' bi zej nake' dot li laže', zchíxgake' diža' ki. Lezka' žóngake' chegak yezika' da' zej nyejwn le'e yiche la'y, dan' gonen ga wžía yi' Dios légake'.

17 Ba nnézkzelele da' ki, zí'na'do' ka'. Che len le gape chi'i kwinle, nich benách ka' bi zej nake' chawe' bi gon láže'gekle' le'e, na' bi ža' yichj lázdo'le kan žejle'le che Benne' Criston'.

18 Le we' laže' gakže dot li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' nich žíi'iželele Le'. ¡Ga'n zene' Le' na'a, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ Ẕ̲WA

Diža' da' nbán̲lenžon

1 Ẕzojto' chele kan nak che Bennen' ba wzoakze' kate' bi na' soa yežlyó nga,
na' kan nak da' benlto' da' bchal̲je', na' kan nak da' bl̲e'elto' da' bene'. Bwíato'
Bennen', na' wdanto'-ne'. Bennen' nake' Jesús, Bennen' nake' Diža' da' zej
nban̲len benách ka'.
2 Bennen' zej nban̲len benách ka' bl̲oe'e l̲awe', na' bl̲e'elto'-ne'. Ẕzoa lito' chie'
L̲e', na' ẕzenlto' l̲e'e kan nak che Bennen' nbán̲lenžo. Bennen' wzóal̲ene' X̲ažo
Dios, na' bedjl̲oé'e l̲awe' ga zoažo ni.
3 Dan' bl̲e'elton', na' dan' benlton', ẕzenlto' l̲e'e nich gakle l̲e'e toze l̲en neto'.
Da' li yel̲a' toze chežo naken l̲en X̲ažo Dios, na' l̲en Jesús, Benne' Criston', Ẕi'n
Dios.
4 Ẕzojto' chele da' ki nich gak yebelžo dot l̲áže'žo.

Dios nake' baní'

5 Da' ni naken da' benlto' da' bchal̲j Jesusen', na' naken da' ẕzenlto' l̲e'e na'a.
Ki ẕnnan: “Dios nake' baní', na' bi zoa nitó da' naken chol̲ l̲en L̲e'.”
6 Cha' nnažo: “Nakžo toze l̲en Diosen'” na' cha' žonžo da' naken che da' chol̲,
da' ni nak bian' žon l̲áže'žo, na' bi žonžo da' naken dot da' li.
7 Na'a, cha' žonžo da' naken chawe', ẕdažo l̲o baní' kan L̲e' nake' chawe', na'
zoe' l̲o baní', na' nakžo toze tožo l̲en yetožo, na' x̲chen Jesús, Benne' Criston',
Ẕi'n Dios, žeyonen žo'o chawe', na' žeká'n yógo'te dol̲a' da' nbága'žo.
8 Cha' ẕnnažo: “Bi be dol̲a' nbága'žo” žon l̲áže'lžo l̲a' kwínzežo, na' bi nzi' l̲o
na'žo da' naken dot da' li.
9 Cha' yex̲óalapažo l̲aw Dios dol̲a' da' nbága'žo, L̲e' žone' kan ẕnne', na' nake'
chawe'. Yenít l̲awe' dol̲a' da' nbága'žo, na' yeyone' žo'o chawe', na' yeké'e
yógo'te da' ẕia da' nbága'žo.
10 Cha' nnažo: “Bi be dol̲a' nbága'žo” gaken kan nnažo: “Dios žon l̲aže'e” na'
bi žonžo kan ẕnna x̲tiže'e.

2

Benne' Cristo ẕdie' x̲tíža'žo l̲aw Dios

1 L̲e'e, ẕí'na'do' ka', ẕzoja' da' ki chele, nich bi gonle dol̲a'. Na'a, cha' no benne'
gone' dol̲a', zoa to Benne' ẕnnable' ni'a chežo l̲aw X̲ažo Dios, Bennen' lie' Jesús,
Benne' Criston', Benne' chawen'.
2 Nakkze' L̲e' Bennen' bde kwine', na' gote' nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo
žo'o l̲aw Dios. Gote' L̲e', kégeze nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo žo'o, san l̲ezka'
nich beké'e dol̲a' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
3 Cha' žonžo kan nak da' bchi'le' žo'o, nnezlžo ba nónbia'žo L̲e'.
4 No benne' ẕnne': “Neda' nónbi'a Dios” san cha' bi žone' kan ẕnna da'
wnnakze' L̲e', benne' ni žon l̲aže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li.
5 No benne' žone' kan ẕnna x̲tiža' Dios, da' li benne' ni nži'ile' Dios kan žal̲a'
gonžo. Cha' žonžo ki, nnezlžo nakžo che Dios.
6 L̲ezka', no benne' ẕnne': “Neda' naka' che Benne' Criston'” žal̲a' gake' kan
gok Benne' Criston' katen' wdé' yežlyó nga.

Bchi'le Benne' Cristo žo'o ži'ilžo lježdžo ka'

7 Ẕí'na'do' ka', ẕzoja' chele da' bchi'le Criston' žo'o. Bi naken to da' kobe, san dan' wnnakze Dios ža ni'te, dan' wẕí' l̲o na'le ža ni'te. Dan' wnné' ža ni'te naken da' ba benl-le.
8 L̲ezka' naken ka ẕzoja' chele to da' kobe, dan' ben Jesusen' dot kan ẕnnan, na' l̲ezka' žonle l̲e'e kan ẕnnan. Ki naken dan' ba ẕde che da' naken chol̲, na' baní' li l̲aže' ba ẕza'nín'.
9 No benne' ẕnne': "Zoa' l̲o baní'" san cha' bi ẕl̲e'ele' lježe' chawe', benne' ni ne žone' da' naken che da' chol̲.
10 No benne' nži'ile' lježe' zoe' l̲o baní', na' da' žonen ga chix̲le no benne' bi be gak gonen chie' l̲e'.
11 No benne' bi de lježe' chawe', žone' da' naken che da' chol̲, na' ẕde' l̲o da' chol̲. Bi nnezle' gan zeje', dan' žon da' naken chol̲ ga nchol̲ yichj l̲áẕda'we'.
12 Ẕzoja' chele, ẕí'na'do' ka', dan' ba benít l̲aw Dios dol̲a' da' wbága'le. Ki bene' dan' žone' da' bchebe l̲aže'e gonen'.
13 Ẕzoja' chele, l̲e'e nakle ka x̲agak x̲kwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.
Ẕzoja' chele, l̲e'e nakle ka x̲kwide' ka', dan' ba belale l̲o na' da' x̲iwe'.
14 Ba bzoja' chele, ẕí'na'do' ka', dan' nónbia'le X̲ažo Dios.
Ba bzoja' chele l̲e'e, nakle ka x̲agak x̲kwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.
Ba bzoja' chele l̲e'e, nakle ka x̲kwide' ka', dan' nakle wal̲e, na' nzi' l̲o na'le x̲tiža' Dios, na' ba belale l̲o na' da' x̲iwe'.
15 Bi žíʼilele yežlyó nga, na' kege da' de yežlyó nga. Cha' zoa no benne' nži'ile' dan' den yežlyó nga, bi nži'ile' X̲ažo Dios.
16 Ki naken, dan' žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' bi žénele X̲ažo Dios, san žóngake' da' ẕdan l̲áže'gake'.
Žóngake' da' ẕdan l̲aže' bel̲a' žen chégake'.
Žóngake' da' ẕdan l̲aže' yej láwgake'.
Ẕka'n ẕen kwíngake' ni'a che da' zej nape'.
Ki zej nak da' kegle ka' da' žóngake'.
17 Te che yežlyó nga, na' che da' ẕdan l̲áže'gak benách ka', san no benne' žone' kan žénele Dios soe' to chi'ize.

Bennen' ẕchal̲je' da' li, na' bennen' žon l̲aže'e

18 Ẕí'na'do' ka', ba zoažo ža ze l̲awte ža ka' che yežlyó nga. Ba bénlele l̲a' bennen' ẕží'e che Benne' Criston', na' na'a ba wzó l̲aw zej nnita' benne' zan, benne' ẕží'igake' che Benne' Criston'. Che l̲en nnezlžo ba zoažo ža ze l̲awte ža ka'.
19 Benne' ki bežójgake' ládjwžo žo'o, san bi gókgake' toze l̲en žo'o. Chela' gókgake' toze l̲en žo'o, gá'ntezgake' l̲en žo'o. Na'a, bežójgake', nich gak bia' bi zej nake' yógo'tegake' toze l̲en žo'o.
20 Na'a, Dios Be' La'y zóal̲ene' l̲e'e, na' nnézkzelele da' naken dot da' li.
21 Ẕzoja' chele dan' ba nnézlele da' naken dot da' li, na' kege dan' bi nnézlelen. L̲ezka' nnézlele bi žon l̲aže' no benne' nnezle' da' naken dot da' li.
22 ¿Noẕkze bennen' žon l̲aže'e? Žon l̲aže' bennen' ẕnne' bi nak Jesús Bennen' bsel̲a' Dios. Benne' ni nake' bennen' ẕži'e che Benne' Criston', dan' ẕnne' bi nak Dios X̲a Jesusen', na' l̲ezka' ẕnne' bi nak Jesusen' Ẕi'n Dios.
23 No benne' ẕži'e che Ẕi'n Dios, bi zoal̲en X̲ažo Dios l̲e'. No benne' ẕnne' kwáselo Jesusen' nake' Ẕi'n Dios, l̲ezka' X̲ažo Dios zóal̲ene' bennen'.

24 Na'a, le we' laže' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e. Cha' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e, lezka' le'e gá'ntezle len Zi'n Dios, na' lezka' len Xažo Dios.
25 Da' ni naken da' bchebe laže' Dios, wné' gonne' yela' nban da' zejlí kanne chežo.
26 Zzoja' chele da' ni kan nak chegak benne' ka' žénegekle' gon láže'gekle' le'e.
27 Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e. Benne' Criston' bséla'kze' Le' chele, na' Lekze' zóalenteze' le'e. Che len bi žon byenen wsedle no benne' le'e, dan' Be' La'y na' žsedle' le'e. Zóalene' le'e, na' zchalje' da' li, na' bi žon laže'e. Kan ba bsedle' le'e, le gá'nteze len Benne' Criston'.
28 Na'a, zí'na'do' ka', le gá'nteze len Benne' Criston' nich katen' yelé'e Le', na' gak wxén láže'žo Le', na' bi yedoé'elžo kate' žinžo lawe' Le' katen' yelé'e.
29 Cha' nnézlele le'e Dios nake' chawe', lezka' žala' nnézlele yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe' zej nake' zi'n Dios.

3

No benne' ka' zej nake' zi'n Dios

1 Le wia kan nží'ile'el Xažo Dios žo'o, dan' bene' ga ležo zi'n Dios na'kze. Che len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga bi nónbia'gake' da' nakžo, dan' bi beyónbia'gake' da' nak Jesusen'.
2 Zí'na'do' ka', na'a ba nakžo zi'n Dios, na' bi na' la' law da' gakžo. Nnezlžo kate' wloé'e law Jesusen', gakžo kan nake' Le', dan' le'elžo-ne' kan nakkze' Le'.
3 No benne' žxen laže'e gake' kan nak Jesusen', že' laže'e gake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.
4 No benne' žone' dola' zži'e che xtiža' Dios, dan' nak dola' da' zži'in che xtiža' Dios.
5 Nnézlele bloe'e law Jesusen' nich beké'e dola' da' wbága'žo, na' bi be dola' žone' Le'.
6 No benne' nake' toze len Jesusen' bi žone' dola'. No benne' žone' dola' batkle ble'ele' Le', na' bi nónbi'e Le'.
7 Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'le no benne' le'e. No benne' žone' da' naken chawe', nake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.
8 No benne' žónteze' dola' nake' che da' xiwe', dan' žónteze da' xiwen' dola' kate' bi na' soa Adán. Che len bedjloé'e law Zi'n Dios, nich wsejwe' xnez da' xiwen' nich bi be gak gonen chežo.
9 No benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dola', dan' zóateze Be' La'y che Dios len le', na' bi žone' dola' dan' nake' zi'n Dios.
10 Ki zej nak bia' benne' ka' zej nake' zi'n Dios, na' benne' ka' zej nake' zi'n da' xiwe'. No benne' bi žone' da' naken chawe', na' bi nži'ile' lježe', bi nake' che Dios.

Žala' ži'ilžo lježžo ka' zej nake' che Jesús

11 Da' ni naken da' ba benl-le ža ni'te, da' znnan: "Žala' ži'ilžo lježžo tožo yetožo."
12 Bi žala' gonžo kan ben Kaín, zi'n Adán. Gok Kaín na' che da' xiwe', na' betbe' bi' bíche'be'. ¿Biz chen' betbe' bi' bíche'be'? Betbe' lebe' dan' ben Kaín na' da' bi goken chawe' law Dios, san da' ben bi' bíche'ben' goken chawe'.
13 Zí'na'do' ka', bi yebánlele cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zej de le'e chawe'.
14 Nnezlžo ba wdežo lo yela' got, na' ba napžo yela' nban da' zejlí kanne dan' nži'ilžo lježžo ka'. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', ba nakkze' ka to benne' gat.

15 No benne' bi zl̲e'ele' lježe' chawe', nake' ka to benne' wetw benách ka', na' nnézlele nitó benne' wetw benách ka' bi nape' yel̲a' nban da' zejlí kanne.
16 Ki nónbia'žo yel̲a' nži'il da' naken l̲i l̲aže', dan' bde Jesusen' yel̲a' nban chie', na' gote' l̲o wlazžo žo'o. L̲ezka' žo'o žal̲a' wdežo yel̲a' nban chežo, nich gákl̲enžo ležžo ka'.
17 Na'a, no benne' de yel̲a' wnni'a chie', dan' naken che yežlyó nga, na' zl̲e'ele' lježe', zoa bi da' žiážjele', na' cha' bi žeyache' l̲áže'le' l̲e', bi da' wnezjwe' chie', ¿wak nnažo zoal̲en yel̲a' nži'il che Dios bennen'?
18 Ẕí'na'do' ka', žal̲a' ži'ilžo ležžo ka', kege l̲en díža'ze o l̲o yel̲a' znneze chežo, san dot l̲áže'žo, na' l̲en dot yel̲a' žon chežo žal̲a' ži'ilžo ležžo ka'.

Da' žxen l̲áže'žo l̲aw Dios

19-20 Cha' ki nži'ilžo ležžo ka', nnezlžo nakžo che Bennen' nakkze' da' li, na' l̲aw Dios gak kwe' ži yichj l̲ázdo'žo katen' zchebe l̲ázdo'žo žo'o, dan' nakže da' li da' znna Dios ka da' znna l̲ázdo'žo, na' L̲e' nnézkzele' yógo'te.
21 Ẕí'na'do' ka', cha' bi zchebe l̲ázdo'žo žo'o, zoa da' žxen l̲áže'žo l̲aw Dios,
22 dan' nnezlžo gonne' chežo bíte'teze da' nnablžo L̲e'. Ki naken dan' žonžo kan znna da' bchi'le' žo'o, na' da' žaz l̲aže'e L̲e'.
23 Ki nak da' bchi'le Dios, wnné' žal̲a' chejl̲e'žo che Jesús, Benne' Criston', Ẕi'ne', na' ži'ilžo ležžo ka' kan l̲ezka' bchi'le Ẕi'ne' žo'o.
24 Benne' ka' žóngake' da' bchi'le Dios zóal̲engake' L̲e', na' Dios na'kze zóal̲ene' benne' ka'. Ki nnezlžo L̲e' zóal̲enteze' žo'o, dan' ba bsel̲e'e Dios Be' La'y nich bedjsóal̲ene' žo'o.

4

Da' nak bia' zoal̲en Dios Be' La'y žo'o

1 Ẕí'na'do' ka', bi chejl̲e'le che no benne' znnaze' Dios Be' La'y zóal̲ene' l̲e', san le si' bia' bennen', cha' Dios Be' La'y zóal̲ene' l̲e', dan' zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon l̲áže'gake', na' znnágake' zcháljgake' l̲o wláz Dios.
2 Ki gónbia'le no benne' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'. Bennen' znne' kwáselo kan bl̲a' Jesús, Benne' Criston', na' znne' nake' Bennen' bsel̲a' Dios, na' golje' benách, nak bennen' che Dios.
3 L̲ezka', no benne' bi znne' kwáselo kan bl̲a' Jesús, Benne' Criston', na' znne' bi golje' benách, bi nake' che Dios. Benne' ni nake' che bennen' zži'e che Benne' Criston', bennen' ba bénlele yide', na' na'a ba zde' yežlyó nga.
4 Ẕí'na'do' ka', nakle che Dios, na' nápžele yel̲a' wak ka benne' ka' žon l̲áže'gake', dan' Bennen' zóal̲ene' l̲e'e napže' yel̲a' wak ka bennen' zde' yežlyó nga.
5 L̲égake' zej nakze' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Che l̲en zcháljgake' che da' naken che yežlyó nga, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zze nággake' chégake'.
6 Nakžo žo'o che Dios. No benne' nónbi'e Dios zze nage' chežo. No benne' bi nake' che Dios bi zze nage' chežo. Ki nónbia'žo no bennen' yoe'e Dios Be' La'y, Ben' zchal̲je' da' li, na' l̲ezka' bennen' yoe'e ben' da' žon l̲ažen'.

Yel̲a' nži'il li l̲aže' zá'zen l̲o na' Dios

7 Ẕí'na'do' ka', žal̲a' ži'ilžo ležžo ka', dan' yel̲a' nži'il zan' l̲o na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, na' nónbi'e Dios.
8 No benne' bi nži'ile' lježe' ka', bi nónbi'e Dios, dan' yel̲a' nži'il zan' l̲o na' Dios.

9 Ki bla' law kan nži'il Dios žo'o. Bsele'e tlícha'tekze Zi'ne' yežlyó nga, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo ni'a chie' Le'.
10 Ki nak bia' yela' nži'il da' naken li laže', kege kan nži'ilžo Dios, san kan Le' bží'ile'ele' žo'o, na' bsele'e Zi'nkze' nich bi'e dola' da' wbága'žo žo'o, na' Le' gote' ni'a chen.
11 Zí'na'do' ka', cha' ki bží'ile'ele Dios žo'o, žala' ži'ilžo lješšo ka'.
12 Batkle ble'el no benne' Dios, san cha' nži'ilžo lješšo ka', Dios na'kze zóalene' žo'o, na' na'a nži'ilžo Diosen' dot láže'žo.
13 Nnezlžo zóalenžo Dios, na' Le' zóalene' žo'o, dan' bsele'e Dios Be' La'y, nich bedjsóalene' žo'o.
14 Neto' ble'elto' da' ben Xažo Dios, na' zzoa liton'. Le' bsele'e Zi'nkze', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
15 No benne' znne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, Dios na'kze zóalene' bennen', na' le' zóalene' Diosen'.
16 Žo'o nnezlžo, na' žejle'žo nži'il Dios žo'o. Yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka', zóalene' Diosen', na' Dios na'kze zóalene' le'.
17 Ki žon žin yela' nži'il lo yichj lázdo'žo. Žonen ga biž zžébežo za chog Dios chegak benách ka' gátgake'. Kan nak Jesusen', lezka' nakžo žo'o yežlyó nga.
18 Cha' nnezlžo nži'il Dios žo'o, bi be zžébežo. Kate' nnezlžo nži'il Dios žo'o, žone' Le' ga bi zžébežo. No benne' zžebe' da' sake'e bi nnezle' nži'il Dios le'.
19 Žo'o nži'ilžo Dios, dan' Le' bží'ikzele' žo'o zga'ale'.
20 Cha' no benne' znne': “Neda' nži'ila' Dios” san cha' bi nape' lježe' ka' chawe', benne' ni žon laže'e. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', benne' ka' zle'ele', ¿nakxkze gak ži'ile' Dios, na' batkle ble'ele' Le'?
21 Ki bchi'le Jesusen' žo'o, na' wnné': “No benne' nži'ile' Dios, žala' ži'ile' lježe' ka'.”

5

Wak soelžo da' žak chežo yežlyó nga

1 No benne' žejli'e nak Jesús Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, benne' ni nake' zi'n Dios, na' no benne' nži'ile' Dios, Bennen' bzoe' le', lezka' žala' ži'ile' lježe', bennen' lezka' nake' zi'n Dios.
2 Ki žákbe'elžo nži'ilžo benne' ka' zej nake' zi'n Dios. Naken ki cha' nži'ilžo Dios, na' žonžo kan znna xtiže'e.
3 Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan znna xtiže'e, na' bi nak zede dan' bchi'le' žo'o gonžo.
4 No benne' nake' zi'n Dios zzoele' da' žak chie' yežlyó nga. Ba bzoelžo da' žak chežo yežlyó nga dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.
5 ¿Noz bennen' zzoele' da' žak chie' yežlyó nga? Bennen' žejli'e Jesusen' nake' Zi'n Dios žone' ki.

Dios Be' La'y zzoa lie' che Benne' Cristo

6 Ki bloe'e law Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' bezóe' nis, na' blalje' xchene', na' kégeze bezóe' nis, san lezka' blalje' xchene'. Dios Be' La'y nake' Bennen' zzoa lie' che Zi'n Dios, dan' nak dot da' li da' zchalj Dios Be' La'y.
7 Chonne benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, benne' ka' zzoa lígake' che Jesusen'. Zej nake' Xažo Dios, na' Zi'n Dios, Bennen' lie' Diža', na' Dios Be' La'y. Chonne' ki, toze zej nake'.

8 Lezka', chonne da' ka' zzoa lígaken chie' yežlyó nga, Dios Be' La'y, na' da' bezóa Benne' Criston' nis, na' žen da' blalje' le'e yag kroze, na' da' chonne ki, toze kan znnágaken.
9 Cha' si' lo na'žo da' zzoa ligak benách ka' kan nak Jesusen', da' zzoa likze Dios záka'le'ežen. Da' bzoa li Dios naken da' wnné' kan nak che Jesusen', katen' wnné' nake' Zi'nkze'.
10 No benne' žejli'e che Zi'n Dios, nzi' lo ne'e da' bzoa li Dios. Cha' no benne' bi žejli'e da' wnnakze Dios, na' wak nnažo: znna bennen': "Dios žon laže'e." Ki naken dan' bi bejli'e da' bzoa li Dios che Zi'ne'.
11 Da' ni naken da' bzoa li Dios. Wnné' ba benne' yela' nban da' zejlí kanne chežo, na' Zi'ne' na' nake' Benne' žonne' chežo yela' nban na'.
12 No benne' zoalen Zi'n Dios le', nape' yela' nban da' zejlí kanne. No benne' bi zoalen Zi'n Dios le', bi nape' yela' nban na'.

Nnezlžo napžo yela' nban da' zejlí kanne

13 Zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Zi'n Dios, zzoja' chele da' ni nich nnézlele ba naple yela' nban da' zejlí kanne, na' ki gaken, gak li laže' kan žejle'le che Zi'n Dios na'.
14 Da' ni naken da' žxen láže'žo Le'. Cha' bi da' nnablžo-ne' kan žénele' Le', Le' ženle' chežo žo'o.
15 Cha' nnezlžo ženle' chežo kan nak bi da' znnablžo-ne', lezka' nnezlžo ba napžo da' znnablžo-ne'.
16 Cha' no benne' le'ele' lježe' žone' dola' da' bi žonen ga gate', wak nnable' Dios lo wláz bennen', na' Le' wnezjwe' yela' nban chie'. Ki znnia': wak nnáblele lo wláz benne' ka' žóngake' dola' da' bi žonen ga gatgak benne' ka'. Zoa dola' da' žonen ga gat no benne'. Bi znnia' nnáblele lo wláz no benne' žone' dola' ki.
17 Yógo'te da' kegle naken dola', san zoa dola' da' bi žonen ga gat no benne' žonen'.
18 Nnezlžo no benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dola' dan' Zi'nkze Dios žape chi'e bennen', na' da' xiwe' bi be gak gonen chie'.
19 Nnezlžo yo'ožo lo na' Dios, na' yógo'te benách ka', benne' ka' že' láže'gake' da' de yežlyó nga, zej yoe'e lo na' da' xiwe'.
20 Na'a, nnezlžo ba bla' Zi'n Dios nga, na' benne' yela' žejní'il chežo, nich gónbia'žo Bennen' nake' dot da' li. Zóalenžo Bennen' nake' dot da' li dan' zóalenžo Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. Benne' ni nake' Dios da' li, na' Bennen' žonne' yela' nban da' zejlí kanne chežo.
21 Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi wká'n zenle lo'a ka'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ Ẕ̲WA

Benne' nake' dot da' li, na' ye̲la' nži'il

1 Neda', Ẕwa, žapa' le' “Padio x̲”, no'le wžekze Dios, na' žapa' “Padio x̲” yógo'te ẓi'no' ka'. Nži'ila' l̲e'e dan' nónbia'žo Benne' nake' dot da' li, na' kege nedza', san l̲ezka' yógo'te benne' ka', benne' zej nzi'e x̲tiža' Dios da' naken dot da' li, zej nži'ile' l̲e'e. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'.

2 Nži'ilto' l̲e'e dan' yo'o l̲o yichj l̲ázdo'žo x̲tiža' Dios da' naken dot da' li, na' sóa̲l̲entezen žo'o.

3 Ẕnnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Ẓi'nkze Diosen', gon chawe'e l̲e'e, na' yeyache' l̲áže'le' l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le dan' nak dot da' li x̲tiže'e, na' nži'ile' l̲e'e.

4 Bebél̲e'ela' katen' benla' žongak ẓi'no' ka' kan ẓnna x̲tiža' Dios da' naken dot da' li, dan' žóngake' kan bchi'le X̲ažo Dios žo'o.

5 Na'a, žáta'yoela' le', nó'ledo', gono' kan ẓnna da' bchi'le Jesusen'. Bi ẓzoja' chio' to da' kobe. Ẕzoja' da' bchi'le Jesusen' žo'o ža ni'te, katen' wnné' žal̲a' ži'ilžo lježžo ka'.

6 Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan bchi'le' žo'o. Dan' bchi'le' naken nich ži'ilžo lježžo ka' kan ba bénlele l̲e'e ža ni'te.

No benne' ka' žon l̲áže'gekle' žo'o

7 Da' ni žapa' l̲e'e: dan' ba ẓdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon l̲áže'gake', na' bi nzi' l̲o ná'gake' kan bl̲a' Jesús, Benne' Criston', golje' benách. No benne' žone' ki, nake' benne' wen l̲aže', na' ẓži'e che Benne' Criston'.

8 Le gape chi'i kwinle nich bi wnitle da' ba naple dan' žonle x̲chin Benne' Criston', san le we' l̲aže' gata' chele dot da' žal̲a' si'le l̲o na' Dios.

9 No benne' wsedle' l̲e'e da' nža' kan nak dan' bsedle Benne' Criston', bi zoa̲l̲en Dios bennen'. X̲ažo Dios l̲en Ẓi'nen' zóa̲l̲ene' no benne' žónteze' ka ẓnna x̲tiža' Benne' Criston'.

10 Cha' no benne' ze'e gan zoale, na' žsedle' to da' yoble, bi wléblele bennen' ližle, na' bi ye'le-ne': “Dios gon chawe'e le'.”

11 No benne' ži'e l̲e': “Dios gon chawe'e le'”, žónl̲ene' l̲e' tẓen da' kegle da' žone'.

Ẕwa žx̲en l̲aže'e l̲e'ele' lježe' ka'

12 L̲a'kze žal̲a' yapa' l̲e'e da' zan, bi žénela' wzoja' yógo'ten l̲e'e yiche. Žx̲en l̲aža'a l̲a'a gan zoale, na' wchal̲jžo kwáselo, nich gak yebelžo dot l̲áže'žo.

13 X̲kwide' ka' che no'le bilo', no'len' wžekze Dios, žápegake' le' “Padio x̲.” Ka'kze gaken.

DIŽA' BEYONNE DA' BZOJ Ẓ̱WA

Da' chawe' da' žon benne' lie' Gayo

1 Neda', Ẓwa, žapa' le' “Padiox̱”, Gayo, benne' ži'i l̲aže'. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. Nži'ila' le' dot l̲aža'a.

2 Ljéža'do', ẓ̱nnabla' Dios gon chawe'e le' l̲o yógo'te da' žono', na' l̲ezka' so' chawe', kan že' chawe' be' nakkzo'.

3 Žebela' dan' ẓl̲a'gak lježžo ka' ga zoa' ni, na' ẓ̱zoa lígake' kan nako', na' ẓ̱nnágake' nako' l̲i l̲aže', na' žono' kan ẓ̱nna x̱tiža' Dios, da' naken dot da' li.

4 Bi be zoa da' žonžen ga žebela' ka da' ni, kate' ženla' benne' ka' zej nake' ka x̱kwide' chekza' ka' žóngake' kan ẓ̱nna da' naken dot da' li.

5 Ljéža'do', žono' da' naken dot chawe' kate' žákl̲eno' lježžo ka', l̲a'kze bi na' gónbi'o yógo'tegake'.

6 Lježžo ki ẓ̱zoa lígake' kan nak chio' le' l̲awgak benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' nga, na' ẓ̱zéngekle' neto' kan nži'ilo' l̲égake'. Žono' da' nak chawe' kate' žegó'o l̲égake' nez, na' žákl̲eno' l̲égake' kan žal̲a' gono' chegak benne' ka' žóngake' x̱chin Dios, nich yeyó'ogake' binlo nez.

7 L̲égake' bžójgake' nga dan' zej nži'ile' Jesús, na' bi be ẓ̱zí'gake' l̲o na'gak benne' ka' bi zej nake' toze l̲en Benne' Criston'.

8 Che l̲en žal̲a' gapžo ba la'ne benne' ka' žóngake' ki, nich gónl̲enžo l̲égake' tẓ̱en žin che da' naken dot da' li.

Da' kegle da' žon benne' lie' Diótrefes

9 Ba bzoja' da' wzejni'ilen benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', san Diótrefes, bennen' ẓdan l̲aže'e gake' blo l̲ádjwgake', bi žape' neto' ba la'ne.

10 Che l̲en, cha' yida' gan zoale, wsá'a l̲áže'le kan zej nak da' žone' l̲e' katen' dobžo. Ẓ̱nnie' cheto' da' wen l̲aže'. Bi žaz l̲aže'e da' nize, san l̲ezka' bi žape' ba la'ne lježžo ka' ẓ̱žíngake' ga na', na' žsejwe' x̱nezgak benne' ka' žénegekle' gápegake' benne' ka' ba la'ne, na' žebeje' l̲égake' ladjw benách ka' che Benne' Criston'.

11 Ljéža'do', bi gono' kan žongak benne' ka' žóngake' da' kegle, san kan žongak benne' ka' žóngake' da' naken chawe' žal̲a' gono'. No benne' žone' da' naken chawe' nake' che Dios, san no benne' žone' da' kegle batkle bénbi'e Dios.

Da' chawe' da' žon benne' lie' Demetrio

12 Yógo'te lježžo ka' ẓ̱zoa lígake' che Demetrio, dan' nak bia' žone' da' naken dot da' li. L̲ezka' neto' ẓ̱zoa lito' chie', na' nnezlo' da' ẓchal̲jto' kan nak chie' l̲e' naken dot da' li.

Da' ẓ̱nnab Ẓwa l̲aw Dios

13 Gónela' wzoja' chio' da' zanže, san bi žénela' wzojan' l̲e'e yichze.

14 Na'a, žx̱en l̲aža'a l̲é'etela' le', na' wchal̲jžo kwáselo.

15 Ẓ̱nnabla' Dios wká'n žie' yichj l̲ažđo'o. Benne' ka' zej nnite'e nga, benne' ka' zej nži'ile' žo'o, žápegake' le' “Padiox̱.” L̲ezka' le', wdape “Padiox̱” to to benne' ka' zej nži'ile' žo'o. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ JUDAS

Judas žape' "Padiox" benne' ka' wžekze Dios

1 Neda', Judas, žapa' le'e "Padiox", nakle benne' ka' bliž Xažo Dios le'e, na' nži'ile' le'e, na' žape chi'e le'e dan' nakle toze len Jesús. Naka' benne' gole, na' wen žin che Jesusen', Benne' Criston', na' lezka' naka' ljež Jakob.

2 Znnabla' Dios yeyache' láže'le' le'e, na' ží'ile'ele' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Benne' wen laže' ka'

3 Zí'na'do' ka', gok láže'li'a wzoja' chele kan nak yela' žeslá da' napžon, san žon byenen wzejni'ila' le'e nich dot láže'le tíl-lenle benne' ka' zží'igake' che da' žejle'žo che Dios, dan' bde Dios to chi'ize lo na'gak benne' ka' zej nake' che Leze' nich wzégake' dižan' lawgak yógo'te benách ka'.

4 Ki žon byenen gona' dan' bale benne' ba wyázlengake' žo'o bagáche'ze, benne' ka' Dios bzoe' chégake' ža ni'te choge' chégake' gátgake' to chi'ize. Benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios. Dan' že' laže' Dios žo'o, žékgekle' bi bága'gake' zia cha' góngake' da' kegle. Zží'igake' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Toze' Le' znna bi'e žo'o.

5 Ba nnézkzelele da' ki, san žénela' wsá'a láže'le kan ben Xanžo Dios. La'kze beslé' benách Israel ka' katen' bebeje' légake' lo yežlyó Egipto, wdé na' bžia yi'e benne' ka' wnníta'gake' ládjwgake', benne' ka' bi bejlé'gake' chie' Le'.

6 Lezka', Dios bsejwe' wbás che ya'abá chie' ka' lo latje chol, wbás ka' bi béngake' xchíngake', san bká'ngake' latje chégake'. To chi'ize zej nžeje' ga na', na' zejte ža wchínnj Dios yežlyó nga.

7 Lezka' goken chegak yež Sodoma, na' yež Gomorra, na' chegak yež ka' bdílegaken yež ki. Kan bengak wbás che ya'abá ka', bží'igake' che Dios, lezka' bengak benne' ka' wnníta'gake' lo yež ka'. Bde kwíngake' nich béngake' da' bi naken chawe', na' da' wzé láže'gake', dan' žonen ga žedoe'elžo. Na'a, dan' bsaka' zi' Dios légake' lo yi' da' bi yeyolen, dan' goken chégake' naken to da' zcheblen yógo'težo, nich bi gonžo kan bengak benách ka'.

8 La'kze gokgak da' ki, lezka' žongak benne' ki, benne' ka' žóngake' kan znnégekle' yele. Zka'n dítjgake' bela' žen chégake'. Zží'igake' che da' bchi'le Dios žo'o, na' znnégake' chegak benne' wnná bia' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios.

9 Migel na'kze, wbás blo che ya'abá, katen' bdíl-lene' da' xiwe' nich gak yeké'e bela' žen che Moisés, bi bežogle' wžíe' da' xiwe' zia, san gožen': "Xanžo Dios tile' le'."

10 San benne' ki znnégake' chegak da' ka' žon Dios, da' ka' bi žejní'igekle', na' da' ka' žejní'igekle' žakze chégake' kan žongak bia yixe' ka', bia ka' bi žejní'igeklba', da' ki zkóngekle' žin, na' zžia kwíngake' zia.

11 Da' nyáche'le'e gaken chégake' dan' ba béngake' dola' kan ben Kaín, na' lo yela' zdan laže' chégake' ba bchíxgekle' kan bchixle Balaam nich si'e mežw, na' ba nžog chégake' gátgake' kan got Koré katen' bži'e che Moisés.

12 Benne' ki žáwgake' tzen len le'e kate' žawle yela' waw ka' lo yela' nži'il chele. Žóngake' ga zchíxgekle benne' ka' zej nake' toze len le'e, dan' že'j žáwgakze'. Zej nake' ka benne' ka' žala' wáwgake' zila' ka', san zwaw kwíngakze'. Zej nake' ka to bejw ya'abá da' bi nwan' nis, na' be' zchen' légaken nile na'le. Lezka' zej nake'

ka yag ka' ba bžin ža bi da' kwíagaken san bi be želbían, na' l̲ezka' zej nake' ka to yag da' ba wbižen dot lwen, na' ba nlažon'.
13 L̲ezka' zej nake' ka nisdo' katen' z̲gó'anen, na' nwan' bebe l̲awlen, da' z̲l̲oe'elen kan nak yel̲a' sto' da' žóngake'. Zej nake' ka belj ya'abá ka', da' ka' wdégakba' chel̲a'ale. Dios ba bchoge' chégake' byéjwgake' to chi'ize l̲o latje chol̲.
14 Kan nak chégake' bchal̲j Enok, bennen' wbábl̲ene' da' gaže kwe' z̲a'só Adán, katen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, na' wnné': "Le wia nga, za' X̲anžon' l̲en zan gaywá' benách ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, benne' ka' zej nake' che L̲eze'.
15 Ze'e L̲e' nich wsaka' zi'e yógo'te benne' ka', na' choge' chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake'." Ki gone' ni'a che yógo'te diža' zi' da' wnnegak benne' dol̲a' ka' chie' L̲e'.
16 Benne' ki z̲nnégake' chie' L̲e', na' žon dítjgekle' Le', na' žóngake' kan nak da' z̲dan l̲áže'gakze'. Z̲chál̲jgake' l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwíngake', na' nich ká'gake' yel̲a' wnni'a chegak benách ka', z̲ka'n z̲éngake' l̲égake'.

Judas žse'e l̲áže'gak benne' ka' che Jesús

17 Na'a, z̲í'na'do' ka', le chejsá' l̲aže' da' bchal̲jgak benne' wbás ka' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', ža ni'te.
18 Benne' ka' belyi'e l̲e'e: "Ža se l̲awte ža ka' wl̲oé'e l̲awgak benne' ka' gon dítjgekle' da' ka' zej naken la'y, na' góngake' da' kegle da' z̲dan l̲áže'gake'."
19 Benne' ki z̲l̲á'agake' lažle. Z̲chál̲jgake' l̲o yel̲a' benachze chégake', na' Dios Be' La'y bi zóal̲ene' l̲égake'.
20 Na'a, z̲í'na'do' ka', le soa choch kan nak yel̲a' žejl̲é' chele, da' naken la'y. Le wchal̲jl̲en Dios, wkónlele žin yel̲a' wak che Dios Be' La'y.
21 Le ga'nl̲en Dios, Bennen' nži'ile' žo'o, na' le kwez ža na' wl̲oé'e l̲aw X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeyache' l̲áže'le' žo'o, nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo.
22 Le gon choch benne' ka' žak chope l̲áže'gake'.
23 Le gon ga yelágake', da' gaken kan yebejle l̲égake' l̲o yi'. L̲o yel̲a' z̲žebe chele le yeyache' l̲aže'l yezika' benách ka'. Le gape chi'i kwinle, nich bi gónl̲enle l̲égake' tz̲en da' kegle da' žóngake'.

Da' z̲ka'n z̲en Dios

24-25 Dios tlicha', Bennen' nnézkzele' yógo'te, Bennen' beslé' žo'o ni'a che da' ben X̲anžo Jesús, Benne' Criston', nape' yel̲a' wak gape chi'e l̲e'e, nich bi wchíx̲elele, na' nich wzíe' l̲e'e l̲awe' L̲e' gan zoe' l̲o baní' l̲i l̲aže'. Gone' l̲e'e dot chawe', na' ga yebél̲e'elele.
¡Gakkze che Dios yel̲a' ba, na' yel̲a' z̲en, na' yel̲a' nak blo, na' yel̲a' wnná bia', na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DA' BL̲OE'EL DIOS Z̲WA

Da' bl̲oe'el Dios Z̲wa kan nak che Jesús

1 Da' ni naken to da' bl̲oe'e l̲aw Jesús, Benne' Criston', da' benn Dios L̲e' latje
wl̲oe'ele' benne' wen žin chie' ka' kan zej nak da' ka' žon byenen l̲a' gáktegaken.
Jesusen' bsel̲e'e to wbás che ya'abá chie', wbasen' bzejni'ile' neda', Z̲wa, benne'
wen žin che Benne' Criston'. Wbás che ya'abán' bl̲oe'ele' neda' kan zej nak da'
ki.
2 Neda', Z̲wa, z̲zoja' da' ni da' naken dot da' li kan nak yógo'te da' bl̲e'ela', na'
z̲zoa lia' che x̲tiža' Dios, na' che da' naken dot da' li da' bl̲oe'el Jesús, Benne'
Criston', neda'.
3 Ba nez z̲en gaken che no benne' gol̲e' da' ni, na' ba nez z̲en gaken chegak
benne' ka' wzé nággake' che no benne' gol̲e' x̲tiža' Dios ni, na' góngake' kan
z̲nna da' ni, dan' za' gaken.

Da' že' Jesús gaže kwe' benách chie' ka'

4 Neda', Z̲wa, z̲zoja' da' že' Jesusen' gaže kwe' benách chie' ka', benne' ka'
nníta'gake' gan nbab Asia. Dios, Bennen' zoakze', na' wzóateze', na' za' yide',
z̲nnabla'-ne' gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le. Žónl̲engak gaže be'
che ya'abá L̲e' tz̲en, be' ka' zej nnitan' l̲awe' L̲e' gan ži'e, z̲nna bi'e.
5 L̲ezka' žonl̲en Jesús, Benne' Criston', L̲e' tz̲en. Jesusen' nake' Bennen' žone'
kan z̲nne', na' z̲zoa lie' che Dios. Zga'ale' L̲e' bebane' to chi'ize l̲o yel̲a' got, na'
z̲nna bi'e benne' ka' z̲nna biá'gake' ya'abá. L̲e' nži'ile' žo'o, na' beké'e dol̲a' da'
wbága'žo, na' beyón chawe'e žo'o l̲en x̲chene' da' bl̲alje' l̲e'e yag kroze, katen'
gote' l̲o wlazžo žo'o.
6 Jesusen' bene' ga z̲nna bia'žo, na' ga nakžo bx̲oz ka', nich wká'n z̲enžo Dios,
X̲a Jesusen'. ¡Ga'n z̲en Dios, na' gápteze' yel̲a' wnná bia'! Ka'kze gaken.
7 Le wia nga. Za' Benne' Criston' l̲o bejw ya'abá.
L̲é'egekle yógo'te benne' ka' L̲e',
na' l̲ezka' benne' ka' bétgake' L̲e'.
Kweže nyáche'gak yógo'te benách yežlyó nga,
benne' ka' l̲é'egekle' L̲e'.
¡Ka' gakten! Ka'kze gaken.
8 Ki wnnakze Jesusen': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' l̲ezka' Bennen'
zeje' z̲ante kan nak da' z̲zo l̲aw, na' da' ze l̲awten." Ki wnná X̲anžon', Bennen'
napkze' dot yel̲a' wak. ¡Zoakze' L̲e', na' wzóateze', na' za' yide'!

Z̲l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en che Jesús

9 Neda', Z̲wa, naka' lježle, na' z̲záka'l̲ena' l̲e'e tz̲en, na' tz̲en l̲en l̲e'e žebél̲enla'
yel̲a' wnná bia' che Dios, na' napa' yel̲a' z̲en l̲aže' da' žonn Jesús, Benne' Criston',
chežo. Nyejwa' to yežlyó gachje l̲áwe'le nisdo' nga, dan' nzin' Patmos. Nyejwa'
dan' bzoa lia' che x̲tiža' Dios, na' che Jesús, Benne' Criston'.
10 L̲o ža z̲en che X̲anžon', wzóa Dios Be' La'y toze l̲en neda', na' benla' chi'i to
benne' z̲nnie' zižje x̲kóže'la' neda'. Benle chi'e kan z̲beže loz bia yix̲e'.
11 Bennen' gože' neda': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje'
z̲ante kan nak da' z̲zo l̲aw, na' da' ze l̲awten. Bzoj l̲e'e yiche da' z̲l̲e'elo', na'
bsel̲an' chegak gaže kwe' benách chia' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab
Asia, benne' ka' nníta'gake':

l̲o yež Éfeso, na' l̲o yež Esmirna,
na' l̲o yež Pérgamo, na' l̲o yež Tiatira,
na' l̲o yež Sardis, na' l̲o yež Filadelfia,
na' l̲o yež Laodisea."

12 Beyechja' nich l̲e'ela' bennen' z̲chálj̲lene' neda'. Katen' beyechja', bl̲e'ela' gaže da' ka' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.

13 Ládjwgak da' ka' zej nwan' yi' bl̲e'ela' to Benne' z̲nne'e kan z̲nna' to benne' byo. Nakwe' to laže' tonn da' z̲žinen x̲ni'e, na' nzie' to bayw lcho'e da' naken ya oro.

14 Z̲íla'do'ze nak yicha' yichje' kan nak z̲ila' o kan z̲nna' bege', na' žákti'te yej l̲awe' ka yi'.

15 Žákti'te ni'e ka ya bronse ba'a, da' nl̲al̲e'en l̲o yi' ka bo' yal̲je. Zižje benle chi'e kan ženle to yegw z̲en.

16 L̲o ne'e l̲i ža nwe'e gaže belj baní', na' l̲o žoe'e z̲žoj diža' da' naken ka to ya ntoche' da' ntochen' žop la'ate. Žákti'te l̲awe' ka wbíž katen' z̲nná'l̲e'en.

17 Kate' bl̲e'ela' L̲e', wbix̲a' x̲ni'e ka to benne' gat. Naž L̲e' bx̲oa ne'e neda' l̲en ne'e l̲i ža, na' gože' neda': "Bi žebo'. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' z̲ante.

18 Naka' Bennen' zoakze' nbane'. Gota', na' na'a zóateza' nbana'. Nzi' l̲o na'a nna bi'a yel̲a' got, na' l̲ezka' latje chegak benne' gat ka'.

19 Bzoj l̲e'e yiche dan' ba bl̲e'elo', na' da' žak na'a, na' l̲ezka' da' žal̲a' gak te na'a.

20 Da' ni naken da' ngache' kan nak chegak gaže belj baní' ka', da' ka' bl̲e'elo' noa'a l̲o na'a l̲i ža, na' kan zej nak da' gaže da' zej nwan' yi' da' zej naken ya oro. Gaže belj baní' ka' zej nakba' da' žsaka' l̲eben gaže wbás chegak gaže kwe' benách chia' ka', na' da' gaže da' zej nwan' yi' zej naken da' žsaka' l̲eben gaže kwe' benách chia' ka'."

2

Diža' da' bsel̲a' Jesús l̲o yež Éfeso

1 L̲ezka' wnná Bennen': "Bzoj l̲e'e yiche diža' ni da' sel̲o'o che wbás chia', bennen' zóal̲ene' benách chia' ka' l̲o yež Éfeso. Ki wzojo': Z̲chal̲j Bennen' noe'e gaže belj baní' ka' l̲o ne'e l̲i ža, na' z̲de' gachje l̲áwe'le da' gaže da' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.

2 Ki z̲nne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan žónl̲e'ele x̲china'. Nnezla' z̲bezle z̲en l̲aže', na' bi gak gakle z̲en l̲aže' l̲en benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe'. Nnezla' ba wzí' bia'le benne' ka', benne' z̲nnágake' zej nake' wbás chia' ka', san bi zej nake', na' na'a nnézlele žon l̲áže'gake'.

3 Z̲bezle z̲en l̲aže', na' ba wz̲áka'le dan' nakle toze l̲en neda', san bi bsan l̲áže'le neda'.

4 Na'a, zoa to da' žesbaga'a l̲e'e z̲ia. Biž nží'ilele neda' kan bží'ilele neda' zga'ale.

5 Che l̲en, le chejsá' l̲aže' kan benle zga'ale, dan' bsanle, na' na'a, le yeyát l̲aže', na' le gon kan benle zga'ale. Cha' bi yeyát l̲áže'le, l̲a' yidtia' gan zoale, na' yeká'a dan' nwan' yi' chele l̲o latje chen.

6 Na'a, zoa to da' žákl̲enen l̲e'e. Bi z̲lé'elele chawe' da' žongak benne' nikolaíta ka', benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' lo'a ka', na' žóngake' da' kegle, dan' bi napa' neda' chawe'.

7 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, znne': Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó nga, gona' ga gáwgake' da' zbia yagen' dan' zoan gachje láwe'le yežlyó xtan che Dios, dan' gonen ga sóagake' nbángake' to chi'ize."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Esmirna

8 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Esmirna. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' nake' Bennen' zeje' zante, Bennen' gote', na' bebane' to chi'ize.

9 Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan zzáka'le. Nnezla' nakle benne' yache' ka', san da' li naple yela' wnni'a da' naken li laže'. Lezka' nnezla' kan žongak benne' ka' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zej nake' che Dios, san bi zej nake', na' znne zí'gake' chele. Benne' ki zej nake' che da' xiwe'.

10 Bi žébele da' sáka'le. Da' xiwen' gonen ga yéjwle bálele liž ya. Ki wsaka' zin' le'e, na' sáka'le ka chi ža. Le chejlé' chia' neda' na' zejte gatle, na' neda' gonna' yela' nban da' zejlí kanne chele.

11 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, znne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, yela' got da' gaken da' bežope chi'i chegak benne' ka' cházgake' lo yi' gabíl bi be gonen chégake'."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Pérgamo

12 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Pérgamo. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe'e ya ntoche', da' ntochen' žop la'ate.

13 Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' zoale gan znna bia' da' xiwe', san ne žxen láže'le neda'. Bi bsanle kan žejle'le chia' neda'. Bi bsanlen katen' bétgake' Antipas gan zoale, bennen' bzoa líteze' chia', na' gote' ga na' že' da' xiwe'.

14 Na'a, zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Nzi' lo na'le benách ka' lo yež Pérgamo, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bsedle Balaam, bennen' bsedle' Balak gone' ga chíxgekle benách Israel ka', na' che len bdáwgake' bia beždo' ka', bia ka' bétgake'-ba' lawgak lo'a ka', na' béngake' da' kegle.

15 Lezka' žónlengak benne' ka' le'e tzen, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' nikolaíta ka', dan' bi zle'ela' neda' chawe'.

16 Che len, le yeyát laže' na'a. Cha' bi yeyát láže'le, la' yidtia' gan zoale, na' tíl-lena' légake' len diža' da' zžojen žoa'a, dan' naken ka to ya ntoche'.

17 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, znne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, wáwgaka'-ne' yet maná da' ngache'. Lezka' wnezjwa' to yej chíchedo' chégake', na' lo yej na' nyejw to la kobe, da' bi nonbia' nitó benne', san toze bennen' si'en."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Tiatira

18 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Tiatira. Ki wzojo': Zchalj Zi'n Dios, Bennen' žia yej lawe' dan' zej naken ka yi', na' ni'e zej naken ka ya bronse ba'a.

19 Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' kan nží'ilele neda', na' kan žejle'le chia' neda'. Lezka' nnezla' kan žonle xchina' lo yela' zbez zen laže' chele. Nnezla' nakže li laže' kan žonle da' ki ka benle zga'ale.

20 Zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Žwe'ele latje no'len' lie' Jesabel, no'len' znne' zchalje' lo wláz Dios, na' len da' žsedle' žon láže'le' benne' ka', benne' žóngake' xchina'. Žsedle' légake' da' žonen ga žóngake' da' kegle dan' žáwgake' bia beždo' ka', bia ka' žótgake'-ba' lawgak lo'a ka'.
21 Neda' bi'a-ne' latje yeyát laže'e, san bi žénele' wka'ne' da' kegle da' žone'.
22 Che len cho'na'-ne' ga gate'e, gan sake'e to yižwé' zen tzen len benne' ka' žónlengake' le' tzen da' kegle. Ki gona' na'a cha' bi yeyát láže'gake' nich biž góngake' dola'.
23 Gona' ga gatgak zí'ngake' ka'. Ki gaken, gákbe'egekle yógo'te kwe' benách chia' ka' zwia' neda' da' zbek yichjgak benách ka', na' da' zza' láže'gake', na' yebi'a chele kan nak da' žonle.
24 Yezíka'le le'e zoale lo yež Tiatira, nólele le'e bi nzi' lo na'le dan' žsedle', na' bi wzí' lo na'le dan' znnagak benne' ka' naple'en yela' žejní'il, san da' li naken che da' xiwe', žapa' le'e: bi yesbaga'a le'e yetó da' žala' gonle.
25 Na'a, dan' ba nzi' lo na'le, le gape chi'in na' zejte yelá'a neda'.
26 Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, na' góngake' kan žénela' neda' na' zejte ža na', neda' gona' ga nna biá'gake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
27 Kan Xažo Dios bdie' lo na'a yela' wnná bia', lezka' neda' gona' ga nna biá'gake' yež ka', na' gata' lo ná'gake' to bar ya, na' wzózjgake' benách ka' kan žon to benne' zzozje' to yeso' da' naken yo.
28 Lezka' gonna' légake' latje gákgake' toze len neda'. Naka' ka belj xsile chegak benách chia' ka'.
29 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

3

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Sardis

1 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Sardis. Ki wzojo': Zchalj Bennen' nníta'lengak gaže be' ka' Le', na' noe'e da' gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža. Ki znne': Neda' nnezla' da' bi nak chawe' da' žonle, na' nnezla' ba natkzle la'kze žékgekle benách ka' zoale nbanle.
2 Le soa ban laže'. Le gon choch da' ka' nníta'lengaken le'e, da' ka' za' gátgaken, dan' žonle da' bi naken chawe' law Dios.
3 Le chejsá' laže' na'a xtiža' Dios da' bénlele, dan' wzí' lo na'le. Le gon kan znna xtiže'e na', na' le yeyát laže'. Cha' bi gak ban láže'le, kon yela'kza' gan zoale kan zla' benne' wbán, na' bi nnézlele biz ža na' la'a gan zoale.
4 Bale benne', benne' ka' nníta'lengake' le'e lo yež Sardis, zej nake' chawe'. Benne' ka' tálengake' neda', nákwgake' laže' zíla'do'ze da' zloe'elen ba beyákgake' dot chawe' dan' zej nake' zi gaken ki chégake'.
5 Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga wakwa' légake' laže' zíla'do'ze, na' bi wsola' lágake' da' ba zej nyejwn gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne. Si' lo na'a benne' ki law Xažo Dios, na' lawgak wbás che ya'abá chie' ka'.
6 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Filadelfia

7 Ḻezka' wnné': “Bzoj ḻe'e yiche diža' ni da' seḻo'o che wbás chia', bennen' zóaḻene' benách chia' ka' ḻo yež Filadelfia. Ki wzojo': Ẓchaḻj Benne' La'y, Bennen' ẓnne' da' naken dot da' li, na' yo'o ḻo ne'e ẓi'n ya che Dabí, bennen' wnná bi'e, na' žsaljwe' gan žo'ogak benách ka', na' bi gak no benne' wsejwen', na' žsejwe', na' bi gak no benne' wsaljwen'.

8 Benne' ni ẓnne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' naple láte'ze yeḻa' wak, san žonle kan ẓnna x̱tiža'a, na' bi žedoé'elele ẓnnale nakle chia' neda'. Che ḻen ba bzoa' ḻawle to gan gak cho'ole da' nyaljwn, na' bi gak no benne' wsejwen'.

9 Le wia nga, benne' ka' zej nake' toze ḻen da' x̱iwe', na' žon ḻáže'gake', na' ẓnnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' ẓka'n zéngake' Dios, san bi zej nake' ki, neda' gona' ga ḻá'gake' ḻawle ḻe'e, na' wzóa ẓíbgake' x̱ní'ale. Naž gákbe'egekle' nži'ila' ḻe'e.

10 Dan' benle ḻe'e kan ẓnna x̱tiža'a, na' gokle ẓen ḻaže', neda' gape chi'a ḻe'e ža na' sáka'gak yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, da' gaken nich si' bian' ḻégake'.

11 Za' yeḻá'a. Che ḻen le gape chi'i da' naple, nich bi gak no benne' gone' ga bi si'le dan' žaḻa' gonna' chele.

12 Nólele ḻe'e sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga gakle choch kan zej nak yag ka' da' žóx̱e'gaken yo'o, na' soale ḻo yodo' gan zoakze Dios, na' batkle yežojle ga na'. Wdá'a ḻawle ḻe'e La Dios chia', na' ḻezka' kan nzi' yež che Dios da' naken yež Jerusalén kobe, da' žojen ya'abá che Dios ḻo na' Dios. Ḻezka' wdá'a ḻawle ḻe'e la' kobe.

13 No benne' ženle' žaḻa' wzé nage' da' ni da' ẓnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo.”

Diža' da' bseḻa' Jesús ḻo yež Laodisea

14 Ḻezka' wnné': “Bzoj ḻe'e yiche diža' ni da' seḻo'o che wbás chia', bennen' zóaḻene' benách chia' ka' ḻo yež Laodisea. Ki wzojo': Ẓchaḻj Bennen' zoe' to chi'ize, Bennen' žone' kan ẓnne', na' ẓchaḻje' da' li, Bennen' bḻa' ḻo ne'e Ḻe' yógo'te da' ben Dios.

15 Ki ẓnne': Neda' nnezla' da' žonle. Kan žonle naken ka nis da' bi naken zag dan' bi ẓka'nle neda' to chi'ize, na' bi naken ka nis ḻa dan' bi žonle x̱china' dot ḻáže'le. Gakže chawe' gakle ka nis zag o ka nis ḻa.

16 Na'a dan' nakle ka nis ža'do', na' bi nakle ka nis zag, na' bi nakle ka nis ḻa, cho'na' ḻe'e kan žon bennen' žeyebe' nis ža'do' na'.

17 Ḻe'e ẓnnale naple yeḻa' wnni'a, na' žak da' chawe' chele, na' bi be žiažjen chele, san bi žákbe'elele kan nakle. Nakle benne' yache' ka'. Že' zédlele. Nak nyache' ḻáže'le, na' nak choḻ yichj ḻázdo'le, na' ẓdale gal yídzele.

18 Che ḻen, neda' ẓzejni'ila' ḻe'e nich gá'wle ḻo na'a neda' da' naken ka ya oro da' ben chawa'a ḻo yi', nich gata' yeḻa' wnni'a ḻi ḻaže' chele. Ḻezka' žaḻa' gá'wle ḻo na'a laže' chich da' gákwle, nich gache' yeḻa' gal yidze chele da' žonen ga žedoe'ele no benne'. Ḻezka' žaḻa' gá'wle ḻo na'a da' yeyonen yej ḻawle nich gak ḻé'elele.

19 Neda' ẓdiḻa', na' ẓzeḻa' snia yógo'te benne' ka' nži'ila' cha' bi žóngake' da' naken chawe'. Che ḻen, le yeyát ḻaže', na' le gon x̱china' dot ḻáže'le.

20 Le wia nga, nedkza' zia' ža yo'o, na' žḻiža'. Cha' no benne' yenle' chi'a, na' saljwe' chia', na' choa'a, na' gáwḻena' bennen', na' ḻe' gáwḻene' neda'.

21 Nólele sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga kwé'ḻenle neda' tẓen gan ži'a ẓnna bi'a, kan ben X̱a' chia' neda'. Bzoela' da' gok chia', na' wžé'ḻena' X̱a' tẓen gan ži'e ẓnna bi'e.

22 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e
yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

4

Žólgake' da' zka'n zenen Dios ya'abá chie'

1 Wdé gokgak da' ki, bwia' na' ble'ela' to gan žo'ogak benách da' nyaljwn
ya'abá che Dios. Lezka' benla' chi'i bennen' dan' benla' zga'ale, na' wnníe'
zižje kan zbež loz bia yixe'. Chi'i na' wnnén neda', na' wnnán: "Da ža'le nga,
na' neda' wloe'ela' le' da' ka' žon byenen gákgaken te na'a."
2 Ka' gaze Dios Be' La'y bchi'e neda', na' ble'ela' to latje ya'abá che Dios gan
že' Bennen' znna bi'e, na' lezka' ble'ela' Bennen' ži'e latjen'.
3 Bennen' ži'e latjen' žákti'te', kan žákti'te yej jaspe, na' yej kornalina, yej ka'
záka'le'egaken. Gachje láwe'le latjen' zoa pita' ya'a da' naken xtan kan nak yej
esmeralda, da' žeple'en yes baní'.
4 Dot gawze latjen' zej nnita' yetáp žoa latje ka' gan želbé' tap žoa benne'
gole ka', benne' ka' zej nape' yela' wnná bia', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na'
žiagak yíchjgake' da' ka' zej naken ya oro.
5 Lo latje blo gan že' Bennen', želžój yes ka', na' wzió' znnen, na' žaxto' zen
znnen. Lawle latjen' zza'ni'gak gaže da' ka' zgó'ogaken baní', da' ka' zej naken
gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen.
6 Gan nak law latjen' zoa to kan nak to nisdo' da' žepen yes baní' ka yej jese.
Dot gawze latjen', chelá'a weje zej nnita' tape benne' ban, na' yej láwgake'
zan žíagaken zaka' xkóže'lgake', na' láwlegake'.
7 Benne' nežw ladjw tape' ki znne'e kan znna' beže yixe'. Benne' bežopen'
znne'e kan znna' beže, na' benne' beyonnen' znna' lawe' kan nak law to benne',
na' benne' bedapen' znne'e kan znna' to bsia, bia zlaba'.
8 Dapte benne' ki, žiagak xope xílgake', na' láwlegaken, na' lé'elgaken, yej law
zan žíagaken. Dot ža dot yele, bi žsángake' znnágake':
¡La'y, la'y, la'y nak Xanžo Dios,
Bennen' napkze' dot yela' wak!
¡Wzoakze', na' zoakze', na' za' yela'kze'!
9 Benne' ban ka' zka'n zéngake' Bennen' ži'e znna bi'e, na' zóateze' nbane'.
Žápegake' Bennen' ba la'ne, na' žé'gake' Le': "Žóxkeno'." Yógo'te chi'i žongak
dapte benne' ban ka' ki,
10 na' tap žoa benne' gole ka' zzechw láwgake' lo yo law Bennen', na' zka'n
zéngake' Le', Bennen' zóateze', na' žeká'gake' da' ka' zej naken oro da' žíagaken
yíchjgake', na' zdégake' da' ka' lawle latjen' gan že' znna bia' Bennen', na'
znnágake':
11 ¡Xanto' Dios, nako' Le' zi wká'n zento' Le',
na' gapto' Le' ba la'ne, na' gata' chio' yela' wnná bia'
dan' beno' yógo'te da' zej den!
Kan žénekzelo' zej den, na' wzó law zej den.

5

To yiche, na' Bennen' nake' Zíla'do'

1 Naž ble'ela' to yiche lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. Yichen' naken
to yiche ndoben, na' zej žian diža' žope la'alen. Nyejwn yichen' len gaže da' zej
nak bian'.

2 Bl̲e'ela' to wbás blo che ya'abá, na' wnníe' zižje, na' wné': “¿Noz̲ benne' nake' zi choge' da' ka' zej nak bian' da' zej nox̲en yichen', na' saljwen'?”
3 Bi gok nitó benne' saljwe' yichen', na' bi gok no benne' wien', nitó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' nitó benne' zoe' yežlyó, na' nitó benne' zoe' z̲anle yežlyó.
4 Naž wžeža' neda' dan' bi bžel̲-le no benne' nake' zi saljwe' yichen', na' nitó benne' nake' zi gol̲en', na' nitóe' nake' zi wien'.
5 Naž to benne' golen' gože' neda', na' wné': “Bi kwežo'. Bennen' nake' ka to beže yix̲e', Bennen' nbábl̲ene' z̲a'só Judá, na' nake' z̲a'só Dabí. L̲e' ba bzoele' yógo'te da' gókgaken chie'. L̲ekze' nake' zi choge' da' ka' zej nox̲en yichen', na' wsaljwen'.”
6 Naž bl̲e'ela' Bennen' nake' Z̲íla'do' che Dios, na' zie' l̲aw Benne' ži'e latje blon', da' zoan gachje l̲áwe'le gan zej nnita' benne' ban ka', na' benne' gole ka'. Žíagak Z̲íla'don' we' kan žíagak to z̲ila', bian' bétgake'-ba' l̲aw Dios, na' žíagak gaže lozba', na' gaže yej l̲awba', da' ka' z̲l̲oé'egeklen kan zej nak gaže be' ka' žónl̲engaken Dios tz̲en, be' ka' žsel̲e'e dot yežlyó.
7 Wdé Bennen' nake' Z̲íla'do', na' bex̲we' yichen' da' žian l̲o na' l̲i ža che Bennen' ži'e latje blon'.
8 Kate' bex̲we' yichen', na' tape benne' ban ka' l̲en tape žoa benne' gole ka' bzoa z̲íbgake' l̲aw Bennen' nake' Z̲íla'do'. To to benne' gole ka' zej noe'e to da' z̲gól̲gake', da' ka' zej nzin' arpa, na' l̲ezka' zej noe'e béga'do' ka' da' zej naken oro, na' yóžgaken yale, dan' z̲l̲oe'elen yel̲a' z̲chal̲jl̲en Dios chegak benne' chie' ka'.
9 Žól̲gake' to da' kobe da' z̲ka'n z̲enen Z̲íla'don', dan' z̲nnan ki:
Nako' Le' zi gox̲o' yichen',
na' chogo' da' ka' zej nox̲en',
dan' bi'o latje benne' ka' bétgake' Le',
na' l̲en x̲cheno' beya'o benách ka' nich gákgake' che Dios,
zej nake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó,
benách ka' z̲chál̲jgake' yógo'te diža' yoble ka',
na' zej nbabe' yógo'te yež ka' zej nnitan' dot yežlyó.
10 Beno' ga zej nake' benne' wnná bia' ka',
na' ga zej nake' bx̲oz ka' che Dios chežo.
Beno' ga z̲nna biá'gake' yežlyó.
11 Naž bwia', na' benla' chi'igak wbás zan che ya'abá. Wbás zan gole kwis nníta'gake'. Zégake' kwit latje blon' tz̲en l̲en benne' ban ka', na' l̲ezka' l̲en benne' gole ka'.
12 Wnnégake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':
¡Bennen' nake' Z̲íla'do', bian' bétgake'-ba',
nake' zi si' l̲o ne'e yel̲a' wnná bia',
na' yel̲a' wnni'a, na' yel̲a' žejní'il, na' yel̲a' wak!
¡Nake' zi gapžo-ne' ba la'ne, na' chejl̲e'žo chie', na' wká'n z̲enžo-ne'!
13 Naž benla' žol̲gak yógo'te da' ben Dios, da' ka' zej nnitan' ya'abá chie', na' l̲o yežlyó, na' z̲anle yežlyó, na' l̲o nisdo'. Žol̲gak yógo'te da' zej nnitan' latje ka', na' wnnágaken:
¡Ga'n z̲en Bennen' ži'e latje blon',
na' l̲ezka' Bennen' nake' Z̲íla'do'!
¡Gápetezžo-ne' ba la'ne, na' wká'n z̲enžo-ne'!
¡Nna biá'teze' L̲e'!

14 Tape benne' ban ka' wnnágake': "¡Ka'kze gaken!"
Naž tap žoa benne' gole ka' bzechw ląwgake' ląo yote, na' bka'n zéngake' Bennen' zóateze'.

6

Da' ka' zej noxen yichen'

1 Naž blę'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na' bchoge' to da' noxen yichen', na' benla' che to benne' zoe' ladjw tap benne' ban ka', na' benle chí'e kan znne wzió', na' wnné': "Da wio'."
2 Bwia', na' blę'ela' to bia chich, na' bennen' žie'-ba' noxe' to da' žsen yag ntóche'do' ka'. Bnézjwgake' lę' to da' naken oro da' bžie' yichje', na' bžoje' ka to benne' blo, benne' wnná bia', nich wlej wchochje' benne' ka' žjake' ląo wdiląe.
3 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bežope da' noxen yichen', na' benla' che benne' ban bežope', na' wnné': "Da wio'."
4 Naž bžoj to bia xna. Bdégake' ląo na' bennen' žie'-ba' yeląa' wnná bia' nich yekwase' yeląa' zga'n cháwe'do' chegak benách ka', na' nich gone' ga gótgake' ljéžgake' ka'. Bnézjwgake' lę' to ya ntoche' zen.
5 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' beyonne da' noxen yichen', na' benla' che benne' ban beyonne', na' wnné': "Da wio'."
Bwia', na' blę'ela' to bia gasj, na' bennen' žie'-ba' noxe' to zgons.
6 Benla' chi'i to benne' zchalje' gachje ląwe'le tape benne' ban ka', na' wnné': "Chope ya zoa' stribe naken lazjw to benne' che to ža wen žin dan' gak wbín, na' xope ya zoa' sebada naken lazjwe' che to ža wen žin, san bi gono' ga yažje set, na' bi be gono' che xis uba wąl."
7 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bedape da' noxen yichen', na' benla' bchalj bennen' ban bedape', na' wnné': "Da wio'."
8 Bwia', na' blę'ela' to bia gache, na' bennen' žie'-ba' lie' Yeląa' Got, na' bennen' lie' Latje Chol Che Benne' Gat Ka' žónlene' lę' tzen. Bdégake' ląo na' bennen' lie' Yeląa' Got yeląa' wnná bia' nich nna bi'e gachje da' gachje benách ka' nníta'gake' yežlyó, nich gótgake' légake' len ya ntoche', na' len yeląa' zdon, na' len yižwé' ka', na' ląo žoá'agak bia yixe' snia, bia ka' nníta'gakba' yežlyó.
9 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' gayo' da' noxen yichen', na' blę'ela' zan bkog da' žen' ya'abá che Dios zej nnita' be' ka' gókgakkze benne' ka' bétgake' légake' dan' bzégake' xtiža' Dios.
10 Be' ki wnnegak zižje, na' wnnágaken: "Xanto' la'y, žono' kan znno'. ¿Batxkze wchi'a ląžo'o neto', na' chogo' chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó gátgake' dan' bétgake' neto'?"
11 Bwákwgake' légake' laže' zíla'do'ze, na' belyi'e légake': "Le yezí' ląže' yetó chí'ido'ze, xak ła'gak yógo'te lježle nga, benne' wen žin ka' che Benne' Criston', benne' ka' gotgak benách ka' légake' kan bétgake' lę'e."
12 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' xop da' noxen yichen', na' bwia', na' blę'ela' wzó' yežlyó. Na' wbíž beyaken gasj, na' goken ka to laže' yicha' gasj, na' byo' beyaken xna kan nak žen.
13 Belyínnj belj ya'abá ka' ląo yo, na' goken kan žak che to yag higo, želyínnj da' zbian kate' zta be' wąle yagen'.
14 Wdé che ya'abá, na' gok chen kan žak che to da'a kate' no benne' ztoben'. Bkwasgak yógo'te ya'ado', na' yógo'te yo biž ląo nisdo' ka' gan wžé'gaken.
15 Naž benne' ka' znna biá'gake' ląo yežlyó len benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' ląo wdiląe, na' benne' ka' nzi' ląo ná'gake' yeląa' wnná bia', na' yógo'te benne'

zej ndo'w ka', na' yógo'te benne' bi zej ndo'e, na' benne' blo ka', na' benne' wnni'a ka', bkache' kwíngake' gan nak z̲an bloj ka', na' gan nak l̲e'e ya'ado' ka'.
16 Blížgake' ya'ado' ka', na' l̲e'e yej ka', na' wnnágake': “Le yedjbaga' neto', na' le wkache' neto', nich bi l̲e'el Bennen' ži'e latje blon' neto', na' nich bi yedjzén neto' yel̲a' zža'a che Bennen' nake' Zíla'do'.
17 Ba bžin ža l̲a' l̲aw yel̲a' zža'a chégake', na' ¿noz̲kze benne' gak soelen'?”

7

To gaywá' tape yon mil benne'

1 Wdé gokgak da' ki, na' bl̲e'ela' tape wbás che ya'abá zégake' dape l̲a'ale yežlyó, na' žséjwgake' x̲nezgak da' tape be', da' ka' žákgaken chel̲á'a weje l̲o yežlyó. Ki béngake' nich bi gak be' l̲o yežlyó, na' nich bi gak be' l̲aw nisdo', na' nich bi wtán yag ka'.
2 L̲ezka' bl̲e'ela' yetó wbás che ya'abá ze'e zaka' gan zl̲a' wbíž, na' noe'e to da' wdé'e benne' ka' zej nake' che Dios ban, dan' gak bian' l̲égake'. Wnníe' zižje, na' bl̲iže' tape wbás che ya'abá, wbás ka' nzi' l̲o ná'gake' yel̲a' wnná bia' nich wchínnjgake' yežlyó, na' nisdo'.
3 Wbás ni gože' yetape' ka', na' wnné': “Bi wchinnjle yežlyó, na' nisdo', na' yag ka' na' zejte wda'to' to da' gak bian' l̲o x̲gagak benne' wen žin ka' che Dios chežo.”
4 Benla' kan zej nak benne' ka' da' l̲égake' dan' nak bian', na' zej nake' to gaywá' tape yon mile' ládjwgak da' chežinno kwe' lježgak z̲a'só Israel.
5 Benne' ka' da' l̲égake' dan' nak bian' zej nake':
Chežinno mil lježgak z̲a'só Judá.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Rubén.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Gad.
6 Chežinno mil lježgak z̲a'só Aser.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Neftalí.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Manasés.
7 Chežinno mil lježgak z̲a'só Smon.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Lebí.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Isakar.
8 Chežinno mil lježgak z̲a'só Sabulón.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Jwsé.
Chežinno mil lježgak z̲a'só Benjamín.

Benne' ka' zej nakwe' laže' z̲íla'do'ze

9 Wdé gok da' ni bwia', na' bl̲e'ela' benne' zan, na' bi gak nitó benne' wlabe' l̲égake'. Zej nbabe' yógo'te yež benne' ka' z̲chál̲jgake' diža' yoble ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó. Zégake' l̲aw Bennen' ži'e latje blon' gan že' Bennen' nake' Z̲íla'do', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' zej nox̲e' zin ka'.
10 Wnnégake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':
¡Yel̲a' žeslá zan' l̲o na' Dios chežo, Bennen' ži'e latje blo,
na' l̲ezka' zan' l̲o na' Bennen' nake' Z̲íla'do'!
11 Yógo'te wbás che ya'abá zégake' dot gawze latje blon', gan naken dot gawze gan zej nnita' benne' gole ka', na' gan zej nnita' tape benne' ban ka', na' bzechw l̲ágake' l̲o yote l̲aw latje blon', na' bka'n z̲éngake' Dios,
12 na' wnnágake':
¡Ka'kze gaken!

¡Ga'n z̲en Dios chežo!
Napo' yel̲a' z̲en, na' yel̲a' žejní'il.
Že'to' Le': "Žóx̲keno'" na' z̲ka'n z̲ento' Le'.
Napkzo' yel̲a' wnná bia', na' dot yel̲a' wak.
¡Gákteze ki chio', Dios cheto'!
Ka'kze gaken.
13 Naž to benne' ladjw benne' gole ka' wnnable' neda', na' wnné': "¿Noz̲ benne' ka' zej nakwe' laže' z̲íla'do'ze, na' ga benne' l̲égake'?"
14 Neda' goža'-ne': "X̲an, le' nnézkzelo'."
L̲e' gože' neda': "Benne' ki belzáka'l̲i'e l̲o na'gak benne' ka' bétgake' l̲égake'. Naken ka belyibe' laže' da' zej nakwe', na' beyóngaken' z̲íla'do'ze l̲en žen che Bennen' nake' Z̲íla'do'.
15 Che l̲en nníta'gake' l̲aw latje blon' gan že' Dios, z̲nna bi'e, na' žóngake' žin l̲awe' L̲e' dot ža dot yele l̲o yodo' chie'. Bennen' ži'e latje blon' gape chi'e l̲égake' dan' zóal̲enteze' l̲égake'.
16 Biž tóngake', na' biž bíl̲egake' nis, na' biž wzéy wbíž l̲égake', na' biž gékgekle' da' l̲a,
17 dan' Bennen' nake' Z̲íla'do', Benne' zoe' gachje l̲áwe'le latje blon', gape chi'e l̲égake' ka to benne' žape chi'e z̲ila' ka'. Chi'e l̲égake' gan žal nis da' žonnen yel̲a' nban, na' Dios yesbiže' yej l̲áwgake' nis želbeže'."

8

Da' gaže da' nox̲en yichen'

1 Kate' Bennen' nake' Z̲íla'do' bchoge' da' gaže da' nox̲en yichen', na' wžé' ži ya'abá che Dios xtido'.
2 Naž bl̲e'ela' gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zégake' l̲aw Dios, na' bdégake' l̲o ná'gake' gaže lozgak bia ka'.
3 Naž bl̲a' yetó wbás che ya'abá, na' noe'e to že'n yale da' naken ya oro, na' wzíe' žoe'e bkog da' žen' ya'abá che Dios. Bnézjwgake' l̲e' yale z̲en nich gonen' toze l̲en yel̲a' z̲chal̲j̲l̲en Dios chegak yógo'te benách ka' che Benne' Criston', na' bzeyen' l̲o bkogen' da' naken ya oro, da' den l̲aw latje blon'.
4 Wžén žen che yalen' da' žen' l̲o na' wbás che ya'abán', na' goken toze l̲en yel̲a' z̲chal̲j̲l̲en Dios chegak benách ka' che Benne' Criston', na' bžinen gan že' Dios.
5 Naž wbás che ya'abán' bex̲we' ye'n yalen', na' besche'en bzio' yi' da' žian l̲o bkogen', na' bl̲atjen' l̲o yežlyó. Wzió' wnnén zižje, na' wyép yes, na' wz̲ó' yežlyón'.

Z̲kwéžgake' lozgak bia ka'

6 Naž gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zej nox̲e' gaže lozgak bia ka', wzóagake' wkwéžgaken'.
7 Wbás nežw che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wžé' yej nis ži'a l̲en yi', na' žen che we', dan' byinnjen l̲o yo. Wyéy to kwe' che chonne kwe' yežlyón', na' l̲ezka' wyéy to kwe' che chonne kwe' yag ka'. L̲ezka' wyeygak yógo'te yix̲e' ya'a.
8 Wbás bežope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wbix̲e to da' naken ka to ya'a z̲en da' žeyen l̲o nisdo', na' yelate' ka gachje da' gachje nisdon' beyaken žen.
9 Got to kwe' che chonne kwe' da' zej nban da' zej nnitan' l̲o nisdon', na' wžía yi' to kwe' che chonne kwe' barkw ka'.

10 Wbás beyonne che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' to belj ya'abá da' žeyen ka yeže žala' wbixen gan de nis yegw ka', na' gan žal nis, na' goken ki che yelate' ka gachje da' gachje nis da' žen' dot yežlyó.
11 Beljen' nzin' Ajenjo, da' naken to da' sla', na' yelate' ka gachje da' gachje nisen' beyaken sla' kan nak ajenjon', na' gotgak benne' zan ni'a che nisen' da' beyaken sla'.
12 Wbás bedáp che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' yelate' ka gachje da' gachje wbíž beyaken chol, na' lezka' goken che byo', na' to kwe' che chonne kwe' belj ka' beyaken chol. Ka' goken, bi bza'ní' wbíž yelate' ka gachje da' gachje ža, na' bi wza'ni'gak belj ka' len byo' yelate' ka gachje da' gachje yele.
13 Naž bwia', na' benla' znne zižje to wbás che ya'abá, wbás na' zdie' gachje láwe'le zan ya'abá, na' wnné': "Da' nyáche'le'e gaken chele le'e. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, zoale yežlyó katen' wkwežgak yechonne wbás che ya'abá ka' lózgakba' ka'."

9

1 Wbás gayo' che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' ble'ela' to benne' ya'abá, benne' znne'e ka to belj ya'abá da' bexjwn lo yežlyó, na' bnézjwgake' le' zi'n ya che latje chol.
2 Bsaljwe' latje cholen', na' wžén žen che da' žeyen lo latje cholen', na' goken ka žen da' zžojen gan zzéygake' bzodo' ka', na' bechól wbíž len ya'abá ni'a che žen na'.
3 Lo žen na' bžojgak biche' zo ka', na' belzoaba' dot yežlyó, na' Dios bi'e légakba' latje gádo'gakba' benách ka' kan žongak goxjní' ka', bia ka' žé'gakba' yežlyó.
4 Le' góžgake'-ba' bi yélengakba' yixe' dan' de yežlyón', na' lezka' yag ka', san wak gádo'gakba' benne' ka' bi da' lo xgágake' dan' nak bian' zej nake' che Dios.
5 Bi bi'e légakba' latje gótgakba' benách ka', san wsaka' zí'zegakba' légake' gayo' byo'. Zlale'e gan žádo'gakba' kan zla gan žádo'gak goxjní' ka'.
6 Lo ža ka' yénegekle benách ka' got kwíngake', san bi gákgake'. Yénegekle' gátgake' san wkache' kwin yela' got.
7 Znna'gak biche' zo ka' kan znna'gak bia ka' zej nákwba' da' naken ya, nich chjakba' lo wdile. Žiagak yíchjgakba' da' ka' zej naken ka da' ka' zej naken oro. Znna' láwgakba' kan znna' lawgak benách ka'.
8 Znna' yicha' yíchjgakba' kan znna' yicha' yichj to no'le. Zej nak láye'gakba' kan zej nak laye' beže yixe'.
9 Zej nakw lchó'gakba' da' naken ya. Žongak xílgakba' žaxto' kan žongak karret ka' žzobgak bia ka' kate' zjakba' taríaze lo wdile.
10 Zej nak xbángakba' kan nak xban goxjní', gan zej žia lí'gakba'. Lo xbángakba' ka' zej žia da' zdíl-lengakba', nich gon zí'gakba' benách ka' gayo' byo' ka'.
11 Zoa to benne' znna bi'e légakba', bennen' nake' wbás xiwe' che latje chol. Wbasen' lie' len diža' hebreo: Abadón, da' znnan len diža' griego: Apolión, na' len diža' xiža': Da' Zchinnjen.
12 Ba wdé da' nežw da' zžia yin' benách ka', san za'gak yechóp da' ka' wžía yin' légake'.
13 Wbás xope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benla' chi'i to benne' zchalje' gachje láwe'le da' tape da' zej naken ka loz beže, da' ka' dá'gaken dape la'ate bkogen' da' naken ya oro, da' žen' law Dios.

14 Bennen' ẕchálj̱lene' wbás x̱open' che ya'abá, wbasen' bkweže' lozba' chien'. Bchaḻje', na' wnné': “Beseže tape wbás x̱iwe' ka' zej nžejen žoa'a yegw Éufrates.”
15 Naž beseže' tape wbás x̱iwe' ka', wbás ka' bkwez Dios che ža na'ze, da' naken ža na', na' byo' na', na' yiz na', nich gótgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó.
16 Benla' kan nbabgak benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, benne' ka' žíagake' bia ka', na' zjákḻene' tape wbás x̱iwe' ka'. Zej nake' chope gaywá' mil mile'.
17 Bḻe'e dáwe'la' bia ka', na' benne' ka' zej žíagake'-ba' zej nakw lchó'gake' da' naken x̱na gole, na' ya'a ka ya'abá, na' gache. Zej nak yichjgak bia ka' ka yichjgak beže yix̱e' ka', na' ḻo žoá'agakba' želžój yi', na' žen che yin', na' to da' ẕzeyḻe'en, da' nzin' sufre.
18 Da' ka' želžojen žoá'agakba' bétgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó, da' ka' zej naken yi', na' žen chen, na' dan' ẕzeyḻe'en.
19 Da' ka' ẕdíḻ-ḻengak bia ka' želžojen žoá'agakba', na' ḻezka' da' zej žian ḻo x̱bángakba' dan' zej nak x̱bángakba' ka bele snia ka', na' žiagak yíchjgakba' da' ẕdíḻ-ḻengakban'.
20 Yezíka'gak benách ka', benne' ka' bi gótgake' ḻo da' chope ki da' ẕžia yí'gaken, bi beyát ḻáže'gake' nich biž góngake' kan žónteze žóngake', na' bi bsángake' ẕka'n ẕéngake' be' x̱iwe' ka', na' lo'a ka', da' ka' bi ẕḻé'egeklen, na' bi žéngeklen, na' bi ẕzá'gaken.
21 Bi beyát ḻáže'gake' nich biž gótgake' benách ka', na' nich biž góngake' yeḻa' wžá' chégake', na' da' ẕia da' žóngake', na' yeḻa' ẕban chégake'.

10

Wbás che ya'abá, wbasen' nox̱e' to yichdo' ḻo ne'e

1 Naž bḻe'ela' yetó wbás waḻe che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' betje' ḻo yo, na' nakwe' bejw ya'abá, na' zoa to pita' ya'a yichjle'. Žákti'te ḻawe' kan ẕnna' wbíž, na' zej nak ni'e ka yag waḻe ka' da' želyeyen.
2 Nox̱e' to yichdo' nyaljwn ḻo ne'e, na' ḻen ni'e ḻi ža bleje' ḻo nisdo', na' ḻen ni'e yegle bleje' ḻo yo biž.
3 Naž wnníe' zižje, na' benle chi'e kan nenle kate' ẕbežya'a beže yix̱e', na' katen' beyóž wnníe' zižje, na' wnnegak gaže wzió' ka'.
4 Wdé wnnegak wzió' ka', neda' za' wzoja' ḻe'e yiche, san benla' che to benne' ẕchaḻje' ya'abá che Dios, na' gože' neda': “Bkáche'ze da' wnnagak gaže wzió' ka'. Bi wzojon' ḻe'e yiche.”
5 Naž wbás che ya'abán', wbasen' bḻe'ela' zie' ḻo nisdo', na' ḻo yo biž, bchis ne'e ḻi ža zaka' ḻi ya'abale,
6 na' ben choch x̱tiže'e ni'a che Bennen' zoakze', Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo', na' da' ka' zej den to to latje ka', na' wnné': “Biž žel̨en,
7 san kate' wbás gaže che ya'abá wkweže' lozba' chien', na' yeyóž gon Dios da' ngache' chie', dan' bl̨oe'ele' benne' wen žin chie' ka', benne' ka' bchálj̱gake' l̨o wlaze' L̨e'.”
8 Naž bennen' benla' chie' bchal̨je' ya'abá che Dios bchálj̱l̨ene' neda' da' yoble, na' wnné': “Wyéj, bejx̱í' yichdo' nyaljwn', dan' ẕoan l̨o na' wbás che ya'abán', wbasen' žleje' l̨o nisdo', na' l̨o yo biž.”

9 Wyá'a gan zoa wbás che ya'abán', na' wnnabla'-ne' gonne' yichdon' chia'. Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Wzín', bdawn'. Lo žo'o gaken zix kan nak china' bez, san lo li'o yeyaken sla'."

10 Wzi'a yichdon' dan' zoan lo ne'e, na' bdawan'. Lo žoa'a goken zix kan nak china' bez, san katen' beyóž bdawan', na' beyaken sla' lo li'a.

11 Naž gože' neda': "Žala' wchaljo' da' yoble lo wláz Dios lawgak zan kwe' benách zi'to' ka', na' gan zej nnita' yež zante ka', na' gan zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' lawgak benne' zan, benne' wnná bia' ka'."

11

Chope benne' zzoa lígake'

1 Naž bla' to benne', na' benne' neda' to ya xtil da' naken ka to da' zžíxlenžo, na' gože' neda': "Wzó ža', na' bžix yodo' che Dios. Lezka' bžix bkog la'y chen, na' blab benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zka'n zéngake' Dios.

2 Bi wžixo' li'a yodon' dan' den na'le, dan' nden lo na'gak benách zi'to' ka', na' wlejgake' yež la'y chope-yeyón byo'."

3 Lezka' gože' neda': "Sela'a chope benne' nich wzóa lígake' chia' neda', na' wcháljgake' lo wlaza' neda' chežinno gaywá' chonnlalj ža, na' gákwgake' laže' zeche'."

4 Benne' chope ki, benne' zzoa lígake', zej nake' chope yag olibo, yag ka' nyejw le'e yiche la'y kan nak chégaken, na' lezka' zej nake' chope da' zej nwa' yi', da' ka' zej žen' law Dios, Xan yežlyó nga.

5 Cha' yénele no benne' gone' chégake' da' zia, na' žoj yi' lo žoá'agake' da' wzeyen bennen', na' goten le', na' lezka' goten benne' ka' zží'igake' chégake'.

6 Chope benne' ki nzi' lo ná'gake' wsejwgake' xnez nis yejw che ya'abá, nich bi gak yejw kate' ža ka' žala' wcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' nzi' lo ná'gake' góngake' ga yeyák nis žen, na' góngake' ga galj yižwé' yežlyó nga, na' ki góngake' bale chí'iteze yénegekle'.

7 Kate' yeyóž wzóa lígake' chia' neda', na' žoj bia snia lo latje chol, na' tíl-lenba' légake', na' wléj wchochjba' légake', na' gotba' légake'.

8 Bela' žen chégake' xóagaken lo nez blo che yež zen, gan wdá' Xanžon' le'e yag kroze, na' kan žsaka' lebžo, lezka' nzin' Sodoma, na' lezka' Egipto.

9 Benách yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka', lé'egekle' bela' žen chégake', na' chonne ža yo'o gachje bi gónngake' latje no benne' wkache'e légake' lo yežw ba.

10 Chaz láže'le'egak benne' ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga dan' gotgak chope benne' ki, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' bsaka' zí'gake' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lo yela' žebél chégake' séla'gake' da' wnézjwzegake' ljéžgake' toe' yetóe'.

11 Naž kate' ba bza'a chonne ža yo'o gachje ka', Dios besbane' légake', na' belyase' belzíe', na' bžébegak yógo'te benách ka', benne' ka' blé'egekle' légake'.

12 Naž benle chi'i to benne' wnníe' zižje ya'abá che Dios, na' gože' légake': "Le kwen nga."

Belbene' lo bejw ya'abá zaka' li ya'abale, na' benne' ka' bží'igake' chégake' blé'egeklen'.

13 Ka' gaze wẓó' yežlyó, na' byinnj to kwe' che chi kwe' yo'o ka' wžé'gaken
l̲o yežen', na' katen' wẓó', gotgak gaže mil benách ka'. Bžébegak benne' ka' zej
nga'ne', na' bka'n ẓéngake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.
14 Ba wdé da' bežope da' ẓžia yin' benách ka', na' za' gak da' beyonne da' wžía
yin' l̲égake'.

Wbás gaže che ya'abá ẓkweže' lozba' chien'

15 Wbás gaže che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benne' ka' nníta'gake'
ya'abá che Dios wnnégake' zižje, na' wnnágake':
¡Gan wnná bia'gak benách ka' l̲o yežlyó
zej nden l̲o na' X̲anžo Dios, na' l̲o na' Benne' Criston'!
¡L̲e' nna biá'teze'!
16 Naž tap žoa benne' gole ka', benne' žé'gake' gan zej nape' yel̲a' wnná bia' l̲aw
Dios, bzechw l̲áwgake' l̲o yo, na' bka'n ẓéngake' Dios.
17 Na' wnnágake':
¡X̲anto' Dios, napkzo' dot yel̲a' wak!
Wzoakzo', na' zoakzo', na' za' yidkzo'.
Žóx̲keno', dan' ba bkonlo' žin yel̲a' wak ẓen chio',
na' ẓzo l̲awo' ẓnna bi'o.
18 Belžá'a benách yež ka' san ba bžin ža gon zí'gako'-ne'.
Naken ža wchi'a l̲ažo'o benne' gat ka'.
Yebi'o chegak wen žin chio' ka', benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wlazo' Le', benne' ka'
zej nake' chezo',
benne' ka' wdápegake' Lo' ba la'ne,
benne' gax̲jw ka', na' benne' zaka' ka'.
Ba bžin ža wžía yi'o benne' ka' bchínnjgake' yežlyó.
19 Naž byaljw yodo' che Dios da' žen' ya'abá, ga na' nl̲a' l̲aw kak la'y gan yo'o
diža' da' ẓka'n chawen', dan' ben Dios. Wyép yes yežlyó, na' benle žax̲to' ẓen,
na' wnné wzió'. Wẓó' yežlyón', na' wžé' yej nis ži'a.

12

To no'le, na' to bele ẓen snial̲e'e

1 Naž bl̲a' l̲aw to da' ẓen da' nak bian' l̲o ya'abá che Dios. Bl̲a' l̲aw to no'le
nakwe' da' naken ka wbíž, na' zoa ẓan ni'e da' naken ka byo'. Žia yichje' to da'
naken oro gan žiagak chežinno da' ka' zej naken ka belj baní' ka'.
2 No'len' za' galj bi' že'n chie', na' ẓbéžyi'e dan' ẓdia' l̲i'e, na' ẓzáka'l̲i'e dan' žalj
to x̲kwide' chie'.
3 Naž bl̲a' l̲aw yetó da' nak bian' l̲o ya'abá che Dios. Bl̲a' l̲aw to bele ẓen
snial̲e'e, bia ẓnna'ba' x̲na gole, na' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' žia
to da' naken oro to to yichjba' ka'.
4 L̲en x̲banba' wẓobba' to kwe' che chonne kwe' belj ka' zej nl̲a' ya'abá, na'
bžo'nba' l̲égaken l̲o yežlyó. Wzé bele ẓen snial̲e'e na' l̲aw no'len' ba žalj x̲kwide'
chie', na' wzoaba' gawba' x̲kwide' chien' kate' ba naljbe'.
5 No'len' bzoe' to X̲kwide' byodo', Bin' žal̲a' nna bia'be' yógo'te yež ka' l̲en
yela' wak ẓen. Dios l̲a' bkwastie' X̲kwiden' che no'len', na' bchise'-be' gan
zoakze' L̲e', l̲o latje blon' gan ži'e ẓnna bi'e.
6 Bẓonnj no'len', na' wyeje' l̲o latje dach, gan ba bkwez Dios to latje che
no'len'. Wáwgake' l̲e' ga na' chežinno gaywá' chonnl̲alj ža ka'.

7 Wdé gokgak da' ki, na' gokl̲e'e wdil̲e l̲o ya'abá che Dios. Migel, wbás blo
che ya'abá l̲en wbás ka' žónl̲engake' l̲e' tz̲en, beldíl̲-l̲ene' bele z̲en snial̲e'e na',
na' beldil̲e bele z̲en na', na' wbás x̲iwe' ka' žónl̲engaken l̲eba' tz̲en,
8 san bi be wz̲éke'lba' l̲o wdil̲en'. Che l̲en biž bžél̲gekle latje chégaken ya'abá
che Dios.
9 Ka' goken, belžo'ne' bele z̲en snial̲e'e na' na'le, belen' wzoaba' ža ni'te, na'
nzin' Da' X̲iwe', na' Satanás, dan' žon l̲áže'len yógo'te benách ka' nníta'gake'
yežlyó nga. Belžo'ne' da' x̲iwe' l̲o yežlyó nga, tz̲en l̲en wbás x̲iwe' ka', be' ka'
žónl̲engaken da' x̲iwen' tz̲en.
10 Naž benla' chi'i to benne' wnníe' zižje ya'abá che Dios, na' wnné':
Na'a ba bžin ža l̲a' l̲aw yel̲a' žeslá da' ben Dios,
na' yel̲a' wak chie', na' yel̲a' wnná bia' chie',
na' l̲ezka' yel̲a' wnná bia' che Benne' Criston',
dan' ba bžó'ngake' da' x̲iwe' na'le,
dan' besbagan' lježžo ka' z̲ia dot ža dot yele,
dan' benen l̲aw Dios chežo.
11 Bežojgak lježžo ka' chawe', dan' bkóngekle' žin x̲chen Bennen' nake' Z̲íla'do'
che Dios,
na' dan' bkóngekle' žin x̲tiža' Dios da' bchál̲jgaken'.
Bi be' l̲áže'gake' yel̲a' nban chégake', san gótgake'.
12 Che l̲en gak yel̲a' žebél ya'abá che Dios.
¡Le yebél l̲e'e, zoale ga na'!
Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e zoale yežlyó, na' l̲o nisdo', dan' ba betj da' x̲iwe',
na' bl̲an' gan zoale.
Z̲ža'l̲e'e da' x̲iwen' dan' nnezlen yetó chí'ido'ze de latje chen.
13 Katen' gókbe'ele bele z̲en snial̲e'e na' ba bžó'ngake'-ba' l̲o yežlyó, naž wží̲a
l̲áže'ba' no'len' bzoe' X̲kwide' byodo' chien'.
14 Naž Dios bnezjwe' no'len' chope x̲il bsia ži'a nich gak l̲e' l̲o be'ze, na'
wkwase' gan zoa bele z̲en snial̲e'e na', nich žine' latje chie' l̲o latje dach.
Wáwgake' l̲e' ga na' chonne yiz yo'o gachje ka'.
15 Naž bele z̲en snial̲e'e na' beyebba' nis zil zaka' x̲kóže'le', da' goken ka to
nis yegw, na' gónelba' wa'ten no'len'.
16 Naž yežlyó gókl̲enen no'len', na' wyaljw l̲o yo, na' we'jen nis yegon' dan'
beyéb bele z̲en snial̲e'e na'.
17 Naž bele z̲en snial̲e'e na' bžá'al̲e'eba' no'len', na' wyejba', na' bejtíl̲-l̲enba'
z̲a'sóe' ka' zej nga'ne', benne' ka' žóngake' kan nak da' wnná Dios, na' dot
l̲áze'gake' žóngake' kan z̲nna x̲tiža' Jesús, Benne' Criston'.

13

Chope bia snia

1 Wzía' neda' l̲o yox̲ žoa'a nisdo', na' bl̲e'ela' to bia snia, bia žiagak gaže
yichjba', na' chi lozba', na' z̲benba' z̲žojba' l̲o nisdon'. Žiagak chi da' naken oro
l̲o yichjba' ka'. To to lozba' žia to da' naken oro, na' to to l̲o x̲gaba' ka' nyejw to
la da' naken x̲iwe' dan' bi de Dios chawe'.
2 Bia snia na' bl̲e'ela' z̲nna'ba' kan z̲nna' bežto', na' nak ní'aba' kan nak ni'a
oso, na' žoá'aba' naken kan nak žoa'a beže yix̲e'. Bele z̲en snial̲e'e na' bdeba'
yel̲a' wak cheba' l̲o na' bia snia ni tz̲en l̲en latje cheba' gan z̲nna bia'ba', na'
l̲ezka' yel̲a' wnná bia' z̲en cheba'.

3 Žia we' to yichj bia snia na', da' naken da' goten leba', san beyák wen', na' bebángekle yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bénlengake' bia snia na' tzen.
4 Lezka' bka'n zéngake' bele zen snialе'e na' dan' bdeba' yela' wnná bia' cheba' lo na' bia snia na'. Lezka' bka'n zéngake' bia snia na', na' wnnágake': "¿Nozkze benne' nake' zen kan nak zen bia snia na', na' nozkze benne' sáke'le' tíl-lene'-ba'?"
5 Lezka' bia snia na' wzí' lo na'ba' zchaljba' da' zka'n zen kwinba', na' diža' xiwe' da' znneba' che Dios. Chope-yon byo' gota' lo na'ba' yela' wnná bia' na'.
6 Wzó lawba' znneba' che Dios, na' wnné zi'ba' che La Dios, na' che latje la'y chie', na' chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios.
7 Lezka' wzí' lo na'ba' tíl-lenba' benne' ka' zej nake' che Dios, na' zejte wléj wchochjba' légake'. Lezka' wzí' lo na'ba' nna bia'ba' yógo'te benách zi'to', benách ka' nníta'gake' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
8 Yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bka'n zéngake' bia snia na', benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban, yichen' bzoj Bennen' nake' Zíla'do' che Dios katen' bi na' gata' yežlyó nga, na' wnnakze Dios gat Bennen' nake' Zíla'do' ni'a chegak benách chie' ka'.
9 Cha' zoa no benne' ženle', žala' wzé nage'.
10 Benne' ka' Dios wnnakze' žéjgake' do ya,
žala' žéjgake' do ya,
na' benne' ka' Dios wnnakze' gátgake' lo ya ntoche',
lo ya ntoche' gátgake'.
Che len, benne' ka' zej nake' che Dios žala' kwez zen láže'gake' na' chejlé'gake' chie' Le'.
11 Wdé na' ble'ela' yetó bia snia, bian' bžojba' lo yo. Žiagak chope lozba' kan zej nak loz zila', na' zchaljba' kan zchalj bele zen snialе'e na'.
12 Bia snia ni wzí' lo na'ba' dot yela' wnná bia' che bia snia nežwn', katen' zóalenba' leba'. Bia snia bežopen' žonba' ga zka'n zengak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bia snia nežwn', bian' beyák wen' da' goten leba'.
13 Lezka' bia bežopen' žonba' da' ka' zej nak bian' na' zejte žonba' ga žetj yi' da' zan' ya'abá, na' zyinnjen lo yo lawgak yógo'te benách ka'.
14 Žon láze'lba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga len da' ka' zej nak bian' dan' nzi' lo na'ba' žonba' law bia snia nežwn'. Gožba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga góngake' to lo'a bia snia na', bian' gok we' lo ya ntoche', na' zoaba' nbanba'.
15 Nzi' lo na'ba' žonba' ga soa nban lo'a bia snia nežwn', na' gak wchaljen, na' gonen ga gatgak yógo'te benne' ka' bi wká'n zéngaken'.
16 Benba' ga wdá' yógo'te benách ka' to da' nak bian' zej nake' toze len leba', benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka', benne' wnni'a ka', na' benne' yache' ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka'. Bda'ba' da' nak bian' lo ná'gake' li ža o lo xgágake'.
17 Bi gok nitó benne' bi da' ga'we' o bi da' gote'e cha' bi de'e da' nak bian', o cha' bi de'e la bia snia na', o kan nbab laba'.
18 Na'a žala' gata' chio' yela' žejní'il. No benne' nape' yela' žejní'il žala' wlabe' kan nbab la bia snia na', da' naken tlebe kan nbab la benne', na' kan nbab laba' naken xope gaywá' chonnlalj xope.

14

Da' žolgak to gaywá' tape yon mil benne' byo

1 Wdé na' bwia', na' ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na' zie' law ya'adon' da' nzin' Sión. Žónlengak to gaywá' tape yon mil benne' byo ka' Le' tzen, na' nyejw le'e xgágake' La Bennen' nake' Zíla'do', na' lezka' La Xe'.

2 Naž benla' to da' zgo'on žaxto' ya'abá che Dios, da' znne zižjen kan znne to yegw zen o kan znne wzió'. Benla' da' ženle kate' no benne' žinne' to da' žolen da' žian do zan.

3 Žólgake' to da' kobe, na' nníta'gake' law latje blon', na' lezka' law gan zej nnita' tape benne' ban ka' len benne' gole ka'. Bi gak nitó benne' gole' da' žolgak benne' ki, san légakze to gaywá' tape yon mil benne' byo ka', benne' ka' Benne' Criston' beya'we' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

4 Benne' byo ka' zej nake' li laže' dan' bi wnníta'lengake' no no'le, na' zej nake' benne' kwíde'ze. Žjáklene' Bennen' nake' Zíla'do' gáte'teze gan zeje'. Benne' Cristo na'kze beya'we' légake' ládjwgak benách ka', na' zej nake' benne' nežw ka' bde kwíngake' lo na' Dios, na' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'.

5 Batkle ben láže'gake', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake' gan nníta'gake' law latje blon' gan že' Dios.

Da' bchaljgak chonne wbás che ya'abá

6 Naž ble'ela' yetó wbás che ya'abá, na' wdíe' lo be'ze zan ya'abá, na' noe'e diža' chawen' da' zoan to chi'ize nich wzenlen' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zej nbabe' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benne' yógo'te yežlyó ka'.

7 Wnné zižje wbasen', na' wnné':

Le žebe Dios, na' le gol da' zka'n zen Le',
dan' za' wchi'a láže'e benách ka'.
¡Le wká'n zen Dios! Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó,
na' nisdo', na' gan žal nis.

8 Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás nežwn' che ya'abá, na' wnné': "Ba beyóž che yež Babilonia. Ba beyóž che yež zen na'. Ka' goken chen dan' bengak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' ga wzí' lo na'gak benne' yógo'te yež ka' góngake' kan zej nak da' sban da' zdan láže'gake'."

9 Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás bežopen' che ya'abá, na' wnníe' zižje, na' wnné': "Cha' no benne' wká'n zene' bia snia, na' ló'aba', na' cha' we'e latje ta' xge' o lo ne'e dan' nak bia' nake' toze len leba',

10 Dios wsaka' zi'e le' lo yela' zža'a chie'. Sáka'le'e bennen' lo yi', na' lo dan' zzeyle'en, lawgak wbás che ya'abá ka', na' law Bennen' nake' Zíla'do'.

11 Kwénteze žen che yin' gan sáka'gak benne' ka'. Dot ža dot yele sáka'gak benne' ka' bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' batkle gata' latje yezí' láže'gake', na' bi yezí' láže'gak benne' ka' bé'gake' latje ta' laba' légake'.

12 Che len žala' kwez zen láže'gak benne' ka' zej nake' che Dios, na' góngake' kan wnnakze' Le', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'."

13 Naž benla' chi'i to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda', na' wnné': "Bzoj da' ni le'e yiche: ba nez zen gaken chegak benne' ka' gátgake' na'a so law, benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon'."

Dios Be' La'y wnné': "Ka'kze gaken. Yezí' láže'gake' lo žin da' žóngake', na' gata' yela' žebél chégake' da' naken tlebe len da' béngake'."

Žezí'gake' linn che yežlyó

14 Naž bwia', na' bl̲e'ela' to bejw ya'abá da' naken z̲íla'do'ze, na' l̲o bejw na' že' to Benne' z̲nne'e kan z̲nna' Bennen' Golje' Benách, na' žia to da' naken oro yichje', na' l̲o ne'e nox̲e' to ya ntoche'.

15 Bžoj to wbás che ya'abá l̲o yodo', na' wnníe' zižje, na' gože' Bennen' ži'e l̲o bejwn', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche' chio', na' bchog bisto z̲oa' stribe dan' ba bžin ža chogon'. Ba nbiž bisto chen, da' ka' zej den yežlyó."

16 Naž Bennen' ži'e l̲o bejwn' bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' bchoge' da' bl̲an' l̲o yo.

17 Naž bžoj yetó wbás che ya'abá l̲o yodon' da' žen' ya'abá che Dios. L̲ezka' noe'e to ya ntoche'.

18 Bžoj yetó wbás che ya'abá žoa'a bkogen', na' nzi' l̲o ne'e wkonle' žin yi', na' wnníe' zižje, na' bl̲iže' wbás nežwn' che ya'abá, wbasen' noe'e ya ntochen', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche' chion', na' btob da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, dan' ba na da' želbía lba uba ka'."

19 Naž wbás ni che ya'abá bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' btobe' da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, na' bejžo'nen' to l̲o bloj z̲en gan z̲zi x̲is uba. Da' ni z̲l̲oe'elen kan gon Dios, wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

20 Bleje' da' želbía lba uba ka' l̲o blojen', da' zoan žoa'a yež na'le, na' l̲o blojen' bžoj žen, da' wyepen ga bžinten žoá'agak bia ka', na' wdé žen na' dot gan gak sa'žo gaže ža.

15

Gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá

1 Bl̲e'ela' yetó da' z̲en ya'abá che Dios da' nak bian', da' žonen ga žebanlžo. Bžojgak gaže wbás che ya'abá, na' zej nox̲e' gaže yižwé' ka' da' ze l̲áwtegaken, da' ka' Dios wkonle' žin nich yeyóž wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

2 L̲ezka' bl̲e'ela' to da' naken ka to nisdo' da' žepen yes baní' ka yej jese da' yo'on yi'. Benne' ka', benne' belágake' l̲o na' bia snia, na' l̲o na' ló'aba', na' bi wz̲í'gake' laba', zégake' l̲awle da' naken ka to nisdo', na' zej nox̲e' da' ka' z̲gól̲gake', da' ka' bnez̲jw Dios l̲égake'.

3 Žól̲gake' da' bel̲ Moisés, bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te, na' naken da' žól̲gake' che Bennen' nake' Z̲íla'do'. Wnnágake':

Le', X̲anto' Dios, napkzo' dot yel̲a' wak.
Z̲enl̲e'e zej nak yógo'te da' beno',
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
Z̲nna bi'o Le' yógo'te yež ka'.
Dot chawe', na' l̲i l̲aže' naken da' žono'.

4 ¿Zoa no benne' bi žebe' Le', X̲anto'?
¿Zoa no benne' bi wká'n z̲ene' Le'?
Tozo' Le' nako' la'y.
L̲a'gak benách yógo'te yež ka' gan zo',
na' wká'n z̲éngake' Le'
dan' z̲l̲é'egekle' nak chawe' yógo'te da' žono'.

5 Wdé gok da' ni, bwia', na' bl̲e'ela' byaljw yodon' da' žen' ya'abá che Dios gan de latje la'y da' nak bian' Dios zóal̲ene' benách chie' ka'.

6 Gaže wbás che ya'abá bžójgake' l̲o latje la'y na', na' zej no x̲e' gaže yižwé' ka'. Zej nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' žákti'ten, na' zej nžej bayw ka' da' zej naken ya oro lchó'gake'.
7 Naž to benne' ladjw tape benne' ban ka' bnez̲jwe' che chegak gaže wbás che ya'abá ka' gaže z̲íga'do' da' zej naken ya oro, na' zej nžan' da' z̲l̲oe'elen yel̲a' z̲ža'a che Dios, Bennen' zoakze'.
8 L̲o latje la'y na' wžé' žen che yi', dan' zej že' yel̲a' baní', na' yel̲a' wak z̲en che Dios ga na'. Bi gak nitó benne' choe'e l̲o latje la'y na' kate' téžegak gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá ka'.

16

Z̲íga'do' ka' da' z̲l̲oé'egeklen yel̲a' z̲ža'a che Dios

1 Naž benla' chi'i to benne' wnníe' zižje l̲o latje la'y na', na' gože' gaže wbás che ya'abá ka', na' wnné': "Le chej, na' le chejl̲alje gaže z̲íga'do' ka' l̲o yežlyó, da' ka' zej nžan' da' z̲l̲oe'elen yel̲a' z̲ža'a che Dios."
2 Wyéj wbás nežw che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nžan' z̲íga'don' da' noe'e l̲o yežlyó. Da' nžan' z̲íga'don' benen ga wžía we' da' z̲lal̲e'en l̲o bel̲a' žen chegak benne' ka' zej de'e da' nak bia' zej nake' toze l̲en bia snia na', na' l̲ezka' l̲o bel̲a' žen chegak benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' ló'aba'.
3 Naž wyéj wbás bežope' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o nisdo', na' nisen' beyaken žen kan nak žen che to benne' gat, na' gotgak yógo'te da' ka' zej yo'on l̲o nisdon'.
4 Wyéj wbás beyonne' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e gan zej de yegw ka', na' gan žal nis, na' yógo'te nis ka' beyákgaken žen.
5 Naž benla' z̲chal̲j wbás che ya'abán', wbasen' nzi' l̲o ne'e z̲konle' žin nis, na' wnné': "X̲anto' Dios La'y. Zoakzo', na' wzoakzo'. Chawe' nako' dan' z̲chogo' chegak benách sáka'gake' ki,
6 dan' bláljgake' žen chegak benne' ka' zej nake' chio' Le', na' žen chegak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wlazo' Le'. Na'a, žono' Le' ga yé'jgake' žen dan' ki žal̲a' gaken chégake'."
7 Naž benla' bchal̲j to benne' wzóe' žoa'a bkogen' da' žen' ya'abá che Dios, na' wnné': "Ka'kze gaken, X̲anto' Dios, napkzo' dot yel̲a' wnná bia'. Dot da' li, na' chawe' nak kan z̲chogo' chegak benách sáka'gake'."
8 Wyéj wbás bedape' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o wbíž, na' Dios bi'e wbižen' latje bzeyl̲e'en benne' ka' l̲en yi' chen.
9 Wyeygak yógo'te benách ka' dan' bzey wbíž l̲égake', san bi beyát l̲áže'gake', na' bi bka'n z̲éngake' Dios. Wnné zí'gake' che Dios, Bennen' yo'o l̲o na'kze' sel̲e'e da' ki da' žsaka' zí'gaken benách ka'.
10 Wyéj wbás gayo' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o latje che bia snia gan z̲nna bia'ba', na' wžé' chol̲ ga na'. Naž, benách ka' bdáwya'agake' lóže'gake' dan' wz̲áka'l̲e'egake',
11 san bi beyát l̲áže'gake' nich biž góngake' da' z̲ia da' žóngake'. Wnné zí'gake' che Dios, Bennen' zoe' ya'abá dan' z̲záka'l̲e'egake' ni'a che wen' da' žíagake'.
12 Wyéj wbás x̲ope che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' z̲íga'don' da' noe'e l̲o yegw z̲en da' nzin' Eufrates, na' bebíž nis yegon' nich yaljw nez gan tegak benne' wnná bia' ka' žójgake' zaka' gan z̲l̲a' wbíž.

13 Naž bl̲e'ela' bele z̲en snial̲e'e na', na' bia snia na', na' bennen' z̲chal̲je' l̲o
wlázgakba', na' bžojgak chonne be' x̲iwe' l̲o žoá'agakba', da' ka' z̲žia yí'gaken
benách ka', na' z̲nná'gaken kan z̲nna'gak blož ka'.
14 Chonne be' ki zej naken be' ka' che da' x̲iwe', be' ka' žóngaken da' zej nak
bian' da' góngaken ga yebángekle benách ka'. Yjak be' x̲iwe' ka' dot yežlyó nga,
na' bejtóbgaken benne' wnná bia' ka' nich chjake' l̲o wdil̲en' da' gaken l̲o ža z̲en
che Dios, Bennen' napkze' dot yel̲a' wnná bia'.
15 Ki wnná Dios: "Le wia nga. L̲a'a neda' chol̲ze kan z̲l̲a' to benne' wbán. Ba
nez z̲en gaken che no benne' nake' ban l̲aže', na' žape chi'e da' nakwe', nich bi
gon byenen te' gal yidze', na' bi yedoe'ele' l̲awgak benách ka'."
16 Be' x̲iwe' ka' betóbgaken benne' wnná bia' ka', na' bdóbgake' to latje da'
nzin' l̲en diža' hebreo: Armajedón.
17 Wyéj wbás gaže' che ya'abá, na' bejl̲alje' da' nža' źíga'don' da' noe'e l̲o be'ze,
na' to benne' wnníe' zižje l̲o latje la'y da' žen' ya'abá che Dios gan de latje blon',
na' wnné': "Ba naken."
18 Naž wyép yes, na' gokl̲e'e žax̲to', na' wnné wzió'. Wz̲ó' yežlyó, da' wz̲o'žen
ka ba wz̲ó' kate' ne zej nnita' benách ka' l̲o yežlyó nga.
19 Yež z̲en na' bžojen chonne kwe'le, na' wz̲ía yi'gak yež ka' zej žen' dot yežlyó
nga. Dios bejsá' l̲aže'e che da' z̲ia da' bengak benách ka' nníta'gake' l̲o yež z̲en
na' da' nzin' Babilonia, na' l̲o yel̲a' z̲ža'a chie' bsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake'
yežen'.
20 Belgache' yežlyodo' ka' da' zej žen' gachje l̲awle nisdo', na' biž wže'gak ya'a
ka'.
21 L̲ezka' byinnj yej nis ži'a, da' zan' ya'abá, na' bex̲jwn l̲o yichjgak benách ka',
na' yej nisen' nále'len ka to gaywá' ya to ton. Yógo'te benách ka' wnné zí'gake'
che Dios ni'a che yej nisen', dan' bsaka' zi'l̲e'en l̲égake'.

17

Dios z̲chogę' che yež z̲en kwia yin'

1 Naž bl̲a' to wbás che ya'abá gan zoa', wbasen' nbabe' gaže wbás ka'
biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' zej naken ya oro. Bchál̲jl̲ene' neda', na' wnné':
"Da nga, na' wl̲oe'ela' le' kan gon Dios, wchinnje' yež z̲en na' da' naken ka to
no'le l̲e'e, na' žen' l̲o nisdo' ka'.
2 Benne' wnná bia' ka', benne' ka' bénl̲engake' no'len' da' sban, na' benne' ka'
nníta'gake' yežlyó nga, wzóžgekle' ni'a che da' sban da' žon no'len'."
3 Naž yetó da' bl̲oe'el Dios Be' La'y neda'; wbás che ya'abán' bchi'e neda' to
latje dach, na' bl̲e'ela' to no'le, na' to bia snia, na' no'len' žie'-ba'. Bia snia na'
z̲nna'ba' x̲nal̲e'e. Žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zej da'ba' diža' ka' da'
žon dítjgeklen Dios.
4 No'len' žie'-ba' nakwe' laže' x̲na, na' laže' x̲nal̲e'e. Žiagak da' x̲tan ka' l̲e' da'
zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'. L̲o ne'e nox̲e' to źíga'do' da'
naken ya oro, dan' nžan' da' sban che da' sban da' žone'.
5 L̲o x̲ge' zej nyejw kan lie', da' ka' z̲l̲oé'egeklen to da' ngache', na' ki zej
naken: "Yež Babilonia, Yež Blo" na' "X̲na'gak No'le L̲e'e Ka'" na' "X̲na' Da' Sban
Da' Den Yežlyó."
6 Gókbe'ela' nzožle no'len' dan' bene' ga bl̲alj žen chegak benne' ka' zej nake'
che Dios, na' žen chegak benne' ka' betgak benách ka' l̲égake' dan' bzoa lígake'
che Jesusen'.
Kate' bl̲e'ela' no'len', bebánl̲e'ela'.

7 Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': “¿Biz chen' žebanlo'? Wzejni'ila' le' da' ngache', dan' zloe'el no'len', na' dan' zloe'el bia snia na' žie'-ba', bian' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba'.
8 Bia snia na' dan' ble'elo' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a, na' za' žojba' latje chol che benne' gat ka', na' chejba' gan kwia yi'ba' to chi'ize. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó, na' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban da' bzoj Dios ža ni'te katen' bi na' gone' yežlyó, yebángekle' katen' lé'egekle' yebán bia snia na', bian' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a.
9 Da' ni naken to da' wzejni'ilen no benne' gak chejni'ilen': Gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže ya'ado' gan že' no'len'.
10 Lezka', gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže benne' wnná bia'. Gayo' benne' ka' ba wdé chégake'. Toe' ne znna bi'e na'a, na' yetóe' bi na' le'e, san kate' yide', na' nna bi'e to chí'ido'ze.
11 Bia snia na', bian' wzoaba' san bi zoaba' na'a, zejlasba' kan nak benne' xono', benne' nna bi'e. Gónlene' benne' gaže ka' tzen, na' te na' kwia yi'e to chi'ize.
12 Chi lozba' ka' da' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia'. Bi na' sí'gake' yela' wnná bia', san sí'gaken' to chí'ido'ze, na' nna biá'gake' tzen len bia snia na'.
13 Chi benne' ka', toze gákgake', na' wdégake' yela' wnná bia' chégake' len da' nzi' lo ná'gake', lo na' bia snia na'.
14 Tíl-lengake' Bennen' nake' Zíla'do', san Le' wléj wchochje' légake' dan' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka', na' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'. Benne' ka' bliž Dios légake', na' wží'e' légake', chjáklengake' Le', na' to chi'ize gónlengake' Le' tzen.”
15 Wbás che ya'abán' lezka' gože' neda', na' wnné': “Nisdo' ka' da' ble'elo' gan že' no'le le'e na', zejlásgaken benách yež ka', na' benách zi'to' ka', na' benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka'.
16 Chi loz bia snia na' da' ka' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia' ka', benne' ka' bi dégake' chawe' no'le le'e na', na' wká'ngake' le' ka'ze, na' gal yidze'. Da' góngake' chie' naken ka gáwgake' bela' žen chie', na' wzéygake' le' lo yi'.
17 Dios wzóe' lo yichj lázdo'gak chi benne' ka' da' gonen ga góngake' ka žénekzele' Le', na' góngake' toze diža' wdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na' bia snia na', na ki gak kan znna xtiža' Dios.
18 No'len' ble'elo' zejlase' yež zen na' da' znna bian' benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga.”

18

Zbia yi' yež Babilonia

1 Wdé na' ble'ela' betj yetó wbás che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' zen, na' wyép yes baní' lo yežlyó ni'a che yela' zen che wbasen'.
2 Wbás che ya'abán' wnníe' zižje, na' wnné':
Ba wžía yi'. Ba wžía yi' Babilonia, yež zen na'.
Ba beyaken latje che da' xiwe', na' chegak be' xiwe' ka'.
Byinne sníale'e ka' len byinne sban ka', ba béngakba' xó'ngakba' ga na'.
3 Ka' goken ni'a che da' bengak benne' ka' che yežen'.
Yógo'te benne' yež yoble ka' béngake' tzen len légake' da' wzé láže'gake'.
Benne' wnná bia' ka' béngake' tzen len légake' da' sban.
Yógo'te benne' ža'w žote' ka' gota' yela' wnni'a chégake',

dan' bdan l̲áže'gak benne' wláž ka' da' záka'l̲e'en.
4 Naž benla' z̲chal̲j yetó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' wnné':
Le žoj l̲o yežen', l̲e'e nakle chia' neda',
nich bi gonle dol̲a' tz̲en l̲en l̲égake',
na' nich bi gak chele da' saka' zi'le tz̲en l̲en l̲égake'.
5 Nyanl̲e'e dol̲a' da' zej nbage'e, na' ba néntelen ya'abá,
san Dios žejsá' l̲aže'e da' kegle da' béngake'.
6 Le yebí'i chégake' kan béngake' chele.
Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' béngake'.
Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' z̲ia da' béngake' chele.
7 Le gon ga sáka'l̲e'egake', na' kwež nyáche'gake'
kan zej nak yel̲a' ba la'ne, na' yel̲a' z̲en da' bka'n kwíngake'.
Wzá' l̲áže'gake', na' wnnágake':
"Že'to' nga, na' z̲nna bia'to'.
Bi nakto' wzebe, na' batkle kwež nyáche'to'."
8 Che l̲en, to žaze žingak da' ka' wsaka' zí'gaken l̲égake',
yel̲a' got, na' yel̲a' z̲beže nyache', na' yel̲a' z̲don.
Chéygake' l̲o yi'.
X̲anžo Dios, Bennen' bchoge' chégake' ki, napkze' dot yel̲a' wak z̲en.
9 Naž wnné': "Kweżgak benne' ka' z̲nna biá'gake' yežlyó nga, benne' ka' béngake' da' kegle tz̲en l̲en l̲égake', na' bebél̲engekle' da' zej naken chégake', na' kwež nyáche'gake' katen' l̲é'egekle' žen che yež z̲en na' da' žeyen.
10 Zí'to'le yelnnite'e dan' z̲žébegake' da' wsaka' zi' Dios benne' yežen', na' nnágake':
Da' nyáche'l̲e'e žaken che Babilonia, yež z̲en nga.
Gokl̲e'e Babilonia yež blo, na' to žaze bžia yin'.
11 'L̲ezka' kweżgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' kwež nyáche'gake' ni'a che yežen', dan' biž soa no benne' ga'we' da' góte'gake' ga na'.
12 Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we'
da' naken ya oro, na' ya plat,
na' yej zaka' ka', na' bga ka',
na' laže' da' záka'l̲e'en, na' laže' x̲na,
na' laže' cháwe'do', na' laže' x̲nal̲e'e,
na' yag da' z̲l̲a' z̲ix̲,
na' da' naken žit da' záka'l̲e'en,
na' da' naken yag da' záka'l̲e'en,
na' da' naken ya kobre, na' da' naken ya,
na' da' naken yej jese.
13 'Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we'
kanel, na' da' ka' z̲l̲a' z̲ix̲, na' yale,
na' da' z̲l̲a' z̲ix̲ che mirra, na' che yeje olíbano,
na' x̲is uba wal̲, na' set z̲ix̲,
na' yezje cháwe'do', na' z̲oa' stribe,
na' búrrodo' ka', na' z̲ila' ka',
na' bia ka', na' karret ka',
na' benne' wen žin ka', na' yebal̲e benách ka'.
14 'Benne' ža'w žote' ka' yé'gake' l̲égake', na' nnágake':
Ba begá'a da' ka' wdán l̲áže'le.
Ba wdé chegak yel̲a' wnni'a ka',

na' da' ka' zej naken xtan chele,
na' biž si'le da' ka'.
15 'Kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' gota' chégake' yela' wnni'a dan'
béte'gake' lo yežen', na' gá'ngake' zí'to'le dan' chébegake' kan gak zia da' gaken
che yežen', na' kwež nyáche'gake',
16 na' nnágake':
Da' nyáche'le'e žaken che yež zen nga.
Goken ka to no'le nakwe' laže' da' záka'le'en,
na' laže' xna, na' laže' xna gole,
na' wžiagak da' xtan ka' chie' da' zej naken
ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'.
17 To žaze wžía yi' yela' wnni'a che yež nga.
'Yógo'te benne' xan barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo barkw ka', na'
benne' ka' žsá'gake' barkw ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo nisdo', wzégake'
zí'to'le,
18 na' kate' blé'egekle' žen che yežen' da' žeyen, na' wžéžegake', na' wnnágake':
¿Biz yež yoble goken zen kan gok yež ni?
19 'Bžíagake' bixte yo yíchjgake', na' wžéžegake', na' wžéž nyáche'gake', na'
wnnágake':
Da' nyáche'le'e žaken che yež ni da' goken zen.
Yela' wnni'a che yež ni benen ga gota' yela' wnni'a
chegak yógo'te benne' zej nake' xan barkw lo nisdo'.
To žaze wžía yi' yež zen ni.
20 Le yebél ni'a che da' goken che yež zen ni, le'e zoale ya'abá.
Le yebél, le'e nakle che Dios,
na' le'e, benne' wbás chie' ka',
na' le'e, benne' zchalje lo wlaze' Le'.
Le yebél dan' ba bchog Dios che yež nga kwia yin'
ni'a che da' bsáka'gak benne' yež nga le'e."
21 Naž to wbás wale che ya'abá bchise' to yej zen da' žoten, na' bžo'nen' lo
nisdo', na' wnné':
La' kikze gaken chio', yež Babilonia,
yež zen da' naken yež blo.
Biž le'el nitó benne' le'.
22 Biž yéngekle benách cha' zoa no benne' lo yež nga,
nitó benne' žinne' le'e da' žolen,
na' nitó benne' zkweže' bžejw,
na' nitó benne' zkweže' loz bia yixe',
na' biž žel-le nitó benne' wen žin ga na',
na' biž yéngekle' žaxto' da' žon yej da' žoten ga na'.
23 Biž wza'ní' nitó yi' lo yežen',
na' bi yéngekle' chi'i no benne' zchag ne'e ga na',
na' bi yéngekle' chi'i to xkwide' no'le zchag na'be'.
Ki gaken la'kze gokle benne' zaka' ka', le'e na' žá'wle, na' žóte'le lo yež ni,
na' ben láže'lele benách ka' dot yežlyó nga, len yela' wžá' chele.
24 Naž wnné: "Blalj xchengak benne' ka' lo yež ni, benne' ka' bcháljgake' lo wláz
Dios, na' xchengak benne' ka' zej nake' che Dios, na' lezka' xchengak yógo'te
benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' betgak benne' wláž ka' légake'."

19

1 Wdé na' benla' benne' zan wnnégake' zižje, benne' ka' nníta'gake' ya'abá
che Dios, na' wnnágake':
¡Ga'n zen Dios! ¡Yela' weslá,
na' yela' zen, na' yela' wnná bia'
zá'gaken lo na' Dios chežo!
2 Kan zchi'a laže'e naken dot da' li, na' chawe'.
Le' bchoge' che yežen' kwia yin',
yežen' goken ka to no'le le'e.
Bchoge' chegak benne' ka' che yežen' gátgake',
dan' bžia yí'gake' benách ka' dot yežlyó nga,
len da' zia da' béngake'.
Dios bezi'e légake' wzón
dan' bétgake' benne' wen žin chie' ka'.
3 Da' yoble wnnagak benne' zan ka':
¡Ga'n zen Dios!
Kwénteze žen gan žey yežen'.
4 Tap žoa benne' gole ka' len tape benne' ban ka' bchag láwgake' lo yo, na'
bka'n zéngake' Dios, gan ži'e lo latje blo chien'. Wnnágake': "¡Ka'kze gaken!
¡Ga'n zen Dios!"
5 Naž benla' zchalj to benne' zoe' latje blon', na' wnné':
¡Le wká'n zen Dios chežo yógo'tele le'e, žonle xchine', le'e na' zžébele-ne',
le'e, benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'!

Lni che yela' zchag na' che Benne' nake' Zíla'do'

6 Lezka' benla' to benne' wnníe' zižje, na' benlen kan ženlen kate' zchaljgak
benne' zan, na' kan ženlen gan zde to yegw zen, o kan ženlen kate' znne wzió',
na' wnné':
¡Ga'n zen Dios! ¡Zzo lawe' znna bi'e!
¡Napkze' dot yela' wak zen!
7 Žala' yebelžo na' lo yela' žebél chežo wká'n zenžo-ne'
dan' ba bžin ža lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Zíla'do'.
Si' lo na' Benne' Criston' benne' ka' zej nake' chie'.
Ba zbézgake' ka to xkwide' no'le wchág ná'lenbe' Le'.
8 Dios we'e-be' latje gákwbe' laže' da' záka'le'en, da' naken zíla'do'ze, na'
žákti'ten.
(Lažen' da' záka'le'en zejlasen da' naken chawe' da' žongak benne' ka' zej nake'
che Dios.)
9 Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Bzoj da' ni le'e yiche: Ba
nez zen gaken chegak benne' ka' Dios bliže' légake' nich gónlengake' Le' tzen
lni che yela' zchag na' che Bennen' nake' Zíla'do'."
Lezka' gože' neda': "Diža' dot da' li da' ni da' zchalj Dios na'kze."
10 Bzoa ziba' law wbás che ya'abán' nich wká'n zena' le', san le' gože' neda':
"Bi gono' ki. Lezka' neda' naka' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak
lježo', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li kan nak che Jesusen'. ¡Bka'n
zen Dios!"
Benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, zzoa lígake' che Jesusen'.

Benne' žie' bia chich

11 Naž bl̲e'ela' nyaljw ya'abá, na' bl̲a' to bia chich, na' Benne' žie'-ba' lie' Benne' Žone' Kan Z̲nne', na' l̲ezka' Benne' Z̲nne' Da' Li. Ki lie' dan' z̲chi'a l̲aže'e kan nak da' naken dot da' li, na' l̲ezka' cheje' l̲o wdil̲e.
12 Žákti'te yej l̲awe' ka yi', na' da' zan da' naken oro žíagaken yichje'. Da' l̲awe' to da' lie', dan' bi nnezlen nitó benne', san toze' L̲e' nnezlen'.
13 Nakwe' to laže' da' ne'jen žen, na' l̲ezka' lie' Benne' Nake' X̲tiža' Dios.
14 Ni'a ne'e zan zejnáwgake' L̲e', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' žíagake' bia chich ka', na' zej nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, dan' naken z̲íla'do'ze, na' dan' bi naken sban.
15 Z̲žoj da' naken ka to ya ntoche' l̲o žoe'e, dan' wkonle' žin nich wsaka' zí'l̲enen' benách yež ka'. Nna bi'e l̲égake' l̲en yel̲a' wak z̲en, na' wsaka' zí'l̲i'e l̲égake', na' gak chégake' kan žak che da' z̲bia lba uba, katen' z̲lejžon. Gone' ga yé'jgake' x̲is uban' da' zejl̲asen yel̲a' z̲ža'a che Dios, Bennen' napkze' dot yel̲a' wnná bia'.
16 Nyejw kan lie' l̲e'e laže' da' nakwe', na' l̲e'e lsine'e, Benne' Z̲nna Bi'e Benne' Wnná Bia' Ka', na' l̲ezka' Benne' Nake' X̲angak Benne' X̲an Ka'.
17 Naž bl̲e'ela' to wbás che ya'abá, wbasen' zie' l̲o wbíž, na' wnníe' zižje, na' gože' bia ka' z̲l̲ágakba' ya'abá, na' wnné': "Le da, le dobe gan gawle l̲o lni z̲en che Dios.
18 Gawle bel̲a' chegak benne' wnná bia' ka', na' bel̲a' chegak benne' ka' z̲ché'gake' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' bel̲a' chegak benne' wal̲e ka', na' bel̲a' chegak bia ka', na' bel̲a' chegak benne' ka' žíagake' l̲égakba', na' bel̲a' chegak yógo'te benách ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka', benne' gax̲jw ka', na' benne' zaka' ka'."
19 Naž bl̲e'ela' bia snia na', na' benne' ka' z̲nna biá'gake' yežlyó nga, na' benne' zanl̲e'e ka' chégake', benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e. Benne' ka' zej ndobe' nich tíl̲-l̲engake' Bennen' žie' bia chichen', na' l̲en ni'a ne'e zanl̲e'e, benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en.
20 Blej bchóchgake' bia snia na', na' l̲ezka' bennen' bchal̲je' l̲o wlazba', bennen' bene' da' ka' zej nak bia' gan zoaba', na' ben l̲áže'le' benne' ka' bé'gake' latje wdá' l̲égake' da' nak bia' zej nake' toze l̲en leba', na' bka'n z̲éngake' ló'aba'. Bia snia na' l̲en bennen' bchal̲je' l̲o wlazba', belžo'ne' l̲égake' zej nbane' l̲o yi' z̲en gan žey da' z̲zéyl̲e'en, dan' nzin' sufr.
21 Bennen' žie' bia chichen' bete' yógo'te benne' ka' bénl̲engake' l̲égake' tz̲en l̲en da' naken ka to ya ntochen' dan' z̲žojen l̲o žoe'e, na' yógo'te bia ka' z̲l̲ágakba' ya'abá bdáwgakba' bel̲a' žen chégake', na' béljgeklba'.

20

To mil yiz

1 Wdé na' bl̲e'ela' žetj to wbás che ya'abá, na' nox̲e' z̲i'n ya che latje chol̲, na' noe'e to do ya wal̲e.
2 Wz̲ene' bele z̲en snial̲e'e na', belen' wzoaba' ža ni'te, na' leba' da' x̲iwe', na' l̲ezka' Satanás, na' bcheje'-ba', na' bka'ne'-ba' nžejba' to mil yiz.
3 Wžo'ne'-ba' latje chol̲ che benne' gat ka', na' bsejwe' latjen', na' bde'e to da' nak bian' da' žsejwn latjen' nich biž gon l̲áže'lba' benách yež ka' kate' téžegak to mil yiz ka', na' te na' yeyežba' to chi'ido'.
4 Naž bl̲e'ela' latje ka' gan že'gak benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' wchi'a l̲áže'gake'. L̲ezka' bl̲e'ela' be' ka' gókgakkze benne' chawe' ka', benne' ka' wžoggak yéngake' l̲o na'gak benne' wen da' z̲innj ka' dan' bzoa ligak benne' chawe' ka' che

Jesusen', na' dan' bchálˌjgake' xtiža' Dios. Benne' ki bi bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' bi bé'gake' latje wzój ˌlo xgágake', o ˌlo ná'gake' da' nak bian' zej nake' toze ˌlen leba'. Bebangak benne' ki ˌlo yeˌla' got, na' wnná biá'gake' tzen ˌlen Benne' Criston' to mil yiz ka'.

5 Yezika' benne' gat ka' bi bebángake'. Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yebángake'. Yeˌla' yebán ˌlo yeˌla' got da' goken ni naken da' gaken da' nežw.

6 Ba nez zen gaken chegak benne' ka' yebángake' ˌlo yeˌla' žebán nežw da' gaken, dan' gákgake' che Dios na'kze. Yeˌla' got bežope da' gaken bi be gak gonen chégake', san gákgake' bxoz ka' che Dios, na' che Benne' Criston', na' nna biá'gake' tzen ˌlen Ləˌ to mil yiz ka'.

Žlej zchóchjgake' da' xiwe'

7 Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yeséžgake' da' xiwe' gan nžejen.

8 Yežój da' xiwe', na' gon ˌláže'len benách yež ka' da' zej žen' dap la'ate yežlyó nga. Ləzka' gon ˌláže'len benách ka' che yež Gog, na' benách ka' che yež Magog, na' wtoben ˌlégake' ˌlo wdiˌle. Benne' ka' zej nake' benne' zan kan nak yox da' žen' žoa'a to yegw zen.

9 Benne' zanˌle'e ka' bžójgake' dot yežlyó nga, na' wnníta'gake' ˌla' ˌlí'ale latjen' gan zej nnita' benách ka' zej nake' toze ˌlen Benne' Criston', da' naken yežen' da' nži'il Dios. Naž ben Dios ga bexjw yi' da' bžojen ya'abá, na' bzeyen ˌlégake'.

10 Da' xiwe', dan' ben ˌláže'len ˌlégake', wžó'ngaken' gan že' yi' zen che da' zzéyˌle'en, gan ba zoa bia snia na' ˌlen bennen' bchaˌlje' ˌlo wlazba'. Sáka'ˌle'egake' ga na' dot ža dot yele yógo'te yiz ka' da' zá'gaken.

Zˌla'gak benách ka' ˌlaw Dios gan ži'e zchi'a ˌlaže'e

11 Naž bˌle'ela' to latje blo da' chich, na' ˌlezka' bˌle'ela' Bennen' ži'e zchi'a ˌlaže'e ˌlo latjen'. Gan že' Bennen' wzía yi'gak yežlyó nga, na' ya'abá, na' biž bežéˌl-le latje chégaken.

12 Ləzka' bˌle'ela' benne' gat ka', benne' zaka' ka' ˌlen benne' gaxjw ka', na' zégake' ˌlaw Dios. Byáljwgak yiche ka', na' byaljw yetó yiche gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yeˌla' nban da' zejlí kanne. Dios wchi'a ˌlaže'e benne' gat ka' kan zej nak da' ka' zej nyejwn ˌle'e yiche ka', da' ka' béngake'.

13 Bežojgak benne' gat ka' ˌlo nisdo', benne' ka' bgáche'gake' ˌlo nisdon'. Ləzka' bežojgak benne' gat ka' ˌlo yeˌla' got, na' ˌlo latje choˌl, benne' ka' wnníta'gake' ga na', na' Dios wchi'a ˌlaže'e to tógake' kan zej nak da' ka' da' béngake'.

14 Naž bžó'ngake' yeˌla' got, na' latje choˌl che benne' gat ka', ˌlo latjen' gan že' yi' zen da' naken latje che yeˌla' got bežopen'.

15 Benne' ka' bi zej nyejw lágake' ˌle'e yiche ya'abá, benne' ka' bi zej nape' yeˌla' nban da' zejlí kanne, bejcházgake' latjen' gan že' yi' zen na'.

21

To ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe

1 Wdé na' bˌle'ela' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe, dan' ba wdé chegak ya'abá na', na' yežlyón', da' ka' wnníta'gaken zgá'alegaken. Biž zej de nisdo' ka'.

2 Neda', Zwa, bˌle'ela' yež la'y na', da' naken Jerusalén kobe. Bžojen ya'abá gan zoa Dios, na' betjen ˌlo yežlyó, na' zoan lez kan zoa lez to xkwide' no'le za' wchág ná'ˌlenbe' benne' byo chebe'.

3 Benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné': “Le wia nga. Gan zoa Dios zóalenen benách ka'. Sóalene' légake', na' légake' gákgake' benne' chie' ka'. Dios na'kze sóalene' légake', na' gake' Dios chégake'.

4 Dios wzíe' nis zbéžgake' da' žian yej láwgake'. Biž gat nitó benne', na' biž kwež nitóe', na' biž kwež nyache' nitóe', na' biž saka' nitóe', dan' ba wdé chegak da' ka' gókgaken zga'ale.”

5 Naž Bennen' ži'e latje blon' wnné': “Bwia nga. Žekoba' yógo'te.”

Lezka' gože' neda': “Bzoj le'e yiche da' ni da' naken dot da' li, na' za' gakkzen.”

6 Naž gože' neda': “Ba nakkzen. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' sóateze' kan nak da' zzo lawn, na' da' ze lawten. No benne' zbile', neda' gona' ga ye'je' nisen' da' wnezjwn yela' nban, na' bi be chizjwe'.

7 Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó, yógo'te da' ki gáta'gaken chégake'. Neda' gaka' Dios chégake', na' légake' gákgake' zi'nkza' ka',

8 san benne' ka' zžébegake', na' benne' ka' bi žejlé'gake' chia' neda', na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' yógo'te benne' wetw benách ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' yógo'te benne' wen laže' ka', ba de latje chégake' lo yi' zen che da' zzéyle'en, da' naken yela' got bežopen'.”

Yež Jerusalén kobe

9 Naž to wbás che ya'abá, wbasen' nbáblene' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' nžá'gaken gaže yižwé', da' ka' ze lawten, ble'e gan zoa'. Gože' neda': “Da nga. Neda' wloe'ela' le' xkwide' no'len' za' bchag ná'lenbe' Bennen' nake' Zíla'do'.”

10 Dios Be' La'y wzóalene' neda', na' wbás che ya'abán' bchi'e neda' to law ya'a sibe, na' bloe'ele' neda' yež la'y, yež Jerusalén kobe, da' zžojen ya'abá gan zoa Dios, na' žetjen yežlyó.

11 Yežen' žákti'ten dan' yela' baní' che Dios zóalenen yežen'. Žákti'ten kan žákti'te to yej da' záka'le'en kan nak yej xna gole da' nzin' jaspe. Yani'do' nak yežen' kan nak yej jese.

12 Zoa to ze'e žeje, na' sibe, kwe'j xkóže'le yežen'. Le'e ze'e na' zej nnita' chežinno gan žo'ogak benách ka'. Žoa'a gan žó'ogake' zej nnita' chežinno wbás che ya'abá, wbás ka' žape chí'igaken'. To to gan žó'ogake' nyejw to to lagak chežinno kwe' ljež za'só Israel.

13 Le'e ze'e da' žen' zaka' gan zla' wbíž zej nnita' chonne gan žó'ogake', na' zaka' gan za' be' zag zej nnita' yechonne gan žó'ogake', na' zaka' chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka' zej nnita' yechonne gan žó'ogake', na' zaka' gan žen wbíž zej nnita' yechonne gan žó'ogake'.

14 Zan ze'e che yežen' zej nnita' chežinno len ze'e, na' lé'egaken zej nyejw lagak benne' chežínnote benne' wbás ka' che Bennen' nake' Zíla'do'.

15 Wbás che ya'abán', bennen' zcháljlene' neda', noe'e to yag wžíx da' naken ya oro nich wžixe' kan nak yežen', na' kan zej nak gan žó'ogake', na' kan nak ze'e chen.

16 Yežen', tlebe zej nak da' tape la'a ka'. Tlebe nak yela' tonne chen, na' yela' blaga' chen. Len yagen' bžixe' kan nak yežen', na' naken kan gak sa'žo dot chežinno ža, na' tlebe zej nak yela' tonne chen, na' yela' sibe chen, na' yela' blaga' chen.

17 Lezka' bžixe' yela' žeje che ze'e na', na' naken to gaywá' tape yon žit na' benne'. Wbás che ya'abán' bkonle' žin yag wžíx na' nich bžixe' yežen'.

18 Ze'e na' naken yej jaspe, na' yežen' naken ya óroteze, da' naken yani'do' kan nak yej jese.
19 Len ze'e ka' che yežen' zej nzin' da' xtan ka' da' zej naken yej ka' da' záka'le'egaken.
Len ze'e nežw naken yej jaspe.
Da' bežopen naken yej safiro.
Da' beyonnen naken yej ágata.
Da' tapen naken yej esmeralda.
20 Da' gayon' naken yej ónise.
Da' xopen naken yej kornalina.
Da' gažen naken yej crisólito.
Da' xonon' naken yej berilo.
Da' gan naken yej topasio.
Da' chin naken yej crisoprasa.
Da' chinéjen naken yej jasinto.
Da' chežinnon naken yej amatista.
21 Da' chežinno ka' da' zej nbagan' gan žó'ogake' zej naken chežinno bga ka'. To to da' ka' gan žó'ogake' nbagan' len toze bga. Nez blo che yežen' naken ya óroteze da' naken yani'do' kan nak yej jese.
22 Bi ble'ela' nitó yodo' lo yežen' dan' Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', nake' yodo' chen, na' lezka' nak Bennen' nake' Zíla'do'.
23 Bi žon byenen wza'ni'gak wbíž, na' byo', lo yežen' dan' zza'ní' yela' baní' che Dios lo yežen', na' lezka' Benne' nake' Zíla'do' zza'ni'e ga na'.
24 Benne' wláž ka' che yežen', benne' ka' belágake', tágake' lo baní' che yežen', na' žingak benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga, zej noe'e yela' wnni'a chégake' ga na'.
25 Batkle wséjwgake' gan žó'ogake' lo yežen' te ža, na' batkle gak žel ga na'.
26 Benách che yógo'te yež yedjwá'gake' da' zaka' ka', na' yela' wnni'a chégake' ga na'.
27 Nitó da' bi naken chawe', na' nitó da' zinnj, na' nitó benne' žon laže'e, bi chó'ogake' ga na', san benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche che Bennen' nake' Zíla'do', gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban, chó'ogake' ga na'.

22

1 Naž wbás che ya'abán' bloe'ele' neda' to yegw yani'do', da' naken nis yegw da' znezjwn yela' nban. Žákti'te yegon' kan žákti'te yej jese. Zžoj yegon' lo latje blo gan že' Dios, na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do'.
2 Zza' yegon' gachje láwe'le nez blo che yežen'. Chelá'a weje žoa'a yegon' zoa to yag da' zbian da' znezjwn yela' nban, na' želbían chežinno chi'i to yiz. To byo' to byo' želbía yag ka'. Xlága'gak yag ka' zej naken da' žeyóngaken benne' ka' che yežen'.
3 Bi soa nitó da' žesbaga' benách ka' zia ga na'. Zoa latje blo gan že' Dios lo yežen', na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' benne' wen žin chie' ka' wká'n zéngake' Le'.
4 Lé'egekle' lawe' Le', na' kan lie' nyejwn lo xgágake'.
5 Bi gak žel ga na', na' bi yažje to da' wsa'ní', na' bi yážjegekle benne' ka' nníta'gake' ga na' baní' che wbíž, dan' gak Xanžo Dios baní' chégake'. To chi'ize nna biá'tezgak benne' ka' nníta'gake' ga na'.

Za' yelá' Benne' Cristo

6 Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Diža' ni naken dot da' li, na' nakkzen. Xanžo Dios, Bennen' zchize' Dios Be' La'y chie' lo yichj láždo'gak benne' ka' zcháljgake' lowlaze' Le', ba bsele'e wbás che ya'abá chie' nich wloe'ele' benne' wen žin chie' ka' da' žala' gakten."

7 Ki wnná Jesús, Benne' Criston': "Za' yelá'a. Ba nez zen gaken che no benne' žone' kan znna da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni."

8 Neda', Zwa, benla', na' ble'ela' da' ki. Wdé benlan', na' ble'elan', na' bzoa ziba' xni'a wbás che ya'abán', bennen' bloe'ele' neda' da' ki, nich wká'n zena' le'.

9 Naž le' gože' neda': "Bi gono' ki, dan' naka' neda' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak ležo' ka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan zej nak yógo'te benne' ka' žóngake' kan znna da' nyejw le'e yiche ni. ¡Bka'n zen Dios!"

10 Lezka' gože' neda': "Bi wkacho'o xtiža' Dios ni, da' zchalja' lo wlaze' Le', na' nyejwn le'e yiche ni, dan' za' gakgak da' ki.

11 No benne' žone' da' zinnj gónteze' da' zinnj. No benne' žone' da' kegle gónteze' da' kegle. No benne' žone' da' naken chawe', gónteze' da' naken chawe', na' no benne' nake' che Dios, gákteze' che Leze'."

12 Znna Jesusen': "Za' yelá'a. Noa'a lo na'a da' wnezjwa' chegak benne' ka', na' yebi'a che chégake' kan zej nak da' béngake'.

13 Neda' naka' Benne' zoa' zga'ala', na' lezka' Benne' ze lawte, kan nak da' zzo lawn, na' da' žesyožten. Lezka' naka' Benne' žone' ga so lawn, na' Benne' žone' ga žeyožen.

14 Ba nez zen gaken chegak benne' ka' nyaže da' nákwgake', benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. Zej nzi'e latje gáwgake' da' zbia yagen' da' znezjwn yela' nban, na' gak chó'ogake' gan žo'ogak benách ka' lo yežen'.

15 Benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' ka' žótgake' benách ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' benne' ka' žaz láže'gake' žon láže'gake', gá'ngake' na'le lo yežen'.

16 Neda', Jesús, bsela'a wbás chia', wbás che ya'abá, na' bloe'ele' le'e da' ki, le'e na' nbable to kwe' to kwe' benách chia' ka'. Neda' naka' ležd Dabí, na' lezka' za'sóe'. Lezka' naka' belj xsile."

17 Zchaljgak Dios Be' La'y, na' xkwide' no'le, xkwiden' wchág ná'lenbe' Benne' nake' Zíla'do', na' znnágake': "Le da."

No benne' ženle' diža' ni žala' nne': "Le da."

No benne' zbile', na' no benne' zdan laže'en, žala' yídgake', na' yé'jgake' nisen', da' znezjwn yela' nban.

18 Neda', Zwa, zzejni'ila' benne' ka' želyenle' diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, na' nyejwn le'e yiche ni, na' znnia': cha' no benne' wzane' kan zej nak diža' ki, na' Dios yebi'e chie', na' wsaka' zi'e le' kan zej nak da' zej nyejwn le'e yiche ni.

19 Lezka', cha' no benne' yekwase' bíte'teze diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni, Dios yekwase' latje che bennen' le'e yichen' gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne, na' lezka' yekwase' latje chie' lo yež la'y, kan nyejw chegak benne' ki le'e yiche ni.

20 Xanžon', Bennen' zzoa lie' kan zej nak da' ki znne': "O'. Za' yelá'a."

¡Ka'kze gaken! ¡Da, Xanto' Jesús!

21 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.